

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\W\Woods, B\Woods Barbara - Posvátné místo.pdb

PDB Name: Woods Barbara - Posvátné místo
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 13.10.1937
Modification Date: 13.10.1937
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Barbara,
VODOVÁ
Posvátné místo
KlůfIAN

Copyright © by Barbara Woodová, 2001

Translation © Petra Štechová-Klůfová, 2002

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena Žádnou část knihy není dovoleno užít nebo jakýmkoliv způsobem reprodukovat bez písemného souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací nebo odkazů, které tvoří součást kritického zhodnocení

Z anglického originálu SACRED GROUND

přeložila Petra Štechová-Klůfová

Redakční úprava Mane Sluková

Grafická úprava obálky Zbyněk Janáček

Sazba Josef Polák

Vydalo nakladatelství Alpress, s r o , Frýdek-Místek, v edici Klokán, 2004

Tisk a knihařské zpracování Centa, spol s r o , Vídeňská 113, Brno

Vydání druhé

ISBN 80-7218-989-1

Erica zaťala prsty do volantu a zoufale se snažila udržet poskakující terénní vůz na horské silničce připomínající polní cestu, kde kola narážela do kamenů a s třeskem se propadala z jednoho výmolu do druhého. Na sedadle spolujezdce se vystrašeně choulil její pobledlý asistent Luke, který právě připravoval svou disertační práci. Bylo mu kolem pětadvaceti, dlouhé plavé vlasy měl stažené do ohonu a na sobě tričko s nápisem Archeologové mají slabost pro starší ženy.

„Podle toho, co jsem slyšel, je to učiněná hrůza, paní doktorko," poznamenal, zatímco Erica bezhlavě hnala vůz po klikaté strmé cestě. „Prý pod zemí naráz zmizel celý bazén, prostě jen tak!" Lusknul prsty. „Ve zprávách tvrdili, že zlom ve vrstvách horniny se táhne přes celou stolovou horu, a to přesně v místech, kde stojí luxusní sídla filmových hvězd a toho rockera, co s ním reportér udělal rozhovor, a ještě nějakýho superúspěšného hráče baseballu a taky slavného plastického chirurga. Fakt, přímo pod jejich sídly. Takže vám snad nemusím vykládat, co to znamená Erica si nebyla jistá, zda skutečně ví, co to znamená, protože dokázala myslet jen na jedno: na ten nový ohromující objev.

V době, kdy se přihodilo zmíněné neštěstí, pracovala daleko na severu na státním projektu. Zemětřesení o síle sedm celých čtyři deseti Richterovy stupnice, k němuž

tady došlo přede dvěma dny, pocítili lidé severně až v San Luis Obispo, jižně až v San Diegu a východně až ve Phoe-nixu. Miliony obyvatel Jižní Kalifornie se probudily s úlekem, protože se jednalo o největší záchvěvy, kamaž sahala paměť, a právě ony zřejmě zapříčinily náhlé a přízračné propadnutí pětatřicet metrů dlouhého plaveckého bazénu, skokanského můstku, tobogánu a prostě všeho v těsném okolí.

A vzápětí došlo k druhé šokující události: jak se plavecký bazén prudce propadl pod zem, navalila se do něho okolní zemina a odhalila lidské kosti a vchod do dosud neznámé jeskyně.

„Fakticky může jít o objev století!" vykřikl vzrušeně Luke, na vteřinku odlepil pohled od cesty a mžikl na svou šéfku. Venku byla pořád ještě tma a na horské cestě neblíkalo jediné světýlko, proto Erica ve voze rozsvítila.

Vjemné záři se objevily její lehce zvlněné, lesklé kaštanové vlasy sahající po ramena a plet' osmahlá po mnoha letech dřiny na přímém slunci. Doktorka Erica Tylerová, s níž Luke posledních šest měsíců pracoval, byla žena po třicítce, kterou by jistě nikdo neoznačil za krásku, ale přesto působila přitažlivě. Její půvab muži registrovali spíše dojmy než pohledem. „Jo, nějaký šťastný archeolog si vetkne za klobouk pořádně vzácný pírkó," dodal Luke.

Erica na studenta mrkla. „A proč myslíš, že jsme zrovna porušili všechny existující pravidla silničního provozu, co?" usmála se a opět se soustředila na řízení.

V poslední chvíli se jí podařilo vyhnout zděšenému zajičkoví.

Konečně dorazili na vrchol stolové hory, odkud bylo vidět na vzdálená světla Malibu. Zbytek vyhlídky -východně na Los Angeles a jižně na Tichý oceán - zakrývaly stromy, vrcholky dalších kopců a milionářská sídla. Erica prokormidlovala vůz tlačenicí hasičských cisteren, policejních aut, nákladňáků a dodávek s reportéry a vysílací

technikou a armádou automobilů, zaparkovaných podél žluté policejní pásky, jež ohrazovala propadlé místo i nález.

Lovci senzací posedávali na kapotách a střeších

svých vozidel, čučeli, popíjeli pivo a filozofovali nad katastrofami a jejich smyslem v lidské historii či to všechno prostě brali jako rozptýlení bez ohledu na varovné hulákání tlampačů, že jde o nebezpečné místo.

„Slyšel jsem, že celá tahle stolová hora sloužila ve dvacátých letech jako zázemí nějaký potrhlý věštkyňe či co," zabručel Luke, když auto s trhnutím zabrzdilo. „Lidi sem chodívali rozmlouvat s duchy."

Erica si vybavila staré, ještě němé žurnály se sestrou Sarah, jednou z nejosobitějších figurek tehdejšího Los Angeles, jež pořádala duchovní seance pro hollywoodskou vrchnost typu Rudolpha Valentina a Charlieho Chaplina. Sarah rovněž proslula hromadnými seancemi v divadlech a přednáškových sálech, a když počet jejích vyznavačů dosáhl stovek tisíc, odešla do zdejších hor a vybudovala tu středisko zvané Církev duchů.

„Víte, jak se to tady jmenovalo původně?" pokračoval Luke a chvatně si rozepínal bezpečnostní pás. „Teda, myslím ještě dřív, než se sem nastěhovali ti spiritisti? Víte, kdysi" pronesl tónem, při kterém se Erica rázem vybavily pergameny s voskovými pečeti a rytířská klání za úsvitu. „Canon de Fantomas" pronesl labužnický, jako by ten prastarý název válel po jazyku. „Strašidelný údolí. Až z toho běhá mráz po zádech!" Okázale se otřásl.

Erica se rozesmála. „Lukeu, jestli se jednou, až vyrosteš, chceš stát archeologem, neměl by ses bát strašidel!" Sama se s přízraky, strašidly, duchy a démony setkávala snad denně. Zabydleli se v jejích snech i na archeologických nalezištích, a i když ji často mátlí, škádlili, trápili či provokovali, nevydělali ji ani jedinkrát.

Sotva Erica vystoupila z auta a noční větřík jí ovanul tvář, ohromeně vyřeštila oči na příšerný výjev před sebou. Sice už viděla fotografie v novinách a záběry v televizi, slyšela výpovědi očitých svědků, jak zemětřesení narušilo pevnost podloží pod luxusními nemovitostmi čtvrti Emerald Hills Estates, jedné z nejhonosnějších enkláv hor Santa Moniky, takže během vteřiny se ze zemského povrchu ztratil celý plavecký bazén - navíc podobný osud hrozil i okolním sídlům - ale ani tohle ji nepřipravilo na skutečný rozsah katastrofy.

Východní obloha už začínala jasnět, ale noc dále ležela nad Los Angeles jako temný, neústupný poklop. Z toho důvodu se lidé neobešli bez reflektorů, umělých sluncí rozestavěných po obvodu celého místa a ozařujících celý jeden čtvercový blok superpřepychové čtvrti, v níž domy trčely v mléčném svitu měsíce jako mramorové hrady. Uprostřed tohoto přízračného jeviště se černal kráter -pekelná tlama, jež zhltna plavecký bazén filmového producenta Harmona Zimmermana. Nad hlavou jim vrčely helikoptéry a oslepujícími kužely světla přejížděly po divácích, kteří si hledali místo s co nejlepší vyhlídkou, po týmech geologů vybavených vrtnými sondami a mapami, po mužích z kopáčských čet v ochranných přilbách a oblecích, jež si hřáli zkrchlé dlaně o šálky kávy a čekali na svítání, a po policistech, snažících se evakuovat obyvatele sousedních domů, kteří se odmítali hnout.

Erica vylovila průkaz člena Státní archeologické společnosti a díky tomu směla se svým asistentem přelézt přes žlutou pásku, která bránila okounějícímu davu přiblížit se ke kráteru. Rozběhl se k hasičům, kteří zkoumali okraj propadlého místa. Erica pohledem horečně pátrala po vchodu do jeskyně.

„Támhle?" zeptal se Luke a dlouhou hubenou paží ukazoval na protější stranu kráteru. Erica jen s obtížemi rozeznamenala, že přibližně v dvacetimetrové hloubce zeje ve skále otvor. „Vypadá to zlověstně, paní doktorko. Chcete vlézt dovnitř?"

„Nebylo by to přece poprvý, ne?"

„Čerta starýho, co ty tady děláš?"

Erica se prudce obrátila k statnému muži se lví hřívou šedých vlasů, jenž se k ní rázně blížil a mračil se jako ďas. Sam Carter, šéf- archeolog Kalifornského úřadu pro zachování historických památek, který si potrpěl na barevné šle a mluvil basem. A rozhodně nebyl rád, že tady Eriku vidí.

8

„Však ty moc dobře víš, proč jsem přijela, Same," vyhrkla Erica, odhodila si vlasy z čela a rozhlédla se po tom šíleném okolním zmatku. Obyvatelé ohrožených domů se hlučně hádali s policisty a odmítali se hnout od svých domovů.

„Honem mi vyklop, co víš o tý jeskyni! Už ses podíval dovnitř?"

Sam si na Ericu povšiml hned dvou věcí. Oči jí planuly vnitřním žářem a na svetru měla nesprávně zapnuté knoflíky. Bylo mu jasné, že nechala všeho a přisvištěla sem ze Santa Barbary, jako by jí v patách hořelo. „Ne, uvnitř jsem zatím nebyl," připustil neochotně. „Zrovna teď tam je geolog se dvěma jeskyňáři a zjišťují, jak to tam drží. Až dají signál, půjdu se tam podívat." Zamnul si bradu. Pochopil, že když už je Erica tady, hned tak se jí nezbaví. Jak si ta ženská vezme něco do hlavy, drží se toho jako vteřinové lepidlo. „A co ten projekt v Gaviotě? Zastupuje tě někdo jakžtakž slušný?"

Erica ho však nevnímala, pohledem hltala zejíci kráter na svahu a představovala si těžká bagančata dusající po zranitelném podloží jeskyně. Zoufale se modlila, aby ti lidé nenávratně nezničili drahocenné stopy dávné historie. V těchto kopcích si archeologové zatím na své nepřišli, a to navzdory faktu, že lidé v nich žijí už dobrých deset tisíc let. Ta hrstka dosud objevených jeskyní prozradila pramálo, jelikož začátkem dvacátého století sem vtrhly buldozery a dynamit a nelítostně znásilnily zdejší divočinu, aby ustoupila silnicím, mostům a lidské přistěhovalecké vlně. Pohřebiště zmizela pod rádlý pluhů, pahorky se sídliště domorodých obyvatel čekalo zplaný-rování a srovnání s okolní krajinou, takže nakonec se odtud vymazaly všechny stopy lidského osídlení.

„No tak, Eriko?" naléhal Sam.

„Musím tam jít!" oznámila mu.

Dobře věděl, že myslí jeskyni. „Eriko, ty tu správně nemáš co pohledávat!"

„Přeřaď mě na tu práci, Same. Budeš přece řídit vyko-pávky! A ve zprávách tvrdili, že se tu našly kosti!"

„Eriko ~"

„Prosím!"

Naštvaný a bezradný Sam se obrátil na patě a rozběhl se po zdupané Zimmermanově zahradě ke konci ulice, kde stálo

provizorní velitelské středisko. Kolem rozkládacích kovových stolků a židlí se mlely houfy lidí s bloky, kteří drmolili do mobilních telefonů, stály tam vysílačky, blikaly monitory zobrazující okolí, byla tam tabule pro vzkazy. Opodál parkovala dodávka s občerstvením, kterou hlídali muži v nejrůznějších uniformách: Plynárny Jižní Kalifornie, Kalifornské vodárny, elektrárny, Pohotovostní jednotky a tak dál. Dokonce se tam kmitl kdosi ze Společnosti za lidská práva a snažil se zajistit bezpečný odchod či odlov zvířete z evakuovaných pozemků.

Erica svého šéfa snadno dohonila. „Tak co se děje, Same? Jak mohl ten bazén tak najednou a beze stopy zmizet?“

„To je právě to, co se teď snaží zjistit všichni geologové a inženýři z celého okresu. Tihle hoši támhle -“ ukázal na konec ulice, kde v ostré záři reflektorů četa techniků připravovala vrtnou soupravu - „budou brát vzorky hornin, abychom přesně zjistili, na čem celá tahle čtvrt' vlastně stojí.“ Sam mávl masitou rukou směrem k topografickým mapám a geologickým přehledům rozprostřeným na stole, jež byly v rozích zatížené kamínky. „Před pár hodinami dovezli tohle z radnice, vidíš? Je to výsledek geologického průzkumu z roku devatenáct set osm. A tenhle zas pochází z šestapadesátého roku, když se ve zdejší oblasti plánovala výstavba bytových domů, ke kterým nakonec nedošlo.“

Erica minutku těkala pohledem z jedné mapy na druhou. „Vždyť se neshodují!“

„Všechno nasvědčuje tomu, že současný stavební investor neprovedl testovací vrtu na všech zdejších parcelách, ostatně ani to nebyla jeho povinnost. Ovšem všechny vrtu, které udělal, svědčily o pevném skalnatém podloží.“

Bohužel, vrtalo se na severní a jižní hranici stolové hory, a jak se ukázalo, jsou tam dva skalní výběžky, které lemují kaňon. Pamatuješ si, co se vyprávělo o sest-

10

ře Sarah z dvacátých let? Tady měla své duchovní království nebo něco podobného, a očividně nechala celý kaňon zavězt a úřadům to ani neohlásila, natož aby požádala o povolení. Všechny práce zřejmě proběhly bez patřičného přechování, a navíc spousta zavážky byla organického původu - dřevo, tráva, odpadky - a ty po čase vyhnily.“ Samovy nevyspalé oči zatékaly po celé délce ulice, kde se pečlivě udržované trávníky pyšnily dovezenými cizokraj-nými stromy a fontánami. „Tihle maníci sedí na časované bombě. Vůbec by mě nepřekvapilo, kdyby celá oblast byla na pokraji zborcení.“

Při řeči Sam nenápadně pozoroval Eriku. Stála s rukama v bok a přešlapovala z nohy na nohu jako běžec, který se už nemůže dočkat startu. V podobném stavu ji viděl mnohokrát, a vždycky v situaci, kdy byla něčemu „na stopě“. Erica Tylerová patřila k těm nejzapálenějším vědcům, jaké kdy poznal, ale její nadšení jí občas bylo až na škodu. „Mně je jasné, proč jsi přijela, Eriko,“ zavrčel unaveně, „ale tu práci ti dát nemůžu.“

Obrátila se k němu jako rozzuřená tygřice. Na tvářích jí vyskákaly rudé skvrny. „Same, prokristapána, vždyť jsi mě poslal počítat škeble!“

Sam se vůbec nezdráhal přiznat, že pověřit Eriku dozorem nad smetištěm plným ulit a lastur znamená výsměch její inteligenci a talentu, ale po tom loňském trapasu s lodním vrakem usoudil, že jí rozhodně neuškodí, když si kapku zchladí hlavu u obyčejné nádeničiny. A proto Erica už celých šest měsíců trávila na vykopávkách nedávno objeveného pahorku, z něž se vyklubalo smetiště indiánského kmene, který před čtyřmi tisíci lety žil severně od Santa Barbary. Erica měla za úkol třídit, zařazovat a určovat stáří tisícovek mušlí, které tam vyhrabali.

„Same,“ začala Erica naléhavě a stiskla mu paži. „Potře-buju to. Musím si zachránit kariéru. Potřebuju, aby lidi zapomněli na případ Chadwick -“

„Eriko, právě ten průšvih s Chadwickem mi nedovolí, abych na tuhle práci nasadil zrovna tebe. Jednoduše nejsi

ii

dost ukázněná. Jednáš příliš impulzivně, a navíc ti chybí nezbytný vědecký odstup a objektivita.“

„Ale já se už poučila, Same!“ namítla Erica. Měla co dělat, aby se nerozkřičela. Fiasko s Chadwickem proslulo v odborných kruzích jako ztroskotání Eriky Tylerové. Copak za to bude pykat až do konce života? „Budu supe-ropatrná!“ Sam se zaškaredil. „Eriko, tvou vinou se moje oddělení stalo terčem posměchu!“

„A já se ti nejmíň tisíckrát omluvila! Same, měj přece rozum! Jako bys nevěděl, že na tomhle břehu Rio Grande jsem prostudovala všechny jeskynní kresby, které tady kdy objevili! Mám tu nejlepší možnou kvalifikaci! Sotva jsem ve zpravodajství zahlídla ty jeskynní kresby, okamžitě jsem pochopila, že ta práce je pro mě jako stvořená!“

Sam si prohrábl šedivou hřívu. To je celá Erica, nechá všechno plavat a vrhne se po hlavě do dobrodružství! Jestlipak se obtěžovala aspoň natolik, aby vedení projektu předala někomu jinému?

„No tak, Same! Nech mě dělat práci, pro kterou jsem se narodila!“

Zadíval se jí do jantarových očí a vyčetl v nich zoufalství. Nikdy na vlastní kůži nezažil, jaké to je, když se člověk ve své profesi zdiskredituje, když se mu všichni kolegové vysmívají. Mohl se pouze dohadovat, jaké peklo si Erica v posledních dvanácti měsících prožila. „Něco ti řeknu,“ povzdechl si. Jeden mládenec z toho záchranářského týmu se dal přemluvit, že se ještě vrátí do jeskyně a udělá pár polaroidových fotek. Ukáže se s nimi každou minutu, takže se můžeš mrknout, jestli z nich něco nepoznáš.“

„A co tady dělají záchranáři?“

„Když se bazén propadl, dostala policie oznámení, že se pohřešuje Zimmermanova dcera. Šerif nařídil, aby po ní v té spoušti zahájili pátrání. No a právě díky tomu se přišlo na tu jeskyni s malbami.“

„A ta dívka?“

12

„Později se vrátila sama. Jak se zdá, ještě před zemětřesením si vyrazila se svým chlapcem do Vegas. Dobře mě poslouchej, Eriko, vážně nemá smysl, abys tady začlábala, protože já tě na tu práci nenasadím. Vrať se do Gavioty.“ Sam ještě ani nedomluvil, a už mu bylo jasné, že Erica ho stejně neposlechne. Jakmile si ta ženská vezme něco do hlavy, nikdo to z ní nevymlátí. Přesně to se stalo i loni, když Irwing Chadwick objevil u břehů Jižní Kalifornie vrak, který označil za starověkou čínskou loď, což by podporovalo teorii, že obyvatelé Asie nepřišli do Ameriky pouze přes

Beringovu úžinu, ale současně se přeplavili vlastními loděmi. Eriku tahle Chadwickova hypotéza nadchla už předem, takže když ji požádal, aby mu ověřila pravost keramických nádob objevených ve vraku, byla předem pevně rozhodnutá, že keramika je pravá a jde o důkaz.

Sam se ji už tehdy snažil odvrátit od ukvapených závěrů, přesvědčit, aby postupovala pomalu a obezřetně, ale Erica byla odjakživa zbrklá. Vydala veřejné prohlášení, že keramika je pravá, a pak se spolu s Irvingem Chadwic-kem vyhřívala v záři reflektorů - dočasně. Když se později ukázalo, že vrak byl podvrh a Chadwick se přiznal, že ho sestrojil on sám, pro Eriku Tylerovou bylo na couvnutí příliš pozdě. Její odborná pověst byla na cucky.

„Zmínili se, že v jeskyni objevili i nějaký kosti," vzpomněla si. „Co jste o nich prozatím zjistili?"

Sam sáhl po bloku. Dobře věděl, že Erica hraje o čas. Jde jen o drobné úlomky, ale spolu s nimi se našly hroty šípů. To byl dost pádný důvod, aby zavolali do naší kanceláře. Tady je koronerova zpráva.¹⁴

Zatímco si Erica prohlížela poznámky, Sam pokračoval: Jak vidíš, podle Kjeldahlova testu nepřesahuje množství dusíkatých sloučenin čtyři gramy. A další test nevykázal žádné stopy po hliníku."

„Což znamená, že kosti jsou starší než sto let. A dokázal koroner odhadnout, o kolik vlastně?"

„Bohužel ne. A nemůžeme použít ani metodu analýzy hlíny, protože se nedá přesně určit, v jaké vrstvě kosti

13

původně ležely. Před sedmdesáti lety kaňon zavezli a potom došlo k dalšímu rozrušení vrstev při hloubení toho bazénu, chápeš? Půda pode dnem bazénu zkapalněla a při zemětřesení vytekla, bazén se propadl a zavalila ho okolní hlína.

Všechno je to skrznskrz promíchané, Eriko. Ovšem našli jsme hroty šípů a taky hrubé nástroje z pazourku."

„Což by ukazovalo na indiánské pohřebiště." Erica vrátila Samovi jeho poznámkový blok. „V tom případě zřejmě dostalo hlášku i KDAI?" optala se a mimoděk se rozhlédla, jestli někdo z okolních hloučků nevypadá na pracovníka kalifornské Komise pro dědictví amerických indiánů.

„Samozřejmě že ano," ucedil Sam kysele. „Dokonce jsou už tady. Tedy -je už tady."

Erica vyčetla odpověď ze Samova pohledu. Jared Black?"

„Tvůj starý nepřítel."

Erica a Black kdysi stáli proti sobě v soudním sporu ohledně případu práv amerických indiánů a důsledky byly více než nepřijemné.

V tom okamžiku se k nim přičítal mladík s obličejem umazaným od hlíny a s ochrannou přilbou našišato posazenou na hlavě. V ruce držel hromádku polaroidových momentek, které právě udělal v jeskyni, a omlouval se za jejich mizernou kvalitu. Sam mládenci poděkoval, rozdělil štůsek fotografií na dvě poloviny a jednu z nich podal Ericě.

„Panebože!" zašeptala Erica a pohledem hltala jeden snímek za druhým. Jsou... překrásný! A tyhle symboly -" Hlas se jí zadrhnul.

„Tak co si o tom myslíš?" zamumlal Sam a přimhouřenýma očima zkoumal své fotografie. „Dokážeš ten kmen identifikovat?"

Kupodivu se nedočkal odpovědi. Tázavě zvedl hlavu a zjistil, že Erica s pootevřenými rty zírá na snímky ve své ruce. Sam měl na na vteřinku dojem, že příšerně zbledla, ale hned si uvědomil, že za to mohou zářivky, které kolem místa katastrofy zajišťovaly nouzové osvětlení.

14

Erica zamžikala, jako by se probírala z tranzu. Když konečně vzhledla, Sam se neubránil podivnému pocitu, že ho na zlomek vteřiny nepoznává. Ale pak se jí do obličejů vrátila barva a konečně vyhrkla: „Máme před sebou objev století, Same. Ta malba je úžasná, a tak dokonale zachovala, jak jsem ještě nikdy neviděla. Jen si představ, kolik bílých míst v historii původních obyvatel zaplníme rozluštěním těch piktogramů! Prosím tě, Same, neposílej mě zpátky ke škeblím!" Sam si jen povzddechl. „No dobře, den dva se tu smíš ometat a pomáhat nám s předběžnou analýzou, ale" -zvedl nesmlouvavě ruku - „hned potom se vrátíš do Ga-vioty. K tomuhle projektu tě prostě nemůžu pustit, Eriko. Je mi líto, ale taková je mezirezortní politika."

„Vždyť jsi šéf-" Náhle se odmlčela a vykulila oči.

Sam sledoval směr jejího pohledu a pochopil, co ji tak upoutalo. V té mrazivé hodině těsně před úsvitem, kdy všichni byli neoholení, s očima napučenými nevyspáním, a prahli po kávě, spánku a čistém oblečení, sem mířil dokonale upravený komisař Jared Black v obleku s vestou, hedvábnou kravatou a v nablýskaných polobotkách, jako by zrovna překročil práh soudní síně. Když se k nim přiblížil, zpod zachmuřeného obočí se mu zatřpytily temné duhovky.

„Dobrý den, paní doktorko Tylerová. Zdravím vás, doktore Cartere."

„Dobrý den, pane komisaři."

Jared Black byl sice zapáleným stoupencem indiánských zájmů, ale sám měl ryze anglický původ. Jednou prohlásil, že soucit s cizím trápením pramení z jeho irských genů. Teď se podíval na Sama Cartera: „Dokdy podle vás určíte totožnost kmene, který vyrobil ty kresby?" Tón jeho hlasu naznačoval, že by to mělo být co nejdřív.

„To záleží na lidech, které tím úkolem pověřím."

Erica nestála Jaredovi za jediný pohled. „Samozřejmě si přivedu své vlastní odborníky."

15

„Ovšem až po tom, co provedeme předběžnou analýzu," upřesnil Carter. Jistě vám nemusím připomínat, že jde o standardní postup."

Jaredu Blackovi se blýsklo v očích. S vládním archeologem se neměli dvakrát v lásce. Carter otevřeně kritizoval Blackovo jmenování do komise a jako svou hlavní námitku uváděl Jaredovy nebetyčné předsudky vůči všem akademickým a vědeckým kruhům.

Erica se s Jaredem osobně chytla před čtyřmi roky, kdy zemřel zámožný samotář jménem Reddman a zanechal po sobě ohromující sbírku indiánských artefaktů, které si přál ponechat ve svém sídle, jež mělo veřejnosti sloužit jako muzeum

pyšníci se jeho jménem. Erica dostala za úkol tu sbírku nevyčísitelné hodnoty zařadit a sestavit její katalog. Když zjistila, že předměty vyrobil malý místní kmen, jeho zástupci si najali právního zástupce Jareda Blacka, specialistu na pozemkové a dědické právo, aby zmíněné předměty vysoudil do jejich vlastnictví. Erica požádala státního zástupce, aby tuto žádost odmítl na základě toho, že kmen se chystá všechny drahocenné předměty pohřbit bez předchozí historické analýzy. „Dědictví představované těmi kostmi a výrobky,“ tvrdila, „nepatří pouze indiánům, ale všem Američanům bez rozdílu.“ Vznikl z toho bouřlivý soudní spor, před budovou soudu se shlukovaly davy - američtí indiáni demonstrovali za navrácení svých pozemků a kulturních předmětů, zatímco učitelé, historici a archeologové trvali na zřízení Reddmanova muzea. Manželka Jareda Blacka, příslušnice kmene Maidu a jinak vášnivá bojovnice za indiánská práva - žena, která se jednou dokonce vrhla před buldozery, aby zabránila stavbě nové dálnice přes indiánské pozemky - patřila k nejdůraznějším hlasům ve prospěch stanoviska „za nic na světě nenechat tu sbírku bělochům!“

Spor se vlekl po dlouhé měsíce, dokud Jared nezakopl o informaci, kterou původně neznala ani jedna strana, a dokonce ani stát a místní úřady: totiž že Reddman ty předměty vykopal na svých vlastních pozemcích o rozlo-

16

ze pěti set akrů a ponechal si je bez vládního povolení. Jared okamžitě prohlásil, že nalezení předmětů svědčí o existenci dávné osady - a dokonce i Erica, hájící druhou stranu, musela uznat, že sídlo pana Reddmana vzniklo na místě původního osídlení - a že pozemek i předměty na něm nalezené tedy nepatří podle zákona panu Reddmanovi, ale potomkům původních obyvatel vesnice. Nakonec celých pět set akrů, včetně více než tisícovky indiánských památek, zahrnujících vzácnou keramiku, proutěné nádoby, luky a šípy - předal soud indiánskému kmeni, jenž v té době čítal přesně šestnáct příslušníků. Reddmanovo muzeum nevzniklo a vzácné památky už nikdy nikdo neviděl.

Erica si vybavila, jak se sdělovací prostředky vyřadily na souboji, který vedli s Jaredem v soudní síni i mimo ni. Například jedna dnes už proslulá momentka je zachytila na schodech soudní budovy a v bulváru se objevila pod titulkem „Tajní milenci?“, jelikož zlomyslnou kombinací světla a nešťastného načasování fotografie spouště se Erica s Jaredem ocitli v jedné z těch nepravděpodobných situací, jež jako by měly přesně opačný význam, než jaký mají ve skutečnosti: Erica obdivně rozervěnáma očima vzhlížela k Jaredovi, jazykem si vlhčila rty a svůdně se k němu vzpínala, zatímco Jared Black stál o schod výš než ona, ochrannitelsky nad ní čněl a přitom rozpráhoval paže, jako by ji hodlal sevřít v drtivém objetí. Eriku i Blacka ten snímek a jeho nesmyslný výklad rozběsil do nepříčetnosti, ale oba se nezávisle na sobě rozhodli, že nechají celou věc plavat a nebudou drby ještě pokrmovat.

„Myslím, že zrovna vám nemusím připomínat, pane doktore,“ zavrčel Black na Sama, „že tu jsem hlavně proto, abych vám ze všech sil a všemi prostředky zabránil v znesvěcení všech nálezů, a že jakmile najdeme potomky kmene, osobně a s obrovskou chutí vás i ostatní vykradače hrobů nechám vyhodit policii.“

Sam doprovázel odcházejícího komisaře vzteklym pohledem, načež zabořil ruce do kapes a zabručel: „Ten chlap mě vážně štve.“

17

„Hm, no jo,“ utrousila Erica, „hádám, že je nakonec dobře, že na tu práci nenasadiš mě, protože to by Jareda Blacka rozpálilo doběla.“

Sam se na ni podíval a potlačil úsměv. „Hele, ty o tu práci hodně stojíš, vid’?“

„Copak jsem se nevyjádřila dost jasně?“

„Tak dobře,“ rozhodl se konečně Sam a dlaní si promnul šíji. „I kdybych stokrát radši udělal pravý opak, asi bych do Cavioty přece jen mohl poslat někoho jiného.“

„Same!“ Erica ho nadšením popadla kolem krku. „Nikdy toho nebudeš litovat, přísahám! Luke!“ chňapla svého asistenta za loket, až mu z prstů vyrazila nedoje-nou sušenku. Jdem se hodit do gala!“

„Nestačím se divit, že Sam Carter pověřil tímhle projektem zrovna vás, paní doktorko,“ ucedil Jared Black mrazivě, když se sešli na vrcholku kopce.

„Hm, v jeskynních malbách se trošičku vyznám.“

„Pokud si vzpomínám, taky jen se trošičku vyznáte ve vracích čínských lodí.“

Než stačila Erica odpovědět, Jared pokračoval: „Doufám, že jste se seznámila s nejnovějšími dodatky zákona na ochranu a repatriaci hrobů amerických indiánů, podle nichž v případě, kdy je třeba vědeckého vyvednutí a analyzování starých artefaktů, musí celá analýza proběhnout nedestructivním a -“

Okázale ho ignorovala, protože podle provokativního tónu pochopila, že se ji snaží vtáhnout do hádky. Jeho narážka ji však navztekala. Jared Black věděl proklatě dobře, že pokud jde o zacházení s artefakty, Erica se těší pověsti vrcholně opatrného antropologa, a navíc že všechny její testy jsou nedestructivní.

Silou vůle se však ovládla. Neměla totiž jinou možnost než Jaredu Blackovi dovolit, aby ji kontroloval doslova na každickém kroku výzkumu. Zatímco jejím úkolem bylo určit, jakému kmeni patřily objevené kosti i jeskynní malby, Jared měl najít nejpravděpodobnější potomky zmíně-

18

ného kmene a všechno, co Erica objeví, jim vzápětí předat do vlastnictví.

Cítila na sobě Jaredův pohled a v duchu se neubránila otázce, zda si i on, stejně jako ona, vzpomíná na jejich první setkání. Bylo to v budově okresního soudu, kam Erica přišla ke své první výpovědi v případě Reddman. S Blackem se do té doby neznali a považovali se prostě za dva cizí lidi, kteří se náhodou sešli ve výtahu. Na první zastávce přistoupila do zdviže žena v mateřských šatech a v dalším patře se k nim přidala další žena, maminka s pětiletým hošíčkem. Dítě zvědavě civělo na těhotnou, která si jeho pohledu povšimla a laskavě poznamenala: „Narodí se mi miminko, víš? Budu mít malou holčičku nebo chlapečka, jako jsi ty.“ Hošíček se nad tou informací vážně zadumal a pak se zeptal: „A dovolí vám vyměnit je za osla?“ Budoucí maminka se usmála, zatímco chlapcova matka zrudla rozpaky. O

pár pater výš celá trojice vystoupila. Erica a neznámý muž chvíli mlčeli a nakonec současně vybuchli smíchy. Erica si dodnes pamatovala, že se mu v tvářích objevily hluboké dolíčky a působil velmi přitažlivě. Muž jí na oplátku věnoval uznalý pohled, z něhož vyčetla, že ona se pro změnu líbí jemu. Pak se dveře výtahu rozevřely a na chodbě už čekali lidé, aby je uvítali. Erica zůstala jako opařená, když zaslechla, že muže oslovují „pane Blacku“. A když právní zástupce Reddmanova jménem oslovil jménem jí, Jared doslova zkameněl. Navzájem na sebe vytřeštili oči, protože vzájemně pochopili ten příšerný trapas. Vždyť byli nepřátelé, generálové dvou proti sobě stojících armád, a přitom se ještě před minutou společně smáli žertovné příhodě, a dokonce spolu i maličko flirtovali!

Ericu děsilo a současně zahanbovalo už pouhé pomyšlení, že tenhle člověk ji kdy mohl přitahovat, i když ne déle než tři minuty!

Vstup do jeskyně se nacházel asi dvacet metrů pod hřebenem za hranicí Zimmermanova pozemku. Nad východním pohořím se začínal klubat úsvit a zalil Los Angeles svěží září nezkalenou smogem. Erica si utáhla

19

řemen ochranné přilby pod bradou. Vedle ní se chystal Jared Black, zapínal si horolezecké popruhy a Ericě neušlo, že se převlékl do mnohem ošumělejšího oděvu - do vypůjčené kombinézy s nápisem Edison Jižní Kalifornie na zádech. V obličejí mu však marně hledala třeba jen jiskřičku vzrušení. Tvářil se tak ponuře, že si pomyslela: Je naštvaný. Proč? Copak o tenhle úkol nestál? Vnutili mu ho proti jeho vůli? Erica by přísahala, že Jared Black by obětoval pravou ruku, jen aby získal tak skvělou příležitost dostat do centra pozornosti práci vládních archeologů i svého vlastního křížáckého tažení za práva amerických indiánů.

Nebo že by ten jeho vztek vycházel z osobní zášti? Co když jí pořád ještě neodpustil, co pronesla toho dne, kdy se svým týmem prohrála Reddmanův případ? „Tvrzení pana Blacka zavání pokrytectvím, protože na jednu stranu se vydává za apoštola ochrany historických památek a současně nechává všechny materiální historické důkazy pohřbít, aby je tak odsoudil k zapomnění.“

„Připravená, paní doktorko?“ otázal se horolezec. Přesvědčil se, že Erica je bezpečně přichycená k lanu a všechny spony a úchytky popruhů jí pro jistotu ještě dvakrát překontroloval.

„Víc připravená už být nemůžu,“ odvětila Erica a nervózně se uchichtla. Skalní stěnu ještě nikdy předtím neslézala, ani s cizí pomocí ne.

„Výborně, takže dělejte všechno po mně, a budete v naprosté pohodě.“

Horolezec přistoupil k okraji útesu, obrátil se čelem k nim a předvedl, jak se zaklonit a zahájit pomalý sestup. Ukazoval, jak se má dlaní pravé ruky povolovat lano a nechat ho prokluzovat a levou rukou se přidržovat skály, aby sestup byl co nejbezpečnější. Když se dostali až k ústí jeskyně, horolezec pomohl dovnitř nejdřív Ericě a potom i Jaredovi a Lukeovi, kteří se spouštěli za ní.

Všichni čtyři se odpojili od lan a zadívali se do temné, obrovské jeskyně. Vlastně, jeskyně byla možná malá, ale

20

ta temnota vyhlížela propastně. S hustým šerem zápolily pouze malé reflektory na jejich přilbách. Když přešlápli z nohy na nohu, zvuk se ozvěnou odrazil od pískovcových stěn a utopil v černočerné dálce.

Erica překonala nutkání vrhnout se střemhlav dovnitř, aby už konečně ty malby spatřila na vlastní oči. Zůstala stát u vchodu a baterkou si postupně posvítila na zem, stěny i strop. Když se ujistila, že na první pohled se pro archeologa nenabízí nic zajímavého, nic, co by svou neopatrností mohli zničit, prohlásila: „Výborně, pánové, můžeme dál. Dávejte pozor, na co šlapete.“ Kuželem baterky mžikla po kamenných stěnách a klenutém stropu. „Každý krok vpřed nás přenese hlouběji do minulosti. Musíme si představovat všechny činnosti, které tu tehdejší lidé pravděpodobně vykonávali, a snažit se najít stopy všeho, co mohlo přetrvat.“

Pomaloučku postupovali vpřed, opatrně si hlídali, kam kladou nohy v těžkých šněrovacích botách, zatímco osm kuželů světla tančilo po pískovcových útvarech jako bílé mýry. Erica tiše poznamenala: „Máme štěstí, že jeskyně je na severním svahu pohoří, které je sušší než to jižní, vystavené náporům tichomořských bouří. Malby se uchovaly právě z toho důvodu, že byly chráněné před deště. A možná tu najdeme i další předměty.“

Mlčky zkoumali nejbližší okolí, paprsky světla klouzali po hladkých obrysech skály, ozařovali její zčernalý povrch i ostrůvky lišejníků. Všichni čtyři vetřelci byli ve střehu, se zbystřenými smysly vnímali každíčký detail, až konečně došli ke konci jeskyně.

„Tady,“ řekl horolezec a myslel tím malby.

Erica se k nim blížila skoro bojácně, opatrně kladla nohu před nohu. Když na piktogramy dopadlo světlo z její přilby, lapla po dechu. Sršící barevné kruhy, červené a žluté, jako oslepující západ slunce! Byly nádherné, neuvěřitelné, jako živé. A byly rovněž -

„Máte ponětí, co ty symboly znamenají, paní doktorko?“ zeptal se horolezec a přitom nakláněl hlavu k jednomu a hned k druhému rameni, jak se snažil pochopit

21

význam obrazu, který pro něho znamenal jen nesmyslnou změť čar, kruhů, tvarů a barev.

Erica neodpověděla. Stála před malbami jako zkamenělá, s nehybným pohledem, jako by ji zářivá slunce a měsíce na skalní stěně zhypnotizovaly.

„Paní doktorko?“ opakoval horolezec. Jared a Luke si vyměnili udivený pohled. „Paní doktorko,“ vyhrkl Luke, „není vám zle?“ Poklepal jí na rameno. Erica sebou prudce trhla.

„Co je?“ vykulila nechápavě oči, ale honem se vzpomínala. „To jen, že... Nečekala jsem, že objevím tak netknuté malby. Tohle nejsou žádné čmáranice...“ Trochu se zajíkala. „Ale abych odpověděla na vaši otázku, pokud jde o symboly,“ zesílila hlas, ale trochu nepřirozeně, jako by si musela pořád připomínat, kde vlastně je. „Základem náboženské víry v zdejší oblasti je šamanis-mus, uctívání založené na osobní komunikaci šamana s nadpřirozenem.“

Šaman vypil odvar z durmanu nebo se jiným způsobem uvedl do tranzu, čímž vstoupil do světa duchů. Říká se tomu pouť za viděním. Když nabyl opět vědomí, namaloval svá vidění na skalní stěny, což se označuje jako umění pramenící z tranzu. Prinejmenším taková je jedna z teorií, vysvětlujících výtvarná díla na skalách tady na Jihozápadě."

Horolezec se naklonil blíž k malbám. „Ale jak se přišlo na to, že to malovali šamani?" divil se. „Co když to je jen obyčejná hezká mazanice, která vůbec nic neznamená!"

Erica si upřeně prohlížela největší kruh, krvavě rudý, z něhož do všech stran tryskaly prazvláštní body. Tohle zkrátka musí něco znamenat. „O tomhle jevu máme řadu odborných studií, zaměřených na neuropsychologii změněného duševního stavu. A právě díky pokusům se dokázalo, že existují univerzální představy, popsané lidmi nejrozličnějších kultur, ať už šlo o americké indiány, australské černochy nebo příslušníky afrických kmenů. Předpokládá se, že jde o zářivě barevné geometrické tvary, jež spontánně vzniknou v optickém systému oka. Můžete si to vyzkoušet sám na sobě. Zadívejte se do

22

ostrého světla a potom rychle zavřete oči. Uvidíte navlas stejné vzory - tečky, rovnoběžné čáry, různé klikyháky a spirály. Říkáme tomu metafory tranzu."

Muž se zamračil. „Ale vždyť nepřipomínají! Vůbec nic!"

„To ani nemusejí. Tyhle symboly jsou pouze zobrazením pocitů nebo duchovní úrovně života, což v realitě nemá žádnou hmotnou strukturu, a proto ani tvar. Nicméně..." Erica svrátila obočí, protože světlo baterky ozářilo neurčitě zobrazenou postavu, prodlouženou buď vztaženými pažemi, nebo podivným paroží. Jsou tu jiné prvky, které mi nejdou do hlavy."

Luke se k ní dychtivě obrátil a na vteřinku ji oslepil reflektorem své přilby. „Nejdou vám do hlavy? Jako třeba co?"

„Všimni si některých rysů, které se vymykají tomu, co známe z pokusů o představivost v tranzu. Například tenhle symbol. V životě jsem ho neviděla ani na jediné z jeskynních maleb, a že jsem jich prostudovala spoustu! Většinu těchto symbolů najdeš i na jiných piktogramech a petroglyfch po celém Jihozápadě. Třeba tyhle otisky rukou. Po pravdě, otisk dlaně je společným rysem skalních maleb na celém světě. Vyjadřuje přesvědčení, že skalní stěna tvoří prostupnou hranici mezi reálným a nadpřirozeným světem. Jsou to dveře, jimiž šaman prochází, aby navštívil duchy. Ale ty další symboly -" ukázala Erica opatrně, aby se nedotkla povrchu skály - „jsou pro mě naprostou novinkou." Odmlčela se a její vzrušený dech zněl jeskyní jako poryvy vánku. „A tahle malba je zvláštní ještě v jiném směru."

Její společníci mlčky čekali.

„Na jedné straně tu máme piktogramy typické pro etnografický kultury zdejší oblasti, ale navíc tu vidím i jisté motivy, který patří spíš k skalnímu umění Puebla. Po pravdě, tyhle malby v sobě odrážejí směsici kultur. Severní pajutskou, šošonskou. Přibližně to ukazuje na severní Nevadu."

„Dokázala byste tu malbu datovat, paní doktorko?" otázal se Luke skoro uctivě.

23

„Na první pohled si můžeme být jisti, že malby pocházejí z doby před pátým stoletím našeho letopočtu, protože tu máme zobrazené atlatly - tyhle předměty, to jsou vrhače kopí - místo luků a šípů, protože ty se v Novém světě začaly užívat až kolem roku pět set. K určení přesnějšího data bychom se však neobešli bez elektronové a uhlíkové analýzy. Prozatím bych zhruba odhadla, že tahle malba bude stará přibližně dva tisíce let."

Vůbec poprvé se ozval Jared Black. „Pokud umělec pocházel ze severní Nevady, byla to pořádná výprava, zvláště když přitom musel projít Údolím smrti."

„Daleko důležitější otázka zní: Proč to vůbec dělal? Šošoni a Pajutové se nikdy neodvážili za hranice území vlastního kmene. Samozřejmě se stěhovali za potravou, ale jinak se drželi svého teritoria a nevzdalovali se mimo území svých předků. Co tedy přimělo toho člověka, aby opustil svůj klan a vydal se tak daleko, proč podnikl cestu, na který ho musela čekat nebezpečí doslova na každém kroku?"

Jaredovy oči tonuly ve stínu přilby, nicméně Erica na sobě vycítila jeho pronikavý pohled. „Takže jde pravděpodobně o Šošona?" zeptal se.

Je to jen dohad. Podle studií cyklických období sucha platí, že přibližně před patnácti sty lety došlo v pouštích jižní Kalifornie k výrazným změnám životního prostředí, které vypudily předky indiánů z kmene Gabrielino do oblasti kolem dnešního Los Angeles. Zmíněná skupina patřila jazykově k šošonským kmenům. Pokud se někdy sami označovali jiným jménem, dodnes se rozhodně nedochovalo."

Jared naléhal: „Ale ty malby přece vytvořil jeden z jejich předků?"

Erica se snažila potlačit svou netrpělivost. Jared Black měl ve zvyku dostat odpověď ihned, bez váhání a vytáček. „V tomhle bodě si vůbec nejsem jistá, protože podle mě je malba starší než tisíc pět set let. A navíc nezapomínejte, že Gabrielino je obecný název, kterým františkáni označovali nejrozličnější kmeny ve zdejší oblasti." Pro-

24

bodla Jareda Blacka významným pohledem. „Takže tady bych s nálepkami radši nic neuspěchala."

„A nevíte to určitě?"

Erica cítila, že její původní podráždění přerůstá jeho vinou ve vztek. Samozřejmě chápala, na co Black naráží, navlas stejné obvinění jí vmetl i v průběhu Reddmanovy kauzy, když tvrdila, že má-li určit, kterému kmeni nalezené kosti a artefakty patřily, musí dostat víc času. Tehdy měl Jared pravdu, protože Erica skutečně hrála o čas, ovšem v tomto případě nelhal. Vážně neměla ponětí, který kmen ty malby vytvořil.

Erica ucouvla od skalní stěny a povšimla si, že těsně pod malbou se dno jeskyně podstatně liší od zbytku její plochy. Podlaha se vybojila do tvaru, který jí nepřípadal jako dílo přírody. Vzhledla ke stropu. Žádná stopa po provalení či zřícení. Na pár místech přidřepla a promnula hlinu v prstech. Všude byla stejná, navátá vichry vanoucími směrem do jeskyně. „Protože malba sama neukazuje na určitý kmen," pronesla, „pak bych navrhovala hledat důkazy ještě jinde."

Například, co tahle divná mohyla?"

Luke povytáhl plavé obočí. Oči mu nadšením zajiskřily. „Myslíte, že je tam někdo pohřbený, paní doktorko?"

„Možné to je. Stopy kouře na skalních stěnách svědčí o tom, že tu hořel oheň nebo pochodně, což by mohlo znamenat, že tahle mohyla pochází ze stejné doby jako osídlení, které tu existovalo před staletími. Tohle vyvýšené místo bych moc ráda prozkoumala."

„Takže teď sem vpadne mračno kobylek," zabručel Jared.

„Žádný kobylky, pane Blacku. Jenom já. Budu pracovat sama, abych zajistila, že dojde k co nejmenšímu poškození mohyly."

„Každé vykopávky znamenají ničení, paní doktorko."

„Věřte nebo ne, pane Blacku, ale vážně existují archeologové, kteří nepotřebují provádět vykopávky čistě jen z toho důvodu, že třeba objevili staré pohřebiště. Většinou se pro vykopávky rozhodnou, když nalezišti hrozí zničení, nebo - což je tenhle případ - když je třeba určit,

25

k jakému kmeni náležel autor jeskynní malby. Co když jsme objevili pohádkový klíč k nepoznané historii?"

„Nebo hroby, které nikdo nemá právo otvírat."

Erica se zadívala na Jareda, jemuž v záři reflektorků jejich ochranných přileb vynikly ostře řezané rysy, a nato se obrátila k Lukeovi. „Nejdřív provedeme geochemický rozbor půdy a změříme obsah fosfátů. To nám odpoví aspoň na otázku, jestli ta jeskyně byla někdy obydlená. Mezitím by bylo skvělé, kdybys očistil kus stěny. Kdoví, třeba pod vrstvou sazí najdeme další piktogramy."

Ohlédla se po Jaredu Blackovi, protože k té věci měla ještě hodně co dodat, ale svému překvapení spatřila, že popošel k východu z jeskyně a stojí zády k nim. Jeho vysoká širokoramenná postava se rýsovala proti rannímu slunci, v jedné ruce držel přilbu, kterou si sundal z hlavy, druhou se opíral o skálu a vypadal, jako by se už chystal vzlétnout z okraje útesu jako pták.

Ten okamžik působil skoro neskutečně - temnota v jeskyni s pocitem drtivé tíhy celé hory, s blízkostí kamenných stěn, s tichem plným zvláštního hlubokého míru, a k tomu výhled na zářivý sluneční svit, typický pro ticho-mořské pobřeží, a kdesi v dálce zvuky pracovních týmů, policejních sirén, televizních helikoptér kroužících ve výšce. Proč tam vlastně stojí? Na co se dívá?

A najednou si Erica položila otázku, proč se na místo nálezu přihnul tak okázale? Jared Black sem vpadl s ne-zastřenou útočností grizzlyho, který brání mláďata. Panebože, kdyby tak připadla na způsob jak mu vysvětlit, že oni dva by mohli spolupracovat, že by nemuseli pořád soupeřit. Kdoví z jakého nevyzpytatelného důvodu se však rozhodl postavit ji do role nepřítele. Reddmanův případ byl starý už celé čtyři roky, ale Erica se zdálo, že jako by Jaredovou krví pořád ještě proudil adrenalin vzvednutý z bitvy i z následného vítězství. Jared Black se připravoval k boji a Erica netušila proč.

Přejížděla kuzelem baterky po celé jeskyni a náhle zahlédla cosi na podlaze. „Lukeu, co tomu říkáš?"

26

Podíval se dolů a všiml si, že půda tam je rozrytá a odhaluje jakýsi šedobílý předmět. Je to čerstvý. Mám dojem, že zemětřesení tu narušilo podklad do hloubky."

Erica se svezla na kolena a ostrou štětkou opatrně odmetla sypkou horninu stranou.

„Panebože!" vydechl Luke s vytřeštěnými očima.

Přistoupil k nim Jared a mlčky sledoval, jak Erica štětkou odhaluje předmět, jenž připomínal balvan s otvorem. A s dalším otvorem. A potom... zuby.

Byla to lidská lebka.

Je to hrob!" zašeptal Luke s úctou.

„Či?" vyhrkl nervózně horolezec.

Erica, kterou zahltil prudký příval adrenalinu a vzrušení, neodpověděla ani slovem. Odpověď však znala.

Nevysvětlitelně jí už teď, před zahájením vykopávek, před nálezem důkazu, bylo jasné, že právě objevili pozůstatky autora namalovaného slunce.

Marimi

PŘED DVĚMA TISÍCI LETY

Při pohledu na tanečníky uprostřed kruhu Marimi věděla, že dnešní noc bude kouzelná.

Už teď cítila kouzlo v prstech, jimiž zručně vyplétala oválnou kolébku a křížila tenké vrbové proutky, jež měly přidržovat její novorozené děťátko. Povrch kolébky později pokryje jelenicí a nad hlavu děťátka připevní proutěné stínítko proti slunci. Cítila kouzlo ve vlastním lůně, v němž se hýbal nový život, její prvorozené, které přijde na svět na jaře. Viděla kouzlo v pružných údech svého mladého manžela, jenž tančil na oslavu každoroční sklizně borovicových semínek, pohledného a mužného lovce,

27

kteří ji zasvětil do rozkoše tělesné lásky mezi mužem a ženou. Marimi slyšela kouzlo ve smích všech mužů, kteří tančili, hráli hazardní hry či si při pokuřování hliněných dýmek vyprávěli historky, slyšela ho v melodii hudebníků, foukajících do píšťalek z dutých ptačích kostí a do fléten vyřezaných z černého bezu. Kouzlo se ozývalo i z rozverného klevetění žen, jež v záři spousty táborových ohňů pletly pestré koše, z výskotu dětí, které si hrály s obručkami a kolíky nebo se praly ve vlhkém lesním podrostu. A kouzlo číselo i z tváří mladých lidí, kteří se zamilovávali a kradmo se usmívali do dlaní, zatímco si vybírali své budoucí partnery. „Noc duchů", tak tomu říkala její matka, když duše stromů a skal a řek přivolávaly příznaky jejich předků na oslavu Jednoty všehomíra. Čas nezměřitelné radosti, dobrá noc, výjimečná noc, připomínala si v duchu Marimi.

Jenže Mariminu radost nad touhle slavnostní nocí kazil nečekaný strach.

Z protější strany širokého kruhu, po jehož okrajích posedávaly rodiny sledující tanečníky, se na ni upíraly tvrdé černé oči - byla to Stará Opaka, šamanka jejich kmene, velkolepá v jelenicovém oděvu s korálky a drahocennými orlímí pery. Marimí se pod tím pronikavým pohledem až zachvěla a pocítila, jak jí strachy naskočila husí kůže. Opaky se děsili všichni, a to včetně náčelníka a lovců, protože měla hluboké a tajemné znalosti kouzel, hovořila s bohy a jediná z celého kmene znala tajemství řeči slunce a měsíce a všech duchů země i způsob jak probudit jejich moc.

Obyčejní lidé neuměli s bohy hovořit. Kdykoliv si příslušník kmene chtěl vyprosit přízeň bohů, šaman či šamanka sloužili jako prostředník: neplodná žena toužící po dítěti, panna prahnoucí po manželovi, stárnoucí lovec, jehož opouštěly síly, babička, kterou už nechtěly poslouchat prsty při tkaní košů, těhotná žena hledající ochranu před uřknutím, otec rodiny, jenž se chtěl dozvědět, zda vyschlý potok u přístřešku jeho rodiny se ještě někdy zaplní vodou - ti všichni ostýchavě a s hlubokou úctou

28

vyhledali šamany klanu a bojácně předložili svou prosbu. Ke každé žádosti patřil poplatek, což byl důvod, proč šamani a šamanky byli tak zámožní, jejich domy měly nejbohatší výzdobu, vlastnili nejměkčí jelenice a nejkrásnější korále. Nejchudší rodiny mohly jako dárek nabídnout pouze semena, zatímco ty nejbohatší přinášely ovčí rohy a losí kožešiny. Všichni však měli právo přijít za šamanem či šamankou a vyslechnout si z jejich úst odpověď bohů. V tomto případě byla šamankou právě Opaka, nejmocnější osoba Marimína kmene. Marimí jednou na vlastní oči viděla, jak stařena pouhým namířením ukazováčku přivolala na jistého muže nemoc a smrt. Tak mocná byla Opaka.

Ale proč zrovna teď ze všech přítomných pozorovala výhradně Marimí, proč na ni upírala oči žhnoucí jako tečky černého ohně?

Ve snaze zamaskovat strach se mladá manželka opět soustředila na splétání proutků a usilovně si připomínala, že dnešní noc není ani zdaleka obyčejná.

Byla to doba každoročního shromáždění, kdy se jednou do roka všechny rodiny Národa - který sám sebe nazýval Topaa - sešly ze všech čtyř světových stran až z míst, kde země podpírá nebesa, opustily svá letní sídla, aby se v horách setkaly na oslavě sklizně borovicových semínek, celkem asi pět stovek rodin, každá s vlastním kruhovým přístřeškem krytým travou a s vlastním ohništěm. Všichni pak dlouhými bidly sráželi šišky ze stromů, pražili semínka a hodovali, případně semínka rozemílali na mouku, kterou smíchali s jelením masem a vypečenou šťávou. Zbytky jídla uschovali na blížící se zimní měsíce. Zatímco ženy sbíraly semena, muži pořádali společné hony na králíky, jež vháněli do sítí a utloukali je, aby přichystali co nejvíce zásob jídla na zimu.

A v tuhle dobu se rovněž domlouvaly sňatky, což vůbec nebyla jednoduchá záležitost vzhledem k tomu, že existovala spleť pravidla ohledně určení, kdo si smí vzít koho - bylo třeba prozkoumat a vzít v úvahu rodokmeny, do rozhodování zapojit bohy, rozluštit znamení.

29

Ačkoliv všichni Topaové pocházeli z jednoho kmene, patřili do různých klanů, dále dělených na rodiny, první a druhé. Každý klan charakterizovaly zvířecí totemy: Puma, Jestřáb, Želva. Druhá rodina, složená z prarodičů, tet, strýců a bratranců se sestřenicemi, se nazývala podle původního bydliště svého rodu: Lid od Ledové řeky, Lid ze Slané pouště. První rodina sestávala z matky a otce a potomků a její jméno vycházelo z jejich místního zdroje potravy, zaměstnání či zeměpisné zvláštnosti - „pojídači bobulí“, „obyvatelé potočního břehu“, či „bílé nože“, kteří vyráběli nástroje na krájení z kamene místního lomu. Marimí pocházela z klanu Rudocaseho jestřába, její druhou rodinou byl Lid od černé stolové hory a první rodinou „lovci zajíců“. Mladý muž, jenž šiji vybral za svoji družku, pocházel z klanu Želv, z Lidu Prašného údolí, „výrobců dýmek“. Při loňské sklizni okouzli Marimí svými rošťárkami, naparoval se před jejím přístřeškem, hrál na flétnu, napodoboval hod oštěpem, ale ne-pronesl k ní ani slovo, protože to bylo tabu. A když Marimí postavila před chatrč košík sladkých kořinek, aby naznačila, že má o mladíka zájem, poslal svého otce za jejím a oba muži pak dojednali s náčelníky svých klanů vypracování složité smlouvy, vyřešili otázku darů i to, zda nevěsta půjde do ženichovy rodiny či naopak. Pochází-li manžel z rodiny s nedostatkem žen, pak jde novomanželka za ním. Pochází-li nevěsta z rodiny s velkým počtem vdov a neprovdaných sester, pak ji manžel následuje. V Marimíně případě byl její otec jediným mužem mezi osmi ženami a příchod dceřina manžela přivítal s radostí.

Při sklizni si lidé rovněž připomínali hranice kmenových pozemků a děti se učily jména řek, lesů a horských pohoří, jež oddělovaly území Topaů od sousedících kmenů - Šošonů na severu, Pajutů na jihu - a dále kmenů, s nimiž Topaové neobchodovali ani neuzavírali sňatky a také neválčili. Navíc dětem vštěpovali do paměti, že je přísně zakázáno lovit zvěř, sbírat semena či brát vodu na území jiného kmene.

30

Při každé sklizni borovicových semen si rodiny stavěly přístřešky na místech, kde se jejich rodiny scházely a sklízely už od počátku věků. Přesně na tom místě, kde Marimí rozprostřela svou rohož a splétala košík pro dítě, i její matka a babičky všech generací už od vzniku světa sedávaly a pletly košíky pro miminka, přičemž sledovaly navlas stejné tance a navlas stejné hry. V tomto smyslu měl každoroční sběr borovicových semen mnohem větší význam než pouhé nashromáždění zásob na zimu. Právě tady se lidé učili příběhům o svých předcích, protože díky téhle vazbě na minulost si národ Topaů zajistil, že všechno minulé přetrvává až dodneška a stejně tak to zůstane i v budoucnu až do skonání věků. Každoroční sběr semen ukázal všem lidem jejich místo ve Stvoření. Každému muži a ženě vysvětlil, že jsou součástí Velkého plánu, že Topaové a země, zvířata a rostliny, vítr i voda jsou propojení a vzájemně provázáni jako proutí košů, tkaných ženami.

Po sklizni borovicových semen stráví klany zimu v horách, a sotva ze země vyraší první zelené výhonky, početné shromáždění se rozpadne a jednotlivé rodiny se až do příští sklizně rozejdou do domovů svých předků. Marimí a její manžel, rodiče a šest sester se vrátí na své území, kde loví zajíce a kde Marimína rodina žije už od Stvoření. Tam porodí své první děcko, stane se matkou a získá v klanu vyšší postavení, takže po návratu do borového lesa ji lidé budou

oslovovat s větší úctou a pokorou.

Marimi se snažila soustředit právě na tuhle šťastnou budoucnost, i když jí zděšením ze šamančina zlověstného pohledu běhal mráz po zádech. Proč na ni Opaka tak upřeně zírá?

Jednání šamanek a šamanů bývalo záhadné a nevysvětlitelné a nikdo nad ním nesměl přemýšlet, natož o něm mluvit, jelikož pouze šamanek a šamani vládli schopností přecházet ze skutečného světa do toho nadpřirozeného. A bez výjimky platilo, že před začátkem sklizně, ještě dřív, než první rodina vztyčila svůj přístřešek, postavili šamance či šamanovi chatrč pro bohy. Na té

práci se podíleli všichni bez rozdílu, dokonce i děti a staří lidé, sekali nejsilnější větve a větévky, nabízeli nejlepší kožešiny a dříví na podpal, aby svatostánek přilákal bohy a prostřednictvím šamanových přízračných hostí přinesl požehnání sklizni i lidem. Vzhledem k tomu, že svět překypoval nejistotou a hrůzami, nikdo nemohl předvídat hojnou sklizeň ani na ni předem spoléhat, proto bylo životně důležité, aby před sražením první šišky z první borovice šamani nebo šamanek vešli do boží chatrče a v tranzu se spojily s nadpřirozenými silami, které jim sdělily příkazy a proroctví a někdy i nové zákony.

A právě z toho důvodu se Marimi nastávající slavnostní noci tolik děsila. Opaka měla božskou moc a Marimi si byla jistá, že z jejího pohledu vyčetla zášť. Ale proč? Marimi si nevzpomínala, jakým činem by na sebe mohla přivolat stařenin hněv. Pokud by k ní nenávid proudila od jiného člena kmene, Marimi by vyhledala šamanek a poprosila ji, aby pro ni od bohů vyžádala ochranu před zmíněnou osobou - ale v tomto případě to byla sama šamanek, kdo na Marimi upíral záštipný zrak!

A tu se Marimi zčistajasna rozpomněla na Tiku a málem se zalkla osleпивým zábleskem děsu.

Tiká byla prvorozená dcera sestry Mariminy matky a ona i Marimi vyrůstaly odmalička jako dvě sestry. Společně podstoupily posvátný obřad dospělosti, a když Tiká s dvanácti dalšími děvčaty běžela zasvěcovací závod a Marimi vyhrála, protože doběhla k šamance před ostatními, Tiká se jako jediná ze soupeřek radovala. A byla to Tiká, kdo při ložské sklizni nosil tajné vzkazy od Marimi mladému lovcovi a zase nazpátek, protože dokud nebyla uzavřena svatební smlouva, nesměli si vyměnit ani slůvko. A byla to opět Tiká, kdo dal Marimi a jejímu novomanželovi darem tak skvostně vzorovaný koš, že si o něm vyprávěl celičský klan.

A potom Tiku potkalo neštěstí. Zamilovala se do chlapce, kterého Opaka určila pro vnučku své vlastní sestry. Marimi nepochybovala, že kdyby se Tiká odevzdala kterémukoliv jinému mladíkovi, Opaka by ji nevypudila, ale

32

když ty dva nachytali v strýcově chatrči kryté travou, me-dicimani a medicimanky se sešli k poradě, vykouřili své moudré dýmky a shodli se, že děvče musejí vyhnat z kmene, chlapce však nikoliv, protože prý to byla ona, kdo ho svedl k porušení zákona jejich kmene. Kmen své příslušníky nezabíjel ani za ty nejvážnější zločiny, jelikož se obával pomsty duchů, ale provinilce odsuzoval k smrti zaživa. Zbavil je jména, majetku i potravy a vyhnal je z ochranného kruhu. Jakmile se z člověka stal vyvrženec, už nikdy se nesměl vrátit. Na psance bylo zakázáno promluvit či se třeba jen podívat nebo mu poskytnout jídlo, vodu nebo přístřeší. Členové jeho rodiny si ostříhali vlasy a truchlili, jako by jejich milovaný byl už skutečně po smrti. Když se Tiká přidala k Bezejmenným, Marimi pro ni v hloubi srdce plakala. Vybavila si, jak svoji přítelkyni vídala postávat na kraji borového lesa, příznak podobný ztracené duši. Marimi toužila se k Tice rozběhnout, překročit hranici ochranného kruhu a donést jí potravu a teplé přikrývky, jenže tak by se psancem stala i ona sama.

Protože „vyvrženci“ byli už beztak „mrtví“, nikdy dlouho nepřežili. Nezavinily to jen obtíže se sháněním potravy či kruté přírodní živly, ale jako by v nich současně s označením za psance zemřela sama duše. Vinou toho je opustila vůle k životu a smrt na sebe nedala dlouho čekat. Po pár dnech už Tiku na okraji tábora nezahledli.

„Matko,“ oslovila Marimi tiše ženu, jež se zkříženými nohama seděla po jejím boku a za zpěvu splétala důmyslný koš. Zpěv vdechoval koši život, a tedy i duši. Píseň navíc umožňovala prstům vetkat do vzoru mýtus či kouzelnou pověst. Marimina matka vyplétala kosočtvercový vzor a zpěvem mu vdechovala historii o tom, jak kdysi v pradávnu došlo ke stvoření hvězd. „Matko!“ opakovala Marimi, „Opaka ze mě nespouští oči.“

Já si toho taky všimla, dceruško. Buď opatrná. Radši se dívej k zemi.“

Marimin nervózní pohled tékal po hlučné osadě, kde kouř z pěti set ohnišť stoupal k obloze. Letní domov mívala hluboko v poušti, kde rostl především pelyněk, ale tyto

33

hory byly zalesněné borovicemi a jalovcem, jejichž listnatý podrost plný příznaků by Marimi děsil k smrti, kdyby i se svými lidmi nebyla za ochrannou hranici kruhu. V noci, když rodiny ležely na kožešinových přikrývkách a se strachem naslouchaly sténání příznaků v korunách stromů, horečně doufaly, že šamančiny talismany rozložené po obvodu tábora jsou dostatečně silné, aby duchy zahnyly. To byl ostatně hlavní důvod, proč se nikdo nezdíral šamance zaplatit, protože mocná šaman-ka znamenala pro rod bezpečí a ochranu bohů. Všichni si pamatovali na příšerný osud Sovího lidu, jejichž šaman nešťastnou náhodou zahynul pádem do propasti a zanechal šestatřicet rodin bez vůdce, který by jejich jménem vcházel do světa duchů a přimlouval se za ně u bohů. Než uběhl první měsíční cyklus, všichni muži, ženy a děti onemocněli a pomřeli, takže Soví lid už neexistoval.

S rostoucím pocitem hrůzy se Marimi přiměla věnovat pozornost pletení košíku pro dítě. Prsty se jí však pohybovaly ztuhle a neobratně, protože si zděšeně uvědomila, že kouzlo, jež vycítila v blížící se noci, nemusí nutně být jen dobré... Opaka upírala oči na Marimi, sedící na protější straně kruhu tanečníků, a vzpomínala na dobu, kdy sama nabízela tak libezný obrázek. Schoulená na silné bizoní kožešině a obklopená hromádkami jídla, korálků a peří, což jí darovali lidé prosící o přízeň a požehnání bohů, si Opaka trpce připomínala, že Marimina oblá tvářička, rozesmáté oči, smyslná ústa a vlasy jako třeptavý černý vodopád - což vzbouzelo pozornost více mužů, nejenom mladého lovce, který se s ní oženil - kdysi patřily i jí, Opake, než ji vyčerpal věk a příliš mnoho výprav duše mimo tělo. Dnes byla Opaka nahrbená,

bělovlasá a skoro bezzubá.

To ale nebyl hlavní důvod, proč vůči děvčeti cítila prudkou nenávist.

Jed, který šamance proudil v zestárých žilách, vytryskl před šesti zimami v období nedostatku borovicových semen, kdy rodiny pro příchodu do lesa zjistily, že šišky

34

už dávno spadaly a hnijí na zemi. Sotva si všichni uvědomili, že bohové seslali úrodu semen příliš brzy, takže lidé budou hladovět, spustili hlasitý nářek a šamani se uchýlili do svých svatostánků, kde pálili posvátné ohně, postili se, polykali semínka durmanu, odřikávali a prozpěvovali modlitby a prosili bohy o vidění, jež by lidi navedlo do jiné oblasti s borovými semeny. Bohové však jejich modlitby nevyslyšeli a všechno nasvědčovalo tomu, že kmen Topaa čeká hrůzný hladomor.

A pak Opaku vyhledala Marimina matka s neuvěřitelnou historkou.

Její dcera, jež tehdy dovršila deváté léto, se stala obětí kruté choroby, která jí vyplnila hlavu bolestí a způsobila dočasnou slepotu a hluchotu. Matka dítěti omývala hlavu ledovou vodou a položila je do stínu stromů. Když záchvat nemoci pominul, Marimi vyprávěla matce o borovém lese na opačném břehu řeky. Byl to jen sen, tvrdila matka, vyvolaný hladem a podivnou bolestí hlavy. A varovala dcerku, ať o svém vidění pomlčí, protože pouze Opa-ka smí kmeni sdělovat, kde najde potravu. Marimi však trvala na svém, že viděla borový les na území hned za hranicí jejich kmene, kde dnes nežijí žádní lidé a kde nesídlili ani ničí předkové, takže by jim žádné tabu nebránilo tam odejít a sklidit hojnost borovicových semen.

Když tedy šamani vyšli ze svých chatrčí a oznámili, že tuto zimu nebudou žádná borovicová semena a žádné hony na zajíce, protože v lese je nikdo ani nezahlédl, že les je nehostinný, protože bohové se k lidem obrátili zády, Marimina matka usoudila, že u Opaky vyhledá radu ohledně vidění své dcerky. Podle tvrzení dítěte se zalesněná krajina nacházela ve směru, kde vychází slunce, za řekou a na vrcholku úrodného horského hřebene.

Ovšem Opaka prohlásila, že území, o kterém dítě mluví, leží za hranicemi kmene, a proto je pro něj tabu. Děvčátko však nepřestávalo opakovat, že nový les tabu není, protože mu to ve vidění prozradili duchové. Opaka nakázala matce dítěte, aby o té věci s nikým nemluvila, tajně se bez doprovodu vydala na cestu a skutečně objevila les

35

s bohatou úrodou borovicových semen. Po návratu do tábora zašla do chatrče bohů, aby podnikla duchovní pouť, a posléze se objevila mezi lidmi s oznámením, že bohové ji v jejím vidění zavedli na místo bohaté na borovicová semena, na místo, kde nikdy nežili žádní předci.

Kmen vybral čtyři udatné mladíky a vyzbrojil je oštěpy. Dostali příkaz běžet vstříc vycházejícímu slunci, ale pokud by se ocitli na zakázaném území, už se neměli vracet.

Během jejich nepřítomnosti lidé tančili a přežívali díky včelím larvám a medu a trošce borovicových semen, jež se jim podařilo z tlející úrody zachránit. A pak se lovci vrátili a nadšeně vyprávěli o štědré zalesněné krajině na protější straně řeky, kde nežijí žádní lidé a kde nejsou stopy ani po předcích.

Z období nedostatku borovicových semen se stalo období hojnosti, o němž se hovořilo při každém shromáždění a u každého ohniště. Kmen spokojeně hodoval a do letních domovů se vrátil s koši vrchovatě naloženými semeny. O děvčátku nepadla jediná zmínka. Vidění připsali k dobru šamanům, kteří umějí hovořit s bohy, a tím se potvrdila jejich moc a hlavně moc šamanky Opaky.

Opaka si však od té doby dávala na děvče pozor a všimla si, že Marimi kolikrát postihla bolest hlavy, po které mluvila o viděních. Když před dvěma léty dívka dospěla k prahu ženství a při zasvěcovacím obřadu vyhrála závod v běhu, kterým si v očích kmene získala úctu, již Opaka původně plánovala pro vnučku své sestry, jelikož sama vnučku neměla, znásobila šamanka svou bdělost. A když dívky po závěrečném obřadu vstupu do světa dospělých vyšly z posvátné chatrče, kde podstoupily duchovní pouť za viděním, všechny prohlásily, že duchovního průvodce jim dělal chřestýš - had byl považován za výrazný mužský symbol a pannám, jež se toužily stát plodnými matkami, přinášel štěstí - Marimi oznámila, že jejím duchovním průvodcem byl havran, čímž se vzepřela tradici.

36

Opaku však nejvíc děsilo zjištění, že dívka je schopna prožívat vidění i bez požití durmanových semínek, bez kterých se žádný šaman neobešel. A co by se stalo se společenskou strukturou kmene, kdyby se s bohy domlouval každý sám? Vypukl by chaos, násilnosti, bezvládí. Hovořit s Jiným světem směřují jen ti zvlášť vyvolení a zasvěcení do tajů šamanských rituálů. Jedině tak zůstane vesmír v rovnováze, jedině tak zůstane zachován řád. Opaka viděla v děvčeti ohrožení budoucí stability kmene, a to zvláště teď, když Marimi otěhotněla a zanedlouho povýší do postavení matky. A tuto výsadu Opaka nikdy osobně nepoznala.

Vybrali ji ještě jako děčko, vzali matce a poslali žít do ústraní s rodovou šamankou. Stařena ji vychovávala a učila všemu záhadnému a tajemnému, lékařství a ran-hojičství i způsobům, jak se domluvit s bohy. Pro Opaku to bylo období nesnesitelného utrpení, kdy dlouhé ponuré měsíce trávila o samotě a v odřikání, aby se naučila snášet nesnáze a život bez lásky, aby nemyslela na sebe, ale pouze na kmen, aby nadosmrti zůstala bez manžela, bez dětí, věčná panna. Opaka netušila, jak vypadá závist, jelikož ji vychovali pro roli nejbohatší a nejmocnější osoby celého rodu, tak co by měla komu závidět? I žárlivost pro ni měla představovat neznámou emoci, a také proto ji nepoznala, ani když ji pocítila. Opaka by rovněž nevěřila, i kdyby jí to někdo řekl přímo do očí, že by se mohla bát obyčejné divenky. Lidé, kteří hovořili přímo s bohy, nepodléhali malicherným lidským slabostem. A tak, nevidomá vůči své vnitřní zášti, hořkosti a propastnému děsu, že Marimi by s ní jednoho dne mohla soupeřit o božskou moc, Opaka sama sebe přesvědčovala, že tajný úklad, jež chystala proti děvčeti, je pro dobro celého kmene.

U Marimi se zastavila skupinka mladých žen, jejich neprovdaných kamarádek, a škádily ji, ať dnes v noci nenastydne, až k nim do přístřešku pronikne zimní chlad. Ony se mohly zahřát jenom kožešinami a kůžemi,

37

zatímco šťastná Marimi měla teplo mužského těla. „Jestli zaslechneme tvůj křik," popichovala ji jedna dívka, jež se co nevidět měla provdat za lovce ze Sokolího lidu, „máme tě přijít zachránit?"

„Ale co když bude křičet on?" smála se jiná. „Máme přiběhnout a manžela ti odvést?"

Marimi se zarděla a se smíchem kárala kamarádky, že jsou jen hloupé panny, ale jejich pozornost ji těšila a po pravdě, na manželovo noční smyslné objetí se upřímně těšila.

Zrovna chtěla svým kamarádkám nabídnout z košíku bobule, které nasbírala během odpoledne, když tu náhle do kruhu vpadla žena, odstrkovala přitom tanečníky a ječela, protože na rukou držela bezvládné dítě. Vrhla se před šamanku Opaku a zapřísahala ji, ať jí synáčka zachráni.

V táboře se rozhostilo ticho, rušené jen praskáním ohně a pláčem kojenců ve vzdálených chatrčích.

Marimi toho chlapečka poznala. Byl to Payat z rodu Horských lvů, jeho druhou rodinou byl Lid z Rudého údolí a jeho první rodina byla „od solné pláně". Mezi shromážděnými se rozhostilo děsivé mlčení, zatímco Opaka se s námahou zvedla na nohy a naklonila se nad děcko sténající bolestí. Dotkla se různých míst jeho těla, přitiskla mu dlaň na čelo a pak podržela dlaně nad svíjejícím se tělíčkem. Celou tu dobu mumlala tajemné zaříkadlo, kterému nikdo z ostatních nerozuměl.

Konečně otevřela oči, napřímila se, jak jen jí to stará záda dovolila, a prohlásila, že chlapec porušil tabu a teď v něm sídlí zlý duch.

Dav sborově zalpal po dechu. Lidé se nervózně zavrtěli a někteří dokonce ucouvli. Menstrující či kojící ženy se překotně rozběhly pod ochranu svých přístřešků, zatímco muži neklidně potězkávali svá kopí. Člověk posedlý zlým duchem budil strach, protože duch z něho mohl kdykoliv vylétnout a vniknout do těla jiného člověka, který by se zdržoval poblíž.

38

I

Opaka rozhodla, že chlapec je Nedotknutelný, v podstatě mrtvý, vynykající se boží pomocí, a poté se šla radit s náčelníky a jejich zástupci jak s chlapcem naložit -v žádném případě nesměl zůstat mezi lidmi. Mezitím se k výjevu přiblížila i Marimi.

Payatova matka se skláněla nad tělíčkem a s pláčem prosila, aby z něho zlý duch vyšel. Dva lovci dostali příkaz ji od děcka odvést, protože Opaka prohlásila, že dotýkat se ho je zakázané. Zatímco všichni svou pozornost věnovali hysterické ženě, Marimi přistoupila ještě blíže, aby zjistila, co se vlastně stalo. Bylo jí jasné, že by se měla držet co nejdál, protože těhotná nemá co dělat v blízkosti osoby vyhlášené tabu, ale když ona ještě nikdy předtím posedlého člověka neviděla. Jenže teď měla před sebou jen drobného hošíčka s děsivě zsinanou tvářičkou zkřívenou bolestí. Co strašného mohlo tak malé dítě provést, nechápala Marimi, že si vysloužilo potrestání zlým duchem?

A náhle si Marimi všimla čehosi, co ostatní zřejmě přehlédli - v hošíkových dlaních svítily rozdrčené žluté kvítky. A zještajasna jí bylo všechno jasné: dítě snědlo lístky pryskyřníku. Tak takhle se do Payata dostal zlý duch! Všichni věděli, že v pryskyřníku sídlí zlý duch a že jeho požití vyvolává nemoc a smrt. A Marimi náhle jasnozřivě napadlo, že pokud má dítě ty lístky ještě v žaludku, mohl by se z něj zlý duch přece jen vypudit.

Bez rozmýšlení se vrhla kupředu, a než jí v tom ostatní stačili zabránit, zvedla hošíčka do výšky, obrátila ho hlavou dolů a strčila mu ukazovák do krku. Dítě vmžiku začalo zvracet.

Při pohledu na oblouk zelené tekutiny, tryskající z Payatova břicha, diváci ohromením zavřískli, a když se zvratky rozlily na zemi, začali jeden přes druhého křičet, že tvarem připomínají zvíře. Z chlapcova těla vyšel zlý duch!

Muži se ihned vrhli kupředu a zasypali zeleného d'ábla popelem, aby ho zadusili dřív, než si stačí najít dalšího nebohého hostitele.

39

Sotva Marimi chlapce něžně uložila na zem, zanaříkal a chtěl maminku. Žena zvedla malého Payata chvatně do náruče, smála se přes slzy a tiskla si ho k hrudi, zatímco diváci mumlali cosi o zázraku. Kam až jim sahala paměť, nikdo si na podobnou událost nevzpomínal. Hleděli teď na Marimi zcela jinýma očima, někteří obdivně, jiní užasle a mnozí i ustrašeně.

Když se Payat rozkašlal a otevřel oči a lidé se mohli přesvědčit, že se mu do tvářiček vrací zdravá barva, najednou začali mluvit všichni naráz a vynášeli Marimino jméno do nebes.

„Ticho!" rozkřikla se náhle Opaka a pozvedla svou šamanskou hůlku, zdobenou peřím a korálky.

Dav ucouvli. Všichni upřeli zrak na bělovlasou medic-manku, která byla sice drobná a křehká, ale vládla mocnými vidinami. A jak si v tom následujícím bezdechém okamžiku každý člen kmene uvědomil, že se jim právě přímo před očima odehrál ten nejhorší zločin, jehož se Topaa kdy mohl dopustit: Marimi se vzepřela šamančinu příkazu.

V posvátné chatrči se shromáždili šamani všech klanů a otvorem ve střeše se k nebi hadovitě vinul tajemný dým. Nad tábořem se rozhostila ponurá nálada. Marimi vystrašeně vzlykala v matčině klíně, zatímco její mladý manžel přecházel vztekle před přístřeškem. Všichni čekali na bližící se rozsudek.

Když šamani vyšli ven, Opaka vážně oznámila, že Marimi i chlapec se stali vyvrženci. Zemřeli.

„Ne!" zaječela Marimi. „Neudělali jsme nic špatného!"

Manžel na Marimi plivl a obrátil se k ní zády.

Marimi se vrhla matce k nohám a žádala o pomoc, ale matka se od ní odvrátila a spustila nárek, který měl trvat pět dní a pět nocí.

S nezměrnou obřadností, zatímco kmen stál v kruhu zády k Marimi a hošíkovi, Opaka zbavila vyvržence jejich jmen, oděvů i majetku. Nebudou mít oštěp na lov potravy, koš na sbírání semen, kožešinu, jež by je uchránila před

40

chladem. Měli žít za hranicemi tábora, mimo ochranný kruh, na vlastní pěst, příznaky oděné do lidských těl, a nikdo na ně nepohlédne ani nepromluví. Jejich pozemský osud zůstane v rukou bohů.

Umírali.

Marimi a chlapec se choulili na okraji tábora, za hranicí vyznačenou Opačinými talismany a mystickými znaky, jež šamanka vyřezala do okolních kmenů, a apaticky sledovali tanec na mýtině, ženy při splétání košíků, muže při jejich hazardních hrách. První i druhé rodiny Marimi a Payata držely smutek. Jejich členové si ostříhali vlasy, po prsou a obličejích si rozmazali bláto a po celý jeden měsíční běh se zdrželi požívání masa. Všechny tety a sestřenice měly zakázáno tkát a všichni strýcové a bratřenci měli zákaz tance a Payatovi bratři a Marimin ovdovělý manžel nesměli po jeden měsíční běh lovit. V rodinách nesmělo docházet ani k pohlavním stykům, jíst ve společnosti nečlenů rodiny a překročit stín Opaky či kterékoliv jiné šamanky či šamana.

Zapuzená dvojice už sedm nocí bojovala o přežití. Hlad jim krutě drásal útroby, ale nakonec se Marimi a chlapci podařilo najít místo k přespávání, obyčejnou jámu v zemi, kterou Marimi vystlala listím. Tiskla Payata k sobě, aby se navzájem zahřívali, ale stejně se oba třáslí celou noc a chlapec plakal ze spaní. Během té první předlouhé noci vzhlížela Marimi ke hvězdám a cítila, jak se jí do údů vkrádá podivná ochablost. Nezoufala si nad ztrátou vlastního života, ale nad svým nenarozeným děťátkem. Přitiskla si dlaně na břicho a cítila, jak se uvnitř zmitá život. Kde má sehnat tolik potravy, aby to vystačilo i pro dítě? A když se sama chvěje zimou, mrzne uvnitř i děťátko? A až na jaře přijde její čas, nenarodí se vinou Opačina prokletí mrtvé?

Bez jelenicové sukně a králíčí kožešinové čapky a bez hřejivého ohně a kožešinových přikrývek v chatrči byla Marimi tak příšerně prochládlá, že se to vymykalo těm nejhorším představám. Prsty a palce u nohou měla doslova zmrtvělé, krev v žilách ji studila jako námraza. Ještě nikdy se netřásla tak zběsile jako teď, když se tiskla k maličkému Payatovi, jemuž na tvářičce namrzaly slzy, jak pořád a pořád v pláči volal po mamince.

Marimi nevěděla, co je horší, jestli zima, nebo strach.

Každé ráno po východu slunce odříkali šamani všech rodů patřičné modlitby a vyslali k obloze posvátný dým, přičemž do všech čtyř světových stran rozhodili semínka, aby si usmířili bohy a ukázali jim svou úctu a vděčnost. Ve dveřích rodinných chatrčí visely mocné talisma-ny, požehnané šamany, jejichž úkolem bylo zahnat zlo a nemoci. Chatrče měly půdorys kruhu, nejposvátnějšího ze všech symbolů, a stály seřazené po obvodu velkého kruhu, vyhrazeného pro tance. Celý tábor složený ze stovek rodin tvořil kruh, sahající kam až oko dohlédlo, a uvnitř kruhu bylo bezpečí. Ovšem Marimi a hošík byli z kruhu zapuzeni, byli nuceni žít se sami v nepřátelském a nebezpečném území, kam už ochranná moc šamanů nedosáhla.

V té neznámé a děsivé divočině byla spousta příznaků -žily v jílovité půdě a v zlověstných stínech, visely nahoře ve větvích a cíhaly na bezbranné lidské bytosti, na které se mohly v příští vteřině vrhnout a zmocnit se jejich těl. Marimi v životě nebyla v lese sama, vždycky jen v doprovodu své rodiny, zatímco vpředu kráčeli šamanky a šamani s posvátným kadidlem a chřestidly, aby svým lidem zajistili bezpečnou cestu. Teď tu však stála nahá a osamělá, mimo hranice kruhu, v temnotě, v níž slyšela šepot a šustění příznaků a duchů, kteří se třepetali a knitali kolem ní, vysmívali se jí, popichovali ji a vyhrožovali.

Ještě horší však byla skutečnost, že spolu s chlapcem zůstali odříznutí od pověstí. Ty legendy vyprávěné kolem ohňů poutaly jednoho člena kmene k druhým, všechny mýty a události odříkávané za noci propojovaly generace až k samému počátku všeho. Marimin otec, jako všichni otcové kmene Topaa, vyprávěl dětem historky, jež sám vyslechl u ohně svého otce, a navlas stejně je šířil i všichni dávní otcové v historii, jež sahala až k první legendě

42

a prvnímu otci, který ji vyprávěl. Ale Marimi a Payat byli od legend odříznutí, a stejně tak i od svých rodů a rodin, a nikdy už se neměli vrátit do bezpečné náruče kmene. Potloukali se kolem tábora a živořili na jalovcových bobulích a semenech z té trochy šišek, které sběrači přehlédli. Bylo jich ale málo, a tak Marimi i hošík zanedlouho zeslábli hladem. Míjely dny a noci a nakonec jim už nezbývala síla hledat bobule. A Marimi věděla, že ona i Payat hledí smrti přímo do tváře a že nemohou požádat žádnou šamanku na světě, aby jim vyprosila přízeň bohů.

Skrz větve se dívala vzhůru na měsíc. Prohlížet si měsíc bylo tabu, patřilo to k výsadám šamanů. Kmen si pořád ještě vyprávěl o přibuzném, jenž civěl na měsíc tak dlouho, až ho za trest stihly záchvaty, při kterých mu z úst vytékala pěna a údy mu samy od sebe bušily do země. Ovšem měsíc uměl být i štědrý. Když Tikina starší sestra nemohla otěhotnět, darovala Opace vzácná poštolčí pera a ta zašla do své posvátné chatrče a prosila Lunu, ať dívce daruje děcko. Hned příštího jara bozi požehnali sestře hošíkem.

Marimi sice věděla, že by od toho svatého kotouče měla odvrátit pohled, ale nedokázala to. Zesláblá, zemdlená hladem, s duší jako poslední žhnoucí uhlík ve vychladlém popelu se už dávno přestala strachovat a starat. Ležela v jejich dolíku a Payatovo vychrtlé tělíčko se k ní choulilo v nezdravě hlubokém spánku. Marimi nepřestávala vzhlížet k planoucím kolu na obloze. Dech se jí zpomalil, srdce se chvělo pod žebry. Její myšlenky náhle začaly proudit o své vlastní vůli, a aniž by to zamýšlela, Marimi tiše promluvila k měsíci: Já se provinila, ale tenhle hošík je nevinný, stejně jako ten drobeček v mém lůně. Potrestej pouze mě a jim dovol žít. Když to uděláš, obětuju všechno, co ode mě budeš chtít." Zář Luny jako by se znásobila. Marimi ani nemrkla. Vzhlížela přes větvoví k stále bělejšímu svitu, jenž sílil, až nakonec zakryl celou oblohu. Náhle jí hlavu roztřála pronikavá bolest a Marimi si užasle uvědomila, že i v tomhle

43

zemdleném stavu ji opět postihl záchvat choroby, která ji sužuje od dětství. Určitě ji tak trestal měsíc. Marimi byla tak troufalá, že oslovila bohy, a teď až do smrti bude žít v kruté bolesti. Ať se tak tedy stane, pomyslela si Marimi a poddala se utrpení, načež se propadla do nejhlubšího spánku, jaký kdy poznala. Zatímco z ní vlny bolesti smývaly poslední myšlenky, pochočila: Umírám.

Ale Marimi nezemřela a ve spánku jí sen ukázal jejího duchovního průvodce havrana. Pokynul jí a vzlétl do výšky.

Marimi ho následovala, dokud lesem nedošla na malou mýtinu, kde rostly trsy klejichy.

Když se Marimi za úsvitu probudila, polomrtvá, ale překypující nezvyklým a novým nutkáním, zesláble se vyplížila z listnatého hnízda a šla tam, kam ji vedlo její noční vidění. Skutečně objevila mýtinu plnou klejichy a hltavě začala žvýkat škrobovitě hlízy, jež sice chutnaly nahořkle, ale byly výživné. Nato jich hrst donesla i Payatovi a něžně ho přesvědčila, aby je snědl.

Nějakou dobu přežívali díky klejiše, a jakmile nabrali trochu sil, Marimi s hošíkem dokázali sestrojít malé pasti a doplnit svou hořkou stravu veverčím a králíčím masem. Marimi našla vhodné hůlky, kterými rozdělala oheň, a vbrzku z větví a listů postavila kruhovou chatrč. Dřeli se s Payatem na živobytí daleko od tábora sběračů semen, o samotě, jen s přízraky a duchy nepřátelského lesa, ale Marimi se nebála už zdaleka tolik jako dřív, protože v okamžiku nejhlubšího zoufalství, kdy se cítila zrazená svým lidem, kdy nepochybovala, že ji i chlapce dělí pouze krůček od smrti, se dočkala zjevení: modlila se přímo k měsíci bez šamančiny pomoci a měsíc jí odpovídal.

Jedné noci postihla Marimi známá trýznivá bolest hlavy ve spánku, střílela jí lebkou, jako by ji napadly přízraky vyzbrojené oštěpy. Ve svém utrpení zaslechla svého duchovního vůdce havrana, jak jí nakazuje, ať vyhledá Opaku. Marimi se zpočátku bála, ale cítila nutkání poslechnout havranův příkaz. A tu si nečekaně uvědomila, že se nemá čeho bát. Je přece příznak a přízraky mohou jít,

44

kam se jim zlíbí, takže může bez zábran špehovat Opaku při její každodenní práci.

Marimi se zastavila v sluneční záři postříkané stíny větví, přímo na dohled Opaky sbírající ostružiny. Celý kmen věděl, že medicimani a medicimanky užívají bobule a listů ostružiníku k výrobě svíravých a povzbudivých léků a mazání, přidávají je do čajů a sirupů léčících průjmů a úplavici, hnisavé vředy a zanícené hrdlo. I když ostružiní a jeho léčivé účinky znali všichni příslušníci kmene, netušili, jakým způsobem tu sklizeň správně provádět, kdy přesně a jaké modlitby odříkávat během sklizení, protože bez toho rostlina nepůsobila léčivě.

Marimi bez bázně přihlížela, jak se Opaka přibližuje k rostlině, než z ní očese listy, jaká přitom pronáší slova plná úcty, jaké posvátné obrazy vykresluje ve vzduchu korálky a pery. A když Opaka vytrhla rostlinu a zahodila ji, Marimi si všimla, že se přetrhl kořen, což znamenalo, že rostlina ztratila svou duchovní moc. Většinu rostlin sbírala Opaka v noci a Marimi si přesně zapamatovala, v jaké fázi byl měsíc, kde stály hvězdy, jak hustá byla vrstva rosy na listech.

Marimi také naslouchala, jaké příkazy dává Opaka vnučce své sestry ohledně bylin a léků, jak dívka ukazuje způsob sušení olšové kůry, než ji povaří, protože zelená kůra vyvolává zvracení a žaludeční křeče, jak se lektvar nechává tři dny odstát, dokud jeho žlutá barva nezčerná. Když se olšový čaj podává při úplňku, poučovala Opaka vnučku své sestry, posiluje žaludek a povzbuzuje chuť k jídlu. Z bobulí je rovněž vynikající lék na vypuzení hlís-tů z dětských bříšek.

Chvillemi, když Opaka vyšla z chatrče, jež stála stranou ostatních příbytků, Marimi se vkradla dovnitř, aby se podívala, jaké léky stařena z těch nasbíraných bylin vyrábí. Tak se Marimi dozvěděla tajemství o účinku vnitřní kůry jilmu, kterou Opaka nasbírala a nechala na vzduchu uschnout. Vedle kůry rozložené na jelenici stál hmoždík s tloukem a v něm už byla část kůry rozmělněná na prášek. Na provázku se sušily jilmové květy, o kterých

45

Marimi věděla, že se vkládají do pochvy při ženských chorobách a do řitního otvoru při střevních onemocněních.

Během té dlouhé zimy, zatímco pod srdcem ji rostlo dítě, Marimi všechno sledovala a ukládala si do paměti. Na každém kroku ji provázela nejrůznější nebezpečí lesa, hrozila, číhala, nutila ji k ostrážitosti před zlomyslnými přízraky, takže Marimi se snažila sebe i Payata ochránit před zlými duchy. Ale přitom v sobě cítila stále mocnější vnitřní sílu a jistotu, že její cíl a vědomosti mají smysl. Luna ji určitě nezachránila nadarmo, takže Marimi se snažila dodržet slib, který jí dala. Kdykoliv přišla k rybníčku zaházeném listím tak hustě, že voda neodrážela měsíční svit, Marimi listů odhrnula, aby Luna hrdě a nádherně zářila na hladině. A kdykoliv v lese narazila na květiny kvetoucí v noci, například na pupalku, proklestila nad ní větve, aby měsíc měl jasný výhled na líbezné kvítky, jež se mu otvíraly vstříc.

Takhle tedy přežívali, zarputilá dívka a důvěřivý hošík, kteří se potloukali kolem hranic tábora, ale nikdy se neodvážili překročit meze kruhu. Marimi si nedělala těžkou hlavu kvůli budoucnosti, protože to Topaové neměli v povaze. Dnes bylo dnes a včera bylo včera, ale zítřek byla pouze neurčitá a matoucí představa, protože i zítřky se bez výjimky měnily na dnešky. Marimi mrzelo, že se s kmenovou šamanou nemůže poradit, jak by se měla zachovat na jaře - má s Payatem zůstat v lese, nebo si vyhledat letní domov v blízkosti svých rodin? Jak se mají živoucí mrtví zachovat? A jak se mají naučit své roli přízraků? Když kmen Marimi a Payata zapudil, nežil na vnější straně kruhu nikdo, kdo by je učil. Marimi a chlapec měli správně zemřít, ale Marimi se pomodlila k měsíci a ten jim ukázal způsob jak přežít. Ale co když právě tím, že nezemřeli, porušili další kmenové tabu?

Marimi byla příliš mladá, než aby donekonečna hloubala nad složitými otázkami, jež se jí nepřestávaly rojit v hlavě. Z toho důvodu je odehnala, jelikož každý nový

46

úsvit ji postavil před základní úkol holého přežití. Záhady kolem života a smrti přenechala šamanům.

A pak nastal zázračný den, kdy dostala důkaz o své skutečné moci. Po řadě týdnů, co Marimi nepřestávala Opaku pronásledovat, stará šamanka znervózněla a začala číhat po svém stínu - Marimi. Chatrč opouštěla s ostrážitostí, do lesa vcházela celá vystrašená a nepřestávala se rozhlížet po děvčeti. Staré ruce se jí začínaly třást, chovala se popudlivě, každým dnem se propadala do hlubšího zoufalství. Nesměla dát tomu tvorovi na vědomí, že o něm ví, ale přitom její přízračné stvoření dělalo věčný stín a mučilo její povadlé nervy. Nakonec to už Opaka dál nevydržela a jednoho dne vyděsila Marimi u potoka, když se prudce otočila a rozkřikla se na ni, přičemž chřestila posvátnými hůlkami a pronášela zařikávání v jazyce, jemuž Marimi nerozuměla.

Marimi však zůstala nebojácně stát, urostlá a hrdá, s obrovským břichem jako důkazem své životní síly a vůle, jež ji

zachránily před smrtí. Stařena umlkla a obě ženy si pohlédly do očí. Dokonce i v lese se rozhostilo ticho, jako by i duchové a přízraky, ptáci a drobná zvěř pochopili, že jsou svědky nezměřitelně významného mezníku. Nakonec Opaka uhnula pohledem, odvrátila se od přízračné dívky, jež odmítla zemřít, a zmizela mezi stromy.

Pak přišel úsvit, kdy oslepuje zář proťala Mariminy oči jako nůž, prudce a pronikavě. Ležela nehybně, zahalená do bolesti, ale skrze ni pronikalo vidění - její duchovní průvodce havran, jenž seděl na větvi a mrkal na ni vychytralým černým okem. A tentokrát zaslechla i jeho šepot: „Následuj mě!”

Marimi sebrala všechny bylinky a rostliny, jež shromáždila během svého pobytu v zemi mrtvých, váčky z králíčích kůží, které vlastnoručně vyrobila a naplnila semeny a listím a kořínky. Uchopila Payata za ruku a oznámila mu: „Půjďme odtud pryč.” V návalu nezvyklé odhodlanosti a už beze strachu před kmenovými tabu a zákony zamířila k chatrči své rodiny, kde všichni ještě

47

spali, a vzala si všechn svůj majetek, který matka zatím nepohřbila. Marimi přidřepla vedle své spící matky. Zděšená zjištěním, jak matka po dlouhém období truchlení zestárla a povadla, naklonila se níž a zašeptala: „Už pro mě netruchli. Jdu za svým havranem. Můj osud se s touhle rodinou rozchází. Nikdy se sem nevrátím, maminko, ale navždycky tě ponesu ve svém srdci. A kdykoliv zahlédneš havrana, zastav se a naslouchej, co říká, protože možná zrovna on ti ode mě přinese zprávu. A ta zpráva bude znít: Jsem v bezpečí. Jsem spokojená. Našla jsem svůj úděl.”

Odešla ve svém nejlepším oblečení: v dlouhé jelenicové sukni, na ramenou plášť z králíčiny, na nohou sandály upletené z trávy. Na zádech si nesla srolovanou spací podložku, kterou si sama utkala z travin, přikrývku z králíčích kůží a proutěnou kolébku, již splela z proutků pro své budoucí děcko. Nesla i koš na sbírání semen, oštěp, nástroje k rozdělování ohně a váčky s léčivými bylinkami. Nyní už pochopila, proč jí havran poručil sledovat Opaku a naučit se jejímu léčitelskému umění. Marimi se tak připravovala na svou dlouhou pouť.

Topaové se při své věčné shánce po potravě běžně zatoulali daleko, ale přesto u jejich loviště existovaly hranice, a všichni se už od nejtčetnějšího dětství učili, že „támhleto území” patří předkům jiného kmene a z toho důvodu mají Topaové zakázáno tam vkročit. Když však Marimi s Payatem následovali havrana, který letěl před nimi, Marimi kdovíjak vytušila, že poprvé v historii svého lidu jsou vedeni na zakázané území.

Putovali celý den, a když dorazili k nejzápadnější hranici území kmene Topaa, Marimi se k valu přibližovala se strachem, jelikož tohle byl nový kraj, kam žádný Topaa nikdy ani nevkročil, s neznámými skalisky a rostlinami a z toho důvodu i neznámými duchy. Marimi se zadívala na pusté údolí, táhnoucí se až k obzoru. Neznala zdejší zákony ani tabu.

Připomínala si, že musí být opatrná na každém kroku, aby náhodou duchy neurazila. Než poprvé vykročila dolů z náspu, hlasitě pronesla: „Duch-

48

vé tohoto místa, nezamýšlíme vám uškodit, nechceme vás urazit. Přicházíme s mírem v srdci.” Poté Marimi pevně sevřela chlapcovu ruku v dlaní, pozvedla pravou nohu a rázně ji položila na zakázanou půdu.

Payat se rozplakal. Začal tahat Marimi za ruku a ukazoval zpět, odkud přišli, a v pláči volal maminku.

Ale Marimi objala chlapečka kolem ramínek, hluboce se mu zahleděla do dětských očí a vysvětlila: „Nemůžeme se vrátit, maličký. Nikdy se už nevrátíme. Teď jsem já tvoje maminka. Já jsem tvoje nová matka.”

Payat v slzách popotáhl, strčil tlapku Marimi do dlaně a zeptal se: „A kam to jdeme?”

A Marimi mlčky ukázala k slunci, k obrovité rudé kouli na západní obloze, kde se ostře rýsovala silueta jejího duchovního vůdce havrana.

Payat si jako první všiml supů kroužících jim nad hlavou.

„Proč nás havran nezavede k vodě?” naříkal vyschlými, rozpraskanými rty.

„Nevím,” zasípala Marimi, jež funěla námahou, protože musela chlapce nést na zádech. Slabostí se neudržel na nohou.

„Třeba ji teprve hledá.”

„Ti ptáci nás chtějí sežrat!” strachoval se Payat a myslel tím supy.

Jdi ty, jsou jenom zvědaví. Jsme cizí v jejich zemi. Nechtějí nám ublížit.” Byla to sice lež, ale hošíka upokojila.

Po řadě dní a nocí už Marimi a Payat došli daleko, kolem strohých rozečkaných útesů, skrz hluboké rokle, přes roviny zavalené balvany a ploché nedozírné písčité pláně, kde rostly kaktusy vyšší než lidská postava, a pořád se drželi havrana, jenž letěl na západ, stále a neúhybně na západ.

V každý podvečer se havran usadil - na skálu či kaktus nebo do koruny stromu - a Marimi s chlapcem si připravili tábořiště, ale hned ráno po probuzení opět kráčeli za havranem letícím k západu. Kam je havran vede? Mají se

49

snad připojit k jinému kmeni? Marimi si začínala dělat starosti, protože její dítě se mělo narodit co nevidět a bylo nemyslitelné, aby přišlo na svět bez přítomnosti šaman-ky, jež by poprosila bohy o požehnání. Jak by se její děcko mohlo těšit ochraně a přízni bohů, když se za ně nepři-mluví žádná šamanka?

Během své dlouhé pouti se Marimi a Payat živili bobulemi, planými slivkami, datlemi a poupaty kaktusu. Když se jim vydařil lov, hodovali dušené králíčí maso s divokou cibulí a pistáciiovými oříšky. Pokud se jim nepovedlo najít potok či pramen, hasili žízeň sáním tlustých lodyh opun-cií, které byly plné vody.

A kamkoliv vkročili, chovali se vůči kraji zdvořile a jak se sluší a patří. Se vším zacházeli s obřadnou úctou. Ulomení třeba jen větvičky ze stromu, zabití zvířete, nabrání vody z pramene či vkročení do jeskyně předcházelo obřad, i kdyby sebeprostší, kterým žádali či aspoň sdělovali: „Duchu tohoto pramene,” říkávala Marimi. „Prosím tě za odpuštění, že si naberu tvou vodu. Kéž společně uzavřeme kruh života, který nám daroval Stvořitel Všeho.” Vyráběla i oka s nástrahami, a když se pak s chlapcem schovali za skálu, líbala si hřbet ruky, protože to mlaskání vábilo ptáky. Pokud tak úspěšně ulovili malé zvíře, Marimi se mu pokorně omluvila a požádala jeho ducha, aby se jim nemstil.

Jednou, když země burácela a trásla se tak strašlivě, že se s Payatem ani neudrželi na nohou, Marimi se chvěla hrůzou

pouze do té chvíle, než se vrátila kus cesty zpět a zjistila, že mimoděk prošlápla želví noru. Poprosila Praotce Želváka o odpuštění a opět vyhrabala otvor do plazova příbytku.

Nikdy nezapomínala ani na svůj dluh vůči Luně. Kdykoliv s Payatem měli něco k snědku, nikdy nedojedli úplně a trochu nechali jako oběť měsíční bohyni, která je zachránila.

Tu a tam narazili na stopy po nedávném táboření jiných lidí - na očouzené kameny, zvířecí kosti, skořápky ořechů. Občas se však jednalo o hodně staré stopy, třeba

50

když objevili rytiny ve skále, které vypadaly, že je tam někdo vytesal už na začátku věků. Marimi cestou po neznámém kraji, přes rozpálený písek a ve stínu mohutných datlovníků, prostě všude kolem cítila příznaky těch dávných obyvatel. Moc by ji zajímalo, co si přízraky asi myslí o těch divných vetřelcích, kteří putují územím jejich předků, a nikdy je nezapomněla požádat o odpuštění a ujistit, že ani ona, ani Payat je v nejmenším nemíní urazit.

Luna pětkrát zemřela a opět se zrodila od chvíle, kdy se Marimi k němu modlila poprvé, a celou tu dobu ho sledovala a žasla nad jeho mocí. Pouze měsíc dokázal zemřít a znovu se zrodit v nekonečném koloběhu smrti a zrození, a pouze měsíc vrhal na zem světlo v noci, kdy ho bylo potřeba, zatímco slunce svítilo ve dne, kdy to bylo zbytečné. A když putovala pod měsíční září, Marimi zjistila, že mimoděk prodlužuje krok, a cítila, jak se jí žilami rozlévá moc Luny. A s každým dalším krokem se její síla násobila.

A zatímco po nekonečném území mířila na západ, myšlenky jí vzlétaly až ke hvězdám, nějakou dobu tam dlely a vracely se obohacené novým poznáním. Marimi pochopila cosi, co její lid nenapadlo ani ve snu: že i jedinec se může modlit přímo k bohům bez prostřednictví šamana. Současně se přesvědčila, že svět nemusí být nevyhnutelně jenom zlý, jak věřili Topaové. Pravda, všude číhali duchové, ale zdaleka ne všichni lidem škodili. Někteří duchové byli vlídní a člověk je mohl kdykoliv požádat o pomoc a radu - třeba ptáci kroužící při západu slunce na obloze oznamovali, že pod nimi je jezírko. Jenže šamani kmene Topaa učili svůj lid, že přežití jim zajistí jen strach. Marimi se v průběhu svého dlouhého pobytu mezi nymými balvany a kaktusy, mezi plíživými se kojoty a plazíci se želvami poučila, že přežití zajistí živým tvorům pouze vzájemná úcta a důvěra.

Při pohledu na měsíc, jenž přenádherně ozařoval pustou noční krajinu a ukazoval jim cestu, Marimi nešlo do hlavy, jak Topaové mohou věřit, že zrovna Luna je nenávidná a děsivá bohyně. Nejenomže pohled na měsíc byl

51

pro kmen tabu, ale lidé se ho navíc báli kvůli jeho mocné vládě nad menstruačním krvácením, porodními cykly a temnými tajemstvími žen. Stejně se Topaové děsili i slunce, protože páliho do kůže a mělo na svědomí požáry a období sucha, a pořád se jen hněvalo a ukonejšit se dalo pouze prostřednictvím šamanových modliteb. Ovšem Marimi a Payat se naučili milovat dotek ranního hřejivého slunce na údech a taky si povšimli, že květiny obracejí tvářičky ve směru sluneční stezky na obloze. Marimi postupně pochopila, že i to, čeho se její lid bál, je možné si zamilovat, a začala slunce považovat za otce, přísného, ale shovívavého, a měsíc za matku, něžnou a milující.

Teď se však ocitli na území bez vody, bez bobulí a semen, kde rostly pouze hořké rostliny bez špetky vláhy. Z nor nevyšla dokonce ani malá zvířata. Marimi nesla hošíka na zádech, a protože sandály se jí už dávno rozpadly, bosé nohy měla pořezané do krve. Dumlali oblázky, aby ošálili žížeň. Dělal zastávky u vyschlých koryt potoků, kde často bývala voda těsně pod svrchní vrstvou hlíny, protože za sucha voda zvláště v zátočinách klesla níž, takže právě v těch místech Marimi hrabala, ale na vodu nikdy nenarazila.

Nakonec se museli zastavit. Marimi spustila Payata do písku a protáhla si záda. Její dítě se neklidně zmítalo, jako by i ono trpělo žízní, a když se ohlížela po havranovi, nebylo po něm ani stopy.

Je možné, aby ji její duchovní vůdce opustil právě v této nehostinné pustině? Urazila snad Marimi nebo Payat během cesty nějakého ducha, třeba rozšlápli hadí hnízdo nebo neprojevíli dost vděčnosti, když Marimi rozřezávala poslední list opuncie, na kterou narazili?

Marimi si zastínila oči a pozorně si prohlížela pustou krajinu, kde rostly jen zakrslé, povadlé rostliny a suchý vítr truchlivě šeptal nad písčinou. V dálce zahlédla stříbřité vlny, chvějící se proti břehu tvrdě spečené půdy, ale Marimi se už dávno poučila, že to není voda, ale zlomyslný žert pouštních duchů. Posléze zvedla hlavu k Sluneč-

52

nímu otci. UVědomila si, že modlit se musí právě k němu, protože měsíc zrovna spal ve své chatrči.

Sotva však Marimi pozvedla paže k slunci a zapátrala po správných slovech, náhle ji postihla známá bolest hlavy a přinutila ji klesnout na kolena a přitisknout si pěsti na oči. A zatímco ji bolest unášela jako proud, Marimi měla vidění ztraceného děcka, polapeného mezi skalami. A poté spatřila houf lidí, kteří po drobečkovi pátrali, ale na nesprávném místě, takže se od něj naopak vzdalovali.

Když bolest pominula, Marimi řekla naléhavě Payato-vi: „Havran mě zavedl ke ztracenému chlapečkovi. Musíme ho najít dřív, než si na jeho těle pochutnají supi.“

V objetí vyschlého skalnatého koryta objevili bezvědomého hošíčka. Byl polomrtvý žízní, ale dosud žil. „Ach ty chudáčku, ty nebohy maličký!“ zavrkala Marimi a při-klekla k němu. „Vidíš, Payate, uvízla mu tam nožka.“ Drobný kotník byl rozedřený do krve a na skále bylo znát, že dítě se prstíky snažilo vysvobodit.

Marimi přidrčela na paty a zaposlouchala se. Zvedla nos a zavětrila. Zavřela oči a přivolala k sobě vidění, které jí havran ukázal ze vzduchu. „Támhle je vodní proud!“ oznámila Payatovi a ukázala mezi balvany.

Marimi uhasila nejdřív Payatovu žížeň a potom svou vlastní, načež donesla vodu i děcku a nakapala mu ji mezi rty. Podél břehu potoka nasbírala popenec břečťanovitý a obalila zraněný kotník do zeleného listí. V potoce žily ryby, které Payat nachytil do košíku, a toho večera se všichni tři vydatně najedli u táborového ohně, planoucího jasně jako úplněk.

Druhého dne chlapec, jenž se ze svého utrpení už stačil vzpamatovat, prozradil svoje jméno - Wanchem - ale neznal

jméno svého rodu ani rodiny a nevěděl, kterým směrem původně žil. Marimi zrovna přemýšlela, jak by ho vrátila jeho lidu, když tu opět zaslechla havranovo volání, s nímž pták nedočkavě kroužil po obloze. Marimi neměla jinou možnost než ho následovat. Hodila si na rameno koš a přikrývku, oštěp sevřela do dlaně

53

a Wanchema si posadila na kyčel, načež s Payatem po boku se znovu vydala směrem k zapadajícímu slunci. Konečně dorazili k západnímu okraji pouště, kde se kolmo k nebi zvedalo nemilosrdné horstvo, špičaté a rozeklané. Marimi našla v horském masivu přechod a po dnech plných strážně se celá trojice ocitla na druhé straně a spatřila před sebou zvlněnou a rozlehlou úrodnou krajinu. V životě neviděli tak nádhernou zeleň, protkanou stromy, kam až oko dohlédlo, se spoustou potoků a jezírek a povlnných pahorků. Sestoupili do údolí a narazili na prastarou stezku vyšlapanou zvěří. Pokračovali po ní, protože věděli, že je dovede k potravě a vodě. A skutečně objevili stromy obtížené ovocem a ořechy a potoky plné ryb a čisté vody. Marimi se toužila zastavit a říct: Tady je náš domov! Jenže havran letěl stále na západ a Marimi ho poslušně následovala.

Šli stezkou přes mýtiny i pláně, kolem močálů a velkých jezer vyplněných černou hmotou, jež pobublávala a pronikavým zápachem štipala do nosu. Celá trojice pokračovala dál na západ a cestou narazila i na pár lidí, kteří se sice chovali přátelsky, ale hovořili jazykem, jemuž Marimi nerozuměla. Tito lidé žili v malých kruhových chatrčích a nabídli poutníkům jídlo. Marimi udělala tu a tam zastávku, aby se podívala na nemocné dítě či nemocného starce a dala jim trochu léčivých bylinek, které s sebou nesla.

A tu se začal měnit vzduch a chutnal úplně jinak, než byli s Payatem zvyklí. Byl svěží a studený a voněl solí. A když Marimi spatřila v dálce zelené hory, zaplavilo ji vědomí, že jejich pouť skončila. Už brzy, ujistila Payata a Wanchema, havran usedne ke svému poslednímu odpočinku.

Když se blížili k upatí zelených hor, na obloze zhoustly černé mraky. Zvedl se víchř, narážel na havrana a zrychloval jeho let. Pták donekonečna kroužil na obloze, zatímco Marimi k sobě tiskla oba hošíky a halila je

54

přikrývkou z králíčiny. Vzápětí vypukla bouře a trojice se schoulila pod korunu obrovitého dubu a vystrašeně sledovala, jak se potoky vylévají z břehů a valí se stržemi a průrvami dolů, přičemž hrozilo, že zděšenou trojici strhnou do proudu. S hrůzou viděli, jak se skály tříští a bortí a v bahnitých lavinách se řítí do údolí. Víchř vyl a mohutný dub se zmítal ve spárech bouře. Havran se Marimi ztratil z dohledu a ona si zděšeně kladla otázku, zda snad s chlapci neporušila nějaké tabu a teď je za to nepostihl trest.

A vtom ji zachvátily porodní bolesti.

Nechala oba hošíky pod stromem a sama se vrhla do prudkého lijáku, aby vyhledala přístřeší. Oslepená deštěm tápala a klopýtala přes balvany a houští a podél skalnatého úpatí hory pátrala po místě, jež by nabídlo sucho a úkryt před deštěm.

Konečně v proudech lijavce zahlédla obrys černého ptačího těla, jež hladce prokluzovalo víchřem a deštěm a vedlo ji k převysoké změti skal. A tam se havran konečně usadil, natřásl si peří a upřeným pohledem sděloval Marimi své němé poselství. Marimi zkoumala úpatí skalisek, klouzala a smekala se po promáčené hlíně, ale nakonec zjistila, že mezi balvany je vchod do strže. Vešla do ní, rozhlédla se a spatřila otvor do velké jeskyně, která jí i chlapcům zaručí sucho a teplo a ochranu před bouří. Později, až se jí po porodu obnoví síly, vrátí se Marimi k balvanům před strží a vytesá do skály dva znaky: symbol havrana, to na důkaz vděčnosti, že je sem zavedl, a symbol měsíce, který vyslyšel její modlitby.

Marimi ani nepřekvapilo, že porodila dvojčata-holčičky. Sama pocházela z předlouhého rodokmenu žen, jež rodily samé dcery. Když opět zesílila, havran vylétl na vrchol horského hřebene a Marimi ho následovala i s kojenci a Payatem a Wanchemem. Vyšplhali na vrchol a tam dlouho stáli jako očištění.

Dorazili až na samý kraj světa, protože před nimi se rozkládala ta největší vodní plocha, jakou kdy Marimi

55

viděla. Tohle je zem mrtvých, říkala si, místo, kam Topa-ové odcházejí po smrti. Ve své velkoleposti až vyráželo dech. Havran usedl do koruny dubu. V zobáku držel jakýsi předmět, a než navždy odlétl, nechal ho dopadnout na zem. Marimi ho zvedla, podivný nádherný kámen, dokonale kulatý a hladký, modročerný jako havraní peří. A když ho sevřela v pěsti, vycítila v něm moc ducha - havrana.

Opět se zahleděla na masu světlemodré vody a na vzdáleném pobřeží spatřila vysoké tenké sloupce kouře z táborových ohnišť. Oslovila oba hošíky i novorozence ve své náruči: „K těm lidem nepůjdeme, protože mají své vlastní obyčeje a tabu a zákony, které se liší od těch našich. Jsme vyvrženci a od nynějška se staneme vlastním lidem. Tohle bude náš domov. Nazveme ho Místo Lidí,“ vysvětlila Marimi, jež k vytvoření názvu použila slovo Topaa „Lid“ a slovo nga, jež znamenalo „místo přebývání“.

Přestali žít v jeskyni v Topaanga a přestěhovali se na bažinatou rovinu mezi pobřežím oceánu a úpatím hor. Vybudovali si kruhové chatrče, lovili drobnou zvěř a jednou za rok zamířili do hor, kde sbírali žaludy. Kdykoliv Marimi potřebovala radu od havrana či měsíce, navštívila jeskyni. Jakmile pocítila, že na ni sestoupil její duchovní dar, vždy poslepu, s hlavou pukající bolestí, zamířila do malé strže, kde v šeru jeskyně zůstala sedět tak dlouho, dokud neměla vidění. Tímto způsobem se dozvěděla i zákony své nové rodiny.

Marimi chápala, že pro člověka je životně důležité znát svůj rod a druhou i první rodinu, protože osoba, která tohle neví, snadno může porušit tabu, aniž by to tušila či zamýšlela. Z toho důvodu se snažila zjistit Wanchemův původ. Jelikož ji k chlapci dovedl havran, usoudila, že pochází z rodu Havranů. Jeho druhou rodinou byl Lid žijící s kaktusy. A jeho první rodinou se stala nová Marimina rodina: Lid pojídající žaludy.

56

Malá rodinka prospívala a rozrůstala se. Čtvrtou zimu, kterou trávili v horách, napadl sníh a zakryl každou větev a

potůček. Lovec medvědů, jenž sešel z cesty, se zachránil v Marimině jeskyni, kde ho také objevila. Zůstal s rodinou až do jara a poté pokračoval v cestě. V létě pak Marimi porodila lovcovy děti, opět holčičky - dvojčata.

Jak děti rostly a rychle se blížily dospělosti, Marimi si začala dělat starosti kvůli různým tabu a rodinným vazbám. Zákony neurčovala ona, nýbrž bohové, kteří je stanovili už na samém začátku věků: bratr se nesměl oženit se sestrou a první bratranec z matčiny strany se nesměl oženit s první sestřenicí z matčiny strany. V případě porušení těchto zákonů by kmen mohl onemocnět a vymřít. Marimi však věděla, že první bratranec z matčiny strany se smí oženit s první sestřenicí z otcovy strany a naopak - takže rodina potřebovala čerstvou krev. Zašla do jeskyně pro radu a havran jí poradil, aby si v sousedním kmenu našla manžela a přivedla ho sem.

Marimi si vzala oštěp a koš žaludů a putovala na východ do vesnice, kterou prošla před mnoha lety. Tam lidem nabídla korálky z perleti, jichž si všichni vysoko cenili, a novému manželovi slíbila spoustu žaludů a ryb. Musí však přijmout způsoby kmene Topaa, prohlásila, a stát se jedním z nich. Mužova rodina se shodla, že příbuzenský vztah s pobřežním rodem není špatný nápad, vždyť tam mají spoustu vydrhých kožešin a velrybího masa. Marimin zvolený manžel pocházel z rodu Jelenů, z Lidu, jenž žije na chvějící se zemi, z „obyvatel močálu“. Nyní se přestěhoval k Lidu pojídajícím žaludy. Když se Mariminy starší dcery staly ženami, provdaly se za Payata a Wanchema. Jedna z lovcových dcer se rovněž stala Payatovou ženou, protože Marimi z něho udělala náčelníka jejich malého kmene a náčelník směl mít víc než jednu manželku. Druhá lovcova dcera našla manžela v poutníkově z východu, který sem zabloudil v honbě za vydrhými kožešinami a rozhodl se zůstat. Marimin manžel z rodu Jelenů jí dal tři syny a čtyři dcery a ti všichni v patřičný čas založili vlastní rodiny a početně rozšířili kmen.

57

Jak mýjela roční období, Marimi učila své dcery a vnučky, jak se tkají košíky, jak pronášet zařikadla a zpívat, aby se koši vdechli život, a tím i duch. Maličké učila znát zákony a pravidla Topaů: že když je kobylek a cvrčků pomálu, nesmějí se pojídat, že při sběru žaludů nelze vysbírat žaludy do jednoho, ale pár jich musí na zemi zůstat, aby po letech zajistily další bohatou úrodu, že po prvních pět dní měsíčního cyklu ženy s ním manžel nesmí spát, že lovec nejí maso z vlastního úlovku, nýbrž z úlovku jiného lovce. Bez zákonů a bez znalosti, co všechno je tabu, vysvětlovala Marimi, by člověk neměl potuchy jak řídit svůj život. Topaové se zákonům naučili od přírody: Kočka se nikdy nespáří se psem, vysoká se nikdy neživí masem, sova loví výhradně v noci. A stejně jako se pravidly řídí zvěř, musí se jimi řídit i sami Topaové. Jednou na podzim zasáhla duby choroba a žaludy spadaly na zem jako popel a drobná zvěř se vytratila z kraje, takže lidé si nad ohněm nemohli opéct ani veverku. Rodina hladověla a Marimi si vzpomněla, jak kdysi prosila měsíc o pomoc. Opět se tedy pomodlila, s hlubokou úctou slibovala na oplátku svoji vděčnost. A přihodil se zázrak. Hned dalšího večera vlny vyplavily spoustu živých mrsťáků se ryb, a Marimi vyslala všechny členy rodu s koši na pobřeží, aby nasbírali co nejvíc rybek, které nasušili a živili se jimi až do příštího jara, kdy se objevila hojnost semen a bobulí. Když moře vyplavilo ryby i příště, Marimi z vděčnosti nakázala dětem, ať jich jistý počet naházejí zpátky do vody, protože co si od bohů vezmeme, to musíme bohům zase vrátit.

Marimi svou rodinu učila, jak je důležité vyprávět legendy, jak je třeba předávat je potomkům, aby rod znal svou historii a nezapomínal na předky. Proto jim každý večer u ohně líčila, jak byl stvořen svět, jak vznikl kmen Topaů, vyprávěla jim legendy o bozích a bajky s poučením. Připomínala jim, že se musí uctivě modlit k Slunečnímu otci a Měsíční matce - Luně, že Topaové jsou dětmi bohů a že nepotřebují šamany, aby se za ně u bohů přimlouvali. Podobně jako všichni rodiče i měsíc a slunce

58

rádi slyší hlas svých dětí, ale jen uctivý a poslušný a slibující. Potom bohové své děti ochrání a jsou k nim štědrí. Jak mýjely roky, Marimi tu a tam přerušila svou práci a zadívala se na východ, kde se přes vrcholky hor dralo malé žluté slunce, a vzpomínala na svou matku a svůj rod a srdce jí svírala prazvláštní bolest. Když Mariminy vlasy zbělely jako sníh, který k nim kdysi dávno přivedl lovce medvědů, a ona pochopila, že co nevidět se vydá na pouť západním směrem daleko za oceán, aby se připojila ke svým předkům, trávila celé dny v jeskyni a míchala barvy: rudou z olšové kůry, černou z bobulí černého bezu, žlutou z pryskyřníku, nachovou ze slunečnic. Na stěnu jeskyně pak pomocí obrázkových symbolů - piktogramů - pracně zaznamenala svou pouť Velkou pouští, aby příběh svého kmene znali i budoucí Topaové.

A nakonec umírala, obklopená svou rodinou. I když teď už šlo o celkem devět rodin z pěti kmenů a čtyř rodů a bratři jedné skupiny se ženili se sestrami z druhých skupin a další dcery se vdávaly za cizince, přesto celá nejmladší generace pocházela bez výjimky z Mariminy krve. Naučila je lovit zvěř a sbírat plody, plést košíky a zpívat písně předků, uctívat Lunu a žít v míru s duchy, kteří sídlili v každém zvířeti, skále či stromu. Vštěpovala jim, ať mají navždy na paměti, že jsou Topaové.

Po jejím boku seděl Payat, sám už dědeček, a smutně se usmíval, když mu Marimi položila ruku na hlavu, aby mu požeňkala. „Pamatuj,“ kladla mu na srdce, „v mé rodině nesmí být žádný psanec, žádní živoucí mrtví, jako jsme kdysi byli my dva. Nauč náš lid nežít ve strachu a bezmoci, jako kdysi žil náš rod, ale ať žije v lásce a míru.“

A pokračovala: „Nezapomínej dětem vyprávět náš příběh, líčit jim naši pouť z východu, i jak jsme zavinili, že se země roztřásla, když jsme prošli doupě Praotce Zelvá-ka, jak jsme na břehu kouzelného potoka objevili zraněného Wanchema, jak nás Luna ochraňovala a svítila nám na cestu. Uč děti, aby si všechny příběhy pamato-

59

valy a vyprávěly je pro změnu zase svým dětem, takže všechny generace Topaů se poučí o svém původu.“ Poté Marimi pokynula své pravnučce, která od kojeneckého věku trpěla oslepujícími bolestmi hlavy a viděními, v nichž Marimi už dávno neviděla prokletí, nýbrž požeňkání, položila dívence ruku na hlavu a pravila: „Bohové si tě zvolili, moje dcero. Věnovali ti dar ducha. Nyní ti předávám svoje jméno, protože já odcházím k předkům. Převzetím mého jména se staneš mnou, Marimi, medicimankou našeho rodu.“

Pohřbili ji s okázalými obřady v jeskyni v Topaanga a vyslali jejího ducha k západu s váčky plnými léčiv, vrhačem šipek, se sponami do vlasů a náušnicemi. Ovšem posvátný kámen s duchem havrana si ponechali, navlékli ho na krk vyvolené dívky, která se nyní jmenovala Marimi a měla celému rodu sloužit jako šamanka. Její povinností měla být celoživotní starost o jeskyni s Pramatkou.

3

Jmenuješ se Ta, jež kráčí se sluncem, a patřila jsi k tlupě lovců, zabloudila jsi a nenašla cestu zpátky, takže ses usadila zde a zařídila si tu svůj domov.

Ale ne, říkala si v duchu Erica, když si prohlížela fotografie kostry nalezené v jeskyni. Tahle žena by určitě nikdy nezabloudila.

Jsi Tulení žena a připlavila ses od severozápadu v dlouhé kanoi, protože jsi spolu se svým milencem prchala mimo dosah kmenového tabu, jež vám zakazovalo uzavřít manželství.

Nebo jsi připlula z ostrovů daleko na západě, už dávno pohlčených mořem, a tady tě považovali za bohyni.

Erica si palcem a ukazováčkem stiskla kořen nosu, zaklonila se na židli a protáhla se. Zakroutila hlavou ze

60

strany na stranu a povytáhla ramena, aby zahнала strnulost od dlouhého sezení u pracovního stolu. Podívala se na hodinky. Jak je možné, že čas tak letí?

Sáhla po šálku vychladlé kávy a zadumaně si přitom prohlížela tu spoušť navršenou na policích - artefakty čekající na prozkoumání, označení a zanesení do katalogu. Erica seděla v přívěsu, přeměněném na laboratoř plnou vědeckých přístrojů, mikroskopů, vysokých stolků a s nástěnkou plnou špendlíků, které přidržovaly různé poznámky a kresby. Byl podvečer a Erica vytrídila poslední z nálezů toho dne. V laboratoři zůstala jako jediná, všichni ostatní seděli buď ještě u večere v jídelním stanu, nebo se bavili v hloučcích po táboře.

Poté, co Erica objevila v podlaze jeskyně lidskou lebku, Sam Carter ji pověřil vedením kompletních vykopávek. Dostali svolení i od Ministerstva pro zachování přírodního prostředí. Sam měl být hlavní šéf celé akce a Ericce dopřál tu čest, aby prováděla vykopávky osobně, třebaže Vládní archeologická kancelář i další strany reagovaly na jeho rozhodnutí ostrou kritikou. Nicméně ani on si neodpustil varování: „Udržuj si objektivní přístup, Eriko. Po tom trapasu s Chadwickovým vrakem by tě spousta lidí ráda viděla bez práce. Tys ale skvělá archeoložka a podle mě by tvoje kariéra neměla vyletět komínem jen kvůli jedinému nadšeneckému omylu.“

Erica se zapřísahala, že bude opatrná, a vrhla se do zadaného úkolu se svým typickým elánem a dychtivostí. Neztrácela ani vteřinku a podlahu jeskyně si rozdělila kolíky a provazem, načež začala šetrně odškrabovat hlinu hranou rýčku.

Musela přitom krotit neodolatelné nutkání rozhrabat vrstvy usazenin co nejrychleji a dostat se k tajným pokladům historie, ukrytým kdesi dole. Odhra-banou prst' nechávala ve vědrech vytáhnout nahoru, kde ji dobrovolní pomocníci prosívali, aby se tak vyloučilo přehlédnutí archeologicky cenného materiálu.

Před jeskyní vřel hlučný pracovní ruch geologů, techniků a odborníků na rozbor půdy, kteří zkoumali vrstvy horniny, podloží a okolní situaci po zemětřesení.

61

A Jared Black se samozřejmě věnoval zase své práci.

Byly to vzájemné dostihy Jaredovým úkolem bylo co nejrychleji určit nejpravděpodobnější potomky autora malby a předat jim jeskyni s celým jejím obsahem, ať už půjde o jedince nebo celý kmen. Erica tušila, že jakmile k tomu dojde, bude mít po práci. Byla běloška, a v tu chvíli, kdy se jeskyně stane vlastnictvím indiánů, budou chtít na vykopávky nasadit své vlastní lidi, dost možná vyko-pávky definitivně zruší a jeskyni dají zapečetit. A právě z toho důvodu Erica tvrdě pracovala tolik hodin denně, protože prahla rozluštit tajemství této jeskyně dřív, než Jared Black stačí splnit svůj úkol.

Prvním návštěvníkem, jehož přivedl do jeskyně, byl náčelník Antonio Rivera z kmene Gabrielino. Přišel právě za tím účelem, aby se pokusil rozluštit malbu, a tak Jaredovi umožnil rozjet soudní mašinérii. Návštěvník byl už značně starý, proto ho do jeskyně spustili usazeného na židli. Když pak náčelník Rivera seděl a upřeně si prohlížel piktogramy, Erica přestala pracovat a pozorovala ho. V měděném ošlehaném obličejí rozrytém milionem vrásek se nehnul ani sval, jen drobná číhavá očka těkala z jednoho symbolu na druhý, zíral na ně, hodnotil je, vstřebával a pak v tomtéž pokračoval o kousek dál. Takhle nehybně seděl náčelník skoro hodinu, pohledem se vpíjel do velkolepé fresky, ztuhlý jako ze dřeva a s rozpukanýma rukama položenýma na kolenou, až ze sebe nakonec vyrazil přerývaný povzdech a zvedl se ze židle se slovy: „Tohle nebyl můj kmen.“

Jared přiváděl do jeskyně příslušníky jednoho kmene za druhým, někteří byli mladí, jiní staří, muži i ženy, ve společenských oblecích i v džínách, s krátkým sestřihem i s copy, a všichni postáli či poseděli a přemýšleli nad záhadnými symboly pradávné jeskynní malby. A každý z nich před odchodem zavrtěl hlavou a prohlásil: „To nebyl můj kmen.“ Někteří z návštěvníků si Eriku měřili s neskryvanou nelibostí, jelikož si vzpomněli na pradávna tabu znemožňující ženám přístup do posvátných míst. Někteří se necítili dobře už jen proto, že se sami ocitli

62

v jeskyni. Jedna žena z kmene Purisima, pocházejícího severně od Santa Barbary, dokonce podlehla silnému rozrušení a okamžitě odešla s výkřiky, že porušila tabu, zakazující ženám pohlédnout na posvátné symboly šamanovy pouti za viděním, a teď ji za to celý kmen prokleje. Další návštěvníci se pro změnu tvářili mile nejen na Eriku, ale i na její práci, a jeden mladý muž, příslušník kmene Navahů a jinak profesor v oboru historie amerických indiánů na Arizonské univerzitě, stiskl Ericce ruku a prohlásil, že už se těší na zprávu o jejích objevech.

Jared přiváděl i bělochy, muže a ženy, kteří vystudovali obor indiánské historie a folklóru na univerzitách, ale i oni, navzdory svým diplomům a sečtělosti, vždy jen zavrtěli hlavou a odešli.

Ovšem malba nepředstavovala jedinou záhadu jeskyně.

Například zrovna včera Erica našla kovový cent z roku osmnáct set čtrnáct. V tomhle roce měli Kalifornané zakázáno obchodovat s Američany. Americké lodě nesměly přistát v San Pedro ani v San Francisku a každého, kdo skočil přes palubu a doplaval na břeh, čekalo polapení a deportace. Jak se tedy do jeskyně dostala americká mince? Erica věděla, že ji tu nemohl nikdo vytrousit ani později, kdy se Kalifornie stala součástí Spojených států, jelikož reliéf na centu byl neobvykle výrazný. Člověk i pouhým okem mohl jasně vidět věnec objímající slova Jeden cent a kolem nápis Spojené státy americké. Na druhé straně byla hlava Svobody s věncem na kučeravých kadeřích, obklopená dvanácti jasně ohraničenými hvězdami a číslicemi 1814. Všechno to mělo ostré kontury. Mince, která by byla v oběhu roky, by musela být od neustálého doteku lidských rukou vyleštěná skoro dohladka, zatímco tuhle kdosi ztratil hned poté, co vyšla z mincovny. A to tedy byla velká záhada.

A ne jediná.

Erica se zadívala na černobílé fotografie připíchnuté k nástěnce, jež zachycovaly pozoruhodný objev, který učinil Luke při čištění skalních stěn: slova vyleptaná do pískovce jeskyně: La Primem Madre - Pramatka.

63

Kdo byla ta Pramatka? Nejde náhodou o klíč k určení totožnosti jejich Dámy?

Takhle si ji totiž pojmenovali: Dáma Žena, jejíž kompletní kostru Erica v posledních týdnech postupně odhalila i s pohřebními předměty, zbytky oděvu, a dokonce i s pramenem dlouhých bílých vlasů.

Určit pohlaví kostry bylo snadné, protože pánev vypadala jednoznačně žensky. Stáří při úmrtí, které Erica odhadovala tak mezi osmdesátým a devadesátým rokem věku, určili prozkoumáním zubů, umletých skoro až k čelistem po desetiletích žvýkání potravy plné pisku a hlíny. Stanovení stáří kostry však byla jiná věc a bylo nutné použít analýzy. Ukázalo se, že tkáň kosti je stará tisíc devět set až dva tisíce dvě stě let, čemuž ostatně odpovídal i fakt, že mrtvá u sebe měla oštěp a vrhač, nikoliv luk a šípy, které se objevily teprve před jedním a půl tisíciletím.

Erica navíc dokázala vydedukovat, že žena byla léčitel-ka, protože vedle ní našla váčky se semeny a malé košíčky s bylinkami. Většina z nich se stačila rozpadnout na prach, ale mikroskopická analýza jich už několik zařadila mezi léčivé rostliny.

Co však Erica určit nedokázala, byla kmenová příslušnost indiánky. Žena byla vysoká, což by mohlo ukazovat na Mojavy, kteří patřili k nejvyšším kmenům na severoamerickém kontinentu. Pohřební předměty nepatřily Šumašům a ti ostatně své mrtvé nikdy nepohřbívali na tomhle břehu řčky Malibu. Žena nemohla pocházet ani z kmene Gabrielino, protože ten svoje zemřelé spaloval. Předměty pohřbené s ženiným tělem byly nedotčené, zatímco indiáni z losangeleské nížiny majetek mrtvého rituálně rozbíjeli - šípy zlámali na dva kusy, oštěp přerazili - aby s člověkem zemřely i předměty a jejich duch tak mohl majitele následovat do posmrtného života.

Ale ať už byla kýmkoliv, ať patřila k jakémukoliv kmeni, pozůstali ji pohřbili se zjevnou láskou, a péčí a úctou. Dámu objevili ležet na boku, s pažemi zkříženými na prsou a koleny povytaženými k hrudi, jako by jen poho-

64

dine spala nebo se vrátila do embryonální polohy. Tělo bylo zabalené do přikrývky z králíčích kůží, která skoro úplně zetlela, ale tu a tam ulpěly na kostře malé kousky. Kolem krku jí viselo několik náhrdelníků z perleti. Pylová analýza odhalila, že ženu uložili na lože z květin a bylin a k rukám jí připravili trochu jídla - semena, ořechy, bobule. Kolem mrtvolu pečlivě rozložili její osobní majetek: vlásenky zdobené peřím, kostěné náušnice s rytinami, flétu z ptačí kosti a různé další předměty, které Erica neuměla určit, ale předpokládala, že mají rituální význam. Stopy okru svědčily o tom, že před pohřbem natřeli mrtvolu rudou barvou.

Zatímco otevřeným oknem pronikaly do přívěsu zvuky tábora - kdosi hrál na kytaru, dvě skupinky mladých hrály volejbal - Erica se vydala na výpravu do minulosti. Upřeně si prohlížela fotografie přilepené nad pracovním pultem, pohledem vstřebávala bílé vlasy a křehké kosti, které kdysi náležely živé, dýchající ženě, a náhle pocítila neodbytnou touhu dozvědět se celý životní příběh Dámy.

Teprve díky prožitému osudu se lidé stávali skutečnými, pouze osud jim vdechl duši. Erica nikdy nezapomene na den, kdy se v ní poprvé probudila touha poznávat lidské osudy - na den, který navždy určil její vlastní život. Bylo jí dvanáct let a se školní třídou šli do muzea. Stalo se to v antropologickém oddělení, kde se dívali na diorámu, zatímco učitelka jim vykládala o způsobu života indiánů, zobrazeném v maketě vesničky za sklem. Eriku náhle zahltila nevysvětlitelná úcta a bázeň při pomýšlení, že všichni tito lidé jsou už dávno po smrti, a přesto jsou tady a současným lidem předvádějí, jak tehdy žili! Ach bože, to je nádhera nenechat lidi umřít a upadnout do zapomnění, ale udržet je naopak naživu a v lidské paměti!

Kdo jsi? ptala se Erica v duchu té vejčité lebky s jemnými lícními kostmi a dojemně zranitelnou linií čelisti. Jak ses jmenovala? Kdo tě měl rád? Koho jsi ty sama milovala? Když v samotě jeskyně, jen mezi stíny a tichem, Erica odkrývala Dáminu kostru stulenou na boku, pocítila náhle mohutný příval něhy, jako by před ní leželo živé

65

děťátko. Z hloubi srdce zatoužila ty zapomenuté a osamělé kosti chránit, přitisknout šije k hrudi a zajistit jim bezpečí. A v té chvíli se zrodilo její odhodlání odhalit ženinu totožnost dřív, než Jared Black sežene zákonné vlastníky jeskyně. Ale možná že ten nejnovější nález, který v jeskyni vyhrabala zrovna dnes odpoledne, jí nabídne odpověď. Ten divný předmět měl tvar a velikost asi jako fotbalový míč a tvořil ho váček z králíčiny, zavázaný šňůrkou vyrobenou ze zvířecích šlach zdobenou perleťovými korálky. Erica ho objevila v hlubší vrstvě než minci z roku osmnáct set čtrnáct, ale nad vrstvou horniny, z níž vyhrabala keramické střepy. Jelikož indiáni z losangeleské nížiny hlínu nevypalovali, ale kupovali keramiku od kmenů usazených blíž k mexické hranici, Erica si prolistovala katalogy s jihozápadní keramikou, již se podařilo datovat i vystopovat její původ u konkrétních kmenů. Nakonec podle obsahu olova v glazuře a teploty vypálení určila, že nádoby byly vyrobeny v Pecos, velké indiánské vesnici na břehu Rio Grande kolem roku čtrnáct set našeho letopočtu. Jelikož to mohlo být asi o dvě stě let dříve i později, čekala Erica na výsledky dalších rozborů, které

přesněji určí rok, z něhož pochází uzlíček z králíčiny.

Erica byla skálopevně přesvědčená, že uvnitř toho váčku cosi bylo. Oběť některého z potomků, jenž přišel do jeskyně vymodlit si zázrak - žena prosící o dítě, bojovník toužící po dívce.

Erica měla sto chutí balíček otevřít, ale už jí pály oči. Usoudila, že by se měla trochu projít a provětrat se na čerstvém vzduchu. Z hromady věcí na stole si vybrala knihu a zamířila ke dveřím.

Za Zimmermanovou parcelou se zvedal severní břeh kaňonu. Producentovo sídlo hřadovo na jižním hřebeni, oddělené svažující se zahradou a trávníky. A právě tady, mezi duby, zakrslými borovicemi a trnitým houštím, vznikl ze stanů a přívěsů tábor pro archeology a dobrovolníky,

66

kteří sem přišli prosívat půdu, čistit, třdit, zapisovat, fotografovat, analyzovat a testovat všechny předměty nalezené v jeskyni a v kráteru vytvořeném propadlým bazénem. Většinou šlo o lidské kosti.

Během dne to tam doslova vřelo pracovním ruchem. Policie, záchranářské týmy a mračna zaměstnanců nejrůznějších městských úřadů a služeb jednali s majiteli okolních domů, odháněli zvědavce a usměrňovali filmové a rozhlasové štáby, pracovníci geodézie vyměřovali stolovou horu a údaje porovnávali se starými mapami. Všude v dohledu se pracovalo s krumpáči, vrtnými soupravami, elektronickými měřiči vzdáleností, nejrůznějšími přístroji a nástroji na odběry vzorků určených na laboratorní analýzu. Po Zimmermanově bazénu se propadla zahrada i u dalšího domu, přičemž se tam rozlomila kamenná a pracně vytesaná fontána v renesančním stylu a zpola se vyvrátila ze základů. V táboře však nebydleli pouze archeologové, ale i zaměstnanci Seismografického ústavu, kteří prováděli měření pomocí přesných přístrojů umístěných po celé stolové hoře i parcelách zdejších obyvatel, dále uniformovaní členové řady soukromých bezpečnostních agentur, najatých majiteli domů k ochraně majetku nejen před zloději, ale hlavně před zvědavci, stavební dělníci, kteří měli zpevnit sesouvající se útes a okraje kráteru po propadlém plaveckém bazénu i uvnitř jeskyně - mládenci v ochranných přilbách, flirtující s nohatými studentkami antropologie z losangeleské univerzity. Mnozí z těch dělníků byli indiáni, najatí na tuhle práci podle novely zákona, k níž svým dílem přispěl i Jared Black, jenž tvrdil, že zapojení indiánských pracovních sil do vykopávek či dalších podobných aktivit nejenom sníží míru nezaměstnanosti této menšiny, ale současně v ní posílí vědomí kmenové kulturní sounáležitosti, pomůže platit nejrůznější vzdělávací programy a zajistí odborníky, které potřebují jak stavební, tak vládní organizace, aby vyhověly státním i federálním zákonům o ochraně životního prostředí.

67

Navíc tu však byli ještě další indiáni, protestující na protější straně policejní bariéry. Žádali, aby vykopávky byly okamžitě zastaveny i přesto, že dosud nikdo netušil, kterému kmeni nalezená kostra a jeskyně patřily. Další indiáni naopak trvali na tom, aby archeologické práce pokračovaly, jelikož doufali, že jde třeba o dávné stopy jejich vlastního kmene. Jared Black se často zamíchal mezi protestující hloučky a snažil se rozhádané indiány uklidnit a předejít střetu. K jedné bitce už dokonce došlo a pár lidí policie odvezla v želízkách. Všude vřely vypjaté emoce. Po přijetí zákona v roce devadesát musela všechna muzea ve státech odevzdat kostry ze svých sbírek a nechat je pohřbit. Prozatím se stihl pohřeb asi dvou tisíců koster a dalších čtrnáct tisíc jich čekalo, kdy přijdou na řadu. Potíž s kostrou Dámy však byla v tom, že prozatím nikdo neurčil její kmenovou příslušnost, a proto si některé z kmenů dělaly těžkou hlavu kvůli tomu, že kosti by omylem mohly pohřbit nepřátelský kmen, a tak na ně a jejich potomky seslat prokletí.

Když Erica procházela hlučným táborem, ohlédla se po luxusním obytném voze Jareda Blacka, zaparkovaném kus stranou od skromnějších stanů a přívěsů. Uvnitř se nesvítilo. Ráno ho viděla prudce vyjíždět z parkoviště, jako by mu za jeho porsche hořelo. Podle všeho se ještě nevrátil.

Jared rozhodně nebyl líný. I když pracoval v Komisi pro dědictví amerických indiánů, přesto si našel dost času na svou soukromou advokátní praxi u prestižní firmy v San Francisku. Současně s tím řídil práci svých podřízených při pátrání po historických odkazech na jeskyni a sám se hrabal ve všemožných archivech a záznamech ve františkánských misiích ve snaze zjistit, zda jeskyně někdy patřila indiánům či zda v souvislosti s ní nenajde zmínku o místních konkrétních kmenech.

Erica byla dokonce jednou i uvnitř jeho obytného vozu, když Jared svolal schůzku, které se zúčastnila ona, Sam a zástupci místního indiánského kmene. Vůz byl vybavený všemožnou elektronikou, dvojlůžkem, lednicí

68

s mrazákem, myčkou nádobí, mikrovlnkou, automatickým výrobníkem ledu, huňatými koberci a prosklenými skříňkami s vystavenou sbírkou křišťálových skleniček. Bylo to všechno mnohem přepychovější než kterýkoliv z bytů, ve kterých kdy Erica doposud bydlela. Jared Black, právník a aktivní obhájce indiánských práv, byl podle jejího soudu frajírek a vejta, který se vyžíval v pozornosti okolí. Jared měl tady dokonce i sekretářku, kterou si vypůjčil od místní advokátní firmy. Přicházela každé ráno a večer si odnášela plný kufřík materiálů k další práci. Celý den se u něho střídaly návštěvy - advokáti, politici, zástupci indiánských kmenů. Jeho profesionální život měli obyvatelé tábora jako na dlani.

Na druhou stranu platilo, že Jared Black jako soukromá osoba představoval záhadu.

Koncem každého dne, když všichni nechali práce a týmy z města se vrátily domů, když Erica a její pomocníci odložili nástroje a rozešli se do bufetu nebo do svých příbytků, přestal úřadovat i Jared Black, proud návštěvníků ustal, v okně přívěsu se objevilo světlo a dveře zůstávaly trvale zavřené. Nikdy se při večeri nepřipojil k ostatním, jidával zásadně sám. Kolem osmé odcházel vybavený jen malým sportovním pytle a po dvou hodinách se vracel s vlhkými vlasy.

Erica se domýšlela, že chodí někam do posilovny nebo bazénu, ale divné jí připadalo jen to, že necvičil pouze dvakrát třikrát v týdnu, nýbrž denně. Je soukromým trenérem juniorů v boxu anebo učí herce kungfu. Každý večer slézá fasádu hotelu Bonaventu-re, samozřejmě legálně. Zápasí s aligátory, kteří posléze věnují svou kůži Guccimu na kabelky. Ať už dělal cokoli, rozhodně to prospívalo jeho postavě. Dokonce i v obleku s vestou bylo znát, že Jared Black má tuhé svalnaté tělo.

Pokud mohla Erica posoudit, jeho společenský život nestál za mák. Často se divila, kde má manželku, proč za ním nepřijela. Před pár týdny odjel na čtyři dny a Erica předpokládala, že si odskočil na sever do San Franciska. S manželkou si užívali vášnivé a nespoutané milování. Milovali se všude - v ložnici, v parku, v taxíku - nenasytně

69

se oddávali lásce a sexu, aby si vynahradili ztracený čas a nastrádali rozkoš pro příští měsíce ve znamení celibátu.

Informace, které o Jaredovi nasbírala, jí nedávaly smysl jako v případě jiných lidí. Věděla o něm pouze vnější fakta, ale co se skrývá pod tou svrchní slupkou, vůbec nedokázala prokouknout.

Vlastně ne, v jedné věci ohledně Jareda Blacka si byla jistá: že mu nevěří.

Z myšlenek ji vytrhlo hromové hulákání: „Tak tady jsi!“ Sam Carter se vynořil ze stanu s občerstvením a na vázance mu svítily čerstvé skvrny od kávy. „Zrovinka jsem chtěl jít za tebou!“ Bohužel, nenesl dobré zprávy. „Právě jsem mluvil se seismology. Jsme vydáni na milost a nemilost přírodě, Eriko, tak je to. Ty včerejší záchvěvy země, další propadlý bazén, zkrátka všechno nasvědčuje tomu, že kaňon se může zhroutit během jediné vteřiny. Musíme počítat s tím, že bude nutné prostor bleskově vyklidit.“

„Ale já ještě neskončila s prací!“

„Úřad pro krizové situace odmítá převzít zodpovědnost za tvoje bezpečí, pokud dojde k dalším záchvěvům - a s těmi se počítá najisto!“

„Jsem ochotná nést zodpovědnost sama za sebe!“

„Eriko, za tvoje bezpečí zodpovídám já, a jakmile nám úřad nařídí vyklidit pole, tak zkrátka balíme kufry. Jasně?“

Erica si všimla, že Sam si prohlíží knihu v její ruce. Na jeho tázavý pohled mu ji beze slova podala. Vzácně nadané médium: Zvláštní život a skutky sestry Sarah. Titul byl převzatý z nadpisu článku, který vyšel v Los Angeles Times v roce devatenáct set šestadvacet a ohlašoval ohromující úspěch hromadných seancí ve Shrine Auditorium, kde přes šest tisíc hysterických osob tvrdilo, že vidělo duchy a hovořilo s nimi. „Čteš si před spaním pohádky?“ prohodil pobaveně Sam.

„Zajímá mě, co sestru Sarah přilákalo zrovna na tohle místo. Proč si pro svou Církev duchů vybrala právě tenhle kaňon.“

70

„Nejspíš proto, že byl nejlacinější. V tomhle kraji se většina půdy nabízela za babku. Nebyly tu silnice, neexistovaly služby. Určitě se tu nežilo dvakrát pohodlně.“ Sam prolistoval stránky s černobílými fotografiemi a zarazil se u dramatického snímku Sarah v bílé říze, s nakulmovanými vlasy a svůdnými očima. V duchu si řekl, že připomíná spíše hvězdu z éry němého filmu než spiritualistku, médium. A pak si vybavil, že právě v téhle profesi začínala. Copak ji někdo „neobjevil“ nebo něco na ten způsob? Právě že ano!

Sam vrátil knihu Ericce, zašvidral na luxusní obytný vůz a poznamenal: „Hledám našeho úřednického kamaráda.

Nevidělas ho náhodou?“

„Myslím, že tady není.“

„Kam podle tebe každý večer mizí?“

„Bere hodiny kytary od jazzmana v důchodu.“

Sam na Eriku překvapeně vytřeštil oči, ale hned si všiml lišáckého úsměvu. „Věř mi, Eriko, že jednoho krásného dne tě tvoje fantazie dostane do obrovského průšvihů.“

... „Můj tatínek je špion a mamka francouzská princezna, kterou rodina vydělila, protože se provdala proti její vůli.“

... „Eriko, miláčku, proč dětem vykládáš takové lži?“

„Ale to nejsou lži, slečno Barnstableová. To jsou jen historky.“

... „Třídó, Erica vám všem chce něco říct. No tak, Eriko, pověz třídě, že se jim za svoje lhaní omlouváš.“

„Ten kožešinový raneček jsi už rozbila?“ zajímal se Sam. Bylo mu jasné, že Erica si o váčku stačila vysnit příběh, i

když ještě ani netuší, co obsahuje. Právě ta nezkratná fantazie ji zatáhla do průšvihů s Chadwickovým vrakem: přehnaná představivost a touha zjistit příběh každého objevu. Nu, a pokud nestačila fakta, pak nastoupil Eričin duševní svět. Střepy keramiky v jejích rukou nebyly jen střepy keramiky, byl to zosobněný vztek manželky, jež z hlíny našťavaně vyráběla nádobu a přitom myslela na syčáka manžela, jenž dělal oči na svou švagrovou

- na manžela lenocha, který jako lovec nestál za nic, proto se jeho manželka musela dít s výrobou nádob a vyměňovat je za ryby a maso, zatímco manžel plánoval porušení kmenových tabu, jež by je všechny mohlo zničit. Erica do své práce zapojovala vášeň. Vědecký odstup, to nebylo nic pro ni. Jen se podívej!“ jákala každou chvíli a držela před sebou cosi špinavého a plesnivého. „Není to nádherná? Vážně nevidíš ten příběh?“

Příběhy nemusely být pravdivé, stačilo, že jsou pravděpodobné.

Možná právě z toho důvodu byla takový samotář. Třeba si vystačila jen se svými historkami. Sam žasl nad lehkostí, s jakou se Erica se svou hrstkou osobních věcí nastěhovala do tábora, a jako obvykle si stan okamžitě přetvořila na domov. Neměla trvalé bydliště, jako adresu udávala R O. Box v Santa Barbaře. Byla neuvěřitelně mobilní, dokázala se přesunout na nové pracoviště než bys řekl švec a často sama pronášela pobavené narážky na svůj „tulácký“ způsob života. Jednu dobu jí Sam její nezakořeněnost dokonce záviděl, protože sám byl přivázaný k domu s obrovskou hypotékou v Sacramentu, kde dospělé děti i malá vnoučátka žily jen o pár ulic dál a jeho bývalá žena, s níž se přátelil, bydlela v těsném sousedství. Snem jeho středního věku byla možnost sbalit se během pár minut a odjet bez vysvětlování a slibů, že zavolá, a vrátí se co nejdřív. Závist ho však přešla v okamžiku, kdy spolu pracovali v Mohavské poušti a Sam odletěl strávit Vánoce se svou rodinou, zatímco Erica zůstala a sestavovala katalog nalezených kostí. Později se dozvěděl, že štědrovečerní večeři odbyla v místním motelu, kdesi dělávali zastávku hlavně řidiči kamionů, takže si nad v mikrovlnce ohřátým krocanem s brusinkovou omáčkou z konzervy poseděla s třemi řidiči kamionu, dvěma dopravními policisty, dvěma mladičkými stopaři, správcem místního parku a prošetřivějším starým

pro-spektorem, který se jmenoval Clyde. Sam si tehdy pomyslel, že se smutnějším důkazem osamělosti se dosud nesetkal.

72

Občas si lámal hlavu nad jejím milostným životem. Byl svědkem toho, že muži jí do života vstupovali a hned zase odcházeli, ovšem nikdy se nezdrželi dlouho. Jak a proč ty známosti vlastně končily? Možná Erica říkala: Už musíš zase o dům dál. Nebo snad jejím partnerům došla skutečnost, že jim dovoli jen fyzický vztah a její srdce zůstane nedosažitelné? Kdysi dávno, ještě když spolu pracovali v začátcích, se Sam do ní maličko pobláznil, ale Erica mu ohleduplně sdělila, že ho obdivuje a uznává a nerada by jejich přátelství pokazila zbytečnými komplikacemi. Tehdy si Sam namlouval, že ho odmítla jen z toho důvodu, že je o dvacet let starší než ona, ale už dávno se přesvědčil, že za své pečlivě střežené hradby si Erica nepustí nikoho. Domníval se, že v tom hraje roli její minulost, protože nikdo na světě by si netroufl tvrdit, že Erica Tylerová měla snadný život.

„Dost se divím, že za Jaredem nepřijede manželka,“ prohodila Erica, když se Samem chvíli pozorovali temný přívěs. Vyjukaně na ni vytřeštil oči. Jaredova manželka? Chceš říct, že o tom nevíš?”

„Nazdárek, chlapce, zrovna jsme o tobě mluvili s maminkou, a tak nás napadlo, co asi děláš?”

Jared rázně zamířil k záznamníku, ale pak se zarazil.

Zatímco pokládal kufřík a klíče na stůl, poslouchal otcův hlas chraplavící z mikrofonku. „Četli jsme o tobě v novinách...

O té práci, co máš tam v Topanze. Jsme na tebe moc pyšní.“ Odmkla. „No, dobře vím, že máš úspěch. Ozvi se nám.

Aspoň mamince zavolej, udělá jí to velkou radost.“

Jared záznamník vypnul a dlouho se zamyšleně díval na přístroj. Měl co dělat, aby si hlasitě nepovzddechl: „Promiň, táti, ale už jsme si řekli úplně všechno. Není co dodat.“

Rozsvítil a namíchal si drink. Pak zvedl fax, jenž dorazil z Washingtonu, ale i když se snažil sebevíc, zaboja se na text nedokázal soustředit a nakonec dopis odložil.

73

Otcův telefonát v něm probudil dosud milosrdně dřímající bolest a tím i vztek.

Začal přecházet přívěsem sem a tam, od sedadla pro řidiče až do ložnice, a přitom si pěstí zuřivě bušil do dlaně.

Potřeboval by vypadnout do posilovny, do Sportovního klubu. Cítil, že nenávistný vztek se v něm vzdouvá jako láva v sopečném kráteru. Úlevu by mu přinesla právě hodina strávená v posilovně, kde by se trýznil až po samé hranice svých fyzických možností. Bohužel, zrovna dnes měli z technických důvodů zavřeno, takže šelmy obojího pohlaví zůstaly v ulicích Los Angeles bez možnosti vybit si přebytek energie a zoufalství. Jako většina členů Klubu tam ani Jared nechodil kvůli vylepšení fyzické kondice.

Rozhlédl se po svém dočasném domově spojeném s kanceláří - počítač, který nikdy neusínal, řada telefonů, které nepřestaly vyzvánět, fax, který neustále vyplivoval zprávy, a papíry, vyrovnané v hraničkách, rozložené, poházené všude kolem, jako by sem vtrhla sněhová vánice a nechala po sobě pěticentimetrovou vrstvu dokumentů, vzkazů, hlášení, dopisů, oběžníků, smluv a záznamů. A náhle si Jared přiznal, že jeho pojízdný domov je sice prostorný, ale příliš malý, aby se do něj vešel nejen on, ale i jeho vztek. Popadl bundu a rázně vykročil do svěže chladné noci.

Na horním okraji stolové hory, na výběžku s výhledem na oceán, stála nádherná stará besídka ve viktoriánském stylu, pozůstatek Církve duchů, kterou založila sestra Sarah. Stavitel zdejší čtvrti ji zrestauroval a okolní pozemek přeměnil na parčík, přístupný všem obyvatelům. Bohužel, statiči označili svah za nebezpečný, takže besídku už dlouho nikdo neužíval, dokonce tu všude stály varovné tabule se zákazem vstupu. Právě proto si ji Erica zamilovala.

Od chvíle, co na tohle místo před pár týdny začala chodit, prožívala tu hluboký vnitřní mír. Někdy si kladla otázku, zda je to z toho důvodu, že aspoň na chvíli unikla

74

z tábora a své práci, z dosahu nadšených dobrovolníků a vřícího života či zda odpověď je prostě jen v líbezném tichu vznošené besídky, pozůstatku mnohem poklidnější minulosti, symbolu jednodušších časů.

Sklopila oči ke knize, kterou držela v ruce. Co sestru Sarah přitáhlo zrovna sem? Vytušila ten nevysvětlitelný mír tady nahoře, nebo -

Eriku náhle zamrazilo v zádech, protože jí hlavou bleskla šokující myšlenka: Tehdy nebyl kaňon zasypaný a jeskyně tedy byla přístupná. Vešla snad Sarah dovnitř, spatřila nástěnnou malbu a usoudila, že jde o znamení, aby právě zde vybudovala svůj svatostánek? Sarah tvrdila, že tohle místo je pro vystavění chrámu spiritualismu jako stvořené, protože umožňuje spojení s Oním světem. Ale co přesně tím myslela? Nerozhodla se vybudovat tu církev paranormálních jevů jen proto, že se to jmenovalo Strašidelný kaňon? Nevábilo ji vědomí, že tady už beztak sídlí duchové? Erica se pozorně začetla do životopisu záhadné ženy z dvacátých let, jejíž podobu znával každický Američan, jež hleděla ze všech novin, časopisů, filmových týdeníků - nepřehlédnutelné osobnosti, jejíž dramatické vystupování a hypnotizující hlas tvořily osu novinových úvodníků a společenských rubrik, ale jejíž soukromý život a původ zůstávaly tajemstvím. Sestra Sarah se záhadně vynořila z neznáma, doslova přes noc se stala senzací a pak stejně rychle a za stejně záhadných okolností zmizela a svou církev nechala rozpadlou, v troskách.

Erica pomalu vstoupila do besídky, jež se v měsíční záři leskla jako svatební dort, a sotva přitiskla dlaně na dřevo, zaslechla v něm šumění příběhů - o ukradených polibcích a nedodržení slibech, o milování v měsíčním svitu i truchlení po mrtvých. Tyhle staré trámy během bezpočtu desetiletí vstřebaly hudbu a lásku a zklamání a chamtivost a duchovní rozjímání, až se celá besídka chvěla stopami životů, které skrze ni prošly.

Erica se zahleděla ven na vodní hladinu a zkusila si představit, zda její matka, ať už je teď kdekoli na světě -

75

na Champs Elysées v Paříži, na pláži v Karibiku - cítí, že jí chybí kus sebe sama, protože v mládí opustila své dítě. Právě se prochází Central Parkem, zavěšená do svého druhého manžela - dentisty, a cítí, že kus jí uvnitř chybí, ale přitom

netuší, že tři tisíce mil odtud se ten chybějící kousek také prochází, dýchá a sní.

Odhrnula si vlasy z čela a náhle si s úlekem uvědomila, že není sama. Někdo přišel do besídky už před ní, byl na opačném konci, na samém kraji útesu. Jared Black! Stál tam rozkročený a s rukama zapřenýma v bok, jako by s oceánem vedl v duchu zarputilý spor.

Prudce se obrátil a výraz v jeho obličeji Eriku přímo šokoval. Hleděla přímo do epicentra nelítostné vichrné bouře.

Na okamžik mezi nimi zavládlo mrtvé, nehybné ticho, jako když se vítr na vteřinu uklidní a noc na mžiknutí oka zamrzne. Ještě nikdy se spolu neocitli o samotě. Během těch dlouhých týdnů, po které probíhaly vykopávky, se Erica s Jaredem setkávala výhradně v přítomnosti dalších lidí, kteří měli co mluvit do jejich dohadování i jiného zařizování. V soukromí si navzájem neměli absolutně co říct. Erica zlomyslně vyčkávala, kdo z nich dvou odejde jako první.

K jejímu překvapení se Jared odvrátil od nebezpečného okraje útesu, a vystoupil po vrzajících schodech do vyvýšené besídky a postavil se vedle Eriky pod elegantní střechem lemovanou břechťanem. „Sestra Sarah musela kázat odtud.

Tahle stavba byla navržena s ohledem na co nejdokonalejší akustiku.”

Erica zvrátila hlavu a zadívala se na spodek střechy. Jak jste to poznal?”

„Původně jsem studoval architekturu,” vysvětlil a s úsměvem dodal: „Kdysi dávno v pleistocénu.”

Ten úsměv Eriku šokoval navlas stejně jako jeho žertík. Hned si však uvědomila, že obojí je násilné, vynucené. Snaží se něco zamaskovat, co odmítá ukázat světu. Ten jeho výraz, ta nenávisť namířená na oceán...

76

„Obvykle mívám besídku sama pro sebe,” prohodila. Ve vzduchu vycítila prazvláštní zachvění, které nedokázala pojmenovat. „Ty varovný nápisy odtud každého odradí.”

„Varování může mít někdy přesně opačný účinek, než jaký jeho autoři zamýšleli.” Jared se odmlčel a upíral na Eriku zkoumavý pohled.

Erica horečně přemýšlela, co by mohla dodat. Měla prazvláštní pocit, že Jared se vši silou ovládá, že kdyby se třeba jen maličko přestal hlídat, kdyby jen na okamžik polevil v ostražitosti, změnil by se na cosi, co by si nepřál ukázat nikomu z cizích lidí.

„Bombardují mě telefonáty hispánských skupin,” světila se nakonec, protože nic jiného ji nenapadlo. Od chvíle, kdy se rozšířila zpráva o jeskynní malbě Pramátky, otravovaly Eriku davy lidí, kteří si ohromující nález chtěli prohlédnout, reportéři, co z ní tahali její názory na Pramátku, její význam a tehdejší poslání. Hlavně Američani mexického původu vznášeli vlastnický nárok na jeskyni.

Jasně, momentálně představujeme senzaci!” přikývl Jared opět s úsměvem.

Znovu se oba odmlčeli a Erica se v duchu probírala stovkami témat, jež by s ním potřebovala projednat - například její stále silnější obavy kvůli nedostatečnému zabezpečení jeskyně - ale nakonec se vzdala pouze na to, co jí leželo v hlavě jako tíživý balvan. „Sam Carter mi zrovna prozradil, co se stalo vaší manželce. Je mi to líto. Tou dobou jsem přednášela v Londýně a ztratila kontakt s místními událostmi. Moc mě mrzelo, když jsem se o té tragédii dozvěděla.” Jared zachmuřeně stiskl rty.

„Byla tak mladá,” povzdychla si rozpačitě Erica. „Ale Sam se nezmínil, jak.

„Moje žena zemřela při porodu, paní doktorko.”

Erica na něho vytřeštila oči.

„A přišli jsme i o dítě,” dodal tiše a stočil pohled k ztemnělému moři.

77

Erica zůstala ochromená šokem. Najednou jako by ho viděla poprvé, jako by pro ni byl naprosto cizí člověk. „Určitě se vám stýská.” Znělo to chabě, trapně, ale nechtěla jenom mlčet.

„To ano. Sám nechápu, jak jsem to ty tři roky vůbec mohl přežít. Je to hrozně nespravedlivé. Netsuya toho měla tolik před sebou, těšila se na tolik plánů, měla tolik snů! Chtěla smazat dvě stovky let, po který žil její kmen v zapomnění, a oživit jeho příslušníkům jejich společnou historii.” Zadíval se na Eriku. „Pocházela z kmene Maidu. Jistě zrovna vám nemusím vysvětlovat, co by to bylo za husarský kousek.”

Erica jakožto antropolog specializovaný na indiánské kmeny v oblasti Kalifornie samozřejmě znala příběh kmene Maidu, jenž se ostatně příliš nelišil od osudu řady dalších kmenů od západního pobřeží Ameriky. Pravda, nebyly vystaveny vlivu španělských misí, jež odsoudily k zániku spoustu pobřežních kmenů, nicméně kmen Maidu neunikl svému osudu během období Zlaté horečky, když běloši ve své lačnosti po drahocenném žlutém kovu ničili všechno, co jim stálo v cestě, ať to byly hory nebo lidé. Většinu kmene zdecimovala malárie a neštovice, potom hledači zlata zaplašili lovnou zvěř a zničili život v řekách, protože technika jejich zlatokopectví likvidovala ryby i jejich trdliště. Životní styl, který byl pro kmen Maidu typický po staletí, vzal za své jakoby mávnutím kouzelného proutku.

„Netsuya promovala na právnické fakultě,” pokračoval Jared do noci, otočený k Ericě zády, „a zrovna začala s plány jak zajistit ubytování pro staré lidi, komplexní zdravotní péči, kulturní vyžití a výdělečné možnosti pro celý kmen včetně studentských stipendií. Jejím největším snem však bylo dočkat se toho, že úřad kalifornského guvernéra bude jednou zastávat indián, jedno z jakého kmene.”

Erica naslouchala Jaredovým slovům, která vítr odnášel do dálky. Po chvíli ticha, kdy Jared nepřestával upře-

78

ně sledovat temný oceán, ostýchavě nadhodila: „Netsuya je moc hezké jméno. Co vlastně znamená?”

Jared se k Ericě konečně obrátil. Snažila se určit barvu jeho očí. Ocelová šed? Ne tak docela. Měla dojem, že mají spíše barvu stínů a záhady. „Přiznám se, že nevím,” pokrčil rameny. Její skutečné jméno - myslím to, které dostala při křtu - bylo Janet. Když se však začala brát za práva svého lidu, přijala jméno svojí prababičky.” Nespuštěl z Eriky oči, ale i když se snažila sebevíc, jejich výraz nerozluštila. Ano, byl tam stejný hněv, který v nich spatřila hned první den, co přijel do tábora, ale kromě toho i řada dalších emocí, jež prosakovaly skrz jeho pohledné rysy jako zpod neprůhledné

hladiny.

Vybavila si, jak k nim toho prvního dne přiřazoval. Tehdy se divila, co v něm probouzí tak příšernou agresivitu. A teď tušila, že to všechno nějak souvisí s jeho manželkou. Všeobecně se vědělo, že než se Jared seznámil s Netsuyou, působil jako obchodní právník, vyřizoval dědické záležitosti a zastupoval občany při sporech o pozemky, a teprve po svatbě s aktivistkou za práva indiánů se k jejím snahám připojil i on. Nu, a teď to představovalo skoro veškerou jeho agendu. Erica si vykreslila scénu s manželčíným posledním přáním, kdy Netsuya prosila Jareda, aby pokračoval v jejím boji. A vyčítavý příznak milované osoby bývá mohutným hnacím motorem.

Když se Jared s rukama založenýma na hrudi opřel zády o vyřezávaný sloupek, Erica si uvědomila, že se snaží uklidnit, chovat se přátelsky. Zatímco vzhlížel ke hvězdám, poznamenal: „Kmen Maidu věřil, že duše dobrého člověka putuje na východ podél Mléčné dráhy, dokud nedojde ke Stvořiteli," ale Erica stejně zůstávala ve střehu. Pořád si připomínala, že jsou soupeři a že Jaredův zdejší hlavní cíl je ukrást Erice pohádkovou jeskyni a odsoudit ty nádherné stopy minulosti k zapomnění. Podívala se na hodinky: „Už je pozdě a já mám ještě hromadu práce."

Jared odlepil pohled od oblohy a zadíval se kamsi daleko nad černý, hučící oceán. Erica vycítila, že prožívá

79

zvláštní vnitřní zápas, že se snaží potlačit jakési nutkání. Konečně se na ni podíval a Erica se obrnila vůči útoku, ale on kupodivu řekl: Jak jsem pochopil, dnes jste v jeskyni objevila něco neobvyklého." Zmocnil se jí podivný pocit, že původně jí toho chtěl povědět mnohem víc.

„Budu ráda, když mě doprovodíte do laboratoře a podíváte se, jak ten uzlíček otvírám."

Sotva učinili první krok ven z besídky, okolní ticho se náhle roztříštilo hromovým rachotem.

„Co to znamená?" vyhrkl Jared.

Vzhledli a spatřili policejní helikoptéru, vznášející se nad Emerald Hills Drive. Její supersilný reflektor mířil na jediné místo.

Rozběhli se stezkou dolů a přes celý tábor až k davu, shromážděnému na ulici před Zimmermanovým sídlem. Byli to obyvatelé okolních domů - otcové a matky rodin, děti i s domácími mazlíčky - s náručemi vrchovatě naloženými kufrů a vaky, spacími pytli a polštáři. Harmon Zimmerman, oblečený do teplákové soupravy značky Adidas, sprostě hulákal na člena ochranky, jenž se při pohledu na proud lidí, valících se vraty, zřejmě vyděsil natolik, že přivolal policii. Za chvíli se ozvaly sirény a řítily se kaňonem stále blíž.

„Nač jste ksakru volal policajty, vy idiote?"

Je to moje práce, pane. Přesně tak Jsem měl postupovat, když -"

Jasně, je to vaše práce, protože jsme si vás najali, vy magore! To my vás platíme, ne? Tak proč jste zavolał policajty zrovna na nás?"

Když se nešťastný pracovník ochranky nevzmohl na odpověď, Jared se protlačil až k nim a obrátil se k Zimmermanovi:

„Vždyť vám to zrovna vysvětlil. Zavolał policii, protože za to ho platíte. Tak v čem proboha vidíte problém?"

Zimmerman se na něho málem vrhl: „To právě vy, na-myšlené advokátek spolu s touhle ženskou" - vztekla bodl ukazováčkem směrem k Erice - „jste to dohnal tak daleko, že nám domy srovnají se zemí a z našich zahrad

80

se stane divočina. No jen se koukněte sami, vypadá to jako město duchů!"

Erica se zadívala na temnou, vylištěnou ulici. Domy stály jen po jedné straně. Na protější straně rostly stromy a od nich se táhl mírný svah hluboko dolů až k dalšímu kaňonu. Domy byly nádherné, ale trávníky dusil plevel a růže přerostly a zplaněly. Erica měla dojem, že nad vším se vznáší tíživá atmosféra zanedbanosti jako na hradě Šípkové Růženky. Kráska se propadla do spánku a příroda si přisvojila svoje ukradené království. A k záchraně by rozhodně nestačil jen jeden krásný a statečný princ. Celou čtvrť vyhlásili za nebezpečné území. Pracovníci městské geodézie a dalších úřadů navrtali sondy po celé délce ulice a zjistili, že celý kaňon se od svého slepého konce na severu až k vstupnímu otvoru na jihu strže pod povrchem začíná měnit na tekutou masu, jež se vylévá do nižších kaňonů. Eriku napadlo, že to skoro vypadá, jako by se kaňon vracel do svého původního stavu poté, co ho lidé znásilnili a snažili se pozměnit jeho odvěkou přírodní podobu.

Kolem Emerald Hills Estates byl vybudovaný ochranný plot proti vichrům a jeho jediná vrata se na noc zamykala. Navzdory tomuto opatření i přítomnosti soukromých bezpečnostních služeb se domy staly oblíbeným terčem lupičů a drancujících pobudů. I když majitelé si už stačili odstěhovat všechn nábytek, přesto tam zbylo dost cenných předmětů. Policie například přistihla dva chlápky, kteří se v jednom domě snažili odmontovat pozlacené koupelnové baterie, a jeden z majitelů, který si čirou náhodou zašel dům přikontrolovat, šokovaně zjistil, že z kuchyně zmizely všechny vestavěné přístroje, ze stěn koupelny zloději odloupali drahé obložení z dovozového mramoru a ze stěn v celém domě bylo navíc vytrhané všechno měděné vodovodní potrubí i elektrické rozvody. A to všechno muselo proběhnout naprosto tiše a nenápadně, takže nikdo neměl tušení, kdy a jak se to zlodějům podařilo.

81

Nakonec se majitelé domů rozhodli, že se do svých sídel opět nastěhují, a to navzdory skutečnosti, že město jim to nechtělo dovolit kvůli hrozcím sesuvům a také proto, že domy byly odpojeny od elektrické i vodovodní sítě.

Zimmerman spolu se svými sousedy žádal, aby původní investoři kaňon opět zaplnili a patřičně ho zpevnili, podepřeli svahy ocelovými a betonovými nosníky, takže celá ulice by získala nezbytnou stabilitu.

„Mysleli jsme, že se to vyřídí už před kolika týdny! u vztekal se Zimmerman, mluvčí popuzených vlastníků nemovitostí, „a že se budeme smět nastěhovat zpátky. Ale tohle se táhne donekonečna!" Šťouchl Jareda do ramene. „Vy a ti vaši zatracení indiáni -" Obrátil se k Erice ukázal na ni jako inkvizitor - „a vy s těmi svými pitomými kostrami -"

Policisté zaparkovali vozy před plotem a teď utíkali k shluku rozhněvaných lidí.

„Neodejdeme! 14 rozkřikl se vydavatel jednoho časopisu, jenž vlastnil pseudotudorovské sídlo o osmi stech metrech

čtverečních, kde se tenisové kurty propadly o devadesát centimetrů pod úroveň ostatních pozemků.

Zimmerman si trucovitě založil paže na prsou a zopakoval: „Neodejdeme. Tady máme domov a tady taky zůstaneme!”

Jared namítl: „Ale není tu vůbec bezpečno, celá oblast je v pohybu.”

„Máte vy ponětí, na kolik mě ten dům přišel? Na tři miliony! A to ještě před vybudováním bazénu a proklatě drahý růžový zahrady, která je kompletně zničená, protože si to každý blbeček namířil rovnou přes ni. Pojišťovna mi nedá ani měďák a prodat dům nepřichází v úvahu, to vám jistě nemusím vysvětlovat. Vážně si představujete, že si prostě jen tak sbalím fídlátka? Všechny jste nás už nervovali a šikanovali ažaž. Vy frajirci ze Sacramenta se oháníte řečma o indiánských právech, ale co naše práva? Pro některý z nás představuje jeho dům celoživotní úspory. Řada dalších sem přišla v klidu strávit důchodový věk! Kam se teď máme vrátit? No, vysvětlete mi to! Kdepak,

82

pane, my hezky zůstaneme tady a z našeho pozemku nás nikdo vyhánět nebude, jasný?”

Teď se ozvala Erica. „Pane Zimmermane, máte mé slovo, že budeme postupovat co nejrychleji to -”

„A vy zas máte moje slovo, dámo, že celou věc jsem už předal svým právníkům. Necháme tu jeskyni zapečetit, kaňon zavězt a zpevnit a začneme znovu užívat svůj majetek. A vy si můžete sebrat svoje indiány i kostry a strčit si je víte kam. Rozuměla jste?”

Před Erikou ležely zubařské kleštičky a skalpel, které si připravila k otevření záhadného váčku z králíčiny. V přívěsu byl i Sam, usazený na vysoké stoličce. Hlasitě mu kručelo v břiše, protože si nasadil dietu - už zase. A Luke kontroloval fotoaparát, funkci blesku a clony.

„Pánové?” otázala se Erica. Jsme všichni připravení?”

Než kterýkoliv z těch dvou stačil odpovědět, vešel do přívěsu Jared a zabouchl za sebou hliníkové dveře, aby unikl ledovému nočnímu větru. Zdržel se u shromáždění navztekaných majitelů domů trochu déle, aby ze Zimmermana vytáhl další informace. Je to přesně, jak jsem očekával. Podávají trestní oznámení na původního projektanta a stavitele, protože pozemek nebyl dostatečně otestován. Pokud soud rozhodne v jejich prospěch a přikáže opravu a dokončení celého projektu, pak stavební firma nebude mít jinou možnost než ten kaňon znovu zavězt, a pořádně.”

„Mohli bychom je zarazit?”

„Můžete vzít jed na to, že se pokusím!” Jared se zadíval na podnos a sraštil čelo. „To je nějaké zvíře?”

„Kdepak, ale nějaký předmět zabalený do kožešiny.”

„Hodně starý?”

„Odhaduju to na tři sta let. Doktor Fredericks, náš dendrochronolog, odebral vzorky kůry z původních stromů v okolí a přišel na to, že před třemi sty lety zničil tuhle oblast příšerný požár. Mikroskopická a chemická analýza tenké vrstvy sazí na stěnách jeskyně souhlasí s popelem z té kůry. Ovšem tenhle balíček z kožešiny ležel pod

83

zmíněnou vrstvou sazí a popela, což znamená, že tam vězí nejméně tři sta let. Mohli ho sem zahrabat Šumašové. Tyhle perleťové korálky se dost podobají těm, které používali jako platidlo.”

Erica stáhla lampu níž a natočila ohebné rameno tak, aby na kožešinový váček dopadalo ostré světlo, načež zvedla jemné klíšťky a uchopila jimi šlachy, jimiž byl raneček zavázán. Luke pečlivě fotografoval každický krok té procedury. Za tenkými stěnami přívěsu slyšeli procházející lidi, jejich smích, vzájemné volání, zatímco uvnitř Jared, Sam a Luke se zatajeným dechem stáli těsně za Erikou.

Erica přestříhla šlachy a přepatrně je odtáhla od kožešiny. Potom klíšťkami jemně uchopila okraje ježaté kožešiny a odtahovala je, jako by prováděla operaci na živém lidském těle. Konečně se odloupla poslední vrstva kožešiny.

Všichni šokované vytřeštili oči. „Čerta starýho!” vyjekl Luke. Jak se tam dostalo tohle?”

„Panebože!” zamumlal Sam a rozpačitě si odhrnul hřívu z čela.

„A v jaké vrstvě že jste to objevila?” dorážel Jared nevěřičně.

Erica se ohromením chvil hlas. „Těsně pod rokem šestnáct set.” Nechápatě zamžikala. „Na tuhle oblast nejsem odborník, budu se muset poradit s historiky, ale podle provedení a použitého materiálu bych odhadovala, že výrobek je starý zhruba čtyři sta let. Sázela bych na holandskou práci.”

„Ale to je nesmysl!” namítl Luke. „Tehdy přece v Kalifornii nežili žádní Evropani! Rozhodně ne ještě dobrých dvě stě let!”

„To nám sice tvrdí historici, Lukeu, ale v tomhle případě není o stáří předmětu pochyb. Stejně jako není pochyb,” dodala Erica, když pozvedla ten šokující předmět blíž ke světlu, „že tohle jsou skutečně brýle.”

84

4

Všichni se rozběhu na pobřeží, aby se podívali, kam vyjukaný hošík míří ukazováčkem. A vskutku, na vlnách se vznášel tvor, jakého ještě nikdy nikdo neviděl.

Poslali pro medicimanku. Dorazila i se svým kouzelným kadidlem a zvláštní čarovnou hůlkou, urostlá mladá žena v jemné sukni utkané z trávy a malém pláštiku z kožešin mořských vyder, ušní lalůčky probodnuté dutými kostmi z pelikáních nohou, zdobenými křepelčím peřím. Mezi nahými nadry jí splývaly řady šňůr korálů z perleti a mezi nimi na koženém řemínku visel malý kožený váček, skrývající kámen s duchem havrana, který se už celé věky dědil od Pramatky rodu. Jmenovala se Marimi, protože byla strážkyní Posvátné jeskyně v Topa-anga. V mladším věku měla jiné jméno, ale když začala projevovat příznaky duchovního daru - bolesti hlavy, vidění a stavy tranzu - vybrali ji jako následovnici staré medicimanky, rovněž pojmenované Marimi, a zasvětili ji službě lidu Topaa a Pramatky. Byla to nejvyšší pocta, již příslušnice rodu mohla dosáhnout, a Marimi denně děkovala za požehnání duchovním darem, třebaže její služba Pramatce znamenala zřeknout se manželství a pohlavních styků s muži. A pokud se jí čas od času v hloubi noci o samotě její chatrče vplížily do hlavy myšlenky na lásku a děti, či když počítala roční období a uvědomila si, že je stále

ještě velmi mladá a přitom nadosmrti odsouzená k životu v cudnosti, vzápětí si připomněla, že panenský stav tvoří nezbytnou podmínku, aby pro sebe i svého ducha udržela čistotu, a že to je pouze pramalá oběť ve srovnání s výsadou sloužit Pramatce.

85

Přimhouřenýma očima se zahleděla na vodní pláň. „To není mořská obluda!“ prohlásila. Je to člověk.”

Hlasy se kolem ní rozbzučely jako včely. „Člověk? Někdo z nás? Ale to ne, nikdo nechybí. Dnes se vrátily všechny čluny! Mořští lovci jsou v plném počtu. A co by nějaký člověk dělal na moři?” A pak lidé zděšeně lapali po dechu a začali si špitat dohady: „Příslušník severního kmene? Těch hrozných Šumašů? Připlul, aby na nás uvrhnul prokletí! Hodíme ho zpátky do moře!”

Marimi pozvedla paže do výšky a dav na pobřeží se rázem utišil. Marimi stála majestátně na písečné duně, nad hlavou jí na zářivě modré obloze kroužili racci a svěží vítr vanoucí od moře jí čuchal dlouhé černé kadeře. Mlčky pozorovala bezduché mužské tělo na mořské hladině a náhle dospěla k rozhodnutí. Zvučně požádala o člun a vmžiku se všichni rozběhli do vesnice, aby zvedli na ramena jednu z velkých kanoí určených na rybolov v oceánu, vyrobenou z moře vyplavených prken a klád, jež svázali dohromady a zatmelili asfaltem. V těchto velkolepých plavidlech, schopných unést i více než tucet mužů, vyplouvali topaští lovci denně se svými oštěpy, sítěmi i háky na lov velryb, želv, tuleňů a rejnoků. Nyní však plavidlo pohaněli přes vlny v honbě za zcela jinou kořistí. Lidé na břehu sledovali, jak se vesla noří v jednotném rytmu do vln, až člun dospěl k mužskému tělu plovoucím na prkně, které lovci podebrali velrybími háky a vytáhli je z vody.

Přiliv smýkl člunem na pobřeží a současně s ním vynesl na mokřý písek i tajemný nález. Potvrdilo se, že jde skutečně o muže, jenž bezvládně a nehybně spočíval na promočeném dřevu. Lidé vyjekli nanovo. „To není Šumáš! Jen se podívejte, jakou má pokožku! A chodidla má mohutná jako medvěd!” Bojácně ucouvli.

Kupředu popošel pouze náčelník, aby se poradil s Marimi. I když měl mocná rozhodovací práva, od těch Marimíných se podstatně lišila, proto o téhle nečekané události musí vynést společné rozhodnutí.

86

V minulých týdnech zahlédli lidé daleko na moři podivné tvory s obrovskými hranatými křídly a tučnými, nadmutými těly. Lovci odpádlovali daleko na moře a vrátili se se zprávou, že nejde o živá stvoření, nýbrž o námořní plavidla, jaká nikdo z kmene Topaa dosud neviděl. Příslušníci jižního kmene, kteří tudy putovali směrem k severu, za obchodem s Šumaši, také hlásili, že na ostrovech v průlivu zakotvili bílí lidé, s kmenovými staršími se zúčastnili hostiny, uzavřeli s nimi řadu obchodů a opět ve svých podivuhodných kánoích vypluli na moře.

Hosté s přátelskými mravy, tvrdili lidé z jihu, a jejich předkové žili v nedozírné dálce.

Patří snad i tenhle muž k oněm hostům zdaleka? ptala se Marimi v duchu, zatímco si prohlížela tělo olepené solí a oděné do nejzvláštnějších kůží, jaké kdy viděla. Muž ležel na prkně obličejem dolů. Proč ho vyhodili z jeho vlastní kánoe?

Vydala rozkaz a dva muži obrátili cizince na záda. Všichni vykřikli. Měl dva páry očí! „Stvůra!” „Dábel!” „Hodte ho zpátky do moře!”

Marimi si zvučně zjedнала ticho a přitom cizince pozorně zkoumala pohledem. Byl nesmírně vysoký, měl nezvykle úzký obličej, velký zahnutý nos a světlou pleť. A ty oči! Není to náhodou některý z jejich předků? Vždyť připlul od míst, kde daleko na západě za oceánem dlí duše předků! Možná že po smrti dostane každý duch druhý pár očí!

Marimi poklekla a přitiskla mu konečky prstů ke studené šíji. Pocítila, i když jen sotva znatelně, teninký tep života. Ze všeho nejraději by se odebrala do jeskyně a vyžádala si radu Pramatky, ale cizinec stál na prahu smrti, takže na to nezbýval čas.

Marimi se napřímila a poručila, aby ho pět silných mužů odneslo do jejího přístřešku na kraji vesnice.

V duchu odříkávala modlitbu. Ten druhý pár očí! Jsou kouzelné? Dokáže muž vidět i přes zavřená víčka? Skutečně to je nějaká zrůda?

87

Ale vždyť přišel od západu, kde přebývají předci...

Hosté s přátelskými mravy, tvrdili kupci z jihu.

Nejprve ho musela odstrojit. Začala jeho prapodivným kloboukem, jenž nebyl utkaný z trávy jako u Topaů, ale z neznámé kůže, a sotva ho opatrně stáhla, znovu vyjekla zděšením. Muž měl hlavu v jednom ohni! Zamyšleně svažila čelo. Ale copak by mu mohly hořet vlasy a přitom nesežehnout kůži na hlavě? Podívala se trochu blíž, načež se obezřetně dotkla kučer v barvě rudého západního nebe. Zřejmě se na své lodi doplavil příliš daleko a hlavou zavadil o slunce. To bylo jediné možné vysvětlení. Ty nevidané planoucí vlasy měl navíc podivně kratičké, zastřížené těsně u lebky, a přitom na bradě a horním rtu mu rostly dlouhé, špičaté a kadeřavé vlasy! Muži kmene Topaa nosovali dlouhé vlasy, ale v obličejí jim žádné nerostly.

Zamyšleně si prohlížela vrstvy kůží, zakrývající mužovo tělo od hrdla až po konečky prstů u nohou, takže holý zbyl pouze obličej a ruce. Muži jejího kmene se neoblé-kali do ničeho s výjimkou provazu ovázaného kolem pasu, na který si věšeli potravu a nástroje. Vypadá cizincovo tělo pod těmi kůžemi stejně jako jejich?

Marimi samozřejmě netušila, že ty kůže mají své názvy ani že ve skutečnosti svléká řadu nejjemnějších látek, jaké kdy byly v Evropě vyrobeny, či že móda a vzhled těchto vrstev mají na úkol hlásat ušlechtilost a zámožnost svého vlastníka. Nejprve to byla černá sametová kazajka s prostříženými rukávy, odhalujícími košili z tenkého bílého plátna. Přes ni měl muž přepásanou halenu bez rukávů z rudého brokátu, jež přecházela do skládané suknice, sahající až ke kolenům, zpod které trčel vycpaný poklopec z rudého sametu. Bílé punčochy přidržovaly podvazky pod kolena a nad nimi pokračovaly silně vycpané jezdecké kalhoty z černého sametu. Černý sametový klobouk, jež mu sundala z hlavy jako první, byl nízký, se širokou střešou, lemovanou kožešinou a perlami. Rukávy košile končily u zápěstí nabíranými manžetami a košile měla pod hrdlem sámký A nakonec, když Marimi

88

vyprostila cizincova chodidla z jejich prapodivných obalů, měl je hebké a bez mozolů, ostatně i ruce měl měkké a hladké jako malé děcko - třebaže šlo o dospělého muže.

Když Marimi z mužova těla stáhla všechny kůže, takže před ní ležel úplně nahý, všimla si, že i ochlupení v rozkroku má rudé jako sluneční plamen. Což se ho slunce mohlo dotknout i v tomhle místě? Pokožku měl jemnou a světlou, bílou jako pěna na vlnách ranního přílivu. Ale vzápětí Marimi zpozorovala temně rudé pruhy po celé délce nohou i paží a sezehlý pruh kolem krku. Rázem jí bylo jasné, co cizince postihlo.

Ale nejdřív se mu mezi silné rozpraskané rty snažila vkapat trochu vody, přičemž ho objímala kolem ramen a jeho hlavu chovala v klíně jako děcko. Když byl muž konečně schopen polknout bez kašlání, položila ho zpátky na zem a přinesla si k němu svoje léčitelské vybavení: truhličku upletenou z rákosí, která obsahovala malý tlouk s hmoždířem, vyrobené z průsvitného křišťálového kamene, pazourkové nože, křesadlo a nejružnější hojivé talismany. Vytáhla kámen, který indiáni považovali za živý, jelikož byl ošetřován bylinami plnými silné životní síly, potřený krví kolibříka a tukem z úhoře a nakonec obalený v hebkém bělostném peří. Umístila ho cizinci na čelo. Přes hrud mu položila náhrdelník z korálků vyrobených z orlích a sokolích kostí. Spatřila, že muž má kolem krku vlastní náhrdelník z žluté, třpytivé a pro Marimi neznámé hmoty v barvě skoro stejně zářivé jako jeho vlasy, a že talisman na konci náhrdelníku připomíná dvě hůlky svázané pravoúhle k sobě, na kterých spočívá droboulínká lidská postava.

Zamířila k jednomu ze svých mnoha košů a vybrala hrstku výhonků usušených v plném květu. Namočila je do vroucí vody, počkala, až odvar vychladne, a pak jím muži omyla krvavé boláky na kůži. Na okamžik se probral z bezvědomí a jen zpola při smyslech zamumlal: „Neštovice! Neštovice!“ a snažil se Marimi odstrčit. Na zhmožděniny, které muž utrpěl údery prkna a nemilosrdného

89

příboje, Marimi rozvařila listí a větvičky z trnitých keřů a vyrobila tak mokrou lepivou kaši. Navíc z listí uvařila čaj a podala ho muži jako léčivý nápoj.

Fascinovaně si prohlížela čelní hranici jeho vlasů. Netáhla se mu rovně nad čelem jako jí, ale vybíhala kupředu do špičky, takže jí připomínala orla, jehož jednou zahlédla při cestě do jeskyně v horách, když zašla navštívit Pra-matku. Mužovo ohnivě nazlátlé obočí tu podobu s orlem ještě zdůraznila, ale když chvilkami v mdlobách mimoděk chvějivě otevřel spodní pár očí, Marimi zjistila, že ptačí pohled rozhodně nepřipomínají. Matko Luno, vždyť ty oči jsou v barvě oblohy! Copak se příliš dlouho dívaly do nebe a ta mu v nich uvízla?

Toho druhého páru očí se však ani nedotkla, protože byly tabu.

Občas byl muž schopen přijímat potravu a Marimi ho krmila výživnou kaší z žaludů a králíčího masa. Při pohledu na ni však nedokázal zaostrit oči, protože byl tak dlouho na vlnách a tak dlouho bez vody, že se mu smysly ještě nestačily obnovit. Marimi ho však nutila pravidelně jíst a podávala mu vodu a koupala jeho zapálené údy v chladivém bylinkovém odvaru, takže se mu postupně vylepšila barva v obličeji, oddechoval už zcela klidně, a Marimi pochopila, že se mu vrací zdraví.

Sotva přišel k vědomí, ze všeho nejdřív utkvěl očima na dvou bujných snědých prsech. „Kristova noho!“ vykřikl. Pak pohlédl na sebe a zjistil, že i on je úplně nahý. „Matko boží!“ zařval, prudce vyskočil a vzápětí si dlaněmi sevřel spánky, zmučené závratí.

Když se mu mžitky před očima vytratily a hlavu měl opět čistou, pohlédl na bronzovou dívku sedící uprostřed chatrče s košíkem listí na klíně. Měla na sobě sukni z trávy a jinak nic a polekaně k němu vzhlížela.

„Kde mám šaty?“ rozkřikl se, chňapl po kožené přikrývce a ovinul si ji kolem pasu. „A kde je má posádka?“ Náhle jako by zkameněl. „Ale počkat! Vždyť jsem umí-

90

ral!“ Prohlédl si paže a nohy, kde zůstaly jen nepatrné stopy po vyrážce. „Neštovice zmizely. A já neumřel.“

K jeho úžasu se dívka začala chichotat. Přiklopila si ústa dlaněmi a upřímně se smála, což ho naštválo ještě víc. „Co je to s tebou? Jsi snad slabomyslná? A kde to ve jménu všech svatých a andělů vlastně jsem?“

Odražoval k východu z přístřešku a vykoul do kalného úsvitu, kde se při zemi svíjely provazce mlhy a vzduch čísel slabou vůni moře. Skrze mlhu rozeznal další kruhové chatrče, navlas stejné jako ta, v jejichž dveřích stál on sám, a lidi přidřeplé u ohnišť.

Kdosi mu ťukl na rameno. Muž se prudce obrátil a zjistil, že si s polonahou dívkou hledí téměř z očí do očí. U božího dechu, ta je ale vysoká! Teď už se nehíhala, ale dotýkala se na různých místech jeho paží lehýnkými závaný, jako když se mu těsně kolem pokožky třepotají motýli. A taky něco mlela ve svém divošském jazyce, cosi vysvětlovala nebo se o to aspoň snažila. Gestikulovala. Pantomimicky předváděla, jak něco drtí, vaří a výslednou tekutinou mu polévá končetiny.

„Co mi to chceš namluvit, děvče? Že umíš vyléčit neštovice?“ Muž svažil rudozlaté obočí. „Kvůli tomu mě hodili přes palubu, víš? Když jsem onemocněl, kapitán s posádkou usoudili, že trpím nakažlivou chorobou, která je všechny pozabíjí. Jsem kronikář, víš, a plavil jsem se na lodi Cabrillo. Nemoc na mě zaútočila brzy poté, co jsme zakotvili v jedné zátoce jižně odtud a vystoupili na břeh, abychom nabrali čerstvou vodu. A jakmile se mi na kůži objevily neštovičné boláky, tak námořníci, ti příjící prolezlí zkurvysynové, mě hodili do moře za jedním z těch proklatých ostrovů, kde žijí lidé jako ty. Nikdo neměl slitování. Nebyla mezi nimi jediná křesťanská duše!“

Odmlčel se a promnul si bradu. „Vybavuju si, jak mě hodili do vln,“ pokračoval tiše, „a jak jsem odřikával Otčenáše a Zdrávasy. Vzpomínám, jak loď vytáhly kotvy a odpluly a mě i s tím prknem odnášel nemilosrdný proud pryč od ostrovů. Kůži jsem měl od neštovic v jednom plameni. Kladl jsem si v duchu otázku, zda pro člověka vůbec existuje horší smrt. A potom...“ S nepřítomným výrazem v očích se snažil rozpomenout. „Omdlel jsem žízni. A dál už si nevybavuju nic. Až teď.“

Měl dojem, že dívka mu naslouchá s pozorně rozevřenými očima a trpělivostí jeptišky, jako by rozuměla každíčkému jeho slovu. To byl ovšem nesmysl. „Ale jak jsi mě dokázala uzdravit, když mi neuměl pomoci dokonce ani náš lodní lékař?"

Muž naznačil svůj dotaz gesty. Dívka mu pokynula, aby počkal, a vyběhla z chatrče. Během její nepřítomnosti se mu podařilo najít své punčochy a jezdecké kalhoty a aspoň zpola slušně se obléknout dřív, než se dívka vrátila. Nesla kámen a na něm větvičku, přičemž opět repetila svou nesrozumitelnou haťmatilkou.

„Nerozumím," pokrčil rameny a sáhl po větvičce. Dívka s výkřikem ucukla a potom mu gesty pobaveně vysvětlila, že právě tahle rostlina způsobila onemocnění jeho kůže. Muž si zkoumavě prohlížel ten zlověstný výhonek s lístky rostoucími v trsech po trojicích a s drobnými zelenými kvítky. Byl značně vzdělaný a pyšnil se svou znalostí botaniky. Nepochyboval tedy, že tahle rostlina je v Evropě neznámá.

Nakonec si snadno domyslel, jak se to všechno zběhlo. Rostlina, která spálí kůži až do puchýřů, je v této zemi běžná a roste tu velmi hojně. Podle dívčiných gest vyrozuměl, že její lidi často sužuje, proto na ni také znají lék. On je tu cizí, a tudíž nemá tušení o jejích jedovatých účincích, takže když se spolu s posádkou vylodili v jižní zátocě, musel se procházet přímo hustým porostem těch rostlin.

Dívka mu podala košík plný dlouhých, drsných narudlých stonků s tmavě zelenými listy a bezpočtem žlutohnědých kvítků. Na první pohled v nich poznal hloh, který se po celé Evropě užíval k léčbě řady běžných nemocí a také jako čaj a vonné kuchyňské koření.

„Takže to byla jen obyčejná výrážka?" pochopil konečně. „Kterou by uměly vyléčit i děti a starci? A ti piráti," rozkřikl se náhle, „mě kvůli ní hodili přes palubu?"

92

Dívka se na okamžik tvářila polekaně, pak se ale usmála a nakonec se opět rozesmála, protože pochopila jeho rozhořčení a zuřivost nad zahanbujícím zjištěním, že čekal na smrt, zatímco měl pouhou kopřivku.

„Ty přihlouplá cácorco!" vztekal se, zatímco v přístřešku z trávy hledal zbytek svého oděvu, „proč ti je všechno pořád k smíchu?"

Sotva si začal natahovat košili, popadla ho za ruku a zběsile zavrtěla hlavou.

„Proč ne? Jsou to moje šaty a já odmítám běhat nahatý jako ty!"

Znovu zavrtěla hlavou a on si proti své vůli pomyslel, že dlouhé kadeře se jí rozevlály jako havraní křídla. Přejela mu dlaněmi po pažích a pak ukázala na celou délku jeho těla, načež mu k jeho obrovskému šoku zajela jednou rukou do podpaží a druhou si stiskla nos.

„U božích kostí!" vyjel. „Tak já podle tebe smrdím? Ale to se rozumí, ženská, vždyť je to pach poctivého mužského potu! Nač myslíš, že slouží voňavky, co? To jen vy divoši o nich nevíte, co by se za nehet vešlo, a urážíte slušný čich svým tělesným pachem!"

Vyšel za dívkou z chatrče a zjistil, že venku čeká shluk lidí. „U božích zubů! Copak tu všichni běháte nazí?"

Několik osob po jeho výbuchu polekaně ucouvlo, ale když dívka jejich drmolivou řečí podala chvatné vysvětlení, začali se usmívat a tu a tam se ozval i smích. Pak začala rychle hovořit s mužem, jehož hlavu zdobilo perí, a přitom zběsile mávala rukama. Vůbec nepřipomínala dokonale vychované španělské dámy, s nimiž se cizinec obvykle stýkal. Muž s perím ve vlasech nakonec kývl na znamení, že chápe a souhlasí, zazubil se, uchopil cizince za paži a odváděl ho pryč.

„Kam mě to táhnete? Do kotle? Je to tak? Vy divoši mě chcete sníst?" Došli však pouze do dlouhého nízkého přístřešku z trávy, kde vládlo úděsné vedro. Seděli tam nazí muži, potili se, vdechovali kouř a přitom si vydrbávali těla, aby se zbavili vnitřních jedů.

93

Když čistý vyšel z potní lázně, muž se cítil nepopíratelně svěžeji. V kalhotách a košili, jež rovněž prostoupily vonnými parami, zamířil k dívce, která na něho netrpělivě čekala.

Teď, už s vyjasněnou hlavou, si ji prohlédl trochu pozorněji. Zadíval se jí do inteligentních očí a připomněl si, co pro něho udělala, načež jí už klidněji pravil: „U božích zubů, vždyť vy jste rozumné bytosti! Kapitán tvrdil, že jste pouhá zvířet bez špetky rozumu a logiky. Přesto jsi mi díky své moudrosti a silné vůli zachránila život. A já ti ani nepoděkoval," přiznal. „Žádám tě proto o odpuštění. Probudil jsem se ze smrti k životu a nedokázal myslet než na ty piráty, co mě shodili ze své lodi. Jsem don Godfredo de Alvarez. K tvým službám." Uklonil se. „Existuje způsob, jak bych ti mohl oplatit tvoji laskavost?"

Dívka jen nechápavě kulila oči.

„Nu, bude to vážně zajímavé, když se nedokážeme dohodnout žádným jazykem a nemáme ani tlumočníka. Jak bych ti mohl sdělit, že ti toužím projevit svůj vděk? Ale na druhou stranu ti beztak nemůžu nabídnout jiný dar než oblečení z vlastního těla - a neškodí dodat, že už jednou jsi mě z něj vlastnoručně vysvlékla!"

Pak si všiml, jakým způsobem se mladá žena na něho dívá, že i ostatní z davu čumilů cosi ukazují a mumlají. Jeho brýle! Když šije sundal z kořene nosu, řada diváků leknutím až vyjekla. Někteří se dokonce obrátili a utekli. „Ale ne, počkejte!" uklidňoval je Godfredo. „Z brýlí nemusíte mít strach!" Podal je dívce, ale ta vyděšeně ucouvla.

Opět si je posadil na nos. „Koupil jsem je od výrobce skleněných čoček v Amsterdamu, který mi za ně účtoval zlodějskou cenu. Jenže bez nich nedokážu vést brk po pergamentu ani číst své milované knihy."

Muž s perím ve vlasech, jehož Godfredo považoval za náčelníka, přikročil blíž a tázavě ukázal na cizincovu ruku.

Godfredo se nechápavě zamračil, ale vzápětí mu bylo jasné, oč jde. „To je prsten vyrobený ze stříbra." Když ho však náčelníkovi podal, muž bojácně ucouvl. Upoutal tím God-

94

fredovu pozornost k sukním z trávy a zvířecích kůží, ozdobám z perleti a ptáčích kostí, k oštěpům s hroty vyrobenými z

kamene. „Vy neznáte kov?“ užasl ohromeně. Godfre-do původně připlul z jihu Nového Španělska, kde porobení Aztékové znali kov a tkali látky, vystavěli mohutné kamenné pyramidy a chrámy, vyráběli papír, řídili svůj život podle složitého kalendáře, užívali písmo a studovali ve střediscích vědy a vzdělávání. A přitom jejich sousedé jen o kousek výš na sever nevyužívali jedinou z těchto moderních vymožeností. Proč, lámal si hluboce zmatený Godfredo hlavu, proč bůh zrovna tyhle lidi ušetřil podobných znalostí? A je to požehnání, nebo prokletí, že je udržel ve stavu ryzí nevinnosti?

Propadl se do stavu hlubokého zadumání a přitom si zkoumavě prohlížel indiánskou dívku s odhalenými řadry, jež z něho nespouštěla lesklé černé oči. U božích zubů, říkal si. Člověk by málem věřil, že se mu všechno jenom zdá. Ovšem moře vonělo až příliš skutečně a stejně silně zněl i křik racků a přetrvávala hořká vzpomínka na shození do moře jen kvůli obyčejné kopřivce. „A navíc si nechali všechnen můj majetek,“ zaklel přes zaťaté zuby. „Moje knihy a pergameny, zlato a šperky. Šaty mi nechali jen díky pověřivému strachu darebáků z toho, že hodit do moře nahého člověka přivolá na loď neštěstí.“ V té chvíli se Godfredo v duchu u drahocenné Kristovy a Mariiny krve zapřisahal, že se za každou cenu na loď dostane a po návratu do Španělska se postará, aby Cabrillo a jeho syflem prolezlá posádka litovala, že je matky vůbec přivedly na svět.

Na břehu se shlukl dav a sledoval cizincovy nesmyslné kousky. Muži přičapli do písku a uzavírali sázky, co ten chlapík vyvádí - jedni tvrdili, že staví chatrč, další odhadovali, že výsledkem cizincova úsilí bude kanoe. Děti se cizímu muži držely zvědavě v patách, zatímco přecházel po pobřeží a sbíral naplavené dříví a chalupy nebo když mířil do lesa pro suché dubové větve. Ženy si sem

95

přinášely své proutí, seděly a pletly koše, přičemž sledovaly muže jménem Godfredo, jak heká a dře se při své prapodivné práci. Sledovala ho i Marimí a jako jediná vnímala jeho bolest. Vlastní lidé ho zavrhlí, stejně jako před řadou generací zavrhl jejich Pramatku její vlastní kmen. Muž teď v srdci určité pláče a prožívá propastnou osamělost! Vždyť je oddělený od svého rodu, od bájí, od předků! Modlila se, aby jeho hořící hranice měla žádaný účinek, aby ho zahlédli jeho lidé, vrátili se a odvezli ho domů.

Godfredo scházel dennodenně na pobřeží a pečlivě stavěl horu z dřeva a trávy, pečoval o ni, udržoval ji suchou pod krytem z kůží a palmových listů. Potom celé hodiny stával vedle hranice a pátral na obzoru po plachtě, připravený zapálit oheň hned v tu vteřinu, kdy ji zahlédne, a vysílat kouřové signály přesně stejným způsobem, jakým se už po celá staletí snaží zachránit všichni trosečníci. A po svém zachránění se pomstí, jelikož to, co don Godfredo de Alvarez cítil v srdci, nebyla bolest ani žal a stesk, jak se domnívala Marimí, ale nenávisť, ryzí a nezvladatelná, a k tomu nezlomné odhodlání nechat ty holomky trpět za každíčkou hodinu, po kterou on musel trčet v téhle divočině.

Mezitím však neměl jinou možnost než žít s domorodci.

Dostal svou vlastní chatrč, okrouhlý přístřešek z větví a trávy a s otvorem ve střeše, kudy unikal kouř. A zatímco Godfredo čekal na příchod lodí, snažil se o zdejších lidech co nejvíc dozvědět, protože právě za tím účelem odplul ze Španělska a opustil hrob své ženy a synků, aby cestoval po zeměkouli a poznával teprve objevené nové země. Pomocí gest a kreseb do hlíny se Godfredovi a Marimí dařila primitivní domluva a postupně Godfredo pochytil i pár topaaských slov a Marimí pro změnu zase španělských. Dozvěděl se například, že dívka má několik titulů: Strážkyně Posvátné jeskyně, Paní léčivých bylin a Vládkyně nad jedy a Vykladačka hvězd, neboť při

96

narození každého dítěte předpovídala jeho budoucnost a vybírala mu jméno. Navíc už zjistil, že dívka se nikdy nesmí provdat, a to z obavy, že pohlavní styk by ji okradl o její moc, a že kdyby ulehla s mužem, nejenomže by sama onemocněla a zemřela, ale stejný osud by čekal celý její kmen.

Don Godfredo to považoval za prokletou škodu.

Lidé ho rychle přijali do svého středu a muži ho zvali ke svým sázkám. Topaové byli hazardními hrami skoro posedlí a dokázali bez přestávky hrát i celé dny. Godfredo se brzy naučil odhadnout, jakým způsobem dopadnou klacíky, kůstky či další předměty, které hráči vyhazovali do vzduchu, kouleli či různě házeli. Zvládl i strategii sázení platidel z perleti a zjistil, že na smolaře se všichni škaredí. Rychle si osvojil zdejší zvyk pokuřovat hliněnou dýmku a tabák mu docela zachutnal. Na druhou stranu domorodci neznali kvašení, a proto nepopíjeli likéry, aby si pozvedli náladu. Když si Godfredo z planých hroznů vyrobil víno a jednou večer se zpil do němoty, Topaové se před ním rozprchlí a odmítli třeba jen ochutnat nápoj, jehož vinou ho posedl zlý duch, takže od té doby popíjel výhradně v soukromí. Navíc se naučil oceňovat, a dokonce i vychutnávat potní koupele v chatrči, kde sedával s ostatními muži v žáru a kouři ohně, provoněného nejrůznějšími kůrami stromů, drhl si kůži dočista a vycházel osvěžený a plný energie. Bylo to mnohem lepší než jeho dosavadní každoroční koupel, jež se mu odjakživa hnusila.

V jiných případech ho zvyky Topaů zase odpuzovaly. Ty ženy s bimbajícími řadry a muži nazí jako Adam! Neměli v sobě za mák studu! A Godfredo navíc věřil, že jejich spletité zákony pouze podporují promiskuitu: když manžel přistihl manželku při nevěře, měl právo si vyžádat rozvod a oženit se s manželkou onoho druhého muže. Při úplňku Topaové pravidelně pořádali rituální tance plodnosti a pak se všichni ukryli do svých přístřešků z trávy. Nebylo žádným tajemstvím, co se uvnitř děje. Svobodné dívky si tak měly vybírat partnery a občas

97

docházelo i k tomu, že vdané ženy věnovaly svou přízeň i jiným mužům než pouze svým manželům. Marimí se šokovanému a pohoršenému Godfredovi sice snažila princip těchto zvyků vysvětlit - že pohlavní spojení mezi mužem a ženou probouzí v zemi úrodnost a zajistí kmeni dostatek potravy a že pohlavní styk je ve skutečnosti posvátný akt - Španěl se však tvrdošíjně držel svého přesvědčení, že indiáni jsou nemorální plemeno.

Jednou večer, když už se navzájem dovedli obstojně dohovoreť, vyličila mu Marimí historii svého kmene až k Pramatce. „Odkud to víš?“ divil se. „Nemáte jediný písemný záznam!“

„Každý večer si o své historii vyprávíme. Starší o ní povídají dětem. A tímhle způsobem se udržují vzpomínky a předávají dál.“

Jenže mně to jako moc spolehlivá metoda nepřipadá. Příběh se s každým převyprávěním změní.“

„Ale ona musí být spolehlivá. Všichni ctí přesný sled slov. Děti se mu učí od svých prarodičů, takže když pak s vyprávěním pověstí přijde po čase řada na ně, každé slovo zůstane stejné. A jak vy si připomínáte své předky?“

„Máme obrazy. Matriční záznamy o narozeních. Knihy.“

Vyprávěli si o svých bozích. Godfredo ukázal Marimi svůj křížek a vyličil jí příběh o Ježíšovi. Ona se mu na oplátku pokusila objasnit pověst o Stvořiteli Šiningšini-šovi a o sedmi obrech, kteří založili lidské pokolení. A vyprávěla mu i o Matce Luně, k níž Topaové vysílají své modlitby, a Godfredovi to připadalo hrozně naivní, protože každý přece věděl, že Měsíc je pouze vesmírné těleso, obíhající kolem Země stejně jako Slunce a všechny další planety.

Hned při prvních pár příležitostech, když s kmenem usedl k jídlu, don Godfredo zjistil, že na něho upírají hluboce pohoršené pohledy. Byl tím posledním, kdo by popíral, že má dravci chuť k jídlu. Hltal potravu a lokal nápoje bez slůvka omluvy a beze studu říhal. Jak se však zdálo, Tito lidé považovali velkou chuť k jídlu za nezdvornost. A každého večera, když s nimi usedal k další porci žaludo-

98

vé kaše nebo dušenému králíkovi či škeblí polévce, toužebně si připomínal jídlo ve své vlasti: hostiny složené z křepelek a bažantů, klobás a slaniny, kdoulové zavařeniny, florentského sýra a marcipánu. Až fyzicky bolestně mu chybělo hovězí, skopové, vepřové, drůbeží, holubí, kozí a jehněčí maso, koláče a chléb, sekaná a dorty, sladkosti z krystalového cukru a mandle v cukrové polevě, houby a česnek, cibulky a olivy. Často zavřel oči a snil o sýru, vejcích, mléku a másle. Kdo by si pomyslel, že někomu může scházet tak obyčejná strava? Vybavoval si vášnivě, ale úžasně příjemné diskuse u večere, jež se týkaly kvality určitého sýra - brieského, gruyereského, par-mezánu. Rád by indiánskému náčelníkovi vyličil slasti uleželého rokfóru či štiplavého ementálu, ale muž by mu nerozuměl. Topaové zvířecí mléko nevyužívali. Byli však skvělými rybáři a darů moře měli vždy dostatek - třebaže každý civilizovaný člověk ví, že ryba je nejlepší s dobrou omáčkou. A ze všeho nejvíce donu Godfredovi chyběl soudek lahodného bordeaux. Když zrovna nejedl nebo nespál, případně nehrál hazardní hry, Godfredo držel hlídku na pobřeží, za každého rozbřesku i večera, ve slunci i v dešti, v mlze i větru, osamělá postava na písečných dunách, doprovázená nanejvýš hloučkem dětí, které cizinec v jejich vesnici stále ještě nepřestával zajímat. Mluvil sám k sobě neznámým jazykem a chvílemi se zastavil, aby přimhouřenýma očima zíral na moře. Kdyby Topaové rozuměli jeho jazyku, museli by pochopit, že don Godfredo je člověk vzdělaný v přírodních i filozofických vědách a zoufale mu chybějí jeho knihy, početní pomůcky, křivule a lahvičky chemikálií, že touží po svém astrolabu, kvadrantu a mapách, mechanických, přesýpacích a slunečních hodinách, po svých psacích brcích i pergamenech, inkoustech a dopisech a slovech. Rovněž by zjistili, že don Godfredo je boháč navykklý na přepych a pohodlí a souží se steskem po svém sídle, křeslech, jídelních soupravách a kapesnících, péřových matracích a krbech. A chyběla mu i politika a dvorské intriky a klepy o tom, kdo se zrovna těší

99

královské přízni a kdo nikoliv. Jazyk ho svrběl touhou po inteligentní debatě. A taky chtěl svého koně! Všechny tyhle věci odjakživa považoval za naprostou samozřejmost a teď po nich bažil tak pronikavě, že mu to působilo doslova hmatatelnou bolest.

A pak jednoho rána, kdy vzduch zahoustl šedou mlhou a rackové mlčeli a do vln se nevydala dokonce ani kánoe rybářů, don Godfredo stál zdrceně ve svých šatech nasáklých vlhkem, když tu si náhle vzpomněl na román, jenž byl ve Španělsku zrovna úžasně módní a jehož název zněl Sergas de Esplandian. Šlo o příběh rytíře jménem Esplandian, který během obléhání Konstantinopole vedl obranu proti útočícím pohanům. Náhle se mezi obléhatele objevila královna pocházející z pohádkového vzdáleného ostrova „napravo od obou Indií, velmi blízko pozemskému ráji“. Tento ostrov obývaly výhradně ženy s ebenově černou pletí a zbraněmi ze zlata a v horách tam žili bájní ptáci Nohové. Pověst pravila, že jako mládata ty ptáky Amazonky chytaly a krmily je novorozenci mužského pohlaví a muži, které zajaly. Román končil tím, že královna přestoupila na křesťanství, začala si mužů vážit, provdala se za Esplandianova bratrance a odvezla ho na svůj pohádkový ostrov.

Každý, kdo zmíněný román četl či o něm aspoň slyšel, si kladl otázku, zda navzdory tomu, že dílo je výplodem fantazie, podobný ostrov přece jen neexistuje. Když tedy plachetnice Cabrillo vyplula z Mexika, aby prozkoumala severní pobřeží, spolu se svou posádkou očekával objev země, kde jako ve zmíněné knize jediný známý kov představuje zlato. Sotva však zakotvili v zátoce a zjistili, jak neuvěřitelně primitivně tam domorodci žijí, že tam nevidí žádné krásné Amazonky ani bájně ptáky Nohy, čistě ze vzteku a zklamání to místo nazvali jménem pohádkového ostrova - Kalifornie. Při téhle vzpomínce don Godfredo zvažněl, protože si uvědomil cosi, co ho až do téhle chvíle nenapadlo. Tito lidé nevlastní nic, co by pro španělskou korunu mělo sebemenší cenu. Mohou uplynout celé dlouhé roky, než

100

se tady objeví další loď! A i když mu zdejší divoši dokázali nasytit tělo, jeho duši nasytit neuměli. Bude v něm sesychat, nakonec zemře a on sám přijde o rozum.

V záchvatu nově probuzeného zoufalství se zadíval na pobřeží a zahlédl Marimi, jež ho nenápadně pozorovala. Urostlou postavu měla zahalenou do tulení kožešiny a v temných očích jí seděl truchlivý výraz. Jak jen jí může sdělit, do jakého pekla ho jeho druhové uvrhli, zrovna jeho - muže, který se potřebuje donekonečna něčím zaměstnávat, protože kdyby se zabýval jen jídlem a hazardními hrami a pokuřováním dýmky, zaručeně by zešílel? Jsem učenec!" rozkřikl se do větru. „Mám schopnou mysl! Jsem zvědavý! A teď třím tady a hnižu zažíva!"

Marimi k němu přistoupila a vzala ho za obě ruce. Obrátila je, aby mu viděla na dlaně. Così pronesla, ale Godfredo jen zavrtěl hlavou. „Když já ti nerozumím.“

Ukázala na kánoe na pobřeží, na harpuny a rybářské sítě. Odříkala jména rybářů, s nimiž se spřátelil. Ukázala prstem na

chatrč člověka, který vyráběl pazourkové nože, potom na přístřešek starší ženy, jež uměla dělat korálky z perleti. Pozvedla Godfredovy dlaně do výše jeho očí a položila mu otázku.

„Čím se zabýváš? Na tohle ses ptala?“ Godfredo se už dlouhou řadu týdnů snažil dívce objasnit svoje povolání, ale jak vysvětlit člověku, který netuší nic o existenci abecedy či písma, že je kronikář?

A tu zčistajasna dostal nápad. „U Kristovy krve! Už vím, co mi chceš povědět! Vždyť kvůli tomu jsem se vlastně vydal na moře! Měl jsem sestavovat kroniku o cestách a objevech badatelů! A co dělám ve skutečnosti? Dřepím tu na zadku a čekám, kdy přijde záchrana!“

Měl sto chutí Marimi ze samé vděčnosti hned na místě políbit a skoro by tomu nutkání podlehl, kdyby z jejích očí nevyčetl, že zřejmě předem odhadla jeho úmysl, a proto rychle ucouvla z jeho dosahu.

Jakmile se Godfredo upnul na svůj nový úkol, zasmušilost ho rázem opustila a vystřídalo ji vzrušené nadšení. Vyměnil svůj elegantní sametový klobouk za hrst per

IOI

z náčelníkovy čelenky a z těch si vyrobil brky na psaní. Když se z hor vrátil lovec s ulovenou srnou, Godfredo vyměnil svůj prošívaný kabátec za kůži úlovku, a v následujících dnech, zatímco se kmen radoval ze zvěřinových hodů, lidé udiveně sledovali Godfreda, jak vytrvale zpracovává kůži, oškrabuje ji, napíná, tře ji křídou a pemzou, až vyrobil cosi, co se podle něho jmenovalo pergamen. A nakonec si z černé šťávy olihni vyrobil inkoust.

Konečně byl připraven k sepisování své kroniky. Nejprve se však potřeboval dozvědět, kde přesně je.

Když Španělé během plavby k severu zahlédli zdejší území, pojmenovali ho Kouřové údolí. O název se nezasloužilo jen množství ohnišť ve vesnicích, ale i záměrně zapálený podrost. Indiáni mívali ve zvyku trávu a křoví pravidelně vypalovat, což podle Marimina vysvětlení podporovalo rychlý nový růst zeleně a bránilo vzniku velkých ničivých požárů. Godfredo sám byl svědkem podobného vražedného ohně, jenž zuřil po řadu dní, protože podrost byl příliš hustý a vyschlý. Indiáni se však během generací poučili, že obrovským požárům zamezí právě pravidelným zakládáním menších ohňů. Horské řetězy obklopující údolí téměř ze všech stran zadržovaly dým při zemi, takže údolí bylo téměř nepřetržitě zaplněné kouřem. V jistých dnech člověk hnědým vzduchem ani nedohlédl k vrcholům hor.

Godfredo se rozhodl namalovat mapu.

Marimi mu přitom sloužila jako průvodce. Kráčela před ním po skoro neznatelných stezkách, takže přímo před očima mu pohupovala štědrými boky a tu a tam skrz sukni z trávy zahlédl i hebké bronzové stehno. Na každém horském hřebeni se zastavila, ukazovala na různá místa a sdělovala mu jejich názvy. Na severní straně Topaanských hor žili Šumašové, kteří svou vesnici nazvali Maliwu, což Godfredo vyslovil nesprávně jako Malibu, čímž Marimi bouřlivě rozesmál.

Topašové a Šumašové žili v odvěkém nepřátelství a nikdy se nedružili. Hranici mezi oběma kmeny tvořila řčka Maliwu a lidé hovořili i odlišnými jazyky, což Godfredovi připadalo

IO2

zpočátku dost zvláštní. „Ale vždyť žijou hned tady za horami!“ Vzápětí si však připomněl Francouze, které od Španělska dělí také jenom hory. Marimi mu ukázala další osady: Kawenga a Simi. Vydrápali se až na vrcholy, odkud Godfredo spatřil údolí zarostlé duby. Podle Marimi nemělo dosud název, pojmenoval ho tedy Los Encinos.

Během té průzkumné výpravy, kdy procházeli dalšími vesnicemi Topaů a později i osadami jiných kmenů, si don Godfredo uvědomil, že zde zcela chybí třída válečníků. Oštěpy a šipy byly určeny spíše k lovu než k válce. Spory mezi kmeny, jak mu vysvětlila Marimi, bývaly většinou bezvýznamné a rychle se vyřešily. Všechno nasvědčovalo tomu, že obyvatelé Kouřového údolí jsou převážně mírumilovní a neútoční, na rozdíl od mnohem civilizovanějších Aztéků, kteří před svým porobením představovali útočné a krvežíznivé plemeno. A pak si Godfredo připomněl historii svého vlastního národa a Evropy, psanou krví. Náhle se neubrnil otázkou: Ze by právě poznání plodilo násilí?

Godfredovi neušlo, že dívka projevuje zemi nepřetržitou úctu. Se vším zacházela zdvořile a obřadně. Každému utržení ovoce ze stromu či nabrání vody z pramene předcházela nějaký druh rituálu, i kdyby sebeprůstšího, jako byla prosba nebo chvála. Godfredo často vídal, jak se indiáni omlouvají zvěři, kterou ulovili. „Duchu tohoto králíka, žádám tě o prominutí, že sním tvoje maso. Ať společně uzavřeme kruh života, darovaný nám Stvořitelem Všeho.“ Marimi mu vysvětlila, že lidé z jejího kmene věří, že lovené zvíře se lovcovi odevzdá dobrovolně, pokud mu lidé prokáží patřičnou úctu.

Jejich mapovací výprava trvala krátce, jelikož Marimi se nechtěla příliš vzdálit od svého kmene a Godfredo zase od oceánu. Když pak po návratu do vesnice mapu dokončil, Godfredo se zaníceně pustil do sepisování kroniky, o které si představoval, že se po jeho přistání v domovském přístavu stane hlavním námětem intelektu-álských hovorů ve Španělsku i v celé Evropě. Na horní okraj pergamenu napsal: Zde začíná kronika a historie

103

mého pobytu mezi primitivními indiány z Kalifornie. Zabral se do práce perem a inkoustem se smrtelnou vážností člověka, jenž se na svůj úkol soustředí natolik, že v hlavě mu nezbývá místo na jiné myšlenky. Godfre-do tak činil v naději uchránit se před horším osudem, než bylo necitelné vyhození z lodi na dřevěném prkně: začínal ho totiž stravovat chtíč po dívce, jež složila slib čistoty.

Chtěl začít stati o úrovni přírodních věd, ale protože tady žádné neexistovaly, jako druhou nejlepší možnost si zvolil lékařství. Godfredo zaznamenal všechny způsoby léčby a rituálů, které mu Marimi dovolila sledovat. Pro kojence, jimž se prořezávaly zoubky, sušila okvětní plátky planých růží, převarila je a pak je přikládala na bolavé dásničky. Na léčení žloutenky Marimi dala na žhavé kameny vařit žaludovou polévku, česala se nad ní a házela do vřící tekutiny vši. Na Godfreda to udělalo hluboký dojem, protože tento lék se běžně užíval i ve Španělsku, kde každý dobře věděl, že pití vody plné vši představuje nejlepší léčbu jaterních neduhů.

Jindy však byl svědkem léčení, jež nebylo tak jednoduché či účinné, kdy bylinky a léky nezabíraly a musela nastoupit kouzla. Godfredovi bylo jasné, že léčivý účinek nemá „moc“ orlích per či kojotích tesáků nebo chřestýši kůže, ale

daleko spíš se jedná o spojení účinku víry nemocného v léčitele a víry léčitele v sebe. Oba věřili, že Marimi dokáže chorého uzdravit, čili k příznivému výsledku nevysvětlitelně, ale jednoznačně přispěla i pacientova vlastní silná vůle. Godfredovi ten systém připadal skoro obdivuhodný. Kéž by se taková důvěra dala najít i v Evropě, kde většina lékařů patřila k šarlatánům! A když už k uzdravení nestačila pacientova vůle, připojila se k ní vůle celého rodu. Tento zázrak Godfredo spatřil na vlastní oči, když rybáři dovezli na břeh zraněného lovce tuleňů. Muže probodl oštěp, rána se mu zanítila, takže po návratu už blouznil v žáru horečky. Marimi vedle umírajícího muže obřadně zapálila oheň,

104

zatímco v těsném kruhu kolem bezvládného těla stála jeho první rodina a za ní v dalším kruhu jeho druhá rodina, sestávající z bratranců a sestřenic, strýců a tet. Mari-mi zatřásla chřestidly směrem do čtyř hlavních světových stran, aby tak probudila jejich moc. Zpěvavě se modlila k Luně. Mužovo tělo poházela práškem z mořských chaluh a mazem z tuleního tuku a barev mu na rozpálené tělo nakreslila tajemné symboly. Poté pozvedla kámen s vyrytou podobou stonožek. Ukázala ho měsíci, všem čtyřem větrům, načež na kámen pleskla cákanec horkého asfaltu, čímž obrázky zakryla a „zabila“ tak stonožky - symboly smrti. Vmžiku začal muž oddechovat pravidelněji, z obličeje mu vyprchala horečka, a když jeho rodina odzpívala další kolo písni, otevřel náhle oči a požádal o vodu.

Godfredo to označil za kouzlo, zatímco podle Marimi šlo prostě o dílo duchů. A co za kouzlo považovala Marimi, to pro změnu Godfredo bral jako obyčejnou vědu. Když ji konečně přesvědčil, aby si vyzkoušela jeho brýle, vykřikla zděšením, že kouzlo v nich ji přimělo vidět jiný svět. Když se jí pokusil vysvětlit, jak to je s čočkami a se skly, Marimi si to odmítala vyslechnout, zvláště když jí předvedl, jak s pomocí brýlí dokáže i rozdělat oheň tím způsobem, že je prostě přidrží na slunci, místo aby vrtěl hůlkou v kousku dřeva.

Godfredo zaznamenával i jejich náboženské obyčeje. Během zimního slunovratu se Topaové shromáždili v posvátném kaňonu, kde celý kmen vyčkával, až se Marimi vynoří z jeskyně. Když se dočkali, třikrát zaklepala na kámen svou sluneční hůlkou a pak ji pozvedla k obloze, aby „přitáhla“ slunce zpátky na sever, čímž naznačila konec zimy a začátek návratu slunce. Všichni nadšeně jásali a Godfredo to zaznamenal.

Godfredo zapisoval i jejich společenské zvyky. Když sledoval, jak Marimi vaří žaludovou kaši v košíku tím způsobem, že dovnitř vhodí rozpálené kameny a pak obsah zběsile míchá, aby košík neprohořel, podivil se: „Proč na to nepoužiješ hrnec?“

105

Nechápavě se po něm ohlédla a Godfredo si uvědomil, že v celé vesnici neviděl jediný kousek keramiky. S výjimkou pár nádob z kameniny, kterou podle Marimi vyměnili s obyvateli ostrovů za asfalt, Topaové nepoužívali ani nevyrobili žádné hliněné nádoby. Jídlo vařili, semena skladovali a vodu nosili výhradně v koších.

Don Godfredo ve své kronice zapsal i skutečnost, že starší z Topaů mají bez výjimky zuby umleté až k dásním - ne přeražené či vypadané, ale doslova umleté. Odpověď na tuhle záhadu našel hned při svých prvních jídlech: žaludová kaše byla plná jemného písku, do drcených obi-lek se přimísil prach kamenných mlatů a ke kořenům a bulvám, jež se jídaly syrové, se přilepila hlína.

Don Godfredo zapsal, že nikde se tu nic záměrně nepěstuje, výjimku představovala jen malá políčka tabáku, jediné plodiny, kterou Topaové seli. Tabákové listy pak sbírali, sušili na horkých kamenech a potom je v malých hmoždířích roztloukli na drť určenou do dýmky.

Většinou však psal o Marimi, jež mu postupně vrůstala do srdce. Sledoval, jak plní své povinnosti vůči bohům, jak jedná se svým kmenem, jak se směje, jak se u ní projevuje bystrá inteligence, s jak železnou pravidelností se každoměsíčně ztratí záhadně na pět dní do malé chatrče na okraji vesnice, kde tráví čas o samotě, s nikým nemluví, s nikým se nevidá a jídlo i vodu přijímá pouze od svých ženských příbuzných. Godfredo pochopil, že tohle je obyčej všech menstrujících dívek a žen celého kmene, jelikož každoměsíční krvotok obsahuje obrovskou sílu Luny, kterou je třeba utlumit. Kdyby žena během svého měsíčního toku promluvila s jiným členem kmene či se dotkla cizího jídla nebo šlápla na cizí stín, mohla k dotýcným přivolat nemoc nebo i smrt. I samotné ženy byly v té době náchylnější k nemocem, a proto si nesměly mýt vlasy, jíst maso, namáhat se při práci či spát se svými manžely.

Nakonec přišel den, kdy Godfredo už nedokázal nadále potlačit otázku, jež ho páčila v srdci. Zeptal se Marimi, co by se stalo, kdyby se vyspala s mužem. „Přivodilo by mi to nemoc a smrt stejně jako celému kmeni.“

106

I

„A co by se stalo s tím mužem?“ „Kmen by ho odsoudil k smrti.“

Probudil Y ho zvuky rušné činnosti a vůně dýmu.

Vyšel před chatrč a zjistil, že osada vře lidmi, kteří vršili ryby do košů a svazovali vydři kožešiny do otepí. Navíc zapalovali své přístřešky. Marimi vysvětlila, že se vydávají na svou každoroční výpravu do vnitrozemí, aby obchodovali s jinými kmeny, a navíc že nastal čas spálit svá obydlí a po návratu si vybudovat zcela nová, na panenské půdě.

Při pohledu na to, jak muži vlečou těžká břemena tím způsobem, že si nahodili koše na záda a čelem se opřeli o popruhy, si Godfredo pomyslel: Naučím je, jak vyrobit kola a vozy. Když potom pěšky zamířili na východ jako ti nejchudší nevolníci, napadlo ho, zda v téhle zemi vůbec jsou nějaké koně nebo aspoň osli, prostě zvířata, která by mohl zkrotit a využít k tahu. Cesta trvala dva dny a během té doby Godfredo popouštěl uzdu fantazii.

Během jeho pobytu mezi Topay mu narostly vlasy. Neměl čím je ostříhat, jelikož Topaové neměli nůžky ani břitvy nebo hřebeny. Pazourkové nože mohly sloužit nejvýš jako sekerky. Ted' už neměl pěstěné ani vousy, proto se naučil holit je každý den nabroušenými hranami škeblí. Cestou na východ snil s otevřenýma očima o tom, jak naučí Topay dobývat ze země železnou rudu a tavením z ní vyrábět užitečné předměty, jako jsou nože, břitvy či kastrolky na vaření.

Ve fantazii si představoval ledacos, mezitím kráčeli po prastaré stezce vyšlapané zvěří, početný exodus pěších poutníků

bez jediného zvířete ve svém středu. Míjeli jiné osady, z nichž některé také procházely přípravami na velkou pout'. Ocítli se tak hluboko ve vnitrozemí, kam se Godfredo ještě nikdy nedostal, přibližně patnáct mil od mořského pobřeží, a ačkoliv kmeny se v tomto i jiném obyčejí zřejmě shodovaly, jejich jazyky se lišily stejně výrazně jako v evropských zemích. Marimi vysvětlila, že cesta, které se drží, je přesně stejná, po níž před mnoha

107

generacemi dorazila na zdejší pláň jejich Pramatka. Lidé věřili, že tahle stezka je tady už od počátku věků.

Konečně se dostali k cíli, do obrovského tábořiště bezpočtu kmenů, které si vybudovaly přístřešky na ploché rovině. Marimi Godfredovi vysvětlila, že právě tady získávají látku, kterou vodotěsně vymazávají své kánoe a koše na nošení vody. „La brea," prozradil jí španělský název kaluží černého bublajícího dehtu uprostřed tábora.

Marimi vysvětlovala, že sem přišli také obchodovat s ostatními kmeny z východu, od vesnice Cucamonga a ještě z větší dálky. Když si Godfredo všiml, že prastará stezka pokračuje dál na východ, otázal se, kam vede. „Yangnal" odvětila Marimi a z jejich gest vyrozuměl, že ona tam nikdy nebyla.

Marimi nikdy nezašla dál než k těmto dehtovým pramenům.

„Copak tebe nezajímá, co tam leží?" vyptával se Godfredo, zatímco z větví a hůlek, jež si donesli s sebou, budovali přístřešky.

„Proč by mě to mělo zajímat?"

„Abys věděla, co se tam nachází."

Udiveně se na něho podívala. „K čemu by mi to bylo?"

Dona Godfreda, jenž cestou sem musel překonat tisíce mil, zpočátku doslova šokovalo, že tahle dívka nemá ani potuchy o rozlehlosti světa, o tom, že žije na zeměkouli vířící ve vesmíru, že v zemích za oceánem se tyčí člověkem vybudované katedrály a věžemi se zabodávají vysoko do oblohy. Tyhle ubohé kalužky smrdutého dehtu představovaly nejvýchodnější hranici jejího osobního vesmíru. Na sever měla svou zemi ohraničenou horským hřebenem, kde rostly posvátné duby a kterou nikdy nepřekročila, a na západ a východ se rozkládal oceán, o kterém věřila, že podpírá nebeskou klenbu!

Toužil se rozkřiknout: Ale my už dobře padesát let víme, že svět není placatý! A už v žádném případě to není mřávká pánvička na lívance jako váš omezený svět, ale je nekonečný a děsivý a úžasný, s bezpočtem divů. Zkusil to dívce sdělit, kreslil do hlíny obrazce, gesty paží zobra-

108

zoval tu velkolepost, ale bez výsledku. Marimi se jeho zápalu jen zasmála a povídání považovala za hezkou pohádku. V tu chvíli Godfredo pochopil, co musí udělat. Zatímco se Mariminy lidé věnovali obchodu a vyměňovali žaludy, pemzu, mořské tvory, vydři a tulení kožešiny za vypálené hliněné nádoby, semena a srnčí kůže, chrastili šňůrami korálů z mořské perleti, jinak univerzálním platidlem, Godfredo promyslel plán. Až se vrátí španělské lodě, a on si byl jistý, že jednoho dne se tak musí stát, odveze tohle děvče s sebou a ukáže mu, jak nádherný je jeho vlastní svět. Okouzlí ji hebkostí hedvábí a perlami na její snědé kůži, ukáže jí nebetyčné věže vystavěné lidskýma rukama, umělecká díla, předvede parfémy a čalouny a talíře ze stříbra a zlata, vezme ji na projížďku na koni a ohromí divy, o kterých její primitivní a nepoučená mysl dosud ani nesnila.

Toho večera ji sledoval skloněnou nad kamenným mlýnkem. Ňadra se jí svůdně pohupovala. Marimi se natřela narudle okrovou hlinkou, takže její celé tělo lesklo a zdůrazňovalo tak vábné pahorky a údolíčka její kypřé postavy. Pohled na ni ho zahltil stále se prohlubujícím chtíčem. Proboha, co ho na té divošce tolik přitahuje? Jistě, zachránila mu život.

Když ho před řadou měsíců vylovili z moře, nikdo si netroufal se ho dotknout. Odvahu projevila jako jediná právě Marimi. Vábilo ho k ní však toho mnohem víc. Così v tom způsobu, jakým se ladně pohybovala mezi svými lidmi. Ženy s podobně vysokým postavením vídal i ve společnosti, z níž pocházel, jeptišky ve vedoucí funkci, dámy s penězi a vlivem, ale jen málokterá z nich se chovala tak vznešeně a většinou své postavení a privilegia neomalene zneužívala. A k tomu z ní vyzařovala jistá zranitelnost. A ty podivné záchvaty, jež ji čas od času postihly. Docházelo k nim v nejrůznější dobu a na nejrůznějších místech, ale když to zažil poprvé, k smrti se vyděsil. Vykřikla bolestí a zhroutila se k zemi. Muži chvatně ucouvli, zatímco ženy se k ní vrhly, zvedly ji a odnesly do její chatrče. Godfredo

109

ode dveří bezmocně sledoval, jak se jí v němých mukách zmítá hlava ze strany na stranu. Poté se propadla do hlubokého spánku a po probuzení oznámila, že měla vidění. Ženy mu tvrdily, že jde o svatou nemoc a díky ní Marimi hovoří s bohy. Podobné lidi potkal i ve Španělsku, svaté mnichy a jeptišky, ovšem to byli křesťané, kteří hovořili se svatými, zatímco tahle pohanská dívka rozhodně křesťankou nebyla.

A nakonec ho vábila i její osamělost. Třebaže Marimi tvořila přirozenou součást svého kmene a po pravdě zosobňovala ohnisko většiny jeho duchovního života, současně žila stranou něho, úplně sama. Za večerů God-fredo slýchal z ostatních chatrčí hovor a smích, melodie flétniček a cvakání hůlek hráčů, kteří se při svém zaníceném soutěžení bujaře smáli. Ženský smích, jekot dětí. Jen v Marimině chatrči vládlo výhradně ticho. Její samota mu připomínala jeho vlastní osamělost, tu, kterou nosil v srdci už od okamžiku, kdy ve Španělsku zanechal tři hroby - manželčin a dvou synáčků, které mu všechny ukradla horečka, jež se ničivě přehnala celým městem.

Ach panno! vyl v němém zoufalství, což vážně nevidíš, jak po tobě toužím?

V průběhu poslední noci strávené u asfaltových pramenů Godfredo konečně našel odvahu svěřit se Marimi, co skrývá v srdci. Vyprávěl jí o divech svého světa a o své touze odvézt ji tam s sebou. K jeho překvapení se hořce rozplakala a přiznala, že stejnou touhu chová v srdci i ona. Nic by si nepřála tolik jako stát se jeho ženou a všude ho následovat, ale není to možné. Zasvětila se svému lidu a musí dodržet slib čistoty.

Godfreda se z tohoto nečekaného doznání až zmocnila závrať. Ani v těch nejsmyslnějších snech o dívce si nikdy nepoložil otázku, co vůči němu cítí ona sama. Vůbec ho nenapadlo, že by po něm mohla také toužit. Jenže teď, když svá

doznání oba vyslovili nahlas, jeho touha jako by se mu propálila kůží ven a vyšlehla až ke hvězdám.
no

„Nedokážu odejít bez tebe!“ zanařikal, „ale i kdybych zůstal, stejně tě nedostanu! Marimi, kdybys odjela se mnou, tak příkaz, který tě nutí k celibátu, rázem přestane platit. Budeme se smět bez obav vzít!“

Nemůžu odjet, tonula Marimi v slzách, a on už o své touze po ní nikdy nesmí promluvit, protože to téma je tabu a přineslo by jejímu kmeni neštěstí.

Tě noci zachvátila Godfreda zběsilá zuřivost. A když spánek věčně nepřicházel a cosi ho vyhánělo z rohože, nakonec vyběhl do dehtem páchnoucí noci a přecházel sem a tam po černých březích smradem zahalených dehtových jezírek a vůbec si nevšímal hrstky nespavců, kteří ho pozorovali. Rážoval a rozkládal rukama a čas od času se rozkřikl jazykem, jemuž nikdo z jeho náhodných diváků nerozuměl. Lidé z Cahuilla a Mojave a pueblos a ještě vzdálenějších osad strážili své ohně a nespouštěli zrak ze zmučeného bělocha, zápasícího s démony.

A náhle ho osvětlil nápad: poučí Topay o moderním světě. Když je naučí, jak vyrábět papír a kutat železnou rudu, užívají kola a tažná zvířata, stavět domy z kamene a řídit se hodinami, otevře tím Marimi oči a přiměje ji pochopit, jak neuspokojivý život vede, a probudí v ní neuhasitelnou touhu doprovodit ho do jeho vlasti.

Jeho plán ovšem selhal.

Každíčký pokus sice zpočátku probudil u jeho obecenstva zájem, ale brzy se okoukal a lidé se zase rozešli po svém. Don Godfredo odlil svíce, které Topaové obdivovali, ale jakmile dohořely, Marimin lid neprojevil sebemenší chuť sám si vyrobit nové. Když se mu podařilo uvařit hrubé mýdlo, blaženě se mydlili v příboji, ale jakmile mýdlo spotřebovali, naráz o něj ztratili zájem. Založil políčko slunečnic, aby jim předvedl, že by mohli mít zásoby semínek po celý rok, ale když vinou nedostatku péče slunečnice uschly, uvald i zájem lidí o ně. Proč bychom se měli měnit, ptali se lidé Godfreda udiveně, když takhle žijeme od začátku věků a naše způsoby všem Topaům vždycky vyhovovaly? „Změna je pokrok,“ snažil se jim

ni

vysvětlit. K jeho nesmírnému zoufalství však pokrok patřil mezi pojmy, které nedokázali pochopit.

Opět vyhledal Marimi v její chatrči a znovu vyzvídal, jestli by se nemohla vyvázat ze svého slibu.

Zeptala se: „V tvé zemi také existují ženy, které sebe a své panenství zasvětily bohům?“

Jistě, řádové sestry.“

„A kdybys po některé z nich zatoužil, snažil by ses ji přemluvit, aby se svého slibu zřekla?“

Uchopil ji za ramena. „Marimi, celibát je lidský, ne boží zákon!“

„Hovoříš někdy se svým bohem?“

Ruce mu klesly. „Vždyť já na něho ani nevěřím!“

Sáhla po zlatém křížku, který mu visel na krku. „A tenhle člověk, Ježíš. Věříš aspoň v něho?“

Ježíš je mýtus. Bůh je mýtus.“

Mariminy černé oči se zalily smutkem a dlouho, žalostně se na Godfreda upíraly. Nemoc, jež drtila Godfredovu čestnou duši, už pro ni přestala znamenat záhadu: potřeboval v něco věřit.

Trvalo další dva dny, než po pradávné zvířecí stezce došli od dehtových jezírek ke kaňonu v Topaanga.

Když dorazili do hor, Godfredo a Marimi se pustili výš stezkou zarostlou bodláky a divokými liliemi. Na malé mýtině tam narazili na samici kojota, jež předváděla bláznivý taneček: přitiskla se k zemi s tlamou obrácenou k obloze a pak se náhle vymrštila vzhůru a do strany, cvakla čelistmi a po dopadu začala zběsile hrabat v hlině. Když tenhle cvik několikrát zopakovala, Godfredo ucouvl z obavy, že narazili na psa se vzteklinou. Marimi se však rozesmála a vysvětlila, že kojotice prostě jen loví brouky. Její lid přezdíval kojotům „podvodníci“, protože se o nich vědělo, že lehávají a hrají si na mrtvé, aby přilákali supy tak blízko, až je mohli ulovit a sežrat.

Když došli k jeskyni v malém kaňonu, Marimi se zastavila a oznámila: „Do téhle jeskyně nemá povolený přístup nikdo kromě mě a dalších medicimanů. Tento zákon

112

I

platí nejen pro Lid Topaa, ale i pro ostatní kmeny. Ty jsi však jiný, tvoji předkové žijí ve vzdálené zemi a já věřím, Godfredo, že díky svým brýlím, které ti pomáhají vidět věci jiným ukryté a kterými dokážeš zázračně přivolat oheň, ve své zemi jistě patříš mezi šamany. Proto vkročit do téhle jeskyně pro tebe není tabu.“

Zatímco vcházeli do šera, uctivě ztlumila hlas: „Tady spí naše Pramatka.“

Godfredo si všiml, že hrob je prastarý, možná tisíc let i víc, a Marimi, jež na něj kladla květiny, prozradila: „Pra-matce pokaždé přinášíme dárek.“ Pak mu ukázala malbu na skalní stěně a vyličila životní příběh první Marimi.

„Vyprávím ti to, Godfredo, protože tady máš prázdnotu.“ Přiložila mu dlaň na prsa. „A to člověku nesvědčí, protože když tu prázdnotu nevyplníš vírou, nastěhují se do ní zlí duchové. Duchové smutku a hořkosti, žárlivosti a nenávisti. Přivedla jsem tě na tohle místo, Godfredo, abys svou prázdnotu vyplnil moudrostí naší Pramatky.“

Godfredo sklopil oči k měděné pokožce ruky, spočívající na jeho kdysi bílé košili. Pak se zahleděl do nevinných, a přesto moudrých očí indiánské dívky, pocítil tu tíhu hor, jež ho obklopovaly ze všech stran, ve tmě zaslechl podivné šeptání a cítil pohyb a přelévání se stínů, pozorných a čekajících. Jeskyně mu připomněla jeskyňku, kterou navštívil ještě jako dítě a o níž se tvrdilo, že jistý světec v ní objevil léčivý pramen. Možná že opravdu existují zázračné jeskyně, možná že Marimina Pramatka tu je skutečně s nimi.

Godfredo se naučil nosit s sebou nástroje jako všichni muži kmene Topaa, takže nyní z váčku zavěšeného u pasu vylovil kus obsidiánu, černého a lesklého. Jeho ostrým hrotem vyryl na čisté místo skalní stěny nápis: La Pnmera Madre. Pak se s úsměvem poznamenal: „Ted všechny budoucí generace poznají, kdo tu spí navěky.“

Marimi užasle civěla na podivné tvary. Když Godfredo maloval svou mapu a psal kroniku, snažil se ji naučit číst, ale

znaky pro ni zůstávaly pořád jenom znaky. Ovšem nyní, při pohledu na ta čerstvě vyrytá slova, jako by se jí
113

v hlavě rozsvítilo. Vztáhla ruku a konečky prstů se dotkla rytiny, objela každé písmeno a přitom ho v náhlém prozření pojmenovala.

A Godfredo, jenž z ní nespouštěl oči a naslouchal něžnému hlasu, šeptajícimu napsaná slova, byl překonán. Po tomhle zázraku toužil, po zhmotnění svých snů: naučit Marimi něco ze svého světa. A v tom okamžiku pocítil, že jeho chtíč se přetavil v neskonale něžnější cit. Byla to láska.

Uchopil dívku za ruce a obrátil ji tvář k sobě: „Zůstáváš pannou právě kvůli Pramátce?“

„Ano.“

„Stejně jako řádové sestry ve Španělsku, které své panenství zasvětily Matce Boží. Marimi, nedokážu ve vaši Pramátku uvěřit o nic víc než v další první matku jménem Marie. Přesto tvou víru i tvůj slib budu respektovat. Už nikdy tě nepožádám, abys se mnou odešla, protože jsem pochopil, že by to nebylo správné. Ale také už nemůžu dále žít s tebou mezi tvými lidmi, protože ta bolest je tak nesnesitelná, že žádný smrtelník by ji nesnesl. Odejdu.“

Když se Marimi rozplakala, přivinul si ji do náruče a pevně k sobě tiskl. Přitom ho mrazilo v zádech při pomýšlení, že v téhle chvíli se s ní vidí naposledy.

Odtáhl se, dokud mu zbývala aspoň ještě špetka vůle, a vyhrkl: „Zmínila ses, že svou Pramátku nikdy nenavštívíte bez toho, že byste jí nepřinesli dárek.“ Sundal si brýle, podal je Marimi a usmál se: „Tohle je dar ode mě.“ A tu se před ním zčistajasna vynořil obraz budoucnosti: „Přijdou sem lidé a zničí vás!“ vyhrkl rozhorleně. „Zažil jsem to u říší na jihu. Přijdou se svými písaři a kněžími a učenci a vojáky a okradou vás i o to málo, co máte, a na oplátku vám nedají nic než porobu, jako se to stalo Aztékům a Inkům a všem dalším kmenům a národům v místech, kam vkročila noha civilizovaného člověka. Teď tedy zaměřím na jih do Baja California a namluvím jim, že tady na severu pro ně není nic zajímavého, takže při troše štěstí tebe i tvůj lid nechají na pokoji, aspoň prozatím.“

114

Po jeho odchodu zůstala Marimi v jeskyni a cítila, jak jí srdce puklo vedví. Poprvé v životě nechtěla být vyvolenou služebnou Pramátky. Toužila po Godfredovi.

Sklopila oči k brýlím ve své ruce, k těm kouzelným očím umožňujícím nahlédnout do jiných světů. Posadila si je na nos a nejprve pohlédla na písmena, jež hovořila o Pramátce, a potom na malbu. Zalapala po dechu. Ty piktogramy vyrostly! Vyplnily jí zorné pole a odhalily všechny nepatrné detaily a nedokonalosti, jež jí předtím unikly. A když pootočila hlavu, jako by se ty symboly začaly pohybovat!

Náhle jí lebku roztřála bolest. Marimi vykřikla a svezla se na kolena, načež se zhroutila na bok, schoulená do klubíčka pod návalem důvěrně známé nevolnosti, jež ji nejprve zahálila temnotou a poté hlubokým bezvědomím.

Během toho krátkého spánku ji navštívila Pramátka v podobě nezřetelného, chvějícího se přízraku, a spíše významy než slovy sdělila své služebnici Marimi, že celibát je skutečně zákon vytvořený lidmi, a ne bohy. Pramátka si přeje, aby její dcery byly plodné.

Když se Marimi probudila, bolest z hlavy beze zbytku vyprchala a ona si sundala Godfredovy kouzelné brýle. Vzrušeně i s bázní si uvědomila, že jí umožnily přenést se do nadpřirozeného světa, v němž převzala zprávu přímo od Pramátky, načež vyběhla z jeskyně a pustila se kaňonem dolů. Godfreda dohonila u balvanů s vyrytými symboly havrana a měsíce. „Stanu se tvojí ženou!“ oznámila mu.

Protože sama Pramátka promluvila k Marimi a Godfre-do takže že připlul od západu, kde žili jeho předkové, rozhodně nebyl obyčejný muž, náčelník a podnáčelník a šamani věřili, že by se těm dvěma měl sňatek povolit. Šlo však o tabu a z toho důvodu bylo třeba požádat o radu svět duchů. Šamani zůstali v indiánské sauně. Po celých pět dní, pojídali semínka durmanu a hledali význam svých vidění. Marimi s Godfredem se zatím

115

postili, modlili a zachovávali čistotu. Když pak starší po poradě vyšli ven, označili Godfreda za předka vrátivšího se mezi živé, za výjimečnou osobnost seslanou bohy jako životního druha pro jejich medicimanku, takže pohlavní styk s ním ve skutečnosti posílí Mariminu zázračnou moc, a tím i moc celého kmene.

Kmen oslavoval svatbu po pět dní, hodoval a tančil a hrál hry, a když poslední noc vyvrcholila úplňkem, rituálem plodnosti, jehož se zúčastnil celý kmen a jež Godfre-do kdysi považoval za zvrhlý, spočíval v Marimině objetí a vůbec poprvé v životě zakoušel pocit hlubokého vnitřního štěstí.

A nastal den, kdy od pobřeží přiběhli poslí se zprávou, že na obzoru zahlédli plachty. Godfredo vzrušeně shrábl své mapy a kroniku a o překot se řítit k pobřeží, kde na modrém pozadí skutečně spatřil vzdálený obrys plátna. Připojila se k němu Marimi s jejich prvním děckem v náručí. Zanedlouho se na dunách shromáždil celý kmen a Marimi vytáhla svoje pomůcky na rozdělání ohně, aby zapálila hranici. Sotva však začala vrtět hůlkou, Godfredo ji zarazil. Náhle si totiž uvědomil to, co ho předtím ani jednou nenapadlo: že kdyby vzal Marimi s sebou do Španělska, bude tam jeho manželka představovat atrakci, stejně jako kdysi Kolumbovi divoši na dvoře královny Isabelly, stane se objektem zvědavosti, výzkumu a možná i terčem výsměchu. Okradli by ji o důstojnost i duši. A pak by uvadala a uhynula jako květina přesazená ze svého přirozeného prostředí. A s náhlým prozřením pochopil, že odejít odtud nedokáže ani on. Nedokáže opustit svou milovanou Marimi a jejich synka.

Godfredo odhodil mapy a kroniku na nezapálenou hranici, kde pergamen po čase navlhne a shnije a odplaví se s přílivem, vzal Marimi za ruku, odvrátil se od plachet na obzoru a odváděl ji pryč z pobřeží, zpátky domů.

V následujících týdnech a měsících a posléze i letech se s Godfredem přihodila prazvláštní věc: začal prožívat

116

I

podivuhodný klid a útěchu, když po večerech u ohniště naslouchal vyprávění příběhů, předávaných z generace na

generaci, těšil se z posluchačů, kteří vzdychali a usmívali se a radostně tleskali při líčení udatných činů svých předků, když poslouchali, jak Želva přechytračila Kojota, jak byl stvořen svět, jak hvězdy umožňují duším zemřelých shlížet na své syny a dcery. Don Godfredo vypožaroval ve vypravěčových slovech neviditelnou nit, jež se vlnila zpátky časem, svazovala přítomnost s minulostí, až nakonec vůbec nebylo jasné, zda vypravěč líčí události z hlubokého dávnověku či z pouhého včerejška. Ale na tom nesešlo. Ty pověsti byly dobré. Zábavné. A vytvářely povědomí zakotvenosti a sounáležitosti jak s ostatními posluchači u ohně, tak i s těmi dávno zemřelými.

Navíc se naučil chápat zbytečnost evropských šperků a módy, jelikož zde mezi nahými lidmi nemohly představovat symbol společenského postavení, a prošívaný samet a těsná bavlna byly v zemi s horkým a suchým létem a mírnou zimou naopak na obtíž. Godfredo se jen v holé kůži začal cítit stejně spokojeně jako muži kmene Topaa, takže už dávno odložil kabátec i halenu a punčochy a chodil nahý jako Adam.

Don Godfredo si rovněž uvědomil, že už vůbec nepostrádá své měřiče času a nepočítá dny v týdnu ani počet let. Cítil, že do kostí mu vtéká jiný rytmus času. Teď už nehleděl na ciferník slunečních hodin, aby určil hodinu, ale vzhlížel přímo k slunci, visícímu na obloze. A význam ztratila i jména dnů a měsíců, důležité bylo jen roční období, jež k jeho údivu člověk poznal instinktivně, jako kdyby se s nimi měnilo i jeho vnitřní tělo, jako by rostlo či ubývalo spolu s měsícem, ustupovalo či se vzdouvalo spolu s přílivem. Muž vychovaný přísně na vědeckých základech začínal chápat propojení Topaů se zemí a s přírodou. Došlo mu, že lidstvo není odděleno od zvíře a stromů, jak on i jeho přátelé v Evropě věřili, že existuje vesmírná síť, utkaná kosmickým tkalcem, a každý muž, každá žena, srna a sokol a škeble, každý keř a květina a strom jsou navzájem neoddělitelně spojeny.

117

A přesně tam, kde se Godfredo cítil osamělý a odříznutý od světa, byl si vědom své příslušnosti k zemi tak silně jako nikdy předtím. Z jeho sídla v Kastilsku se stal pouhý sen. Kniha a přístroje, hodiny a brky na psaní ztratily na významu. A nakonec ani Topay neučil znát kolo a kovy, nevzdělával je v písmu a matematice. Pokud bylo boží vůlí udržet je ve stejné nevinnosti jako Adama a Evu v rajské zahradě, jak by se nějaký don Godfredo mohl odvážit nabízet jim ovoce ze stromu poznání?

Don Godfredo de Alvarez žil jako Marimin manžel mezi Topay po celých třiaadvacet let. Daroval jí dvanáct dětí, a když zemřel, oblékli ho do jeho původního oděvu, kolem krku mu zavěsili zlatý křížek a s obrovskými počty ho spálili na hranici. Potom v nádherné kánoi odvezli jeho popel na otevřené moře, kde jej rozprášili do vln, po nichž k nim kdysi přijel. Jeho druhý pár očí, které Marimi propůjčily zázračný pohled na svět a které jí odkázal jako připomínku své lásky, vdova pohřbila do jeskyně Pramatky - dárek muže, jenž k nim přišel z oceánu.

5

Kroky. Chraptivé oddechování. Zvuk krumpáčů zarývají-cích se do hlíny.

Erica prudce otevřela oči. Zatajila dech a zaposlouchala se do nehybné tiché noci.

Kov naráží na kov Rýč cinkne o kámen. Šeptem pronesená kletba. Namáhavý dech. Jeden - ne, dva lidé.

„Och, můj ty bože!“ vykřikla, vyskočila z postele a ve tmě zašátrala po oblečení. Vyřítla se ze stanu a letěla tábořem k místu, kde ve starém vojenském stanu s maská-čovým vzorem spal Luke. Odhrnula plachtu a málem přepadla na jeho tělo zachumlané do spacáku. Zalomcovala

118

mu ramenem a sykla: „Luke! Honem se probud! Někdo je v jeskyni! Lidi! Kopají tam!“

Promnul si oči. „Co to - Eriko?“

„Vzbud’ i ostatní. Honem!“

Posadil se. „Eriko?“

Ale to už byla pryč.

„Počkej!“ zašeptal jeden z mužů a položil partnerovi dlaň na rameno. „Poslouchej! Někdo sem jde!“

„Nesmysl!“ zavrčel druhý s obličejem rozpáleným žhavým potem z té dřiny. „Tady nás nemůže slyšet živá duše. Kopej dál!“

Než ale krumpáč stačil opět křísnout do kamene, jeskyni prudce zalilo světlo a ženský hlas se rozkřikl: „Co tady děláte?“

A než se oba muži vzpamatovali, Erica se na ně vrhla s napřaženým rýčem, kterým jim mířila přímo na hlavu a přitom vrískala na celé kolo.

Jednomu z vetřelců se podařilo protáhnout kolem ní a utéct z jeskyně ven, kde se začal drápat po lešení dolů, aby se dostal do nejdál od kroků dusajících k místu vy-kopávek. Ovšem druhý muž zůstal stále uvnitř a ječel: „Nechtě toho! Ježíši!“, zatímco se snažil uhnout úderům Eriččina krumpáče. Když pozvedla paže k další ráně, sklonil hlavu a zaútočil na ni jako býk, srazil ji k zemi a pak se obrátil a letěl směrem k východu jeskyně.

„Stůj!“ zařvala Erica a vyhrabala se na nohy. „Zastavte ho někdo!“

Teď už se ozývaly další výkřiky a zvenku sem doléhal dusot kroků po lešení. Když Erica vyběhla ven, srazila se ve vchodu do jeskyně s Jaredem, který byl stejně jako všichni ostatní jen zpola oblečený a vypadal dost vyjukaně, protože ho probudili náraz a vlastně uprostřed noci.

„Tihle dva!“ vyhrkla Erica bez dechu a ukázala do kráteru po Zimmermanově bazénu. „Nenechte je utéct!“ Jared bleskově začal slézat po lešení níž.

Kolem tábora se rozsvítila bezpečnostní světla. Tmou se míhaly pobíhající postavy - lidé se snažili dosáhnout vetřelce, kteří se odvážili narušit posvátnost jeskyně.

119

Po žebříku seběhl Luke takovým tempem, až mu dlouhé plavé vlasy divoce povlávaly. „Zavolal jsem policii, Eriko. Co se stalo? Utekli?“

Ale to už se vracela zpátky do jeskyně a kuželem světla z baterky klouzala po podlaze a stěnách.

Pak se zastavila a nevěřícně zírala. Ta kostra -

Klesla na kolena a natáhla třesoucí se ruku. Rozdrcená lebka. Rozházené kosti. Pánev naprasklá jako vaječná skořápka.

„Kristepane!“ zašeptal Luke. „Co to kčertu vyváděli?“

„Sežeň Sama!“ požádala ho Erica sevřeným hlasem. Lebka Dámy. Rozbitá na kusy. Preražená čelist. „Vždycky spí jako dřevo. Běž ho probudit.“

„Eriko-“

„Běž!“

Nejistě se zvedla na nohy a zvedla světlo baterky k malbě. Obscenní šmouhy na skále. Vetřelci zkusili zničit piktogramy.

Erica si skoro neuvědomovala dusot těžkých bagan-čat, sestupujících po venkovním žebříku, těžké oddechování člověka, který uběhl velkou dálku. Slyšela ho vcházet dovnitř a vytušila, že se zastavil těsně za jejími zády. A pak zaslechla Jaredův hlas: „Utekli.“

V bezmocném vzteku zavřela oči. Najde je. Nějak je vypátrá, musí dopadnout ty grázly, co to všechno spískali.

Přistoupil až k ní, na chvíli zůstal stát v šeru a nakonec jízlivě pronesl: „Doufám, že jste spokojená.“

Prudce se k němu obrátila. Ačkoliv oči měla zalité slzami, všimla si na jeho nahé hrudi šmouh od hlíny, lesklého potu po honbě za těmi darebáky. Když se rozhlížel po příšerně zničené jeskyni, z očí mu čísel šíravý vztek.

„Co tím myslíte?“ vyhrkla Erica.

„Odhalila jste hrob ženy, kterou jste měla nechat na pokoji,“ zavrčel. „Než jste sem dorazili se svými krumpáči a štětci, spočívala v bezpečí svého hrobu, kde správně měla zůstat až do skonání věků.“

Erica na něho třeštila oči. Májí to snad za zlé? Navzdory přítomnosti v jeskyni viděla náhle rudě.

120

„No ano, jen se na ni podívejte!“ rozkřikla se. „Ale já jsem taky ta, která ty grázly odehnala! Zaboha si nevzpomínám, že bych vás viděla, jak ráčíte hnout prstem pro zabezpečení zdejšího naleziště, akorát jste ho okázale vyhlásoval za skrznaskrz posvátný místo, pane komisaři. Mejá udělala aspoň něco.“ Vytáhla z kapsy drobný předmět a strčila mu ho rovnou pod nos. „Tohle je obyčejný alarm, vysílačka používaná u miminek. Mikrofon jsem schovala v jeskyni a tenhle přijímač jsem si položila na noční stolek, takže mě probudil hluk těch vetřelců. A co jste udělal vy?“

Jared na ni s pootevřenými ústy jen mlčky civěl a na okamžik se zdálo, že Erica mu vysílačku otluče o hlavu. Místo toho ji strčila zpátky do kapsy a prošla kolem něho k východu jeskyně, kde narazila na Lukea, zrovna se vracějícího z tábora.

„Měla jste pravdu, Eriko. Sam spal jako pařez.“

Dalo jí hroznou práci, aby mluvila klidně. „Lukeu, prosím tě, v jeskyni vyfotografuj všechno přesně, jak to je, nic nevynechej a ničeho se nedotýkej. A nesmíš -“ Roztřásla se po celém těle. „Nesmíš dovolit, aby sem přišel kdokoliv cizí. Než to začnu dávat do pořádku, musím o všem napsat podrobný hlášení.“

„Hele,“ vyhrkl Luke starostlivě, „jste v pořádku?“

„Ale jo, ale musím odtud vypadnout dřív, než toho chlapa zabiju!“ Trhla palcem přes rameno směrem do tmy jeskyně.

Nahoře potkala Sama, jemuž jedna kšanda plandala u boku. Vlasy mu trčely, jako by do něho zrovna trefil blesk.

„Namouduši, že neuvěříš, Same, co vyvedli, dokud to neuvidíš na vlastní oči.“

„Luke mi to vyličil docela živě. Ta kostra - je to hodně zlé?“

Erica se po tvářích řinuly slzy a lomcovala jí tak silná zimnice, že se zkříženými pažemi objala kolem ramen, jako by sama sebe konejšila. „Je, a mě mrzí, že jsem ji víc neochránila.“

121

Sam se tvářil zdrceně jako ona -jako by hovořili o živé bytosti. „Odnegli toho hodně?“

Erica si rukávem svetru přejela přes obličej, popotáhla a polkla slzy. Pak se podívala na Sama. „Cos to říkal?“

Jestli sis všimla, že by toho moc odnesli?“

Zamračila se. Představila si jeskyni, vandalsky znesvěcenou stěnu a kostru. A najednou užasle vytřeštila oči. „Same! Neodnesli vůbec nic! Na útěku nedrželi žádný pytel ani batoh, nic! A nevšimla jsem si, že by po nich v jeskyni něco zůstalo!“

„To je divné.“

„Ale není,“ namítla Erica zachmuřeně. „Tohle totiž nebyli normální zloději starožitností z vykopávek. Same, tys už viděl vydrancovaný naleziště. Zloději drapnou vykopané věci a prásknou do bot. Nezdržují se ničením místa, stejně jako zloděj, co jde výhradně po špercích, se nezdržuje demolováním okradeného domu. Tohle byl očividně záměrný vandalismus.“

Starší archeolog zamžoural k blížícím se reflektorům auta. Policie. „Ale proč? K čemu a komu mělo to vandalství posloužit?“

„Znehodnotilo jeskyni pro archeology, a navíc rozhněvá americké původní obyvatelstvo natolik, že jeskyně teď bude z vládního příkazu zapečetěná, kaňon se znovu zaveze a vlastníci nemovitostí se budou moct vrátit zpátky do svých domů.“

Sam podezíravě sraštil huňaté obočí. „Takže podle tebe v tom má prsty Zimmerman?“

„Na to bych vsadila boty.“ Erica se obrátila směrem k jeskyni, kde se u okraje útesu shlukovali lidé a zmateně přecházeli a pobíhali sem a tam jako mravenci, kterým někdo rozkopl mraveniště. V houfu zahlédla i Jareda v horečném hovoru s indiánskou pracovní četou. Většina z nich, včetně Jareda, si nestačila obléknout ani košili a po nahých zádech jim splyvaly dlouhé černé hřívy. Neskrývaně zuřili, hrozili pěstmi nad hlavou. Eric připadali jako válečníci chystající se do boje.

122

Obrátila pozornost zpátky k Samovi. „Vlastníci domů si nic nepřejou tolik jako zarazit vykopávky. Naše práce jim brání v návratu domů, protože podle zákona je nutné nejdřív dokončit archeologický výzkum. Kdyby soud rozhodl v jejich prospěch, kaňon se zaveze zeminou a sídla se jim vrátí do užívání. Ani to však nejde provést dřív, než skončí hlavní práce v jeskyni. Existuje tedy lepší způsob odstranění překážky než poničit jeskyni natolik, aby pro nás ztratila smysl? Potřebujeme sehnat ochranku, Same. Mám tušení, že tímhle to zdaleka neskončilo.“

Jaredovi třesla hlava tak úděsnou bolestí, že na ni nezabral dokonce ani aspirin.

Od násilného vniknutí do jeskyně uběhlo už dvanáct hodin a on měl náladu černou jako indiánské vlasy. Od té chvíle už nezamhouřil oka - ostatně v táboře po té šokující události neusnul nikdo. Jared musel nejdřív odpovídat na otázky policie, sestavit přibližný popis vandalů, vyhodnotit škody v jeskyni, aspoň stručně promluvit se Samem Carterem, jenž mu vysvětlil Eriččinu teorii, že za vandal-stvím stojí vlastníci okolních domů, načež měl Jared co dělat, aby se ovládl, nenapochodoval do tábora majitelů zdejších sídel, nevytáhl Zimmermana ze stanu za tu jeho snobskou adidasku a nevyždímal z něho hned na místě celé přiznání.

Jared se pak vrátil do svého vozu a zjistil, že všechny telefony mu už vyzvánějí - televizní stanice, reportéři a různé indiánské organizace se mohli nad zhanobením posvátného indiánského pohřebiště doslova pomínout. Obviňovali archeology z nedbalosti, třebaže Jared jim nezapomněl sdělit, že právě doktoru Tylerovou napadlo umístit do jeskyně odposlouchávací zařízení a díky tomu že zahnali vandaly na útěk dřív, než stačili napáchat ještě mnohem větší škodu. Nikdo ho ale neposlouchal, k zne-svěcení jednou došlo a začala fungovat zlá medicína.

Jared spolknul další aspirin a zalitoval, že nemůže jít do posilovny, i když do jeho každovečerního tréninku scházela ještě celá řada hodin. Namlouval si však, že jen

123

díky fyzické dřině by snad aspoň na chvíli zapomněl na výjev v jeskyni, kdy jím Eriččiny slzy otřásly do hloubi duše. Až donynějška ji považoval za tvrdou ženu. Když vešel do jeskyně, stála k němu zády a on podotkl: „Doufám, že jste spokojená.“ Jenže pak se k němu prudce obrátila, a sotva spatřil ty jantarové oči zalité slzami, jako by ho zasáhl blesk. Erica na něho začala ječet a on byl příliš ochromený, než aby dokázal reagovat. Celou tu dobu si však v duchu nepřestával opakovat, že najednou jako by odhodila brnění, vypadala zranitelně, už ne tvrdý soupeř, ale politováníhodná oběť, jež mu odhalovala bezbrannou stránku své povahy, a Jared nejvíc litoval toho, jakou on sám v tom hraje roli a že se vůbec zaplétal s aktivisty, že se poznal s Netsuyou a že nezůstal ve své sanfranciské kanceláři, kde by s otcem připravoval obchodní smlouvy, převody nemovitostí a pozemků.

A pak Erica vypochoďovala z jeskyně a on byl pořád ještě natolik mimo, že se za ní nedokázal rozběhnout a omluvit se. Nechtěl jí ublížit. Ta věta z něho vylétla ze vzteku, jež v sobě nosil ve dne v noci. Netsuya měla hrob na indiánském hřbitově a při pohledu na tu roztráštěnou lebku a kosti dávné medicímanky -

Ohlédl se přes sluncem ozářený tábor k Eriččinu stanu. Vysílačka pro miminka. Nešla do žádného obchodu se superelektronikou a nekoupila hi-fi hlídací zařízení nebo alarm, žádnou neosobní technickou vymoženost. Ne, rozhodla se pro obyčejnou vysílačku určenou ke kontrole miminek rodiči, jako by očekávala, že ji v noci vzbudí tichý pláč neznámé stařenky z dávnověku.

„Komisař Black?“

Ohlédl se a zjistil, že ve dveřích přívěsu stojí muž. Den byl slunečný a vlhký, proto Jared nechal dveře dokořán. „Ano?“ vyhrkl, protože hosta neznal.

Muž mu podal navštívenku. Julian Xavier, advokát. Smím dál? Musím s vámi projednat jistou záležitost, která nutně vyžaduje soukromí.“

124

Uvelebil se v jednom z kožených křesel - vysoký muž s brýlemi ve zlatých rámečcích, jenž si pečlivě položil elegantní kufřík na kolena a vysvětlil, že sem přišel coby mluvčí elitní skupiny medicímánů a šamanů nejrozličnějších kmenů amerických indiánů. „Obávají se, že události tady na Emerald Hills, pane komisaři, zosobňují symbol dnešního nemocného světa. Tvrdí, že pokud jeskyni okamžitě nezapečetíte, potká celé lidstvo katastrofa.“

Jared, který zůstal stát, nepronesl jediné slovo.

Xavier si zkoumavě prohlížel své dokonale pěstěné nehty a pečlivě vážil každou větu. „Samozřejmě vím, že zastupujete nejrozličnější skupiny a organizace amerických indiánů, pane komisaři, a v nejmenším nepochybu-ju, že máte plné ruce práce. Ovšem moji klienti by si velmi rádi zaplatili vaše služby.“

Jared si založil paže na prsou. „Vždyť už je zastupujete vy, pane Xaviere. K čemu by potřebovali ještě mě?“

Návštěvník si popotáhl manžety košile s těžkými zlatými knoflíčky. „Tak za prvé, k celé té věci máte mnohem blíž než já. Vaše osobní zájmy na celé záležitosti nejsou žádným tajemstvím. Znáte všechna fakta, máte ty správné kontakty v Sacramento a tak dále. Jde o výhody, jež by podle mých klientů mohli jejich případu velmi prospět. Navíc oceňují váš postoj k archeologům a jejich jednání, protože v tomhle směru se ztotožňují s vámi.“

„A jaký je vlastně můj postoj k archeologům?“

Xavier si odkašlal. „Nu, zastáváte názor, že znesvěcují posvátné místo, a byl byste rád, kdyby odtud co nejdřív vypadli. Připomínám, že se svými názory jste se jinak zvlášť netajil, pane komisaři.“

„A co přesně ode mě vaši klienti očekávají?“

„Jak jsem uvedl, jste s celou záležitostí dokonale obeznámený a máte i jisté konexe a výhody, které člověk z mých kruhů jen tak nezíská. A navíc bych vás rád upozornil, pane komisaři, že moji klienti nejsou pro podobné závažné případy bez prostředků a jsou ochotni zaplatit honorář, jaký si sám nadiktujete.“

125

Jared na advokáta vytřeštil oči. „Mohli byste mi zopakovat, co jsou ti vaši klienti vlastně za?“

Host předvedl letmý suchý úsměv. „Víte, nemám oprávnění prozradit jejich totožnost. Upřímně se přiznám, že ohledně

toho nemám sám příliš jasno. Nějak to souvisí s kmenovými zákony a tabu a tak podobně."

Jared zvolna přikývl. „Ale kdybych se rozhodl případ převzít, potom bych seznam jejich jmen dostal nebo ne?"

„Obávám se, že ani potom ne. Nemohou riskovat, že se o nich dozví veřejnost, protože jim v tom brání kmenové soupeření a různé přísahy. Věřte mi, že to všechno je nesmírně složité. Na druhou stranu finanční prostředky jsou připravené a teď se čeká jen na váš souhlas, aby došlo k jejich převodu."

„A co přesně bych podle jejich představ měl udělat?"

Xaviera ta otázka zřejmě udivila. „Nu, samozřejmě nechat jeskyni zavřít, co jiného? Zamezit jejímu znesvěcování bělošskými archeology a ochránit tak tělo i pohřební rituální předměty pohřbené ženy. Jde o posvátný úkol, pane Blacku. Moji klienti jsou doslova světci, kteří působí v samotných špičkách organizací a zájmů amerických indiánů. Dalo by se říct, že jde o indiánský ekvivalent společenství kardinálů."

Jared se zamyslel. Otevřeným okénkem k nim pronikaly zvuky tábora. „Poslyšte, pane Xaviere," prohlásil nakonec, „můžete svým klientům klidně vyřídit, že moje služby vůbec nebudou potřebovat. Stát zdejší území zřejmě vyhlásí za význačnou památku a v tom případě vlastníkům domů nabídne štědrú odkupní cenu jejich nemovitostí. Domy pak dá strhnout a jeskyně se dostane pod ochranu ministerstva pro životní prostředí a Státní památkové péče, načež ji se vši pravděpodobností vrátí do vlastnictví zástupců těch kmenů, jejichž předkové ji používali jako posvátné pohřebiště. A pokud by snad k tomu nedošlo, budu u vlády apelovat o trvalý zákaz zavezení kaňonu a jeho vyrovnání s okolními vrcholky, a to by znamenalo, že domy se vlastníkům nevrátí tak

126

jako tak. Ať už se stane cokoliv, pane Xaviere, jeskyně bude ochráněna."

Host si kratičce, nervózně odkašlal. „Vy jste mi nejspíš tak úplně nerozuměl, ale moji klienti nechtějí, aby jeskyně byla pouze ochráněna, ale vyžadují její uzavření... natrvalo." Prsty rukou, položených na luxusním kufříku, významně roztáhl do široka, jako by chtěl zdůraznit jeho cenný obsah, a dodal: „Dovolte, pane Blacku, abych zdůraznil, že pro mé klienty nepředstavují peníze žádnou překážku, rozhodně ne v případě, kdy se jedná o ochránění posvátných pohřebišť a zachování jejich netknutosti. V historii jejich lidu došlo k znesvěcení už mnohokrát, takže každá možnost zachránit aspoň některá z památných míst má pro ně nevyčísitelnou cenu. A v neposlední řadě si jsou vědomi, že na téhle věci máte i osobní zájem. Vaše paní..." Nedořekl, ale význam jeho nárazky byl jasný.

„Aao," přitakal Jared. „Moje žena byla indiánka a ochranu posvátných pohřebišť považovala za jedno ze svých hlavních poslání." Chvilí mlčky uvažoval a bez obalu si prohlížel návštěvníka, jenž před ním seděl s utkvělým úsměvem v obličeji. „Pane Xaviere," ozval se Jared, přistoupil k síťovým dveřím a otevřel je, „mohl byste mě prosím doprovodit?" Xavierův úsměv náraz zmizel. „Doprovodit vás? Kam?"

„Třeba mi pomůžete objasnit pár otázek. Bude to jen chvilka."

„Podpí udáje v historických záznamech," diktovala Erica do malého kazetového magnetofonu, „jsem dokázala určit, že majitel brýlí byl pravděpodobně člen posádky na lodi Juana Cabrilla, který v roce patnáct set čtyřicet dva přistál kdesi mezi Santa Monikou a Santa Barbarou a dostal se do krátkého kontaktu s indiány kmene Šuma-šů. Ale proč ty brýle skončily v jeskyni? Je tam snad s nimi pohřbený i jejich majitel? Ale proč by na posvátném místě indiáni Evropana pochovávali?"

127

Erica stiskla tlačítko STOP, zavřela oči a promnula si spánky. Kdovíproč se nedokázala soustředit. Ta zničená kostra! I když ji Sam vynášel do nebes, že jenom díky ní se podařilo zabránit daleko horší katastrofě, stejně měla pocit viny. Zmocnilo se jí neodbytné tušení, že se něco šeredného stane, a přitom se spokojila s nastražením dětské vysílačky do jeskyně. Sam tvrdil, že to byl chytrý tah. Luke i řada dalších plácali Eriku pochvalně po zádech. Stala se hrdinkou všech, kdo na vykopávkách v Emerald Hills měli upřímný zájem.

S jedinou výjimkou: „Doufám, že jste spokojená!"

V myšlenkách se nepřestávala vracet k Jaredovi a k tomu, jak se v noci objevil polonahý, s hrudí lesklou potem a zmazanou od hlíny po sestupu do jeskyně. Štíhlý, ale svalnatý, takže se znovu neubránila otázce, kam se každý večer na dvě hodiny ztrácí a proč nebere mobil ani pager. Ale daleko víc než jeho postava se jí do paměti vtírala vzpomínka na výraz v jeho obličeji, když na ni vyprskl tu větu: „Doufám, že jste spokojená!" Nejdřív to byl vztek - tatáž temná zuřivost, kterou u něho viděla tehdy u besídky, kdy se mlčky a nenávislně přel s černočerným oceánem - ale v následující vteřině se objevil šok, ohromení. Snad z toho, co mu řekla? Erica si na proud vzteklých slov, jenž se jí v té chvíli vyřinul z úst, vzpomínala jen matně, zato si přesně dokázala vybavit nepřičetnou zuřivost, jakou v ní vyvolal Jared Black se svou okázalou nadřazeností. Sama sobě se divila, že mu ten mikrofonek dětské vysílačky nemrskla do tváře. Ovšem daleko víc ji překvapilo, že neodepověděl, neodsekl, neusadil ji. Proč tam jen němě stál a nechal ji navztekanež odběhnout bez toho, že by si vychutnal možnost posledního slova?

Vztek na něho ji ještě nepřešel. Erica se jen málokdy dokázala zlobit dlouho, hněv byl podle ní plýtváním energie a času a k ničemu pořádnému nevedl. Ovšem v tomhle případě ji posedlost vztekem neopouštěla. „Doufám, že jste spokojená!" Obvinil ji kvůli tragédii, které se jako jediná snažila předejít! Ať už mu ve svém dopálení vmetla do tváře cokoliv, stejně to bylo málo. Ještě teď měla sto

128

chutí naklusat k jeho vozu a zahulákat: „A vytmavím vám ještě něco, milej pane komisaři -!"

Zvenčí se ozvaly kroky. Erica automaticky zvedla hlavu od práce. Usoudila, že Luke jí jde nahlásit skutečný rozsah škod v jeskyni. Sama se o to pokusila hned po ránu a chtěla to všechno pořádně projít, ale rozrušením se jí až třásla kolena, takže nakonec musela odejít a přenechat ten nešťastný úkol Lukeovi. Hlavně ať mi neřekne, že našel další rozlámané kosti!

Ke svému úžasu zaslechla, že ji volá Jaredův hlas.

Přistoupila ke dveřím a přimhouřila oči před sluncem. Uvědomila si, že poslední dobou se obléká trochu ležérněji a že lehká sportovní košile a džíny mu úžasně sluší, i když jí to vlastně vadilo.

„Paní doktorko?“ požádal. „Mohl bych vás na chvíli vyrušit?“

Podívala se na Jaredova společníka, neznámého muže s udiveným výrazem ve tváři. Neušlo jí, že muž si nervózně pošukává límečkem košile.

Do stanuje však nepozvala. „Co potřebujete?“

„Tohle je pan Xavier, advokát zastupující jistě sdružení amerických indiánů, které by si rádo zaplatilo mé služby.“ Erica vyčkávala.

Jared se na svého společníka podíval. „Pane Xaviere, mohl byste prosím paní doktorce Tylerové zopakovat, co jste říkal před pár minutami mně?“

Muž se od límečku až po vlasy nad ustupujícím čelem zalil krvavě tmným ruměncem. „Víte, já -“

„Zkrátka jen zopakujte, co jste řekl mně. Něco že peníze neznamenají sebemenší problém, vidíte?“

Xavier chvíli stál jako na jehlách a Erica dostala strach, že v příštím okamžiku ho raní mrtvice. Náhle se bleskově obrátil a upaloval pryč. Erica se udiveně ohlédla po Jaredovi. „Co to má proboha znamenat?“

„Je to nějaký poskok, co si ho najali majitelé domů. Nabízel mi úplatek, když nechám jeskyni zapečetit.“

129

Erica mlčky zamířila zpátky do stanu, ale Jared ji zarazil: „Paní doktorko, chtěl jsem se vám omluvit, jak jsem po vás včera večer vyjel. Neměl jsem potuchy, co se děje, a nic mi nedávalo právo takhle vás urážet. Zkrátka a dobře se mnou zamával pohled na to vandalství.“

Zlomek vteřiny si ho zkoumavě prohlížela, všimla si upřímného výrazu v jeho kouřově šedých očích a vybavila si Samova slova: Jaredova manželka? Ty chceš vážně říct, že o tom nic nevíš? Povzddechla si: „Zrovna jsem si chtěla uvařit šálek kávy. Můžu vás pozvat?“

Vešel za ní do stanu.

„No, já byla navztekaná stejně jako vy,“ přiznala Erica, vytáhla z lednice láhev vody a nalila ji do kávovaru. „A nejspíš jsem vám o hlavu otloukla spoustu věcí, na které jsem neměla právo, i když si upřímně nevzpomínám, co všechno to bylo.“

Usmál se. „Pořádně jste mě sprdla, pokud smím užít tohle slovo.“

„Pane Blacku, my oba se zajímáme o ženu, která má hrob v té jeskyni, proto nechápu, proč bychom zrovna my měli být soupeři.“

Jared zavrtěl hlavou. „I tak si myslím, že nejednáte správně. Svou činnost označujete za vykopávku ve jménu vědy. Já tomu říkám vykrádání hrobů. A proč? Abyste nainstalovali výstavku v muzeu?“

Erica se k němu obrátila čelem a bojovně si zapřela ruce v bok. „Tak já vám vysvětlím, co vlastně dělám! Když sem před dvěma sty třiceti lety dorazili Španělé a založili misijní stanice, vyhnali indiány z jejich vesnic a úplatky nebo hrozbami je přinutili přijmout křesťanství. Zakázali jim vyznávat jejich starou víru a pokračovat v tradicích. A potom většina indiánů vymřela na nemoci, který s sebou přivlekli běloši. K té porobě došlo tak bleskově, že během dvou generací zvyky, historie, a dokonce i jazyky těchto kmenů vzaly za své. Ovšem archeologie začala tyhle ztracené kultury rekonstruovat. A když všechny ty nalezené artefakty odnesete z muzeí, jak by si přály militantní skupiny indiánů, a znovu je pohřbíte,

130

bude to krok nazpátek, zatímco když vezmete do muzea třídu školních dětí, pak je naučíte, jak tu žili lidé kdysi dávno před námi. Nu, a když to neuděláme, z dětí vyrostou lidi bez kořenů k minulosti a bez představ o budoucnosti.“

Jared se jí po celý ten proslov mlčky díval do očí.

Erica se obrátila ke kávovaru, který už dobublal, a nalila dva papírové kelímky zdobené postavičkami z kreslených seriálů. „Hanebně drahé kapucino amaretto,“ prohodila, když mu podávala kelímek s Kačerem Donaldem. „Moje jediná neřest,“ dodala ještě s úsměvem ve snaze rozptýlit vzniklé napětí.

Jared byl v jejím stanu poprvé, takže se nyní zvědavě rozhlížel, i když se snažil dělat to nenápadně. Pátral po náznacích, jež by mu pomohly vrhnout aspoň trošičku světla na tuhle ženu, jež pro něho nepřestávala být záhadou - v jednu chvíli byla tvrdá jako kámen, hned nato zranitelná, opět tvrdá, ale bez výjimky zapálená do své práce. Prostředí jejího stanu ho zaskočilo. Vypadalo to tam, jako by v něm Erica bydlela už celá léta. Byla bezpochyby schopná nastěhovat se kamkoliv a vmžiku si tam vytvořit domov. Vzpomněl si na svůj vlastní přívěs, který měl v pronájmu a předem s ním počítal jen s jako velmi dočasným útočištěm. Měl ho sice vybavený veškerým myslitelným luxusem a vymoženostmi, ale chyběla mu osobitost, kterou nacházel tady: sošku Svobody s hodinami na břicho, miniaturní eskymácký totem, divadelní program z představení Doly krále Šalamouna. Kalendář s fotografiemi Malibu. Rozkvetlý kaktus v květináči, který byl ve skutečnosti vonavá svíčka. Otevřená krabička s čokoládovými bonbony. A konečně podepsaná fotografie Harrisona Forda s dovětkem: Své oblíbené archeoložce. Podpis zněl: Indiána Jones. Podíval se na její počítač. Myš ležela na podložce s obrázkem indiána a nad monitorem stála polička přecpaná plastikovými miminky z čokoládových vajíček. Figurky na sobě měly dokonce i napsaná jména: Ethel, Lucy, Figgy. „Vycházejí spolu skvěle,“ upozornila ho Erica s úsměvem. „Aspoň většinou.“

Nikde však neviděl jediný rodinný snímek, žádnou fotografii rodičů či bratrů nebo sester. Pak si všiml, že na posteli leží hromada pošty - časopisy, účty, dopisy, oběžníky - a všechny adresované na poštovní box v Santa Barbaře.

Náhle mu došlo, že Erica ho pozoruje, lehce zrudl a rozpačitě si zamíchal kávou. „Takže vy bydlíte v Santa Barbaře?“

Opřela se o pracovní stůl a usrkla z horkého nápoje. „Tam si jen nechávám posílat poštu. Nemám trvalou adresu. Po pravdě -“ rozpráhla okázale paže - „teď je mým domovem tohle.“

Jared dopil kávu, ale přitom z Eriky nespouštěl oči. Marně se pokoušel zamaskovat zmatený údiv. Vážně to je takhle?

Všechno, co Erica na celém světě má, se vejde do tak malého prostůrku? Jednou jsem navštívil kamaráda, který dělal na vykopávkách v Novém Mexiku. Stan měl nacpaný spoustou nalezených předmětů. Nikdy se bez nich nestěhoval."

Jared se znovu rozhlédl po stanu. „Počítal jsem, že tady najdu něco podobného."

„Ale já žádný nálezy nestřádám. Neuznávám soukromé starožitné sbírky."

Jared se zatvářil překvapeně. „Ale vždyť jste sotva před minutou řekla -"

„Ze uznávám muzejní sbírky, protože se o ně dělí veřejnost a protože rozšiřují znalosti a pochopení. Naopak jsem odpůrce soukromých sbírek archeologických předmětů, považuju to za krádež. Dokud budou existovat i vykrádači hrobů. Kupčení s historickými předměty pouze podporuje znesvěcování hrobů, proti kterému vy sám tak hystericky vystupujete."

Jared se přistihl při myšlence na těch pár kousků ve svém vlastním domě v Marin County, na ty právě umělecké předměty z doby dávno před Kolumbem, za které zaplatil doslova jmění. V životě ho nenapadlo, za jakou kulturní ztrátu se ty předměty k němu dostaly.

132

Zrovna se chystal pronést poznámku o zoufalé taktice, pro kterou se rozhodl Zimmerman společně s ostatními vlastníky domů, a že v příštích dnech teď všichni musí mít oči na šťopkách, když zvenčí zaslechli dusot okovaných bot, sklepávajících si z podrážek hlínu. Pak do stanu prudce vpadl Luke. „Eriko, tohle musíte vidět!"

Chvatně postavila šálek. „O co jde?"

„V jeskyni! Začal jsem to tam trochu čistit - nebojte, ničeho jsem se ani nedotknul, ale - Eriko, musíte se tam jít podívat!"

Všichni tři se rozběhli k okraji kaňonu a sešplhali po lešení. V jeskyni Erica okamžitě padla na kolena a něžně oprášila hlínu z nově odhaleného předmětu. „Zdá se, že to bylo zabaleno v nějaké látce," zamumlala. Je sice už zteřelá, ale pomocí mikroskopické analýzy vláken... Proboha živýho!" vyjekla náhle. „To je přece relikviář!"

Jared se k ní sklonil. „Cože?"

„Schránka na ostatky. Obvykle se užívá na kosti či vlasy světců." Jemně odhrnula další vrstvu hlíny a odhalila tak ruku a předloktí vypracované z ryzího stříbra. Jednoznačně relikviář. Jak se zdá, v jeskyni nebyla pohřbená jenom naše Dáma."

„O jakého svatého jde, Eriko?" Lukeovi přeskakoval hlas vzrušením. „Či to jsou kosti? Poznáte to?"

„A jak se to sem dostalo?" přemýšlel nahlas Jared.

Erica si vybrala jemnější štětec. „Po přistání Cabrillovy lodi tu nebyl žádný další kontakt s Evropou po celých dvě stě dvacet sedm let. Hádám, že ať to do Ameriky dovezl kdokoliv, nemohlo to být před rokem sedmáct set šedesát devět."

Odhrnula další přilepenou hlínu a přidržela světlo trochu níž. Sotva si přečetla jméno vyryté do stříbra, hlasitě vyjekla. Potom nevěřícně vzhledla k ostatním. „Bohužel, naše hračkovský vykopávky se stanou záležitostí mezinárodního zájmu."

„Proč?" nechápal Jared.

133

„Protože tenhle nález musím ohlásit," pokračovala Eri-ca a ukázala na zpola pohřbenou stříbrnou paži, „přímo do Vatikánu."

6

I

1775 N.L.

Teresa měla dvě přání: nějak se dozvědět, co trápí bratra Felipa, a nějak ho všeho trápení zbavit.

„Z náprstníku červeného sklízíme pouze lístky," vykládal Felipe hlasem, jenž jí odjakživa připomínal šepot letního vánku v kaňonu, konejšivý a uklidňující. A vůbec -na bratru Felipovi bylo konejšivé a uklidňující úplně všechno: způsob jeho chůze, stejně neuspěchaný jako u většiny otců, jeho chování pochmurné jako zahrada, po níž se procházel. Způsob, jakým jedl, kdy si do úst kladl sousta po zdoluhavých, několikaminutových intervalech, jako by vychutnával dary země. Způsob, jakým si na minutku odpočinul při práci, ruce zabořené do širokých rukávů své řízy a vyholenou hlavu skloněnou ve zbožném rozjímání. Podle Teresy však nejmínějším na něm byly oči, něžné jako u laně, jako dveře do pokojného vzdáleného světa, kde neexistuje hněv ani násilí, bolest ani smrt. Občas, když Teresa nedokázala nadále snášet utrpení svých lidí, které kosila nemoc až děsivým tempem, pohlédla do mechově zelených očí bratra Felipa a cítila, jak jí skrze ně prolétá duše do té vzácné, mírumilovné samoty.

Tedy, přinejmenším donedávna to tak bylo. Poslední dobou se však s bratrem Felipem udala znepokojivá změna, i když možná natolik nenápadná, že ji dokázala vycítit pouze Teresa, jež denně po jeho boku pracovala v bylinkové zahrádce. Nebylo to znát z jeho chování ani řeči, ale

134

pod očima se mu objevily temné stíny a z pohledu mu číselná nezvyklá uštvanost, jakou v nich nikdy neviděla po celé ty tři roky, které trávil v misi.

Teresu šířila láska k mladému mnichovi, ale nikdy se mu k tomu nepřiznala. Bratr Felipe byl svatý muž, jenž svůj život zasvětil Bohu a očišťování své duše. Stejně jako otcové misionáři nepřemýšlel o vztazích mezi mužem a ženou, o lásce a sexu. Dokonce složil slib celibátu. Pravda, mezi Teresinými lidmi žádný celibát neexistoval, ale jedna nádherná pověst topaaského lidu vyprávěla o hrdinovi, jenž jednoho dne vyšel z moře a zamiloval se do medicimanky jejich rodu. Udalo se to před mnoha generacemi a medicimanky tehdy nesměly uzavírat sňatek, naopak musely nadosmrti zachovávat čistotu. Ovšem poté, co se s ní zmíněný hrdina oženil, všechny další medicimanky si směly najít manžela, stejně jako to udělala Teresina matka, a i sama Teresa doufala, že se jednoho dne provdá, ačkoliv osud ji předurčil k roli rodové

medicimanky. Jenže ona nechtěla jen tak nějakého muže. Chtěla Felipea.

„Náprstník," říkal zrovna bratr Felipe a Teresa v jeho hlase postřehla zvláštní napětí, které tam včera ještě zaručeně nebylo! Třeba se mu stýská po domově? Touží po zemi svých předků? Teresa nikdy nepoznala nikoho, z kmene Topaa ani odjinud, kdo by se rád zdržoval daleko od svého kmene. A přitom otcové zde trávili už šestý rok, stavěli své podivné chatrče, pěstovali zvláštní plodiny, pásli zvláštní zvířata a v nejmenším nedávali najevo, že by se chystali k brzkému odjezdu. Ovšem bratr Felipe byl z jiného těsta než otcové, kteří byli očividně tvrdší a necitlivější. Felipe byl jemný muž, jenž teprve nedávno opustil jinošství, bledá pleť se mu snadno zalévala ruměncem a úsměv měl plachý a sladký. V jistých chvílích Teresa dokonce věřila, že bratr Felipe není skutečný člověk, ale duch seslaný předky, aby dohlížel na Topay během zdejšího pobytu otců a vedl jejich kroky.

Teresa sama přišla do misie před třemi lety, když lidi 2 její vesnice zlákala nabídka potravin. Teresa a její matka
135

se měly vrátit do jejich vesnice na mořském pobřeží, jenže Teresina matka nečekaně onemocněla a navzdory laskavé péči františkánů zemřela. Když se čtrnáctiletá Tere-sa, zdrcená žalem a bolestí, chystala k návratu do vesnice a bratr Felipe ji pozval, aby v misii zůstala, jelikož otcové zvali Topay a vítali každého, kdo chtěl žít s nimi, dívka mu pohlédla do něžných zelených očí, které jí připomněly lesní jezírka a zamlžené mýtiny, a nabídku přijala.

A právě kvůli bratru Filipovi se o pár měsíců později nechala pokřtít.

Teresa ve skutečnosti nevěděla, co ta troška vody na hlavě znamená, jako ostatně žádný z Topaů žijících v misii, kde se učili pěstovat a sklízet úrodu, dojit krávy, tkát příkrývky a vyrábět hliněné nádoby. Zjistili, že život v misii je snazší než v rodné vsi, kde lidé museli rybařit, aby nehladověli, a chodit do lesa sbírat žaludy, a přitom se často vraceli s prázdnými rukama. V misii jim otcové poskytovali spoustu jídla a střechu nad hlavou, dokud lidé odříkávali „Otče náš", „Ježíši" a „Amen". Napodobovali kněze při ranních rituálech, vstávali, sedali, klekali, když rukou ve vzduchu kreslil kříž, dotýkali se čela, hrudi a ramen, nechávali si na jazyk vložit oplátku a odříkávali slova, kterým nerozuměli. Bratr Felipe tvrdil, že ti, kdo se dali pokřtít, budou spaseni. Před čím? divila se v duchu Teresa.

A souvisela s jejich spasením i skutečnost, že už nikdy nesměli odejít z misie? I když mnoha lidem pobyt v misii vyhovoval, řada dalších se toužila vrátit domů, ale otcové prohlásili, že to jako pokřtění už nikdy nemůžou. Z toho důvodu je v noci zamykali a případné uprchlíky dávali honit a nazpátek přivádět vojáky. Spousta lidí se zapřísahala, že kdyby jen tušili, že cáknutí vody na hlavu znamená stát se doživotním vězněm v misii, ztratit spojení se svými tradicemi a vlastním náboženstvím, nikdy by k tomu nesvolili.

A Teresa se v duchu neubránila otázce, zda právě tohle není hlavní důvod, proč její lidé podléhají chorobám a tak často umírají.

136

Po matčině smrti měla Teresa převzít péči o jeskyni v Topaanga, ale nestačila projít zasvěcením do všech tajemství, rituálů, mýtů a kouzel a náležitých modliteb. Neumírali její lidé třeba z toho důvodu, že Pramatku už po tři léta nikdo nenavštívil? Jenže Teresa měla strach provést jeskynní rituály bez rady. Některá tabu byla tak mocná, že i sebemenší omyl mohl rozpoutat kalamitu, jako je zemětřesení nebo potopa.

„Musíme dávat pozor, abychom lístek nepomuchlali," vysvětloval bratr Felipe melodickým zastřeným hlasem.

Teresa se snažila věnovat mu uctívou pozornost. Vybrali ji pro Felipea jako pomocnici v jeho bylinkové zahrádce, kde pěstoval léčivky, protože sama se v podobných rostlinách vyzнала. Naneštěstí ani ona, ani bratr Felipe nedokázali najít léčivou rostlinu na nemoc, jež kradla život stále většímu počtu Topaů.

„Takhle," poučoval bratr Felipe a jemně otrhával lístky náprstníku. Hovořil svým mateřským jazykem, což byla kastilština. Teresa se naučila řeči otců, protože se to od všech Topaů a Šumašů vyžadovalo. Cizí řeč představovala novinku stejně jako bylina, kterou jí Felipe právě ukazoval a která v sobě skrývala ducha léčícího srdeční choroby. Tahle zahrada byla plná neznámých květin, dovezených z místa zvaného Evropa - karafiáty, čemeřice, pivoňky. A za plotem se procházela nová zvířata - hovězí dobytek, koně a ovce, rovněž původem z Evropy, a spásala trávu. Pole, na nichž se její lidé a členové dalších kmenů hrbili při těžké lopotě, kopali tam, pleli, sázeli, byla rovněž zarostlá podivnými novými plodinami - pšenicí, žitem, kukuřicí. A všechny tyhle novoty hrnoucí se do míst, kde odjakživa zůstávalo všechno při starém, probouzely v Terese neurčité obavy. Nikdy neviděla, že by otcové požádali zem o povolení, než ji zorali či na ni vpustili těžký dobytek, aby ji podupal, či vykopali nový kanál pro řeku a svedli její tok do míst, kudy nikdy neproudil. Ale co když se tím naruší odvěký řád a vypukne chaos?

Teresa si přesně vzpomínala na den, kdy se cizinci objevili poprvé. Bylo jí jedenáct let a vesnicí se roznosla

137

zpráva, že přes jižní hranice vstoupili na půdu jejich předků cizinci a ničemu neprojevují patřičnou úctu. Vetřelci si nabírali vodu bez toho, že by si od řeky vyžádali povolení, trhali ovoce bez svolení stromu, řezali větve a zapalovali ohně, aniž se namáhali s nezbytným uctívým obřadem. Všechny kmény se shodovaly v názoru, že cizinci se musí naučit zvyklostí lidí.

Když se však v davech přiblížili k nově přichozím a předvedli jim své oštěpy a šípy na důkaz toho, že zdejší lid hodlá ochránit duchy země, cizinci náhle zvedli do výšky ženu a drželi ji tak vysoko, aby na ni každý viděl. Lidé usoudili, že jde o medicimanku, takže umlkli a vyčkávali, až k nim promluví. Žena však mlčela. Dokonce se ani nepohnula. Je snad mrtvá? divili se, ale žena měla otevřené oči a úsměv na rtech. Lidé pochopili, že vetřelci jim představují svatou ženu, takže náčelníci z úcty k ní odložili své luky a šípy a jejich matky a sestry vyšli cizincům vstříc, aby nabídly korálky a semena. A když cizinci vystavěli pro svou Dámu přístřešek a kladli jí květiny k nohám, Topaové a Tongvové a další místní kmény k ní rovněž přinášeli oběti. Terese tehdy nešlo do hlavy, jak ta žena vydrží tak dlouho nehybná, ale od té doby stačila pochopit, co je obraz, a že nejde o skutečnou ženu, nýbrž pouze o její podobu na čemsi, co se jmenovalo „plátno". Na jednom se však vetřelci i domorodí obyvatelé shodli: ta podoba se nazývala Paní.

I po těch dlouhých šesti letech se Teresa a Topaové nepřestávali divit, proč k nim vetřelci vlastně přišli a proč pořád zůstávají. Náčelníci a medicimani s medicimanka-mi se dohadovali, že už to moc dlouho nepotrvá, protože nikdo by přece nevydržel zůstávat pryč od svých předků takovou dobu. A podle otců museli urazit obrovskou vzdálenost. Cizinci však v sobě měli něco, co Terese navzdory jejich štědrosti dělalo velkou starost. Na jaře sem přijel na návštěvu náčelník otců. Byl směšně malý - všichni Topaové nad ním vysoko přečnívali - a jmenoval se Junipero. A Teresa zaslechla, jak tento Starší otec hovoří o lidech označovaných jako indiáni, kteří se

138

vzbouřili v misi zvané San Diego, což měl být údajně důvod k obavám. A pak Teresa zaslechla, jak Junipero říká otcům: „Duchovní otcové by měli být schopni trestat své indiánské syny co nejtvrdějším způsobem.“

Ostatně, pokud šlo o uvažování otců, Teresa měla nejasno v mnoha dalších věcech. Například když kněží zjistili, že ženy užívají bylinné lektvary k zabránění početí, přísně je potrestali. Přitom však každý věděl, že kontrolované početí je základem pro zdraví celého kmene, protože jinak by se kmen přespříliš rozrostl a jeho území by ho nezvládlo uživit.

Tohle bohové naučili Topay už před řadou generací: že příliš mnoho lidí na jednom místě znamená nedostatek potravy a tedy hladomor. Ovšem otcové ten problém řešili pěstováním většího množství potravy. Učili Topay, jak sít semena a zalévat je, starat se o ně a potom sklízet kukuřici a fazole a drtit je strojky, jež si dovezli z předalekého světa. A protože jídla byl nyní dostatek, ženy už nadále neměly bránit početí. Teresa v tom názoru však viděla jen chaos, porušení vzoru, který bohové utkali na samém počátku Stvoření. Množství jídla a počet obyvatel se budou rozrůstat tak dlouho, až na zemi nezbude ani kousek volného místa.

A plány otců beztak nefungovaly, protože se nikdy nevypěstovalo dost úrody, aby stačila požadavkům vojáků v pevnostech, takže lidé ve vesnicích teď umírali hladem. Každým dnem se v misi objevovalo stále více Topaů a Šumašů a nastavovali prázdné koše v prosbě o jídlo. Otcové jim ho dali jen za té podmínky, že indiáni zůstanou v misi a přijali křesťanství. A tak si Teresini lidé plnili břicha Ježíšem a pšenicí a dovolili, aby jim otcové měnili jména na Juan a Pedro a Maria.

V myšlenkách se zatoulala zpátky k bratru Felipovi a své stále silnější obavě z choroby, jež mu užírala životní jiskru. Kdyby Teresa dokázala nahlédnout do mladíkovy duše, našla by tam touhu stravující ho jako oheň. Felipe Přijel do Nového světa za jediným účelem: aby prožil boží

139

osvětlení, nejvyšší slast z nábožné extáze, ale to se mu prozatím vyhýbalo.

Jsem na tom stejně jako svatý Bernard z Quintavalle, jenž žil před pěti sty lety, říkal si v duchu Felipe a nevidomě civěl na zvoncovitě tvarované kvítky ve svých dlaních. Na okamžik dokonce zapomněl, co měl s nimi v úmyslu. Od okamžiku, kdy Bernard začal používat obyčejné svatého Františka, častokrát se skrže rozjímání nad svatými tématy dostal do stavu náboženského vytržení, extáze. Ach požehnaná zkušenost této boží milosti! Felipe o ní často snil a představoval si, jaký to pro bratra Bernarda musel být zážitek, když jednoho dne během mše se mu mysl povznese tak vysoko k Bohu, že znehybněl a ve svém vytržení zůstal bez jediného pohybu a s očima obrácenými k nebi od ranní pobožnosti až do té polední. O patnáct let později byl bratr Bernard odměněn svatým darem schopnosti povznášet se k Bohu myslí i srdcem každodenně. Myšlenky měl tak odpoutané a vzdálené od pozemských věcí, že se vznášel nad zemí jako holubice a někdy celých třicet dní strávil na vrcholku převysoké hory rozjímáním o božských záležitostech.

Felipe snil o podobné odměně, jež se dostala bratru Masseovi, druhu svatého Františka, který poté, co se dobrovolně uvěznil ve své cele a trýznil si tělo posty, bičováním a modlitbami, odešel do lesa a s pláčem a slzami prosil Boha, aby ho obdařil božskou ctností. Náhle ho z nebes oslovil Kristův hlas: „Co mi nabídněš výměnou za ctnost, po které prahneš?“ A bratr Masseo odpověděl: „Pane, ochotně ti dám své vlastní oči!“ Načež Pán pravil: „Uděluji ti tedy tuto ctnost a současně přikazuji, aby sis oči ponechal.“

Slyšet tak Kristův hlas! Felipe se pod těžkou vlněnou řízou celý rozechvěl. Vždyť kvůli tomu přišel do téhle pohanské země - aby byl požehnaný božským zjevením, aby pohlédl do boží tváře. Když ho Bůh vyvolil jako misionáře, Felipe dychtivě poslechl. Kolik radosti zavládlo v jeho rodné víscce, když se rozkřiklo, že byl vybrán jako člen výpravy do misie v Alta California! Jeho otec byl

140

I

I

hrdostí bez sebe! Všichni vesničané se vecpali do jejich malíčkého kostelíka, aby se pomodlili za Filipovo bezpečí a úspěch jeho mise. A Felipovi bušilo srdce nadějí a jistotou, že v té daleké zemi se splní jeho životní sen a on se osobně setká se Spasitelem.

Po celou tu dlouhou plavbu přes půl světa si Felipe představoval, jaký musel být první den přistání pro otce před šesti lety, když zakotvili u řeky Porciuncula a tam jim hrozily zástupy divochů ozbrojených válečnými kopími a luky se šípy. Ze strachu, že je čeká smrt, otcové vzali plátno s vyobrazením naší Panenky Sedmibolestné a pozvedli ho do výšky, aby na něj viděli i divoši. A stal se Bohem požehnaný zázrak! Pohani vmžiku pochopili, že se ocitli v přítomnosti svaté Panny, a složili zbraně.

A Felipe nepochyboval, že to bylo znamení, že právě tady může pokorný člověk dojít boží milosti.

Milost...

Felipe zapomněl na květiny ve svých dlaních i na indiánskou dívku po svém boku, pozvedl oči a dlouze se zahleděl k obzoru. V hlavě mu zněl hlas: Požehnaný svatý František, jenž denně hovořil s Bohem, a když umíraje ležel v Porciuncule v Itálii, snažně prosil, aby ho pohřbili na hřbitově určeném pro těla zločinců. Přál bych si stejný osud. Přál bych si, aby mé tělo uložili do skromného hrobu v nejopovrhovanějším kousku země.

Svatý František sám sebe označoval za „nejhaněbnější z Božích stvoření“. Felipe až bolestně toužil pokořit se stejnou

měrou, ponížít se jako onen požehnaný světec. Toužil, aby po něm lidé plivali a zasypávali ho špínou, zatímco on by děkoval za svoje ponižování stejně, jako děkoval i svatý František a bratři jeho. Jenže...

A teď Filipovo srdce klopýtlo pod náporom nové bolesti, jež na něho denně útočila a stále narůstala, bolesti z pochyb a provinilosti a sebeodsuzování, protože jednou v noci, když se ve chlévě válel v kravském hnoji a modlil se v naději o osvícení, ho jeho vnitřní hlas náhle pokáral: „Ty zpupníku! Cožpak touha po ponižení není

141

MI

vlastně projevem pýchy? Jak se můžeš ponížít a současně nad tím pociťovat pýchu?

Nejpožehnanější Bože, toužil vykřiknout Felipe právě tady a teď, v zahradě, kde se dřel, a v přítomnosti pohanské dívky, jež teprve před tak krátkou dobou našla cestu ke Kristovi. Shlédni na mě jako na svého nejbídnějšího služebníka! Budiž svědkem trestu, jímž potrestám tu ubohou mršinu zvanou Felipe. Sleduj, jak pohrdám jídlem i pitím. Vidiš ty stopy každodenního trýznění na mém nehodném těle? Ach, odměň mě třeba jen zábleskem svého požehnaného božského Zjevení!

Ramena mu zoufale povisla. Pořád to bylo málo. Po třech letech odříkání a dřiny a sebeponižování si Felipe s bezmezným zoufalstvím uvědomil, že neučinil dost, aby si zasloužil odměnu Kristova zjevení. Musí pro to udělat víc. Ale co? Kdybych se tak mohl vrátit domů, zpátky do Španělska, plazil bych se přes celou Evropu po kolenou, jen abych vyjádřil poctu v Porciuncule, kde zemřel můj blahoslavený a dokonalý svatý František.

Teresa, jež netušila, k čemu se upírá Filipova pozornost, se mlčky zahleděla přes zahradu a pastviny a pšeničná políčka až k místu, kde se po rovině klikatila řeka. „Co vidíte, bratře Felipe?”

„Porciunculu,” vysvětlil sevřeným hrdlem. „Pojmenovali jsme ji tak na památku blahoslaveného svatého Františka.”

„Co jste tak pojmenovali? Myslíte tu řeku?”

Netrpělivě čekala na odpověď. Zmocňoval se jí stále silnější strach. „Bratře?” ozvala se a zlehka se dotkla jeho paže. Jako by před očima měl výjev, jež nemohl spatřit nikdo než on, pronesl nepřítomným hlasem: „Poblíž Assi-si stojí malý chudý kostelík jménem Porciuncula, což znamená místočko. Ten název dostal právě z toho důvodu, že to je skutečně nepatrná stavbička, opuštěná a chátrající. Blahoslavený František z Assisi sem jednou přišel, a když se dozvěděl, že právě odtud vynesli andělé naši Paní do nebes při jejím Nanebevzetí, rozhodl se kostelík

142

I

I

opravit a po nějaký čas tam žít. A právě během zdejšího pobytu léta Páně dvanáct set devět ho Bůh osvětlil a odhalil mu jeho svaté poslání. O řadu let později, když už trpěl smrtelnou chorobou, požádal, aby ho odvezli do Porciunculy, aby mohl zemřít právě tam. A teď jsme pět staletí po jeho smrti přišli do zdejších krajů a pojmenovali místní řeku po kostelíku, jež svatý František tolik miloval.”

Zavřel oči a lehce zavrával.

„Bratře Felipe?” Teresa ho popadla za loket a vyděsila se, protože pod vlněným rukávem nahmatala paži vyhublou na kost. „Není vám špatně?”

Když Felipe otevřel oči, musel napnout všechnu sílu vůle, aby se vrátil zpátky na zem. Zahleděl se na silné hnědé prsty svírající mu paži. A náhle se rozpomněl. Teresa. Právě sklízí listky náprstníku s Teresou. Upřel na ni oči přetékající bolesti a čerpal prazvláštní útěchu z její pokojné oblé tváře, z její duše plné trpělivosti, jež mu kdovíproč připomínala bezbřehá staletí. Z toho děvčátka vyzařovalo cosi neobyčejného - z jeho první ovečky obrácené na víru. Nedokázal to však pojmenovat, dokonce ani pochopit. Od ostatních indiánů v misií se ostatně lišila i vzhledem. Měla větší nos, linie vlasů nad čelem jí vybíhala do špičatého výběžku, lesklé černé oči dychtivě čekaly na jeho otázky. Stála před ním jako zosobnění odpovědi, ale zůstávala pro něho stejně nedosažitelná jako hvězdy a slunce a měsíc.

Missie byla vystavěna ve čtvercovém půdorysu, čtyři dlouhé, došky pokryté budovy s vnitřní arkádou spojující kapli, dílny, kuchyni a jídelnu, sklady, ložnice kněží a místnost zvanou monjerio - klášter - kam kněží každou noc zamykali všechny ženy nad šest let věku a ven je pouštěli až ráno. Uvězněné ženy slyšely jediným malým °kénkem v ložnici muže ze svých kmenů, jak se baví pod hvězdami, pokuřují dýmky a házejí do vzduchu hůlky při hazardních hrách.

Otcové se snažili tyhle hry vymýtit, °všem s pramalým úspěchem, takže nakonec mužům tu zábavu povolili - ale jen s podmínkou, že všichni budou

143

poctivě dodržovat svůj každodenní rozvrh modliteb, polních prací a dalších modliteb a práce.

Bylo pozdě v noci a dveře do kláštera už kněží zamkli. Teresa přecházela mezi ženami nataženými na rohožích. Každá z nich měla jen jednu přikrývku. Počet nemocných dnes večer opět stoupl. Kašlaly, sípaly a byly rozpálené horečkou.

Žádná nebyla schopná pozřít sousto a pít dokázala jen málokerá. Svaly na kostech jim doslova tály a z plic vychrchlávaly krev. I když se jim Teresa sebevíc snažila ulevit čaji a odvary bratra Felipa i vlastní topaas-kými léky, nemoc kosila další a další lidi. Nemoc, jakou nikdy předtím nepoznali. Teresa si byla jistá, že za ni mohou duchové pověření bílými muži, duchové, kteří nepatří sem, ale do toho předalekého světa. Bílí muži neumírali, ani když jim duchové vstoupili do těla. Někteří dokonce vůbec neonemocněli, zato Topaové a další kmeny byli proti útočícím duchům zcela bezmocní.

Mnohé z těchto žen záměrně vyhledaly v misií ochranu otců, protože se strachovaly vojáků - bezectných darebáků, kteří se ustavičně opíjeli a pak se bavili tím, že na koních honili bezbranné domorodé ženy, chytali je do lasa jako zvěř a znásilňovali je. Manželé a bratři žen, vyzbrojení pouze oštěpy a šípy, nedokázali proti kulím z vojenských mušket ženy uchránit. Nakonec tedy bylo bezpečnější odejít z vesnice a vyhledat ochranu v misií. Ovšem za jakou cenu? tázala se v duchu Teresa, když se rozhlížela po chatrči a poslouchala změt' různých jazyků, to když se ženy z kmene Tongva

snažily dohovorit s ženami kmene Šumašů a další ženy se pokoušely utišit plačící nemluvnata a mladičké dívky seděly s úzkostným výrazem ve tváři, protože jak si takhle mají najít manžela, kdo vlastně bude zkoumat, které spojení rodin by bylo nejvhodnější? Kdyby Teresa žila v jiné době jiným životem, pak by jí v mysli jistě vytanul termín „zhroucení společenského řádu“. Jenže toho večera, kdy se trýznila stovkami otázek, chápala jediné: že svět náhle zdaleka není takový, jak má být.

144

Zamířila k nejbližšímu lůžku a tiše poklekla vedle ženy, jež nehybně ležela na boku obličejem obrácená ke stěně. Při křtu dostala jméno Benita, ale ještě předtím ji znásilnili vojáci. Později zjistila, že je těhotná. Když potratila, otcové ji podezírali, že si potrat přivodila záměrně, protože je neprovdaná. Potrestali ji tím způsobem, že ji k nohám přivázali okovy, veřejně ji zmrskali, oholili jí hlavu, přinutili ji obléct se do šatů z pytlaviny, posypat se popelem a při práci s sebou každý den nosit dřevěnou panenku natřenou červeně na znamení, že potratila dítě. Během nedělní mše musela stát před misijním kostelem a nechat si líbit urážky a úsměšky všech, kdo šli na pobožnost. Tento okázalý trest měl indiánské ženy přimět k tomu, aby porodily i nechtěné děti, protože záměrný potrat byl podle otců hřích. Otcové však nechápali, že za tu spoustu potratů mezi ženami kmene Topaa může nemoc. Například ti zlí duchové, jež ženy trýznili horečkami a bolestí v prsou, se podle otců jmenovali „zápal plic“, ale kromě toho se objevili i duchové, kteří přinášeli vředy a vyrážku, a Teresa zaslechla, že otcové o nich mluví jako o „syfilidě“ a „kapavce“. Tihle duchové byli pro Topay dosud neznámí, stejně jako nové plodiny a nová zvířata a nové květiny. A lidé se jim neuměli bránit.

Benita umírala. Nebyla nemocná na těle, ale na duchu. Nezavinila, že jí nezrozené dítě vyšlo z těla předčasně, ale otcové tomu nevěřili. Tvrdili, že musí posloužit jiným jako odstrašující příklad. Podobně odstrašující příklady předváděli s pokřtěnými manžely a bratry žen, kteří se chtěli vrátit k původnímu životu: vojáci je dohonili, přivedli zpátky a zamkli do věci zvané „kláda“, aby si z nich všichni mohli dělat krutou legraci.

Teresa seděla na patách a přemýšlela o ženách a dívkách, nacpaných do téhle stísněné chatrče bez větrání, bez ohně na zahřátí, bez šamana, jenž by zabránil zlým duchům přeskakovat z jednoho těla do druhého. Stačilo, aby zlý duch nešťovic nebo tyfu posedl třeba jen jednu ženu, a už onemocněly všechny, protože zlý duch se stěhoval z jedné ženy do druhé.

145

Ale otcové to zřejmě nechápali. A bohužel, nerozuměli ještě řadě dalších věcí.

Proč vlastně trvali na tom, aby se všichni i v letním žáru potili v svědivých vlněných řízích, když každý rozumný člověk by dal přednost nahotě? Proč nutili ženy, aby si zakrývaly těla, protože řádra jsou prý ohavnost? Proč otcové nazývali všechny zdejší lidi jedním slovem jako „indiány“? Žilo tu přece mnoho kmenů, které se lišily jazyky a pověstmi i předky. Například tahle žena, říkala si Teresa, je z kmene Janga. Každá pochází z jiné pokrevní linie, já neznám její obyčeje a ona zase nezná moje. A támhle ženy jsou z kmene Tongva, s mým vlastním kmenem nemají nic společného. Ale otcové nechápali ani tohle.

Teresa se snažila dodržet tradici večerního vyprávění příběhů a pověstí, jež představovaly pouto mezi generacemi až hluboko zpátky k prapůvodním předkům. Otcové však rozdělili nejen rody, ale i rodiny, bratry odvedli do jedné misie, sestry do jiné, prarodiče oddělili od vnoučat, bratrance a sestřenice od bratranců a sestřenic, takže příběhy, jež se večer vyprávěly, nepatřily vždy ke stejnému kmeni, k němuž posluchači náleželi. Teresa měla strach, že pokud to takhle bude pokračovat i nadále, starší lidé pomřou dřív, než stačí předat příběhy mladší generaci. Sedávala tedy se svými spoluvězeňkyněmi a vyprávěla jim o Pramátce, jež přišla z východu, a jak způsobila zemětřesení, když prošlápla želví noru. Vyprávěla příběh o cizinci, který připlul z moře a přinesl Topaům kouzelné oči. Jenže Teresiny pověsti pro řadu žen neměly sebemenší význam, protože ony znaly zase svoje vlastní pověsti. A když líčila příběh muže, jenž přišel z moře, jedno z maličkých se optalo: „Byl to Ježíš?“ Mýty jejího lidu se mísily s novými, křesťanskými, a co bylo ještě horší, spouště dětí dělalo problémy Terese vůbec rozumět, protože se učily mluvit výhradně španělsky. A při křtu dostávali pouze španělská jména, takže na svá rodová jména rychle zapomínaly.

146

Teresa ovinula prsty kolem koženého váčku, který jí na provázku visel kolem krku. Skrýval se v něm prastarý magický kámen, dědictví po Pramátce.

Proč se mezi lidmi rozmohlo tolik nemocí? I její vlastní matka zemřela na zapálení plic a řada dalších se teď dusila kašlem a planula horečkou. Není to z toho důvodu, že se nevyprávějí pověsti? Teresa při pohledu na trpící vystrašené ženy obviňovala sama sebe. Neměla jsem tu zůstat. Měla jsem odejít a starat se o jeskyni. Kdo teď pečuje o Pramátku? Nikdo, a proto nás postihla tahle kletba!

Věděla, co musí udělat. Aby zachránila svůj lid, musí se vypravit k jeskyni, třebaže tím poruší zákaz a hrozí jí krutý trest. Zkrátka si musí dát pozor, aby ji nenašli vojáci, protože po ní jistě budou pátrat, ostatně jako po všech uprchlících. Z trestu však měla daleko menší strach než ze skutečnosti, že potom by už nikdy neměla naději vrátit se do jeskyně. Nakonec si Teresa vzpomněla na Felipa. Srdce jí pukalo při představě, že ho opustí, protože jakmile jednou uteče, nikdy se nebude smět vrátit. Ale její lidé trpěli nemocemi a umírali. Nemůže jim pomoci jiným způsobem, než že odejde od milovaného Felipa a už nikdy se s ním neuvidí.

Okno bylo jen taktak široké, aby se jím Teresa protáhla. Přítelkyně jí pomohly nahoru, a přitom ji zahrnovaly požeňáním a přáním všeho dobrého, a to nejen v řeči Topaů, ale i v jazycích, kterým vůbec nerozuměla. Slíbila, že se nenechá polapit. Slíbila, že nedovolí, aby staré obyčeje upadly v zapomnění. A potom se tiše jako kočka spustila k zemi, do noci.

Nejprve se Teresa rozběhla k bylinkové zahrádce, skákala ze stínu do stínu, vybírala si vždy ten nejtemnější kout, a na cestu jí svítily pouze hvězdy s měsícem. Mezi bylinami a rostlinami natrhala květy a tmavozelené listy, ak se pustila podél stájí směrem na východ, kde narazí na prastarou stezku, jež ji zavede do hor. Náhle ji zastavil podivný zvuk.

147

Jukla škvírou ve dveřích dovnitř stáje a zpočátku nedokázala pochopit, jaký výjev se jí vlastně odehrává před očima. A pak zprudka a zájímavě lapla po dechu. V prasečím kotci mezi dvěma stáními pro krávy klečel bratr Feli-pe a vysvěčený do pasu se mrskal šesti zauzlovanými koženými řemínky, připevněnými k dřevěné rukojeti. Zdá měl postříkaná krev. Teresa bez rozmyšlení rozrazilla dveře a vrhla se k jeho boku. „Bratře Felipe! Co to vyvádíte?“

Zřejmě ji vůbec neslyšel a pokračoval v sebetřýznění.

„Dost!“ zavřískla Teresa, popadla karabáč a vyškubla mu ho. „Co to má znamenat, bratře?“

Felipe sklopil pohled ke svým prázdným rukám, načež pootočil hlavu a upřel na ni prázdné oči. „Tereso...“

Ta teprve takhle zblízka spatřila, jak zle má Felipe potrháná záda, navíc pokrytá jizvami po starých zraněních, a rozplakala se. „Proč to děláte?“

„Já... Chci, abych byl hoden Boha.“

„Tohle nechápu! Když vás Bůh stvořil, proč byste ho nebyl hoden? Cožpak on dává život i bezcenným bytostem?“

Teresa natáhla ruku a jemně se dotkla rudých podlitin na jeho bílé kůži. Nejradši by se mu na ta záda položila celým tělem a uzdravila je vlastními slzami, zalila ho svou láskou jako hojivým balzámem.

Felipe začal křečovitě vzlykat. Jak jí má vysvětlit, že touží po svatém vytržení? Toužil být zjizven stigmaty jako blahoslavený svatý František. Chtěl umět ochočit divoké holubice a kázat rybám v moři. Toužil po vidění - Pán a Maria se přece zjeví svatému Františkovi i jeho druhům, tak proč ne jemu?

Teresa nabrala v korytě vodu a omyla mu rány, jak nejlépe to svedla. Pak si utrhla dolní lem sukně a osušila mu krev. Obzvlášť něžně se dotýkala míst, kde kůže pukla. Celou tu dobu nepřestávala plakat, takže zmučené tělo bratra Felipa viděla přes clonu slz.

Felipe klečel, poddával se jejímu ošetřování pokorně jako děčko a kostnatá hrud' se mu otřásala hořkými vzlyky.

148

Konečně mu Teresa smyla krev a vysušila kůži, načež mu pomohla vstát a přes hlavu přetáhla šedou řízu, aby mu vrátila aspoň zdání důstojnosti. Pak v temnotě hrubě sroubené stáje pohlédla mnichovi do očí a otázala se: „Mohl byste mi prozradit, co vlastně chcete, bratře Felipe?“

Zdrsnělým hrdlem vyschle zašeptal: „Hledám nejvyšší slast.“

„A to je co?“

„Vysvětlím ti to. Jednoho zimního dne putoval bratr František s bratrem Leem z Perugie za naší Paní andělů a oba trpěli krutou zimou. Svatý František zavolal na bratra Lea, jenž kráčel před ním: „Kdyby Boha neblažilo, že bratří slouží jako příklad svatosti a sebeobětování ve všech končinách, pak by tohle nebyla nejvyšší slast.“ Ušli další míli a svatý František zvolal podruhé: „Bratře Leo, kdyby bratří mohli uzdravovat chromé, vracet zrak slepčům, sluch hluchým a řeč němým, pak by tohle nebyla nejvyšší slast.“ A po chvíli zvolal potřetí: „Bratře Leo, kdyby bratří ovládali všechny jazyky světa a byli znalí všech věd, kdyby dokázali vysvětlit celé Písmo a vládli všeteckým darem, takže by odhalili všechno budoucí, tajnosti všech myslí a duší, pak by tohle nebyla nejvyšší slast.“ A po další chvíli opět zvolal mocným hlasem: „Kdyby bratří uměli hovořit jazykem andělským a dokázali vysvětlit dráhu všech hvězd a užitek každé rostliny, kdyby znali vlastnosti všech ptáků, ryb, zvířat, lidí, stromů, skal a vod, pak tohle by nebyla nejvyšší slast. A kdyby bratří měli dar modlit se tak, aby všechny nevěřící obrátili na víru v Krista, pak tohle by nebyla nejvyšší slast!“ Načež se bratr Leo zastavil a požádal světce: „Otče, nauč mě, co je nejvyšší slast.“ A svatý František odpověděl: „Kdyby se stalo, až dorazíme k naší Paní andělů, promáčení deštěm a roztřesení zimou, oválení v bahně 3- zesláblí hlady, že zabušíme na vrata a fortnýř by vyšel a na naše oznámení, že jsme dva bratři, by nám jen nahněvaně odsekl, že lžeme, že jsme podvodníci, kteří se

149

snaží oklamat svět, aby chudé okradli o jejich almužnu, a nechal by nás stát venku ve sněhu a dešti trpět hladu, a kdybychom zabušili na bránu podruhé a fortnýř by nás odehnal bitím, a vyčerpaní zimou a hladem bychom zabušili potřetí a v slzách fortnýře prosili o přístřeší, ovšem vysloužili si tak jen hrubé povalení do sněhu, kopance a rány klackem - kdybychom tedy snesli všechna tohle příkoří a krutosti a nepravosti trpělivě a radostně a přitom rozjímali nad utrpením našeho Blahoslaveného Pána, které s ním právě snášíme z lásky k němu, pak bychom, bratře Leo, poznali nejvyšší slast.“

Teresa nenacházela slov.

„A když svatý František zemřel,“ dodal Felipe zoufale, „byl skoro slepý od té spousty slzí, jež v životě prolil.“

„Váš Bůh si přeje, abyste celý život proplakali?“

„Svatý František byl povolán Bohem, aby v srdci nosil Kristův kříž, aby trpěl po celý život a o svém utrpení kázal ostatním. Byl to ve skutečnosti ukřižovaný člověk, jak svými činy, tak i slovy. Svatý František dobrovolně vyhledával hanbu a pohrdání, a to z lásky ke Kristu. Radoval se, když sklízel opovržení, a truchlil, dostávalo-li se mu poct. Toulal se krajem jako poutník a cizinec a nenesl s sebou nic než křížek s ukřižovaným Kristem. Toužím se mu podobat. Chci se podobat i bratru Bernardovi, který došel do Bologne, kde se mu děti kvůli jeho nezvyklému a chudičkému úboru vysmývaly a tvrdily, že je blázen, přijímal jejich urážky s nezměrnou trpělivostí i radostí z lásky ke Kristu. A ve snaze najít ještě větší pohrdání záměřil bratr Bernard na tržiště, kde se usadil, a když se kolem něho shlukl početný houf dětí a dospělých a tahali ho za oděv a bili ho a někteří na něho dokonce házeli kamení a bláto, bratr Bernard to všechno snášel mlčky a trpělivě a ve tváři měl výraz nejvyššího slastného vytržení. Po několik dní se vracel na stejné místo a přijímal stále stejné urážky, až se jednou obyvatelé města zamysleli a řekli: „Tenhle člověk musí být velký světec.“

„A já bych chtěl být stejný jako on!“ zaplakal Felipe, „jenže velký světec musí mít v srdci nezměrnou pokoru.“

150

Což mohu toužit po slávě světce a současně zůstat pokorný? Tohle mě mučí! Moje hříšná pycha a marnivost mě oloupi

o nejvyšší slast!"

Zděšená Teresa si pomyslela: Takže ta nemoc nepostihuje pouze můj lid, ale i bílého muže. Znamená to, že se skrývá v půdě a ve vzduchu a v rostlinách a ve vodě a je třeba ji vypudit. Svět musí získat zpět ztracenou rovnováhu.

Vztáhla k Felipevi ruku.

Felipe ji pokorně následoval. Nasedli na mulu a putovali po sluncem ozářené stezce na východ od misie, kolem dehtových jezírek a močálů, dokud nedorazili k úpatí hor, jímž otcové dali jméno Santa Monica. Jeli temnotou tak dlouho, dokud se nedostali k balvanům pod svahy, označenými starověkými symboly havrana a Luny. Tam Teresa oznámila, že dál už musí pokračovat pěšky. Felipe, jehož poháněla síla vymykající se jeho vůli, se jí poslušně držel v patách, příliš zdrcený svou vlastní bolestí a zoufalstvím, než aby se vyptával, proč má klášter jednu nohu před druhou. Když v kaňonu narazili na chřestýše, Felipe ucouvl, ale Teresa mu poradila, ať jde tiše dál, že had jim neublíží. Je to náš bratr a prokážeme-li mu patřičnou úctu, nechá nás projít." A skutečně, prošli kolem a had se lhostejně odplazil pryč. Těsně před jeskyní Teresa tiše upozornila: „Tohle je svaté místo. Uzdravíte se tam."

Nejprve na prastarý hrob položila květiny a vysvětlila Felipevi, že žádný návštěvník nepřichází k Pramatce bez daru. Pak pomocí svých primitivních nástrojů rozdělala ohýnek, a jakmile do plamenů vhodila tmavozelené listy, natrhané v bylinkové zahrádce, náraz se kolem zvedl štiplavý kouř a podráždil Felipa v nose důvěrně známou vůní marihuany, kterou pěstoval jako přísadu do svých léků. Zatímco oheň ozařoval symboly namalované na stěně, Teresa Felipevi vyprávěla příběh Pramatky, jak jej

slyšela od své vlastní matky a ta zase od své matky a tak dál do minulosti až k samému počátku.

Felipe naslouchal tiše, s očima upřenými na prapodivné symboly na stěně, a po chvíli jako by jeho bolest začala trochu ustupovat a úzkost nepatrně polevila.

A jak kouř naplnil jeskyni a vnitřek se zahřál a zútl-něl, Teresa, která teď sama sebe nazývala jménem Mari-mi, nepřestávala tichounce odříkávat historii svého rodu, recitovala mýty, jež sama slyšela po celé dětství, a přitom se zvolna vysvlékala ze šatů, k jejichž nošení ji nutili otcové: z halen a sukně, spodního prádla, střečnic, až nakonec stála před Pramatkou tak, jak přišla na svět.

Pro mladého mnicha to neznamenal tak velký šok, jaký by jím otřásl kdysi. Vůně listů mu plnila nozdry a hlavu a plíce a hojivá moc začínala působit, takže neviděl pranic zvláštního na skutečnosti, že stojí v prastaré jeskyni s nahou indiánskou dívkou a naslouchá příběhům, které by kdysi označil za pohanské a sprosté.

Po nějaké době v něm rytmus Teresina hlasu začal probouzet jeho vlastní vnitřní rytmus, jako by jeho tep i dech, dokonce i nervy a svalstvo reagovaly na Teresino monotónní odříkávání. Aniž by si uvědomoval, co dělá, bratr Felipe začal odkládat řízu a sandály a bederní roušku a nakonec i on stanul před Pramatkou v pokorné nahotě.

A současně s tím, jak z těla odhodil těžkou vlňnou látku, jako by mu z očí spadly šupiny a z duše okovy. Náhle pocítil bezstarostnost, jakou dosud nepoznal ani ve svých představách. Cítil, že ústa se mu roztahují do úsměvu.

A pak se cosi dotklo jeho pokožky, jako křídla, jako šepot. Ohromeně zíral na bronzové prsty laskající jizvy starých ran na jeho těle. Terese se při pohledu na hrůzný stav Felipova těla zalily oči slzami - ty vystoupilé kosti a žebra jako důkaz toho, že v honbě za duchovní extází se trýzní hladem a mučí sám sebe. Jak ubližoval těm nebohým údům! Jak si rozseká tu jemnou kůži!

„Nebohý Felipe!" rozplakala se. „Kolik jsi toho vytrpěl!"

152

Objala ho a přivinula k hřejivým nadřím. Zabořil se jí tváří do vlasů, pevně ji stiskl pažemi a podržel těsně u sebe. Na prsou cítil Teresiny slzy. Jeho vlastní slzy mu kanuly na její hlavu. Plakali společně a pevně se objímali v žáru mýtického dýmu.

A pak se začalo cosi dít. Felipe začal stoupat vzhůru ze své tělesné schránky, jako by ho zvedal anděl, vynesl jej na vlastních křídlech, až se ocitl vysoko pod stropem jeskyně a shlížel dolů, kde viděl dva boží tvory objímající se ve své přirozené nahotě a vlévající si do srdce navzájem lásku. Viděl, jak muž stáhl dívku k zemi a položil ji na lože z květin a šedého františkánského hábitu. Kolem dívky se rozprostřely její dlouhé černé vlasy a ve tváři se jí objevil výraz extatické slasti. Anděl viděl mužova krví podlitá a zjizvená záda a dívčí ruce, jež ho na těch ranách zlehýn-ka hladily. Ti dva se políbili, dlouze a láskyplně, a Felipe se neubráníl úsměvu. A pak se k svému vlastnímu úžasu dokonce rozesmál. Cítil, že tělo má vřelé a vlhké, že se ho zmocňuje nepopsatelný pocit, který mu rozpíná srdce tak mocně, až se začal strachovat, že samou touhou a radostí a blažeností na místě zemře. Zaslechl mužský hlas křičící u vytržení, na černých dívčích řasách spatřil diamantový třpyt slzí.

A tu se jeskyně znenadání zalila zářačnou jasnou září a Felipe kolem sebe spatřil davy lidí! Jako by kámen horských stěn roztál a Felipe viděl daleko k obzoru na bezpočet zástupců lidstva mizejících v planoucím nekonečnu. V oslepené jasnoživém osvětlení si uvědomil, že jsou to duše všech, kdož žili před ním, a kdož nyní dle v blahoslunné boží záři. A v čele toho ohromného moře lidí stál Prorok Eliáš a Prorok Mojžíš, oba v přenádherných řízách. A mezi nimi byl i Ježíš, změněný ve sloup světla. Nad nimi se vznášela Nejsvětější matka, chvíli v podobě zářící holubice, chvíli jako krásná žena, oslnivá a skvostná, zahrnující všechny pod sebou svou láskou a milostí.

Felipe vyrazil drásavý výkřik a ucítil, jak se mu rozpuklo tělo a duše svobodně vzlétla k nebesům.

153

A potom ho andělé něžně snesli zpátky na zem, zpátky do jeskyně, k teplu a dívce, kde se bratr Felipe propadl do toho nejhlubšího a nejsladšího spánku, jaký kdy zakusil.

Po probuzení zjistil s údivem, že je úplně nahý. Vzápětí si však připomněl, že to je jeho přirozený stav, že takhle ho Bůh stvořil, stejně jako všechny ostatní muže a ženy, a že v nahotě není pranic ostudného. Což svatý František sám neodložil vlastní oděv s výkřikem: „Otče náš, jenž jsi na nebesích?"

Felipe se zadíval na Teresu ponořenou do líbezného dřímoty. Tohle je odpověď, kterou hledal, to tajemství dívky, jež ho

tak dlouho mátl. Byl svědkem toho, jak hovoří k rostlinám, šeptá větru a prozpěvuje dešti. Nebála se zvířat, naopak jim rozuměla a přátelila se s nimi, jako to uměl svatý František, ale sám Felipe nikoliv. Necítla se nadřazená přírodě jako většina lidí, ale viděla ji jako sobě rovnou. Tak tohle byla ta pravá definice pokory! Tak dlouho dívka žila v jeho blízkosti a sdělovala mu to, jenže on byl příliš slepý, než aby prožl a pochopil.

Zavzlykal radostí a slzy se mu vyřinuly stejně volně a hojně jako kdysi svatému Františkovi. Bratr Felipe přišel do Kalifornie hledat nejvyšší duchovní extázi, a také ji našel.

Do misie se vrátili před rozedněním, mlčky, oba překypující úžasem a vědomím, že té noci prožili hojivé kouzlo. Teresa oknem vyšplhala zpátky do ložnice žen a Felipe zamířil do své cely.

V misii však nezůstal. Než se druhého dne slunce vyhouplo k zenitu, už kráčet po stezce směrem k západu a nenesl nic než bochník chleba a malý balíček ukrytý v rukávu. Přetékal zbožnou úctou a vzrušeným blažen-stvím. Už ho netrápila žádná bolest, žádné pochybnosti. Všechno náhle dávalo smysl a on pochopil

Když v roce dvanáct set dvacet šest svatý František zemřel, pohřbili ho v chrámu svatého Jiří v Assisi. O čtyři roky později jeho tělo tajně přenesli do velkolepé baziliky, vybudované bratrem Eliášem. Během utajeného druhého

154 pohřbu jistý bratr v záchvatu náboženského vytržení odejmul světcí malíček z pravé ruky a skryl ho v malém španělském klášteře. Během následujících let byla relikvie chována v nejrůznějších schránkách, z nichž ta nová byla vždy dražší a přepychovější než ta předchozí, až nakonec ony svaté kůstky našly poslední odpočinek ve stříbrném relikviáři ve tvaru lidské ruky a předloktí. Když se otcové chystali k plavbě do Nového Španělska, aby v Alta California založili novou misii, tajně dostali do péče reli-kviář v naději, že světcova přítomnost ve vzdálené divoš-ské zemi zajistí úspěch jejich poslání.

A právě tohle byl Felipův dar Pramatce.

V jeskyni se vysvlékl do bederní roušky a relikviář opatrně zabalil do svého hábitu, načež jej pohřbil do hlíny na dně jeskyně. Poté, při vzpomínce na čtyřicet dní a čtyřicet nocí trvající půst svatého Františka, během něžž světec požil pouze půl bochníku chleba z úcty k našemu Pánu, jenž se postil čtyřicet dní a čtyřicet nocí bez jediného sousta, Felipe vyšel z jeskyně jen s růžencem a bochníkem chleba a nezamířil dolů k východu z kaňonu, odkud by se posléze dostal zpět do misie, nýbrž vystupoval kaňonem pořád výš, tvář pozdviženou k slunci a na rtech zářivý úsměv, kráčet stále výš a výš, až zmizel na pomezí rozeklaných skal a oblohy

7

Erica věřila, že kdyby Los Angeles mělo srdce, pak by jím byla ulice Olvera Street.

Když šla po chodníku kolem dlouhých bloků, cítila radostné vzrušení z pestře dlážděné ulice, kde prodejci u stánků nabízeli loutky, kožené zboží, vlněná ponča, sombrera, sošky svatých a pravé mexické speciality, zatímco kapela složená z mexických hudebníků vyhrávala

155

břesknuou verzi Guantanamera. Erica právě poobědvala šťavnaté dušené maso na chilli v osobitě restauraci s otevřenou teráskou, kde si člověk vůbec nepřipadal jako v centru pětimilionové metropole.

Zrovna se vracela od misie svatého Gabriela, když z náhlého popudu odbočila z dálnice. Nevěděla proč, snad jen že si chtěla v klidu popřemýšlet. Návštěva misie dopadla neúspěšně. Třebaže záznamy v misii sahaly až k datu jejího založení v roce sedmáct set sedmdesát jedna, v archivu se neobjevila jediná zmínka o tom, že by indiáni či otcové kdy vyrobili předmět, ježž Erica zrovna toho rána objevila v jeskyni. Doufala, že v misii najde aspoň náznak vysvětlení. Nu, a nyní se díky tomu nečekanému nápadu blaženě procházela mezi houfy turistů i místních obyvatel, kteří přišli navštívit historická místa tvořící součást skryté a romantické duše Los Angeles. Chrám naší Paní andělů, vystavěný v roce osmáct set osmáct indiánskými dělníky, kteří trámy na něj přivlekli až ze San Gabriel Mountains, a kde se o sobotních ránech konávaly quinceaneros, slavnostní přijímání dívek mezi dospělé, bujará oslava, jež údajně měla svůj původ v pradávných indiánských rituálech, a kterou se katolická církev marně pokoušela potlačit. Dále tu stál Sepulve-da House, nádherná viktoriánská stavba z roku osmáct set osmdesát sedm, Pelanconi House z roku osmáct set pětadesát, vůbec první cihlová budova v Los Angeles, a samozřejmě i Avila Adobe, údajně nejstarší stavení ve městě, prý už z roku osmáct set osmáct, čili pouhých sedmatřicet let po založení města. A Erica věřila, že všechno tu pulzuje vášněmi a pověstmi z minulosti.

Když vyšla na sluncem ozářenou Plazu s parkem v mexickém stylu, jemuž kraloval obrovitý fikovník, byla upřímně ráda, že se k téhle zastávce rozhodla. Samota má své výhody, ale občas duše zatouží i po hlučnějších, zalidněnějších místech. Všechny lavičky byly obsazené turisty, kteří dopřávali odpočinek svým uchozeným nohám, či místními občany s nosem zabořeným do Los Angeles Times či La Opinion.

156

A potom spatřila přízraky, průsvitné osoby ve starodávných oděvech, a koně a kryté vozy, chundelaté psy, ubohé chatrče z vepřovic, dřevěné chodníky. Erica byla na setkání s přízraky zvyklá, dokonce i v centru Los Angeles v pravé poledne. Mrtví ve skutečnosti nikdy neodcházejí. To ostatně prokázala právě archeologie. Viděla ženy se slunečníky, muže s nohama do oy kterým se na hrudi leskl odznak šerifa, lovce kožešin v sedlech a drsné zálesáky pátrající po saloonu. Lidé se domnívali, že dnešní Los Angeles je zkažené a nespoutané město. Měli by ho vidět před sto padesáti lety. Právě tady bylo srdce Divokého západu.

Všimla si dvou mladých současných hispánců, muže a dívky, kteří se vzájemně objímali kolem pasu a nakláněli k sobě hlavy. Eriku ještě v životě nenapadlo, že Los Angeles si někdo vybere jako místo pro strávení líbánek, ale Plaza se svou směsicí starého Mexika, květin, hudby, skvělého jídla, lidí v pestrém ošacení a s celkově rozjaře-nou a povznášející atmosférou jí náhle připadala jako dokonalé místo pro milence.

Při pohledu na kuchaře z asijské restaurace, jak se v pocákané bílé zástěře opírá o sloup lampy a čte si v ranním vydání

Timesů, se prudce vrátila do reality. Na první stránce byl článek o Emerald Hills - už zase. Tentokrát z titulku trčelo slovo „strašidla“. Bulvární plátek kdesi vystrachal staré články o sestře Sarah a podivných událostech v Strašidelném kaňonu. Sestra Sarah měla dokonce prohlásit, že nápad vystavět Chrám duchů právě na zmíněném místě dostala poté, co se jí zjevila „žena v říze“. Erica měla podezření, že vidění mělo víc společného s hereckým uměním sestry Sarah než se skutečností. Tento příběh nicméně odstartoval epidemii „vidění“ v jeskyni a všichni pracovníci naráz začali tvrdit, že blízkost toho místa v nich vyvolává divný pocit.

A v tisku se objevil ještě další trháč. Po nálezu relikviáře s ostatky svatého Františka se Erica zkontaktovala s Vatikánem, kde se dozvěděla, že relikviář přivezli františkáni do Kalifornie v roce sedmáct set sedmdesát dva

157

a už o tři roky později v misií zapsali, že zmizel společně s bratrem Filipem, jenž se záhadně ztratil, takže všichni usoudili, že ho v horách zabil medvěd grizzly. Erice však nešlo na rozum, proč by františkánský mnich pochoval kosti svatého Františka v jeskyni tak daleko od domova. A navíc v indiánské jeskyni.

Vatikán okamžitě vyslal svého zástupce. Rychlost, s jakou jednali, Eriku příliš nepřekvapila. Důvodem jistě nebyl sám relikviář (po celém světě jich byly roztroušeny snad tisíce) ani skutečnost, že svatý František patřil k nejvýznamnějším světcům Roli v tom hrála politika. Junipero Serra byl blahověstný, což byl první krůček ke svatosti, ale řada různých klik a skupin měla vůči jeho kanonizaci silné námitky a považovala ji za velmi ošemetnou záležitost. Na veřejnost vycházely stále nové a nové skutečnosti ohledně toho, jak františkánští mniši zacházeli s indiány, a katolická církev se tak dostala pod palbu kritiky. Nález světcových kostí pohřbených spolu s indiánskými ostatky vyvolal řadu důležitých otázek. Relikviář už byl sice na cestě do Říma, ale těšil se mnohem většímu zájmu sdělovacích prostředků než lidé, kteří hustě lemovali bezpečnostní zátarasy v Emerald Hills v naději, že se budou smět pomodlit na místě, kde spočívaly pohřbené ostatky svatého Františka. Lidé s nemocnými dětmi nebo příbuznými na invalidních vozících se modlili růženec a pokorně čekali, až je ochranka vpustí dál. Latinoameričané hrdě prohlašovali, že nápis La Pri-mera Madre odkazuje na zjevení Panenky Marie v jeskyni, načež reportéři tu okamžitě našli paralelu k Lourdám. Fotografie v novinách ukazovala ochrannou umělohmotnou fólii, jež nyní kryla kostru, i silná železná vrata, která zabezpečovala vstup do jeskyně. To všechno propůjčovalo jeskyni nádech náboženského tajemna, takže skutečně působila jako místo, kde se mohou konat zázraky.

Zrovna dnes ráno, když Erica sjížděla ze svahu do údolí, kde se silnička napojovala na dálnici Pacific Coast Highway, policisté zatýkali dva mladíky, kteří zatarasili silnici transparentem: Vykopávky na Emerald Hills platíte

158

ze svých daní! Eriku to pobavilo. Obyvatelé Los Angeles mohli být ledajací, ale člověk se s nimi nenudil.

Honem se vrátila do žhavé přítomnosti, jež se kolem ní hnala na sandálcích s vysokými podpatky a v elegantních polobotkách. Erica sáhla do kabelky a vylovila malý látkový váček, jehož obsah si vysypala do dlaně: prostínky křížek vytepaný z plechu s vyraženým datem: Anno Domini 1781.

„Možná jde o vzpomínku na významnou událost,“ zamyslel se kněz v misií, když mu Erica vysvětlila, že křížek byl pohřbený s úctou a péčí v důlku vystlaném květinami. „Možná šlo o čísi narození,“ dodal.

Narození? Ale čím?

„Vy jste se narodila tady, paní doktorko?“ optal se Jared, když se náhodou sešli v bufetu u jednoho stolu. Honem vysvětlil: Já jen že jste tak zapálená pro historii Kalifornie.“

Ta otázka ji překvapila. A navíc ji zaskočilo i zjištění, že si jí tolik všimá, a na okamžik si dokonce připadala polichocené, že ho vůbec zajímá. Vzápětí si však řekla, že se jí neptá z přátelského zájmu, ale že ji studuje jako nepřítele, stejně jako to dělá ona v jeho případě. Copak se přesně takhle nechovají všichni protivníci? Pátrají po silných a slabých stránkách svých soků. Nabídla mu svou obvyklou odpověď: „Pocházím ze San Franciska.“ Tedy, přinejmenším tak to měla zapsané v rodném listě. Pravda by se vysvětlovala dost složitě.

Laskavá sociální pracovnice v nemocnici se ptá: „Takže ty se jmenuješ Erica? A máš taky nějaké příjmení? No dobře, Eriko, tak mi aspoň prozrad, jestli ten pán, co tě k nám dovezl, je tvůj tatínek.“

Erica odpovídá: „Asi ne.“ Bylo jí teprve pět, ale už v tom věku dokázala v té dospělé tváři před sebou rozeznat údiv. Jak to myslíš, že asi ne?“

„Když já mám celou hromadu tatůků.“

Sociální pracovnice cosi zapisuje a Erica uchváceně visí Pohledem na jejich dlouhých nehtech pokrytých krásným lakem a na zlatém prstýnku, který se té milé slečně blýskal

159

na prstě. „A ta paní, kterou sem dovezli s tebou, to byla tvoje maminka?“ Překotně se opravila: „Je to tvoje maminka?“ Protože Erice zatím ještě nikdo neprozradil, že ta žena na pohotovosti zemřela.

Jared nepřestával vyvídat: „A máte v San Francisku ještě rodinu?“

„Nemám žádnou rodinu,“ odpověděla. Jsem sama.44 Nebyla to zrovna lež, protože Erica odpověď neznala.

Později, v jiné místnosti, se laskavá sociální pracovnice vyptává: „Zjistili jste něco ? “

A holohlavý muž, jenž netušil, že Erica je slyší: „Odhadl jsem to správně. Tipoval jsem, že ten mrňous bude patřit k některý z hipíských komun. Jen si vezměte, že ta ženská byla předávkovaná drogama, a taky jak vypadal ten chlápek, co ji dovezl, a jak byli oblečení. Zkrátka, jejich komunu jsem nakonec našel To děcko je očividně opuštěné. Jeho matka prý utekla s nějakým motorkářem. A pokud jde o biologického otce - matka se ke komuně připojila už těhotná a porodila tady. O otci dítěte se nikdy nezmínila Moc bych se divil, kdyby byla vdaná.“

„A zjistil jste aspoň matčino jméno?“

„Používala přezdívku Měsíční paprsek. Víc jsem se nedozvěděl. Pochybuju, že ji nebo otce najdete. Určitě nebyli manželé a ta malá nejspíš nemá ani rodný list.“

„Už jsem jí ho dala vystavit. Jako místo narození jsme uvedli San Francisco.“

„A co dál?“

„No, jako pětiletou ji už těžko někdo adoptuje.“

„Myslíte? Řada párů chce starší dítě, zvláště takhle roztomilou holčičku.“

„Jistě, ale má v sobě něco podivného...“

A právě dětství doprovázené vědomím, že matka ji opustila, to nepřetržitě střídání pěstounských rodin a železná, děsivá pravidelnost výměny jejich sociálních pracovníků, to všechno Eriku přimělo unikat do světa fantazie. Historky se pro ni staly záchranným člunem, vymyšlení ji drželo při zdravém rozumu.

160

Ve čtvrté třídě snila o tom, že do třídy vpochoduje krásný muž ve vojenské uniformě a velitelským tónem oznámí: Jsem generál MacIntyre a přijel jsem přímo z bojiště, abych se přihlásil o svoji dceru a vzal ji domů." Padli by si do náruče před všemi spolužáky - před Ash-ley a Jessikou a Tif fany, všemi uličníky základní školy na Campbell Street - a pak by vyšli ruku v ruce ze třídy, Eri-ca s plnou náručí nových hraček. V páté třídě si představovala, jak leží v nemocnici po operaci mozku a nutně potřebuje krevní transfuzi od blízkého příbuzného, aby nezemřela, když tu se k lůžku přitíhají její rodiče a s pláčem oznamují, že po ní nikdy nepřestali pátrat, a pak najednou spatřili její snímek v novinách pod titulkem: Dokáže někdo pomoci téhle holčičce? A protože jsou hrozně bohatí, z vděčnosti darují peníze na stavbu nového nemocničního pavilonu, který ponese jméno jejich dcery.

V šesté třídě si Erica založila rodinné album z fotografií cizích lidí. Psala k nim štítky: Mamka a já u moře nebo Tat'ka mě učí jezdit na kole. V sedmé třídě, kdy jí puberta vnesla do života nový nápor naléhavosti, začala pravidelně obvolávat dětské domovy a sociální agentury, aby se přeptala, zda se s nimi nekontaktovala její matka.

Sociální pracovnice přicházely a odcházely, střídaly se pěstounské rodiny, školy, prostředí. Erica měla pocit, že je jako barevná kulička, jež žije v hracím automatu, pořád někam skáče, odráží se a nikdy se nezastaví. Vyrůstlo z ní kurážné a milé děvčátko s košatou fantazií. Některé pěstounské rodiny byly plné drsných pubert'áček, které už v leccems překročily zákon, ale Eriku mezi sebe braly, protože se jim líbilo její vyprávění. Předstírala, že čte z dlaní nebo z čajových lístků a bez výjimky všem předpovídala šťastnou budoucnost.

A celou tu dobu se nevzdávala naději, že jednou pro ni Přijdou rodiče.

Při pohledu na křížek v dlaní si teď kladla otázku: Váz-ně byl na památku narození? Ale kdo vlastně přišel na svět? A potom, když se tak rozhlédla kolem sebe po opravených budovách a znovu se podivila, co ji vlastně tolik

161

láká v tomhle historickém srdci Los Angeles, co ji sem podvědomě přivedlo, mimoděk zavádila pohledem o bronzovou destičku s nápisem: Pueblo de Los Angeles Historical Monument - 1781 A.D. A náhle jí bylo všechno jasné.

Křížek nebyl na památku zrození člověka, nýbrž města...

8

LÉTA PÁNĚ 1781

Koho to prokrista napadlo založit osadu zrovna tady, pomyslel si kapitán Lorenzo rozmrzele. Řeka byla na hony vzdálená, žádné přístaviště, kolem vody žádné přírodní překážky, jež by posloužily jako hradba. Všechna velká města na světě vznikla přímo kolem řeky nebo u přístavů, které lze snadno ubránit. Jenže tohle město bude ležet uprostřed pustiny!

Lorenzo věděl, že guvernér Neve vybral to místo ke zbudování puebla záměrně. Nesešlo na tom, že tu nebyl přístav ani splavná řeka. Osadníky čekalo osévání polí různými plodinami a chov skotu a k tomu účelu byla zdejší rovná, zamlžená pláň přímo dokonalá. Lorenzo měl dojem, že Neve vypadá nesmírně spokojeně. Aby ne, když se mu podařilo splnit poslání, a sice založit v Alta California dvě osady, jednu na severu a druhou na jihu, jednu pojmenovanou po svatém Františkovi a druhou po Panně Marii.

Dios mio, pomyslel si Lorenzo smířlivě. Pojmenovat město po zdejší řece, jež se sama jmenuje po kapli ve vzdálené Itálii? Tak velkolepé jméno, tak dlouhé a velebné, že ho člověk s plnými ústy vysloví jen těžko. El Pueblo de Nuestra Señora la Reina de Los Angeles del Rio de

162

Porciuncula. Město naší Paní andělů od řeky Porciun-cula. Už teď si z toho lidé dělali legraci. Smáli se a tvrdili, že slovo Porciuncula je vlastně ironie, protože znamená „malý kousek" a přesně ten jim vládla ke zbudování osady věnovala. A co ti andělé? V životě tu nikdo anděla neviděl, nejvyšší pestrou směsiku osadníků dovezených z Mexika, pouhých jedenáct rodin z neuvěřitelně promíchaných ras: indián, černocho, mulat, mestic, a dokonce i Číňan z Filipín! Zbytek obyvatel guvernérem nově založeného města tvořili Lorenzovi mexičtí indiáni a španělští mniši s houfem indiánů v misiích. Do andělů však měli hodně daleko.

Lorenzo patřil k verbířům pověřeným uplácat obyvatele z Mexika, aby šli přesídlit do Alta Californie. Každý kolonista měl dostat parcelu na stavbu domu, dva lány močálu a dva lány suché půdy. Navíc měl každý právo užívat obecní pozemky k pastvě a sběru palivového dříví. Každá rodina měla po tři roky dostávat plat deset peso na měsíc, k tomu oblečení a náčiní, dvě krávy a dva voly, dvě bahnice, dvě kozy, dva koně, tři klisny a jednu mulu. Na oplátku se od kolonistů požadovalo, aby zdejší půdu obdělávali nejméně deset let.

Lorenzo osobně zastával názor, že tahle nabídka je velmi lákavá, ale přesto ani on, ani kapitán Rivera nedokázali získat požadovaný počet osadníků. Co bychom v tom bohem zapomenutém kraji pohledávali? divili se lidé. Nakonec skutečně nesehnali stanovené množství lidí a na sever vyrazili jen s tříadvaceti dospělými a jednadvaceti dětmi, z nichž jedno, Lorenzova vlastní dcerka, cestou přes poušť zemřelo.

A teď jsme tady, říkal si v duchu, zatímco čekal, až skončí proslovy a přimhouřenýma očima prejížděl po vzdálených horách a oceánu, nad kterým nepřetržitě visela mlžná clona. Zapadákov, mrzel se, odríznutý od civilizace, kde na

každého bělocha případně tisícovka domorodců. Ačkoliv sám byl criollo, jinak potomek Španělů narozený v Mexiku, Lorenzo necítil vůči indiánům tak hluboké pohrdání jako jeho spoluobčané. Ve skutečnosti

163

i

obdivoval jejich zálibu a dovednost v hazardních hrách a považoval ji za jedinou radost, kterou mu přesídlení do téhle divočiny nabízelo. Přijal své pověření verbovat nové osadníky, protože mu to umožnilo uniknout vojenské službě, a Lorenzo měl v plánu, jakmile se tady konečně usadí a zařídí, užít si pohodu a věnovat se pouze chovu dobytka, lovu a hazardu.

Lorenzo se v duchu zachmuřil. Co ho teď vlastně čeká za život? Jeho manželka, doña Luisa, nepřestávala truchlit nad ztrátou jejich dcerušky, a co bylo ještě horší, odmítala Lorenza vpouštět do svého lože.

Honem se myšlenkami vrátil k obřadu, jenž se konal pod stravujícím sluncem, zatímco nad hlavami jim kroužili dva jestřábi. Z budoucího města už bylo vyznačeno nové náměstí pomocí hraničních sloupků, které vymezovaly parcely domů obrácené průčelím na náměstí. Oficiální průvod, vedený guvernérem Alta Californie, s misijními indiány, kteří nad hlavou nesli obrovský obraz Panenky Marie, vážně pochodoval po obvodu náměstí, zatímco zdálky ho nehnutě pozorovali indiáni kmene Jangna, kterým zdejší půda patřila.

„Bůh nás sem povolal, abychom zachraňovali duše,“ vykládal zrovna padre z misie. Duše! pomyslel si kapitán Lorenzo cynicky. Královskou vládu spíš zajímá, že v Alta Californii loví pořád častěji Rusové, kteří se na severu dokonce i usazují. A taky jí vadí, že po Kalifornii chtivě pošilhávají Britové, proto je záhodno tu vybudovat co největší španělskou komunitu. Copak nemáme za úkol dostat sem co nejrychleji co největší počet katolických španělských občanů, podporovat příklon k víře mezi pohany a nutit je k co nejvyšší porodnosti, protože čím více katolických španělských občanů tu bude, tím hůř si jiný národ bude činit nároky na zdejší území! Kapitán Lorenzo byl před třinácti lety přítomen na španělském královském dvoře zrovna v okamžiku, kdy španělský velvyslanec v Rusku oznamoval, že Rusové mají v úmyslu obsadit oblast kolem Monterey Bay. A španělský král začal bezodkladně jednat.

164

Výsledkem toho jednání jsme my, pomyslel si kapitán Lorenzo, zatímco otec odříkával nad novým náměstím modlitbu. Lorenzo kašlal na to, jestli uvedou Ježíše k pohanům. Zajímalo se výhradně o dobytek a koně. Celá tahle zem, kam až oko dohlédlo, byla volná pro každého, kdo ráčil natáhnout ruku. Člověk tu mohl tak snadno zbohatnout. ..

Pohledem zavadil o svou manželku doñu Luisu, sedící po boku guvernérovy ženy a manželek dalších důstojníků ve stínu prostého doškového přístřešku na čtyřech kulech. Krásná žena, uvědomil si s bolestí v srdci, a dostatečně statečná, aby zvládla obtíže života na téhle divoké západní hranici. Stejně jako on byla Luisa kreolského původu, potomek španělské šlechty. Číslo jí to ze strnulého držení těla i z uzavřeného výrazu obličeje. Pláč si schovávala výhradně do soukromí. Kéž by tak měli více dětí! Jenže Selena představovala střed Luisina vesmíru a ten jí nyní zhasl jako svíčka ve větru. A jak se má urozená dáma zabavit, když všechnu dřinu a povolání zařídí indiáni? Ne snad, že by se Luisa svými jemnými ručkama někdy třeba jen dotkla vaření či šití. Jejím úkolem bylo vychovávat manželovy děti, učit je a vštěpovat jim vše, co se od potomků šlechty očekává. Ale další děti zkrátka neměli a nic nenásvědčovalo tomu, že je ještě budou mít.

Lorenzo se pokusil soustředit opět na obřad, po kterém se měla konat hostina na oslavu založení puebla. Z té se pokusil vytratit co možná nenápadně, omluví se jen guvernérovi a kněžím.

Na protější straně nového náměstí, na pozemku, kde se jednou bude tyčit kostelík plný ornamentů, stáli indiáni z misie a s ohromenou úctou civěli na průvod. Každý z nich měl kolem krku na konopném provázku zavěšený plechový křížek s vyraženým letopočtem, který dostali jako odměnu za to, že se připojí k několikakilometrové pouti procesí z misie až k místu budoucího města. O povolení zúčastnit se slavnosti požádala i Teresa, i když byla nemocná a potřebovala by spíš odpočívat. Viděla v tom však výjimečnou příležitost k útěku.

165

Přivedla s sebou i svoji pětiletou dcerku Angelu, která své jméno dostala díky tomu, že byla dcerou světce a k jejímu početí došlo v jeskyni Pramatky.

Teresa se v myšlenkách přechásto láskyplně vracela k bratru Felipovi, jenž zmizel už skoro před šesti lety a který, jak se šuškal, ukradl z misie ostatky svatého Františka. Všichni tvrdili, že se vrátil zpátky do Španělska. Obrátil se zády k Bohu, prodal svaté kosti a vede zahálčivý život boháče. Ovšem Teresa znala pravdu. Bratr Felipe odešel, aby se připojil k svému Bohu.

Zatímco se snažila dýchat hodně mělce, protože plíce měla rozežrané chorobou bílých lidí, rozhlížela se po vojácích a nových osadnících, kteří byli nadšením bez sebe, že získali „nárok“ na tohle území, zatímco Jangano-vé postávali opodál, nic nechápali a vůbec si neuvědomovali, že jim právě kradou půdu zděděnou po předcích. Teresa cítila ryzí děs. Tyhle lidi jsme považovali za své hosty. A oni si teď budou stavět domy na půdě, jež patří předkům někoho jiného.

Teresa nepřestávala číhat, až se jí naskytne příležitost k útěku.

Od okamžiku, kdy si uvědomili, že je těhotná, misijní otcové nespouštěli pobloudilou dívku z očí a dali ji ve dne v noci hlídat poslušnou pokřtěnou indiánkou. Věděli, že nějakým způsobem se jí podařilo uniknout z ženské ložnice, ale dokázat to nemohli. Kdyby však tohle chování prošlo jednomu indiánovi, prohlásili otcové, pak by to zkusili i všichni ostatní a houfně by se vraceli zpátky do vesnic. Otcům by pak nezůstal nikdo, kdo by dřel na jejich polích a stavěl kostely. Za těch šest let, které uběhly od Teresiny návštěvy jeskyně, vládl stále přísnější řád a krutější tresty. Mezi misijními indiány vypuklo několik násilných pokusů uniknout krutovládě otců, ale ti povolali vojáky s puškami a indiáni se přestali bouřit, protože proti takovým zbraním se neměli čím bránit.

A z toho důvodu si Teresa uvědomila, že tady se jí naskytá příležitost, protože otcové se věnovali vojákům a

osadníkům. Navzdory horečce, která jí spalovala kůži,

166

i bolesti v plicích se totiž pevně rozhodla: Ona i Angela odtud utečou, a to jednou provždy.

Vyzbrojeny listinami od španělského dvora objížděl kapitán Lorenzo hranice pozemku, jenž se měl stát jeho novým rančem: na jih až k potoku, který dosud neměl jméno. Lorenzo ho nazval Ballona po španělském městě, z něhož pocházel jeho otec, na východ k močálu, jenž byl na mapě označený jako la cienega, a na sever k la brea, asfaltovým jezírkům. Severní hranici pozemku lemovala prastará stezka vedoucí na východ a západ. Kapitán Lorenzo neměl dostat tu půdu hned, ale až po několika letech, kdy ji nechá spásat dobyt看, z kultivuje ji a bude na ní žít. Potom si může podat žádost a obdržet vlastnickou listinu výhradně na své jméno. Rozhodl se, že až ten báječný den nastane, svůj nový domov pojmenuje Ran-cho Paloma.

Pozemek zabíral kolem čtyř tisíc akrů a už nyní tu skupiny indiánů vyráběly vepřovicové cihly: jedna četa v hluboké jámě plné bahna zpracovávala chodidly směs hlíny a slámy, druhá plnila směsí dřevěné formy a třetí zase sluncem vysušené cihly vyklepávala z forem a rovnala je do hranic čekajících na zedníky. Indiáni pracovali levně, většinou jen za stravu a korálky, které beztak prohráli ve svých nekonečných hazardních a sázkových hrách. Odcházeli ze svých vesnic a na hranicích Lorenzova pozemku si budovali chatrče. Lorenza by zajímalo, zda se po skončení stavby vrátí k svému starému způsobu života. Doufal, že nikoliv, jelikož bude potřebovat pracovní síly k dobytku a koním. Že to ale bude nádherný ranč! Co nevidět tu bude stát dům se stájemi a dalšími hospodářskými budovami, stíněný stromy, jež si kapitán Lorenzo nechá doplavit z Peru. Představoval si růžové besídky a vodotrysky, dlážděné cestičky a vzdušné arkády. V domě se budou lesknout dřevěné podlahy a na nich vynikne Luisin mohutný těžký nábytek, jež z Mexika dotáhli na vlečných saních tažených voly. Nyní ho skladovali pod dehtovými plachtami

167

na místě společném pro celé budoucí pueblo, ale už brzy ho přestěhují pod vlastní střechu: ozdobně vyřezávané čtyřsloupkové postele, prádelníky, šatníky, stoly. Luisa dovezla i stříbro a čalouny, mosaz a příkrývky, svícny a kuchyňské nádobí. Takový domov by byl dost dobrý i pro královnu, říkal si Lorenzo hrdě.

Ale vzápětí si vzpomněl na Luisu, která při jeho odjezdu štekala rozkazy na indiánské služebné, jež olejem a klůcky leštily a udržovaly nábytek své paní. Od chvíle, kdy svoji holčičku pohřbili v poušti, Luisa o své židle a prádelníky pečovala skoro s fanatickou péčí. Že by jí věci nahrazovaly děti? zadumal se Lorenzo pochmurně. Bude se Luisa daleko víc starat o stav svého drahocenného psacího stolku než o manželovo blaho?

Náhle se mu vybavila vize pochmurné budoucnosti: doña Luisa, bez přátel a bez dětí - manželky osadníků jen zřídka kdy představovaly vhodné společnice pro urozené španělské dámy - s ubíhajícími lety stále zatrpklejší bude neslyšně přecházet mezi svým nábytkem, zkoumat jeho lesk a hledat každé smítko, peskovat indiánské služebné za jejich nedbalost a deptat je kvůli neviditelným šmouhám a skvrnkám. A pak si Lorenzo představil sám sebe, opomíjeného, zapomenutého, jak hledá útěchu v náručí snědých indiánek, ale bez špetky radosti ve svém vlastním domově, na což má, Dios mio, právo každý muž! Ne, pro tenhle truchlivý osud do Kalifornie skutečně nepřišel!

Zkrátka je třeba mít další dítě. Ale doña Luisa odmítala všechny jeho pokusy o sblížení a Lorenzo byl natolik ušlechtilý, že by se jí nikdy nezmocnil násilím, a navíc ho nelákala ani představa, že by se miloval s ženou nehybnou jako mrtvola. Dobrá nálada ho definitivně opustila. Lorenzo se rozhodl, že si vyjede na lov. Když natočil koně směrem k horám Santa Moniky, říkal si v duchu: Něco opravdu velkého. Dnes by mě jako úlovek uspokojil jen jelen nebo grizzly.

168

Zatímco otcové a guvernér oslavovali a noví osadníci se začali rozhlížet po svých pozemcích a vykládali si, co postaví tady a co zasadí támhle, Teresa si nenápadně odvázala mulu a s dcerkou v náručí se rozjela po prastaré stezce do hor. Pozdě odpoledne dorazily do cíle. Sesedly z muly a Teresa, které každé nadechnutí působilo nevýslovnou námahu a pronikavou bolest v hrudi, vedla Angelu kolem symbolů havrana a měsíce úzkým kaňonem vzhůru až do jeskyně. Zapadající slunce svítilo v takovém úhlu, že ostré šikmé paprsky vysílalo přímo na malbu na stěně. „Teď ti povím příběh naší Pramatky,“ zasípala Teresa. Pověsti se začínaly vytrácet. Ve vesnicích žilo stále méně lidí, takže co nevidět ty vesnice přestanou existovat. V misiích se kmény mísily navzájem: Tongvaové s Šumaši, Kemaajo-vé s Topay, a otcové je všechny označovali za Gabrielino nebo Fernandeno, to podle jména misie. Po večerech se vyprávěly popletené historky, nebo taky vůbec žádné. Místo kmenových pověstí se vykládaly příběhy o Ježíšovi a Marii, takže předci Topaů brzy upadnou v zapomnění. Ale Teresa se rozhodla naučit Angelu všem dávným pověstem a vysvětlit jí, že je musí předávat dál, aby se na ně nezapomnělo.

„Nebudeš žít podle zvyků těch vetřelců!“ nařizovala dceři a sundala si z hrdla provázek s křížkem. „Vůbec našim lidem nerozumějí.“

Ten výraz v tvářích otců, když se jim svěřila se svým těhotenstvím, hodiny výslechů - kdo byl ten muž? - a jejich naléhání, že ať to byl kdokoliv, musí přijít do misie a dát se pokřtít. Jenže Teresa zachovávala hrdě mlčení. Co si dělá se svým tělem, po tom nikomu nic není, to ostatně věděla každá žena kmene Topaů. Tihle muži, kteří se označovali za „otce“, ačkoliv kvůli svému celibátu sami děti zplodit nemohli, se snažili domorodým ženám diktovat ve všem, i v pohlavním životě. Takovou drzost by si netroufal žádný z Topaů.

169

Teresa vysvětlila Angele, že Pramatce je třeba přinést dárek, a pohřbila křížek do jamky vystlané okvětními lístky. V důsledku své horečky a nemoci si vůbec neuvědomila, že navíc jde o symbolický akt, že svoje nové náboženství pohřbila na hradla toho starého.

Potom si z hrdla sejmula váček se zázračným kamenem a pověsila ho kolem Angelina krčku. Poklekla k dítěti, vzala je za ramínka a naléhavě pronesla: Jmenuješ se Marimi. Už nejsi Angela. Odvedu tě žít do vesnice, kde lidé nikdy neslyšeli o španělském Bohu, který svým věřícím nařizuje krást půdu, jež patří jiným. Budeš vyrůstat ve zvycích kmene Topaů a

naší Pramatky."

Přitiskla dlan k tvářičce děvčátka, andílka, jehož jí daroval světec, a zašeptala: „Moje milovaná dceruško, jsi výjimečná a vyvolená. Ta bolest, která někdy trápí tvou hlavičku, není nemoc, ale dar. Jednou tomu porozumíš. Ale do té doby -" Teresa se náhle rozkašlala a bolestí se zlomila v pase.

„Maminko!" vykřiklo dítě zděšeně.

Teresa zadržovala dech tak dlouho, dokud bolest ne-polevila. Jízda od nově zakládaného náměstí ji vyčerpala. Ani si neuvědomila, jak vážně je nemocná. „Teď poslouchej, co ti povím, dceruško. Máš nové jméno, jmenuješ se Marimi, rozumíš? Už nejsi Angela, to bylo jméno pro křesťanské cizince, kteří tu nemají co pohledávat. Jsi Marimi a staneš se novou Strážkyní jeskyně. Rozumíš?"

„Ano, maminko."

„Opakuj to, dceruško. Pověz mi, jak se jmenuješ."

Jmenuju se Marimi, maminko."

„Dobře... A teď půjdeme. Na západ odtud se nacházejí vesnice, kam vetřelci nikdy ani nevtrhli. Budeme v bezpečí. Tam nás vojáci dosmrtní nenajdou."

Když však Teresa zamířila k východu z jeskyně, náhle se pod ní podlomily nohy a ona se zhroutila na hliněnou podlahu. „Už nemůžu dál!" zachraptěla bez dechu. „Marimi, teď mě pozorně naslouchej. Musíš sehnat pomoc. Seběhneš kaňonem dolů a zamíříš k moři. Dokážeš to?"

Dítě vážně přikývalo.

170

u

„Tam najdeš vesnici... Určitě v ní žije ještě pár našich lidí. Vysvětlíš jim, že jsem v téhle jeskyni, v jeskyni naší Pramatky, a že jsem nemocná. Zopakuj mi to, maličká, ať mám jistotu, žeš to pochopila."

Angela zopakovala matčin příkaz a Teresa se zády opřela o skalní stěnu. „Mají léky. Zase mi vrátí ztracené zdraví. A potom budeme žít mezi svými vlastními lidmi. Tak běž, dítě. Směrem k moři. Do vesnice. A přiveď sem pomoc. Budu čekat."

Holčička doklopýtala k ústí kaňonu, dychtivá splnit tak důležitý úkol, ale po chvíli zabloudila. Ať zamířila jakýmkoliv směrem, všude byly jen další kaňony, další skály, a žádné moře a žádná vesnice. Maličká se rozplakala.

Tu se před ní objevil polonahý muž s dlouhou a spečenou hřívou vlasů, s kůží spálenou sluncem dorůda a s divokým výrazem v obličeji.

Angela se obrátila a zbrkle se pustila na útěk, ale ocitla se v pasti. Ten divý muž stál mezi ní a východem ze slepé strže. Tyčil se nad ní do hrozné výšky, udiveně shlížel k děcku a vychrtlé špinavé tělo měl pokryté jizvami a boláky. Jediný kus hadru na těle mu halil rozkrok. Přesto mu ze zelených očí číselo inteligence a po chvíli v nich cosi svítilo. „Proč pláčeš, moje dítě?"

Hlas měl překvapivě jemný, takže Angela se uklidnila. „Když maminka je nemocná a já nemůžu najít vesnici!"

Muž zamžikal a pak se rozhlédl kolem sebe. „A kde je maminka?"

„V jeskyni."

Muž zůstal stát jako zkamenělý. Jeskyně. Rozpomínal se na jeskyni... Bylo to před lety, nebo teprve včera? Jeskyně, kde zažil extázi nejvyššího vytržení a kde se ho dotkla boží ruka, takže od té doby denně chodil v těchto horách s Ježíšem po boku.

Při bližším pohledu na děvčátko se náhle zachmuřil. Ta linie vlasů vyběhající ve špičce do čela, tvar očí, plné rty.

Teresa!

171

A ještě něco. Drobné znaménko na pravé straně brady. Jeho vlastní matka... V duchu zápolil se vzpomínkami, které už dávno odhodil. A taky sestra. Úplně stejné znaménko.

„Neplač, maličká," pronesl s úsměvem, při kterém odhalil polámané zuby. „Dobře vím, kde je tvoje maminka. Tu jeskyni znám. Pomůžeme jí. Uzdravíme ji." Natáhl k děcku kloubnatou ruku a Angela ji důvěřivě uchopila.

„Stát!" vykřikl náhle neznámý hlas a ozvěnou se odrazil od stěn kaňonu.

Angela a divý muž se prudce otočili a u vchodu do kaňonu spatřili španělského důstojníka. „Pust' ji!" vyštěkl.

Bratr Felipe popošel o krok kupředu a rozpráhl paže, aby vše vysvětlil. Ovšem spoušť byla mnohem rychlejší, kulka z muškety ho zasáhla přímo do srdce a srazila k zemi.

Angela se rozvřískala. Lorenzo se vrhl kupředu a popadl děcko do náruče, aby se nemuselo dívat na mrtvolu. Když vyběhl z kaňonu k místu, kde nechal uvázaného koně, postavil děvčátko na zem a snažil se je ukonejšit. „Už ti neublíží, maličká. Ten divoch je po smrti."

Holčička zmlkla a kulila na něho očka. „Habla Espa-ñol?" otázal se.

Přikývla a v pláči začala volat maminku.

Podle jejího oblečení odhadl, že patří k misijním indiánům. Uprchlice? „Kam jdeš?" zeptal se.

„Musím se vrátit k mamince," vysvětlilo děcko španělsky. Je nemocná."

„Nemocná?" Rozhlédl se po kaňonu, kde se už stmívalo dlouhými stíny v chladném vzduchu. Takže matka utekla i se svou dcerkou a chtěla se v horách ukrýt před otci. A onemocněla. Jakmile se snese noc, matka bude bezmocná proti pumám a medvědům, kteří tu žijí.

Najednou se Lorenzovi začal v hlavě líhnout nápad. „Odvezu tě k tvé mamince, ale musíš mi prozradit, jak se jmenuješ," prohlásil s úsměvem.

Holčička si pěstičkami promnula oči. Hlavu jí sevřela krutá bolest. Maminka jí o jejím jménu něco vysvět-

172

lovala, ale ona si na to nedokázala vzpomenout. Vyhrkla: „Angela.“

Lorenzo zvedl dívku do sedla. Chvilí se nechala vézt mlčky, ale jakmile zjistila, že se vzdalují od hor, začala křičet a opět volat maminku, takže nakonec jí Lorenzo při-klopil ústa dlaní a popohnal koně k rychlejšímu klusu, protože dobře věděl, že tak malické dítě brzy zapomene, zvláště když ji jeho žena přivítá jako svou vlastní dcerušku a zahrne láskou. Zatímco uháněl přes pláň, dál od hor a moře, zmlklé dítě přivinuté k hrudi, představoval si, jak se Luisa vytrhne ze svého zármutku a opět ho přijme do svého lože. Lorenzo usoudil, že lovecká výprava se mu toho dne skutečně vydařila.

9

„Když on se po smrti své manželky úplně zbláznil, aby bylo jasno.“

Erica se prudce otočila. Ginny Dimarcové seděl pod studenými očima studený úsměv. Doprovázela Eriku na opalovací dřevěnou plážku bazénu, co nejdál od hlučných hostů a skupiny Gypsy Kings prozpěvující Hotel California přes obrovité stereo reproduktory. Navzdory studenému nočnímu vzduchu se pár hostů odvážilo ráchat ve vyhříváném bazénu, ovšem jeho druhý konec za dřevěnou plážkou tonul opuštěně ve tmě.

Erica samozřejmě věděla, že Jared Black dostal pozvání na koktejlový večírek do pobřežního domu Dimarcových a že odmítl. Měla podezření, že Ginny Dimarcová nyní vychutnává pomstu zhrzené hostitelky tím, že plive jed na nevďěčného hosta - obzvláště proto, že tím hostem byl šéf Komise pro dědictví amerických indiánů, a hostitelka, jinak zámožná a společensky proslulá patronka

173

umění, se vypravila na soukromou křižáckou výpravu, jejímž cílem bylo založení indiánského muzea nesoucího její jméno.

Před pěti minutami, když se Erica uvnitř pohádkově velkolepého domu Dimarcových na pobřeží Malibu kochala úžasnou výstavou místní keramiky, domorodého košíkářského umění, indiánských fetišů, panenek kačina, eskymáckých totemů a kwakiutlských masek, Ginny ji zatáhla do kouta a s podivně horečnatým pohledem na ni udeřila: „Jaký to je pracovat znovu s Jaredem Blackem?“

Erica se na večírek Dimarcových vůbec nechtěla, ale Sam jí připomněl, že se tam uvidí s řadou vlivných osob a jak je důležité udělat příjemný dojem na lidi, kteří dotují jejich granty. Erica si tedy poslušně oblékla své jediné koktejlky - černé jednoduché šaty s tenkými ramínky - a vyčesala si vlasy, aby aspoň trochu připomínaly společenský účes. Po týdnech strávených výhradně v ponožkách a šněrovacích botách jí nylonky a lodičky na vysokém podpatku připadaly hrozně nezvyklé. „Ale já s ním nepracuju!“

„No tak s ním bojujete!“ Následoval ostrý, rezavý smích. A vzápětí Ginny zaryla oči do Eriky jako vrtáky a dodala:

„Věčná škoda, že pan Black už měl na dnešní večer jiný program. Je tady spousta těch, co by se s ním rádi setkali.

Důležitých lidí.“ Erica zachytila v Ginnyině pohledu záblesk nepřátelství. „Ty pozvánky jsem rozeslala už před kolika týdny,“ dodala paní Dimarcová s jízlivým podtextem.

Erica chápala, že by měla objasnit důvod Jaredovy nepřítomnosti, omluvit ho za tento neodpuštělný společenský prohřešek. Napadlo ji, jestli Ginny náhodou nevyužila Jaredovo jméno jako vábničku, jestli sem řada hostů nepřišla právě a hlavně v naději na setkání s ním. Zatímco se kousala do jazyka, aby nevypleskla nesmysl typu, že Jared nepřišel, protože v televizi sleduje film pro pamětníky, připojil se k nim další host, aby Ginny složil poklonu za vydařený večírek. Erica pohotově využila příležitosti a utekla ven k bazénu, aby si naplnila plíce

174

čistým oceánským vzduchem a unikla klábosení a klepům večírku, aby si vychutnala chvilku samoty a zkusila udělat pořádek ve svých zmatených citech.

Jared jí zvolna pronikal do myšlenek i snů, jako by jí našeptával: Co vidíš navenek, to nejsem skutečný já! Erica si potřebovala promyslet svůj zájem o Jareda, vyhledat jeho kořeny a udělat si v nich jasno. Ovšem její hostitelka ji pronásledovala až ven jako dravá šelma: „Přece víte, že se po smrti své ženy doopravdy zbláznil?“ opakovala a škodolibě číhala na Eričinu reakci.

Co má ten nelítostný útok znamenat? nechápala Erica. A náhle ji napadlo, že Ginny doufá, že Erica se vrátí do tábora s pomluvami a otluče tomu nezdvořákému komisaři o hlavu, jakého neodpuštělného faux pas se dopustil.

„Hned po pohřbu,“ pokračovala Ginny, jako kdyby Erica nemlčela, ale beze studu si řekla o další drby, „prostě zmizel.

Jeho rodina po něm pátrala jako zběsilá. No nemyslím, že by se přímo báli, že si něco udělal, ale spekulovalo se tehdy o ledasčem.“

Erica na hostitelku vyvalila nevěřičně oči. Jared -a sebevražda?

„Vážně o tom nic nevíte?“

„Byla jsem v Evropě.“

„Můžete mi věřit, že to patřilo k hlavním zprávám dne, jak Jared zmizel a policie ho za nic na světě nemohla najít. O čtyři měsíce později na něho úplnou náhodou narazila skupina mořských biologů na jednom z ostrůvků v Lamanšském průlivu. Byl nahý jako Adam a oštěpem lovil ryby v laguně. Vlasy měl až po ramena, vousy jako křoví a prý byl opálený dohněda jako ořech.“

Na pobřežních dunách se začínaly zhmotňovat nezřetelné postavy - celé rodiny parkovaly na odpočívadle dálnice a s baterkami a sportovními pytlí mýřily k břehu na noční piknik spojený s každoročním lovem gruní. Erica je skoro nevnímala, protože měla plnou hlavu opuštěné Postavy, přecházející mezi naplaveným dřevem a prázdnými ulitami na pobřeží.

175

„Považte, že na něho uspořádali doslova hon,“ pokračovala s chutí Ginny, když si všimla, že konečně upoutala Eričinu pozornost, „a nakonec se jim schoval někde v jeskyni. Stopovali ho jako divou zvěř. Nakonec počkali, až se

snese noc, a našli ho podle záře ohně."

Erica zjistila, že v prstech drží zapomenutou sklenku vína, a dlouze usrkla. Pohledem utkvěla na vzdáleném obzoru, kde se hvězdy slévaly s oceánem. Zčistajasna do ní vjel žhavý vztek.

„Když ho biologové dopravili domů, bylo z toho pěkný pozdvižení, to si umíte představit," pokračovala Ginny. Jeho otec trval na tom, aby syna vyšetřil psychiatr, a dokonce ho chtěl dát do ústavu na pozorování. Ovšem Jared si jednoduše ostříhal přerostlý vlasy, oholil vousy a vrátil se ke své práci, jako by se nechumelilo. Ale stejně, to nemůže být normální, nemyslíte? Jistě, když mužskému zemře manželka, má právo truchlit, ale je nutný zacházet až takhle do extrémů?" Ginny se zasmála a v měsíčním svitu se jí zaleskly diamanty na hrdle. „Moc bych se divila, kdyby se Wade vrátil k životnímu stylu pračlověka jen proto, že jsem umřela!"

Erica křečovitě zesílila stisk sklenky v prstech. Nejradši by víno chrstla té ženské do obličeje, ale nakonec se silou vůle přiměla hledět na ohně, které teď lemovaly celé pobřeží.

Grunte je druh pobřežních rybek dlouhých asi dvacet centimetrů, s drobnou tlamičkou a žádnými zuby. Každý rok mezi březnem a srpnem podnikají noční nájezdy na pláže Jižní Kalifornie, kde se třou - tisíce rybek se veze na vrcholcích vln a samičky se zarputile zavrtávají do vlhkého pisku, kladou do něj vajíčka, nad kterými krouží samečci a oplodňují je. Pak se další vlnou nechají odnést zpátky do moře až do dalšího tření - pokud je samozřejmě nechytí lidé, kteří čekají na okraji příboje, loví nicnetušící ryby holýma rukama a házejí je do připravených pytlů.

Erica sama se už lovu na grunie také zúčastnila, držela buď baterku, nebo pytel a potom kolem půlnoci si spo-

176

kojeně hověla u ohně a cpala se pečenými rybkami. Dnes ji však ta podívaná plnila nevysvětlitelným smutkem. Zbláznil se. Erica si představila, že Jared pro svou manželku v ložnici přivěsu jistě vystavěl malý oltářík. Bude k němu patřit Netsuyina fotografie a čerstvé květiny, vyměňované každý den, možná dokonce i hořící svíčky. A každý večer před usnutím si Jared s Netsuyou určitě povídá, a právě ona bývá první, koho ráno osloví.

Erica si přitiskla dlaň na prsa. Zčistajasna nemohla popadnout dech. Pár metrů od ní se o pobřeží třístily zpěněné vlny a dvě děti, vřeštící jako racci, běžely v pěně a houpaly baterkami. Kužel světla bodl Eriku do očí.

Oslepivé sluneční světlo pustých a vichry bičovaných ostrovů v Lamanšském kanálu.

Vzápětí ji cosi udeřilo do hrudi, jako neviditelný elektrický šok. Lapla po dechu.

„No jen se podívejte!" vyprskla Ginny s rezavým úsměvem. „Ty rybky fakt nemají šanci." Potrásla hlavou. „Kde jinde než v Jižní Kalifornii se budou ryby samy vrhat na břeh? Dokonce i rybářský prut je tady holá zbytečnost! Není divu, že naši indiáni nebyli žádní válečníci."

Erica na hostitelku vytřeštila oči, načež postavila sklenku na zahradní stůlek, omluvila se a vběhla do domu.

Protlačila se mezi luxusně oděnými hosty a číšníky v rudých sáčkách s plnými podnosy šampaňského a jed-nohubek, slepě se hnala vpřed a cítila, jak jí srdce svírá stále se zužující obruč. Objevila Sama, přesvědčila ho, že odtud nutně potřebuje vypadnout, a když jí ochotně dal klíčky od svého auta a prohlásil, že se do tábora s někým svezou trochu později, vystřelila Erica z domu Demarcových a za okamžik už svištěla po dálnici rychleji než příboj, jenž přinášel k smrti odsouzené ryby na Pobřeží.

seděla ve voze ještě hodně dlouho poté, co i motor a zhasla reflektory. Opřela si zpoceně čelo o volant, zavřela oči a snažila se zjistit, co se to v ní vlastně děje.

177

I

unii

Co se s ní stalo na té dřevěné verandě u bazénu Dimar-cových? Byl to slabý infarkt? Záchvat paniky? Ta bolest přetrvávala, číhala přímo za hrudní kostí, svírala ji a nedovolovala jí pořádně se nadechnout. „Byl nahý jako Adam a oštěpem lovil ryby v laguně. Vlasy měl až po ramena, vousy jako křoví..."

Erica cítila nezvladatelné nutkání k pláči, ale slzy nepřicházely. Pozvolna vtahovala vzduch do plic, snažila se uklidnit, ale přitom jí na prsa dolehla tíha, jako by se na ně spustilo neznámé břemeno, temné a těžkopádné, jako by se tam vylíhlo nechtěné kukaččí mládě a roztahovalo křídla na úkor svého hostitele.

Erica se podařilo vystoupit z auta a zamířila k osvětlenému táboru. Na nahé kůži ji mrazilo. Měsíc na ni jukal skrz větve nad hlavou jako podezíravé oko, jako oči přízraků, jež zřejmě obývaly lesy kraje Topanga. Ohlédla se po Jaredově přivěsu. Za okny byla tma. Ještě se tedy nevrátil z té své každovečerní výpravy bůhvíkam. Ale kdyby tu byl, co by mu řekla?

Ani nedošla ke svému stanu, a už si stačila všimnout, že zapínání obou polovin vchodu je upevněné jinak, než ho zavřela sama.

Opatrně vešla dovnitř, rozsvítila a rozhlédla se. Největší starost měla o předmět, který zrovna to odpoledne našla ve čtvrté vrstvě, ale ta věc dál ležela na svém místě na pracovním stole, přesně tak, jak ji tu Erica nechala. Zkusila otevřít kovovou kartotéku, ale byla bezpečně zamčená. Jelikož ve stanu neměla peníze ani šperky, nešlo jí do hlavy, proč by se někdo měl namáhat s vloupáním - ale přitom tu někdo byli

A najednou to uviděla. Na polštáři postele.

Obyčejná sekerka, co se dá koupit v každém železářství, ale byla zavinutá do pruhů nevydělané kůže a ozdobená pery, aby připomínala indiánský tomahawk. Erica ihned pochopila, co to znamená.

Výhlášení války.

Celá se rozklepala. Někdo znesvětil její soukromí se stejně sprostou neomaleností, s jakou Ginny Dimarcová

178

znesvětila to Jaredovo. Na okamžik viděla doslova rudě, ale hned nato se vyřítla do studené noci a bez ohledu na to, že pořád ještě má na sobě koktejlky a vysoké podpatky, odpochodovala přímo do stanu s kantýnou. Indiáni však

neseděli u svého obvyklého stolu, kde jinak v jednom kuse mazali karty - jako by předem věděli, že je bude hledat. Vyšla ven a zahlédla je na okraji tábora, kroužek válečníků, jak v záři táborového ohně hází šipky na terč připevněný na stromě.

Už zdálky si všimla obrovitého muže s prošeďivělou hřívou spletenou do indiánských copánků, jenž hře očividně vévodil. Nebyl jí povědomý. Byl navlečený do nylonového bomberu, který měl na zádech výšivku asijského tygra a pod ním rudožlutý nápis: Vietnam, červenec 1966. Když se otočil, Erica zahlédla na ramenou vojenské označení - planoucí oštěp s nápisem: sto devadesátá devátá pěchotní brigáda. Muž měl huňaté obočí a mohutnou bradu, útočné držení těla a místo úsměvu mu rty zkrivil úsměšek, když utrousil: „No ne, jestlipak tohle není naše kámoška antropoložka!”

„Kdo vlastně jste?” udeřila Erica na muže a nebojácně přistoupila těsně k němu. I když byla vysoká a navíc měla podpatky, muž ji stejně převyšoval o hlavu. „Vy do pracovní čtyři nepatříte!”

Muž si ke rtům zvedl plechovku piva a dlouze se napil. Přitom na Eriku provokativně upíral přimhouřené oči.

Erica zvedla tomahawk do výšky. Je to vaše?”

Muž si mohutnou rukou otřel rty a zavrčel: „Hele, něco vám povím. Moc dobře si pamatuju, že dokud jsem vyrůstal v rezervaci, tak vy bělošský mrchy z univerzity jste tam furt lezly a celý léto jste nás študovaly jako mravence.”

Erica mu zvedla zbraň ještě blíže k očím. „Ptám se, jestli to je vaše?”

„Motaly jste se tam s foťákama a notesama a nosily jste ^misukýnky, abyste těma dlouhejma nohama provoko-Valy nadřazený indiánský kluky, i když samy jste se tahaly Se svejma zelenejma a nafrněnejma antropologickýma

179

frajerama v bundičkách a s batohama na zádech. Namlouvaly jste si, že všichni po vás pálíme jako diví, že jo? Ale my si z vás akorát dělali srandu a mohli jsme se potřhat smíchy, když jste dostávaly zápočty za zapsání pověstí, který jsme si vycucali z prstu! Kdepak by vás napadlo, že nikdo z nás ani ve snu neprozradil naše opravdový posvátný pověstí!” Erica otevřela ústa k odpovědi, ale statný indián k ní výhružně přistoupil a pokračoval: „Doneslo se nám, že máte v plánu dělat ty kostře testy DNA, ale mám pro vás překvapení. Z kostry mého předka neseškrábnete jedinou buňku, natož abyste ji stačila šoupnout pod mikroskop! Nemáme zájem na tom, aby nám vaše laboratoře vykládaly, co jsme vlastně zač a jaký jsme měli předky!”

Indián udělal další krok vpřed, a když se Erica vyplašeně ohlédla za sebe, mezi stromy tábora, zachechtal se: „No není to smůla, že zrovinka když ženská potřebuje rytíře, není v dohledu ani jedinej?”

Vtom zaslechli praskání větviček pod blížícími se kroky. V kruhu světla vrhaného táborovým ohněm se objevil Jared se sportovním pytlek přes rameno. „Charlie, co ty tady kčertu pohledáváš?”

Obrova očka se zlomyslně zablýskla. Jmenuju se Kojot, šéfe.”

„Nemáš tady co dělat. Je to proti zákonu.”

„Hele, tohle je svobodná země. Indiánská země, jo? Od moře až za obzor.”

Jared se tázavě obrátil k Ericce a ta mu podala toma-hawk. „Tuhle věc jsem našla ve svém stanu.”

„Patří někomu z vás?” Indiáni Jareda okázale ignorovali a začali znovu házet šipky. Jared zvedl tomahawk do výše ramen, zešířila se rozmáchl a mrštíł sekerou tak silně, až se zasažený terč na šipky rozletěl na dva kusy. Pak se obrátil ke Kojotovi. „Násilný vstup do soukromý-ho příbytku je zločin. Nezapomínej na to!”

„Podle zákonů bílých mužů, ale ne podle těch našich.” Kojot vztekle bodl ukazováčkem směrem k Jaredovi. „Vy Angláni jste dělali, co jste mohli, jen abyste nám kali-

180

fornskejm indiánům ukradli půdu i identitu. Smlouvy z padesátých let devatenáctého století senát nikdy nerati-fikoval, takže jsme si nesměli podržet svá území. Ministerstvo pro záležitosti indiánů systematicky záměrně uvádělo nižší počet Kalifornanů indiánského původu, takže jsme dostávali nejmenší dotace ze všech států. Do prdele, chlape, polovinu našich kmenů federace vůbec neuznává, takže nedostáváme odškodný a dávky na vzdělání a podobně jako indiáni v ostatních státech. Kalifornským indiánům vláda neposkytuje skoro žádnou pomoc, protože jste nás o půdu okradli tak dávno a tak dokonale, že to jinde nemá obdoby, a z toho důvodu jsme na ni podle vás ztratili nárok. Takže s těma svýma záko-nama si račte políbit prdel, kamaráde!”

Jared popadl obra za košili pod krkem a tiše zasyčel: „Poslyš, ať už máš v plánu, co chceš, radil bych ti sbalit si svoje sakypaky a okamžitě odtud vymáznout!”

Kojot ucouvl a okázale si rovnal límeček. Jedno si pamatuj, frajere. Na tohle se už odmítáme koukat se založenýma rukama, jasný? Začínáme se organizovat, mobilizovat. Nejspíš nás považujete akorát za bandu přitroub-lejch indiánů, ale čeká vás sakra překvapení! Vy sem chcete pustit tyhle lidi, aby se mohli pomodlit,” mávl masitou paží směrem k oplocení na protější straně silnice na Emerald Hills, kde stál houf lidí - bělochů, ovšem očividně nejrůznějšího vyznání - a společně odříkávali mantru. Jenomže nás to uráží, tihle křesťani s jejich podvodným novým náboženstvím, co se cpou na naše posvátná místa a předstírají zbožnost na entou. Jak by se líbilo vám, kdy-bysme vyzdobili katedrálu svatého Petra peřím a korálky a hezky si tam zahopsali tanec na přivolaní deště? Časy se měňej, šéfe. Už vedeme i soudní spory s vydavatelství-ma, který tisknou slovníky, ve kterých se objevuje slovo „squaw”. To je totiž urážka našich žen, chápeš? A taky donutíme botaniky, aby oficiálně změnili i názvy rostlin, ve kterých se objevuje kořen nějakého indiánského slova. A zoology čeká navlas to samý. A dokonce máme v plánu zatočit i se slovem „indián”, protože my přece

181

nepocházíme z Indie, šéfe! A taky nejsme „domorodí Američani”, my jsme „první Američani!” Takže koukejte, abyste viděl, vyjeden bílej advokáte, a sledujte, co všechno dneska dokážou synové Sedícího býka a Splašeného koně!”

Jared vzal Eriku za ruku a rázně ji odváděl pryč. „Musíme si dávat proklatý pozor,” poznamenal tiše. „Kojot sem nepřijel

na kamarádkou návštěvu, ale agitovat a roze-štvát. Naši mládenci jsou většinou poklidní a bez politických ambicí, zajímá je jenom výše platu, ale Kojot má nepříjemný dar výmluvnosti. Patří k nejužšímu a nejmili-tantnějšímu jádru Rudých panterů."

Erikou při nečekaném doteku Jaredových prstů na její paži projel elektrický výboj. V tom okamžiku jí Kojot a to-mahawk a indiáni, a dokonce i jeskyně mohly být ukradeni. Jared byl těsně po jejím boku, dotýkal se jí a ona náhle nedokázala myslet na nic jiného než na historku, kterou jí vyprávěla Ginny Dimarcová. „Rudých panterů?" slyšela svůj udivený hlas, i když daleko radši by se zeptala na jeho tehdejší divošský život na ostrově. Našel tam vůbec, co hledal?

„Rudí panteré jsou radikální odnož Amerického indiánského hnutí, a od událostí u Alcatrazu a Raněného kolena pořád hledají, kde všude by předvedli svou ukrivěnost. Nu, a teď se jim hodí naše jeskyně."

Erica se sevřelo srdce. „A co je ten Kojot zač?"

„Ve skutečnosti se jmenuje Charlie Braddock. Snaží se vetřít ke každému indiánskému kmeni, na který si jen dokážete vzpomenout, od Suquamishů ve Washingtonu až po Semiloly na Floridě. Žádný z nich ho ale nechce přijmout, protože Charlie s nimi nemůže prokázat pokrevní příbuznost. Nakonec se tedy rozhodl přihlásit k federálně neuznávaným kmenům, protože v tom případě nepotřebuje prokazovat své předky."

„Chcete říct, že ve skutečnosti není indián?"

„Pokud má Charlie v sobě třeba jen špetku indiánské krve, tak se k ní dostal jedině při transfuzi. Než se přidal k indiánskému hnutí, sloužil jako žoldák v Africe a ještě

182

předtím dělal řidiče sanitky, tedy dokud ho nezavřeli, protože se vydával za lékaře. Všechny jeho řečičky o životě v rezervaci jsou bohupustý lži. Charlie se narodil a vyrostl v San Fernando Valley a chodil na střední školu, kde byli sami běloši. A ta jeho bunda - do Vietnamu v životě ani nepáchl. Když mu hrozilo odvedení, Charlie nenápadně zmizel v Kanadě a hezky v závětrí tam počkal, až se to vyřeší i bez něho. Naštěstí všechno skončilo dřív, než ho stačili obvinít z vyhýbání se branné povinnosti. Ale pozor, vůbec bych ho nepodceňoval. Dokáže být nebezpečný pro bělochy i pro indiány."

Mezitím došli pod osvětlení v centru tábora. Jared si přehodil sportovní pytel do druhé ruky, ale náhle se zašklebil a chytil se za bok.

Erica se na něho vyděšeně podívala. „Copak, je vám zle?"

„Ale ne, pohoda." Moc v pohodě však nevypadal. Zbledl jako stěna a Erica neušlo, že navzdory chladnému nočnímu vzduchu se celý zpotil. „Fakt o nic nejde. Jen menší zranění. Pitomý, zbytečný zranění."

„Co se vám stalo?"

Silou vůle vymáčkl úsměv. „Uhnul jsem doleva místo doprava."

„Neměla bych sehnat ošetřovatelku?"

Zavrtěl hlavou. „Spíš potřebuju skleničku něčeho pořádného." Očima Erica sklouzl po vyčesaných vlasech, přidržovaných štrasovými sponkami, a pak ohodnotil její obnažená ramena. „Hezký šaty," poznamenal.

Erica měla dojem, že se nedokáže nadechnout. „Právě jsem se vrátila z večíрку u Dimarcových."

Jared zůstal stát uprostřed mýtiny lemované duby a stany, po níž přecházeli lidé, jako by se s Erikou ocitli o samotě uprostřed pustiny, kde nemusejí vnímat nikoho než sami sebe. „Ale i tak to jsou hezký šaty," zopakoval tiše.

Srdce jí klopýtlo. Po smrti své manželky se zbláznil.

„Docela jsem vás obdivovala, jak statečně jste se postavil Charliemu a jeho poskokům."

183

„S typem podobných frajirků jsem se nesetkal poprvé." Neexistuje mocnější zbraň než pohled z očí do očí. Na to nikdy nezapomínaj, Eriko. Kdykoliv tě někdo začne šikanovat, sjet ho pohledem. Ať už to bude ona nebo on, vždycky zařadí zpátečku a ti další jakbysmet. A v soudní síni se dívej soudci zpřímá do očí. Nerozhlížej se kolem sebe, neohlížej se po svém obhájci ani po zapisovateli nebo soudním zřízenci. Divila by ses, kolik síly se člověku skrývá v očích."

Tenhle hlas z minulosti odkazoval na dávnou šikanu ve škole, kde Erica musela čelit surovostem neomale-ných spolužáček v ústavní škole, kde většinu studentek představovaly dívky nezařaditelné do pěstounských rodin. S oblibou ji tahaly za vlasy a vysmívaly se jí, že je „chátra".

„Dojednám s ochrankou, aby dohlédla na Kojota a taky na váš stan," ozval se Jared. „A víte co, pojdte si dát se mnou skleničku. Můžete mi vyprávět, o co jsem na tom večíрку přišel."

Erica se do Jaredova přívěsu dostala předtím jen jednou, když s vykopávkami teprve začínali. Pamatovala si „obývací pokoj" hned za sedadlem řidiče a spolucestujících, sestávající z kožené pohovky a dvou kožených klu-bovek, mezi kterými stál televizor s videopřehrávačem. Dále tam byl impozantní „velín", tvořený faxem a telefony a počítačem, hromadami dokumentů a formulářů a korespondence a právnícké literatury. Vzadu jukala kuchyňka s lednicí, myčkou, sporákem a mikrovlnkou a neuvěřitelně důmyslným přístrojem na výrobu kapucína. A dvěma ložnicemi, pokud si Erica vzpomínala, bylo vidět na dvojlůžko.

Sotva teď ale vešla za Jaredem do přívěsu a on cvakl vypínačem, skoro se té změny vyděsila.

Kancelářský stůl nahradilo rýsovací prkno. Na nástěnce visely připíchnuté náčrtky rodinných domů a úředních budov, prostrádané kopiemi nejrůznějších stavebních povolení a projektů výstavby na Emerald Hills. Místo hro-

184

mad formulářů a úředních dopisů tu ležela hromada rýso-vacích per a pomůcek. A co bylo nejpřekvapivější: maličký jídelní stůl, který bylo možné složit, aby nepřekážel, byl teď rozložený a nesl krásný model úžasného domu v moderním stylu, i s okolní krajinou a plaveckým bazénem. „Ty projekty si u vás někdo objednal?" vyhrkla Erica překvapeně.

„Dělám je jen pro zábavu," vysvětlil Jared, ale z hlasu mu číselo pýcha. Bylo znát, že její překvapení ho potěšilo.

Věnoval řadu nočních hodin pečlivému rýsování a puntičkářsky přesnému stavění modelu z lepenky a bal-zového

dřeva - a to včetně detailů, jako byly mosazné kliky u dveří.

Erica si všimla, že uvnitř modelu je dokonce i miniaturní nábytek a postavičky. „Kdo je to?“

„Myslíte ty panáčky? Ti tam jsou jen kvůli přesnější představě proporcí stavby.“

Erica chvíli přemýšlela. Pohledem klouzala po maličkých místnostkách, jež by ve skutečnosti byly prostorné a vzdušné, a snažila si představit, jak by se v nich asi žilo. Jsou to Arbogastovi," začala. „Sophie a Herman Arboga-stovi a jejich děti Billy a Muffin. Sophie je v domácnosti, ale pravidelně chodí zadarmo vypomáhat do nemocnice a taky zaskakuje za průvodkyně v Městském muzeu." Nakoukla do horních pater modelu „Herman je kardio-chirurg a zrovna prochází krizí středního věku. Dostal chuť začít si románek se sestřičkou z ambulance. Myslí si, že Sophie o tom neví, ale ta doufá, že Herman někoho má, protože sama manželovi loni zahýbala s jeho kolegou, takže by si kapku srovnala svědomí."

Sklonila se níž, aby viděla do rozlehlé kuchyně, propojené s obývacím pokojem. „Billy je vzrušením bez sebe, protože u skautů povýší od mrňat do staršího oddílu a Muffin by nejradši objímala celý svět, protože jí konečně zmizely všechny uhry, a jak se zdá, jeden kluk z paralelní třídy na ni dělá ůči." Erica se napřímila a podívala se na Jareda. Je to 'krásný dům"

185

Když si všimla, jak na ni užasle zírá, zrudla a honem se omlouvala: Já vím, tohle vymýšlení historek je příšerný zlozvyk, co?"

Jared se jen usmál a potřásl hlavou, načež otevřel posunovací dveře a zmizel v ložnici.

Erica se rozhlédla po té neuvěřitelně změně, jež se odehrála v Jaredově soukromém vesmíru. Právníckou literaturu vystřídala rýsovací pera a dokumenty. Jako kdyby v souboji zvítězil architekt nad advokátem a diktoval mu, jakým směrem se má ubírat jeho další život. Jako kdyby se něco v Jaredovi snažilo proniknout ven, získat pevný tvar a konkrétní význam.

Vynořil se z ložnice s dlaní přitisknutou k boku, zamířil do koupelny a tam si opatrně stáhl košili, aby si prozkoumal žebra. Erica spatřila v zrcadle jeho odraz - pod kůží začínala prosvítat šeredná zhmožděnina.

„A kde jste se vlastně tak zranil?" zeptala se. „Při lekci házení tomahawkem?"

Jared vystrčil hlavu ze dveří. „Prosím?"

„To tam mizíte každý večer, berete hodiny házení tomahawkem?"

Zatvářil se nechápavě, ale vzápětí se rozřehtal, i když přitom bolestně pomžikával. „Šermování." Vyšel z koupelny s lékárníčkou.

„Šermování? Jako rytíř? Ve zbroji a hledí?"

„To těžko," ucedil Jared, „jinak bych přece nevyfasoval tohle." Mávl zeširoka paží, ale hned zamžikal bolestí.

„Kdovíproč jsem přestal dávat pozor a můj šikulka protivník toho hned využil."

Erica si ho představila v postoji těsně před výpadem, jak s výkřikem: Za Francii a královnu! útočí a uhýbá, zlehka a svižně, čepel krájí vzduch s melodickým svistem a do toho se ozývají výkřiky: Touché! Šlechtický sport. A smrtelně nebezpečný.

Jared vytáhl z lékárníčky pružné obinadlo s kovovými svorkami a Erica si náhle uvědomila, že ji od něho dělí jen nepatrná vzdálenost. Navíc byli oba jen zpola oblečení - či polonazí, jak si kdo vybere, říkala si Erica zmateně,

186

on bez košile a ona jen v koktejkách s tenkými ramínky. Jared se snažil obvázat si hrudník a stáhnout zhmožděná žebra, ovšem natolik neúspěšně, že Erica to nevydržela, přistoupila blíž a nabídla se: „Ukažte, pomůžu vám."

Přitiskla mu jeden konec obinadla k hrudní kosti a poručila mu, ať ho přidrží, zatímco mu další část ovíjela kolem žebér. I když se hodně snažil, Erica poznala, že ho naražená žebra proklátě bolí.

Nakonec mu přetáhla obinadlo přes záda a přitom si všimla, že lehce voní vodou po holení a konečky vlasů se mu pořád ještě kroutí, jak mu navlhly ve sprše. Kůži měl však suchou a horkou a těsně pod ní se mu vlnily tuhé svaly. Každý večer bez výjimky se Jared Black věnoval tělesně i duševně namáhavému sportu. Dělal to jen pro udržení své fyzicky? Nebo měl nějaký hlubší důvod, jenž ho nutil zvedat kord proti jiným mužům?

Když nečekaně vyjekl, Erica se zarazila. „Promiňte. Myslíte, že máte něco zlomeného?"

„Kdepak. Po pravdě, vůbec to není tak hrozný, jak to vypadá. Jen mě to zabolí při každém úderu srdce." Erica pokračovala v utahování obinadla. Jared se usmál: „Kde jste se naučila tak lehkému doteku?"

„Při zacházení s ostrými předměty."

Na okamžik si pohlédli do očí. „Ale o mě se nepoře-žete."

Tak tomu Erica moc nevěřila. Jared měl v sobě cosi velmi křehkého, co se mohlo každou chvíli roztříštit, protože jinak by se tak usilovně nesnažil to skrýt a ochránit. Eriku na něm všechno hrozně zajímalo, ale copak se člověk může jen tak zeptat: Slyšela jsem, že jste se kdysi zbláznil. Místo toho poznamenala: „Na večírku jste nám chyběl."

„Dal jsem přednost zmláceným žebřům."

„Ale já myslela, že Dimarcovi jsou vám sympatičtí. Hodně se angažují v indiánských záležitostech."

„Jsou to pseudointelektuální liberálové, co okázale vysolí investice na filmy typu Tanec s vlky, ale opravdo-

187

výho indiána by si ke stolu nepozvali ani ve snu. Nebo jste snad na večírku nějakého zahlédla?"

„Mám dojem, že jeden tam byl, náčelník jednoho z kmenů z Coachella Valley."

„A vsadím boty, že měl na sobě oblek od Armaniho a přijel v porsche. Tihle šéfové kasin jsou úžasní pracháči, ale z jejich zisků jde k lidem v rezervaci jen hodně tenký pramínek. Neslyšela jste Ginnyinu proslulou aktovku na téma Žádné mýdlo v rezervaci? Tímhle s oblibou šokuje na dámských dýcháncích a tahá z přítomných vyplněný šeky. Chudáčci indiáni, nemají v rezervaci ani kousek mýdla!"

Erica mu obinadlo pevně utáhla kolem prsou a druhou rukou mu zajela do podpaží, aby dosáhla na konec obvazu za

Jaredovými zády. Na okamžik se tvářemi ocitli těsně u sebe. „Tak zrovna tuhle pikantnost jsem neslyšela, ovšem Ginny se vytasila s teorií, že právě grunie představují ten hlavní důvod, proč Španělům připadala Kalifornie tak lákavá." Erica pokračovala v rozvíjení obinadla a objímala Jare-da kolem hrudi, aniž by se ho ve skutečnosti jedinkrát dotkla. Jared se tiše ozval: „Tehle účes se mi na vás moc líbí. Počkejte, tady máte jednoho uprchlíka!" Natáhl ruku, zvedl ji ze šíje neposlušnou kadeř a zasunul ji zpátky pod štrasovou sponku.

Eriky se náhle zmocnila divoká touha padnout mu celým tělem na hrud', obejmout ho, pevně se k němu přitisknout, přestat se věčně rvát se sebou i se světem a dopřát si chvilíčku slabosti. Nakonec se však ovládla a konec obinadla zajistila kovovými svorkami. Jared z ní nespouštěl oči a náhle jakoby pro sebe zamumlal: „Pro lásku boží, Montessor!" „Prosím?"

„Vaše oči mají barvu amontilladského sherry." Usmál se. „A tváře teď máte rudý jako panenský jablíčka."

„Hrozně mi vadí, že se v jednom kuse červenám. Závídím ženám, které svou reakci dokážou s přehledem
188

zamaskovat." Ucouvla. „Hotovo. A pro příště bych vám radila, abyste si nehrál s noži, ano?"

„S kordy."

„To je fuk." Skryla pobavený úsměv.

Jenže mně se nelíbí ženy, co svoje pocity skrývají. Sluší vám, když se červenáte. A ty šaty vám taky seknou."

Erica cítila, jak jí hoří tváře. Opět o sebe na vteřinku zavadili očima, ale pak se Jared naštěstí odvrátil, aby rozevřel sáček z prádelny a vylovil čistou vyžehlenou košili. „Dáte si radši víno, nebo skotskou?"

Erica zaváhala sotva na vteřinku. „Vino. Bílé, tedy pokud ho máte."

Sledovala, jak si obléká košili - hedvábnou, očividně šitou na míru a velmi luxusní - a okouzleně si všimla, jak mu látka měkce přilnula k širokým ramenům. Pozapínal si všechny knoflíky s výjimkou toho u krku a pak si košili zastrčil do kalhot.

Zatímco naléval sklenky, zaslechli jemný šepot. Cink, cink, pleskaly dešťové kapky na střechu přivěsu. Oba naráz vzhledli, jako by strop byl průhledný a oni si mohli prohlédnout nečekané těžké mraky na noční obloze. Pocit intimity se v tom těsném prostůrku ještě umocnil. Erica si rozpačitě odkašlala. „Myslíte, že se vážně máme proč bát těch Rudých panterů?"

„Podle jejich názoru jsme s vykopávkami měli skončit už před hezkou řádkou týdnů." Jared jí podal skleničku. „Víte, že teď se k vlastnictví jeskyně hlásí hned devět kmenů?"

Erica užasle povytáhla obočí. Já zatím netušila, že o ni vůbec někdo stojí!"

„V současné době existuje v Kalifornii kolem osmdesáti kmenů, které usilují o oficiální uznání federální vládou. Hlavní potíž mají s prokazováním uznání historické pokrevní linie. Místní kmen, který by mohl prokázat souvislost s jeskyní a s nalezenou kostrou, by měl v ruce pád-nÝ argument dostat se do federálního registru indiánských kmenů, a tím rovněž žádat o dotace." Jared si do
189

skotské vhodil kostku ledu. „Bohužel, většina registrovaných kmenů o další kmeny nestojí, protože pak by po rozdělení celkové částky vyšlo na každý kmen méně peněz. A díky tomu se my dva dostáváme doprostřed pěkně šeredný bitvy."

Chvilku mlčky upíjeli.

„Ale proč zrovna šerm?"

Jared se opřel o pult kuchyňské linky. Kdovíproč se ani jednomu z nich nechtělo sedět. „Abych zvládl svoje návaly vzteku. Kdybych tu a tam s někým nezkřížil kord, mohl bych provést pitomost, který bych pak nadosmrtně litoval."

„A na co se tak zlobíte?"

„Na sebe."

Erica vyčkávala.

Zadíval se do čiré tekutiny ve své sklenice a zaposlouchal se do ťukání deště, jako by vážil myšlenky a snažil se dospět k rozhodnutí. Konečně přiznal: „V životě jsem nepotkal nikoho, jako byla Netsuya." Hlas mu zněl stejně jemně jako déšť. „Připadala mi exotická, bojovná a vášnivá. Nesnášela bělochy a dalo jí velkou práci, než svou lásku ke mně srovnala se svým křížáckým tažením. Často chodívala na porady a schůze, kam jsem já měl zakázaný vstup."

Zhluboka se nadechl, ale hned se zašklebil bolestí, a usrkl skotské. Erica měla dojem, že se před ní chystá otevřít dveře do velmi soukromých míst. „Když Netsuya vytušila, že je těhotná," pokračoval, „nevyhledala gynekologa. V okruhu jejích přátel byla žena z kmene Porno, která proslula jako porodní bába. Netsuya chtěla dítě porodit doma a já proti tomu nic neměl až do té doby, než jsem se dozvěděl, že u toho nesmím být. Nějak to souviselo s tajnými ženskými rituály, co by v přítomnosti mužů nefungovaly. Musel jsem se s tím smířit."

Znovu upil, ale bylo znát, že vyprávění ho neuklidňuje, že vnitřní napětí mu z hlasu vůbec nevyrchává. „Prosil jsem ji, aby zašla na vyšetření k lékaři, ale odmítla. Tvrdila, že běloši začali praktikovat porodnictví teprve před
190

dvěma sty lety, protože žártili na ženy a v téhle oblasti jim sebrali nadvládu. Připomínala mi, že její lid po tisíciletí rodil děti bez pomoci bělošských doktorů. Zkusil jsem navrhnout, ať jde tedy za lékařkou, ale jako bych mluvil do zdi.

Pohádali jsme se. Vmetl jsem jí, že to je přece i moje dítě a mám o něm taky právo rozhodovat, ale Netsuya mě usadila tím, že dítě nosí ve svém těle, tělo je výhradně její, a tak hlavní slovo v celé věci bude mít ona."

Jared se znovu napil. Pohledem přejížděl po obrysu malého modelu rodinného domu, jako by se v duchu ptal, jak Arbogastovi zvládli porod své Muffin a Billyho. „Když jí začaly porodní bolesti, zavolala porodní bábu, která dorazila i se svou pomocnicí, taky čistokrevnou indiánkou. A všechny tři ženy vešly do ložnice a zavřely za sebou dveře."

Jared se odmlčel jen na tu chvilku, než si dolil z láhve a doplnil skleničku a z lednice vytáhl další kostku ledu. „Porod se

protáhnul na celý hodiny. Čas od času mi přece jen dovolily zajít dovnitř a chvíli u Netsuye posedět, zatímco porodní bába vařila bylinkový čaj a její pomocnice vykuřovala pokoj posvátným kadidlem a odříkávala domorodý modlitby. A když dítě přicházelo na svět, vykázaly mě na chodbu, protože moje přítomnost byla tabu. Čekal jsem tedy na chodbě s uchem přitisknutým ke dveřím a natahoval uši. Netsuya zavřela a na jedinou zmlkla. Snažil jsem se zaslechnout pláč dítěte, ale když to ticho pořád pokračovalo, vpadl jsem dovnitř."

Ve sklence mu zachrastil led. Děšť bušil do střechy stále větší silou.

„Byla tam -“ Stiskl kříšťálovou sklenku mezi prsty a zadíval se do ní, jako by hleděl do vábivé propasti. Hlas mu zněl nepřírozně, strojeně. „Červenala se tam úděsná spousta krve. A ta porodní bába - Nadosmrti nezapomenu na výraz v jejím obličeji. Byla hrůzou bez sebe. Zachumlal jsem Netsuu do přikrývek a odvezl ji do údolí do nemocnice. Na tu jízdu si vůbec nevzpomínám, ale myslím, že celou dobu jsem držel ruku na klaksonu

191

a všechny křížovky prosvítil na červenou. Lékaři sice dělali první poslední, aby mou ženu a synka zachránili, jenže už bylo příliš pozdě."

Po Jaredových slovech se v přívěsu rozhostilo tak ohlušující ticho, že Erica strnula jako zkamenělá. Je mi to moc líto," šeptla konečně.

Na čele mu vystoupila silná žíla. Při každém dalším slově se skoro dusil: „A teď neproběhne jediný den, abych nemyslel na svého syna a nepředstavoval si, jak by asi dnes vypadal. Byly by mu už tři roky. Nikdy Netsu-ye neodpustím, co udělala, ale neodpustím to ani sám sobě."

Jenže ta tragédie přece nebyla vaše vina. Nikdo to nezavinil, podobné věci se zkrátka stávají."

„Podobné věci se nestávají!“ Jared se k Ericce obrátil skoro zuřivě. „Podobným věcem se dá totiž předejít! Přesně tak mi to ošetřující lékař později vysvětlil, když se mě ptal, jestli Netsuya brala během těhotenství nějaké léky. Řekl jsem mu, že by si nevzala ani aspirin. Nedovolila, aby v její blízkosti někdo kouřil. Netsuya byla tak posedlá zdravím, že pila výhradně bylinkové čaje a užívala bylinkové potravinové doplňky. No, a pak se mě doktor zeptal, o co konkrétně šlo. Vzpomněl jsem si, že Netsuya chodila pravidelně za porodní bábou, aby si vyzvedla směs ginkgo biloby, česneku a zázvoru, kterou jí ta léčitelka dávala proti tvorbě krevních sraženin. Jak se však ukázalo, tyhle rostliny současně prodlužují dobu krvácení, zvyšují krvácivost. Lékař tvrdil, že právě tím nejspíš došlo k tak vysoké ztrátě krve."

Jared obrátil k Ericce vyčerpaný, temný pohled. „Vykládal mi, že lidi si představují, že když užívají přírodní preparáty, dělají pro svoje zdraví to nejlepší, ale ve skutečnosti se tak můžou i zabít. Tenhle problém se prý objevuje pořád častěji, protože víc a víc lidí bere bylinné doplňky stravy, takže pro chirurgy se zvolna stává rutinou pokládat každému pacientovi před výkonem dotaz, zda něco neužívá, aby se tak předešlo problémům s pato-

192

logickou krvácivostí. A kdyby Netsuya šla za promováním lékařem, dostalo by se jí v tomhle směru včasné varování. A potom by ani ona, ani dítě -“ Jared se odvrátil a Erica měla na okamžik dojem, že vzteky mrsknou svou sklenkou o stěnu.

Teď ovšem chápala jeho každovečerní zápasy v šermu, pravidelné schůzky s ostrými čepelemi a hroty. Samozřejmě že nosil ochranný polstrovaný oblek a na obličeji masku a kordy byly jistě otupené a bez hrotu, ale na tom nesešlo. Jared potřeboval ten boj, průběh zápasu, švihal do vzduchu s propastnou zuřivostí a žalem, znovu a znovu vraždil svoje demony v nekonečném opakování tance plného viny a vzteku a pokání.

„Prokristapána!“ zašeptal zlomeně, „vždyť já je zabil -“

Erica k němu přistoupila blíž. „Ne, nezabil. Jared, to vážně nebyla vaše vina."

Obrátil se k ní tak rozrušeně, jako by se na ni chtěl vrhnout. „Byla! Měl jsem zasáhnout! Vždyť to bylo i moje dítě! Zasloužilo si tu nejlepší lékařskou péči, jaká existuje! Ale ne, místo toho jsem ho trestuhodně nechal napospas hlouposti a pověrčivosti!"

Erica zoufale hledala slova, protože si upřímně přála mu pomoci. „Netsuya byla přece vzdělaná, věděla, jak to chodí, znala fakta, a přitom si vybrala právě tohle. Těžko jste se mohl zachovat jinak než respektovat její přání."

Jared se nepřestával dívat do své skotské a klouby na ruku mu zbělely, jako by to sklo chtěl rozdrtit. „Pořád se mi vracejí noční můry," přiznal se tichounce. „Utíkám, snažím se někde dostat, ale bez výjimky tam doběhnu moc pozdě. Vždycky se pak probudím zalitý ledovým potem."

Opět se odmlčeli a naslouchali dešti. Erica měla rozjitřené smysly i emoce, jako by z ní sloupali slupku a nahou ji vystavili živlům napospas. Neměla tušení, co si vlastně myslet, co přesně a správně cítit. Jared a jeho bolest, jeho pocit viny. A její vlastní démoni, zlomyslně číhající hned za jejím srdcem. Toužila Jareda utěšit, cítila

193

lwjll I

jeho nedozírnou bolest, toužila ho obejmout a přitisknout mu ústa na rty.

„Za celé ty tři roky jsem se nesvěřil živý duši," zašeptal nečekaně. „Vy jste první."

Erica by ho tak ráda utěšila, ale netušila jak. Matky -pěstounky jí všechny do jedné vtloukaly do hlavy, ať přestane brečet, protože není na světě jediná, kdo má nějaké trápení. Učitelé jí vysvětlovali, že když se bude umět bránit, děti ji přestanou popichovat, sociální pracovnice jí vytýkaly, že je ufnukaná. Pokud Eriku někdy v životě někdo utěšoval, pak na to dávno zapomněla. Naposledy možná v komunitě hipiků, když jí matka ještě měla ráda. Děti se musí učit jiné utěšovat, stejně jako se potřebují učit milovat. Někdo je musí seznámit s tajemstvím těchto dovedností.

„Mám dojem," zavrčel Jared, který si náhle uvědomil, že dávno drží jen prázdnou sklenku, „že už jsem vás zdržel moc dlouho." Přerývaně si povzdychl. „Vážně jsem vám nechtěl otrávit večer svou životní historií."

Erica si zděšeně uvědomila, co vlastně provedla. Zaváhala. Tak v tomhle spočívalo tajemství jak někoho utěšit-člověk to provede bezmyšlenkovitě a nepřemýšlí, na co se zeptá teď či za chvíli, a tak podobně. Zatoužila dostat další

příležitost, posunout ručičky hodin nazpět třeba jen o minutu, zpátky k tomu okamžiku, kdy Jared přiznal: „Vy jste první," a potom přistoupit až těsně k němu, obejmout ho kolem krku, přimknout se k jeho horkému tělu a dát mu tak na srozuměnou, že aspoň někomu na něm záleží.

Bohužel, ten okamžik se táhl příliš dlouho, nakonec vychladl a ztratil na hloubce. Jared se k ní obrátil zády a opět sáhl po láhvi skotské. „Radši půjdu," vyhrkla Erica a postavila sklenku na stůl. „Zapomněla jsem ve stanu zavřít okna." Chvilku vyčkávala.

A potom bez rozloučení vyšla do deštivé noci.

194

Než se Erica převlekla z večerních šatů do pohodlné teplákové soupravy, bouře zesílila a vyla kolem stanu jako zvíře. Představila si lovce rybek grunií, jak se o překot ženou ke svým autům - a rybky vezoucí se na hřebenech přílivových vln, jako to dělávaly už tisíce let, bez nebezpečí, že je někdo polapí. A nakonec svou pozornost obrátila k předmětu na svém pracovním stole, na překvapivém nález z čtvrté vrstvy, který objevila zrovna to odpoledne.

V okamžiku, kdy na ten předmět narazila, z něj byla v šoku, doslova unesená, nemyslela na nic jiného - stejně jako když pes myslí na kost. Ovšem v téhle chvíli se skoro divila, proč onomu nálezu připisovala tak velkou důležitost, protože v hlavě měla pouze Jareda.

Silou vůle se přiměla soustředit pozornost na zmíněný předmět. Ostatně, přesně tohle dělávala celý život, protože jen díky tomu se jí dařilo neutonout ve vlastní bolesti. Nemysli na demony, kteří tě pronásledují, a přestanou existovat.

„Černé vlasy bez známek šedin," odříkávala do diktafonu hlasem, který jí připadal přehnaně hlasitý, „zapletené do třicet pět centimetrů dlouhého copu, jenž byl zřejmě odříznut těsně u šíje. Předpokládám, že cop patřil ženě." Pomocí klíštěk uchopila cosi, co připomínalo růžovou vložku. „Všechno nasvědčuje tomu, že cop byl pohřben s okvětními plátky květin," poznamenala a obracela křehkou vložku pod proudem světla a zkoumala ji pod zvětšovací sklem.

„Bougainvillea," oznámila po chvilce.

Křečovitě polkla. V prsou jí stále ležela tíha jako zlověstné, černě opeřené stvoření, číhající na ni ve stínech za bazénem Dimarcových, vyčkávající na okamžik slabosti, kdy Erica poleví v obezřetnosti, aby se jí mohlo uhnízdit přímo v hrudním koši.

Jelikož bougainvillea se v Kalifornii neobjevila do roku sedmnáct set šedesát devět a cop byl nalezen o vrstvu hlouběji, než jsme odhalili americkou jednocentimetrovou minci, ovšem zase ve vyšší vrstvě, než ležel plechový křížek, pak se ten prapodivný rituál, související s odstřih-

195

nutím copu, musel v jeskyni odehrát mezi rokem sedmnáct set osmdesát jedna a osmnáct set čtrnáct." Erica se zarazila a do očí se jí vkradl hluboce soustředěný výraz. Ruce položené na copu jí znehybněly, když si s úžasem pomyslela:

Začínáme se blížit k současnosti.

Podebrala cop oběma rukama. V prstech cítila tíhu jemných pramenů, které kdysi zdobily hlavu mladé ženy, a snažila si představit situaci, jež mohla vést k takové bezohlednosti - protože ustříhnutí vlasů ve století, kdy všechny ženy nosily dlouhé kadeře, to nemohlo být nic jiného než trest, případně sebeponížení. Oběť určitě nebyla Američanka, o tom Erica neměla sebemenší pochyby. Byla to tedy španělská dáma, kterou do jeskyně dovedli rozhněvaní bratři, kde ji ustříhli vlasy z trestu, že morálně poškodila rodovou čest? Nebo trest vykonaly mexické sestry mladíka, který spáchal sebevraždu z nešťastné lásky? Nebo ta žena byla mučednice v dávno zapomenutém indiánském obřadu přinášení obětí?

Erica zavřela oči a cítila, jak jí po tvářích proudí slzy. Tyhle vlasy kdysi dávno hřejivě spočívaly na ženské šíji, nadsakovaly, kdykoliv se rozběhla, rozpletené vlasy volně ve větru. Česala šíje, kartáčovala, pečlivě myla a laskala, možná dokonce i líbala. A nakonec ten cop, láskyplně zapletený a ozdobený kvítky, takhle necitelně utáli. Přitiskla si cop k hrudi a vzpomněla si, jak jí Jared zvedl z šíje zatoulaný pramínek vlasů a zasunul ho zpátky pod štrasovou sponku. Tak neskonale důvěrné gesto, jež v ní vyvolalo až děsivě bouřlivou reakci. A Erikou náhle zahltila bolest jako přílivová vlna mrazivého, nemilosrdného žalu. Ze rtů jí unikl vzlyk a v prsou jako by těžkl stále se rozpínající kámen. Představila si Jareda samotného na ostrově, jak prchá před svými zachránci a přeje si zůstat o samotě, od všeho a od všech mít pokoj. A ještě předtím ta zběsilá jízda do nemocnice, pocit viny a hrůzy bodající jako meč. „Dalo se tomu předejít...."

A zčistajasna pochopila, co to je, ta zlovolnost, jež jí za srdeční stěnou číhala jako zlomyslný skřet. Byla to

196

realita. Jaredova. A její vlastní. Konečně věděla, proč na něho poslední dobou tolik myslí. To kvůli jeho samotě.

Všichni potřebujeme někoho, kdo by na nás dohlížel, ale ne všichni máme to štěstí, abychom podobného člověka měli. Já. Jared. Dáma v jeskyni. My všichni jsme osamělí a bezbranní vůči všem, kdo nás chtějí přepadnout.

A Erica úplně nesmyslně zatoužila ochránit Jareda před světem Ginny Dimarcové, navlas stejně jako ochránila Dámu před vandaly. Neměla však tušení, kde s tím začít.

LUISA

LÉTA PÁNĚ 1792

Uprchnou společně. Dona Luisa a její dcera Angela.

Ovšem Angela o tom zatím ještě neměla ani potuchy. Ani kapitán Lorenzo, Luisin manžel. Ani kněží v misiích či ostatní osadníci žijící přímo v osadě Los Angeles či v jejím okolí. Tohle tajemství nosila Luisa sama a měla v úmyslu ho nikomu neprozradit, dokud se s Angelou nedostanou až do španělského Madridu. A jakmile dorazí do svého cíle, už nikdy, nikdy se nevrátí do Alta Californie a svému otrockému životu.

Luisu samozřejmě napadlo, že lidé by ji mohli odsuzovat jako hříšnici za to, že opustila manžela. Ale ona tomu předejde. Hned jak dopluje do Španělska, napíše Lorenzovi dopis a požádá ho, aby se za nimi ihned rozjel. A pokud odmítne,

hřích padne na jeho hlavu, protože to ůn opustí manželku a dítě.

A ostatně, Blahoslavená Matka, jež vidí každému až do srdce, jistě pochopí, že Luisa se zachovala správně. A na ttičem jiném nezáleží.

197

Právě teď byla ve své bylinkové zahrádce a sklízela lístky i květy, a protože plavba bude dlouhá a nebezpečná, nasbírala opia mnohem víc než obvykle. Lék byl určený pro Angelu.

Šestnáctiletá dívka trpěla ochromujícími bolestmi hlavy, jež přicházely v záchvatech a často jí způsobily až mdloby, a to už od těch dob, kdy ji Lorenzo jako naleze-nečka dovezl z hor do Luisiny náruče. Posláním opia nebylo ani tak potlačit bolest jako spíš zabránit dívence v mluvení. Když ten krutý záchvat stihl Angelu poprvé, z ničehonic zavřískla, popadla se za hlavu a omdlela. V podivném blouznění, jež její nové rodiče vyděsilo k smrti, holčička ječela. „Oni shoří! Oheň je sežehne!“ A potom se hystericky rozplakala. Později po probuzení si Angela na příhodu nevzpomínala ani náznakem a Luisa nad tím mávla rukou - určitě šlo jen o zlý sen. Jenže když přesně toho večera vypukl v horách Santa Moniky požár a zuřil po celých sedm pekelných dní, dokud ho neuhasila letní bouřka - a jak později vyšlo najevo, v té výhni zahynulo hned několik indiánských rodin - Luisa se na svoji adoptovanou dceru zadívala s neskrývaným zděšením. Když Lorenzo děvčátko našel, mělo na sobě misijní šatečky a mluvilo španělsky, proto Luisa logicky usoudila, že je pokřtěná křesťanka. Na druhou stranu Luisa dobře věděla, že ani všechna svěcená voda na světě nemůže z člověka smýt jeho rasu a původ. A kdyby lidé začali děcko považovat za čistokrevnou indiánku - i když sama Luisa o tom velmi pochybovala - nemohli by je obvinít z čarodějnictví, jakmile by vešly ve známost jeho věštecké schopnosti? Pravda, ve Španělsku už čarodějnice nekončily v plamenech hranice, ale kde vzít jistotu právě u misijních otců, kteří se v přísném trestání indiánů doslova vyžívali? Z toho důvodu Luisa pravidelně doplňovala své zásoby opia, aby ho měla po ruce pokaždé, kdy děvčátko postihl záchvat. Díky tomu se ty třetivé bolesti hlavy sice nevyléčily, ale další věštění se zaplať-bůh už nikdy nekonalo.

198

Luisa se na chvilku přestala sklánět nad záhonkem zářivě růžových máků, přitiskla si dlaň na bolavý kříž a protáhla se. Ztuhlé klouby jí připomněly, že se jí nedávno přehoupla čtyřicítka - uběhlo už celých devatenáct let od chvíle, kdy opustila Španělsko. Luisa se i s rodinou přestěhovala do Mexico City v roce sedmnáct set sedmdesát tři, kdy jí bylo pouhých jednadvacet. Jejího otce tehdy jmenovali profesorem přírodních věd na Mexické univerzitě, což byla velmi vážená funkce, a protože její strýc byl navíc místokrál Nového Španělska a druhý strýc působil jako alcalde v Guadalajaře, Luisa se těšila privilegovanému stylu života horních vrstev. O necelý rok později poznala elegantního a pohledného kapitána Lorenza, provdala se za něho a porodila jejich první děcko. V té době Luisa věřila, že se jí život vyvedl přímo dokonale.

Ovšem po pár letech odjeli z Nového Španělska, protože Lorenzo se vydal za splnění svého pošetilého snu, a cestou pohřbili svou dcerušku. Už tenkrát Luisa začala s plány na útěk z té bohem zapomenuté osady, ale až nyní, o jedenáct let později, se její sen měl změnit ve skutečnost.

K cestě za oceán musela získat Lorenzovo svolení, které jí však dlouho odmítal udělit. Kdo by mu během její nepřítomnosti vedl domácnost? Kdo by dohlížel na indiánky a staral se, aby on i jeho zaměstnanci dostávali pořádnou stravu? Luisa Lorenzovi navrhla, aby si její zástupkyni sám vybral mezi ženami, kterým důvěřuje, dokonce nadhodila, že by si ji kvůli svému pohodlí mohl rovnou přivést do domu, protože o jeho indiánských milenkách samozřejmě věděla. Pak se obrátila s prosbou o pomoc na otce Xaviera, nabídla mu, že při zpáteční cestě doveze novou zásobu růženců a modlitebních knih, a dodala, že s největší radostí vezme do Španělska i řadu Předmětů z misie, aby je požehnal biskup z Compostelly, v níž ležely pochovány ostatky blahoslaveného svatého Jakuba. Ovšem Lorenzo souhlasil teprve poté, co mu slíbila, že od svého bratra a bratranců v Madridu doveze

199

peníze na další investice do ranče. Pak ovšem vyvstaly potíže s hledáním lodi, jejíž kapitán by se nezdráhal vzít na palubu dvě ženy. Velitel Estrelly souhlasil až ve chvíli, kdy si poslechl, jakou částku je Luisa ochotná za přepravu do Evropy zaplatit. Takže Luisa i její dcera teď měly v rukou písemné povolení k cestě, už ji i zaplatily a zítra vyplují na Estrelle, momentálně zakotvené za poloostrovem Palos Verdes.

Když se Luisa obrátila k dalšímu řádku makovic, zahlédla Angelu na jejím stříbřitě šedém arabském hřebci Širokovi, jak cválá přes luka a černé vlasy jí nespoutané vlají ve větru. Díky kalhotové sukni mohla jezdit rozkročmo jako muž a nepoužívat dámské sedlo, na němž se muselo sedět bokem. Ujížděla s pažema ovinutýma kolem hřebcova krku a rozevláté černé vlasy se jí mísily se stříbrnou hřívou. Angela a Široko byli nerozluční. Každý den ještě před rozedněním a dávno předtím, než si vypila svou ranní čokoládu, si Angela hřebce sama osedlala a rozjela se vstříc vycházejícímu slunci. Dívka a hřebec se každé ráno společně projížděli nejméně hodinu, než se bez dechu a radostně vzrušení vrátili zpět, Široko do své stáje a Angela k snídani a lekcím svého učitele. Když se dívka doslechla o nečekané cestě do Španělska, zajímala se, zda si může vzít Široka s sebou. Luisa jí však vysvětlila, že koni by plavba byla nepříjemná, a možná by mu dokonce poškodila zdraví. Horlivě však dceru ujišťovala, že během její nepřítomnosti bude mít hřebec tu nejlepší péči. Luise pukalo srdce při vědomí, že Angela svého milovaného koně už v životě neuvidí, ale ta oběť za jejich svobodu určitě stála. V Madridu dovolí dceři, aby si ihned vybrala koně podle svého přání, a snad to dívce pomůže na Široka zapomenout.

Luisa sledovala Angelu, jak konečně přijíždí s koněm do dvora, seskakuje a podává uzdu čeledínovi. Při pohledu na urostlou pružnou postavu, kráčející důstojně a ladně směrem k domovním dveřím, se Luisa neubránila láskyplnému obdivu, jak je její mladičká dcera krásná. A navíc i skvěle vzdělaná ve čtení i psaní a historii, dokonce

200

i v základech matematiky. Ovšem pokud šlo o běh světa, byla Angela nevinná jako právě zrozené děcko. Možná až

příliš nevinná, pomyslela si Luisa ustaraně. Misijní otcové měli v osadě velký vliv a jejich nařízení, že ženy se mají chovat pokorně a uzavírat se v domě, dodržovala většina zdejších rodin. V důsledku toho se ovšem Angela jen zřídkakdy odvážila za hranice pozemků svého otce. S výjimkou návštěv misie, kam během různých katolických svátků chodívala na mši, a krátkými projíždkami skrze vesničku Los Angeles, byl pro Angelu svět omezen na rozlohu pouhých čtyř tisíc akrů.

Luisa si však pro svoji dcerku přála něco víc. Osada Los Angeles sestávala z pouhých třiceti obytných domů obehnaných zdí. Angela v životě neviděla velké město ani katedrálu či paláce, univerzity či nemocnice, fontány a památníky, přelidněné úzké uličky, nečekaně se rozšiřující do slunečných náměstí. A nikdy nezažila, jak vypadá dav lidí, kteří jsou všude, na tržišti i na silnicích! Tady mohl člověk uhánět na koni řadu mil a přitom nepotkat živou duši. Pravda, v okolí se potulovali indiáni, ale to bylo něco úplně jiného.

Luisa si přála, aby Angela získala zkušenosti, poznala kulturnost, pocit nezávislosti a svobodné vůle, a navíc i vlastní moc, nejen tu zprostředkovanou přes manžela. To ovšem v těchto zatuchlých vodách západních osad nepřicházelo v úvahu, zvláště když - aspoň podle Luisina mínění - tu kněží měli příliš velké slovo.

Jen si vezměte, co potkalo Eulalii Callisovou, manželku guvernéra Fagese, jež veřejně obvinila manžela z cizoložství. Fages to popřel, a když Callisová navzdory varování svého kněze na obvinění trvala, nechali ji zatknout a po řadu měsíců drželi pod zámek v misii San Carlos. A zatímco ji věznili, otec de Noriega ji odsuzoval ze své kazatelny a opakovaně hrozil, že ji potrestá okovy, bičováním a vyobcováním z církve. Ačkoliv ostatní osadníci ženu zavrhlí, protože zhanobila manželovo dobré jméno, Luisa byla tajně přesvědčená, že Callisová žádala o rozvod čistě jen ze strachu o svůj holý život. Během šesti let

201

byla celkem čtyřikrát těhotná, nejprve porodila syna, rok poté potratila, při dalším těhotenství podnikla nebezpečnou cestu do Kalifornie, po porodu dcerky vážně onemocněla a hned o rok později pohřbila jen osm dní starého novorozence. Luisa chápala, co ženu vedlo k tak drastickému kroku. Eulalia Callisová doufala, že se bude smět vrátit do Mexika, a tak zajistit, že přežije nejen ona, ale hlavně její dvě zbývající děti.

V Alta California totiž žádná žena neměla právo rozhodovat sama o sobě. Občanské i církevní právo dávalo muži pravomoc rozhodovat o jejím sexuálním životě. Apolinarii del Carmen, vdovu ze sousedního ranče, bezmála ubil k smrti její vlastní syn, když ji nachytil v posteli s jedním z jejích indiánských caballeros. Apolinarii začali všichni osadníci okázale ignorovat a církev ji oficiálně vyloučila ze svých řad. O rok později zemřela a ranč zdědil její syn.

A pak tu byl smutný příběh Marii Teresy de Vaca, kterou v den, kdy přišla na svět, zasnoubili muži jménem Dominguez, vojákovi sloužícímu v misii San Luis. V den svých čtrnáctých narozenin se Maria musela za Domin-gueze provdat, ačkoliv se mu blížila padesátka a byl skoro bezzubý! Po osadě se vykládalo, že se nešťastná dívka třikrát pokusila o útěk, než ji kruté výprasky zlomily a přinutily k pokoře. Teď očekávala narození čtvrtého dítěte.

A Luisa se zapřísahala, že Angelu podobný osud nepostihne. Blahoslavená Matka jistě neměla v úmyslu nechat své dcery prodávat a vlastnit jako dobytek.

Do zahrádky vběhla Angela. Po ramenou a zádech se jí vlnila lesklá černá hříva a oči zářily vzrušením ze zrovna prožité jízdy v Širokově sedle. „Dobré ráno, mamá. Podívej!“ Dívka nesla košík s prvními topinamburami, které pěstovala. Byly to podzemní hlízy podobné bramborům, ale se sladkou jemnou chutí. Nadzemní košatá část rostliny se pyšnila krásnými, bílými či nachovými kvítky. Angela zasadila rostlinky před šesti měsíci a na první úrodu byla očividně pyšná. Luisa si vzala košík

202

a rozhodla se, že hlízy bude servírovat syrové, jen s citronem, mletým chili a solí, což kdysi v Mexico City patřilo k oblíbenému druhu občerstvení.

„A taky jsem objevila dokonalé místočko k založení nového sadu, mamá. Doufám, že mi to papá dovolí. Je to jen pár akrů, dole u bažin.“

Luisa neměla tušení, jak se v Angelině hlavě zrodil nápad, že na ranči bude pěstovat ovocné stromy. Otcové z misie začínali do Alta Californie dovážet pomerančovníky a Angelu uchvátila představa, že by ranč Paloma pokrývaly citrusové sady. Ostatně, Luisa své dceři nerozuměla v mnoha dalších věcech, a to mnohem záhadnějších. Kupříkladu ten nevysvětlitelný neklid, jenž se dívenky zmocnil každý podzim. To pak Angela trávila v Širokově sedle celé hodiny, nepromluvila slovo s živou duší a prostě jen cválala po pláních, jako by se chtěla vznést ze zemského povrchu do výšky. A pak se náhle zastavila a nehybně jako socha hleděla k horám. Tyto podivné nálady se většinou shodovaly s dobou, kdy indiáni každoročně vyráželi na sběr žaludů. Po řadu dní je bylo vidět na Staré cestě, jak putují ze vzdálených vesnic s dětmi v náručí a s veškerým svým světským majetkem na zádech, podivné, primitivní procesí. Jen tak mimochodem, mamá, potkala jsem otce Igna-cia. Požádal, abych mu dovezla papíry a knihy, do kterých by mohl psát.“

Každý po nich chtěl něco dovézt. V těchto zastrčených Zapadákovcích, kam zásoby někdy putovaly i celý rok, se lidé nakonec naučili sami si vyrábět všechny nezbytnosti, jako svíčky, boty, přikrývky, víno. Ovšem papír vyrobit neuměli. Ani hedvábí. Ani předměty ze stříbra a zlata. Někteří z osadníků donesli Luise dopisy, které měla doručit do Španělska, a dárky pro své vzdálené rodiny.

Angela si od indiánské služebné vděčně vzala šálek horké čokolády, usrkla a poznamenala: „Och mamá, představ si, že na obloze se zčistajasna objevilo hejno Mořských racků! Kroužili nade mnou a křičeli, až v uších

203

zaléhalo. Chvilí jsem se na ně dívala, ale najednou se všichni naráz obrátili a odletěli na západ směrem k oceánu. Je to znamení, že nás čeká bezpečná plavba, určitě, mamá!“ Luisu náhle bodlo strachy u srdce. Kdyby se Lorenzo dozvěděl, že se nehodlá už nikdy vrátit, nadosmrti by ji držel pod zámek. Modlila se, aby Angelini raci skutečně byli dobrým

znamením, ovšem ona osobně nespolehala pouze na znamení, ale hlavně na modlitby s prosbou o pomoc svatých a Blahoslavené Matky Boží.

Sotva Angela vklouzla do domu, aby se pořádně nasnídala, Luisa se vrátila ke své práci. Vlídne kalifornské slunce ji přitom hrálo do zad. Tyhle máky byly speciální, vypěstované z dovezených semínek, protože místní máky žádné opium neobsahovaly. Luisa o ně pečovala nesmírně starostlivě, síla je vždy po podzimní rovnodennosti, mladé rostlinky hojně zalévala a přidávala k nim koňský hnůj, první výhonek s květem vždy zaštípla, aby jich místo jednoho květu vyrazilo co nejvíce. A poté je každodenně prohlížela, protože začít se sběrem šťávy z makovic se muselo přesně v tom okamžiku, kdy se šedé pásy - původně okvětní listy - zbarví dotnava. Luisa sbírala šťávu vždycky časně zrána, ostrým nožem nařezávala makovice a druhý den přišla seškrábnout bílé slzy, které pak nechala vyschnout na slunci. Tajemství, jak sklídit co nejvíce opia, spočívalo v co nejpřesnějším naříznutí makovice: příliš hluboký řez by znamenal, že rostlina rychle zvadne, ale vhodně mělké říznutí zaručilo, že šťávu bude vyrábět ještě další dva měsíce. Doña Luisa z ranče Paloma byla proslulá nejjemnějším dotekem v celé osadě Los Angeles. Její lau-danum - směs opia a alkoholu - šla v sousedství vždy na dračku.

Zatímco opatrně sbírala lepkavou bílou hmotu z makovic a ukládala ji do koženého váčku, Luisa vzpomínala, jak doma v Madridu, když člověka trápila nějaká bolest, stačilo zajít do nejbližší lékárny. Ovšem na téhle nejvzdálenější výspě španělské říše žádná lékárna neexistovala. Zásoby léků sem původně putovaly po zemi z Mexika, ale to]

204

klaté povstání indiánů kmene Juma na řece Colorado uzavřelo cestu už před jedenácti lety. A jelikož cizí lodě se ke kalifornskému pobřeží nesměly přiblížit, museli se osadníci spoléhat na příležitostné a nespolehlivé lodní dodávky z Mexika. Nakonec si léky začali pěstovat ve vlastních zahrádkách. Někteří tajně navštěvovali indiánské šamany a léčitele, ale většina jich přicházela do sídla doni Luisy, jejíž komora se nepřetržitě chlubila velkými zásobami čerstvých bylinek, mazání, mastí a tinktur.

Její ranní práce se pomalu blížila ke konci. Už předtím si nastříhala stonky pivoňek, z nichž vyluhuje mazání na krvácející rány, a listy blínu do mastí na revmatismus. Náhle zahlédla skupinu jezdců, kteří se k nim blížili směrem od Staré cesty. Slunce zastínil mrak, kratičce zahalil krajinu do stínů a Luisu v kostech zamrazilo strachy. Dobře věděla, co ti muži tady pohledávají.

Lorenzo na svém ranči odváděl jen pramálo práce. Většinu povinností včetně pasení dobytka obstarávali indiáni vycvičení jako vaqueros, takže Lorenzo i jeho přátelé mohli své dny trávit hazardními hrami, lovem a povalováním se na slunci. Ovšem dnešní hosté nepřijeli házet kostkami či vyrazit si s Lorenzem na lov vysoké. Přijeli za Lorenzem s nabídkou ceny za jeho dceru.

A Angela měla značně vysokou cenu, o kterou se vyplatilo smlouvat.

Jak se pověst Los Angeles šířila na jih směrem k mexickým provinciím, s nadějí v lepší život přicházelo do puebla stále víc osadníků. Potíž s většinou nově příchozích byla v tom, že šlo o svobodné muže. Guvernér, jemuž velmi záleželo na tom, aby ty nespoutané pionýry zkontroloval manželským jhem, vyslal už několik zoufalých žádostí k mexickému místokráli, aby do Kalifornie vypravil doncellas - „zdravé panny“ - ale vždy bez úspěchu. Poté zkusil požádat aspoň o „stovku žen“. Když ani tohle nevedlo k touženému výsledku, guvernér se uchýlil k přijímání nalezenců - osiřelých děvčátek, jež nechal vyhledávat v Mexiku a dopravovat do Kalifornie, kde je pak rozdělovali do rodin.

205

A ti muži, které teď Lorenzo vítá nadšeným pokřikem a číškami vína, samozřejmě netouží po Angele kvůli tomu, že je svobodná a krásná, ale především že je hispa-ňa. Muž smíšené krve si po sňatku s ženou ryzího španělského původu může podat žádost o oficiální potvrzení zvané legitimidady limpieza de sangre - „legitimní a čistá krevní linie“ - a to hlavně kvůli svým dětem, protože ty pak budou mít úředně potvrzeno, že jejich rodokmen není pošpiněn židovskou, africkou či jinou nekřesťanskou krví, což jim ve španělských koloniích zajistí výsady a vysoké společenské postavení. Nikdo neznal pravdu: že Angela vůbec není hispaňa, nýbrž indiánka. Luisin „dar od Boha“.

Luisa si přesně pamatovala den i hodinu, kdy jí Lorenzo přivezl toho andílka domů. Luisa měla kolena dokrva-va odřená od nekonečného klečení na modlitbách k Panence Marii. Její dítě, pohřbené v poušti, bylo mrtvé, ale mateřská láska k němu nikoliv. Potřebovala se zbavit přetlaku mateřských citů. Luise nebyla dopřána dokonce ani ta útěcha, aby mohla navštěvovat dcerčin hrob, ošetřovat ho, plít a krásnit, pokládat květiny na pomníček. Neměla ani ten travnatý obdélníček, u kterého by mohla hledat mír v duši. Lorenzo jako muž s mnoha povinnostmi vyplňoval své dny prací, ale Luise zbyly jen Sereniny šatečky, které už nikdo nikdy neoblékne. A zrovna když potisící opakovala svou přísahu Boží Matce: Pomoz mi k dalšímu dítěti a já svůj život zasvětim dobrým skutkům ve tvém jménu, náhle se objevil Lorenzo s děčkem v náruči. Holčička plakala: „Maminko! Maminko!“ A sotva Luisa k sobě děčko přivinula, náraz pocítila, že ta trýznivá záoba nashromážděné lásky jí tryská ze srdce jako očistný proud. Pochopila, že Panenka Maria vyslyšela její prosby, a třebaže Luisa nikdy neprestane truchlit pro svého vlastního drobečka pohřbeného v poušti, tohohle andílka bude milovat celým srdcem a život zasvěti konání dobrých skutků, přesně jak slíbila v modlitbách.

Nikdo ze sousedů se nad náhlým příchodem dítěte do malého domu kapitána Lorenza nepodivil. V osadě měli

206

všichni dost svých vlastních starostí se stloukáním obyčejného živobytí, než aby si lámali hlavu problémy ostatních. A když někdo náhodou pronesl poznámku o Angelině snědší pleti - Luisa měla pleť skoro bílou - Luisa prostě vysvětlila, že dívka jako by z oka vypadla Loren-zově matce, jež měla pleť úplně olivovou. Svou lež ostatně nepovažovala za hřích, protože věřila, že trocha pravdy na tom bude. Nu jistě, dítě se podobalo indiánům, kteří žili v misi, ale mělo světlejší pleť a protáhlejší obličej. Luisa usoudila, že je mohl zplodit některý ze španělských vojáků. Hlasy Lorenzových hostů se nesly po větru až do zahrádky, kde Luisa pracovala. Vůči těm mužům necítila nic než pohrdání. Byli to domýšliví hrubci a v žilách jim neproudila ani kapka čisté krve.

Luisa pocházela z urozené španělské rodiny a navíc vyrůstala v zemi, kde společenské vrstvy měly a dodržovaly přísně vymezené hranice: existovala tam třída šlechticů, dále zámožných kupců a rolníků, a ty se mezi sebou mísily jen zcela výjimečně. Původ, rodokmen byl nadevše. Dokonce i v Novém Španělsku, kde Španělé po vítězství nad domorodým obyvatelstvem vládli necelá dvě století, se bez výjimky dodržovalo rasové vymezení. Nová mexická šlechta sestávala z peninsulares - bělochů narozených ve Španělsku - což vyvolávalo odpor bělochů narozených v Mexiku - criollos. Pouze peninsulares se mohli těšit oslovení don nebo doña a nikdy neuzavřeli sňatek mimo svou třídu. Po těchto dvou třídách následovali mestizos neboli míšenci Španělů a indiánů - početná a blíže neurčitelná třída lidí, kteří pracovali jako obchodníci, řemeslníci, sluhové. Nu, a nejnižší společenské postavení měli indigenas - indiáni, domorodí obyvatelé - najímání převážně pro tu největší dřinu. Rasová a třídní pravidla byla tak přísná, že pokud indigena přistihli v evropském oblečení, čekalo ho zmrskání. Luisa jako Peninsulara si v mexické společenské struktuře mohla jenom libovat.

207

Ovšem v Alta California nebyly společenské hranice vytyčeny tak přesně. Téměř všichni zdejší lidé zosobňovali nějakou rasovou směsku a bílých Evropanů tu byla sotva hrstka. Někdy bylo těžké rozeznat, kde má kdo správné místo. Ačkoliv dona Luisa v tomhle odlehklém společenství neměla o svém a Lorenzově postavení nejmenších pochyb, žili tu bohatí rančeři s indiánskou i španělskou krví, kteří by v Mexiku mohli být nejvyšší nájemní rolníky! Zdejší obyvatelstvo připomínalo polévku, do níž se vmíchalo od každé krve trochu, a Luise to kazilo její smysl pro třídní zásady. Lorenzo, jakožto patron s pěti sty kusy dobytka, příslušník španělské aristokracie a navíc vojenský důstojník ve výslužbě, se těšil všeobecné úctě, ovšem v bláznivém mozku zdejších obyvatel se stejná úcta připisovala Antoniu Castillovi, míšen-ci s mexickou a africkou krví, ženatému s místní indiánkou, a to čistě jen z toho důvodu, že v pueblu pracoval jako kovář! Povolání tu totiž hrálo důležitější roli než původ, což podle doni Luisy bylo projevem zpátečnické-ho myšlení, jež mladé generaci mohlo pouze uškodit.

Luisu při pohledu na Lorenzovy hosty znovu bodl osten strachu - její útěk z Kalifornie se měl začít za pouhých dvacet hodin. Vyšla ze zahrádky a přešla do proskleného solária, kde skladovala svou rozsáhlou zásobu bylinek a léků. Její dům sice nevypadal tak honosně, jak jí Lorenzo před deseti lety sliboval, ale přesto dostatečně symbolizoval jejich vyšší postavení. Stěny byly z vepřovic, střecha jen došková, ale uvnitř se nacházely celkem čtyři ložnice, jídelna, salon pro přijímání hostů a obrovská kuchyně, kde se zdaleka nevařilo pouze pro kapitána a jeho ženu s dcerou, ale i pro indiánky, jež měly na starosti prádlo a šití a vaření a výrobu svíček, jejich manželů - vaqueros a caballeros.

Ti muži a jejich plané sliby, pomyslela si Luisa pohrdavě, zatímco třídila listy a stonky a ukládala je do dvou různých košíků. Nejenom že jí Lorenzo nedaroval to slíbené velkolepé sídlo, ale ani to zdejší, jen taktak přežívající

208

pueblo zdaleka nesplňovalo guvernérovu původní představu. Nabízí se nám příležitost, horoval před jedenácti lety během slavnostního pokládání základů osady, vybudovat město, jemuž se žádné v Evropě nevyrovná, protože všechno bude naplánované ještě dřív, než se tu stačí usadit první obyvatel. Nechal pro osadu nakreslit plány, všem nadšeně ukazoval, kde bude náměstí, kde pole, pastviny a obecní pozemky. Kdepak, Los Angeles Pueblo se nebude rozrůstat nadivoko. Aspoň tak to guvernér Neve sliboval. A přesto si noví přistěhovalci už teď stavěli domy, kde se jim zlíbilo! Luisa si uměla živě představit, jak se tohle útulné městečko jednou rozleze za vytyčené hranice a nikdo a nic mu v tom nezabrání!

Když pokládala nasbírané opium na slunce, aby vyschlo - později ho uválí do lepkavé černé kuličky a schová do koženého neceseru - Luisa opět prozkoumala své svědomí a neobjevila jediný důvod, proč by se nad svým útekem měla cítit provinile. Cožpak nesplnila všechny sliby, které dala Blahoslavené Panně?

Luisa byla hrdá na vysoký počet indiánských žen, které obrátila na křesťanskou víru. Každou neděli navštěvovaly kapli, oblékaly se co nejskromněji, a kdykoliv se některá z nich zatoužila provdat, pak se od jejího budoucího manžela rovněž vyžadoval přestup na víru. Jelikož byla spravedlivá a štedrá paní, většina jejich služebných k ní pociťovala upřímnou oddanost. Některé z nich ji dokonce napodobovaly. Dona Luisa nosila své dlouhé vlasy spletené do copu, který si stáčela do věnce a jehlicemi přichytávala na vrcholek hlavy. Cop překrývala malou mantillou z černé španělské krajky, kterou sundávala jedině na spaní. A podobně i její služebné si vlasy schovávaly pod šátky. Modlily se růženec a svým dcerám dávaly jména Maria a Luisa. Jen zřídkakdy některá z nich utekla zpátky do indiánské vesnice a ke starému způsobu života. Na rančích vyrůstalo stále víc a víc táborů vybudovaných indiány, kteří opustili svůj původní domov, aby pracovali pro osadníky. Stávali se z nich zkušené chovatelé koní, honáci dobytka, stříbrotepci a tesaři.

Protože ke

209

každé večeri dostali kus hovězího, neviděli jediný důvod proč nadále podnikat každoroční výpravy do hor kvůli sklizni žaludů. Chodívalo jich tam pramálo, aby si společně vyslechli rodové pověsti a domluvili vhodné manželské svazky, ale shromáždění v lesích byla každoročně menší a menší. Pětidenní slavnost, jež se po dlouhou řadu generací konala na počest Činingčiniče, Tvůrce, teď nahradily vánoční svátky a svátek Santiaga, svatého patrona Španělska.

Prosklené solárium bylo zaplněné košíky, které utkaly Luisiny indiánské služky. Řada jich byla skutečně pře-nádherná a spletené vzory v sobě možná skrývaly i celé příběhy. Pletařky košů Luise vesele vyprávěly všechny své rodové mýty - vysvětlovaly señoře, jak byl stvořen svět a jak Praotec Želvák vyvolává zemětřesení. Maličká Angela zpočátku žvatlala stejné pověsti, o kojotech a želvách a Pramátce, jež přišla z východu, aby založila nový kmen, ale doña Luisa tyhle pohanské mýty v Angelině mysli rychle nahradila křesťanskými legendami a španělskými pohádkami: příběhem o dvou sestrách, Eleně a Rose, jež žily v Safírovém království a začarovala je jejich kmotřička - víla Štěstí, pohádkou o mladičkém Gonzalitovi, který s pomocí kouzelných zvířat zachránil princeznu a její království před zlomyslným skřetem, dobrodružnou historkou o čtyřech princích, kteří se vydali bojovat o ruku princezny Aurory. S těmito pohádkami

vyrůstala i Luisa a teď je předávala své Angele.

Vyhlédla z otevřeného okna a spatřila Lorenza a jeho hosty, jak vytrvale popíjejí ve stínu růžové besídky. Její pozornost upoutal jeden z mužů, dobře o hlavu vyšší než ti ostatní: Juan Navarro. Luise nebyl sympatický, z pohledu mu číselo cosi podivného. Chyběla mu vřelost a jeho oči Luise připomínaly oči studené mořské nestvůry. A jeho úsměv v sobě neměl špetku přirozenosti, spíš vypadal jako vycenění zubů. Vykládalo se, že Navarro slouží v Alta California jako vyslanec inkvizice, jež ho vyslala pátrat po zakázaných knihách. Vydělával si na živobytí na okrádání mrtvých. Navarro plnil hrobky

210

Aztéků a objevoval v nich poklady, složené ze zlata, stříbra, želvoviny a nefritu. Pravda, vykrádal hroby pohanů, takže nešlo o žádné znesvěcení, nicméně Luise připadalo dost zrůdné, že někdo může stáhnout prsten mrtvole a sám ho nosit. Věděla, za jakým cílem Navarro v Kalifornii pase: byl to muž nízkého původu, jenž se toužil přiznít do urozené vrstvy.

Znovu ji rozechvěl strach, ale Luisa ho rychle potlačila: Jen ať Navarro požádá Lorenza o Angelinu ruku. Luise to těžkou hlavu nedělá. Klidně dá souhlas k zásnubám - ovšem jediné za podmínky, že svatba se uskuteční až po jejich návratu ze Španělska.

Luisa vyšla ze solária a prošla domem do místnosti, kde indiánky leštily nábytek a drhly dlažice na podlaze. Kolem nich prošla do soukromých pokojů, kde stála řada sbalených truhel, už připravených na cestu. Tady byla Luisina soukromá svatyně, kam Lorenzo nevšel od chvíle, co byl dům dokončen. V noci se zdržoval ve vlastní ložnici a s manželkou a dcerou se setkával výhradně jen u večeře. Luise bylo jasné, že příliš dlouho se mu po ní stýskat nebude. Možná že zpočátku, až si uvědomí, že manželka se nehodlá vrátit zpátky, se bude bezmocně vztekat, ale pak přijedou jeho kamarádi zahrát si v kostky, víno poteče proudem a na dvě ženy, jež kdysi bydlely v jeho domě, Lorenzo snadno zapomene. A ostatně, jistě nezustane bez útěchy. Luisa věděla nejenom o manželových indiánských milenkách, ale i o jeho indiánských levobočích.

Luisa se posadila ke své toaletce, zvedla víko malé dřevěné kazety a odlepila sametovou podšívku. Pod ní se schovával mosazný klíček. Když ho sevřela v dlaní a pevně kolem něj ovinula prsty, cítila, jak jí z kovu vtéká do těla čerstvá naděje. Klíček patřil k malé truhličce, kterou si uschovala v misi u otce Xaviera.

Ten tajný poklad vzal svůj začátek čirou náhodou před deseti lety, kdy se kovář Antonio Castillo přičítal z puebla celý bez dechu a vychrlil na Luisu, že jeho dítě dostalo vysokou horečku a nutně potřebuje señořinu pomoc.

211

S čaji ze speciálních bylinek se Luise podařilo přivést děcko od prahu smrti zpátky do života a señořa Castillo-vá byla tak šťastná, že zkrátka nedala jinak a vnučila Luise zlatý prsten jakožto důkaz vděčnosti celé rodiny. Luisa se snažila odmítnout, ale prsten jí bez smlouvání vrazili přímo do ruky, a jeho přijetím Luisa udělala rodině obrovskou radost. A když brzy nato pomohla mladičké manželce při nebezpečném porodu nápojem, jehož složení se naučila od staré indiánky, vděčný manžel Luise ostýchavě nabídl aspoň skromný dárek - malou stříbrnou brož. Po čase přestala Luisa odměnu odmítat a dělat cavyky. Uvědomila si, že neexistuje nařízení, podle kterého člověk konající dobré skutky ve jménu Požehnané Panenky Marie by za ně nesměl přijímat žádnou odměnu. Cožpak i misijní otcové nenechávají během mší kolovat talíř na milodary?

Lorenzo neměl o tomhle Luisině tajném pokladu ani potuchy. Když se jí shromáždilo prvních pár cennějších kousků, začala se strachovat, že je manžel objeví a prohraje v hazardu. Spolu s osadníky a vojáky Lorenzo hrával karty a v kostky a s indiány uzavíral sázky pro změnu, kolik zdvižených prstů spoluhráč schovává za zády. Lorenzo se dokonce válel s ostatními zaměstnanci pod stromem, pozoroval El Camino Viejo a sázel se s nimi, jakou barvu bude mít kůň, který kolem nich proběhne jako první. Luisa tedy svou truhličku s poklady odnesla k otci Xavierovi do misie a uložila si ji u něho. V příštích měsících a letech, kdykoliv Lorenzo odjel za hazardem nebo na lov, se Luisa vydávala do misie, aby tam u otce Xaviera schovala svůj nejnovější výdělek jako u bankéře. Truhlička obsahovala dokonce i mince: stříbrňáky, mexická pesa, španělské reály a dokonce i pár zlatých dublonů. Královské věno.

A celé dostane dcera Angela, aby si i po svatbě udržela nezávislost. Kdyby Luisa měla peníze tehdy dávno, kdy jí v poušti zemřela její vlastní dcera, byla by se na místě obrátila a vrátila do Mexika. Bohužel, na Lorenzovi byla závislá. Angele však podobný osud nehrozí. Tenhle

212

poklad jí Luisa dá hned po příjezdu do Madridu, kde nechá sestavit darovací smlouvu, podle níž se budoucí Angelin manžel, ať už jím bude kdokoliv, nebude těch peněz smět ani dotknout.

Když zaslechla zaklepání na dveře, honem ukryla klíček zpátky do skrýše, vrátila krabičku do zásuvky a až poté vyzvala hosta, ať vejde dál.

K jejímu obrovskému úžasu se na prahu objevil Loren-zo. I na tu dálku Luisa poznala, že je opilý. Křečovitě sepjala ruce v klíně. Do vyplutí jí zbýval necelý den, takže nemohla riskovat, že si tu příležitost pokazí. Jakmile si však všimla Lorenzova pohledu, klouzajícího po truhlách plných oblečení a dárků pro rodinu v daleké vlasti, srdce jí zděšením klopýtlo. Rozmyslel si to!

Seděla se zády vzpřímenými jako ocelový prut. Vlastně by ani nevadilo, i kdyby předem přišel na její plán zůstat ve Španělsku. Lorenzo bude zítra spát nejméně do oběda a mezitím se Luisa i s Angelou už za úsvitu tiše vytratí z domu a nikdy se sem nevrátí.

„Možná to mezi námi vždycky neklapalo," pronesl Lorenzo ztěžklým jazykem, jako by si odvykl mluvit s vlastní manželkou, „určitě ne tak, jak se čeká mezi mužem a ženou, ale miloval jsem tě, Luiso. Dios rño, já tě miloval!"

Vlasy měl už sice prokvetlé šedinami a kůži vysušenou a osmahlou sluncem, ale přesto Lorenzo zůstal pohledným mužem s vojensky přímým držením těla. Luisu však už nevzrušoval a nedojímal jako kdysi v Mexiku, kdy byli mladí a

navzájem zamilovaní. Od toho dne, kdy pohřbili svou dcerku, mu Luisa upírala své tělo. A když se před jedenácti lety modlila k Panně o další dítě, prosila o zázrak, protože ani tehdy, ani kvůli dalšímu dítěti by Luisa nevpustila Lorenza do svého lože. A Panna jí seslala už odrostlého drobce ve stáří zemřelé dcerky a ušetřila ji tak nedůstojné trýzně v mužově důvěrném objetí i porodních bolestí.

Neodpověděla. Připomínal jí člověka, který se chystá ke svaté zpovědi. Obrnila se vůči nejhoršímu.

213

„Do Španělska odjet nemůžeš.“

Luisa nehnula brvou. „Copak Estrella neodplouvá?“

„Estrella odpluje, ale bez vás.“

„Nerozumím.“

„Nemáme peníze na zaplacení cesty.“

„Ale vždyť já je kapitánu Rodríguezovi už dala!“

„Vyžádal jsem šije nazpátek.“

Luisa nechápavě vytřeštila oči. Jak - vyžádal?“

„Dlužil jsem peníze řadě lidí. A o moc víc než stály vaše lodní listky.“ Lorenzo se neklidně ošil, protože se v žensky nazdobené místnosti plné květín a barevných koberečků a malých obrázků světců cítil nesvůj. „Poslední dobou mi smůla šlapala na paty. A mám spoustu dluhů. A taky jsem hromadu peněz investoval do jedné lodi, která s nákladem kožesin plula do Číny, odkud měla dovézt koření, jenže u Filipín se potopila.“ Odmlčel se a uhýbal před manželkou pohledem.

„Takže jsme přišli o všechny peníze?“ ujistila se Luisa a usilovně se snažila nedat najevo vztek. Ten hlupák! Kdo mu dal právo prohýřit jejich společné jmění? Ale přesto si zachovala chladnou hlavu. Nesmí se rozzuřit. Je třeba Lorenza uklidnit, ukolébat. Kokoliv, jen aby se s Angelou mohly nalodit na Estrellu. „V tom případě něco prodáme.“

Svěsil hlavu. „Není co prodat.“

„Ale vždyť máme tolik majetku, Lorenzo,“ namítla Luisa mírně a rozpráhla paže, aby poukázala na krásný nábytek, ložní prádlo, stříbro a závěsy.

„Ženo, teď už ti nepatří ani knoflíčky na tvých šatech!“ Z manželova hlasu nezaslechla ani náznak podráždění či netrpělivosti, prostě jen konstatoval fakt, jako by pronášel poznámku o počasí.

Luisa shlédla k perlovým knoflíkům na svém živůtku a pak k němu zmateně vzhledla. Jak jsi mohl přijít o všechno?“

„Zkrátka jsem přišel a nemá cenu to dál omílat. Dělal jsem, co se dalo.“

214

Luisa si všimla, že z Lorenzových očí číší porážka a rozčarování. Kam se poděl udatný kapitán, který jí toho tolik nasliboval? Prohrál snad v hazardu i svoji hrdost? „A ztratili jsme... Dokonce i ranč?“ otázala se šeptem.

Nečekaně se rozzářil. „V tom je právě ta výhra, Luiso! Dojednal jsem, že jistý zámožný člověk smázne moje dluhy a na oplátku získá právo na ranč a všechno jeho zařízení, ale my tu budeme smět žít dál!“

Luisa se zamračila. Jak to? On zaplatí tvé dluhy a ty mu za to přenecháš náš domov. Proč by měl dovolit, abychom tu dál zůstávali?“

„Protože... Dal jsem mu navrch i Angelu. Jako nevěstu.“

Luisa zkameněla.

„Časem mi za to obě poděkujete,“ vyhrkl Lorenzo chvatně. „Evropa je teď nebezpečná, revoluce tam všechno spaluje jako zuřivý lesní požár. Rolníci stínají hlavy králům. Bude lepší, když i s děvčetem zůstanete tady, v bezpečí.“

„A za koho,“ začala Luisa, ale v hloubi duše ji mrazilo děsem, protože dávno věděla, jakou uslyší odpověď -v celém Angeles Pueblo žil jen jediný člověk s tolika penězi. „Za koho se má provdat moje dcera?“

„Za Navarra.“

„Luisa zavřela oči a pokřižovala se. „Santa Maria!“ šeptla. Za vykradače hrobů.

Je mi líto, ale jiné řešení neexistuje.“

Luisa chvíli přemýšlela a pak zvolna kývla. „Tak dobrá. Angela si Navarra vezme, ale až po návratu ze Španělska.“

„Už jsem ti přece vysvětlil, že odplout nemůžete. Na tu cestu nemáme peníze.“

„Ale já mám vlastní peníze!“ oznámila Luisa a vítězoslavně čekala na manželovu zaskočenou odpověď. Jenže ticho se prodlužovalo a tu z Lorenzových očí vyčetla sdělení, z něhož ji proklála panika jako meč. „Co je?“ vybuchla.

215

Lorenzo si přerývaně povzdechl. Náhle na bedrech cítil tíhu každického dne svého padesátiletého života. „Ty peníze jsou už taky pryč.“

Luisa si podepřela bradu dlaní. „Nevíš, o jakých penězích vůbec mluvím.“

„Proboha, jasně že vím!“ osekkl s matným zábleskem své bývalé hrdosti. Tváře mu zahořely pobouřením. „Hned toho dne, kdy jsi zašla za otcem Xavierem a zaskvětila ho do svého tajného plánu, mě vyhledal všechno mi pověděl. Víš o tom už celých jedenáct let.“

Luisa na něho zděšeně třeštila oči. Její truhlička! „Na to jsi neměl právo!“

„Na to jsem měl svaté právo!“ zahulákal Lorenzo. Jsi moje manželka, a všechnen tvůj majetek patří mně! Nezbylo tam nic,“ dodal už tišeji. Kdovíproč pod pohledem své ženy zrozpačitěl. „Všechno zlato jsem si už dávno vzal a mluvit o tom nemá cenu. Ta věc je jednou provždy uzavřena.“

Luisa vyskočila jako bodnutá štírem. „Nedovolím ti prodat Angelu!“

„Ženská, copak tys zapomněla?“ zařval kapitán. „Angela je moje! To já ji našel! Proto si s ní můžu dělat, co se mi zachce!“

Vyřít se ven a hlučně za sebou prásknul dveřmi. Zpanikařené Luise těkaly hlavou myšlenky, jak se horečně snažila

najít řešení. Musejí s Angelou utéct! Ale jak - bez peněz? Kapitán žádné lodi jim nepomůže. A kdyby se pokusily utéct do jiného města, stejně je brzy najdou a přivlečou nazpátek.

Najednou se rozpomněla na svoje znalosti bylin. Stačilo by vzít jedovatá semena, vymáčet z nich jed a nakapat ho Lorenzovi večer do vína. Do rána by byly svobodné.

Stejně rychle však ten hříšný nápad zapudila z hlavy. Zavraždit Lorenza by nikdy nedokázala.

Ramena jí povisla, protože bylo jasné, že je naprosto bezmocná. A tu si uvědomila, jak příšerného omylu se dopustila kdysi před lety, kdy začala Lorenza tělesně odmítat, aby ho potrestala za to, že ji odvedl do takové

216

pustiny. Celých jedenáct uplynulých let se jí kmitlo před očima rychle jako lusknutí prsty a Luisa si přiznala, že kdyby to všechno šlo nějakým zázrakem vrátit, odpustila by mu, nabídla mu své objetí a porodila další děti, udělala z něho obětavého otce a manžela, který by měl hlavní starost o rodinu, a ne o svůj milovaný hazard a investice do lodí, které beztak všechny skončily na dně moře.

Ale Luisa současně chápala, že cesta zpět neexistuje. Není úniku. Sebevíc modliteb k Panně ji teď nezachrání. A ona to nemůže vyčítat nikomu než sobě.

Luisa prkenným pohybem opět vytáhla krabičku ze zásuvky, ale tentokrát se nezajímala o podšívku a zbytečný klíček, nýbrž zvedla předmět, který sem uložila už před jedenácti lety.

Visel Angele na krčku, když ji Lorenzo našel v horách, malý černý kámen zabalený v měkké jelenici. Luisa ho nedokázala zahodit, možná z toho důvodu, že věděla, že jednoho dne jí připomene krutou pravdu - že Angela není]e)í dcera, že patřila jiné ženě.

Po ty dlouhé roky se Luise kdovíjakým zázrakem dařilo vytěsnit z paměti, že Angela je indiánka z misie, ale tenhle kámen jí to opět připomněl. Jistě byl pro matku nějak cenný nebo důležitý, jinak by ho dítěti těžko pověsila na krk. A vůbec poprvé se v ostrém poledním slunci země, kterou se nikdy nenaučila milovat, Luisa zamyslela nad pravou matkou svého dítěte. Co ty dvě hledaly zrovna v horách? A proč se matka nevrátila do misie a nehledala svou dcerku? Je Angelina matka po smrti, nebo celých jedenáct let oplakává ztracené dítě, stejně jako Luisa oplakává své dítě, ležící v malém pouštním hrobě?

Luisa si snažila představit podobu ženy, jež Angelu přivedla na svět. Na ranči Paloma sice pracovala řada indiánek, ale Luisa se na ně nikdy doopravdy nepodívala. A kdykoliv se vydala na projížďku a náhodou narazila na osadu nepokřtěných indiánů, kteří běhali nahatí a pokuřovali ze svých divných dýmek, považovala je za tvory sotva o stupínek výš než zvířata.

217

Ale zvířata svým mláďatům přece nevěší na krk ochranný talisman!

Požehnaná Matko Boží! vykřikla v srdci. Nedopustila jsem se zločinu, když jsem jiné ženě ukradla dítě? Loren-zo mi děvčátko donesl, když jsem byla žalem bez sebe a kolena mi krvácela po dlouhých hodinách klečení na modlitbách, takže jsem v malické viděla dar od tebe. Ale bylo tomu tak opravdu? Nesloužilo to děcko jako prostředek k vyzkoušení mé síly a poctivosti? A neselhala jsem?

Bůh mi ten zločin odpusť! Porušila jsem manželský slib a zapudila manžela ze svého lóže. Jiné ženě jsem ukradla její děcko. A teď přišel můj trest. Angela se musí provdat za Navarra a já už nadosmrť nespátím Španělsko.

Kapitán Lorenzo se cvalem hnál po El Camino Viejo, protože se co nejrychleji chtěl Luise ztratit z očí. Vážně si jeho žena myslí, že přeměnit pustinu v úrodný ranč je taková hračka? Kdepak, byla to prokletá dřina. Co třeba ta pustošivá letní vedra a deště, po kterých vtrhla do údolí potopa, a požáry, které v divočině zuřily zcela nezkrotně, a nemoci, po kterých vymřela celá stáda, a co uschla úroda, ti divoši indiáni? Kolik si toho od nich musel nechat líbit! Tak třeba ta jejich tradice s každoročním shromážděním u jezírek dehtu. Vybudovali si obří tábor přesně na tom poli, kde Lorenzo zasel kukuřici. Zničená úroda hned v prvním roce hospodaření ho rozlítla tak strašně, že by tu chamrad' nejradši vystřílel! Postavil ploty, ale indiáni je zbourali. Dusali kolik mil po Staré cestě, která se táhla podél severní hranice jeho pozemku, stavěli si přístřešky z větví nalámaných z jeho stromů, brali si jehňata a kůzlata z jeho stád. Zaboja nemohl těm pohanům vtlouct do hlavy, že zdejší území teď patří jemu a že zvířata, která zabíjejí, nežijou divoce, ale jsou jeho majetkem.

A pak tu byly ty noční nájezdy na dobytek, ne kvůli masu, ale jako projev vzpoury. Rančeři a běloši necivilizovali domorodce dost rychle, nevstřebávali je mezi sebe

218

dostatečným tempem, takže u nepokřtěných indiánů pořád přetrvávaly vzdorující skupinky, jejichž náčelníci se občas pokusili zorganizovat vzpuru proti osadníkům. Jeden kmen vedla dokonce žena! Navíc mladá! Podařilo se jí podnítit náčelníky a muže z šesti vesnic k povstání proti vojákům a otcům v misii. Nakonec si Lorenzo a ostatní rančeři museli najmout hlídky, jež ustavičně objížděly kolem hranic pozemků, a měl toho plné zuby.

Ale Luisa to zkrátka neviděla. Hověla si v domě, nechávala se obskakovat služebníky, neměla jedinou starost. A schovávala si před ním peníze na zbytečný výlet do Španělska! Neměla právo budít v něm pocit provinilosti jen proto, že se snažil zbohatnout! Copak to byla jeho vina, že se mu odjakživa lepila na paty smůla? Měla by děkovat Bohu, že Navarro o jejich ranč a dceru vůbec stojí. Oni dva si teď budou žít navlas stejně jako předtím a neskončí coby žebráci. Ty ženské! pomyslel si Lorenzo podrážděně. Ale když po chvíli zmínil tempo koně do pomalého klusu a zamířil do osady Los Angeles s obyvatelstvem čítajícím dvě stě duší, cítil horké suché slunce, jak mu vyhřívá kosti, do nosu mu vnikal pach prašné cesty a do uší bzukot hmyzu, a nálada se mu znatelně vylepšila. Ano, byl upřímně rád, že ranč převezme Navarro. Všechny problémy odted' spadnou na jeho ramena, ne Lorenzova.

Spokojeně si představil, jak odedneška bude všechna odpoledne trávit v zábavné společnosti Franciska Reye-se, jenž byl alcalde v jejich Pueblu, bude s ním hrát v kostky a popíjet lahodnou madeiru a starosti s rančem nechá na Juanu

Navarrovi. Kapitán Lorenzo usoudil, že bankrot může někdy znamenat i požehnání.

„Manželská povinnost není příjemná," vysvětlovala Luisa chmurně dceři, „ale díkybohu trvá vždy jen chvíličku. Tvůj manžel se bleskově ukojí a hned usne." Luisa věřila, že tento popis aktu platí pro všechny muže, a vůbec si nepřipustila myšlenku, že sama se za Lorenza vdávala jako panna a s nikým jiným důvěrný styk nepoznala.

219

Seděly spolu v ložnici připravené pro novomanžele. Už si před knězem vyměnili manželský slib, sňatek byl zapsán do matriky, a když uběhla vhodná doba, Luisa uchopila dceru za ruku a odvedla ji od svatební hostiny. A nyní Luisa s pomocí indiánské služebné pomáhala Angele svléknout svatební šaty, zatímco na zahradě a na dvoře pokračovaly v horkém letním večeru bujaré oslavy.

Angela však nemyslela na manželské lože s polštáři posypanými okvětními plátky. Hlavu měla plnou představ o sadech s pomerančovníky a citronovníky, které už brzy založí. „Vyprávěla jsem seňoru Navarrovi o svých plánech a jemu se zamlouvaly. Dokonce se zmínil, že by nebylo špatné pořídit si i vinohrad."

Od toho dne před třemi měsíci, kdy Estrella odplula bez dvou pasažérů, Navarro se začal Angele dvořit, ovšem pod všudypřítomným bdělým zrakem ženské gardedámy. Každý den přicházel posedět pod ozdobným láhvovníkem, který Lorenzo nechal za velké peníze dovézt z Austrálie, a vyměňoval si s Angelou poznámky o počasí, o posledním kázání otce Xaviera, o novém plemeni koní, přičemž se navzájem zdvořile oslovovali seňore a seňorito. Občas seděli i mlčky. I po třech měsících byli dva cizí lidé, kteří se k sobě chovají pouze zdvořile.

Luisa se spokojeným povzdechem ukládala Angeliny spodničky. „Máš štěstí. Navarro je velmi štedrý." Snažila se nemyslet na dlouhé zlaté náušnice, jež se jí houpaly v uších - Navarrův dar čerstvé tchyni. Prozradil, že je sundal z mumie aztécké princezny. Ten člověk s sebou přivedl přízraky, trápila se Luisa. Duchové mexických indiánů se jistě vrátí pro poklady, které jim ukradl.

Ohlédla se po mosazí kované truhličce na toaletním stolku. Obsahovala Navarrův svatební dar Angele. Luisa ani Angela netušily, co to je, kazeta se měla otevřít později, až se novomanželé ocitnou o samotě.

A potom Luisa připadla aspoň na jednu útěchu: a sice že Navarro zůstane Angele vždycky věrný. Věděla, že má spíš majetnickou než dobyvačnou povahu a že se řídí nikoliv srdcem, ale výhradně rozumem. Neplanul v něm

220

žádný žhavý žár, zato používal ledově chladnou a stále kalkulující mysl. Pokud mu pohlavní ukojení zajistí manželka, jinde je určitě hledat nebude.

Angela vzala matku za ruce a ujistila ji: Já to zvládnu, mamá."

Luisu zaskočila ironie situace, kdy před svatební nocí dcera utěšuje matku, zatímco by tomu mělo být naopak. A při pohledu do Angeliných pokojných očí si položila otázku, zda moudrost, kterou tam tolikrát spatřila, není nakonec obyčejná trpělivost. „Možná že po čase, ty moje maličká, se Navařra naučíš i milovat."

„Záleží především na tom, mamá, že si dokážeme udržet ranč. Sem patřím a tady si taky přeju zemřít."

Luisa potlačila šok! Šestnáctiletá nevěsta mluví před svou svatební nocí o smrti! Ale dost možná, že tím se v ní projevila její indiánská krev.

Angelu mrzelo, že nedokáže matce sdělit hlubokou radost, jakou tady doma prožívá, jak nesmírně miluje Alta California a ranč Paloma. Zakořenila tu srdcem. Občas, když si vyrazila na projížďku, uvázala Široka někde ke stromu a sama se natáhla do trávy a dívala se přímo do nebe. Téměř cítila, jak se jí země vzpíná vstříc a kolébají v náručí. Jako by byla součástí této krajiny, i když se narodila v Mexiku. Ovšem nevzpomínala si ani na Mexiko, ani na tu dlouhou cestu, kterou v útlém dětství podnikla s rodiči a ostatními osadníky, aby ve zdejší pustině založili nové město. Občas mívala dojem, jako by její život začal až v pěti letech, protože hlouběji jí vzpomínky nesahaly.

Pravda, v jistých okamžicích - ve snech nebo když k ní vítr donesl závan zvláštní vůně či k ní dolehl nějaký zvuk - jí myslí šlehy prazvláštní výjevy a na zlomek vteřiny si připadala jako někdo úplně jiný.

Protože svatba byla nevidaně velkolepá, z misie poslali na pomoc indiánky. Jedna z nich pomáhala Angele svléknout svatební šaty a opatrně je skládala do truhly. Angela si všimla, že ženě visí na krku prostínkový plechový křížek.

Nečekaně se jí vybavil výjev, jenž skoro připomínal vzpo-

221

WP

minky. Jeskyně. Zena, která jí klade na srdce, aby si pamatovala pověsti. Vzala ji snad mamá někdy v dětství do nějaké jeskyně v horách? Ale proč by to dělala?

Když Angelu konečně vyprostily ze šatů, sestávajících z přiléhavého živůtku z růžového hedvábí a nabírané bílé hedvábné sukně, vyšíváné drobnými růžičkami, dívka si oblékla dlouhou bavlněnou košili a posadila se, aby jí matka mohla vykartáčovat husté, dlouhé vlasy. Každíčký Luisin pohyb čísel smutkem stejně jako její tmavé oči, protože se s dcerou v jistém smyslu loučila.

Nakonec Luisa s indiánkou odešly a Angela o samotě čekala na Navarrův příchod.

Zaklepal na dveře, přesně jak ji předem upozornila matka, ale místo aby zhasl lampu a svlékal se potmě, Navarro novomanželku zaskočil, protože světlo nechal hořet a hned u dveří se začal zbavovat saka a jezdeckých bot. Zatímco Angela seděla stydlivě na pelesti a s rukama složenými v klíně cítila, jak se jí rozbušilo srdce, Navarro si nalil brandy a pohodlně se uvelebil do křesla poblíž krbu, odkud mu plameny házely na obličej podivně zsiná-lé stíny.

Natáhl ruku. „Co děláš tak daleko? Pojď blíž, ať si tě pořádně prohlídnu."

Ke stolku předtím donesl malou kazetu se svatebním darem, a sotva se před ním Angela plaše zastavila, otevřel víko a dívka zahlédla žhavý záblesk zlata. Pak se Navarro zadíval na Angelu, dlouze si ji měřil pohledem, prohlížel si ji odshora až dolů a zase nazpátek. Nejdéle mu oči utkvěly u jejích vlasů.

Najednou rozkázal: „Ten hadr můžeš sundat."

Jaký hadr, seňore?"

„Ten hadr, co máš na sobě." Švihl zápěstím. „Ať už je to dole!"

Zamračila se. „Ale já nerozumím."

„Copak ti matka nic nevysvětlila?" zavrčel podrážděně a zvedl se z křesla. „Ted' jsme manželé. Muž a žena. Noční košili nebudeš potřebovat."

222

Zrudlá v obličejí jako mák se dívka odvrátila a začala si rozepínat knoflíčky u krku.

„To ne," napomenul ji. „Obrať se obličejem ke mně!"

Pohodlně se rozvalil v křesle, vychutnával brandy a Angela zatím roztřesenými prsty zápolila s knoflíky. Pak si stáhla jedno i druhé rameno košile a zaváhala, protože vůbec poprvé si všimla zvláštního chladu v Navarro-vě pohledu.

Pomalou vytáhla paže z rukávů a se srdcem skákajícím až do krku nechala košili sklouznout ke kotníkům, vykročila z ní a ze studu šíji přidržela na prsou.

Navarro se zvedl, vyškubl dívce látku z prstů a odhodil ji stranou. „Od nynějška se bez toho hadru obejdeš!"

Navzdory sálajícímu ohni se Angela zběsile chvěla po celém těle. Honem si zkříženými pažemi zakryla ňadra, ale Navarrův šířavý pohled ji přiměl nechat ruce opět klesnout k bokům. Neomaleně ji hltal očima a nenechal jí ani stínek cudnosti. Po chvíli otevřel dřevěnou truhličku a vytáhl z ní dvě zlaté náušnice, nesrovnatelně nádhernější než ty, které daroval Luise.

„Když jsem navštívil Peru," vysvětloval, zatímco náušnice Angele jemně navlékal do ušních lalůčků, „objevil jsem v Andách starověké město, o kterém do té doby nikdo neměl potuchy. Spolu se svými lidmi jsem tam kopal celou řadu měsíců a poštěstilo se nám objevit hrobky se stovkami mumii. Kupodivu to byly skoro výhradně ženy a podle té spousty zlata, které měly u sebe, musely náležet k šlechtickým nebo dokonce královským kruhům."

Angela stála jako zkamenělá. Navarro vyndal stříbrné náramky posázené smaragdy, na každé zápěstí jí zapnul jeden a prohodil: „Ty ženy byly mumifikované v sedící poloze. Pak je zabalili do slámy a oblékli do nádherných látek a zlata, stříbra a drahých kamenů."

Poslední přišel na řadu pohádkově nádherný platinový náhrdelník, ztěžklý spoustou zlatých korálků, nefritu a tyrkysovým vykládáním. Navarro zapínal Angele sponu na šíji pod hřívou hustých vlasů a přitom vykládal: „Povím ti, kdo vlastně jsem. Když před dvěma sty čtyřiceti

223

lety Cortéz porazil Aztéky, měl mezi svými vojiny jednoho Navarra, jenž udatně pomáhal vypálit města až do základů. A syn zmíněného Navarra a později i jeho vnuk viděli domorodce z Nového Španělska vymírat na neštovice, spálu a chřipku. Takhle zmizely miliony indiánů, celé vesnice a města přestaly naráz existovat."

Dlouhými pěstěnými prsty urovnal nevěstě náhrdelník na prsou a Angele naskočila husí kůže nejen ze studi-vého kovu, ale i z doteku manželových prstů.

„Moji předkové," pokračoval Navarro a špičkou prstu objel nejprve jedno a pak i druhé oblé ňadro, „ovládli tu vylištěnou zem a stali se boháči. Vlastnili jsme doly a otroky, panovali jsme celému Novému Španělsku. Tohle mi koluje v krvi, Angelo, odkaz silných, kteří berou slabým, živých, kteří berou mrtvým. Je to můj úděl, a bude to i údělem synů, které mi porodíš - mít moc a vládnout ostatním."

Ucouvl, aby obdivoval své dílo. Angela před ním stála nahá, mladičké tělo ji žhnulo v záři plamenů a snědá pokožka tvořila svůdný podklad těm drahocenným kovům i kamenům, jež na ni navěsil.

„Nedokážu milovat, Angelo. Nečekej ode mě žádné něžné výlevy. Co ale dokážu, to je udělat z tebe ženu, které budou závidět nejvíc z celé AI ta Californie!"

Opět přistoupil blíž, podebral jí těžké vlasy a přehodil jí je přes pravé rameno. Urovnal ty bohaté prameny stejně pečlivě jako předtím šperky. „Moje matka byla proslulá krasavice. Muži se za ní pořád ohlíželi, nu a jednoho dne utekla s milencem. Otcí trvalo pět let, než je konečně dostihl, ale nakonec je objevil v úkrytu na ostrově Hispa-ňola. Oba je zabil, ostatně na to měl plné právo. Ale mně se nic podobného nikdy nestane." Přetahoval Angele prameny vlasů přes ňadra, laskal její bradavky a číhavě jí hleděl do obličeje, zda uvidí reakci. Jsi překrásná, Angelo, a celá patříš jenom mně. Tyhle vlasy, tohle tělo, všechno je jenom moje."

Dech se mu začínal zrychlovat a na čele se mu zaleskla teninká vrstva potu. „Vůbec poprvé jsi mě upoutala svými

224

I

vlasy, černými jako nejjemnější samet, jako vzácný černý opál. Tak nádherné vlasy jsem v životě neviděl. A právě kvůli těm vlasům jsem se rozhodl tě vlastnit celou." Projížděl jí prsty kadeřemi, zvedal je a spouštěl zpátky na ramena. „Ted' jsi vdaná žena, takže vlasy budeš nosit vyčesané nahoru, ale kdykoliv budeme sami, rozpustíš si je-právě takhle."

Postavil se Angela za záda, tak těsně, že na šíji cítila jeho dech. „Předkloň se!" zašeptal chrlativě.

Dech se jí zadrhl v hrdle. „Seňore?"

Na ramena se jí položily drsné dlaně. „No tak!"

Angela poslechla a Navařo ji náhle popadl za vlasy a škubl jimi dozadu. „Nehýbej se!" poručil.

Angela se začala bránit, a když ucítila, že do ní bolestivě, nečekaně vnikl, zavřískla, ale Navařo na ni vyštěkl, ať drží klapačku, nebo ji uslyší svatební hosté na dvoře, a Angela se honem kousla do jazyka, aby potlačila zoufalý křik. Vlasy jí táhl dozadu pořád silněji, jako by držel koně za uzdu, a zakláněl jí hlavu do tak nepřírodního úhlu, že se málem dusila. Angela zavřela oči a křečovitě zaťala čelisti. Navarro pokračoval ve svých útocích a ji jako povodeň zaplavilo ponížení. Když zanařkala, škubl jí vlasy dozadu tak surově, až se vydělala, že jí zlomí vaz. Před očima se jí rozvířila rudá mlha. Sotva lapala po dechu a v očích jí štípaly žhavé slzy, protože každé vniknutí Navarrova údu brutálně bolelo jako řez nožem.

Konečně ji pustil. Zhroutil se na podlahu.

Navarro si zapnul kalhoty a nalil si další brandy. „A na ty svoje hloupé nápady se sady a vinohrady klidně zapomeň. Majitelem zdejší půdy jsem ode dneška já a jenom já budu rozhodovat, co se s ní bude dělat. Nakoupím další dobytek a ovce a zatravním další pastviny. Ty se, manželko, laskavě starej jen o ložnici a kuchyň!"

Angela poslepu zatápala po pelesti postele a snažila se vstát, ovšem Navarro jí poručil, ať zůstane na zemi, na kolenou. „A s ježděním na koni je taky konec. Pro Navar-rovu manželku se nehodí, aby cválala po polích jako

225

I

caballero Pro Široka jsem už našel kupce. Hned ráno si ho přijde jeho čeledín vyzvednout."

„Ach ne! Prosím, seňore -"

Opět se obrátil k láhvi s brandy. „A nedovolím, abys mi říkala seňore. Jsme manželé, takže by to nešlo. Před lidmi mě můžeš oslovovat Navarro, ale o samotě v ložnici mi budeš říkat můj pane."

Angela na něho nevěřicně vytřeštila oči. A pak si všimla těch chladných, bezvýrazných očí a spatřila v nich celou svou budoucnost - i svoji nevýslovnou bezmoc. Zoufale se snažila něco vymyslet. „Poslechnu vás na slovo, seňore," zasípala konečně vyschlými ústy. „Udělám všechno, oč mě žádáte, pokud mi vyhovíte v jedné věci. Pošlete mou matku do Španělska."

Zavrtěl hlavou. „Přítomnost tvé matky mi zaručí tvoji poslušnost. Ona i tvůj ubožáček, příživnický otec zůstanou na ranči tak dlouho, jak si sám budu přát."

Angela se rozplakala. „V tom případě vás začnu nenávidět," zašeptala přes křečovitě, hořké vzlyky.

Pokrčil rameny. „Klidně ke mně můžeš cítit nenávisť, pro mě to nehraje roli. Nestojím o tvoji náklonnost. Od tebe budu vyžadovat, abys mi dala syny a udržela si svou krásu. Na tom trvám: Nikdy nesmíš ztratit svou krásu. A teď mě oslovíš: Můj pane."

Angela mlčela.

Jak myslíš. Ještě dnes vykážu tvé rodiče z ranče. To jsem zvědav, jak dlouho se vydrží protloukat na vlastní pěst, o žebrácké holi."

„Ne! Prosím! Mějte srdce!"

„Tak koukej poslouchat a já tvému otci přidělím apa-náž, aby měl na svůj hazard, a tvoje matka si dál bude žít v přepychu. Rozumělas?"

Angela potlačila vzlyk. „Ano... Můj pane."

Přistoupil ke klečící dívce a pohladil ji po vlasech. „Výborně. A teď, drahá moje, máme před sebou ještě celou noc. Co zkusíme dalšího?"

226

Po probuzení Angi i a ZiiiiiLA, že leží nahá pod přikrývkami a cítí rezavou bolest. Po jejím boku chrápal Navarro, ponořený do tvrdého spánku. Zatímco Angela nehybně ležela a donekonečna se pokoušela nemyslet na ty ponižující úkony, kterým se musela podrobit, viděla před sebou dlouholetou manželskou pout, plnou temných nocí.

Přidušeně vzlykla. Chvatně však pláč potlačila a bojácně se ohlédla po Navarrovi. Nerušeně chrápal.

A nepohnul se ani potom, co se nenápadně vyplížila z postele a odkradla se do sousední místnosti. Angela se omyla, i když jí bylo jasné, že si už v životě nebude připadat čistá, a když se oblékla, nevzala si noční košili, ale jezdecký oděv.

Věděla, že to je naposledy. Všechny pohyby vykonávala mechanicky, bez emocí. Zapletla si vlasy do copu a ani si nevšimla, že v nich uvízlo několik okvětních plátků bougainvilley, jimiž měla poházený polštář. Pak tichounce vyšla ze spícího domu, neslyšně osedlala Široka, vyvedla ho z ohrady a přes louky a pole se rozjela západně po El Camino Viejo, kolem dehtových jezírek, za bažiny, směrem k nízkým rozeklaným horským hřebenům, jež se rýsovaly proti obloze ozářené hvězdami. Netušila, kam jede a proč. Vpřed ji poháněl instinkt, ponížení a strach. Nikdy a nikomu na světě nemůže prozradit, co zažila dnešní noci. Hnala se cvalet, i když ji to bolelo, nebo možná právě proto, jelikož každý dotek kopyta o zem jí připomínal, co jí Navarro provedl a co jí pravděpodobně bude noc co noc provádět po celý zbytek jejich manželství. Angela cítila, jak se v ní pocit bezmoci přetavuje ve zběsilý vztek. Štvala se vpřed, jako by i se svým milovaným Širokém chtěla dojet na kraj světa.

Pod úpatí hor se vyhnula vesnici, kde nepokřtění indiáni pořád ještě žili podle svých starých obyčejů, a stoupala stezkou až k místu, kde se nacházela podivná kupa balvanů s vyrytými záhadnými znaky. Angela si kdovíproč byla jistá, že znázorňují havrana a měsíc. Právě tady objevila vchod do úzkého kaňonu. I když nevěděla, co tam

227

bude pohledávat, pustila se s koněm po strmé stezičce nahoru.

Jeskyni našla, i když netušila, že ji vůbec hledá, a sotva vstoupila dovnitř, až se zapotácela pod přivalem pocitů, že právě tady to důvěrně zná. Už jsem tu byla.

Angela sem přijela jen na chvíli. Během jízdy si stačila srovnat v hlavě, že uprchne, že prostě pojede dál a dál, dokud v divočině nenajde bezpečné místo, mimo dosah Navarra a jeho krutosti.

A teprve teď z ní vybuchl všechn pláč a slzy, jež v sobě zatím zadržovala, a vytryskl z ní v gejzíru vášnivých vzlyků. Zhroutil se na hlinu a plakala, divže jí nepuklo srdce, modlila se k Panence Marii a po chvíli se jí v myšlenkách ozval hlas: Nemůžeš utéct, dceruško. Čekají tě povinnosti, kterým se nesmíš vyhnout. Ale ty máš v sobě dost odvahy, té odvahy, kterou měli i ti před tebou.

Angela se posadila a zamyslela se. A přiznala si, že nemůže opustit matku. Dceřin útěk by ji nejenom zřtil, ale navíc by přinesl hanbu celé rodině. Navarro by pak Lorenza a Luisu pravděpodobně vyhnal.

V tichu a samotě jeskyně Angela cítila, jak se v ní rozbouřené myšlenky a city zklidňují, jako když se vyplašení ptáci konečně usazují na noc do korun stromů. Náhle měla v hlavě nezvykle a nečekaně jasno.

Už věděla, co musí udělat.

Vrátila se k Širokovi, jenž oždíboval trávu u vchodu do jeskyně, ze sedla vytáhla nůž, vrátila se do tichého temna a tam jednou rukou zvedla do výšky svůj dlouhý cop a druhou rukou si ho uřízla hned v zátylku. Cop jí zůstal viset v dlani jako mrtvý had a na šíji ji zastudil chladný vzduch. A Angela si pomyslela: Zbavila jsem ho moci.

Když pohrblívala cop do studené hlíny, necítila ani špetku vítězoslavy, žádný pocit vítězství, protože si až příliš dobře uvědomovala, že Navarro ji krutě potrestá. Jenže ona tento projev vzdoru prostě musela dotáhnout do konce, aby si zachránila své já, protože tohle bude poslední

228

neposlušnost, kterou dá svému manželovi kdy najevo, a vzpomínka na tento okamžik ji bude posilovat po všechny zbývající roky života.

Z mužů, kteří se za toho rezavě svěžího rána sešli v elegantním zasedacím šálku, vyzařovalo nenucené sebevědomí. Pocit moci jim přinášel uspokojení a jistotu, že hlavní slovo budou mít vždy oni. Navlečení do luxusních obleků navzájem probírali svoje úspěchy v golfu. Tři z nich hovořili do mobilního telefonu, dva si vyměňovali burzovní tipy. Sam Carter dával instrukce ženě, jež měla zaznamenávat průběh jednání, zatímco sedmý z přítomných, s dlouhou bílou hřívou zapletenou do indiánských copů, jen stoicky seděl a z okna v třicátém patře vyhlížel na střechy a fasády okázalé čtvrti Century City. Na mahagonovém pultu stál stříbrný kávovar a řádka porcelánových šálků na jemných talířích. Vedle nich se třeptily broušené sklenky naplněné vodou se skrojkem citronu, talíře s řezou studeného masa, bagety a čerstvé ovoce. Vedle hraniček lněných ubrousků ležely stříbrné přibory. Celkově tam vládla atmosféra bohatství a snobis-mu, a když se Sam Carter podíval na hodinky a zjistil, že na zahájení schůzky se všichni dostavili včas, cítil se sám se sebou náramně spokojený. Byl to on, kdo svolal tuhle schůzi, a o jejím výsledku v nejmenším nepochyboval, protože předem mu to z velké části prozradily srdečné stisky rukou a nezávazné soukromé přísliby.

„Výborně, pánové, domnívám se, že můžeme naše jednání zahájit. Jsem si jistý, že dnes odpoledne nás všechny čeká hromada dalších povinností.“

Po jeho boku seděl Wade Dimarco, jenž měl za úkol přednést návrh na vybudování muzea na dávném sídlišti

229

Topangů. Ted' se polohlasem zeptal: „A paní doktorka Tylerová nám snad nebude dělat potíže, co myslíte?“

„Erica je moje podřízená, Wade, a udělá, co jí nařídím!“ Kromě toho Erica o téhle schůzce pranic netušila, na tom si Sam dal nesmírně záležet. A než se něčeho dohmátne, už bude beztak pozdě. „Nedělej si starosti,“ dodal a chlácholivě popleskal Dimarca po zádech. „Můžu vám odpří-sáhnout, že dnešní dohoda bude vyhovovat kompletně všem.“

Přítomní se usadili a Sam přikázal, aby si každý z členů vzal vytištěný návrh, který ležel na stole před každou židlí, když tu se ozvalo zaklepání na dveře. Sedm z osmi přítomných mužů vykulilo oči, protože dovnitř rázně a rozhodně vešla žena. Sam a Wade Dimarco si vyměnili významný pohled a Harmon Zimmerman se zatvářil otráveně, zatímco Jared Black ji přivítal s úsměvem.

Erica nechala ten úsměv bez povšimnutí. „Doufám, že nejdu moc pozdě, pánové,“ vyhrkla a zavřela za sebou dveře.

„Ale o vaší schůzce jsem se bohužel dozvěděla až před chvílkou.“ Měla na sobě námořnický modrý kostým, zpod prokmutého sáčka vykukovala bílá halenka. Sukně sahala ke kolenům a místo lodiček měla pohodlné polobotky. Lesklé hnědé vlasy jí dosahovaly k ramenům v hebkém mikádu.

Bez pozvání se usadila na jediné volné židli, což bylo v čele stolu, přímo proti Samovi. Několik mužů se zdvořile zvedlo, ale Sam se na ni zamračil jako vrah. „Tohle je doktorka Tylerová, moje asistentka. Je tu jen jako pozorovatel“

Erica si opřela o desku stolu ruce s navzájem propletenými prsty a snažila se nevybuchnout vzteky, když Harmon Zimmerman začal s předčítáním svého návrhu. Samovi se vyhýbala pohledem ze strachu, že se přestane ovládat a od plic mu vycinká, čehož později bude litovat. A ze stejného důvodu se nepodívala ani na Jareda.

Projev Harmona Zimmermana vyjadřoval stanovisko majitelů nemovitostí. Svou analýzu celé situace opíral o grafy a mapky, jež rozdával přítomným, jen aby je pře-

230

svědčil o správnosti svého názoru. Na Eriku však nezbyl ani jediný z těch listů, protože původně se počítalo

0 osmi, nikoliv s devíti přítomnými. Nakonec jí do nich dovolil nakouknout bělovlasý muž s indiánskými copánky, který seděl po její pravici.

Erica beztak málem neslyšela, co Zimmerman vlastně vykládá, protože byla bez sebe vzteky kvůli tomu, že Sam a Jared jí to jednání zatajili.

Ráno po večírku u Dimarcových Erica překvapeně zjistila, že Sam provádí Ginny a Wadea po táboře. Doprovázelo je ještě několik dalších lidí, jeden muž cvakal fotoaparát, další si čmáral poznámky do bloku. Erica se Sama zeptala, co to má znamenat, ale ten pouze mávl rukou: Jsou zvědaví jako všichni, znáš to.“ Dimarcovi ovšem nebyli první významní hosté, které Sam prováděl po táboře i místu vykopávek. Řada důležitých osobností si vychutnávala výsadu, že smí vstoupit do prostor, kam veřejnost nemá přístup, ale návštěva Dimarcových byla zajímavá tím, že ani jednou nevskočili do jeskyně - a přitom právě jeskyně představovala tu hlavní atrakci, ne? Erice se v hlavě roztočila kolečka a připomněla si večírek u Dimarcových, z kterého tak překotně utekla. Tehdy jí to nepřípadalo zvláštní, ale Sam a Wade proseděli celý večer s hlavami u sebe jako dva spiklenci.

A právě v té chvíli v ní začalo hlodat podezření. Sam šil nějakou boudu. V následujících dnech byl nepřírozeně rozjařený a veselý, jako by chtěl zamaskovat nervozitu. A právě dnes ráno zahlédla Sama, jak odjíždí z tábora ve svém nejlepším obleku a bujaře si pohvizduje. O pár minut později odjel i Jared, opět v obleku a s kufříkem. Naštěstí mezitím dorazila už Jaredova dočasná sekretářka. Erica jí vysvětlila, že ztratila pozvánku s místem

1 hodinou dnešního jednání a že se snad proboha příliš neopozdí. Dozvěděla se, že Jared i Sam zamířili do budovy v Century City, kde jim sekretářčina domovská firma na schůzku zapůjčila vlastní zasedací prostory.

Zatímco Zimmerman vypočítával ztráty, které utrpí majitelé sídel, protože provádění vykopávek zdržuje
231

jejich soudní při s původním investorem a pojišťovny, Erica se konečně ohlédla po Jaredovi. V duchu se neubrnila otázce: jestlipak toho večera, kdy mu po večírku u Dimarcových ošetřovala zraněná žebra a on jí vyprávěl o tragické smrti své manželky, už o téhle schůzce věděl? Jestlipak v ní záměrně budil falešnou důvěru, zatímco dávno předtím uzavřel tajné spojenectví s muži v téhle místnosti. Erica totiž neměla pochyb, že skutečně nejde o nic než spiklenecký. Slovo si dále vzal Barney Voorhees, investor a projektant sídel na Emerald Hills. Přítomným předvedl tlustou složku map, geologických průzkumů, povolení a ověření, čímž dokazoval, že jeho výstavba na Emerald Hills proběhla podle všech platných zákonů a řádně, a že rozhodně není jeho vinou, že radnice neprovedla a nezadokumentovala geologický rozbor a spokojila se se záznamy, které ležely v archivu geodézie. I on však zastával stanovisko, že pokračování ve vykopávkách zdrží posun v jednáních, která by vyústila ve finanční vypořádání, přijatelné pro všechny strany. Bez vytáček obvinil archeology, že jejich zásluhou mu nakonec zbankrotuje celá firma.

Jako třetí přišel na řadu zástupce Kalifornského pozemkového fondu s dokonale připravenou přednáškou. Na nástěnku a tabuli rozvěsil grafy a mapy a stejně jako oba řečníci před ním se oháněl ciframi v dolarech a nakonec doporučil obrátit se přímo na stát Kalifornie s žádostí, ať archeologické práce v Topanze zastaví a místo nich se věnuje záchraně a ochranným projektům obytné čtvrti na Emerald Hills a sousedícího kaňonu.

Když slovo dostal Wade Dimarco, udělal na všechny mohutný dojem hned na samém začátku tím, že ztlumil světla a stisknutím tlačítka zvedl střed stolní desky, takže proti přítomným se vynořil veliký monitor. Dimarcův desetiminutový videozáznam byl mistrovským dílem počítačového modelování a speciálních efektů, jelikož diváci absolvovali virtuální procházku muzeem, jež měl v úmyslu vybudovat právě na Emerald Hills. Průvodní hlas několikrát důrazně zopakoval frázi „plýtvání pro-
232

středky daňových poplatníků". I z tohoto příspěvku vyplývalo, že čím dříve bude jeskyně uzavřena, tím dříve nové indiánské muzeum přispěje cenným dílem k národnímu kulturnímu bohatství i k snížení finančních výdajů státu.

Dalším řečníkem byl náčelník Antonio Rivera z kmene Gabrielino, v němž Erica poznala starce, jehož Jared přivedl do jeskyně brzy po jejím objevení v naději, že indián dokáže původ malby přiřadit k určitému kmeni. Náčelník musel být hodně starý, mředěný a ošlehaný obličej měl rozpukaný milionem vrásek a rýh, nicméně drobná očka sršela čilostí a bystrostí. Tiše a vážně hovořil o posvátných místech amerických indiánů. Zmínil se i o prapodivném přízvuku losangeleských indiánů, což byl důsledek španělštiny coby mateřského jazyka a dlouhých let sledování amerických filmů a televize. Náčelník Rivera rozdál všem přítomným desky s barevnými fotografiemi posvátných míst na Severozápadě - všechna nesla výrazné stopy zanedbání, rozkladu a vandalizmu. „Právě proto, že ty památky a posvátná místa nikdo nechrání," vysvětloval smutně, „živoři moji lidé v zoufalý bídě a je jich pořád méně." Náčelník zdrceně potřásl hlavou a ukázal na fotografii skupiny balvanů s vyrytými tajemnými petro-glyfy, které znetvořila nasprejovaná písmena přízemních sprostřáren. Jeskyně v Topanze byla náš chrám. Ty skalní stěny, hliněná podlaha, namalované posvátné symboly, to všechno je pro nás svatý. A já prosím, abyste nám ten náš chrám zase vrátili."

Po náčelníkovi hovořil Jared. Indiáni, které právně zastupuje, si přejí vykopávky ukončit, aby své předky mohli patřičně a s veškerou úctou pohřbit na indiánský hřbitov. Pak rozdál kopie petice, obsahující tisíce podpisů, a dále dopisy od kmenových náčelníků, kteří apelovali na svědomí všech věřících lidí, indiánů i bělochů.

Jaredova řeč vyzněla velmi procítěně. Jak někteří z vás dobře vědí, Komise pro dědictví amerických indiánů vznikla v roce devatenáct set sedmdesát šest jako reakce na požadavky původních obyvatel kalifornského
233

území, kterými se domáhali ochrany posvátných pohřebišť. Ostatky jejich dávných předků, vyhrabané během kopání základů či staveb silnic, obvykle ležely bez povšimnutí někde v příkopě, v trochu lepším případě je přišli sebrat archeologové, ať už profesionální nebo amatéři, ovšem zacházeli se všemi stejně bez ohledu na náboženskou víru toho kterého kmene. Docházelo tedy nejenom k likvidaci celých pradávných hřbitovů, ale ostatky indiánů putovaly po celých Státech z ústavu do ústavu, z muzea do muzea, aby se staly předmětem nejrůznějších výzkumů."

Jaredovy tmavé oči přejížděly po obličejích posluchačů. U Eriky se zdržely o zlomek vteřiny déle než u ostatních. „Zabavování těchto ostatků je v podstatě pokračování politiky, která vůči indiánům probíhala v druhé polovině devatenáctého století, kdy devadesát procent původní kalifornské populace zemřelo na nejrůznější choroby, hladomor, otravy či zastřelením. Ani živým ani mrtvým kalifornským indiánům nedopřáváme svým jednáním špetku běžné lidské úcty či zdvořilosti.

A já se tady jen snažím zajistit, aby se podobná pohana nepříhoda aspoň v případě Dámy z Emerald Hills. Přání mých klientů zní následovně: Co nejrychleji odvézt ostatky z jeskyně a opět je pohřbit na oficiálním indiánském hřbitově."

Během Jaredova proslovu si Erica uvědomila, že na něho reaguje fyzicky i citově. Jako žena po něm toužila, ale rozumově ho odmítala. Zmítala se v emocionální bouři, i když právě tento stav si zakázala, už před lety - z pudu sebezáchovy. Matka - pěstounka, kterou si Erica kdysi dovolila zamilovat, říká: „Chceme tě adoptovat, Eriko, můj manžel a já si přejeme, abys byla jako naše vlastní dítě." Objetí a polibky a slzy a sliby A jedenáctiletá Erica v duchu spřádá sny a fantazie a dává svým nadějím křídla, protože ví, že konečně se stane součástí skutečné rodiny, že bude mít bratříčka a pejska a pokoj jen sama pro sebe. Už žádné návštěvy u soudu pro zajištění rodinné péče, už žádné nekonečné hovory s nekonečně se střídajícím pro-
234

cesírn sociálních pracovníků. A potom: „Je mi líto, Eriko, ale ono to nakonec nebude klapat. A tak nám neměj za zlé, že jsme si tu adopci rozmysleli. Podle nás by bylo nejlepší, kdybys přešla k jiným pěstounům."

Erica dospěla k názoru, že když člověk do něčeho - třeba do lásky - vkládá příliš velké naděje, následné zklamání

rozhodně nestojí za to.

Sam si vzal slovo jako poslední, předložil své vlastní grafy a sloupce výpočtů jako důkaz finančních nákladů na pokračování vykopávek a pak porovnal finanční ztráty s vědeckým ziskem. Je to splachovadlo na peníze." Postupně věnoval pohled každému ze zúčastněných. „Splachovadlo," zopakoval, jako by se mu to slovo zalíbilo.

Erica se tak potvrdilo její podezření ohledně účelu této schůzky. Každý z přítomných mužů si z nejruznějších důvodů přál, aby se archeologické vykopávky na Emerald Hills definitivně zastavily: majitelé sídel by se dočkali pěkně vysokého odškodného, majitel stavební a projek-tantské firmy by se vyhnul bankrotu, indiáni by ohledně jeskyně získali rozhodovací právo a možná i výnosnou turistickou atrakci, nu a Dimarcovi by vystavěli muzeum, honosící se jejich jménem. Pravda, Jaredův motiv odhadnout nedokázala, možná že ani žádný neměl, a Erica si v duchu namlouvala, že jí na tom beztak nesejde. Ona sama sem přišla z jediného důvodu, na který se teď musí soustředit.

„Pánové," pokračoval Sam s jasným úmyslem celou záležitost co nejrychleji uzavřít, „vyslechli jsme si všechna fakta a všechno nasvědčuje tomu, že se shodujeme. Zahajuji tedy diskusi. Má někdo nějakou připomínku?"

Zimmerman zvedl ruku, ale než stačil otevřít ústa, předběhla ho Erica: „Vznáším námitku proti jednacímu řádu!"

Sam se zamračil. „Co je to za námitku, paní doktorko?"

„Nedostala jsem možnost sdělit vám svoje stanovisko."

Sam užasle povytáhl huňaté obočí. „Paní doktorko, vás platí stát a jeho zástupce se už vyjádřil. Prostor dostaly

235

všechny strany a tlačí nás čas. Musíme začít s hlasováním."

„Mohu se zeptat, kde byl tento případ zveřejněn?"

Sam zamžikal a zpod límečku se mu do obličeje rozlil ruměnek.

Erica pokračovala: Jistě si, pane doktore Cartere, velmi dobře uvědomujete, že pokud komise nebo stát hodlá podniknout cokoliv takzvaně ve veřejném zájmu, je třeba případ nejprve zveřejnit, aby se k němu mohli vyjádřit i plátcí daní prostřednictvím svých volených zástupců. Nebo že bych zveřejnění téhle věci přehlédla?"

Sam se popuzeně napřimil. „Tohle se zatím nikde nezveřejnilo. Jedná se teprve o první čtení návrhu, a k němu se nic zveřejňovat nemusí."

„V tom případě se ovšem nemůže dnes hlasovat a nemůže padnout ani definitivní rozhodnutí. Nemám pravdu?"

Sam s Erikou se chvíli měřili pohledem a ostatní přítomní mlčky vyčkávali. „Máte," přiznal konečně Sam.

„V tom případě bych ráda přednesla i svůj názor."

Erica se důstojně zvedla a zvučným, jasným hlasem spustila: „Celé dopoledne jsme poslouchali cifry a statistiky.

Mluvílo se tu o ekologii a právech původních obyvatel, o dopadech na životní prostředí, o finančních ztrátách a ziscích. Hovořili tu zástupci státu i různých organizací v zájmu obyvatel Kalifornie. Jeden z vás," Erica kývla na náčelníka Riveru, „dokonce hovořil v zájmu jeskyně. Já jsem však přišla promluvit v zájmu osoby, která sama za sebe hovořit nemůže. Myslím tím Dámu z Emerald Hills."

„Cože!" vyjekl Zimmerman. Jéžiš, copak vy jste ho ne-poslouchala? Rozhořčeně ukázal na Jareda. „Už nám všem přeci vysvětlil, že indiáni chtějí jeskyni zpátky. A ty kosti jakbysmet, aby je pohřbili na pořádném hřbitově!"

„To ale nestačí. Ženu pohřbenou v jeskyni kdysi znal nejen její národ, ale i potomci. Má právo nezůstat bez jména.

Tohle se vám snažím -"

Je to kupka kostí, prokristapána!"

236

Erica probodla Zimmermana ledovým pohledem. „Pane, když jste měl slovo vy, taky jsem vás nepřerušovala. Mohla bych vás prosím požádat o stejný projev zdvořilosti?"

Zimmerman se obrátil k Samovi. „Ale já myslel, že tuhle věc jsme jednou provždy vyřešili! To vážně strpíte, aby sem jenom tak vlezla a všechny zdržovala?"

Sam se chystal k rozpačité odpovědi, ale náčelník Rive-ra tiše pronesl: „Rád bych si poslechl, co nám ta mladá dáma chce vysvětlit, vážení."

Erica pokývla. „Děkuji, náčelníku Rivero."

Já mám také zájem o názor paní doktorky Tylerové!" připojil se k Riverovi Jared s úsměvem, ale Erica mu úsměv neoplatila.

„Tak dobrá, paní doktorko," zahučel Sam očividně proti své vůli, „mluvte tedy, ale prosím, abyste se vyjadřovala co nejstručněji."

Erica se napřimila v zádech. „Pánové, nemám tu žádné grafy ani mapy, žádné diapozitivy či videonahrávky, žádné luxusní desky vyplněné velkorysými větami. Mám pouze tohle." Sáhla do kabelky a vytáhla obyčejnou obálku z ma-nílského konopí, velkou jako normální knížka. Podala ji panu Voorheesovi po své levé straně a požádala: „Mohl byste si to prosím prohlídnout a dát kolovat?"

Všichni čekali - někdo podrážděně, jiný se zájmem-až Voorhees otevře obálku a vysype její obsah. „Kristepa-ne!" sykl a zděšeně vytřeštil oči na černobílou fotografii. „To má být vtip?"

„Buďte tak laskav, pane Voorheesi, a předejte prosím snímek dalšímu."

Chvatně natáhl ruku ke svému sousedovi, vedoucímu Státního pozemkového úřadu, kterému stačil jediný pohled, aby zhnuseně zavrčel: „Co to má kčertu znamenat?"

„Eriko?" zeptal se Sam. „Co to ukazuje? Cos to donesla?" Chtěl sáhnout po snímku, ale ten se dřív dostal k Ja-redovi, jehož šokovaný výraz si s těmi dvěma předešlými v ničem nezadal.

237

„Fotografie, na kterou se díváte, pánové," pronesla vážně Erica, „byla pořízena v městské márnici. Vzadu najdete úřední

razítko. Tělo patří bělošce ve stáří asi pětadvacet let, kterou před třemi dny objevili za městem. Očividně jde o oběť zvrhlého zločinu. Její jméno zatím policie nezjistila, takže prozatím její spis označila X.38511, dokud se nedozví její totožnost."

Eriku původně napadlo, že nechá snímek rozmnožit a každému členu jednání dá vlastní kopii, ale nakonec usoudila, že jediný snímek, s nímž se každý z přítomných musí vypořádat sám, zapůsobí mnohem hlubším dojmem. Fotografie nabízela krutý a děsivý pohled. Mladá žena měla sice zavřené oči, ale vůbec nepřipomínala spáče. Bylo zřejmé, že neumírala pokojně, kdysi krásnou tvář hyzdily stopy zápasu. Na krku jí jako hrůzný reliéf vystupovaly stopy po skrčení.

Jared podal snímek Samovi, jenž po něm stíhl zběžným pohledem a vrazil ho do ruky Zimmermanovi. Ježíši!" zavyl filmový producent a vyletěl ze židle, jako by mu Sam podal hada.

Erica pokračovala: „Tahle mladá žena leží nahá a bezbranná na pitevním stole. Byla něčí dcera, možná něčí milovaná sestra či manželka. Zaslouží si, aby ji její blízcí oplakali a vzpomínali na ni."

„A stejně mi nevymluvíte, že v té jeskyni je akorát kupka kostí," zabrblal vzdorovitě Zimmerman.

„Pod těmi svaly," ukázala Erica na fotografii v jeho ruce, „je taky jenom kupka kostí, abych použila vašich slov. Ta žena je mrtvá tři dny, žena z Emerald Hills dva tisíce let. Nevidím mezi nimi jediný rozdíl! Navrhují, abychom ostatky Dámy z Emerald Hills využili k analýze DNA, a tak určili kmenovou -"

„Test DNA!" namítl Wade Dimarco. „Máte vůbec ponětí, jak je ta procedura drahá? A možná bych měl připomenout, že by šla na účet daňových poplatníků!"

„A jak by to trvalo dlouho?" ježil se stavitel Voorhees.

Neskrývané naštvání Dimarco vyštěkl: „Same, sám jsi uvedl, že už teď je ten projekt hotový splachovadlo na

238 peníze! Kolik peněz a času kvůli tomu ještě všichni ztratíme?" Obrátil se k Jaredovi. „Neříkal jste náhodou, že už jste zařídil nový pohřeb?"

Jared přisvědčil: „Konfedační kmeny Jižní Kalifornie vyjádřily přání převzít ostatky do svého opatrování."

„Nemáme právo zamést tu ženu pod byrokratický koberec jen pro pár mizerných dolarů!" nedala se zastrašit Erica.

„Historické důkazy nalezené v jeskyni jasně svědčí o přání jejich potomků, aby památka jejich Pra-matky neupadla v zapomnění! Pane komisaři," oslovila škrobeně Jareda a z kabelky vylovila další list papíru, „směla bych vám něco přečíst?"

Všichni otráveně zabručeli, ale Jared jen mlčky kývl na souhlas.

Erica začala nahlas předčítat: „Posláním Komise pro dědictví amerických indiánů je zajistit pohřebištím původních obyvatel ochranu před vandaly a před zchátráním, zajistit všechny procedury nezbytné k určení kmenové příslušnosti a následných potomků všech nalezených ostatků původních obyvatel a mrtvým zajistit pohřeb dle jejich kmenových a náboženských zvyklostí. Dále má za úkol prosazovat zákony a vést soudní řízení v zájmu ochrany posvátných míst, svatyní a pohřebišť, ať na státních či soukromých pozemcích, a současně vypracovat i seznam těchto posvátných míst. Tohle je prohlášení ze zakládající listiny vaší vlastní Komise, pane Blacku."

„Ano, její znění samozřejmě znám."

„Napadlo mě, že možná potřebujete připomenout, že vašim prvořadým úkolem je najít pravděpodobné potomky naší Dámy. Nemyslete, že okamžité pohřbení kostry stojí v přímém rozporu s tímto posláním?"

Zvedla fotografii z márnice, která k ní mezitím doputovala zpátky. „Pánové, dovoďte, abych se vyjádřila bez zbytečných oklik: Vážně byste dali přednost tomu, aby úřady nepátraly po totožnosti téhle ženy?" Erica postupně pohlédla každému z mužů do očí. „Kdyby to byla vaše manželka, pane Zimmermane, nebo vaše dcera, pane Dimarco, případně tvoje sestra, Same, copak byste si

239

nepřáli, aby úřady s jejími ostatky zacházely s úctou a důstojností a aby udělaly první poslední, jen aby ji vrátily její rodině?"

Erica se dlaněmi opřela o desku stolu a naléhavě se předklonila. „Nechtě mě dodělat tu práci v jeskyni! Už to nebude trvat dlouho. Jakmile dostaneme povolení k testům DNA, možná získáme informaci o kmenové příslušnosti té ženy. A kdoví, třeba ten kmen má ve svých pověstech příběh o ženě, která sem doputovala z dalekého východu. Třeba dokonce budou znát i její jméno."

Malá, pronikavá očka Sama Cartera spatřila v Eričině obličejí zanícenou vášně. Zamrzelo ho, že ji hned na začátku supem neposlal zpátky k třídění mušlí. „To povolení nikdy nedostanete, doktorko Tylerová! Váš návrh nestydatě zneužívá státní prostředky na věc, se kterou by většina daňových poplatníků zásadně nesouhlasila, naopak by to považovala za ztrátu času a peněz."

„Ale já mám v plánu přetáhnout daňové poplatníky na svou stranu!" Erica potřetí hrábala do kabelky a tentokrát se jí v ruce objevil novinový výstřižek. „Tahle dáma souhlasila, že mi pomůže." Poslala výstřižek kolem stolu až k Samovi. Ten se při pohledu na něj zamračil. Sam tu reportérku, co měla v Los Angeles Times na starosti úvodníky, moc dobře znal. Navíc proslula i jako zakladatelka a předsedkyně Ligy proti násilí na ženách. Mimo jiné se proslavila i odvahou, s níž opakovaně otiskovala fotografie neznámých zavražděných žen s titulkem: Poznáváte mě?

„Souhlasila, že otiskne fotografii Dámy z Emerald Hills!" oznámila Erica.

Ve vstupní hale ji dohonil Jared. „To bylo proklatě přesvědčivé vystoupení, paní doktorko!"

Ušklíbala se na něho. „Vážně jste si představovali, že vám to projde?"

Jared se zatvářil užasle. „Teď vám nerozumím." „Ta vaše spiklenecká schůzka s vlivnými kámoši -"

240

„Jakými kámoši? To těžko! A to jednání přece vůbec nebylo spiklenecké."

„Tak proč mi o něm nikdo neřekl?"

Jared vypadal pořád vyjukaněji. „Myslel jsem, že o tom víte. Sam tvrdil, že vás o schůzce informoval, ale že nestihnete přijít."

Vtom se otevřely dveře výtahu a z nich vyšel Sam Carter v doprovodu Zimmermana a Dimarca. Erica se mu postavila do cesty. „Tak s pravdou ven, Same! Co to má vlastně všechno znamenat?"

Mávnutím vyběhl své společníky, aby šli napřed. „Tu schůzku jsem svolal v zájmu všech stran, ale na druhou stranu, tobě se snad zodpovídat nemusím, ne?"

„Kčertu, Same, tohle nebylo žádný předběžný jednání! Už dneska jste chtěli hlasovat, jen se přízeň! Překročil jsi své pravomoce a za zavřenými dveřmi jste jednali o záležitostech, které by měly dopad na veřejnost a historii, a přitom jste o tom veřejnost vůbec neráčili informovat!"

Sam se kolem ní chtěl protáhnout, ale Erica mu dál tvrdohlavě stála v cestě. „V tom mají prsty Dimarcovi, vid' Copak ti naslibovali? Ředitelský místo v jejich muzeu?"

Sam navztekaně přimhouřil oči. „Na co to ksakru narážíš?"

„Hned jak jsem tě uviděla s Dimarcovými poprvé, bylo mi jasné, že máte něco za lubem. Ale prozradím ti, že bych se nechala vést za nos až do konce, kdybych jednou ráno nevešla do tvého stanu se zprávou zrovna ve chvíli, kdy ti z faxu vylézal dopis. Nejsem fízl, ale když jsem zahlídla úřední razítko státu Kalifornie, pochopila jsem, že nejde o nic soukromého, a dovolila jsem si ten dopis přečíst. Víš, co ti povím, Same? Vůbec jsem tomu nerozuměla. Dopis podepsal Ministr pro národní bohatství a vlastně to bylo svolení, že „můžeš uskutečnit navrhovaný plán". Samozřejmě mi vrtalo hlavou, cos mu to mohl navrhnout. Copak naším oficiálním úkolem nebylo právě to, co jsme už dělali - tedy archeologický vykopávky v jeskyni? Co víc bys ještě mohl mít v plánu?"

241

No, a pak jsem se rozpomněla, jak ses mi jednou svěřoval, že by ses rád vykašlal na práci v terénu a našel si hezký teplý místočko někde v kanceláři nebo muzeu. Není to ale sakra náhoda, že zrovna tady Dimarcovi zatoužili založit muzeum, co by se pyšnilo jejich jménem?"

„Takže ses vypravila do městské márnice a tam sis pořídila fotku, abys všechny šokovala."

„A mohl bys mi laskavě prozradit, jakým jiným způsobem jsem ti měla čelit? Ten úvodník vyjde, Same, a vezmi na to jed, že veřejnost se postaví na moji stranu."

„Ale proboha, proč to pro tebe tolik znamená, že jsi ochotná riskovat i svoji práci, celou svoji kariéru?"

„Protože jednou, před řadou let, jsem byla stejně zranitelná a vydaná všem na milost a nemilost jako Dáma z Emerald Hills. Měli mě převálcovat navlas stejně, jako jste to s ní chtěli provést vy. Byla jsem prostě číslo, jeden ze stovek případů, Same, dokonce o mně nemluvili ani jménem. Hodlali mě prohodit mezerami bezcitného a bezduchého zákona péče o nezletilý, když se objevil úplně cizí člověk a prosadil moje lidská práva. A tenkrát jsem se zapřísahala, že jednou to oplátím člověku, co bude v podobný nouzi. Same, ať po dobrém nebo po zlém, ale já to fakt dokážu! I kdybych měl jet až do Washingtonu a přesvědčovat Kongres, tak se mi to nakonec povede! Rozumíš?"

„Navzdory námitkám místních indiánských kmenů," hovořil reportérův hlas z autorádia, „federální vláda vyjádřila souhlas s provedením testu DNA kostry, objevené v Emerald Hills. Rozhodnutí padlo po několikadenní dis-kuzi, které se zúčastnili zástupci jihokaliifornských kmenů a zaměstnanců ministerstva pro vnitřní záležitosti, ministerstva spravedlnosti a Komise pro dědictví amerických indiánů. Odborníci na testy DNA poukázali na fakt, že půjde o velmi složitou a časově náročnou proceduru a že neexistuje záruka, že výsledky budou jednoznačné a povedou k určení kmenové příslušnosti Dámy z Emerald Hills. Konfederace kmenů Jižní Kalifornie rozhod-

242

nutí federální vlády podrobila kritice a nepřestává se dožadovat toho, aby kostra byla okamžitě pohřbena na oficiálním indiánském pohřebišti."

Jared autorádio radši vypnul. Zrovna se vracel do Topangy po pěti dnech strávených v Sacramentu, kde se zúčastnil narychlo svolané schůze Komise pro dědictví amerických indiánů. Schůze se konala především z toho důvodu, že Kojot a jeho Rudí panter, kteří nepřestali v protestech proti pokračujícím vykopávkám v jeskyni, sehnali na dálnici podél Tichého oceánu „lidskou lavinu" a zavinili tak vznik několikakilometrových kolon vozidel. Přísahali, že jejich protesty budou sílit, dokud jeskyni jejich předků vláda navždy neuzavře. Narychlo svolané schůze se zúčastnil i Sam Carter, který spolu s Dimarcovými změnil taktiku a začal se dožadovat svolení, aby archeologické práce v jeskyni pokračovaly tak dlouho, dokud nedojde k určení pravděpodobných potomků Dámy z Emerald Hills. Dimarcovi prohlašovali, že jejich změněné stanovisko nijak nepodléhá vlivu negativních ohlasů veřejnosti, které vypukly hned po zveřejnění problému, ani tlaku feministického hnutí, jež plně podpořilo Eriččinu křížovou výpravu za dokončení vykopá-vek. Fotografie z márnice, otištěná vedle snímku Dámy z Emerald Hills, posloužila vytčenému účelu.

Když Jared vystupoval z auta, cosi se mu kmitlo na samém kraji zorného úhlu - nachovožlutý záblesk mezi stromy. Asijský tygr vyšitý na vojenské bundě.

Jared se zamračil. Co tady Kojot pohledává? Soudním příkazem vykázali z tábora nejen jeho, ale i celou jeho partu.

Jared si povšiml, že obr Charlie se pohybuje kradmo, plíživě a ustavičně se ohlíží přes rameno směrem k jeskyni. A pak Jared zahlédl, že Charlie hodil cosi do dveří dodávky.

„Hej-" houkl Jared.

Ale to už Charlie seděl za volantem a v pršce hlíny a prachu svištěl z parkoviště.

Jared zamířil k jeskyni, kroky se mu samy od sebe zrychlovaly, až nakonec běžel jako šílený. Šestý smysl

243

mu napovídal, že Charlie má na triku nějakou levotu a že ať je v jeskyni kdokoliv, hrozí mu nebezpečí.

„Připomíná to posvátné fetiš, co na krku nosili medicimani obojího pohlaví. Neuvěřitelně mocná věc," vysvětlovala

Erica Lukeovi, když spolu klečeli u vykopané jámy a prohlíželi si malý černý kámen, jež objevili schovaný do koženého váčku.

„Vypadá hrozně staře," dumal Luke. „Dva, možná i tři tisíce let."

„Správně, ale kupodivu jsme ho našli ve stejné vrstvě jako ten americký cent, takže to znamená, že kouzelný kámen tu vlastník zanechal někdy kolem roku osmnáct set čtrnáct. Což by navíc znamenalo," vzhledla Lukeovi vážně do očí, „že to bylo až po založení Los Angeles, čili důkaz, že tenhle kmen dodržoval své rituály až do první poloviny devatenáctého století."

„Eriko? Eriko\u

Obrátila se ke vchodu do jeskyně. „Není to Jared?"

„Vypadá to na něho. A je nějak vyplašený."

Erica bleskově vyletěla na nohy a setřepala si hlinu z džinsů. Takže Jared se už vrátil ze Sacramenta! Jakmile se mu ji podařilo přesvědčit, že se Samem a těmi dalšími skutečně neměl prsty v jejich spiknutí proti vykopávkám, Erica opět podlehla svým citům. Teď se celá nedočkavě řítila za Lukem ven z jeskyně a těšila se, že si poslechne Jaredovy novinky, uvidí jeho úsměv, bude s ním dýchat stejný vzduch a vychutnávat tajné vzrušení, které v ní vždycky rozjiskřila jeho blízkost - když tu se vzduch otřásl nečekaným a ohlušujícím výbuchem. Eriku zasáhla vzduchová vlna a srazila ji k zemi. Následovalo hromové zahřmění a jeskyně se zatřásla, načež ze stropu začala pršet hlína a kamení.

„Lukem!" zavřískla Erica.

Zhaslo elektrické světlo a jeskyně se ponořila do pří-zračné temnoty. Vzduch zhoustl prachem. Erica se po všech čtyřech plazila poslepu tmou. „Lukem?" naříkala v záchvatech kašle.

244

Snažila se otevřít oči, co nejvíc to šlo, ale nikde nezahlédla ani jiskřičku světla. Tak černočernou tmou ještě nikdy nezažila. Opatrně se plazila kupředu a nataženou rukou hmatala ve vzduchu. Posléze prsty narazila na skálu v místech, kde žádná být neměla. Zaposlouchala se. Ze stropu se nepřestal sypat prach s pískem. Ohmatala zával. V temnotě se k zemi valily další balvany.

„Lukem?" vydechla. „Lukem?"

V tom náhlém tichu, jež jí připomnělo hrobku, však neslyšela nic než svůj vlastní chraptivý dech.

Marina

1830 N.L.

Prosím tě, Panebože, modlila se v duchu Angela Na-varrová, ať celý zítřek proběhne bez problémů. Ať se ta svatba zbytečně nekomplikuje!

Její nejmilovanější dcera se vdávala z lásky, což se v té době rovnalo téměř zázraku. Ovšem Navarro to ještě i mohl pokazit. I takhle, na poslední chvíli, by mohl všechno zkazit.

Angela zůstávala trvale ve střehu - ostatně, ona i děti odjakživa přežívaly jen díky její lživosti a nepřetržité ostražitosti. Dokázala přesně odhadnout manželovu náladu, číhat na patričné signály a podle toho se pak zařídít. Navarro ochutnal polévku a povytáhl obočí, načež Angela bleskově zavolala služebnou a poručila, ať tu hnusnou šlichtu okamžitě odnese - třebaže sama Angela zmíněnou polévku v duchu považovala za vynikající. Když na naleštěné podlaže zůstaly stopy bláta po některém z jejích synků, honem vyhrkla, že si nedala pozor a neotřela

245

si stěvíce, takže hřbet Navarrovy ruky přistál na její místo na hošíkově tváři. Naštěstí Navarro většinou ani netušil, že manželka jím bezostyšně manipuluje, nicméně Angela musela mít pořád oči na stopkách a našpicované uši. Těch pár chyb, které udělala, se jí i dětem krutě vymstily. Stačilo nevhodné slůvko, pohled, který Navarra urazil, a už sahal po karabáči a prškou ran zasypal manželku, děti i služebnictvo bez rozdílu.

A tak se v průběhu let naučila rozeznat přesně ten správný okamžik kdy odklidit děti z jeho přítomnosti, kdy je začít kárat těsně předtím, než se do kázání pustil on, kdy zmizet před jeho výbuchem vzteku a kdy ho předběhnout s haněním sebe sama, kdy vzít všechnu vinu na sebe, aby ušetřila děti a služebné trestu. Dobře poznala, kdy ho její pokora uklidní a kdy navzteká, a jak postupovat při každé z jeho momentálních nálad. Skoro jako by spolu hráli hru s přesložitými pravidly, jenže Navarro to netušil. Během let ji to však vyčerpalo - pořád chránit děti před otcovou krutostí, pořád odvracet katastrofy, nikdy nebyť sama sebou, jen hračkou Navar-rových vrtochů. Ovšem teď, po Marinině odchodu, si Angela bude konečně moct oddechnout. Na druhou stranu si neuměla představit, jak se zabaví, když už nemusí vychovávat žádné děti. Už dávno se vzdala svého snu o citrusových sadech a vinohradech na ranči. Mnohem důležitější byla péče o děti a jejich - i její - přežití.

Zatímco pečlivě dohlížela na zmatek v kuchyni, mnohem větší než byla původní skromná kuchyně doni Luisy, kde se v horku a čoudu peklo maso nad otevřenými ohništi a v mnoha obrovských troubách dusilo maso se zeleninou a pekl chleba, našla si vteřinku a vykoukla z okna. Do zítřka zbývala ještě spousta práce, takže Angela si skoro nevyšetřila chvíli, aby dopila svou ranní čokoládu. Teď ji tedy zvolna uskrávala, vychutnávala hustý sladký nápoj z kakaa, cukru, mléka, škrobu, vajíček a vanilky, a snažila se trochu zklidnit a sama sebe přesvědčit, že všechno proběhne v poklidu.

246

A při tom zasněném pohledu z okna se v duchu přenesla přes pastviny a pole, jako během let strávených v manželství už tolikrát, a přivolávala si blažené vzpomínky na dávné dny, kdy se svobodně a blaženě proháněla v Širokové sedle. Tehdy rostlo v kraji méně stromů než dnes, bylo mň kovbojů i obyvatel. Dnes v El Camino Viejo vládl mnohem větší ruch, projížděly tudy karavany krytých vozů tažených koňmi a mulami. Vzpomněla si na ta podivná každoroční putování indiánů po Staré cestě směrem k západu, kde na ně v horách čekala podzimní sklizeň žaludů, na ty tisíce domorodců dusajících s veškerým svým majetkem na zádech k mořskému pobřeží, jako by se řídily odvěkým příkazem.

Od jejich poslední výpravy však už uběhla spousta let. Angelu by zajímalo, jestli dnešní indiáni ještě vůbec sbírají žaludy.

Když ale pohledem zavadila o nespočetná stáda dobytka, který se pásł všude, kam jen oči dohlédly, a kopyty vířil oblaka prachu, ustaraně se zamračila.

Navarro vypásal zemi až do kořenů. Nedopřál jí čas odpočinout a znovu nabrat síly. Zřejmě zapomínal, že dobytek sem přivezl přes oceán, není tu doma, a proto je zapotřebí dbát o zachování přírodní rovnováhy. Ovšem Angela si netroufala přijít s návrhem, aby zmenšil stáda a nechal vždy pár akrů v klidu, protože těmi slovy by si vykoledovala jen prudký, bolestivý políček.

Honem si připomněla, že dnešek by měl probíhat ve znamení radosti, takže silou vůle zaplašila chmurné myšlenky a obrátila se. Spatřila Marinu, která vyhlížela z jihovýchodního okna prostorné kuchyně.

Osmnáctiletá a bláznivě zamilovaná Marina upřeně pozorovala místo v El Camino Viejo, kterým sem vjížděly kryté vozy tažené koňskými spřeženími, aby pokračovaly od osady Los Angeles k zátokám Santa Moniky. Cestou dělaly přestávku u dehtových jezírek. Angela věděla, že dcera vyhlíží svého snoubence Pabla Quino-nese, vyučeného stříbrotepce, jenž se narodil tady v Kalifornii mexickým rodičům.

247

Angela ještě nikdy předtím neviděla tak bláznivě zamilovanou dívku! Marina se vykláněla z otevřeného okna jako květina za sluncem a útlé tělo se jí chvělo nedočkavostí. A ten výraz v obličeji! Oči dychtivostí rozevřené doširoka a rty pootevřené očekáváním, kdy se na cestě objeví její milovaný Pablo! Kolikrát Marina přiběhla domů celá zrudlá a rozzářená po večerní schůzce s Pablem! Sedávali spolu ve stínu pepřovníku pod bdělým zrakem starší gardedámy, povíдали si a smáli se. Mláď z nich doslova tryskalo. Jejich schůzky se od základu lišily od krátkého Navarrova dvoření se Angele, kdy spolu v salonu častokrát sedávali mlčky. A Marina se okouzleně svěřovala: „Ach mamá, Pablo byl tak daleko ve světě! Dostal se až do San Diega. No jen si to prosím představ!“

Ovšem Angela si to představit nedokázala. Město vzdálené dvě stě mil by pro ni klidně mohlo ležet třeba na dva tisíce mil daleko. Čím by mohlo vábit dívku, jejíž domov a všechno, co znala, se nacházelo zrovna tady?

Ale na druhou stranu Angela samozřejmě netušila, jaké to je, když se člověk zamiluje. Pravda, kdysi byly chvíle, kdy by se do Navarra dokázala zamilovat, ale to bylo dávno a byla to jiná Angela.

Náhle ji vylekal nečekaný jakot dětí. Zamiřila k oknu s výhledem na výběhy koní, ohrady pro ovce a stáje, a spatřila své vnuky a vnučky šplhat na plot, aby dobře viděli na jezdce, kteří do ohrady přivlékali medvěda grizzlyho.

Vaqueros polapili stvůru v horách Santa Moniky a živou ji přitáhli na ranč Paloma, kde ji zítra přinutí zápasit s býkem. Bude to součást svatebních oslav. Grizzly se zuřivě rval, cenil tesáky a máchal drápy a ryčel zuřivostí, když ho jezdci vlekli na provazech, koně se vzpínali a řičeli a kopyty vířili oblaka prachu. Děti radostně tleskaly a vykřikovaly nadšením.

Když se Angela dívala na svoje vnoučata, jež visela na plotě jako noty stupnice, jen aby jim ta nezvyklá podívaná neutekla - na ten zdravý houfek od šestnácti let dolů až k batolatům - vrátila se v myšlenkách k Marině a cítila,

248

že duše se jí svírá zároveň smutkem a radostí, smutkem nad tím, že nejmladší dcera se jí zítra vdá a odejde z domova, a radostí, protože se odstěhuje do domu v sousedství.

Měla to být poslední svatba v tomhle domě. Její vlastní sňatek před osmatřiceti lety byl první. Tehdy ji přiměli vstoupit do svazku s mužem ledové mysli a ještě ledovějšího srdce. Od chvíle, kdy si Angela v horské jeskyni uřízla cop, uplynula skoro čtyři desetiletí, ale dodnes cítila bolest z výprasku, kterým ji Navarro počastoval hned zrána po svatební noci, kdy se probudil a zjistil, že novomanželka si naschvál zničila své dlouhé vlasy. Ovšem tím její trest neskončil, protože Navarro pokračoval ve vymýšlení nejděbelštějších způsobů jak Angele znovu a znovu připomínat, kdo je v domě pánem - například ji přinutil svléknout se donaha, přivázal ji k židli a nechal ji tak celou noc. Jindy ji přiměl k odporným chlípnostem, ale Angela snášela všechno mlčky, protože k tomu docházelo pouze v noci a navíc výhradně o samotě. Jakmile ráno vyšlo slunce, Angela si skoro dokázala namluvit, že Navarrovy krutosti byly jen zlý sen. Dával si pozor, aby stopy po jeho surovostech nezahledla dokonce ani Angelina komorná, která jí ráno pomáhala s oblékáním. A kdykoliv měla Angela dojem, že manželovo týrání už dále nesnese, vždycky si vzpomněla na děti, jak dobře je Navarro zabezpečil a jak krásný dům pro ně vystavěl.

Angela necítila k Navarrovi nenávisť. Litovala ho, protože v sobě neměl ani špetku lásky, a proto nepoznal ani trochu radosti a nikdo ho neměl rád, dokonce ani jeho vlastní děti ne. Ovšem v jistém smyslu, který Angela nedokázala vysvětlit, mu byla i vděčná - za děti, které jí daroval, za to, že dodržel svůj slib a nechal její rodiče žít v domě až do smrti a že z jejího milovaného ranče učinil nejkrásnější a nejvýnosnější hospodářství v Alta Califor-nia. Na oplátku zase ona dodržela svůj slib a i ve svých čtyřiapadesáti letech byla pořád ještě krásná.

Z myšlenek ji vytrhl hluk a zmatek v obrovské kuchyni. Všechny ženy kolem ní mlely mouku, hnětly tortilly,

249

čistily zeleninu, zadělávaly těsto, klevetily a smály se, ale pořád zbývala ještě taková spousta práce! V domě se na svatbu chystali už řadu týdnů. Nejdřív se bude konat velkolepé svatební procesí na koních a s ženichem a nevěstou vyšňořených do nejlepších šatů. Dvojice povede všechny hosty přes celou osadu Los Angeles a zase zpátky - Marina v kloboučku s širokou střešou zdobenou péry a Pablo ve vyšíváném kabátě a kalhotách a na koni se stříbrně vykládaným postrojem. A poté bude následovat svatební hostina v nádherné zahradě u domu, plné vzácných stromů a keřů dovezených z ciziny, a k ní bude hrát kapela, bude se tančit a všechny čeká ohňostroj.

Při té příležitosti se sjela celá Navarrova rodina, Mari-nini bratři a sestry, všichni starší než ona a už s vlastními rodinami, partnery a dětmi. Z Mexico City sem dorazila dokonce i Marinina sestra Carlotta, starší o celých osmáct let. Přijela se svým druhým manželem, hrabětem DTVrcym a s jejich šestiletou dceruškou Angelique.

Angela se zastavila, aby ve velkém kotli zkontrolovala kuchařčinu červenou čili omáčku. Na omastku tam syčela cibule, česnek, čili papričky, oregano a mouka. Angela ochutnala a svařila čelo, načež chvatně popadla malé čerstvé rajče, nasekala ho nadrobno a kousky vsypala do hrnce. Teď bude omáčka bez chyby. Když se Angela odvracela od sporáku, oknem zahlédla urostlého muže s nepřístupným výrazem ve tváři, jenž přiřazoval k ohradě a sundal z ní jedno z menších děvčátek. Byl to Jacques D'Arcy, Carlottin druhý manžel a oddaný otec jedináčka Angelique, jež dítě odnesl v náručí od krutého divadla do stínu růžové besidky, kde šije posadil na klín a láskyplně mu vléтал květy do vlasů. Do Angeliných myšlenek opět pronikly chmury. Na-varro totiž Carlottina druhého manžela z hloubi duše nesnášel. Když v Mexico City zemřel její první muž, Kali-forňan vybraný právě Navarrem, otec počítal, že nejstarší dcera se vrátí do Alta California a poslušně se provdá za místního rančera. Carlotta se však zamilovala do člověka, jehož rodina přehla z Francie před revolucí a útočiště

250

našla v Mexico City. Ovšem Navarro nemohl Francouze ani cítit a s Jacquesem D'Arcym odmítal třeba jen promluvit. Uražený D'Arcy veřejně prohlásil, že na svatbu beztak přijel jen kvůli Carlottě.

Navzdory teplému dni Angelu zamrazilo v zádech. Bleskově se rozhlédla po dvoře a kolem ohrad, zda někde neuvidí Navarra. Stačilo by maličko - pár sklenek vína, údajná urážka - aby se rozhodl vyzvat D'Arcyho na souboj. Navarro to už jednou udělal a jeho sok prohrál.

Při pohledu na D'Arcyho, rozplývajícího se nad dceruškou, Angelu napadlo, že hrabě nepřišel na svatbu ani tak kvůli Carlottě jako pro radost své „princezničky“. O šestileté děcko, pojmenované po babičce Angele, pečovala aztécká indiánka se zarputilým výrazem v obličeji. Nebyla jenom chůva, ale rovněž curandera - léčitelka - protože znala prastará lékařská tajemství Aztéků. Zarputile vyhlížející žena chodila nezvykle oblečená: nosila dlouhou pestrou sukni a přes ni halenu bez rukávů zase z jinak zbarvené látky, která jí sahala až po stehna. Dlouhé vlasy měla svázané do dvou balíčků zavinitých navíc do látky, které jí nad čelem trčely jako dva rohy. Ušní lalůčky protknuté zlatými válečky měla tak dlouhé, až se jí pohupovaly sem a tam. Carlotta vysvětlila, že žena pochází z vesnice, kde indiáni dosud vedou stejný způsob života, jaký kdysi před příchodem dobyvatele Corteze vedli jejich předci, a že dosud uchovávají svoje léčitelská tajemství, která dobyvatelům nikdy neprozradili. Carlotta a D'Arcy ženu najali kvůli dceruščiným opakovaným záchvatům podivné migrény - což byla stejná nemoc, jež sužovala Angelu. A Marinu.

Ty proklaté záchvaty mdlob zdědila ze všech Angeliných dětí jediná Marina. Chudinka malá Marina! Když se to stalo poprvé, zjevila se jí příšerná vidění. Holčička vriskala a všela se na matku. Společná nemoc mezi nimi vytvořila zvláštní pouto. Nikdo jiný totiž nedokázal pochopit, jaké to je utrpení. Pablo Quiñones ujist'oval Angelu, že kdykoliv Marina ztratí vědomí, dohlédne na ni a bude ji ošetřovat, ale Angelu nikdo nezviklal v jejím přesvědčení,

251

že své dceři dokáže pomoci jen ona jediná. A právě proto byla moc ráda, že se dívka zamilovala do místního chlapce a neodejde daleko od domova.

Matka by neměla mít některé dítě radši než jiné, ale Angelino srdce si nedalo poroučet. Dnes u sebe měla své dvě nejmilovanější dcery: nejstarší a nejmladší. Carlotta byla její první dítě, Angela ji porodila v pouhých osmnácti letech. Mezi oběma dívkami pak následovala řada dalších dětí, některé nepřežily a teď odpočívaly na malém rodinném hřbitůvku pod pepřovníkem. Měla statné silné syny, už dávno muže: tři byli domýšliví po Navarrově, jeden byl dost plachý a další se od rána do večera jenom smál. A pak tu byly ještě další dvě dcery, rozumné ženy se spokojeným manželstvím. Devět živých dětí ze čtrnácti těhotenství. Marina byla nejmladší, narodila se, když Angele bylo už šestatřicet. Po ní sice přišla ještě tři těhotenství, ale dva z maličkých se nedožili svých prvních narozenin a potřeť Angela potratila. Poté už neotěhotněla, takže Marina zůstala jejím milovaným „dět'átkem“, zvlášť když ti starší sami založili rodiny a odešli z domova.

Jméno Marina napadlo Angelu ve snu, když byla ještě těhotná a nemohla tušit, že porodí zrovna děvčátko. Výjimečné jméno, ale Angela ho ve snu slyšela naprosto zřetelně. Spatřila samu sebe v přízračně temné prostora, s podivnou malbou přes jednu stěnu, viděla horečnaté ruce pohřbívací drobný křížek do hlíny a přidušený hlas, který ji oslovil neznámým jménem - bylo to Marini? Mamiri? Ale ta slova jí nepřipadala jako jméno. Marina! Ano, to je ono, to je jméno ze sna. Nádherné jméno.

Angela už nemohla dál snést zděšený a zuřivý ryk zoufalého medvěda a odvrátila se od zneklidňujícího divadla - nebohé zvíře se teď válelo na zádech a snažilo se pře-rvat provazy - když tu jí hlavou kmitla nečekaná myšlenka: Medvěd přece nedal svolení, aby ho chytili do lasa a přivlekli sem pro zábavu.

Co ji to jenom napadlo? Podobné prazvláštní myšlenky ji mnohokrát zaskočily. Většinou šlo o pouhý zákmit, jako když z říčního proudu vyskočí rybka, oslnivě se

252

zablýskne a vzápětí opět zmizí pod hladinou. Občas se ty útržky myšlenek mihly tak rychle, že si na ně nedokázala vzpomenout, udržet je. Někdy to byla slova, jindy němé výjevy.

Angela se honem vytrhla ze zamyšlení a hbitě se pustila do veleúkolů nasytit při rodinné slavnosti bezpočet hostů a pomocníků.

Ranč Paloma se během desetiletí velkolepě rozrostl. Šlo o promyšleně vedené hospodářství, zaměstnávající celou armádu pracovních sil. Kombinovaly se tu práce na polích s pasením dobytka a zpracováním zemědělských produktů. Navarro rozhodně dostal slibu, který dal nevěstě o svatební noci, a pohádkově zbohatl. I celá osada Los Angeles zdárně prosperovala. Všude byly farmy plné ovocných sadů, zahrad a vinohradů. Ranč Paloma nyní obklopovali sousedé: La Brea, La Cienegas, San Vicente y Santa Monica. A ještě dál se rozkládaly rozlehlé ranče Los Palos Verdes, San Pedro, Los Feliz - statisíce akrů, patřících rodinám s malebnými jmény: Dominguez, Sepúlveda, Verdugo. Počet obyvatel puebla se rozrostl téměř na osm set duší.

Tu Angela zahlédla, že Marina se dlaněmi prudce opřela o okenní rám, nečekaně a úzkostně, proto sama honem vykoukla, aby zjistila, co tak upoutalo dceřinu pozornost. Že by už dorazil Pablo? Ale kdepak, jezdec projíždějící vraty nebyl Quiñones, ale Američan, s nímž Navarro v poslední době uzavřel pár obchodů.

Daniel Goodside, námořní kapitán, který Angelu kdovíproč vyváděl z míry.

Navarrovo obchodování s Yanquis probíhalo kdysi navzdory španělským zákonům. Tehdy se s americkými obchodníky tajně scházeli v zátokách Santa Barbary, aby vyměnili hovězí kůže za zlato. Nyní však už obchody byly povoleny a probíhaly veřejně. Ironií osudu Navarro pohrdal Američany ještě víc než Francouzy, ovšem považoval je za nezbytné zlo - sice byli jen nepatrně lepší než hnidy, ale představovali bohaté možnosti k obchodování a zbohatnutí. Sama Angela považovala Americanos za

253

velmi prapodivnou chásku. Vzpomněla si, jak se v Los Angeles objevil první Američan. Bylo to před dvanácti lety, kdy Kalifornie ještě spadala pod španělskou korunu. „Piráta Joea“ polapili při útoku na pobřeží u Monterey. Sotva však vyšlo najevo, že je zručný tesař, vytáhli ho z vězení a poslali do Los Angeles, aby řídil stavbu nového kostela na náměstí. Angele se tenkrát přehoupla už dvaadvacátka a poprvé v životě uviděla plavé vlasy. Místní obyvatelé se tísnilí kolem staveniště, kam indiáni přivlékali klády z hor a poslouchali příkazy urostlého světlavého cizince. Když stavba kostela skončila, Joseph Chap-man se oženil s mexickou seňoritou a usadil se přímo v Los Angeles. O sedm let později, během kterých se Španělsko vzdalo svých nároků na Kalifornii, se v misi San Gabriel objevil poutník jménem Jedediah Smith, ale ve vězení neskončil, protože nový zákon už cizincům vstup do Kalifornie nezakazoval.

Před osmi lety, když se obyvatelé Kalifornie dozvěděli, že Mexiko se odtrhlo od Španělska, podepsali smlouvu s mexickou vládou, jež provincii okamžitě otevřela možnosti mezinárodního obchodování s anglickými a americkými plavidly. Hlavním obchodním artiklem se staly hovězí kůže a lůj. Kůže z ranče Paloma se po moři dopravovaly do Nové Anglie, kde z nich vyráběli sedla, postroje a boty, lůj se zase zpracovával na svíčky. Bouřlivě se rozvíjející obchod přiváděl do Kalifornie stále víc a víc Americanos, takže zahlédnout dnes v ulicích Los Angeles Američana nebylo zdaleka nic neobvyklého.

Angela si zkusila představit, co by si o těchto změnách pomyslela dona Luisa, její matka, která spala na rodinném hřbitůvku. Luisa zemřela ve stejném roce, kdy se Mexiko odtrhlo od Španělska, jako by se tím nenapravitelně přetrhla i její vlastní pouta s milovanou vlastí a ona už neměla důvod dál žít. Bylo jí tehdy devětašedesát. Pohřbili ji vedle Lorenza, kterého zabili při rvačce hazardních hráčů.

Angela sledovala, jak kapitán Goodside seskakuje z koně a smeká klobouk. Stejně jako pirát Joe měl i on

254

vlasy v barvě vyzrálé pšenice. Při pohledu na výraz v dceřině tváři honem vyhrkla: „Však on se Pablo ukáže!“ Celé dopoledne její chudinka vyhlížela snoubence, ale vraty zatím projížděli jen cizí lidé.

„Och, mamá!“ povzddechla si Marina, odvrátila se od okna a nečekaně se vyřítla pryč z místnosti.

Angela si vyměnila významný pohled s Carlottou, jež dohlížela na přípravu dulce de calabaza - kandované dýně - a přitom si vybavovala, jak ve svých osmnácti letech taky překypovala netrpělivostí, a vyšla z kuchyně na vnější kolonádu, po jejíž celé délce zářila mezi sloupy zahrada plná květů a keřů a k zemi svěřených větví smutečních vrb a pepřovníků. Na okamžik se zastavila, aby překontrolovala řadu křesel pod ochrannou plachtou.

To bylo svatební překvapení - dar pro Marinu a Pabla: sada čtyř starožitných křesel, vyrobených do královského paláce v Madridu. Nábytek byl vyřezaný z růžového dřeva ve stylu francouzského Ludvíka V., vykládaný ebenovým dřevem a čalouněný nachovým hedvábím, vyšitý zlatou nití a lemovaný zlatým třepením. Doña Luisa si je v roce sedmnáct set sedmdesát tři přivezla do Mexika a po svatbě s Lorenzem je volskými spřeženími nechala spolu s dalším nábytkem dopravit až do Alta California. Křesla proslula jako vůbec nejkrásnější kusy nábytku v celé provincii a nyní měla přejít do Marininých rukou.

Angela zamyšleně pokračovala v chůzi pod sloupovím, ale zastavila se, protože před stájem zahlédla trojici mužů obdivující koně, kterého nedávno koupil Navarro. Ačkoliv Navarro byl už šedesátník se stříbřitě prokvetlou hřívou, pořád ještě zůstal statný jako býk. Angela si všimla, že po boku mu stojí její budoucí zeť Pablo, mladík s chlapeckou tváří, nevysoký, se sklonem k podsaditosti. Napadlo ji, zda Marina vůbec tuší, že už přijel. Pak si uvědomila, že třetím mužem je kapitán Goodside, jenž mírně převyšoval i Navarra. Jeho nezvyklý slamák mu stínil rysy v obličejí.

Angela trojici mužů nenápadně pozorovala a snažila se odhadnout manželovu náladu. Už jednou se stalo,

255

m

že čistě jen z vrtochu odvolal svatbu na poslední chvíli, takže jejich syn se němou zuřivostí málem zalknul a nevěstina rodina vyhrožovala pomstou. Tentokrát z Navarrova chování Angela žádné nebezpečí nevyčetla, naopak, Pablo Quiñones ho dokonce nějakou poznámkou zrovna rozesmál.

A tu spatřila Marinu, ukrytou ve stínu besídky. Dívka hltala hovořící muže zvláštním pohledem. Angela ztuhla nervozitou. Dobře věděla, že její splašená dcera by se bez ohledu na všechno nejradši rozběhla přímo k Pablo-vi, ale na to bude mít dost času až po svatbě. Hlavně buď opatrná, holčičko, nabádala ji v duchu. Jen ať tě otec nezahledne. Navarro si kdovíproč hnusil lidské štěstí, a dokonce i štěstí vlastních dětí. Příliš mnoho radosti v něm probouzelo vztek.

Angela si povšimla, že Yankee má u sebe opět obdélíkovou plochou krabici, bez níž se nehnul na krok. Visela na koženém popruhu, který měl přehozený přes rameno. Co v té krabici nosí tak důležitého, že se od ní ani na chvíli neodloučí? Američané už sice do Kalifornie směli, ale Angela jim pořád ještě nevěřila. Po létech obchodování načerno se z člověka jen těžko stane přes noc poctivec.

Už se chystala vejít opět do domu, když se v dálce na Staré cestě objevila důvěrně známá postava usazená na hřbetě

muly, na dálku rozeznatelná podle šedého františkánského hábitu. Byl to padre z misie. A sotva si Angela uvědomila, že zpomalil tempo jízdy a zkoumavě pátrá pohledem ve tvářích vaqueros, náraz jí bylo jasné, co tady pohledává. Určitě mu utekl některý z indiánů.

Najít ochotné ruce pro práci na čtyřech tisících akrů ranče Paloma bylo prajednoduché, protože indiánům připadal život na ranči snazší než v misii, a mnozí odcházeli dokonce i do města. V Los Angeles Pueblo teď žilo několik set osadníků a řada jich potřebovala služebnictvo a námezdní síly. Guvernér Kalifornie ve snaze zachránit chod misíí - protože kdo by jinak pečoval o církevní

256

dobytěk a vinohrady a tkal látky a odléval svíčky, bez kterých se otcové neobešli? - vydal nařízení, podle kterého měl každý pokřtěný indián přistizený ve městě bez povolení otců dostat deset ran bičem.

Při pohledu na hosta sesedajícího z muly se Angela v duchu neubráníla otázce, zda padre a jeho věřící bratři nebojují předem prohranou bitvu. Vykládalo se, že mexická vláda hodlá zrušit systém misíí, který zavedli Špa-nělé, a půdu rozprodat soukromníkům. Ale co by se pak stalo s indiány? Většina jich od narození žila v misii a jiný způsob života nikdy nepoznala. Ovšem Angela si upřímně přiznávala, že indiánům nikdy nerozuměla a ani se o to nepokoušela. Byly to prostě postavy splývající s krajinou - muži v sombrerech a zahalení do přikrývek, ženy v dlouhých sukních a zachumlané do šálů. Navíc mezi Californios a indiány nepřestaly probíhat zuřivé bitky kvůli půdě. Zrovna nedávno se odehrál útok na ranč v San Diegu, odkud indiáni unesli dcery, které už nikdy nikdo neviděl. V Santa Barbaře došlo k povstání Šumašů a indiáni z kmene Temecula zase drancovali v San Ber-nardinu.

Angele samozřejmě neušlo, že padre nakukuje všem indiánům do obličeje, jako by hledal jednoho konkrétního člověka. Zastínila si oči před sluncem a prozkoumala zahrady, kde muži pleti záhony a rozhazovali hnojivo, pohledem přelétla po ohradách a stájích, vchodech do mlékárny a sýpky, koželužny a prádelny, kde to všude vřelo lidskou prací. U lisu oliv si všimla starce, jenž trpělivě poháněl osla pořád dokola, zatímco těžký balvan drtil olivy na dřevě, z níž vytékal olej. Nahrbený bělovlasý stařec jí vůbec nebyl povědomý, ale když ze stínu přešel na slunce, spatřila výrazné indiánské rysy.

Než stačila udělat třeba jen krok, stařec vzhlédl a uviděl františkána. Zkameněl, ale vzápětí se zpanikařené dal do běhu. Kněz si povytáhl hábit, čímž odhalil bosé nohy v sandálech, a začal indiána pronásledovat, přičemž na něho

257

hulákal, ať se okamžitě zastaví. Vmžiku se seběhl dav dělníků, rodinných příslušníků a hostů, aby se podívali, proč se padre tak rozčilil.

Angela se k padremu přitíčila jako první. Františkán zahnal starce pod klenutou bránu, jež vedla na lavande-ria. Starý indián se svezl na kolena a prosebně zvedal ke knězi sepjaté ruce.

„Pěkně prosím, otče!“ vyhrkla Angela bez dechu, „nebuďte na něho příliš přísný!“

„Tenhle chlap je pokřtěný křesťan, seňora! Patří do misie!“ Padre maličko změkl. Jsou jako děti, seňora, a potřebují ukáznit. Když jste vychovávala svoje syny a dcery, copak jste je nepotrestala, když si to zasloužili?“

„Ale tenhle muž je starý, otče, a hrozně vyděšený!“

Ale vzápětí se vydělala ona sama, protože starý indián ji začal zběsile škubat za sukni a směsicí španělštiny a svého rodného jazyka žadonil o pomoc. Očividně byl hrůzou bez sebe.

„Otče, nemohl by se vrátit do své vesnice?“

Kněz jenom posmutněle potřásl hlavou. „Když rod Sepúlveda dostal pozemky v San Vicente y Santa Monica, vykáceli lesy, aby mohli založit pastviny. Toho starce našli paběrkovat v ruinách opuštěné vesnice pod úpatí hor. Byl nahý jako novorozeně, seňora, a umíral hladem. Přivedli ho k nám, abychom ho nasýtili a oblékli a objevili pro něho Krista.“

Angela se zadívala na kněze a pomyslela si: To není zlý člověk.

Pak sklopila pohled ke starci a pomyslela si: A ten zase jenom touží po svobodě.

Angela si uvědomila, že má moc starce zachránit. Kdyby knězi oznámila, že si přeje, aby stařec zůstal na ranči, jistě by jí vyhověl. Koneckonců, je přece manželkou Juana Navarry

Vzápětí však zahlédla Navarra, jak se k nim blíží - a z chůze mu vyčetla vztek. Už stačil odhadnout situaci a Angelinu roli v ní. Navarro vyštěkl na františkána, ať si starého indiána kouká odtáhnout k čertu, načež

258

na ostatní zahulákal, ať se koukají ztratit. A když na okamžik pod bránou osaměli - Pablo zamířil k Marině a Američan se taktně vrátil ke stájím - Navarro bolestivě stiskl Angelinu paži a přidruženě zasyčel: „Na tomhle ranči rozhoduju já, ne ty. Zahanbilas mě!“

Marina neslyšně mířila přes dvůr a její urostlé štíhlé tělo vrhalo v měsíčním světle protáhlý stín, tiše a pohma-tu hledala cestu podél kamenných zdí a snažila se neklo-pýtnout o nerovnou zem ani o pohozené náčiní. Děsila se třeba jen pomyslet, jaký trest by jí stihl, kdyby se její otec dozvěděl, co má za lubem. Jenže Marina neuvažovala mozkiem, protože z domu ji takhle pozdě v noci vyhánělo její srdce. Mladické tělo jí planulo láskou, myšlenky měla zatmělé představou zítřejšího obřadu a následující svatební noci.

Kmitla se přes jateční dvorek, kde se ve dne porážel dobytek, čtvrtil se a dočista oškrábané kůže se napínaly na rámy, aby vyschly. Takhle v noci to ani moc nepáchlo a mouchy spaly. Jediným svědectvím každodenních krvavých představení byly vysoké štosy vyschlých kůží - „amerických dolarů“ - připravených k odvozu na paluby obchodních lodí. Před koželužnou se temněly vysoké kovové kádě, v nichž se taval lůj z poražených kusů, který nalévali do objemných kožených vaků. Pak ho prodali a posléze posloužil jako materiál na svíčky a mýdlo. Marina se protáhla kolem skladiště loje, kde na stěnách a od stropu visely stovky dlouhých tenkých pásů syrového loje. Uprostřed místnosti stál stůl s formami na svíčky, přes jehož dřevěný rám se táhly provazy potažené tlustou vrstvou loje. Teď byl stroj tichý, ale ve dne rachotil a na chvíli se nezastavil. Pod rukama indiánů se z něho sypaly stovky svíček naráz.

Marině připadalo divné, že místnost na výrobu svíček je temná jako hrob. Jsi tady?" otázala se šeptem. „Přišel jsi, můj milovaný?"

O kamennou podlahu cvakly podpatky. Vzápětí zaplála sirka a lucerna se rozzářila měkkou, přívětivou září.

259

Marina lapla po dechu. Před ní stál Američan - Daniel Goodside. Při pohledu na něho na okamžik zkameněla. Světlo mu kolem plavých vlasů vykreslovalo svatozář, modré oči zářily jako polední obloha a rty měl pootevřené jakoby v úžasu. Ale to už se mu vrhla do náruče a oddaně přijímala jeho vášnivé polibky a zoufale se k němu tiskla, jako by ho už v životě nechtěla pustit.

Nikdy nezapomene na ten den před třemi měsíci, kdy si vyjela na koni a na hranicích jejich pozemků narazila na cizince, jenž seděl na stoličce a črtal do velkého skicáku. Vedle na trávníku měl položený úhledně složený kabát, košile na slunci zářila oslnivě bílou barvou a široký slamák mu stínil rysy až do chvíle, kdy se při zvucích jejích kroků otočil, pomalu vstal a klobouk smekl, čímž odhalil vlasy v barvě zralé pšenice a oči modré jako pomménky. A ty vousy! Jako kratičce zastřížené ovčí rouno mu měkce rámovaly skrytý úsměv. Pod krkem měl povolenou vázanku, jež odhalovala opálené hrdlo. Látka jezdeckých kalhot se mu napínala přes statná, svalnatá stehna. Připomínal jí mladého boha. A najednou ji pozdravil španělsky! Marina do té doby věřila, že Američani mluví výhradně anglicky, ale on hovořil plynně a skoro bez přízvuku! Byl víc než bůh - byl kouzelník, čaroděj! A hned toho prvního dne je okouzilo společné, nadpozemské, blažené mlčení, zatímco větřík mu čechrál vlasy zlaté jako slunce. Marina cítila, že srdce v hrudi se jí rozpíná jako červánky rozlévající se kolem vycházejícího slunce. Až po nějaké době cizinec pronesl: „Odpusťte, že na vás tak civím, señorito, ale navštívil jsem vaši osadu andělů a sám sebe jsem se ptal, po jakých andělech se asi jmenuje. Teď už to vím."

A nyní ho k sobě vášnivě tiskla, vdechovala jeho vůni, cítila silné ruce na svém těle, slyšela hluboké zabarvení hlasu, když se uchem tiskla k jeho hrudi. Daniel se tiše otázel: „Co si počneme?" a Marina cítila, jak ji v hrudi tlačí vzlyk a brání ji v dýchání. Po celé tři měsíce prožívala radost a zoufalství, tonula v nejistotě a snech. Původně věřila, že miluje Pabla, ale pak nečekaně potkala Daniela.

260

Ach bože, ale vždyť byla zaslíbená Pablovi, a zázrak, o který se každý večer modlila - aby se mohla vyvázat ze slibu daného snoubenci - se nikdy nestal. A teď Daniel odcházel, měl odplout už za zítřejšího přílivu.

„Umřu," zamumlala mu do látky košile na prsou, „nemůžu bez tebe žít!"

„A já zrovna tak, nejdražší Marino," zašeptal Daniel, zatímco hladil toho andílka ve své náruči po vlasech a nepřestával žasnout nad jeho krásou. „Bůh mě povolal, abych jeho pravdu šířil v cizích krajích, a já zjistil, že tvoje síla a něha mi pomáhá kráčet po těch trnitých stezkách. Než jsem tě potkal, znal jsem strach. Vyhližel jsem na širé moře a srdce se mi zmítalo děsem už při pouhé představě, že se vydám na milost a nemilost barbarům. Ale pak jsi mi do života vstoupila ty, něžná a laskavá duše, a upokojila jsi mě. Denně jsi mi připomínala Boží milost a stálou Boží přítomnost. Před sebou vidím dny plné trpkých zkoušek a děším se, že bez tebe selžu."

Po celé tři přelíbezná měsíce spolu spřádali nádherné sny, ruku v ruce se procházeli po bažinách, kde je nemohly zahlédnout nepovolané oči. Daniel vyprávěl o divech světa a Marina si je v duchu všechny představovala. A když jí líčil, co všechno jí jednou ukáže, Marina mu věřila. Aspoň načas žili ve světě fantazie, ale realita byla nevyhnutelná, stejně jako její snatek s Pablem Quiñonesem. A teď osudný den nadcházel a pohádka byla u konce.

Marina zatajila dech. Dobře věděla, co přijde vzápětí - zakázaná a dosud nevyřčená slova, která však Daniel prostě musí vyslovit. „Uteč se mnou," řekl, „staň se mou ženou."

Láska ji zalila jako mořský příboj, ale spolu s tím i bolest a strach a žal. Na celém světě ji nic nelákalo tolik jako role Danielovy manželky, jako možnost cestovat s ním po celém světě. Současně si však uvědomovala, jakou cenu by za tak sobecký krok musela zaplatit.

Ucouvla, i když se jí zaboha nechtělo vzdát se úkrytu jeho paží, ale mezi sebou a Danielem potřebovala

261

" r* i

vytvořit odstup, i kdyby nepatrný, aby dokázala říct: „Nemůžu s tebou odejít, můj Danieli. Můj otec je hrdý a vzteklý a jeho hněv a pomsta neznají hranic. Kdybych se mu vzepěla a přivodila rodině hanbu, krutě by mě potrestal."

„Ale vždyť bys byla daleko, Marino!"

Jenže já se nebojím o sebe. Za moji neposlušnost by potrestal maminku. A věř mi, že by ji trestal nelítostně až do posledního dne jejího života. Cožpak bych s tebou mohla být šťastná, Danieli, kdybych to všechno věděla?"

Daniel ji uchopil za ruce a zašeptal: „Láska je největší tajemství ze všech a nikdy se neptá o svolení, zda smí nebo ne." Zhluboka a hluboce ji políbil a Marinino tělo okamžitě zareagovalo.

„Panebože na nebesích," zamumlal jí do ucha, „nedopustím, aby to zůstalo takhle, abych se musel spokojit jenom s tvým polibkem, protože se z nás nemohou stát manželé."

Křečovitě se tiskli ve vzájemném objetí a poslouchali, jak tmou k nim doléhá žalostné řinčení řetězů. To se medvěd ve svém kotci snažil dostat na svobodu.

Marina tiše plakala, ale nakonec se od Daniela odtáhla a naposledy se mu láskyplně zadívala do obličeje: „Musím jít. Otec by mě tady mohl nachytat."

Jenže Daniel ji oběma rukama uchopil za ramena a vášnivě vyhrkl: „Do zítřejší půlnoci budu v domě Fran-ciska Marqueze, ale pak musím vyplout s ranním přílivem. Z hloubi srdce a duše se modlím, moje lásko, abys v sobě našla dost sil a přišla za mnou. Pokud se mi však nezověš, pochopím, že z Boží vůle nemáme žít spolu. Provádáš-li se za Pabla,

přeju ti s ním dlouhý a šťastný život. Nadosmrti na tebe nezapomenu a nikdy nebudu nikoho milovat tolik jako tebe, moje drahá, nejdražší Marino."

„Mama, pospěš si! S Marinou není něco v pořádku, mám strach, že ji potkal další z těch jejích záchvatů!"

262

Carlotta nemusela dodávat ani slovo. Angela vylétla I z kuchyně, kde služebné plnily vinné poháry pro sjíždějí- cí se hosty. Svatební obřad měl začít přesně za hodinu.

Vběhla do dcerčina pokoje a našla Marinu ležet v po-I steli na zádech a plakat, až srdce usedalo. Ještě si ani neoblékla svatební šaty! Angela poslala pryč všechny včetně Carlotty, která sem přišla pomáhat Marině s přípravami, objala dceru a otázala se: Je ti zle, holčičko? I Nemám přinést laudanum?"

„Ale mně není zle, mamá! Já jsem jenom nešťastná!"

Angela otřela Marině slzy z tváří. „Dnes bys měla | prožívat nejšťastnější okamžiky svého života! Proč tedy pláčeš? Pověz mi, co se děje, dítě."

Marina se vrhla matce do náruče a překotně chrlila doznání. Angela ohromeně naslouchala. Takže Marina je zamilovaná do Americano? Kdypak ti dva vlastně měli čas či příležitost se zamilovat?

„Marino!" prohlásila přísně, odtáhla dceru od sebe a pátravým pohledem jí ve tváři hledala lež. „Pověz mi pravdu - ocitla ses s ním někdy o samotě?"

Marina sklopila hlavu. „Během siesty, když všichni podřimovali."

„Tys byla o samotě s Americano?"

„Je to úžasný džentlmen, mamá! Nedělali jsme nic špatného, jen jsme si povídali! Ale nádherně!" Marina chrlila slova tak uchváceně a okouzleně, až to Angele vyrazilo dech. „Daniel není obchodník jako jiní Američani, mamá, je to badatel. Cestuje po světě a hledá zázračné divy světa a neznámá nová místa. A maluje je, mamá, jako vzpomínku na exotická místa a nejrůznější lidi, se kterými se setkal. Vyprávěl mi o dalekých zemích, mamá, kde lidi jezdí na obrovských hrbatých zvířatech, a zase o jiných krajích, kde lidi žijí v domech postavených ze sněhu."

„Ale to je přece nesmysl, Marino!"

„Není, mamá! To nejsou říše z pohádky, ale skutečné země! A já bych je tak ráda viděla! Ach bože, kdybys jen tušila, jak moc toužím navštívit Čínu a Indii a Boston."

263

Prála bych si pít čaj i kávu a nosit plášť s kapuci i turban a tančit při záři ohně a projíždět se na saních! My dvě jsme viděly sníh pouze zdálky, mamá, jen na vrcholcích hor. Ale Daniel se po něm procházel, spal v něm."

Marina uchopila matčinu ruku do svých horečnatých dlaní. „Daniel mi vyprávěl o tak vysokých domech, že se ztráceli v oblacích, o chrámech obrovských jako celé město a o palácích se stovkami pokojů. Procházel se po silnicích starých dva tisíce let, mamá, a taky viděl řeku jménem Nil, u které stojí obří kamenné sochy lvů, které vystavěli dávní obyvatelé Egypta na samém začátku historie lidstva."

Angela nerozuměla ani polovině toho, co jí dcera nadšeně vykládala, ale slova beztak nebyla důležitá. Z míry ji vyváděla záře v Marininých očích, svit mládí a optimismu a touhy po poznání i dobrodružství. Svit, který Angela nikdy nespátřila ani ve vlastních očích, ani v očích svých ostatních dětí.

A tu ji náhle plnou silou zasáhla krutá pravda Marinina doznání: Americano chce její Angelu odvézt daleko, pryč od ní!

„A co je v těch cizích krajích, že ti to chybí tady doma?"

„Mamá, když se zahleďš na obzor, vážně tě nezajímá, co leží v dálkách za ním?"

Angelu náhle popadl vztek, že Goodside nacpal Marině do hlavy takové nesmysly. „Za obzorem není nic! Existuje jenom náš svět, tenhle a náš! Co leží v dálce, to patří jiným lidem, ne nám. Naše srdce jsou tady a naše duše touží zůstat doma."

„Tvoje duše, mamá, ale moje ne."

Marinina slova udeřila Angelu jako rána pěstí do obličeje. Pomyslela si: Copak jsem jediná, kdo slyší verše, které vítr šeptá v korunách stromů? A jsem jediná, jejíž srdce odpovídá na křik rudoocasých jestřábů, kroužících vysoko na nebi? Jsem snad jediná, kdo se nebojí zemětřesení, protože je považuje za obyčejné převalování starého rozespáleného želváka v jeho zemském loži?

264

„Podívej, mamá!" naléhala Marina, svezla se na kolena a zpod postele vytáhla krabici. Vyndala z ní velké obdélníky tvrdého papíru a Angela zjistila, že na nich jsou barevné kresby. Jmenují se akvarely, mamá. Podívej, jakou krásu Daniel namaloval!"

Angela ohromeně zírala. Američan ve svých malbách zachytil nejenom vzhled kalifornského kraje, ale i jeho cit, atmosféru. Když se tak probírala jednou krajinomalbou za druhou, doslova cítila vůni letního žáru, slyšela bzučení hmyzu, v ústech chutnala vyschlý vzduch. Namaloval párek křepelky, které se chocholkami nakláněly k sobě. A taky pokojný modrý Tichý oceán s bílými plachtami daleko na obzoru. Něžné malby, říkala si Angela, vytvořené srdcem. „Daniel tvrdí, že sluneční zář v Kalifornii je jedinečná, na celém světě podobnou nenajdeš. Říkal, že je ostřejší a čistší než jinde a barvy jenom jiskří." A tišeji Marina dodala: „Můj Daniel je umělec."

Angela na dcerku polekaně vytřeštila oči. Můj Daniel? A současně s tím, jak k nim zvenčí dolehly zvuky hudebních nástrojů, jak kapela začínala ladit, a hlasité pozdravy sjíždějících se hostů, Angela cítila, jak se jí do duše vkrá-dá zlověstná předtucha. „Ale pomysli na Pabla! Takový milý hoch! Měla by ses u něho jako v bavince!" Angela ve svém hlase zaslechla podtón paniky a uvědomila si, že srdce se jí zběsile rozbušilo. Kdyby se o tomhle doslechl Navarro - Marina sklopila hlavu. „Ano, mamá, já vím. Provdám se za Pabla."

„Opravdu? Po tomhle všem?"

Marininy pozvednuté oči tonuly v slzách. „Neboj se, provdám se za Pabla, protože jsem to slíbila. Neudělám vám

ostudu, mamá!"

„Ale- Nebudeš šťastná!"

Marina opět pohlédla k podlaze. „V srdci budu na-vždycky patřit Danielovi. Ale Pablo je dobrý člověk a já se vynasnažím být mu dobrou manželkou."

265

Angela hleděla na dcerčinu sklopenou hlavu a zaboha nedokázala pochopit, jak tato krásná silná osobnost mohla vzejít zrovna z jejího a Navarrova spojení.

„V tom případě se musíš obléknout, než se hosté začnou po tobě shánět." Angela odsunula kazetu se šitím, kterou si švadlena donesla pro případné úpravy na poslední chvíli, když tu se jí v mysli vynořily vlastní vzpomínky na minulost - jak matka balí na cestu do Španělska a jak je zdrcená oznámením, že nakonec nikam nepojedou. Když však Angela nad tím přemýšlela takhle z odstupu mnoha let, najednou ji napadlo, že ten výlet možná neměl být ani tak pro Luisu jako pro Angelu, tehdy šestnáctiletou a ponořenou do svého vlastního světa, jež matčinu vytouženou výpravu považovala za pouhý vrtoch. Ale copak se matka mnohokrát nezmínila: „Přála bych si, abys měla lepší život než já?" A později Luisa byla pořád zamlklejší a zamlklejší, jako by v ní sesychala duše či jako když skomírá plamínek svíčky, než úplně vyhasne. Angela si s pronikavým úžasem uvědomila, že její matka se ze Španělska nechtěla nikdy vrátit, i když odchod od manžela byl proti lidskému i Božímu zákonu. Zavrhl by ji, vyloučili z církve - tak zbožnou ženu, jako byla Luisa. Možná by nakonec skončila i ve vězení. Chtěla to udělat pro mě.

A pak další vzpomínka. Navarro ohrmuje nos nad jménem, které Angela vybrala jejich novorozeňátku. „Marina? Kdo to kdy slyšel? Mariňák je přece námořník, naší dceři se budou vysmívat!"

Ale pro Angelu jméno Marina znamenalo mnohem víc než španělské slovo pro námořnictvo. Patřily k němu i představy oceánu, moře, probouzelo v ní vidiny mořských tvorů, kteří si svobodně proplouvají vodami. A ironií osudu se Marina zamilovala do námořního kapitána! Co když její jméno bylo proocťvím?

Zamyšleně se zadívala na dcerčinu sklopenou hlavu a schoulená ramínka svědčící o PROHRANÉM boji. Takhle vypadal ten starý indián, když odcházel s knězem zpátky na misii. A otevřenými okenicemi k nim přes

266

hudbu a hlasitý smích doléhalo zoufalé ryčení medvěda grizzlyho, který sem na ranč nechtěl přijít a teď v kleci žalostně řval a prosil o svobodu.

„Tvůj Daniel," vydechla Angela a cítila, že srdce jí puká vedví, „je protestant?"

Marina pozvedla hlavu a v očích jí završelo. Je to slušný a věřící člověk, mamá. Rád by šířil slovo Boží mezi lidmi, kteří v životě neslyšeli o Ježíši Kristu. Ale...," nechápavě se zamračila. „Proč se ptáš?"

Angela měla plné uši veselého hluku, jenž se k nim linul otevřenými okenicemi, cítila teplo večera, vlahého a líbezného, a byla si jistá, že po všechna zbývající léta svého života si bude pamatovat každý detail tohoto okamžiku: falešný tón v bujaré melodii, praskání ohňostroje, dunivý smích Pablova otce, pohled na obrázek svaté Tere-zíčky, jenž jako by v světle svíčky pomrkával ze svého místa na stěně. „Do města jít nemůžeš," prohlásila konečně. „Na setkání a Danielem si musíš vybrat jiné místo."

„O čem to mluvíš, mamá?"

„Kde je Daniel Goodside? Mohla bys mu poslat vzkaz ještě předtím, než o půlnoci vypluje?"

„Nikam nepůjdu!" odvětila Marina pevně, třebaže oči se jí zalévaly slzami a hlas jí zněl potlačovanými vzlyky.

Angela uchopila dceru za ramena. „Dítě moje, potkalo tě něco vzácného a nádherného. Tak málo lidí najde v životě lásku. Nesmíš šiji nechat proklouznout mezi prsty!" Angela tušila, že uhlíky vášně možná doutnají i v hlubinách jejího vlastního srdce, ale nikdy nepotkala muže, jenž by je rozdmýchal do plamenů, a těžko ještě potká. Ale Marina má právo poznat hlubokou a oddanou lásku.

Marina uhnula před matkou pohledem. „Nepůjdu!" zopakovala tiše.

„Ale proč? Jestli Daniel odpluje bez tebe, určitě se utrápíš!"

„Nemůžu odejít od tebe, mamá!"

Angela vytřeštila na dceru nechápavě oči.

„Otec," vysvětlila Marina. „Nemůžu tě tu s ním nechat samotnou."

267

Angela si podvědomě přitiskla ruce na ústa. „O čem to mluvíš, holčičko?"

„Mamá, já to vím. O tobě a otci. Jak se k tobě chová."

„Co si to namlouváš, ty blázinku?" Angelu roztála bolest, jako by ji trhali na dva kusy. Dobrotivý Bože, ať to je jinak! Ať její dlouholeté tajemství zůstane i dál tajemstvím!

Ale pak z dcerčiných očí vyčelila příšernou pravdu. Marina věděla, jak Navarro matku zneužívá. A možná to věděli i všichni ostatní. Angelu zahltila tak prudká vlna studu a ponížení, že si jako v bolestech přitiskla dlaně na břicho a odvrátila se.

„Mamá!" zašeptala Marina a objala ji kolem ramen.

Zbledlá Angela se otočila zpátky k dceři, ale to už držela bradu hrdě vzhůru a bolest se jí skryla pouze do očí -jak se to naučila během dlouhých let utrpení. „O důvod víc, abys odtud odešla!" rozhodla a potlačovala slzy. „Všechno to trápení, které prožívám ode dne, co jsem se provdala za vašeho otce, by bylo ještě tisíckrát horší, kdybys tu zůstala. Bez vědomí, žeš odešla s milovaným mužem, bych nedokázala dál žít."

Marina padla matce do náruče a obě se tichounce rozplakaly, i když zdi byly tlusté skoro metr a nemohla je slyšet živá duše. Navzájem si smáčely ramena slzami a tiskly se k sobě, protože oběma bylo jasné, že jsou spolu naposledy. Ale pak se Angela odtáhla a připomněla: „Mohla bys poslat Danielovi vzkaz, ať na tebe někde počká?"

Je v domě Franciska Marqueze. Říkal mi, že bude čekat, jestli se ozvu, ale o půlnoci musí vyplout." Angela přikývla. „V tom případě si musíme pospíšet, zbývá jen málo času." Přistoupila ke dveřím, vedoucím na venkovní kolonádu, a vykoukla ven. Správně předpokládala, že venku zahlédne Carlottu, která nervózně přecházela sem a tam. Angela ji kývnutím vybudila, ať vejde do pokoje, zavřela dveře a nejstarší dceři stručně vylíčila, jaký nečekaný obrat se právě odehrál.

„Santa Maria!" zašeptala Carlotta a upřela na sestřičku obdivný a povzbudivý pohled.

268

„Potřebuju, abys po někom poslala vzkaz do domu Franciska Marqueze," pokračovala Angela, přistoupila k Marininu malému psacímu stolku a vytáhla dopisní papír a brk s kalamárem. „Je ale životně důležité, aby ten vzkaz doručili před půlnocí." Přeložila list, zapečetila ho a podala Carlottě. „Komu můžeme důvěřovat?"

Carlottu okouzlovala romantičnost i dobrodružnost nečekané situace. Spiklenecky se usmála. „Neznám lepšího posla, než je můj vlastní milovaný manžel Jacques! D'Arcy bude první, kdo se nabídne dovést milostný dopis zakázanému milenci, a poslední, kdo by takové tajemství někomu prozradil!"

„Pospěš si tedy a dej pozor, ať tě nikdo nezahledne. A až D'Arcy odjede, všude rozhlas, že Marinu rozbolela hlava, a proto se obřad pozdrží."

Po Carlottině odchodu se Angela vrátila k psacímu stolku. „Znám jeskyni, kde se můžete s Danielem sejít." Na další kus papíru chvatně načrtla plánek. Jeskyně je v kaňonu, před kterým najdeš hromadu balvanů s vyrytými znaky, které vypadají takhle." Podala papír Marině.

Dívka na něj užasle vykulila oči. Jak ses o tom místě dozvěděla, mamá?"

„Zabloudila jsem tam před lety, když jsem umírala strachy. A... Myslím, že jsem tam jednou byla i předtím, i když si na to nepamatuju. Bohužel ti nemůžu dát žádné peníze, ale musíš si vzít aspoň tohle." Angela sáhla do kapsy skryté v záhybech sukně. „Dala mi to tvoje babička. Bůh dopřej mír její duši, právě toho večera, kdy umřela. Tvrdila, že to je vzácná věc, která nosí štěstí." Angela se na okamžik zamyšleně odmlčela. Těsně před smrtí pronášela doña Luisa prazvláštní řeči. Zdálo se, že se užívá výčitkami svědomí, že se dokonce kaje kvůli hříchu, který Angela nepochopila. Mělo to snad nějakou souvislost s těmi divnými sny, které Angelu provázely celým životem - se sny o jeskyni se záhadnými malbami a o divém muži, jenž sešel z hor a vzápětí zemřel výstřelem z pušky? Vážně se to všechno přihodilo, nebo jde o fantazii dítěte rozjitřenou pohádkami?

269

Vtiskla nejmladší dceři kouzelný kámen do dlaně a vybudila ji: „Tak utíkej. V jeskyni najdeš bezpečí, dokud si Daniel pro tebe nepřijde."

Rychle se objaly a otřely si slzy z tváří. Sotva si však Marina zapnula plášť a sáhla po rukavičkách, dveře se s třeskem rozletěly a na prahu se objevil Navarro jako bůh pomsty. „Co to znamená? Zaslechl jsem Carlottu, jak vykládá D'Arcymu, že s Marinou jsou nějaké potíže!" Najednou spatřil plášť a cestovní vak. „Copak ses zbláznila?" zahulákal. „Marina se za Quiñonese neprovdá!" oznámila mu Angela.

„Drž klapačku, ženská! S tebou si to vyřídím později!" Navarro se obrátil k Marině. „Koukej si obléknout svatební šaty!"

„Nemůžu, papá."

„Dios mio, ale takhle jsem tě nevychoval!"

„Však tys ji taky nevychoval!" namítla Angela. „To já ji vychovala. A já říkám, že může odejít."

Navarro švihl paží tak prudce, že Angela nestačila ránu předvídat, a zasáhl ji s takovou silou, že odlétla téměř přes celou místnost. Vzápětí se rozpráhl na Marinu.

Angela se překotně zvedala z podlahy a přitom potřásala hlavou, aby se jí rozjasnilo před očima - a náhle na toaletním stolku zahlédla krejčovské nůžky. Stačil jediný skok, aby měla nůžky v hrsti, zvedla je nad hlavu a zabořila je hluboko do Navarrových zad.

Zaryčel jako grizzly, pomalu se obrátil a v nepředstíraném šoku vyvalil na Angelu oči. Poté se zhroutil na podlahu a zůstal ležet obličejem k zemi, tiše a nehybně.

Obě ženy na tělo chvíli zíraly. Pak Marina sklouzla na kolena a přitiskla otci dlaň na šíji. Vytřeštěně a s hrůzou vzhledla k matce. Je mrtvý," zašeptala.

Angela přiklekla k manželovu boku a mlčky mu probrala kapsy. Objevila hrst mincí, jež nasypala do Marini-na vaku, ten pak vrazila dceři do ruky a vybudila ji: „Utíkej! Pospěš si a dávej pozor, ať tě nikdo nezahledne. Až se o tom dozví Pablova rodina, začnou tě pronásledovat."

270

„Ale mamá -"

Angela postrčila dceru ke dveřím, jimiž se vcházelo na vnitřní dvůr. Tudy se dalo nepozorovaně utéct. „Honem, a hlavně ať tě nikdo nenajde!" Se slzami v očích dodala: „A už nikdy se sem nevracej, protože jakmile se jednou vydáš touhle cestou, musíš dojít až k jejímu konci. Tvoji bratři a dost možná i Quiñonesovi budou tvrdit, žeš zne-ctila naše rodiny, ale já tvrdím, že daleko horší je znectít > vlastní srdce. Až se dostaneš do bezpečí, dceruško, pošli vzkaz Carlottě do Mexika, a ta už najde způsob jak mi to oznámit. Nikdo však nesmí vědět, kde žiješ, rozumíš? Musíš to tajit hodně dlouho. Tak už běž. Běž s Bohem a požeňmání mé lásky."

U dveří se Marina ohlédla a spatřila, si matka přitáhla k Navarrovu tělu židli. „Co uděláš?"

„Počkám tady, dokud si nebudu jistá, žeš v bezpečí," odvětila Angela. Posadila se a složila ruce do klína.

Marina ujižděla jako vítr. Na cestu ji svítil úplněk a srdce ji bušilo ve stejně zbesilém rytmu jako koňská kopyta do hlíny. V duchu se horečně modlila, aby Daniel vzkaz skutečně dostal a přijel si pro ni.

Její otec leží mrtvý na podlaze! A mamá sedí vedle něho a pokojně očekává svůj osud.

Na konci El Camino Viejo se řídila matčíným plánkem a po chvíli skutečně objevila úzký kaňon a za balvany ukrytou jeskyni. Zatímco uvnitř čekala na Daniela, posadila se ke vchodu do kaluže přízračné měsíční záře a v klí-lě počítala peníze. Mince vytažené z otcových kapes -Desa, reály a americký cent. Prsty se jí třásl strachem i při každém šustnutí jí srdce vyskočilo až do krku. Kaňonem zadul poryv ledového větru a vpadl do jeskyně jako mrazivý dech Smrtky. Noc se prohlubovala a Marina se bála pořád víc. Kolik je hodin? Podařilo se DArcymu dojet k Marquezovu domu? Co když mu v tom někdo zabránil?

Náhle zaslechla zvuk kopyt klopýtajících přes kamenitou suť.

271

Marina zatajila dech. Jezdec sesedl.

Zbrkle nasypala mince zpátky do vaku. Jednocentová mince sletěla na hlinu spolu s kouzelným kamenem. „Danieli?“ křikla Marina. Jsi to ty?”

Tma.

Erica nepoznala, jestli má oči zavřené nebo otevřené. Kde vlastně je? Snažila se rozpomenout a zjistit, co se stalo. Hlava jí podivně třeštila a na hrudi jí tlačila tíha, jež jí bránila ve volném dýchání. Dlaně měla celé rozbolavěné.

Po minutě si uvědomila, že leží zhroucená na hlině. A že uvízla v jeskyni. Došlo k výbuchu, k závalu. Lukea pohřbilo kamení a ona se zběsile snažila prohrabat si cestu ven. To proto má tak bolavé ruce, protože si pořežala a rozedřela prsty. Jak dlouho ležela v bezvědomí? Vzduch jí připadal nebezpečně vydýchaný. Kolik zbývá kyslíku? A jak blízko se dostali záchranáři, kteří se určitě pokoušejí prokopat z vnější strany závalu?

Zkusila se posadit, ale zabránila jí v tom slabost, které se upřímně vyděsila. Ležela tedy dál na zemi a prach jí vnikal do nosu. „Pomoc...“ zasípala, ale v plicích jako by neměla ani špetku vzduchu.

Náhle zjistila, že nad ní kdosi stojí a s upjatě stisknutými rty jí káravě hrozí ukazováčkem. Paní Manionová, Eričina učitelka ze čtvrté třídy. Co ta pohledává tady v jeskyni? Určitě blouzním. Nebo že by se mi před očima promítal celý život? Ale neplatí to náhodou pouze pro tonoucí? K učitelce se připojily další obličeje, postavy z Eričiny minulosti, lidé skuteční i vymyšlení. A všichni se jí snažili cosi říct.

A potom ztratila vědomí.

272

Když se Erica opět probudila, pozorně se zaposlouchala. Kolem však vládlo jen mrtvolné ticho. Copak se jí nikdo nepokouší vyhrabat? Že by to už vzdali?

Před očima se jí zhmotnily další přízračné obličeje a kynuly jí. „Ne...“ zašeptala v obavách, že ji přišly doprovodit do říše mrtvých. Nebo ji chtějí odvést jinam? Do minulosti...

Jmenoval se Chip Masters a patřil k nejhorším výlup-kům střední školy. Když se Eriky a její kamarádky zeptal, jestli se s ním a s dalšími kluky nechťejí projet v novém autě jeho fotíka, prostě se nedalo odmítnout. Šestnáctiletá Erica s největší chutí porušovala všechna přísná pravidla dívčího internátu, kde zrovna žila, a Chip jí sliboval dosud nepoznaná dobrodružství.

V autě byla hromada plechovek piva. Erice sice nechutnalo, ale párkrát se napila, aby netrhala partu. U volantu se střídali a řezali zátáčky v centru i na předměstí. A zrovna když s řízením přišla řada na Eriku, objevil se hlídkový vůz se zapnutou sirénou a signalizoval, aby zastavila. Erica se vyděsila k smrti, protože neměla řidičský průkaz. A sotva zpomalila, všichni ostatní bleskově vyskákali z vozu a praskli do bot, zatímco Erica, které nic nedocházelo, zůstala sedět za volantem.

Na policejní stanici se marně snažila policisty přesvědčit, že vážně neměla tušení, že auto je kradené. Kde jsi vzala klíčky? vyzvídali. Komu ten vůz podle tebe patří? A jak se jmenují tvoji kamarádi, kteří před policií stačili utéct? Ovšem Erica se v pěstounských rodinách a ústavech pro nezajištěné děti dokonale vyučila zákonům pubertální morálky, které přikazovaly nedonášet na ostatní.

Obvinili ji z krádeže auta a poslali do ústavu pro mladistvé, kde měla čekat na soudní řízení. Tam se seznámila s drsnými týpkami, kteří jí líčili hororové historky

nápravných táborech pro mladistvé. Jsi hezká a bílá. re sprchách by sis měla dávat majzla, hele."

Soud pro Eriku neznamenal žádnou novinku. Kdykoliv se stěhovala do nové pěstounské rodiny či ústavu, postavili ji před soudce v oboru péče o děti, který s jejím

273

přesunutím musel vyjádřit úřední souhlas. Ovšem teď stála u soudu pro mladistvé, a pokud potvrdí její vinu a odsoudí ji do nápravného tábora, pak bude „v prdeli“, jak by se vyjádřili členové její party.

Byl srpen, nejhorší měsíc v San Fernando Valley, všude jen děsné vedro a smog a Erica byla zdrcená a vyděšená jako nikdy v životě. Nejenom že Chip Masters a další spolužáci nepotvrdili její obhajobu, ale navíc i vychovatelka z internátu prohlásila, že grázly podporovat nebude, a odmítla svědčit o Eričině doposud obstojném chování. Erika si ještě nikdy nepřipadala tak osamělá a navíc jí hrozila vyhlídka na pobyt za ostatním drátem.

Erica stála v jedné z chodeb soudní budovy a čekala, až na řadu přijde její případ. Slyšení mělo rozhodnout, zda ji budou soudit jako mladistvou, nebo dospělou. Kolem starší ženy se tam protáhl neomalený kluk a vyrazil jí z ruky kabelku. Řada lidí přiskočila postižené paní na pomoc, pomohli jí sesbírat vysypané věci a doprovodili ji k výtahu. Erica usazená na lavici zahlédla, že pod jednou z židlí zůstala ležet přehlédnutá peněženka. Zvedla ji, otevřela a při pohledu na bankovky se rozběhla za majitelkou. Dostihla ji těsně před tím, než se dveře výtahu zavřely.

Soudce rozhodl, že Erica má dost zkušeností a rozumu, aby mohla být souzena jako dospělá. Když ji sociální pracovnice odváděla na chodbu, Erice se náhle zvedl žaludek. Vrhla se na toalety a sociální pracovnice zatím čekala venku. A právě v té bílé vykachlíkované umývárně páchnoucí po dezinfekci, kde se zhroutila v křečovitém pláči ze strachu, že prohrála celý život - protože její verzi určitě nikdo neuvěří a nakonec ji pošlou za mříže - na ni narazila

dokonale oblečená dáma s kufříkem v ruce a optala se, co ji potkalo tak strašného. Erica odhuhňala svůj průšvih a k jejímu úžasu jí žena nabídla pomoc. „Zahlédla jsem tě, jak jsi dnes dopoledne vrátila tu peněženku, i když tě nikdo neviděl, jen já. To mi stačí, abych si o tobě udělala dost jasný obrázek. Děvče, které vrátí peněženku nabitou penězi, přece nebude krást auto!“

274

Jak se ukázalo, dáma byla advokátka, která se dobře i znala se soudcem. Bez otálení zavedla Eriku zpátky do soudní síně a vysvětlila, že tahle nezletilá dívka nedostala řádného obhájce, protože sociální pracovnice nemá právnické vzdělání. Požádala, aby jí svědčili kuratel nad Erikou, a současně trvala na novém slyšení. Soudce se požíval na Eriku a zeptal se jí: „Tahle osoba se o tebe zajímá. Souhlasíš s tím?“ „Ano.“

„V tom případě ruším své předchozí rozhodnutí, paní doktorku jmenuji tvou kurátorkou a vracím případ k soudu pro mladistvé. Dostáváš poslední šanci, mladá dámo. | Jen doufám, že chápeš, jaké máš štěstí!“

Když Erica opět přišla k vědomí, zase neslyšela nic než to hrůzné ticho. Vážně už vzdali všechny pokusy o její záchranu? Usoudili, že ji zával pohřbil? Cítila, že v ruce svírá nějaký předmět, tvrdý a studený jako kámen. Jak se jí vůbec dostal do dlaně a proč ho drží tak křečovitě?

A najednou: Zvuky! Tlučení. Kopání. Nezřetelné hlasy. „Ano...“ zachrptěla Erica vyschlým hrdlem. Jsem tady... Nepřestávejte...“

„Rychle!“ hulákal Jared. „Hodte sebou! Dochází jí kyslík!“ Erica byla v jeskyni uvězněná už rovných osm hodin. Čty kopáči zběsile útočili na suť a hlinu, která zavalila vchod do jeskyně. Používaly přitom všechny možné nástroje - krumpáče, rýče, kbelíky, motyčky i holé ruce. Poblíž čekali zdravotníci.

„Počkat!“ houkl Jared náhle a zvedl paže, aby si vynutil ticho. „Mám dojem, že jsem zaslechl -“

Z protější strany závalu znělo slabounké ťukání. „Haló? Slyší mě někdo?“

„Erica! Je naživu! Honem kopejte dál!“

Konečně: malá škvíra v zemině. A Eričin vyčerpaný hlas: „Vidíte mě? Jared, to jseš ty?“

275

Jared zaútočil na zával a zarputile rozšiřoval otvor, dokud jím nedokázal protáhnout Eriku ven. Pomohl jí na nohy.

Vypadala strašně, na dně sil a obalená prachem. „Luke? Je zraněný? Přežil?“

„Nic se mu nestalo. Stačil vyskočit z jeskyně dřív, než ho zával zasypal. Ale co ty? Jak jsi na tom, Eriko?“

„Dobře, dobře,“ vyhrkla nepřesvědčivě a pak otevřela dlaň a v úžasu vykulila oči na malou růžovou sošku, kterou držela v ruce. „Snažila jsem se prohrabat ven... Ani nevím, v který to bylo vrstvě - je to aztécký? Kristepane, jak se aztécký bůžek mohl dostat tak daleko na sever -“

Jaredova ústa se jí nečekaně přitiskla na rty v útočném, bezdechém polibku.

Erica se mu na okamžik pověsila kolem krku a vzápětí ochabla.

„Není ti nic?“ naléhal Jared.

„Ach ne, jsem v pořádku,“ ujistila ho.

A omdlela jako špalek.

ANGELIQUE

1850 N.L.

Dražili ženské. Už zase.

Seth Hopkins to považoval za nechutnost. Otroctví bylo v Kalifornii nezákonné, ale sanfranciské úřady přesto nemohly zasáhnout, protože v pravomoci lodních kapitánů bylo vymáhat od cestujících dlužné částky za přepravu, i když to znamenalo rozprodání dlužnic nejvyšší nabídky.

Seth měl dojem, že od jeho poslední návštěvy v přístavu se počet opuštěných lodí několikrát znásobil. Jakmile

276

plachetnice dorazila k břehu, kapitán i posádka vyskočili na pevninu a hnali se hledat zlato. Pár podnikavců nechalo škunery vytáhnout na souš a přestavělo je na hotely, ale přesto se podél pobřeží sanfranciské zátoky táhl les stožárů a stěžňů nejméně pěti set opuštěných plavidel. Právě z toho důvodu loď Betsy Lain zakotvila tak daleko od břehu, že zboží i cestující museli do přístavu dopravit velkými čluny. Seth na chvíli ustal v nakládání svého vozu a sledoval nechutnou strkanici mužských u přistávacího mola, k němuž mířilo malé plavidlo od Betsy Lain. Rozkřiklo se totiž, že bostonský škuner přivezl ženy.

Po zastávce v budově celnice některé z žen okamžitě odešly. Seth věděl, že řada z nich se vydala pátrat po manželovi, jenž se dal omámit zlatou horečkou a opustil rodinu. Ty zbylé, které za svou přepravu neměly čím zaplatit, kapitán předal v přístavu kterékoliv osobě, jež její dluh uhradí, takže ta nešťastnice se ocitne v zákonem posvěceném otroctví.

Do Kalifornie se sjížděly ženy i muži z celého světa a všechny poháněla naděje na nový život. Některé prchaly před manželem, jiné zase doufaly nějakého ulovit. Některé utíkaly samy před sebou, jiné se tady chtěly nalézt. V Kalifornii bylo možné úplně všechno. Půdy a dalšího bohatství bylo nepřeberně a zlato čekalo jen na to, až se pro něj někdo shýbne. A co bylo hlavní, neexistovala tu žádná společenská omezení, která by člověka spoutávala a nutila ho držet se hezky zpátky. Rolník tu byl stejně dobrý jako král, stačilo mít peníze. A nikdo se na nic zbytečně nevyptával. Tady člověk snadno může, pomyslel si Seth ponuře, uniknout vlastní minulosti trestance.

Zhnuseně pozoroval, jak z paluby Betsy Lain nahánějí ženy jako stádo dobytka do ohrady obehnané lany hned vedle hromad s žoky, kufry a bednami, zatímco dokola se tlačil rychle houstnoucí dav mužů, dychtivě vyčkávajících na zahájení dražby. Mnozí z nich byli majitelé bordelů a tančiren, heren a nejrůznějších putyk. Ti si vybírali nejmladší a nejhezčí ženy a nutili je provozovat prostituci tak dlouho, dokud se ze svých dluhů nevyplatily. V davu

277

však byli také slušní a tvrdě pracující muži, horníci a lovci, kteří vedli osamělý život a toužili po něžném doteku Ženám nabízeli početný sňatek a rodinný život.

Seth Hopkins nebyl v životě ženatý a ani do budoucna to neměl v plánu. Zkušenost ho poučila, že manželský svazek je pouze další formou otroctví. Kdepak, jemu vyhovoval život samotáře mezi stromy a zelenými pastvinami, a tak daleko od uhelných dolů ve Virginii, jak jen to vůbec bylo možné.

Odvrátil se od nepěkné podívané a uvázal balíky zásob provazy. Ruch a zmatek sanfranciského přístavu ho rozčiloval. Kvičela tu přepravovaná selata, bučel dobytek a štěkali psi, kolem s rámušem rachotily vozy, káry a kočáry, lidé hulákali, hádali se, smlouvali a koně zvučně cvakající podkovami trousili kobližky. Vzduch zahous-tl kouřem a puchem stojaté vody a shnilých ryb, jenž byl v poledním záru skoro nesnesitelný. Seth se už nemohl dočkat, kdy vyrazí na zpáteční cestu do zlatokopeckého tábora v horách, kde je vzduch čistý a svěží a kde vládne ticho, ve kterém člověk slyší své vlastní myšlenky.

Kapitán škuneru, zakrslý podsaditý chlápek v modré námořnické uniformě, vyšplhal na hraničku cihel a zahájil dražbu. Ukázal na první ženu v řadě, buclatou matronu po čtyřicítce, jež vypadala navztekane i vyděšeně zároveň. „Tahle paninka dluží padesát dolarů. Kdo zaplatí padesát dolarů?”

Pani Armitageová, již Seth znal jako majitelku hotelu Armitage na Markét Street, zvučně houkla: „Umí vařit? Potřebuju kuchařku!”

„A nemáte nějakou švadlenu?” křikla další žena. „Zaplatím královskou cenu za každou, co udrží jehlu v ruce!”

Vedle ohrady zastavil vůz tažený koňským spřežením a skupinka dvanácti pestře oděných žen, které dosud postávaly stranou, spokojeně vyšplhala nahoru. Seth věděl, že mají namířeno do Finchovy tančírny a bordelu v jejím horním patře.

Dopředu se protlačil muž s prošedivělými vlasy, očividně zlatokop, a zahulákal: „Kolik chcete za tu blon-

278

dynu? Potřebuju manželku a potřebuju ji sakra rychle!4’ Dav zařval smíchy.

Zeny začaly rychle mizet, peníze proudily z ruky do ruky a muži halasně hlásili, jakou cenu jsou ochotni zaplatit.

Některé ženy šly se svými kupci ochotně, jiné zdrá-havě a pár jich odcházelo dokonce s pláčem. Seth se zrovna chystal nasednout na kozlík, když pohledem zavadil o ženu, která se výrazně lišila od ostatních. Odmítla stát s nimi v řadě jako dobyteč a upjatě trůnila na své cestovní truhle s rukama složenýma do klína. Obličej jí stínila střecha velkého klobouku zdobeného peřím, který měla pod bradou zavázaný na stuhu. Sethovu pozornost však upoutaly její šaty. Ještě nikdy předtím neviděl hedvábí v takové barvě - či spíše v barvách, jelikož se duhově chvělo a zářilo při každém ženině pohybu a při každém závanu větríku od zálivu. Stačilo, aby se nadechla, a živůtek se z mořské zeleně změnil na zářivě tyrkysovou, a když se zvedla, sukně se z akvamarínového odstínu přelila na safírovou modř. Sethovi to připomnělo páví pera nebo motýlí křídla či kaluže za slunečného dne, které zbudou na břehu po každém přílivu. A výsledek byl úchvatný.

Uvědomil si, že žena se snaží kapitánovi cosi vysvětlit, a když poryv větru přivál její slova až k Sethovi, zachytil silný španělský přízvuk: Jak už jsem řekla, za mou cestu zaplatí señor Boggs.”

Kapitán, rudolící muž s trvalým šklebem, k němuž ho zřejmě nutily zaživací potíže, se rozhlédl po davu zvědavců.

„Žádného Boggse nevidím. Nejspíš je mimo město. Je mi líto, madam, ale musím dostat své prachy, takže za vás zaplatí některé z těchhle pánů.”

„Co to znamená, že zaplatí?”

„Zkrátka každé, kdo za vás zaplatí přepravu, si vás může vzít s sebou. No, a dokud si svůj dluh neodpracuje-te, budete jeho majetkem, jasný?”

Zena vzdorně vystrčila bradu a Seth zahlédl záblesk temných očí. „Ale já nejsem taková, seňore, a kdyby můj manžel byl naživu, určitě by vás vyzval na souboj, aby obhájil mou čest!”

279

Na kapitána to neudělalo sebemenší dojem. „Podle pravidel lodní společnosti, milá dámo, musím za cestu vybrat od každého cestujícího bez rozdílu. Je mi jedno, kdo ty prachy dá, ale musím je zanýst tady do účetnictví!”

„V tom případě zaplatí můj otec!”

Kapitán nakrčil nos. „A kdepak se ráčí nacházet?”

„No... Ted’ nevím přesně. Ale je tady.”

„Kde tady?”

„V Kalifornii!”

Kapitán podrážděně sykl. „Hele, madam, žádný Boggs ani otec se neukázali, takže si prachy musím vzít od některého z těchhle zájemců. Takový jsou pravidla.” Stiskl mladé ženě paži.

„Ale to přece nemůžete udělat, seňore!”

„Hele, Boggs tu není a já nemám čas. Do oběda musím odnést do lodní kanceláře kompletní vyúčtování, jasný?”

„Dejte tu ruku okamžitě pryč!”

Kapitán nakoukl do seznamu cestujících. Jmenujete se D’Arcyová? Tak pozor, pánové! Tahle dáma je nefalšovaná Francouzka! Kdo přijde s první nabídkou?”

„Přesně na takovou křehotinku tu čekám!” rozřehtal se jeden z mužů u provazové ohrady. „Hej, maličká!” zahulákal.

„Povytáhni si sukně a ukaž nám kotníky!”

Seth vyšplhal na vůz a sáhl po opratích. Vězení mu dalo obrovskou lekci - a sice že v životě neexistuje žádná spravedlnost. Navíc se tam naučil, že chytrý člověk nestrká prsty do problémů cizích lidí. Kromě toho, ta žena už beztak patřila Boggsovi. Dobře věděla, co čeho jde.

Ale sotva pleskl opratěmi, zase se zarazil. Znovu se ohlédl po ženě. Kapitán ji na chvíli nechal na pokoji, aby rozsoudil

hádku dvou kupců. Boggs, opakoval si Seth v duchu. Toho chláпка znal jako své boty. Cyrus Boggs se tu před dvěma lety objevil údajně jako kazatel, ale brzy si našel výnosnější podnikání. V současné době vlastnil bordel na Clay Street a proslul tím, že do San Franciska láká nicnetušící ženy na inzeráty v novinách, jimiž shání učitelky a chůvy, velkoryse nabízí, že po jejich příjezdu uhradí náklady na cestu lodí, ale ve skutečnosti ženy

280

jvčetně ve svých kobkách - stísněných komůrkách bez sken, kde bezmocné zajatkyň musejí obsloužit zhruba říct zákazníků denně.

Seth s povzdechem pustil opratě, seskočil z vozu a vrátil se k ohradě z provazů. „Promiňte, madam, slyšel jsem |dobře, že jste mluvila o Boggsovi?“

„Si,“ přisvědčila mladá žena a hrábla do kabelky. Všiml si, že má drobné ruce a rukavičky z jemné kozlečiny. I „Víte, po smrti mého muže,“ vysvětlovala tiše, „vláda zabavila naši farmu kvůli nesplaceným daním. Zbylo mi toho pramálo. Ale pak jsem si přečetla tohle.“ Podala i Sethovi novinový výstřížek.

„Omlouvám se, ale neumím španělsky. Co tam stojí?“

Je to inzerát, jestli víte, o co jde. Ten člověk inzeruje, že shání mladé dámy na učitelská místa. Uvádí tu své jméno a adresu. Napsala jsem mu dopis a tady je odpověď.“ Mladá žena vytáhla složený list papíru a Seth si přečetl lživé sliby, které na něm stály.

Vrátil dopis ženě. „Tenhle dopis i inzerát jsou podvod. Boggs vás sem nalákal pod falešnou záminkou.“

Žena mu věnovala nechápavý pohled. Všiml si, že jí husté temné řasy rámuji černé oči a zpod kloboučku jí uniklo pár neposlušných černých kadeří.

Odkáslal si. Neměl potuchy, jak by vyjádřil pravdu způsobem, jenž by ženu neurazil. „Boggs je zločinec. Rozhodně vám nepomůže. Neříkala jste, že tu někde máte otce?“

„Sz7 Právě proto jsem přijela. Je bohatý. Rád za mě zaplatí i ten lodní lístek!“

Sethovi neušlo, jak ji muži hltají pohledem, a najednou si vzpomněl, jak zrovna v minulém týdnu banda grázlů, převážně propuštěných amerických vojáků, kteří po skončení války s Mexikem neměli pranic na práci, přepadla osadu na Telegraph Hill, kde znásilnili a zavraždili matku s dcerou. Lidem se španělskými předky hrozilo dnes v San Francisku smrtelné nebezpečí, zvláště když šlo o Španělky bez ochrany mužských rodinných příslušníků. Pokud se otec téhle mladé ženy neukáže co

281

nevidět, pak chudinku D'Arcyovou koupí některý z těch neotesaných čumilů a odtáhne ji do otroctví do nějaké Bohem zapomenuté díry.

„Hééj, ty!“ zahulákal kapitán a zamířil k nim. „Koukej zmizet!“

Navzdory svému skálopevnému odhodlání do ničeho se neplést Seth takovou nespravedlnost prostě nesl.

Nabídl zaplatit dlužnou částku a sáhl do kapsy pro roličku bankovek. Když jeden z čumilů nadhodil vyšší cenu a kapitán ji přijal, Seth mu bolestivě stiskl paži a zasýčel přímo do obličeje: „Příteli, nerad bych vám dělal potíže, ale žádal jste cenu za lodní lístek a já prohlásil, že ji zaplatím!“

Kapitán sklopil oči k prstům, jež se mu surově zarývaly do předloktí, a poté do studeného pohledu urostlého cizince.

Chvatně se odtáhl. „Tak tedy dobře, platí cena za lodní lístek!“

„Děkuji, señore,“ vydechla Angelique, když Seth vlekl její truhlu z provazové ohrady. „Jsem vaší dlužnicí. Jak se vám odvděčím?“

Zamžoural v oslnivé sluneční záři. Nestál o nic jiného než okamžitě vyrazit domů. „Žiju v DeviFs Bar, severně od Sacramento. Až najdete svého otce, můžete mi ten dluh vyplatit.“ Zavadil prstem o střechní klobouku a zamířil k vozu. Vyšplhal na kozlík a ohlédl se. Zůstala stát vedle své truhly a vypadala dojemně jako ztracené děcko. Kolem ní se začali shlukovat muži a překotně chrlili otázky: „Vy jste vážně Francouzka? Nepotřebujete ubytování? Můžu vám zaručit, že si tam parádně vyděláte!“ Seth se vrátil a protlačil se mezi protestujícími muži. „Vy vážně nemáte, kam byste se mohla vrátit?“

Jen k seňoru Boggsovi...”

„No tak hele -“ spustil jeden z mužů.

„A nemáte tušení, kde by váš otec mohl zrovna být?“

„Přijela jsem ho hledat. To proto jsem odpověděla na anuncio pana Boggse. Do Kalifornie jsem přijela jen

282

proto, abych našla svého otce. A než ho najdu, budu se živit jako učitelka, chápete?“

„Váš otec je zlatokop?“

Okolní muži si při pohledu na Sethovo majetnické chování k ženě radši dali zpátečku a soustředili se opět na dražbu.

Zrovna tam za třicet dolarů nabízeli mladou ženu s minimem.

„Ale kdepak,“ vysvětlovala Angelique Sethu Hopkinsovi. „Po mamčině smrti odjel tatínek do New Orleans za svým bratrem. Poslal mi dopis, že prý se spolu vypravili do Kalifornie jako lovci kozešin.“ Vytáhla další přeložený list papíru.

Seth na něj mrknul a hned jí ho vrátil. „Francouzsky taky neumím. Takže lovec zvěře, říkáte? Bude spíš někde na severu, pokud nešel hledat zlato. V takovém případě by žil ve zlatokopecím táboře, a těch tu máme snad tisíc.“

Zamyšleně si promnul bradu. „Poslyšte, spíš ho najdete, když se vydáte do Sacramento.“ Povzdechl si nad vlastní pošetilostí. Ze by mu slunce uvařilo mozek? „Klidně vás tam zavezu.“

„Och! Už jste mi pomohl ažaž, señore. Teď se obrátím na tyhle muže, abych vás příliš neobtěžovala.“

„Tihle muži -“ začal Seth, ale hned se zarazil. „Ale to je jedno. Dejte na mě, že Sacramento je nejlepší řešení, je odtamtud blíž k zlatým nalezištím. Tam pak můžete rozhlásit, že hledáte svého tatíka. Mezi tábory přecházejí kazatelé a oblastní soudci, hazardní hráči, lovci kozešin i zlatokopové a další, všemožná cháska, jakou si jen dovedete představit. Ústní

zprávy se mezi tábory šíří rychle jako blesk a váš táta se co nevidět dozví, že se po něm sháníte. Jak že se jmenuje?" Jacques D'Arcy. Je hrabě!" dodala žena s pýchou.

Seth by rád dal dva centy za každého „hraběte“, „barona“ a „prince“, kteří se potulovali po San Francisku -většinou se však jednalo o podvodníky. Moc by se divil, kdyby aspoň polovička mužů přímo v tomhle přístavu používala své pravé jméno.

„Ach!“ vydechla žena, když si prohlédla Sethův vůz. „A leží to Sacramento daleko?“

283

„Na voze až do Sacramento nepojedeme. Jen o kus dal k přístavu, odkud nás parník dopraví proti proudu řeky.“

Zatímco Seth kličkoval ulicemi Sacramento a hledal slušný podnik, kde by se paní D'Arcyová mohla ubytovat, Angelique děkovala Bohu, že už sestoupili z paluby parníku. Když jí pan Hopkins sdělil, že je čeká celonoční plavba po řece, představovala si vlastní kajutu, možnost uvolnit korzet a třeba se i umýt a objednat si čaj. Cesta z Mexika připomínala noční mŕu. Angelique přestoupila na Betsy Lain v Acapulcu a zjistila, že bostonský škuner je cestujícími beznadějně přeplněný. Bohužel, z celonoční plavby parníkem se vyklubala ještě hrůznější zkušenost. Jelikož všechny kajuty byly dávno obsazené, museli s panem Hopkinsem přespát na palubě mezi svými věcmi, ve společnosti stovek dalších lidí - skoro výhradně mužů - a dokonce mezi koňmi, osly a prasaty! Povzbuzovala ji jenom naděje na setkání s otcem. Papá se postará, aby všechno bylo v pořádku. Vždycky se o ni postaral a jistě to udělá i nyní.

Sacramento bylo teprve nedávno založené město, které vyrašilo na soutoku dvou řek. Angelique, jež se narodila v tři sta let starém městě, vybudovaném na troskách města ještě nesrovnatelně staršího, nestačila žasnout, že před pouhým rokem bylo Sacramento stanovou osadou a ještě předtím indiánskou vesnicí. Nyní zde stály cihlové budovy, dřevěné domy, kostelní věže a ulice byly úhledně rozměřené. Ovšem najít tu hotel či penzion, kde by mohla přespát, byl zřejmě úkol nad lidské síly.

Po hodinové jízdě najatým vozem si Seth, jenž objevil vadu na každém ubytovacím zařízení, na které narazili, začal přiznávat, že slečnu D'Arcyovou tu nemůže nechat samotnou o nic víc než v San Francisku. Cedula v oknech hlásaly: MEXIČANY A CIZINCE NEUBYTUJEME. A lidé je otevřeně a dost nestydatě očumovali jako vrcholně nesourodý pár - on v hrubě tkané košili a modrých dží-nách, dáma po jeho boku v měňavě duhových modrozelených šatech, jež zářivou pestrostí až bodaly do očí. Seth

284

proklaté dobře věděl, co se těm čumilům honí hlavou, a sice že silně pochybují o Angeliquečíně počestnosti -copak by tak hezká mladá žena cestovala na vlastní pěst? Nemohl ji nechat samotnou, stejně jako to bylo vyloučeno v San Francisku. Třebaže ona byla jeho dlužnicí, cítil se za ni zodpovědný. Napadalo ho jediné možné řešení. Pro mladou ženu bude daleko bezpečněji v Devil's Bar, a koneckonců, přesvědčoval v duchu sám sebe, tam bude mít ještě větší šanci rozšířit zprávu, že hledá otce.

„V našem táboře je hned několik slušných dam,“ nabídl jí tedy. Jsem si jistý, že nejmíň jedna z nich vás ochotně ubytuje.“

Angelique Sethovo pozvání velkoryse přijala a teď upjatě seděla po jeho boku a těšila se na dlouho odkládanou horkou koupel, pořádné jídlo a dlouhý spánek v čistých příkrývkách, přičemž nedočkavě nahlížela do obličeje každého muže, jehož potkali, protože se těšila na radostné shledání s otcem. Vzpomínala si na oslavy narozenin v dětství, kdy jí papá vyrobil a nasadil korunku a usadil ji dokonce na trůn. A když vyrostla, sám ji vybral i vhodného manžela, protože obyčejný muž by pro jeho princezničku byl málo - a tím vyvoleným se stal také D'Arcy, vzdálený bratranec, jenž se zaručil, že s Angelique bude zacházet stejným způsobem, na jaký byla zvyklá. A Pierre dané slovo dodržel až do toho dne, kdy zemřel rukama amerických vojáků.

„Vyhledáte teď svou rodinu v Los Angeles?“ otázal se jí otec Gomez toho dne, když odjížděla z Mexico City.

Ale Angelique neměla sebemenší chuť poznat rodinu z matčiny strany. Po celé dětství a dospívání si tolikrát vyslechla, jak nechutně se dědeček Navarro choval k tatínkovi, že s nimi nehodlala mít cokoliv společného. Byl to divný pocit, když škuner Betsy Lain udělal zastávku v Los Angeles a ona se zahleděla přes zamlžené a kouřem zahalené pláně a zkusila si představit, zda tam její rodina ještě vůbec žije. Na svou návštěvu ranče Paloma před dvaceti lety se rozpomínala jen mlhavě - tehdy jí bylo teprve šest let. Přijeli na svatbu, ale pak se něco

285

semlelo - tetička Marina zmizela a všichni zase zamířili domů. A poté se styky s matčinou rodinou přerušily.

Vůz drnčel rovinou posetou hájky a duby. Angelique vrhala kradmé pohledy na muže po svém boku. V duchu usoudila, že pan Hopkins má zajímavou tvář, sežehlou sluncem a posetou jemnými vráskami, s rovným nosem a hluboce zapadlými zádušnými očima. Kdykoliv si sundal klobouk, aby si otřel zpoceně čelo, spatřila hustou hřívu vlnitých vlasů, které se na slunci rozzářily zlatavou hnědí. Líbil se jí i jeho mírný zastřený hlas. Vždycky vážil slova, jako by nad každým přemýšlel. Vyzařovala z něho jistota a upřímnost. Angelique dospěla k závěru, že Seth Hopkins v ní vzbouzí pocit bezpečí.

Seth se však zaobíral zcela odlišnými myšlenkami. Zatímco ujížděli pod žhavým sluncem po cestě, jež se zužovala úměrně s rostoucí vzdáleností od obydlených míst, musel se stále víc ovládat, aby na svou nečekanou spolucestující upřeně necivěl. Seděla na kozlíku vzpřímeně jako královna, s prkennými zády a slunečníkem nakloněným přesně v tom nejvhodnějším úhlu, aby se ochránila před horkými paprsky. Celých dvaatřicet let, co byl na světě, ještě nikdy neviděl tak exoticky vyhlížející dívku. A navíc se v ní za mák nevyznal. Připadalo mu k nevíře, že by vážně mohla být tak naivní, jak se zdála v san-franciském přístavu. Odhadoval ji na pětadvacet let a byla vdova, takže musela mít aspoň ponětí, jak to chodí ve světě, ale přesto na všechny situace reagovala skoro dětinsky.

Přitom ta žena má do dítěte daleko, připomínal si v duchu, když se snažil odtrhnout neslušně dlouhý pohled od útlého pasu, mizejícím v štědrých ženských bocích, a od nader, která napínala modrozelené hedvábí. Pod tou nabíranou sukní

musí mít nejméně stovku spodniček. Na čele a nad horním růžovým rtem se jí objevila teninká vrstva potu. A celá lehýnce voněla po růžích. Snažil se najít správné označení pro její plet'. Nebyla Angličanka, nebyla tedy bílá. Ale nebyla ani snědá, a dokonce ani nažloutlá jako cikáni. Barva medu, rozhodl se

286

nakonec a polknul žlučovitě hořkou slinu při představě, k čemu ji „reverend“ Cyrus Boggs hodlal zneužít.

Když si všiml, že z kabelky vyjmula malou fiolu na léky a usrkla, tázavě se po ní podíval. Schovala lahvičku zpátky do kabelky a vysvětlila: „To je lék podle receptu mé prababičky. Nechala jsem si ho připravit na cestu od lékárníka v Mexico City. Jakkmile pocítím, že mě začíná bolet hlava, upiju, a je mi zase dobře.“

„A kdybyste se nenapila?“

„Nedělejte si starosti, señore, nic mi není.“ Přece mu nebude vykládat o viděních a hlasech, které vidí a slyší při každém záchvatu. Považoval by ji za šílenkyni nebo ještě něco horšího.

„Poslyšte,“ pronesl tiše, i když na té osamělé cestě je mohli zaslechnout nejvýš koně, „toho seňora radši vynechte.

Zdejší lidé nemají Mexikány dvakrát v lásce. Na válku se tu ještě pořád nezapomnělo.“

Nezapomněla na ni ani Angelique. Její manžel zahynul v bitvě u Chepultepeku a nadosmrti nezapomene na hrůzu, kterou prožila, když americké jednotky vítězoslavně vpochodovaly do Mexico City. „Ak já jsem Španělka!“ namítla.

„Rodina z matčiny strany žije tady v Kalifornii. To oni zakládali Los Angeles.“ Opět sáhla do kabelky a vytáhla daguerreotyp v oválném rámečku. „Jak se můžete přesvědčit, moje matka byla překrásná dáma.“ Seth přelétl pohledem vysoko posazené lícní kosti Carlotty Navarrové-D'Arcyové, její mandlové oči, smyslné rty a olivově snědou plet'. Jen slepý by neviděl, že v tom je víc než jenom španělská krev. A dcera se podobala matce. Beze slova jí vrátil obrázek zpět. Teď už mu bylo jasnější, kde se vzaly ty exotické rysy, jichž si dívka zřejmě nebyla ani vědoma. Rozhodně to souviselo s příchodem její rodiny do Kalifornie v dobách, kdy tam žili pouze indiáni.

Konečně dojeli blíž k horám, mezi urostlé borovice, hluboké strže, lemované hřebeny vysokých hor. Vzduch tam byl nádherně svěží a čistý. Těsně před soumrakem se dostali do Devi's Bar.

287

Angelique se na kozlíku dychtivě předkláněla, jak se nemohla dočkat pohledu na městečko v horách. Během té dlouhé jízdy si v duchu vykreslila jeho obrázek - cihlové domy a obchody, lemuující uličky dlážděné kočičími hlavami, kostel obrácený k náměstí, jež má uprostřed vodotrysk, chodníky, za domy zahrádky ve stínu stromů. Ale protože v městě bydlí zlatokopové - tedy boháči! - možná bude ještě přepychovější než v jejich představách.

Vůz projel zatačkou a les se rozestoupil. Na horském úbočí se rozzářila mýtiny. A na tom svahu byly -

Angelique poklesla čelist.

Stany.

Řady plátěných stanů, jen tu a tam prostřídáných srubem z klád či dřevěnou kůlnou. Ulice - pokud si ten název vůbec zasloužily - nebyly vůbec dlážděné, zato pokryté odpadky, mezi kterými se ryli psi a v žáru bzučely včely. Žádné chodníky. Žádná kašna ani kostel. Žádné stinné zahrádky, kde by dáma mohla v klidu popíjet čaj. V dohledu nestála jediná cihlová či kamenná budova.

A ti lidé! Muži v zaprášeném pracovním oblečení s potřhanými klobouky, staženými hluboko do očí, a ženy v prostých bavlněných šatech, plouhajících se ve zviřeném prachu. A snad všichni, včetně žen, něco nesli - těžké pytle, krumpáče a rýče, vědra s vodou, plnou náruč dřeva na oheň. Jestli jsou vážně tak bohatí, proč žijí tak strašně chudě? Zahlédla pár mužů, kteří stloukali prkennou rakev. A nahoře na kopci se táhla malá vykáčená paseka, posetá dřevěnými kříži a náhrobními kameny.

S pocitem beznaděje si prohlížela tu ponurou scénu, vyvedenou výhradně v šedých a hnědých odstínech, holé úbočí plné pařezů, loučky zažloutlé trávy, zakrslé květiny. A nad vším se vznášel puch příšerný skoro stejně jako vedro. Malé údolí přiklápěla poklička hustého kouře. Angelique z kabelky vylovila navoněný kapesníček a přitiskla si ho k nosu.

Kolem nich se prudce přehnal dvojice mužů na koních, povykovala: „Hurá!“ a střelila z pistolí do vzduchu. Od koňských kopyt odletovaly kusy hlíny a jeden

288

dva drny přistály Angelique rovnou v klíně. „Ach!“ vyjekla polekaně. „To jsou banditos?“

Seth vybuchl smíchy. Jen dva zlatokopové, kteří narazili na pěknou žílu. Dnes večer se bude v saloonu pít zadarmo!“

Jakkmile lidé v táboře zaslechli blížící se vůz, začali vybíhat ze stanů, aby zjistili, co se děje. „Hej ty tam, Sethe Hopkinsi! Tak už ses vrátil?“

Když Seth zastavil vůz před jednopatrovým dřevěným stavením s nápisem HOTEL DEVIUS BAR, MAJITELKA ELIZA GIBBONSOVA, vmžiku se kolem nich shlukl dav a všichni valili oči na mladou ženu po Sethově boku. Angelique zůstala sedět a Seth zatím vykládal bedny a krabice. Lidé se hlásili o zboží, které jim nakoupil v San Francisku, spokojeně si ho přebírali a vykládali Sethovi, jak jsou rádi, že se konečně vrátil. Na Angelique však nikdo nepromluvil slovo, i když ji nepřetržitě okukovali.

Ve dveřích hotýlku se objevila žena a s širokým úsměvem si utírala ruce do utěrky. Přistoupila k Sethovi a pronesla cosi tak tiše, že to Angelique vůbec nezaslechla. Seth se zasmál a Angelique si všimla, že žena se celá rozzářila. Byla středně vysoká, asi třicetiletá, vlasy jí uprostřed dělila pěšinka a na šíji seděl přísně stažený uzal. Byla oblečená velmi prostě a na nohou měla zřejmě mužské holínky. Položila Sethovi ruku na paži a okázalou důvěrností.

Když Seth předal poslední objednaný balík zboží, přivedl ženu ke kozlíku a představil ji jako Elizu Gibbonso-vou, majitelku hotelu. Eliza krátce kývla na pozdrav, ale Angelique neušlo, že se sice usmála, ale z očí jí přitom číší nesmířitelnost, která až děsila.

„Tak jsem si říkal,“ začal Seth, ale náhle se zarazil. Nečekaně mu došlo, že i zdejší muži hltají slečnu D'Arcy-ovou stejně chtivými pohledy jako v San Francisku, a přiznal si, že ani tady to pro ni nebude bezpečnější. Nějak to v Sacramentu

nedomýšlel, když si představoval, že ji může bez obav ubytovat u Elizy. Pak ho napadlo, že by mohla přespávat u některé z místních žen, ale to byla taky

289

pošetilost. Z vdaných žen by si ji do domu nepustila jediná, stačilo se podívat, jak jejich manželé cizinku okukují. A sama bydlet taky nemohla, protože bylo jasné, že potřebuje stálou ochranu před muži. Jako jediná možnost se nabízelo bydlení se svobodnou ženou, ale jediné nezadané ženy v Devi's Bar byly dámy, které měly pokojíčky nad saloonem, a pak ještě Eliza Gibbonsová, majitelka hotelu se čtyřmi pokoji. A jak Seth znal Elizy, jediný pohled na Angelique ji postačí, aby ztrojnásobila svou obvyklou částku za nocleh, a Seth to bude muset platit po celou dobu, než slečna D'Arcyová konečně najde otce. Kdepak, záchrana dámy v nesnázích nebyla ani zdaleka tak jednoduchá záležitost, jak si původně myslel.

V celém městečku Devi's Bar existovalo pouze jediné místo, kde si Seth mohl být jistý bezpečím krásné cizinky - a sice jeho vlastní srub. Zamával tedy přátelům na rozloučenou, vyšplhal na kozlík, zvedl opratě a zeptal se Angelique:

„Poslyšte, od rána do večera se dřu na svém záboru a nemám čas se starat o dům, takže si platím jednu ženu na výpomoc. Myslíte, že byste se mi dokázala kapku postarat o domácnost? Dával bych vám stejnou mzdu jako platím služce Elizy Gibbonsové.“

Celá se rozzářila. „Señore Hopkinsi, když můj manžel odešel do války, zvládala jsem v Mexiku vedení celého obrovského hospodářství. Jsem úžasně schopná, uvidíte.“

Odjeli od hotelu, kde nechali civějící a dohady rozrušený dav - a Elizy Gibbonsovou, jež vzdalující se vůz sledovala významným pohledem.

Sethův srub stál na vyšším konci rokle jako jedno z posledních stavení podél prашné cesty. Pomohl Angelique sestoupit a odtáhl cíp plachty, jež sloužila místo dveří, aby mohla vejít dovnitř. Srub měl pouze jednu místnost a Angelique stála uprostřed a neschopná slova si prohlížela stěny z hrubých klád, začouzený krb, holou hliněnou podlahu, sazemi zčernalý okrouhlý sporák, úzké lůžko a stůl, který naposled umyl zřejmě déšť, dokud byl ještě stromem. A nebylo tu žádné okno - jen druhé dveře v zadní stěně.

290

„Dneska v noci přespíte tady a já zůstanu u Charlieho Bigelowa. Zítra se spolu domluvíme, jak to bude dál.“ Seth zamířil ke dveřím.

„Vy odcházíte?“

„Ten vůz a koně mi nepatří, platím za každý den, co je mám půjčený. Poslužte si všim, co tu najdete. Jídlo je támhle ve skřínce, čerstvou vodu si vytáhněte vzadu ze studny, hned za těma dveřma.“ Odmlčel se, rozpačitě si odkašlal a dodal:

„A ten, echm, je pod postelí. Vylívejte ho k potoku.“

Angelique se obrátila, aby zjistila, co ta narážka měla znamenat, a v šeru pod postelí na ni zasvítily bílé smaltované nočník. Zhrozila se, div neomdlela.

Seth vyšel ven, spustil plátěné dveře a zanechal Angelique ve tmě. A jako zkamenělá stála ještě ve chvíli, kdy zvenčí zaslechla: Je to počestná ovdovělá dáma.“ To Seth objasňoval situaci hloučkou zvědavců, kteří je následovali až sem.

„Přišla sem hledat svého otce. Neznáte náhodou někdo Jacka D'Arcyho, lovce kožešin? Poptejte se kolem, musíme ho najít.“

„Propásl jsi pořádnou švandu, Sethe, cos byl pryč. Banda mstitelů z Johnston's Creek se tu honila za indiá-\ \ ny, který jim vydrancovali tábor. O týden později zahnali tu zlodějskou chásku do kouta u Randolph Island. Že prý je postříleli jak prasata v kotcích. Ty lotrové zlodějský nás už nebudou nikdy otravovat.“

Angelique slyšela vzdalující se kroky a slábnoucí hlasy. Nakonec v tom hrubém srubu osaměla a jen ve škvírách mezi kládami viděla poslední paprsky dohasínajícího dne.

Ochromená šokem a vyčerpaná cestou se Angelique nevzmohla na nic víc, než že se schoulila na posteli do klubíčka a přetáhla přes sebe jedinou příkrývku. Celou noc ji pronásledovaly divoké sny a noční můry a už za úsvitu ji vzbudil Seth, který zůstal stát přede dveřmi a hlasitě ohlásil svůj příchod.

Angelique chvíli trvalo, než si uvědomila, kde je. Její první myšlenka těsně předtím, než otevřela oči, bylo

291

pevné rozhodnutí poručit služebným, aby v celém domě převlékly postele, protože z příkrývky cítila zatuchlinu. A taky nechá všechny místnosti pořádně vyvětrat a nábytek vyleštit voskem a olejíčkem. A ten puch by mohly rozptýlit i čerstvé květiny na každém stole. A kdo to venku dělá takový randál? Lidi tam na sebe pokřikují anglicky a jezci na koních projíždějí příliš blízko stavení! A kde jsou ptáci, kteří ji každé ráno budili zpěvem z větví hned před okny?

„Slečno D'Arcyová? Jste vzhůru?“

Skutečnost ji zasáhla prudce jako kulka. Angelique se bleskově posadila a uhladila si vlasy. Pak se vytřeštěně podívala na své šaty. Spala oblečená, a přesto ji celé tělo svědilo, jak se popíchala o slámu v matraci. „Pojďte dál, señore.“

Seth odhrnul plátěné dveře a spolu s ním se do místnůstky pokusilo vedrat mléčně kalné svítání, i když vedle jeho vysoké statné postavy už uvnitř moc místa nezbyvalo. Střelil po Angelique krátkým, rozpačitým úsměvem, ale vzápětí se po jediném pohledu na stůl a studený sporák zamračil. „Přišel jsem se nasnídat, ale vy jste nejspíš netušila, kdy se ukáží a co rád jím. Na svůj zábor u řeky vyrazím vždycky hned po východu slunce. K snídani mi vyhovuje káva, míchaný vajíčka a suchary. A když na to mám, i slanina. Pro dnešek se tedy nasnídám u Elizy a zítra už pojede všechno podle plánu.“

Ještě si vyšetřil minutku, aby Angelique ukázal potok za srubem, studnu a způsob, jakým se vytahuje okov. Pak ji zavedl k velké bedně se zásobami - byly tam brambory, cibule, turín a mrkev. A taky žaludy, dodal, ještě z loňského podzimu. Ve srubu jí ukázal dvě petrolejové lampy a upozornil ji, ať zastřihává knoty a denně dolévá petrolej. Kromě toho měla vybírat popel ze sporáku, vařit ranní kávu, prát prádlo a žehlit. Angelique za ním chodila bez jediného slova.

Od okamžiku, kdy si po probuzení uvědomila, že žádná služebná ji nepřinese teplou vodu na mytí a šálek čokolády k snídani a že nočník po sobě musí vylévat sama, pohybovala se jako mechanická loutka.

292

Nyní Seth otvíral malou účetní knihu a nalistoval čistou stránku, kterou nahoře nadepsal: „Angelique“. „Současná cena za vyprání a vyžehlení košile je dolar za kus,“ vysvětlil a ukázal na kupu špinavého prádla na podlaze. „Zrovinka dnes jsem to chtěl odnést k Elize, ale teď to bude vaše práce. Jsem poctivější člověk, slečno D'Arcyová, a neošidím vás o jediný penny!“ Zaklapl účetní knihu a vrátil ji do zásuvky. „Musím jít omrknout svůj zábor. Charlie Bigelow mi to tu zatím hlídal. Ukázu se až na večeri. Sním všechno, co mi uvaříte, nejsem vybírávej.“

Po těch slovech zmizel.

Angelique zůstala jako vrostlá do podlahy. Když se jí Seth otázal, zda zvládne vést domácnost, domnívala se, že má na mysli vydávání příkazů služebným. i Ve srubu bez oken vládla hustá tma. Odhrnula plátno i kryjící přední i zadní dveře, ale světlo časného rána bylo n ještě mdlé, proto se rozhodla zapálit lampy. Při pohledu na dvě petrolejky si však uvědomila, že v životě sama lampy nerozsvěcela, a nemá tedy ponětí, jak se to dělá. Nakonec se rozhodla spokojit se s otevřenými dveřmi a denním světlem.

A pak tu byl ještě problém s jidlem. Angelique doslova umírala hladu.

Zadumaně postála nad připečenou pávní, kterou jí Seth ukázal. Co by s ní měla udělat? V kredenci objevila pytlíky mouky a rýže, sůl a koření, olivový olej, pražené kávové boby, pečicí sodu, cukr a sklenici hovězího loje, pár zavařenin a ve velkém kameninovém hrnci nasolenou rybu. Ani ve snu netušila, co s tím. Odlomila si kousek z pecnu chleba, ukrojila plátek tvrdého sýra a chtivě se cpala, přičemž se pro změnu zadívala na špinavé prádlo navršené v koutě. Vážně čeká, že mu to vypere? Doma měla na starosti jen dohled nad výběrem prádla do prádelny a následné uložení už čistých a vyžehlených kusů. Ale co se s prádlem dělo mezi tím, to byla pro Angelique jedna velká záhada. Hltala chleba se sýrem, toužebně vzpomínala na svou ranní čokoládu a poslouchala zvuky probouzejícího se tábora, neznámé, cizí, hrubé a neomalené, které jí

293

vůbec nepřipomínaly něžná rána na její vlastní haciendě nedaleko Mexico City. Uvědomila si, že neslyší zpěv ptáků, ale pak si vybavila okolní vykácené svahy, poseté místo stromů tupými pařezy.

Ptáci odtud uprchli a já bych měla udělat totéž!

A když tak stála uprostřed mrňavého a špinavého srubu, který patřil muži, kterého neznala, na okraji ubohého zlatokopeckého tábora uprostřed bohem zapomenuté divočiny, Angelique si začala přiznávat, že udělala obrovskou chybu - ovšem ne v tom, že zamířila do Kalifornie. Jiná možnost jí totiž nezbývala. Po smrti jejího manžela vláda zabavila hospodářství, pole i dobytek, aby tak uhradila dlužné daně, a Angelique zůstala pouze truhla s oblečením. Chybou však byl příjezd do Devil's Bar.

Ze všeho nejdřív ji napadlo, že by měla najít způsob jak se vrátit zpátky do Sacramento, najít si slušný hotel a v něm počkat, až ji vyhledá otec. Jenže vzápětí si připomněla, že je dlužnicí Setha Hopkinse. Nešlo o těch sto dolarů, ale především ji zachránil před člověkem se zločinnými úmysly, či tak jí to aspoň tvrdil.

Napřímila se v zádech a pohodila hlavou - D'Arcyovi své dluhy vždycky spláceli - a pomyslela si: Pcha, co na tom může být složitější?

Ze všeho nejdřív nanosila vodu z potoka, aby se mohla umýt, přičemž došla k překvapivému zjištění, že nikdy netušila, jak je voda těžká. Z truhly vylovila čisté šaty, pečlivě s nimi sladila doplňky a spoustu času věnovala výběru náušnic, které by se hodily k rudé látce šatů. Oblékat se bez pomoci byl další skoro nesplnitelný úkol. Angelique se při oblékání zatím ještě nikdy nemusela obejít bez pomocnice. Jak si má utáhnout korzet? Dala si záležet i na účesu, pečlivě si vykartáčovala vlasy a přichytila je nad šíjí hřebínky. Obličej a ruce si namazala krémem, vyleštila střevice, oprášila a vyvětrala cestovní šaty a dala je na ramínko, vyprala si spodní prádlo a pověsila ho ven, aby uschlo.

Než skončila s péčí o svou osobu, bylo poledne, a ve srubu zůstávalo pořád stejné temno jako po ránu. Nako-

294

nec se tedy pustila do pokusů se sirkami a lampami, až posléze přece jen přišla na to, jak je zapálit, a pak je nechala hořet až do večera. Jakmile se ve srubu trochu rozjasnilo, Angelique si poprvé všimla, jak špinavá je podlaha, takže si našla koště a smetala z hlíny odpadky a stébla slámy, až vedle sporáku narazila na kuželovitou hromádku z podivné a nepopsatelné hmoty, která trčela nad úroveň podlahy snad deset centimetrů. Shýbla se, aby si ji pořádně prohlédla, a nakonec putovala pohledem vzhůru, až dospěla k háku se zavěšenou pávní.

„Svatá Panno!“ vykřikla. Naráz pochopila, že Seth Hop-kins se po smažení neobtěžoval pánev ani otřít, natož vymýt, ale vždycky ji rovnou pověsil na hák a omastek nechal skapat na podlahu.

Objevila jen pramálo Sethových osobních předmětů: kromě kelímku na holení, štětky a břitvy tu byl maličký portrét ženy, již se Seth velmi podobal, a čtyři silně ohmatané knihy. Angelique sáhla po Sborníku poezie, prolistovala stránky s Burnsem a Keatsem, Shakespearem a Coleridgem, až se kniha sama od sebe otevřela na stránce s básněmi Shelleyho, jako ji právě na tom místě Seth otevřel snad bezpočtukrát. „Vstal jsem ze snění o tobě/v té první nejsladší vlně spánku.“ Ostatní tři knihy byly Farmářův rádce, Život Napoleona a kniha esejů od Washingtona Irvinga. Útržek papíru sloužil jako záložka u první stránky „Legendy o Ospalém údolí“.

Zapřela si ruce v bok a kriticky se rozhlédla po malém, neupraveném a neuvěřitelně primitivním příbytku, který by podle jejího soudu neobstál ani jako chlívek pro prasata. Angelique se rozhodla, že s tím musí něco udělat. Dřela se po celou hodinu, a jakmile sama sebe přesvědčila, že srub je maličko obyvatelnější, čekala ji další hrozená rukavice: vaření večere. Když se Seth Hopkins vrátil krátce po západu slunce domů, nejprve zavolal a teprve poté vešel do srubu. Rázem zůstal stát jako vrostlý do země a úžasem otevřel ústa. Barvy na něho zaútočily nečekaně a neomaleně jako rozzuřené vojsko. Přes postel byl přehozený zářivě vyší-

295

váný španělský šál, na nábytku stály malé a pestře malované sošky svatých a na stěnách visely zlatě zarámované portréty Panenky Marie a novorozeného Jezulátka. Všude poblikávaly posvěcené svíčky v maličkých červených sklenkách. Ke stěně byl připíchnutý rozevřený vějíř, jenž předváděl oslnivě svítivé odstíny žluté barvy. Na háčku visel světlemodrý klobouk zdobený zářivě růžovými stuhami a ohnivými péry. Na převráceném soudku od střelného prachu, který sloužil jako noční stůl, stála aztécká figurka vyřezaná z růžového nefritu, obrovský křišťálový kámen barvy sytě nebeské modře, malá váza pomalovaná květy růží. Soudek sám nebylo vůbec vidět, protože ho halil dámský šátek z lesklého, smaragdově zeleného hedvábí. V nohách postele stál opřený smaragdově zelený slunečník se světlezelenými volánky. Ve sklenici vody zářily krvavě rudé hyacinty, které rostly dole u potoka.

Seth musel párkrát zamžikat, aby se ujistil, že dobře vidí. Co ta ženská s jeho srubem proboha živého vyvedla?

Pak si povšiml kudrnek dýmu vinoucích se ze sporáku.

„Co se stalo? Kde mám večeři?”

Angelique bezmocně zatřepetala rukama. „Snažila jsem se, seňore. Ale neumím to.”

Nevěřicně po ní sjel pohledem: „Pro všechno na světě, jak můžete neumět to nejjednodušší jídlo?”

„Proč bych to měla umět?”

„Protože jste žena a - Dobrotivý Bože, vy jste vyplavala skoro všechn petrolej!”

Je to tu jako un cabalozol Věžeňská kobka! Musím mít světlo, rozumíte?”

„Nechtě si dokořán dveře!”

Jenže pak sem létají mouchy!”

Prohlédl si ji od hlavy až k patě. „A proč jste celá od sazí?”

Překotně začala vysvětlovat, že se snažila zapálit sporák, a místo ohně se jí podařilo vyrobit pouze obrovské

296

mraky dýmu. Ukázal jí tedy, že nejdřív musí vybrat studený popel, nasypat ho do kbelíku a potom nastavit větrák.

„Copak vy nemáte zástěru?”

Jenom bezmocně pokrčila rameny.

„Večeři musíme zapít kávou,” zahučel Seth s povzdechem a předvedl Angelique, jak se používá konvice. Potom rozdělával ve sporáku oheň a odešel. O pár minut později se vrátil s kusem sekané a opečenými brambory. „To je z Eliziny hotelový kuchyně,” vysvětlil, když pokládal jídlo na stůl. „Vyšlo mě to na čtyři dolary.”

„Je to hodně peněz?” Angelique neměla ani stínek tušení o ceně čehokoliv.

Seth se posadil ke stolu, aniž by počkal, až si ona sedne jako první. Jsou to vydržidušské prachy! Tady nezbohatnou zlatokopové, ale ti, kdo mají na prodej nějaký zboží. Kapesník stojí ve Virginii pět centů. Tady padesát!”

Nalil kávu nejdřív sobě a pak naplnil i její hrníček. Už ve chvíli, kdy zvedal tekutinu ke rtům, se podezíravě zachmuřil, po ochutnání se ušklíbl a zavrčel: „Co jste to s tím kafem vyvedla?”

„Uděkala jsem to navlas tak, jak jste mi sám vysvětlil, seňore. Nasypala jsem kávu do sítka a postavila konvici na sporák.”

Seth zvedl pokličku a překvapením až vyjekl. „Vy jste tam nasypala celý boby! Nejdřív se přece musejí roze-mlít! No, nevádí. Naschvál jste to neudělala. Ode dneška už budete chytřejší.”

Sotva se pustili do jídla, venku se rozlehl příšerný rámus. Angelique leknutím vyskočila, ale Seth dál nevzrušeně pokračoval v jídle. V houstnoucím šeru spatřila před srubem dudáka.

„To je Rupert Mac Dougal,” vysvětlil Seth, když se udiveně vrátila ke stolu. „Rád každý den končí hraním na dudy, ale bohužel umí jen Campbellovi táhnou do boje.”

Angelique nechápavě civěla na způsob, jakým Seth večeřel. Lokty se opíral o stůl a vidličku držel jako rýč. Nepoužíval ubrousky, na stole dokonce neležel ani ubrus, ale Sethovi ty nedostatky zřejmě těžkou hlavu

297

nedělaly, protože ústa si docela spokojeně utíral hřbetem ruky.

Angelique si dala do úst kousek bramboru a zjistila, že chutná až překvapivě lahodně. Zdvořile se otázala: „A kde je ten váš zlatý důl, seňore Hopkinsi?”

„Vlastně to ani není důl a já nejsem zlatokop. Zlato hledám jinak. Rýžováním, víte? Prosívám usazeninu na dně potoka a pátrám po zlatých zrnkách, která tam leží v bahně a písku. Kopat chodby a pátrat po zlatých žílách by mě nebavilo jako ostatní. Toho jsem si užil dost ve Virginii, kde uhelný doly vražděj krajinu i horníky. Hádám, že když příroda poházela zlato na povrchu, mám právo si ho sebrat, ale nerad bych ničil zemi, kterou stvořil Bůh.”

Angelique se zadívala na malou skleněnou baňku, kterou donesl domů. Ve vodě plavaly zlaté vločky. „A co s tím zlatem vlastně hodláte podniknout?”

Seth si prsty otřel ústa a pořádně si ukousl sekané. „Docela by se mi líbilo pořídit si farmu. Ne s dobyt看, to nejspíš ne. Něco klidného, zeleného. Třeba se zaměřit na pěstování něčeho.”

„A máte s farmařením nějaké zkušenosti?”

„Pocházím z rodiny horníků v uhelných dolech. Ale určitě bych se to naučil.”

„My jsme v Mexiku pěstovali avokáda,” vzpomněla si Angelique posmutněle. Jenže to jsou hrozně choulostivé stromy. Vadí jim silný vítr a moc sluníčka. Ale co byste říkal pomerančům? A citrony jsou taky výborné. Záleží ovšem, kde byste tu farmu měl. Broskve a grapefruity milují horko, ale citronům prospívá mlha. A pokud vím, pomeranče jsou tím sladší, čím jsou sady dál od pobřeží.”

Seth k ní zvedl hlavu. „Odkud to všechno víte?”

Mávla rukou. „Zkrátka to vím.”

Po večeři Seth otevřel plechovou krabici, v níž měl účetní knihu, kalamář a pera, a probíral se útržky papírků. Na zadní

stranu letáku, který nabízel nějaké zboží, načmáral špačkem tužky seznam a požádal: „Ráno s tím zajděte k Billu Ostlerovi. Řekněte mu, ať vám tohle všechno dá a připiše mi to na účet. Dneska jdu přespat

298

zase k Charliemu Bigelowovi, a jak se zdá, zůstane to tak po celou dobu, co tu budete."

Když se ráno objevil na snídani - což byla vajíčka a topinky, které Angelique zničila k nepoznání - zabručel: „Zajdu si k Elize na kávu a krajíc chleba. K večeri připravte slaninu s rýží. Zkazit rýži přece nemůžete. Uvaříte ji ve vodě tady nad ohněm." Ukázal na krb, v němž na háčku visel velký černý kotlík. „Slaninu najdete v tomhle soudku, uloženou do plev. Tak se v tom horku nezkazí, víte?" Ještě si vzpomněl: „Umíte péct chleba? Domluvte se teda s Ostlerem, ať vám dá všechno nezbytný."

Ostlerův koloniál stál o kus výš u vyježděných kolejí cesty, až za stany a sruby a šňůrami prádla. Obchod sestával ze čtyř kládových stěn pokrytých plátěnou střechou a uvnitř byl k prasknutí nacpaný policemi plnými kompotů, konzerv, krabic, lahví, náradí, nádobí, všemožných potřeb do domácnosti, léčivých sirupů, a dokonce i štůčků látek. U příležitosti nákupu se Angelique pečlivě oblékla do šatů z hedvábí v barvě holubí šedi, lemovaných růžovou krajkou. Péra na klobouku měla odstín tmavší růžové a ladila jí s rukavičkami a slunečníkem. Když vstoupila do Ostlerova krámu, kde se zrovna tři ženy probíraly krabicí knoflíků a nití, které Seth Hopkins dovezl ze Sacramento, zastavila se, aby se v šeru nejdřív trochu rozkoukala.

Bili Ostler s nápadnou rudou hřívou a pivním břichem, jež se mu vylévalo přes opasek, vykvikl: „Ale Kristova noho!" Vzápětí oběhl pult tak rychle, že přitom málem překotil soudek s kyselými okurkami. „Paní D'Arcyová! Potěšení na mé straně! Co si ráčte přát?"

Angelique cítila, jak ji trojice přítomných žen provrtá-vá pohledem. Podala Ostlerovi seznam. Když se ho tiše zeptala, co vlastně potřebuje k upečení chleba, zaslechla syknutí jedné z žen: „No viděl to kdy svět? Ženská, co neumí upéct chleba!"

Než Angelique se všemi nákupy zamířila do Sethova srubu, zahlédla štůček kalika a rukama naznačila, jak velký kus by si přála odstříhnout.

299

Ve srubu rozstříhla kaliko na dva pruhy. Jeden přitloukla ke stěně, aby zakrývalo obdélník asi dva krát tři stopy, zbytkem látky prostřela stůl.

Poté se rozhodla uvařit rýži. Nalila do kotlíku vodu a z pytlíku usypala rýži do plechové odměrky, která ležela vedle něho. Jedna odměrka se jí zdála málo. Usoudila, že na pořádnou večeři pro ni i pana Hopkinse bude třeba nejméně čtyř plných odměrek. Položila na kotlík pokličku, pověsila ho nad oheň a šla po další práci. S obtížemi zapálila dřevo ve sporáku a zrovna se jí podařilo vepat velký klín slaniny na pánev, když zaslechla cinknutí, jak poklička sklouzla z kotlíku a dopadla na kamennou podlahu krbu. Ke své hrůze spatřila, že rýže kypí a přetéká přes okraje kotlíku a kape do plamenů.

„Santa Maria!" vykřikla, vrhla se na kotlík s nožem, který zrovna držela v ruce, a začala do něj bušit ze stran, jako by ho chtěla zabít.

Než se Seth vrátil domů, srub smrděl spálenou rýží a zuhelnatělou slaninou a Angelique stála u zadních dveří a vyháněla z nich pach svou novou zástěrou.

„Prokletý krám!" rozkřikla se a vši silou kopl do sporáku.

Seth se sklonil nad spouští trčící z pánvičky. „Vy jste vzala celý bok? Měla jste ukrojit jeden dva plátky." Tu si všimla kalika na stěně. „Co je to?"

„Závěsy!" odsekla Angelique trucovitě. Přejela si dlaní po nose, na kterém jí zůstala černá šmouha.

„Ale vždyť tu není žádný okno!"

„Si, ale teď to vypadá, jako by bylo!"

Podíval se na ubrus z kalika a sklenici čerstvě natrhaných květin uprostřed stolu. „Kde jste vzala ta jablka? Farmář s nimi přece jezdívá až v sobotu."

„Koupila jsem je u seňora Ostlera."

„Cože! Vždyť on kupuje ovoce a zeleninu právě od něho a potom je prodává za trojnásobnou cenu! Od Ostlera už nic podobného kupovat nebudete! Počkáte do soboty, až přijede farmář!"

300

Zamířil ke spíži a vytáhl suchary a sušenou zvěřinu. „To nevádí," uklidňoval Angelique při pohledu na její zkroušený výraz. „Už jsem zažil horší věci."

Rozhlédla se po srubu. „Copak existuje ještě něco horšího než tohle?"

Chvilí ji zkoumavě pozoroval. Z úst kteréhokoliv jiného člověka by to zaznělo jako urážka, ale u ní kupodivu ne.

„Vězení," vysvětlil, když se posadili ke stolu.

Vytřeštila oči. „Vy jste byl ve vězení?"

Seth vykrojil jablko a půlku jí podal. „Zahlíd jsem, jak jeden mužský mlátí svou ženu. Nařídil jsem mu, ať toho nechá, ale z očí mu číselo vražedná zuřivost. Bylo mi jasné, že ji utluče k smrti, tak jsem mu to zarazil."

„Vy... Jste ho zabil?"

Seth zavrtěl hlavou. „Přerazil jsem mu hřbet. Ted má nohy nanic, nehne se z místa. Už nikdy nikoho nebude mlátit!"

Rozžvýkal sousto a polknul. „Obvinili mě z pokusu o zabití a já si pak musel odkroutit rok ve státní káznici. Žádná práce, jen samotka. Jídlo mi strkali pode dveřma. Celičkej rok jsem neviděl živou duši a s nikým jsem ani nepromluvil." Dojedli mlčky. Potom se Seth postavil a v prstech promnul roh ubrusu. „Tohle musíte vrátit Billu Ostlerovi."

„Ale vždyť je to uštíženě, nevezme to."

„Tak vám ten výdaj přičtu k dluhu, co už u mě máte."

Všiml se, že se jí rozechvěla brada, a honem dodal: „Ale zařídila jste to tady moc hezky." Na soudku od prachu zahlédl malou aztéckou sošku a zvedl ji, aby si ji mohl lépe prohlédnout. „To je růžový nefrit. Úžasné vzácná, hrozně cenná věc."

„Víc než jen to, pane Hopkinsi. Tenhle talisman patří-val manželce krále Montezumy. Je to soška bohyně štěstí.

Darovala mi ji moje aztécká chůva. Prý se v ní skrývá mocné kouzlo."

„Takže věříte, že vám vážně přinese štěstí?"

„Dovede mě k otci!" prohlásila Angelique sebejistě.

„Mám lepší nápad, požádejte ji, ať vás naučí vařit."

301

Řekl to sice s úsměvem a Angelique chápala, že ji nechce urazit, ale stejně v ní vzkypěla krev vzteky. Chtěl toho od ní prostě příliš. Dostala se do tak ponižující situace, že to za dlužných sto dolarů určitě nestálo.

Seth se obrátil ke dveřím, aby šel přespat s Charliemu Bigelowovi, když tu ji něco napadlo. Ještě okamžik, prosím. Ráda bych se vás na něco zeptala."

„Ano?"

„Señor Boggs."

„O co jde?" Všimla si, že zat' al zuby.

„Zmínil jste se, že to je špatný člověk."

„To jo," přisvědčil a Angelique chvíli vyčkávala. Nakonec s povzděchem pokračoval: „Moc dlouho byste to u něho nevydržela. Ženský jako vy to nikdy nezvládnou."

„Nutil by mě k práci?"

Seth se jí zahleděl do nevinných obrovských očí a najednou nevěděl, jak to vyjádřit. „No, ty dámy, co byd-lej nad saloonem," vyhrkl zoufale. „Tak to byste musela dělat pro Cyruse Boggse."

Uběhla bezdechá vteřina. Angelique náhle zalil krvavý ruměnc a vzápětí zbledla jako křída. „Zít'ra," zašeptala, „tu rýži už nespálím."

Seth i nadále přespával ve stanu Charlieho Bigelowa, ale každé ráno chodil snídat do svého srubu, vyzvednout si čistou košili a kotlík s obědem, který mu připravila slečna D'Arcyová. Jak se ukázalo, vůbec netušila, jak se pere prádlo. Seth se své první čisté košile po jejím příjezdu dočkal až ve chvíli, kdy šiji za astronomickou sumu koupil u Ostlera.

Potom však Angelique předvedl, jak ohřát vodu nad ohněm, jak ji nanosit do dřevěné kádě před srubem, jak nakrouhat mýdlo na hoblinky a prohníst prádlo v lázni. Podařilo se mu naučit ji, jak se chystá pořádná snídaně, ale stejně se musel smířit s tím, že pravidelně buď spálila topinku, nebo ji nedopekla, případně že káva byla příliš slabá nebo příliš silná. A ve svém kotlíku s obědem Seth bez výjimky nacházel uzenou klobásu, nepovedený chléb a jablka koupená od farmáře.

A každý

302

večer se vracel na večeři, která byla skoro vždycky nepoživatelná, takže pak musel poslat pro dvě porce k Elize. Po večeři Angelique umývala nádobí, zatímco Seth se posadil ke sklenici se svým čerstvým úlovkem - zlatými šupinkami, prachem a nuggety plovoucími ve vodě - který pečlivě vyčistil, osušil a zvážil na malých vážkách, načež ho nasypal do koženého váčku, zamčeného v truhle. Když přišel čas ke spaní, Seth se rozloučil a odešel k Charliemu. Jinak vedl stejný styl života, na jaký si v DeviVs Bar navykl před příchodem svého nečekaného hosta. I teď se každou sobotu ráno vypravil do American Fork, kde si nechal zlato ocenit a uložit do banky. V sobotu večer vytáhl velkou dřevěnou kád', nanosil do ní horkou vodu z kotle a vydrbal si z těla celotýdenní špínu. Pak se oblékl do čistých šatů a vydal se do saloonu, kde srkal whisky, hrál karty s Llewellynem, Ostlerem a Bigelo-wem, načež zamířil do hotelu, kde po večeři „poseděl" s Elizou Gibbonsovou, jak tomu sám říkal. Neměl potuchy, co ve svém volném čase dělá slečna D'Arcyová, ale vzal by jed na to, že se necvičí ve vaření.

Když tak celé dny klečel na břehu říčky se žhavým sluncem v zádech a nabíral do rýžovací pánve hlínu a šterk, aby je vymyl ve vodním proudu a pátral po usazených zrnkách zlata, v duchu se upřímně modlil, aby konečně narazil na dost velký nugget, jenž by pokryl náklady na soužití se slečnou D'Arcyovou. Dobře věděl, že mu to nedělá naschvál.

Snažila se ze všech sil, ale přesto donekonečna kazila jídlo, ničila mu košile žehličkou a měla obrovskou spotřebu petroleje do lamp. Seth upřímně doufal, že až najdou jejího otce, bude mít Jack D'Arcy nastřádáno dost peněz, aby zvládl péči o svou náročnou dceru.

Znovu ponořil pánev do proudu, a když ji vytáhl a zkušeně s ní kroužil a poklepával o ni dlaní, aby přes nakloněný okraj šplíchala voda s lehčími kamínky a pískem, přemýšlel, jak to s tím Francouzem vlastně je. Kdykoliv se v táboře objevil cizí člověk, Seth se ho vyptával, jestli nezná lovce jménem D'Arcy. Už mu to začínalo dělat sta-

303

rošti. Nejednou i do jejich tábora dolehla zpráva, že indiáni bělošské lovce kožešin zákeřně zabíjejí, protože lovci je okrádají o možnost obživy. Na severu došlo ke krvavým střetům a jejich výsledkem byla řada mrtvých bělochů.

Seth nakláněl okraj pánve pořád níž a níž, aby z ní postupně dostal nečistotu. Nakonec mu na dně nezůstal skoro žádný šterk, jen černý písek a zlaté vločky, jež opatrně vylovil a nasypal do skleničky. Pohledem zabloudil k tmavěhnědým oblázkům na dně říčky. Slunce se od nich odráželo v oslnivých záblescích, takže mu připomínaly Angeliqueiny oči, zvláště když se rozzlobila. To pak sykla: „Santa Maria!" a vztekle praštila do pecnu chleba, který nevykynul, či do hrnce s nákypem, který smrděl spáleninou. Pak si uvědomil, že zurčení vody přes kamení připomíná její smích, který následoval vzápětí po každém výbuchu hněvu. To pak pobaveně napomínala sama sebe a odhrnovala si zatoulanou kadeř z čela. A když se na větví nad bystrým proudem uvelebil ledňáček, Setha napadlo, že jeho modrošedá pírká mají navlas stejnou barvu jako jedny z Angeliqueiných šatů, právě ty, které si polila omáčkou a celé hodiny se je snažila vyčistit.

Zavrtěl hlavou. Angelique měl celý den v hlavě stejně živě, jako by tu seděla spolu s ním. Snažil se stočit myšlenky k jiným záležitostem: například jaké změny přinese do Kalifornie vyhlášení samostatného státu, kde by si měl koupit svou vytouženou farmu a jestli letos bude mírná zima. Jenže hlava ho neposlouchala, a tak se nepřestával vracet k Angelique D'Arcyové. Například minulou neděli se v DeviFs Bar po delší době objevil oblastní kněz a ze saloonu se na jeden den stal kostel. Slečna D'Arcyová se na kázání dostavila jako poslední, a když se ukázala ve dveřích, všichni se po ní ohlédlí a úžasem ztratili řeč. Měla na sobě jedny ze svých nádherných šatů s přepychovým krajkovým závo-jíčkem na klobouku a dlaněmi v rukavičkách svírala modlitební knihu a růženec. A když ticho trvalo až příliš dlouho - katolíci se ke zdejšímu převážně protestantským

304

osadám stavěli dost podezřívavě - nešla dopředu, ale posadila se vzadu, vedle prostitutek.

Zlato je těžší než písek, a proto spadne do středu pánve, zatímco písek se rozvíří do stran. Seth pak mohl pin-zetou vytahat zlatá zrnka a šupinky. Potom pečlivě vylil zbytek vody a suchými, čistými konečky prstů sesbíral zbylý zlatý prach, který z nich smyl ve sklenice s vodou. Celý ten proces byl těžká, zdoluhavá dřina, po které bolelo celé tělo. Někdy za celý den nenašel jediné zrnko zlata, jindy zas narazil na velké nuggety, zářivé jako slunce.

Dokončil práci na jedné pánvi, narovnal se v zádech a rukávem si otřel čelo. Zadíval se na protější břeh potoka, kde byly ruiny po indiánské vesnici. Seth si u zdejší říčky vyznačil zábor jako jeden z prvních hledačů zlata. Tehdy byla vesnice v plném rozkvětu. Indiáni stáli na břehu a mlčky sledovali bláznivé bělochy, jak vymývají hlínu. Ale potom dorazili další běloši s krumpáči a rýči a vybudovali propustě a široká dřevěná koryta, aby snížili hladinu vody a mohli tak ze dna říčky vytěžit zlatonosný štěrk. Zanedlouho z proudu zmizely všechny ryby a brzy po nich zmizeli i indiáni, kteří šli hledat jiná loviště.

Někteří z nich se dokonce sami pustili do hledání zlata, protože žlutý kov sice sami nepoužívali, ale zjistili, že si za něj mohou koupit příkrývky a jídlo. Další začali pracovat na bělošských farmách nebo v manufakturách, jako byla Sutterova prádelna. Když cestou ze Sacramenta udělal zastávku u prádelny, aby napojil koně, Seth se slečnou D'Arcyovou spatřil několik set indiánů, dřepících na bobku v poledním slunci. Z kolny vynesli žlaby s obědem, postavili je na zem a indiáni se k nim vrhli jako kobyly, vkleče si plnými hrstmi házeli jídlo do úst, jako by ze zkušenosti už věděli, že pro všechny nevystačí.

Většina indiánů se však skrývala v horách. Našlo se ovšem pár bělochů, podle kterých indiáni byli škodná, a vyrazili na ně s puškami. Mezitím se federální vláda pokoušela sehnat všechny domorodce na jedno místo a zavřít je na vyhrazené pozemky. Poslední přežívající vesnice zalidňovaly většinou ženy, ale i těch ubývalo

305

vinou únosů. Sotva se rozléta zpráva o nalezištích zlata, všichni muži a ženy z celé Kalifornie hned všeho nechali a hnali se za bohatstvím. Hospodářství a ranče zůstaly den ze dne bez dělníků, zámožní lidé přišli o služebnictvo. Výnosným obchodem se tedy staly krádeže indiánských žen a dětí. Únosci je odváželi na jih a prodávali jako nádeníky. Seth si pod sálajícím sluncem dopřál chvilku oddechu. Zadumal se nad barvami planých květin, nad modří oblohy, prostě nad věcmi, které už roky nebral na vědomí. Pronásledovaly ho vzpomínky na státní věznicí s jejím experimentálním programem, kdy náprava vězňů měla probíhat prostřednictvím jejich úplné izolace. Ovšem vězeňští úředníci netušili jedno - ta samotka se v případě Setha Hopkinse příliš nelišila od mlčení v chalupě jeho otce či od temnoty uhelných sachet. Při propouštění na něho bachař vyštkl: „Doufám, že ses tady poučil!“ Seth se však poučil jen o jediné věci - a sice že ve světě se každý musí spoléhat jenom sám na sebe. Člověk se rodí do samoty a sám taky musí přežít. Nikdo nemůže spoléhat, že ho z jeho vlastní šlamastyky bude tahat někdo jiný.

Když se opět sklonil ke své pánvi, aby začal další hodinku té úděsné dřiny, hlavou mu bleskla naprosto nečekaná představa: slečna D'Arcyová, spící v jeho posteli, s hustými černými vlasy rozprostřenými po polštáři.

Obyvatele Devil's Bar postihlo prokletí. Eliza Gibbon-sová o tom neměla sebemenší pochyby. Prokletí bylo přivolané tou mazanou slečnou D'Arcyovou, krásnou francouzskou vdovičkou, kterou Seth objevil v sanfranciském přístavu a přivedl si ji domů jako zatoulanou kočku. Eliza nebyla hloupá ani slepá, což byl patrně ten důvod, proč jako jediná v osadě zůstala naprosto imunní vůči osobnímu kouzlu toho stvoření, protože jinak to v Devil's Bar vypadalo, jako by sem vtrhlo masové šílenství.

Podezření, že něco bude v nepořádku, se Elizy zmocnilo hned toho sobotního rána, kdy zmíněné stvoření všechny místní obyvatele zaskočilo tím, že se objevilo

306

v Elizině hotelu. Seth jako každý týden odjel do banky v American Fork. Malý šálek i jídelny vřely ruchem, jelikož místní obyvatelé vychutnávali Elizinu skvělou kávu a vyzvedávali si poštu či noviny, které sem zrovna dopravil ranní dostavník. Tenhle podnik byl oblíbeným a jediným místem společenského života, kde se lidé družili a setkávali, vyměňovali si drby a novinky a setřásali ze sebe únavu po celotýdenní lopotě na rýžovištích zlata. A tu se ve dveřích náhle zhmotnila Sethova francouzská vdovička a v místnosti se náraz rozhostilo mrtvé ticho.

Eliza nadosmrtně nezapomene, jak se všechny hlavy jako na povel obrátily jedním směrem a všichni vyvalili oči. A vzápětí muži udělali něco, nad čím Elize poklesla úžasem čelist: zvedli se ze židlí a smekli! Taková pocta nepotkala ještě ani jednu ženu z celého tábora! A už vůbec ne Elizy, jež byla zarputilou zastánkyní názoru, že pokud si některá žena zaslouhuje královské pocty, pak jediné Eliza Gibbonsová. Copak jsem to nebyla právě já, kdo dostal nápad zaplatit trasu dostavníku až sem, abych až do hotelu dostávala poštu a noviny? A nebyla jsem to já, kdo se rozhodl vybudovat chladírnu, aby si mužští mohli do zásoby schovávat šunku i ulovenou zvěř a Ostler dokonce svou přísně utajenou láhev šampaňský-ho? A není to právě moje sekaná, která mě proslavila snad až v Nevadě? A dočkám se za to špetky vděčnosti? Jen brblání, že mám moc vysoký ceny!

Způsob, jakým se muži toho sobotního rána projeví, Elizy upřímně vyděsil, zvláště když paní Ostlerová to stvoření

přívětivě pozdravila a ostatní dámy se k ní přidaly!

Slečna DTVrcyová vysvětlila, že by panu Hopkinsovi ráda koupila něco k obědu, a vybrala si smažené kuře s bramborovou kaší a drůbkovou polévku. Eliza měla sto chutí tomu hroznému stvoření odseknout, že hotel vaří jen pro své zákazníky, ale těžko to mohla udělat, protože to nebyla pravda a všichni kolem by její lež slyšeli. Nezbylo jí tedy nic jiného než nechat to stvoření odejít s košíkem naloženým svým nejlepším jídlem. Jistě bude Sethovi tvrdit, že to vařila sama!

307

Ale tím to neskončilo. Pak přišel sobotní večer a v táboře se objevilo pár muzikantů s housličkami, ovšem plánovaná sousedská tanečnická skupina skončila hádkou a rvačkami, protože všichni muži chtěli tancovat jedině s Angelique. A pak taky ten den, kdy do hotelu vpadlo pár lovců z hor se svými indiánskými manželkami a Eliza se na ně užž chtěla rozkřiknout, ať honem vypadnou, když k nim přiběhla Angelique, aby se optala, zda náhodou neznají jejího otce, a lovci byli náhodou Francouzi, takže všichni spolu začali brebentit jako opice, což Llewellyna, toho natvrdlého Velšana, přivedlo po jejich odchodu k drzé žádosti, zda by mu Angelique nemohla dávat lekce francouzštiny! A Ingvar Swenson poslal slečně D'Arcyové tučnou čerstvých vajec jako dárek na uvítanou, paní Ostlerovou zajímal Angeliquein názor na barvu vlny, z níž si hodlala uplést nový šál, a Cora Holmsbyová se ke slečně D'Arcyové šla poradit ohledně parfému. Poslední kapku představovala příhoda s broskvemi.

Eliza se tajně dohodla s farmářem z údolí, že do tábora doveze vůz broskví, a pokud se prodají všechny - o čemž nepochybovala - tak že Eliza dostane podíl z jejich ceny. A skutečně, broskve tady představovaly tak vzácné a výjimečné zboží, pochoutku, že se vlně všichni místní shlukli kolem vozu a cpali vozkovi bankovky a zlatý prášek. A pak se zčistajasna objevilo to Sethovo stvoření, protlačilo se až k vozu a blábolovalo cosi v tom smyslu, že to krásné ovoce je špatné a po jeho požití každý vážně onemocní.

Vypuklo boží dopuštění, farmář vztekle hulákal a máchal pažemi a slečna D'Arcyová se snažila lidem brát broskve z ruky a do toho přiběhl Seth Hopkins a pokoušel se přítomné uklidnit. A na otázku, proč by to ovoce mělo být špatné, neumělo to hloupé stvoření ani pořádně odpovědět, jen na Setha kulilo ty svoje čarodějnické oči a pořád omílalo:

„Prosím, nejezte to, jinak onemocníte!“

K Elizinu úžasu Seth prohlásil: „No, v tom případě bychom ty broskve kupovat nejspíš neměli,“ a všichni vrátili už vybrané kousky na vůz.

308

Farmář nadával jako špaček a lidé postávali kolem vozu a nevěděli, jak se rozhodnout, když tu k vozu přistoupila Eliza a rázně požádala rovnou o celý koš ovoce. Lidé se jejím příkladem nakonec nechali strhnout, protože broskve vypadaly velmi lákavě. Za pár minut byl vůz prázdný a farmář se rozloučil a s úsměvem odjel.

Elizu však na celé události nejvíce podráždil způsob, jakým se Seth bez rozmyšlení postavil na stranu toho stvoření, jako by ho okradlo o vlastní rozum a vůli. A právě v tu chvíli si Eliza přiznala, že je nejvyšší čas vzít záležitost v táboře do vlastních rukou.

A proto dnes, za nádherného sobotního podvečera na sklonku léta, kdy cikády zpívaly jako o závod a ve vzduchu už voněl podzim, Eliza nabrala Sethu Hopkinsovi štědrou druhou porci svého broskvového koláče. „Když ona vážně ví spoustu věcí,“ vysvětloval s plnými ústy a zapíjel sladká šťavnatá sousta studeným mlékem. „Netuším jak a proč, ale slečna D'Arcyová prostě leccos ví. Tvrdila, že když lidi snědí ty broskve, celý tábor onemocní. Jako by pronášela proroctví.“ Objel lžící po talíři, aby na dně nenechal ani kapku broskvové šťávy. Jsou lidi, co mají šestý smysl, chápete? A ženský obzvlášť.“

Eliza sice o šestém smyslu či proroctví nevěděla co by se za nehet vešlo, ale prohnanou ženskou poznala na první pohled. Po farmářově odjezdu napekla spoustu koláčů, aby si na své přišli i ti, kteří možnost koupě broskví propásli. Kus poslala dokonce i Sethovi do chalupy, ale hned druhý den se dozvěděla, že to nevědné stvoření její dárek vyhodilo! Všichni v táboře si pochutnávali na Eliziných broskvových koláčích a tvrdili, že jsou nejlepší v celé Kalifornii. A co si to stvoření o sobě vlastně myslí, že si troufá vyhodit takovou dobrotu? Ovšem Elize bylo jasné, že tento krok neměl nic společného s obavami slečny D'Arcyové ohledně kvality ovoce, ale svědčil o tom, že si dělá nárok na Setha Hopkinse. A Eliza moc dobře věděla, co má to prohnané stvoření za lubem, i když sám Seth to určitě zatím netušil.

309

Už po několik sobotních večerů se Seth u Elizy svěřoval se svými zážitky se slečnou DTVrcyovou, ale bylo znát, že se sám v sobě nevyzná. Jednou prohlašoval, že mu s ní už dochází trpělivost, protože ho svou neschopností hospodařit přivede na mizinu, ale vzápětí se rozplýval chválou nad jejím parfémem a okouzlejícím smíchem. Eliza pochopila, co Seth sám nevěděl: a sice, že kouzlu toho prokletého stvoření začíná podléhat i on.

Ve svých původních plánech Eliza nepočítala s tím, že bude muset o Setha soupeřit. Tohle byl ostatně jeden z důvodů, proč se z východu táhla až do Kalifornie, protože tady připadla nejméně desítka mužů na jednu ženu. Dokonce i žena jejího typu, jinak ve třiceti „odkvetlá stará panna“, měla velmi slušnou naději ulovit pěknou kořist, jakou představoval Seth Hopkins. Už celých osm měsíců se mu pilně snažila ukázat, že jako jeho životní družka by byla k nezaplacení, sváděla ho povídkovými koláčky a sekanou a velebila jeho mužnou sílu pokaždé, kdykoliv jí v hotelu pomáhal něco vyspravit. Nikdy ho slůvkem nepokárala, dokonce ani když si otřel masťná ústa do ubrusu místo do vlastního rukávu nebo když si bez omluvy řihnul. Nikdy se nezmínila o svém názoru, že by svůj zábor měl rozšířit ještě o kus toho sousedního, který patřil Charliemu Bigelowovi, protože ten na něm nepracuje naplno. Nikdy v Sethovi neprobouzela ctižálost ani touhu po větším majetku třeba poznámkou, že by místo rýžovací pánve měl používat žlab - jistě by namítl, že majitelé záborů výše po proudu by neměli být přehnaně chamtiví, aby se zlatá zrnka dostala i na muže níž po proudu. Radši se kousla do jazyku pokaždé, kdy Seth utrousil, že si chce nasbírat jenom tolik peněz, aby si mohl koupit farmu,

zatímco všichni ostatní prahli touhou po bohatství přímo chorobně. Eliza cítila, že se blíží vhodná chvíle nasadit mu do hlavy představu společného soužití, protože jsou přece už teď báječní kamarádi a sousedsky si vypomáhají, on v domácnosti potřebuje pořádnou ženskou, zatímco jí by se hodilo, aby se o hotel soustavně staral muž. No - nevede to náhodou k jedinému logi-

310

kému závěru? Ale teď ho slečna D'Arcyová svádí pestrými šaty a ženskou bezmocností!

„Už to nebude trvat dlouho," prohodil Seth, zatímco si nacípával dýmku, „a Kalifornie se stane samostatným státem."

„Až k tomu dojde, tak snad konečně udělají přítrž tomu přílivu cizinců. Doneslo se mi, že Číňani se usadili už i v American Fork."

Seth se na ni udiveně podíval. „Copak právě my tady nejsme cizí?"

Honem se strojeně usmála. „Ale samozřejmě! To byl jen vtíp!"

Seth přikývl a opět se věnoval dýmce. „Všichni jsme sem přece přišli odjinud, jen indiáni ne. Bůh je stvořil právě tady."

Eliza neodpověděla. Původní obyvatelé Kalifornie se jí hnusili a tajně doufala, že co nejdřív zmizí z povrchu země.

Díkybohu za mužské typu Taffyho Llewellyna a Ruperta MacDougala, kteří pravidelně vyráželi čistit kraj od těch vší, protože kdyby záleželo na Sethu Hopkinsovi, Devil's Bar by ti divoši sežrali i se stany. Je to se slečnou D'Arcyovou kapku lepší?" zeptala se, jelikož si vzpomněla na další odpudivé stvoření.

Seth zadýmal a svěřil se: Jsem zahnaný do kouta, Eli-zo. Jasně, pokoukání na ni je namouduši pěkný, ale jinak je k ničemu. Snažil jsem se jí pár věcí naučit, ale skoro bych hádal, že ze sporáku má hrůzu jako z divoký šelmy. Kdykoliv prskne slanina, slečna D'Arcyová uskočí, aby si neumastila žádný ze svých načančaných šatů. A srub mi obléhají všichni mývalové a lišky z okolí, protože vyhazuje hrozně moc jídla. Tuhle večer přijdu domů a co nevidím jako slečnu D'Arcyovou před srubem, jak pobíhá s hořící pánví v ruce. Nakonec ji mrskla do potoka a já u Billa Ostlera musel koupit novou. Ani se neptejte, kolik stála!"

Seth potřásl hlavou a překřídil si nohy v kotnících. „V životě jsem nepotkal ženskou, která by neuměla vařit a šít. Tedy, ne tak dobře jako vy, Elizo, protože vy jste velice

šikovná. Neděláte si těžkou hlavu se svým vzhledem a už vůbec nemámte čas paráděním. A proklatě dobře znáte hodnotu peněz."

Eliza stiskla popuzené rty. „Třeba se jí zbavíte dřív, než se nadějete."

„No, nezdá se mi. Nejdřív si musí odpracovat dluh a navíc hledá svého otce. Těžko ji můžu nechat běžet jen tak, na to je moc bezbranná."

Eliza měla sto chutí Sethovi vysvětlit svůj názor na slečnu D'Arcyovou a její bezbrannost, ale ovládla se. „A kde berete jistotu, že nějaký otec vůbec existuje?"

Seth na ni v upřímném úžasu vyvalil oči. „Ale proč by mi lhala?"

Eliza neodpověděla, ale zaboha si nedokázala srovnat v hlavě, jak se nějaký mužský může dožít dvaatřiceti let a netuší, že existují ženy, kterým vůbec není proti mysli, když si je mužský vydržuje.

„No, a do té doby," pokračoval Seth zádušně, „se budu muset vyrovnat s chrápáním Charlieho Bigelowa a připálenými brambory k večeři."

„Poslyšte, na dobrý jídlu přece můžete vždycky přijít sem. Pečený kuře, koláče, polívka. Všechno, co máte rád."

Seth vyprsknul smíchy. „Elizo, vaše ceny by mě za chvíli zruinovaly."

Jako byste nevěděl, že bych si s váma klidně dohodla speciální slevu."

„Ale kdepak, díky. Nebylo by to fér vůči ostatním, co se dřou stejně tvrdě jako já. Odmítám platit jiný ceny než moji kámoši."

Eliza si své mínění moudře nechala pro sebe. Občas ji Sethův smysl pro spravedlnost a čest pořádně lezl na nervy. „No, každopádně si zasloužíte chválu a uznání za to, že jste splnil svou křesťanskou povinnost a to nebohý stvoření zachránil."

„Abych se přiznal, s křesťanskou vírou to nemá pranic společného, protože jsem ji těžko mohl nechat na milost

312

grázlům, jako je Boggs. Jako já by se zachoval každý slušný člověk."

Každý jiný člověk, pomyslela si Eliza, by tohle stvoření posadil do pozlacený klece a ukazoval by ho lidem za peníze.

Ale Seth Hopkins ani náhodou! Pokud šlo o ženy, byl jako slepý. Kdysi se zmínil, že doma míval známost, ale ta se mu vdala za jiného. Jedinkrát však přitom nepro-nesl slovo láska. Elize začínalo vrtat hlavou, jestli snad Seth nepatří, k mužům, kteří prostě nejsou schopni nabízet či přijímat lásku. Žádná žena by pak od něho nemohla chtít víc než oddanost a ochranu. Nu co, však Elize by to stačilo ažaž. Nevěřila, že něco jako romantická láska vůbec existuje, ta láska opěvovaná básníky. Spousta mužů ze sebe chrlí sladká slůvka, dokud jsou přesvědčeni, že ženu čeká velké dědictví, ale sotva se dozvědí, že nemá ani vindru, naráz se vypaří jako duch. To Elize byla mnohem milejší Sethova neomalená upřímnost, protože aspoň věděla, na čem s ním je. A i kdyby se někdy vzali, určitě od něho nebude čekat nebo žádat lásku.

„Nechtěl byste, abych vám trošku pomohla a naučila slečnu D'Arcyovou aspoň základům vaření?"

Setha zalila viditelná úleva. „No, Elizo, to byste namouduši byla moc hodná! Dám krk na to, že by Angelique pomoc starší ženy úžasně povzbudila!"

V obličeji Elizy Gibbonsové, která byla o pouhých pět let starší než slečna D'Arcyová a dokonce o dva roky mladší než Seth, se kmitl výraz zaryté nenávisti a v očích jí zajiskřilo, jako když křísne kámen o kámen. Přesto však Setha se strojeným úsměvem ujistila: „Klidně to nechte na mně. Já už chudince slečně D'Arcyovou vysvětlím, jak se ženská má správně postavit ke sporáku."

Nedokázala tomu uvěřit. Už zase ty brambory připálila!

Při pohledu na zuhelnatěnou hmotu na dně hrnce Angelique cítila, jak se jí hrdlo svírá potlačovanými slzami. Jak jiné ženy dokážou zvládat domácnost tak snadno? Ona měla plotnu buď příliš studenou, nebo příliš rozpálenou. Pokud dávala pozor, aby se jí nepopálilo maso, spálila zeleninu. Míchala-li omáčku, tak jí chléb v peci chytil plamenem. Jak měla stihnout deset věcí najednou? Kdykoliv vyhazovala zkažené jídlo za srub, kde si ho později sebrali mývalové a lišky, představovala si, jak se k jejímu neúspěchu postaví pan Hopkins tentokrát, protože na zničené jídlo či propálenou košili nikdy nenadával ani se jízlivě neušklíbal. Vždycky prostě jen řekl: „Však se to naučíte a příště to dopadne líp.“ V životě nepotkala tak vyrovnaného a klidného člověka! Vlastně si neuměla představit, že přiznal člověka, i když se sám přiznal, že právě proto skončil ve vězení. Nezdálo se jí, že by se uměl tak příšerně rozhněvat. Třeba bránil milovanou ženu? Kdoví, možná že Seth Hopkins měl tajné druhé já, které čeká na tu pravou, jež by stejně jako on překypovala vášní a city a kterou by mohl zahrnout láskou.

V duchu se za podobné myšlenky pokárala. Poslední dobou stále častěji snila o Sethu Hopkinsovi, o jeho urostlé postavě, síle a pohledném obličejí, dokonce si představovala, jak asi líbá. Posmutněle se vrátila do zšeřelé samoty zatuchlého srubu. Do stěn tam natloukla kolíky a na ně rozevřela šaty a spodničky, aby je mohla lépe čistit od skvrn a zašívát případné trhlinky v látce. Udržet si šatník v dokonalém stavu byla skoro celodenní dřina, ale pomáhala jí zachovat si zdravý rozum.

Angelique by ani ve snu nenapadlo, že život může být tak těžký. Vždyť se jí dokonce na dlaních začínaly dělat mozoly a puchýře a od rána do večera byla celá rozbola-vělá. Jen samá práce a práce a práce, bez sebemenšího rozptýlení či zábavy. Do Devil's Bar nezavítal ani kočovný cirkus, protože osada byla moc malá, než aby se mu to vyplatilo. A jediný klavír široko daleko stál ve zdejší saloону, kam ženy měly zakázaný vstup. Jedinou oddechovou chvilku představovaly občasné sobotní rvačky nebo když Llewellynovi vybuchla o půlnoci petrolejka, případně když jednou večer Charliemu Bigelowovi došla trpělivost s dudáckými koncerty Ruperta MacDougala a vyběhl před srub s puškou v ruce, namířil ji na dudy

a vyštěkl: „Bud' se naučíš jinou písničku, nebo tě i s tím krámem pošlu na pravdu boží!“

Angelique během svého pobytu v táboře zažila jenom jednu světlou chvilku, a sice když se Swensonovým narodilo miminko. Děti ve zdejších končinách představovaly takovou vzácnost, že se ze široka daleka scházeli zlatokopové, aby maličké pozdravili a přinesli mu dárky, dokonce i indiáni mu nabídli korálky a barevná pera. Angelique žasla při pohledu na dospělé drsné muže, kteří při pohledu na toho drobečka plakali dojetím, a celá ta skoro nábožná atmosféra jí připomněla narození Ježíška - třebaže později se muži opili a v táboře vypuklo boží dopuštění, protože na každém rohu se někdo rval nebo střílel do vzduchu z pistole.

Nejvíce ji však trápil stesk po domově. Trpěla bez papriček čili a tortil, toužila poslechnout si zvuk španělské kytary. Stýskalo se jí po rozlehlých tržištích v Mexico City, kam si chodila prohlížet a vybírat keramiku, látky a nádherné dřevořezby. A chyběla jí taky příležitost promluvit si s někým španělsky.

Uchopila aztéckou figurku a stiskla ji v hrsti, jako by z toho důvěrně známého tvaru čerpala konejšivou připomínku domova, a v duchu prosila maličkou bohyni, aby jí dodala sílu. Nakonec studený nefrit políbila a opět postavila k posteli.

„Haló? Slečno D'Arcyová?“

Angelique se otočila a v otevřených dveřích spatřila stát Elizu Gibbonsovou. „Ach! Slečno Gibbonsová!“ Vrhla se ke stolu, aby odťáhla židli a otřela z ní prach. „Taková čest! Prosim, pojdte dál.“

Eliza sjela pohledem po zelených šatech mladé ženy, přetažených přes spoustu spodniček, a akvamarínové náušnice, které se jí třpytily v uších. Eliza v duchu pohrdavě ohrnula nos: Jako kdyby se chystala na ples. Ovšem v obličejí i ve vlasech měla šmouhy od mouky a zblízka byly na šatech znát skvrny, které už nedokázal vyprat ani sebevětší kus mýdla. Nebylo divu, že to stvoření mělo do

kuchačky daleko. Mnohem víc mu záleželo na vzhledu a stavu oblečení než na žaludku Setha Hopkinse.

„Přiznávám, že jsem vás měla navštívit už dávno,“ pronesla Eliza zdvořile, ale naschvál zůstala stát. „Pan Hop-kins nám původně řekl, že se tady zdržíte jen krátce.“

„Víte, věřila jsem, že otec mě brzy najde.“

Jenže teď se blíží zima. Jakmile se spustí deště, cestování bude hodně obtížný a vzkazy nikdo nevyřizuje.“

Zima! Angelique si tajně zoufala. Ne, zimu v téhle díře prostě nepřežije!

„Ale já vás vyrušila ve vaření,“ omlouvala se Eliza.

„To není vaření, jako kuchařka jsem zkrátka beznadějná. Pro chudáka pana Hopkinse znamenám víc problémů než pomoci.“

Jak vidím, chystáte zrovna polívku.“

„Už jsem to jednou zkoušela, ale pan Hopkins tvrdí, že moje polévka chutná jako špinavá voda.“

Eliza si sundala klobouk. „Čím jste ji okořenila?“

„Señora Ostlerová mi poradila, abych přidala dvě špetky soli. Takže jsem je tam dala, takhle, vidíte?“

„Tak málo? Dvě špetky na celý hrnec?“

„Si“

„Tak právě v tom je háček. Paní Ostlerová totiž měla na mysli, abyste dvěma špetkami osolila každou porci. A tohle je pořádně velký hrnec, nejmíň deset porcí. Nasypte si do dlaně sůl. Asi tolik, jo. A právě tohle vám osolí všechnu polívku.“

Angelique vytřeštila oči. „Tolik soli?“

Eliza se jedovatě usmála. Jedině tím tý polívce dodáte chuť. A teď mi dovolu, abych vám prozradila malý tajemství, kterým se řídím ve své vlastní kuchyni,“ poznamenala a natáhla se po láhvi s melasou. „A právě díky němu pan Hopkins tvrdí, že lepší polívku v životě nejedl.“

Angelique čekala na Sethův příchod nedočkavě a natěšené. Posadil se ke stolu a nedůvěřivě se zadíval na talíř, který před něho postavila s významným zamrknutím, jež mu málem vyrazilo dech. Chvilí podezřívavě zkoumal polévku pohledem a pak si zvedl talíř k nosu a začíchal.

„Něco není v pořádku?“ vyzvíдалa.

„No, ta polívka... Vypadá jinak než obvykle. A taky jinak voní.“

Angelique se usmála. „Přidala jsem do ní tajné koření.“

Seth tedy polévku ochutnal, do hladových úst si strčil plnou lžici, ale o vteřinu později všechno vyprsknul po celém stole. Chvatně a dlouze se napil vody, otřel si ústa a vyhrkl: „Co jste s tou polívkou prováděla?“

Užasle na něho zůstala zírat. „Co je s ní?“

Je hnusná!“

Rozhostilo se ticho, rušené pouze bzukotem much. Po chvíli se zbledlá a očividně přemáhající Angelique opřela dlaněmi o desku stolu a pomalu se zvedla. „Pane Hopkinsi, zachránil jste mě před osudem horším než smrt a já vám nad smrtí nepřestanu být vděčná. Bohužel, tenhle stav nevyhovuje ani jednomu z nás, a tak bych řekla, že musím konečně odejít.“

Vylekaně k ní vzhledl. „Odejít! Ale vždyť já se ptal jen na to, co jste provedla s tou polívkou! Chutná -“

„Chutná hrozně. Ať sáhnu na co sáhnu, je to hrozné. A nikdy se to nezlepší.“ S hrdě vzpřímenými zády přistoupila k převrácenému soudku od střelného prachu, zvedla bohyni z růžového nefritu, dlouze se na ni zadívala a pak se vrátila ke stolu a sošku pomalu položila před Setha. „Tady vám splácím svůj dluh,“ pronesla přiskrceně. „Má to mnohem větší cenu, než vám dlužím, nicméně teď jsme vyrovnáni. Za tři dny bude tudy projíždět do-stavník. Odjedu s ním do Sacramenta.“

Nezbyly jí už jediné šaty, na kterých by nebyla aspoň jedna malá skvrnka. Poctivě se snažila udržovat je v co nejlepším stavu, ale bylo vyloučeno uchránit se před prskajícím omáskem a polívkou a kávou a sazemí a špinou. Zástěra nebyla zvlášť platná a Bili Ostler neměl na skladě pořádné čisticí prostředky. Angelique byla pevně odhodlaná se hned po příjezdu do Sacramenta postarat o doplnění a obnovení své garderoby.

Angelique si pečlivě skládala šaty do cestovní truhly a přitom se snažila nemyslet na muže, kterého opustí. Seth v noci ovládal všechny její sny a ve dne všechny myšlenky, občas v nich hrál roli něžného spasitele a jindy zase vášnivého milence. Jak jen jí mohl tak neodbytně vniknout do srdce? A proč si toho vůbec nevšimla?

Seth se po celé tři zbývající dny doma ani neukázal, takže když zaslechla venku kroky, srdce jí poskočilo nedočkavostí. Byl to však pouze Bili Ostler. Nakoukl do dveří. „Se mi doneslo, že odjíždíte, slečno. Byl bych se zastavil dřív, ale moje paní leží s nachlazením. Celou noc jsem byl kvůli ní vzhůru.“ Angelique si povšimla, že Bili má kruhy pod očima a nepřírozně zardělé tváře. „Prokletá škoda, že jdete pryč, slečno D'Arcyová. Setha nemohlo potkat nic lepšího než vás, víte? A on si kapku štěstí zaslouží. Už vám vyprávěl, jak hnul za mřížema?“

„Zmínil se o tom. Přiznal mi, že přiznal člověka, který mlátil ženu.“

„No jo, ale jestlipak vám taky vysvětlil, že ten mužský byl jeho vlastní táta a ta ženská jeho máma? Starej Hop-kins ji mlátil do hlavy tak surově, že málem oslepla. No, a v tu chvíli mladý Seth došel k názoru, že je načase udělat tý hrůzo vládě svého fotříka jednou provždy přítrž. A taky potom svého činu nikdy nelitoval, nekál se, a proto skončil v káznici. Jářku, nedala byste mi kapku vody? Pekelně mě bolí v krku.“

Angelique mu podala hrníček.

„No, tak teda sbohem, slečno D'Arcyová. Moc rád jsem vás poznal.“

Zrovna si zavazovala stuhu klobouku pod bradou, když se na prahu ukázal Seth. Vypadal příšerně, jako by po celou tu dobu oka nezamhouřil.

Podíval se na její cestovní oděv, klobouk a rukavičky, na truhlu připravenou u dveří a už zamčenou, takže ji stačilo naložit na dostavník. Vyčerpaným hlasem zasípal: „Celý ty tři dny jsem si to všechno rovnal v hlavě.“ Vzal Angelique za ruku, do dlaně jí vtiskl talisman z růžového nefritu a pevně jí kolem aztécké sošky ovinul prsty.

318

Pak ze zásuvky vytáhl účetní knihu a vytrhl stránku nadepsanou Angelique. „Byla chyba, že jsem vás přitáhnul až sem. Neměl jsem potuchy, jak to pro vás bude těžké, že pocházíte z úplně jiného světa než já. No, dobře víte, kde mě hledat. Až najdete svého otce, může mi ten dluh zaplatit, ale nebudu vám vyčítat, když se neukážete.“ Seth se rozhlédl. Srub mu náhle připadal pochmurný. Angelique odklidila všechny ty pestré nicůtky, dokonce i kalikové závěsy halící neexistující okno. „Doprovodím vás do Sacramenta a postarám se, abyste si zařídila slušný ubytování!“ Přitiskl si dlaně na čelo.

„Není vám zle, pane Hopkinsi?“ vyhrkla Angelique poplašeně, protože si vzpomněla na Billa Ostlera.

„Abych řekl pravdu, už mockrát jsem se cítil lip. Charlie Bigelow chytil šeredný nachlazení a dost možná, že jsem se trošku nakazil. Jen se na minutku posadím...“

Angelique k Sethovi přistrčila židli a podala mu vodu. Jak dlouho už je vám zle?“

„Dva, možná tři dny. Myslel jsem, že to přejde, ale spíš je to pořád horší. A teď ke všemu ještě hlava -“

„Měl byste si lehnout.“

Nic nenamítal. Zvedl se židle, ale vtom tak silně zavrával, že ho Angelique musela zachytit kolem pasu, aby neztratil rovnováhu.

„Hned budu v pořádku,“ ujišťoval ji, sotva si položil hlavu na polštář. Jen na chvíli zavřel oči. A vy běžte radši před srub, dostavník sem dorazí co nevidět. Povězte kočímu, že přisednou dva cestující.“

Angelique chvíli sledovala Sethovy zavřené oči, pak si stáhla rukavičku a přitiskla mu dlaně na čelo. Sálalo horečkou. Vzpomněla si na Billa Ostlera a jeho manželku. A pak si připomněla farmáře, který sem před osmi dny dovezl vůz broskví, a svoje vidění, jak celý tábor onemocní.

Nerozhodně mžikla ke dveřím. Dostavník se měl skutečně objevit za pár minut. A vtom Seth zasténal a z toho zvuku začíselá bolest.

Angelique si odložila klobouk, přitáhla židli k posteli a posadila se. O patnáct minut později přešel kolem srubu dostavník a ujížděl na druhý konec tábora, ona však zůstávala po Sethově boku.

Když se po západu slunce konečně probudil, podařilo se jí ho přemluvit, aby spolykal pár doušek vlažné kávy, ale ovoce a chleba odmítl. Zkusil se zvednout z postele, protože chtěl na noc odejít k Charliemu, ale neměl na to sílu.

Angelique mu tedy ustlala co nejpohodlněji a zaběhla k Ostlerovým, kde koupila přikrývky a další polštář. Ve srubu si pak ustlala na podlaže.

Druhého dne ráno bylo Sethovi ještě o něco hůř.

Přitiskla mu ruku na hořící čelo a druhou mu zkusila nahmatat pulz. Na tak vysokou horečku ho měl nepřírozeně pomalý. Angelique se náhle vyděsila, protože si vzpomněla na vražednou vlnu horečky, která před deseti lety zdecimovala Mexico City. Vysoké teploty a pomalý pulz se staly noční můrou pro všechny lékaře, jelikož se jednalo o typické příznaky obávané choroby - a sice tyfu.

Samým strachem zavřela na okamžik oči. Takže se nemýlila, když místní obyvatele varovala před prodávacem broskví. Lékaři v Mexico City označovaly podobně nebezpečné osoby slovem pēnašēč. Aniž by to tušil, zavlkl chorobu i k nim do Devil's Bar. Angelique zkameněla děsem. Na tyfus se běžně umíralo, nepřežila dokonce ani spousta mladých silných lidí.

Pořád ještě zoufale přemítala, co by měla podniknout a kde hledat pomoc, když se vzbudil Seth a zamžikal na ni očima planoucím horečkou. „Vy jste pořád ještě tady,“ zašeptal. „Mohla byste mi prosím podat vodu?“ Náhle se prudce naklonil přes pelest a začal zvracet. „Propána, moc se omlouvám!“ zanařikal, když se opět zhroutil na polštář. Angelique si ke své hrůze uvědomila, že se současně i pokálel.

A tu na ni dolehlo všechno to trápení a hrůzy posledních týdnů - plavba na palubě Betsy Lain, dražba žen, cesta do Devil's Bar a život ve zlatokopeckém táboře - a jízlivě ji zalilo jako černá přivalová vlna. Bylo to nesnesi-

320

telné. Začala volat tatínka jako malé dítě, vyřítla se ven z nenáviděného srubu a prchala pryč od nenáviděného Seta Hopkinse.

Poslepu letěla co nejdál, zběsile se přebrodila na druhý břeh potoka a šplhala vzhůru po svahu, posázeném pařezy vykácených stromů.

Na vrcholku hřebene se dostala k lesu, kde se svezla na vlhkou zem a hořce se rozplakala. A potom jí hlava začala třesit bolestí a ona s sebou neměla svůj lék, takže se musela protřpět celým tím krutým záchvatem prokleté choroby, kterou zdědila po babičce Angele.

A zatímco ležela znehybnělá bolestí, hlavu jí vyplnily vidiny - ne proroctví či halucinace, ale vzpomínky na dávno minulá léta, kdy jí bylo šest let: na tu podivnou návštěvu ranče Paloma, kde se měla konat svatba, ale pak seběhlo něco nečekaného a všichni se zase rozjeli domů. Angelique netušila, o čem se jednalo, ale teď si přesně vybavila hysterickou scénu, kterou předvedla její matka Carlot-ta, jindy tak klidná a vyrovnaná a střízlivě uvažující žena. Mělo to něco společného s nečekaným zmizením tetičky Mariny a s jakousi nehodou, která potkala dědečka Navarra. V Angeliqueině paměti však jako horský štít proti ranní obloze vyčnívala tvář babičky Angely - oblá, zbledlá a překrásná - a její hlas, zřetelný stejně jako zpěv ptáků na okolních větvích: „Udělal jsem, co bylo potřeba. Asi mi řekneš, že to je špatné, a nejspíš budeš mít pravdu, ale jinak to nešlo.“ A Carlotin zpanikařený jekot: „Přijdou tě zatknout, matko! Oběsí tě! Musíš utéct! Musíš se skrýt!“ A babička, silná a klidná: „Neuteču a nebudu se ani schovávat. Přijmu úděl, který na mě sešle Bůh. Ženy z rodiny Navarro nepatří k zbabělcům!“

Hned příštího dne D'Arcy odvezl svou ženu a dcerku z ranče a vzpomínky na tamní návštěvu se Angelique vytratily z paměti. A teprve nyní, v sevření ochromujících kleštů bolesti, si položila otázku, co se té osudné noci vůbec stalo, proč se maminka strchovala, že babičku Angelu zavrou do vězení a odsoudí na šibenici? Kam zmizela teta Marina a objeví se ještě někdy?

321

A kdo oné noci vyjel z ranče tak nakvap, až dusot kopyt hřměl jako vzdalující se bouře?

Konečně začala bolest ustupovat, myšlenky se jí vyjasnily a hlasy i vidiny vybledly jako sny za úsvitu. Když Angelique otevřela oči, jako by les nad svojí hlavou viděla a slyšela a cítila vůbec poprvé. Tolik velebnosti! Taková nádhera! Zhluboka se nadechla a do těla ji vnikl poryv síly. Jako by vdechla ducha staletí. Ženy z rodu Navarro nepatří k zbabělcům! Angelique se rozhlédla po tom pozemském ráji, do něhož vpadla tak nečekaně, a skrze stromy spatřila zlatokopecký tábor, který si ještě před pár minutami neskonale hnusila. A v duchu se rozhodla, že udělá přesně to, co je potřeba.

Vrátila se do srubu a zjistila, že Seth se snaží svléknout si znečištěné oblečení. Zvládl nalít do lavoru trochu vody, ale zhroutil se na podlahu dřív, než se stihl umýt. Prostěradla a přikrývky byly úplně zničené. Angelique převlékla postel do jediného čistého povlečení, které zbývalo, uložila Seta na lůžko, přehodila přes něho prošívanou deku, kterou si schovával na zimu, a chvatně zamířila do Elizina hotelu, kde se od komorné dozvěděla, že paní je nemocná a s ní i všichni čtyři hoteloví hosté. V kuchyni našla kuchařku, která jí ochotně dala chleba, polévku, máslo a klobásy. U komorné si ještě vyžádala čisté povlečení a zašla do koloniálu Billa Ostlera, který sice hořel horečkou, ale udatně tvrdil, že je v pořádku. Přesto Angelique varoval: „Když člověk tu vysokou teplotu co nejrychleji nesrazí, může být sakra nebezpečná a nechá po sobě poškozený mozek a padoucnici. Hlavně Sethovi vlhčete obličej a ovívejte ho. A nalívejte do něho co nejvíce studené vody. Jo, a prádlo radši ani neperte, všechno se musí rovnou spálit, oblečení, přikrývky, zkrátka všechno.“

Nakonec si u Llewellyna vypůjčila skládací lehátko, aby měla kde spát.

Seth ji hned ode dveří přivítal hlasitými steny. Oběma rukama si držel břicho svírané křečemi a neudržel v sobě ani špetku jídla či pití, které mu Angelique vnutíla.

322

Po celé tři dny mu teplota vytrvale stoupala a ani potom neklesala. Prudké záchvaty zvracení se střídaly s průjmy, takže Angelique musela zaběhnout do hotelu pro další povlečení. Ty znečištěné za srubem hned páčila. Seth ležel zcela nehybně a snažil se nedat najevo bolest, ovšem ona moc dobře věděla, že při tyfu se ve vnitřnostech vyrazí vředy, které postiženého mučí pekelnou trýzní.

Angelique potřebovala udržovat Seta v čistotě, takže odhodila stud a po celém těle ho omyla teplou vodou. Při pohledu na zjizvená záda se zarazila a sklonila se k nim s lampou níž, aby si je prohlédla. Přetínaly kůži na tolika místech, že se nedaly spočítat, ale byly staré jistě už řádku let. Angelique pochopila, že ve vězení Seta bičovali. A jizvy na zápěstí a kotnících nemohly pocházet od ničeho jiného než od okovů. Rozplakala se. „Požehnaná Matko trpících,“ zašeptala a pokřičovala se, zatímco slzy jí kanuly přímo na Sethovy jizvy. „Ten zkusil, ach bože, ten ale zkusil!“ Horečka neklesala a Seth se zmítal v příšerném oblužením. Na prsou a břiše se mu objevila růžová vyrážka. Už dávno nespál, tonul v komatu. Vyděšená Angelique se snažila horečku srazit ledovými zábaly, které opakovala ve dne v noci, pokládala mu na prsa mokrá prostěradla a nutila ho pít studenou vodu. Kdykoliv si na chvilku zdřímla, hned se zase prudce probouzela a pokračovala v ošetřování. Vzpomněla si, jak si dávaly v Mexiku za horkých dní kapou na zápěstí a čelo kolínskou, takže Seth voněl jejími parfémami a toaletní vodou, jejichž alkoholové výpary ho měly maličko ochladit. Nakonec dokonce zaběhla i do saloonu, který byl už dávno liduprázdný, tam sebrala poslední láhev whisky a Seta jí omývala.

Pak už nebyly přikrývky ani prostěradla. Ta pošpiněná shořela a v hotelu došly zásoby prádla, stejně jako v Ostlerově koloniálu. Osada Devil's Bar ležela pod příkrovem palčivého kouře bezpočtu ohňů, na nichž doutnaly znečištěné přikrývky a oblečení. Nakonec se tedy Angelique vrátila do srubu, otevřela svou cestovní truhlu a vytáhla spodničky z měkké bavlny, které rozložila po

323

lůžku místo prostěradel. Když jí spodničky došly, roztrhala postupně vlastní šaty a převracela zesláblého Seta na bok, aby pod něho mohla prostít smaragdově zelené 9 hedvábí či růžový atlas, sebrat pokálené látky a vyhodit je na dýmající hranici za srubem. Potom Angelique škrtila sirkou a sledovala, jak její hedvábí a atlasy černají a mizí v plamenech.

Jelikož všechny svoje šaty spotřebovala na povlečení postele, otevřela bednu se Sethovými šaty a vytáhla kalhoty z modré tvrdé látky, kterou Seth označoval jako džínovinu. V pase si je stáhla provazem a přes ně přetáhla jednu z jeho podomácku tkaných košil. Na složité účesy jí nezbyval čas, takže si vlasy jen vykartáčovala a zapletla do dvou dlouhých copů. Když ji tak spatřil Bili Ostler, upřímně se vyjevil: „Už jsem myslel, že vidím indiánku!“ přiznal.

Tuhou stravu Seth nesnesl, takže Angelique překonala svůj strach ze sporáku - vaření se teď stalo otázkou života a smrti - zatopila a kupodivu se velmi rychle naučila, jak uvařit rýži na tu správnou hustotu a přidat jí na výživnosti soli či cukrem. A vařila i ovesnou kaši a masové a zeleninové vývary. Pořád měla připravený studený čaj.

Zásoby potravin posléze došly, proto se vypravila do hotelu, kde opět nespátřila živou duši. Jídlna i kuchyně byly jako po vymření, ale shora sem doléhaly steny a dávení. Za zadním vchodem se kouřilo z hranice špinavého, páchnoucího povlečení. Opět šla za Billem Ostlerem, který se sotva dovlékl ke dveřím. „Můžu vám nějak pomoci?“ zeptala se vyčerpaně.

„Všechno je v Božích rukou, slečno D'Arcyová. U tyfu nikdo předem neví, kdo přežije a kdo ne. To rozhoduje Všemohoucí.“ Podlomila se mu kolena a Angelique ho dovlékla do postele, kde už ležela paní Ostlerová a zdálo se, že co nevidět vydechne naposledy. Nabrala si v koloniálu pytel zásob a nechala tam váček zlatého prachu.

Zaklepala na srub Swensonových, aby se optala na vajíčka, a našla zoufalého Ingvara, jak se snaží ošetřovat

324

manželku. V náručí ji spalo miminko, ale když se Angelique podívala pozorněji, vyjekla a honem se pokřičovala.

„Pane Svensone, vaše maličké -“

Já vím. Ale když ona mi ho nedovolí pohřbit, chudinka pomatená.“

V celém táboře nebylo vidět živáčka, jenom pár toulavých psů. Angelique si všimla, že na úbočí přibývají čerstvé hroby, a unaveně si představila, kdo v nich asi leží a kdo měl sílu je vůbec vykopat. Nad osadou se vznášel puch choroby, který si pamatovala z té dávné epidemie v Mexiku. Věděla, že nemoc z Devil's Bar neodejde, dokud si nevybere svou daň.

Snažila se zůstat v Sethově blízkosti. Když sebou v deliriu zmítal bolestí, konejšila ho v náručí. A když mu podepřela hlavu dlaní, aby mu dala napít čaje či vývaru, a hladila ho po tvářích, překypovala něhou, kterou nikdy předtím nepoznala.

Každý večer usínala vyčerpaná k smrti.

Sedmáctý den poté, co měla z osady odjet odpoledním dostavníkem, stála Angelique u postele a dívala se na Sethovu vyzáblou tvář a vychrtlé tělo, z něhož zbyly pouze kosti. Oči mu zapadly hluboko do důlků, všechny vlasy vypadaly na polštář. Už celé dny ani neotevřel oči. Angelique věděla, že člověk nemůže trpět dva týdny v krutých horečkách a přežít. Víc ale pro Seta udělat nemohla - ani předtím, ani teď. Unavená a hladem zesláblá, nevyspáním položená Angelique upírala na bezvládného muže oči zářící nikoliv horečkou, ale zarputilou posedlostí.

V osadě Devil's Bar vládlo přízračné ticho. Už se tu nerozléhalo bříkání piana ze saloonu, už tudy neprojížděly vozy a koně, nehlučeli lidé. Angelique zapomněla, kdy naposledy mluvila s jiným člověkem než sama se sebou. Když se šla naposledy podívat na Charlieho Bi-gelowa, ležel mrtvý v kaluži vlastních výkalů a zvratků a nikdo se o něho nezajímal.

V osadě se už řadu dní neobjevil jediný návštěvník. Svět se obrátil k táboru zády a nechal ho napospas smrti.

325

Před půlnocí, kdy v lampě docházel petrolej a plamen začal skomírat, Angelique si přisedla k Sethově posteli a cítila, jak ji zahalují prazvláštní stíny. Nejdřív myslela, že to jsou duchové Charlieho Bigelowa a Swensonova miminka a dvou Eliziných pokojských. Vzápětí si však uvědomila, že to nejsou duchové, ale že se jí vynořují vzpomínky, které už dávno odsunula do nejzazších koutů paměti, vzpomínky na všechno, co jí v dětství matka vyprávěla o své kalifornské rodině. Angelique se k této rodinné větvi dávno obrátila zády, protože se chovali nepěkně k jejímu zbožňovanému tatínkovi, ale teď si vybavila, že babička Angela přivítala Jacquese D'Arcyho vřele jako vlastního syna. Vzpomněla si, že když na jejich haciendu přijel důstojník s oznámením, že její manžel zahynul v bitvě u Chepultepeku, Angelique se v tu chvíli cítila osaměle jako nikdy v životě. Otec mezitím odjel, maminka byla po smrti. Teď si najednou uvědomila, že někde má spoustu bratranců a sestřenic. Na té návštěvě u babičky se s nimi viděla, a taky tam byl medvěd grizzly v ohradě a plno dětí - jejich příbuzných. Ještě nikdy si nepřiznala, že má rozvětvenou rodinu a že v těžkých chvílích právě rodina může člověku poskytnout tu největší možnou útěchu.

Ale teď jí útěchu přinášely už pouhé vzpomínky na příbuzenstvo. A ještě něco: pomoc ve chvíli, kdy jí měla nejvíce zapotřebí.

Babička Angela u kuchyňského stolu, na jehož desku šestiletá Angelique jen taktak dohlédla, míchá cosi v šálku a přitom děcku trpělivě vysvětluje, jak kouzlo skryté ve vrbové kůře zahání horečku.

Angelique bez dalšího přemýšlení vystřelila ze srubu a ve světle měsíce se hnala podél břehu potoka k nejbližší vrbě. Vrhla se na ni jako šelma, nehty rvala kůru, až jí měla plnou hrst. Potom doklopýtala zpátky, dala vařit vodu v konvici a kůru do ní vhodila. Odvar nechala vychladnout a potom se ho pokusila Sethovi vlít do pevně sevřených čelistí. Rozkašlal se a tekutinu vyplivl. Znovu mu přiložila šálek ke rtům, ale na pití neměl dost sil.

326

Namočila tedy v čaji kapesník a vymáčkala mu do úst aspoň pár kapek. Hodinu po hodině mu zvolna vpravovala odvar do hrdla.

Nakonec sevřela v dlaních růženec, poklekla vedle lůžka a tváří se Sethovi zabořila do prsou. Zoufale se modlila o záchranu muže, jehož vášnivě milovala, a v téhle poloze nakonec i usnula. Probudila ji Sethova ruka, která ji hladila po vlasech.

Horečka ustoupila, nebezpečí bylo zažehnáno.

Seth sice nebyl ještě úplně zdravý, ale přesto ho Ange-lique mohla nechat aspoň chvíli o samotě, takže obcházela tábořem a pomáhala ostatním. Krmila a omývala nemocné, vařila kotle fazolí pro ty zdravé, chodila na pohřby, pálila oblečení a příkrývky a všem prozradila tajemství vrbového čaje. Večer sedávala u Sethova lůžka a předčítala mu z Farnářova rádce. Při větě: „Přejete-li si pěstovat slípky na vejce, pak nejlepší je bílá leghornka“ se usmíval a později, když trochu zesílil, ho poučkal: „Kráva holsteinka dává čtyřnásobek mléka než běžné masné plemeno“, rozesmála až k slzám.

Po dlouhé době se tyfus začal z Devil's Bar vytrácet. Poslední pohřeb se uskutečnil před řádkou dní, lidé se postupně vraceli k bývalému způsobu života, kontrolovali stav svých záborů a snažili se na prožité hrůzy co nejrychleji zapomenout. Seth už vydržel sedět na židli. Jednou na ni upřel jasné oči beze stop nemoci a prohlásil: „Padám hlady!“ Angelique mu přichystala vydatné jídlo a Seth nestačil žasnout, jak výborné bramborové placky upekla, uprostřed měkké a na okrajích křupavé, okořeněné přesně tak, jak to měl rád. A při jídle se vyptával, jak epidemie postihla ostatní obyvatelé tábora. „Ingvar Swenson ztratil dítě i manželku. A umřela i paní Ostlerová.“ Angelique se svíralo hrdlo. Na úbočí se táhly řady dvaatřiceti nových hrobů.

„A Eliza?“ zajímal se.

„Slečna Gibbonsová je pořád ještě vážně nemocná.“

327

„Až se zase udržím na nohou, zajdu ji navštívit. Co jsem vlastně v horečkách blábolil?“

Usmála se.

„Mám se zač omlouvat?“

Jednou jste se probudil, podíval jste se na mě a zahučel jste, že vám zatajili, že v pekle jsou i andělé. A taky jste mluvil o své mamince. Ukážete se někdy doma?“

„Nemůžu,“ přiznal se. „Nechtěl jsem tam ani vidět.“

„U vašeho otce to je pochopitelné, jistě se nepřestal hněvat. Ale maminka by vás určitě ráda přivítala.“

„Šel jsem domů hned toho dne, kdy mě pustili z káznice. Matka mi nakázala, ať vypadnu a už jim nikdy nechodím na oči. Obvinila mě, že jsem jí na krk pověsil darmož-routskýho mrzáka. Prý jsem ho měl buď rovnou zabít, nebo ho nechat na pokoji, protože mojí vinou sejí teď žije stokrát hůř než předtím.“

„Určitě si to rozmyslela. Přece to je vaše matka!“

„Loni jsem jí poslal všechno zlato, který jsem tady našel za první měsíc rýžování, víc než pět set dolarů. Odepsala s tím, ať si svoje mizerný prachy strčím za klobouk, protože otec je beztak všechny utratí jen za kořalku.“ Potřásl hlavou.

„Nestojí o mě. Zůstal jsem sám a už jsem se s tím taky smířil.“

Angelique bodlo u srdce. Nejradši by ho vzala do náruče a rozplakala se lítostí nad jeho osudem, ujistila ho, že není sám, že ho někdo miluje. Nevzmožila se však ani na jediný pohyb, ani na to vyznání. „Teď si odpočiňte,“ poradila mu mdle. „Co nevidět už budete moct vyrazit k potoku a pracovat na záboru.“

„A proč jsme my všichni onemocněli a vy ne?“

„Nejedla jsem ty broskve.“

„Do smrti už nevezmu broskev do úst. Jak jste věděla, že to ovoce nemáme jíst?“

„V Mexiku nám lékaři vykládali, že jsou lidé, kteří sice sami neonemocní, ale přitom roznášejí smrtelnou chorobu. Když

sníte jídlo, kterého se dotkli, dostanete tyfovou horečku, i když oni sami jsou navenek zdraví. No a mně

328

se zdálo, že ten děda s broskvemi je přesně typ takového přenašeče."

Seth si ji chvíli zkoumavě prohlížel. „Nebýt těch copů, vypadala byste jako kluk."

„Nezbyly mi jediné šaty," vysvětlila mu Angelique s úsměvem, ale hned nato si schovala obličej do dlaní a bouřlivě se rozplakala.

Když Seth trochu zesílil, šel se podívat za Elizou Gib-bonsovou, která se mezitím stačila úplně zotavit, a poté zamířil ke svému záboru.

Po návratu do srubu zjistil, že Angelique balí. Teď už truhlu nepotřebovala, všechnen její majetek se vešel do jediného povlaku na polštář. Svěřila se mu: „Když jsem dorazila do San Franciska, doufala jsem, že se o mě někdo postará. Pan Boggs. Můj otec nebo muž, za kterého bych se mohla provdat. Ani ve snu mě nenapadlo, že bych se světem dokázala protloukat sama, ale teď umím vařit a prát a vést domácnost. Dokonce jsem začala i mluvit jako Američanka. Začnu cestovat od tábora I k táboru, od městečka k městečku, na živobytí si budu . . . vydělávat vařením a praním a nakonec otce jistě najdu."

„Vy ale nemůžete odejít!"

Angelique uhnula před Sethem očima. Brada se jí rozechvěla. „Ode dneška se naše cesty rozcházejí, pane Hopkinsi. Vy se vraťte ke svému rýžování zlata a k Elize Gibbonsové, která vás miluje, a já zase musím hledat otce."

Seth ji vylekal, protože ji popadl za ramena a naléhavě vyhrkl: „Angelique, já tě potřebuju. Než jsi mi vstoupila do života, žil jsem v jednobarevném světě, černým a šedivým. Tys ale s sebou přinesla duhu a západy slunce a všechny květy, jaký jen Bůh stvořil. Dobrotivý Bože, jak jsem mohl být takovej idiot? Uvěznil jsem tě v temném srubu navlas stejně, jako mě zavřeli nejdřív do temný uhelný šachty a potom do temný vězeňský cely. Ty ale nemůžeš žít bez sluneční záře, Angelique. Každý ráno jsem odcházel dolů k říčce, kde jsou barevné skály

329

a stromy a ptáci a slunce, a tebe jsem nechal doma ve tmě. Měl jsem tě vyvést na procházku do lesa. Nikdy jsem ti neukázal svůj zábor u řeky. Uvěznil jsem tě, jako kdysi věznili mě."

Uchopil její tvář clo dlaní a vášnivě zašeptal: „Poslouchej dobře, Angelique! S rýžováním zlata jsem už nadobro skoncoval. Pravda, na dně řeky je ho pořád ještě spousta, ale já nejsem chamtivý, už mám dost. Zbytek tu nechám pro někoho jinýho. I takhle už jsem boháč. V bance v American Fork mám uložený celý jmění a jsem ochotný podělit se o něj s ženou, kterou vášnivě miluju a chci ji mít po svém boku až do konce života. Staň se prosím mou ženou. A ostatně, copak se můžu pustit do farmářství bez tvé pomoci? Bez toho, že se zaposloucháš do větru a povíš mi, co ti radí?"

Copak mu ale Angelique mohla odpovédět, když ji náhle začal dychtivě líbat?

„Hej, vy dva! Heééj!"

Obrátili se a na prahu spatřili cizince, bělocha v kalhotách z jelenice a s kožesinovou čapkou na hlavě. „Doslech jsem se, že se sháníte po Francouzovi, co se jmenuje D'Arcy. Jestli chcete, tak vás za ním zavedu."

Protože je Cékala dlouhá cesta, sbalili náklad na muly včetně vybavení na zimu a zamířili výš do hor. Ze všeho nejdřív udělali zastávku v American Fork, kde si před smířím soudcem vzájemně dali manželský slib. Než dorazili daleko na sever k hrobu, v kterém ležel D'Arcy, zemi už pokrýval poprašek sněhu.

Angelique poklekla a pomodlila se. Před odchodem pověsila na dřevěný kříž korálkový růženec, který od tatínka dostala kdysi ke svému prvnímu svatému přijímání.

Lovec, který jim ukazoval cestu, jí ještě nabídl: „Támhle o kus dál jde zrovna indiánka, se kterou váš táta žil, paninko."

Angelique se ohlédla a mezi stromy zahlédla indiánku v jelenicových kalhotách a s dlouhými šedivými copy.

330

„Teda, nikdy se nevzali před Bohem," vysvětloval lovec, „ale Jack se k ní choval jako ke královně." Zasmušile potřásl hlavou. „Ta teď nebude mít snadnej život, dejte na mě, když ji nebude chránit mužský." Pokrčil rameny. „No jo, ale s tím se beztak nedá nic dělat. Její kmen už je skoro na vymření."

Chvilí na sebe mlčky hleděly v tichu zimního lesa, žena z divočiny a žena z města, obě s dlouhými copy a tmavými mandlovými očima. Ticho je na okamžik zahalilo jako nevyslovené zaklínadlo, ale pak se starší z žen odvrátila a zmizela za kmeny.

Angelique vklouzla dlaní do Sethovy ruky a zašeptala: „Chtěla bych se vrátit do Los Angeles a přesvědčit se, zda tam ještě stojí rodinná farma a jestli je babička Angela stále naživu."

„Vyrážíme hned teď, moje láska. A tam si také založíme vlastní farmu, na světle, ve sluneční záři. Už nikdy nebudeme žít v temnotě."

Jaredův políbek si Erica nedokázala vyhnat z hlavy.

Byl tak nečekaný, tak elektrizující, že na okamžik dostala strach, že od něj chytne plamenem a exploduje. A potom omdlela. Lékaři tvrdili, že to bylo pouze vyčerpáním z nedostatku kyslíku, protože v jeskyni zůstala uvězněná příliš dlouho.

Nebyla schopná myslet na nic jiného, a to dokonce ani po tom ohromujícím nález, který učinili toho rána, kdy odklízeli poslední suť po závalu. Ani poté, co otevřela záhadný sáček z nepromokavého plátna a Erica si uvědomila, co vlastně drží v ruce, dokonce i když to odnesla k Jaredovi, jehož se vmžiku zmocnilo obrovské nadšení, i když jí postupně došel plný význam nález - stejně

nedokázala uvažovat o ničem jiném, než jak ji Jared v okamžiku její záchrany políbil.

Policie chytila Charlieho „Kojota" Braddocka a ten se přiznal, že ke vchodu do jeskyně nastražil nálož, aby zamezil dalším vykopávkám. A protože tahle událost vyvolala vášnivě diskuse všech zúčastněných stran -těch, kdo chtěli jeskyni zapečetit, i těch, kdo se zastávali dalšího pokračování archeologického výzkumu, včetně dalších, kteří měli

zájem udělat z jeskyně turistickou atrakci - Erica s Jaredem znásobili své úsilí, aby konečně objevili nejpravděpodobnější potomky nalezené kostry. A váček z nepromokavého plátna, který Erica ráno objevila, jim nabídl nečekané rozuzlení.

Ve váčku se skrýval pergamen, sice plesnivý, ale pořád ještě čitelný. Ukázalo se, že jde o smlouvu ohledně převodu pozemků zvaných ranč Paloma, jehož novým majitelem se stal jistý Navarro. Náčrtek přikreslený ke smlouvě - la cienegas (bažiny), la brea (ropná jezírka), El Camino Viejo (Stará cesta) - zahrnoval část nejlepšího území Los Angeles, které bylo k rozeznání dokonce i dnes. A El Camino Viejo vystřídal od vlády Španělů řadu názvů - Orange Street, Sixth Street, Los Angeles Avenue a Nevada Avenue, až se ustálil dnešní název: Wilshire Boulevard.

Takže teď Erica s Jaredem seděli v městském archivu Los Angeles, kde procházeli matriční záznamy až k roku osmnáct set dvacet sedm, před sebou stoly vrchovatě naložené dokumenty, zprávami, svázanými kronikami, mapami, fotografiemi, disketami a videokazetami. Jared šel po stopách a osudech uvedených nemovitostí a Erica zase pátrala po příjmeních.

Konečně zvedla hlavu, protáhla se a na okamžik se zadívala na Jareda, pohrouženého do starých matrik. Ten polibek byl naléhavý i něžný, a když pootevřela rty, Jared jí zavadil jazykem o jazyk. Byl to zlomek vteřiny, ale obsahoval víc než dlouhé roky vodění se za ruce a zamilovaných pohledů. Jared v ní zažehl oheň, který neuhasínal, takže když se natáhl po kávě, i ten prostý

332

pohyb ji vzrušoval až k nevěře. „Narazil jsi na něco?“ zajímala se.

Jared si promnul šiji a podíval se na ni. Erica by od-přísáhla, že mezi nimi jako v dusnu před bouří skoro viditelně zaskřípěla elektřina. Černé zorničky mu doslova doutnaly. „Pokud jsou ty záznamy kompletní, ranč Palo-ma prodali v roce osmnáct set šedesát šest nově přistěhovanému Američanovi,“ odvětil tónem, který prozradil touhu hovořit o mnohem důvěrnějších věcech, než jsou historické záznamy - či Erica si to tak aspoň představovala, i když ve skutečnosti neměla potuchy, co se mu asi honí hlavou. Po tom prvním impulzivním polibku totiž žádné další důvěrnosti nepřišly.

„Kdy tedy smlouvu pohřbili do jeskyně?“ vyzvíдалa. „Ve stejném roce?“ Vínou výbuchu a následného závalu bylo totiž vyloučeno určit, v jaké vrstvě zmíněná smlouva ležela.

„Možná ano. Ale třeba se někdo snažil tu koupit překazít a namlouval si, že se mu to povede právě zlikvidováním písemného záznamu.“

„Ale proč by ho pohřbívali zrovna v naší jeskyni? Proč v jeskyni Pramatky?“

Jared si zadumaně promnul bradu. „Skoro mám dojem,“ zahučel, „že zahrabáním smlouvy v jeskyni se kdosi snažil aspoň symbolicky vrátit půdu právě Pramatce.“

„Takže to mohl být člověk, který s ní byl nějak spojený, třeba její potomek?“

Mimoděk si navzájem pohlédli do očí, protože je ve stejném zlomku vteřiny napadla tatáž myšlenka. „Pokud je to takhle,“ Erica samým vzrušením až vyskočila, „a pokud najdeme současný potomky té rodiny Navarro-vých, tak je pravděpodobné, že konečně přijdeme i na totožnost naší kostry!“

Jared odstrčil židli od stolu, vstal a znovu si zammul bradu, načež si protáhl paže vysoko nad hlavou. Erica uchváceně sledovala, jak mu pod košili hrají svaly. „Cos tedy našla o těch Navarroových?“ zeptal se, ale musel zmobilizovat všechnu sílu vůle, aby se soustředil na jejich

333

současný úkol. Z hlavy mu pořád nešel ten neuvěřitelný příběh, s nímž se mu Erica svěčila brzy poté, co ji vyhrabali ze zasypané jeskyně.

Jared s ní seděl, dokud se trochu neuklidnila, a ona mu líčila podivuhodnou historku o tom, jak ji jako pětiletou matka opustila, takže od té doby žila výhradně v pěstounských rodinách, dokud ji nespasila cizí advokátka. A právě proto teď tak zarputile bojuje pro záchranu Dámy z Emerald Hills, protože nikdo jiný se o ni v tomhle směru nezajímá.

Konečně pochopil, jaká motivace ji žene vpřed. Podle zákona se o šestnáctiletou Eriku měl údajně postarat stát, a přesto ji jakýmsi zvrhlým systémem výkladu stejně zvrhlých a odlišných zákonů chtěli předhodit trestnímu právu, jež by ji navždycky zadupalo do země. Ta advokátka vlastně udělala jen jedno: viděla osobní stránku celého případu. Eriku nepovažovala za pouhé číslo v soudních spisech, ale za člověka s lidskými právy - a stejně na tom byla i Dáma z Emerald Hills, o níž se údajně rovněž staral stát, ale kterou se chystal co nejrychleji pohřbit, aby navždycky upadla v zapomnění.

Jared litoval, že nemůže poznat Lucy Tylerovou. Když ji soud určil Ericce jako poručníka, našla pro ni dobrou pěstounskou rodinu a pak ji pravidelně navštěvovala. „Stala se pro mě vzorem,“ vysvětlila Erica. „Bůhví, proč se jí zdálo nutný zachránit zrovna mě, ale já se jí toužila odvděčit a ve škole jsem se snažila hlavně kvůli ní. Myslím, že ve skutečnosti jsem trpěla komplexem méněcen-nosti, takže moje odhodlání něco dokázat nepramenilo z důvěry v sebe sama, ale z důvěry v ni. Po maturitě jsem přijala její jméno. Zemřela týden nato, co jsem promovala na univerzitě. Mozkový nádor. Tajila mi to, aby mě nerozptylovala při studiu.“

Teď Erica zamyšleně odpovídala na Jaredovu otázku ohledně rodiny Navarrovy: „Bohužel nic moc.“ Ukázala na silný svazek nadepsaný Původní osídlení Kalifornie. „Stojí tu jen stručná zmínka, že Navarrovi žili na ranči Paloma, ale další informace chybějí. V Kalifornii dnes

334

najdeš tisíce lidí s příjmením Navarra. I kdybychom je obešli všechny, stejně nemáme jistotu, že ti praví se už dávno neodstěhovali na druhý konec světa.“

Jared přikývl. „Hm, ale teď umírám hlady. Dole je stánek s občerstvením. Chceš sendvič s rostbífem, nebo šunkou?“

„S kuřetem,“ požádala. „A k tomu dietní kolu.“ Sledovala pohledem jeho odcházející postavu a žasla nad tím nečekaným obratem svého života. Ze všech mužů, kteří se kdy snažili proniknout za obranný val jejího srdce, že by měl

zvíťezit zrovna Jared Black, její odvěký nepřítel? Co teď? Je snad na tahu ona? Ale kde vzít jistotu, že si tím polibkem vůbec mýnil něco začít? Co když toho teď lituje a mrzí ho, že tak ujel? Budoucnost s nečekanými přísliby i záhadami ji vzrušovala i děsila zároveň.

Honem se vzpomatovala. Jak najít souvislost mezi darovací smlouvou a jeskyní?

Erica se zamyslela nad tou hroznou spoustou práce, která je ještě čeká: archivy novinových výstřižků, matriky se záznamy o narození, úmrtí a sňatcích, pozemkový úřad, archiv daňového úřadu, policejní archivy, kroniky, memoáry, registry, statistiky, seznamy, účetnictví, veřejné vyhlášky, údaje od soudu.

Kde začít?

Nakonec se rozhodla začít u statistik - hlavně proto, aby se přesvědčila, zda mezi roky osmnáct set šedesát pět až osmdesát pět zemřel nějaký Navarro. Posadila se k počítači a vybrala si databázi. Tak staré záznamy byly jen útržkovité, místo řady údajů tam za spoustou jmen stály jen otazníky. Když se Jared vrátil s jídlem a přísedl si, Erica si rozbalila voňavý sendvič a poznamenala: „Třeba by úplně nejjednodušší bylo otisknout v novinách inzerát. Každý, kdo má jakoukoliv informaci o panu Navarrovi či paní Navarrové, kolem roku 1866..."

Jared se smíchem zavrtěl hlavou.

Erica si otevřela kelímek dietní koly. „Mám dojem, jako bych pátrala po pohřešované osobě!"

335

Chvilí mlčky jedli a sledovali přicházející a odcházející lidi - učitele, historiky, spisovatele, zájemce o genealogii vlastních rodin. Najednou si uvědomila, že doslova třeští oči na mladou zrzku, která obsluhu plaše žádala, aby jí pomohla vysledovat stopy rodiny McPhersonovy, jež se do Los Angeles přistěhovala na přelomu století. „Víte, je to má rodina z matčiny strany," dodala mladá žena.

A Erica cítila, jak jí klopýtlo srdce.

Honem odložila sendvič na stůl, vrátila se k počítači, zavřela databázi se statistikou a otevřela seznam nahlášených pohřešovaných osob - bez ohledu na to, zda pátrání po nich skončilo úspěšně či neúspěšně. Zjistila, že jména těchto lidí jsou sestavená do tří seznamů - podle okresu, kde k zmizení osoby došlo, podle data zmizení a podle věku dané osoby. A pak Erica nekonečně dlouho civěla na obrazovku, než si uvědomila, že se jí hlavou pořád dokola honí svatokrádežná a šokující myšlenka: Nahlásil někdo zmizení mé matky?

Svou rodinu se samozřejmě snažila vystopovat už před lety, ale tehdy ještě nebyly k dispozici tak podrobně zpracované počítačové databáze, musela se prohrabávat stohy lejster a matrik, což bylo časově náročné a skoro vždycky beznadějně. Ale teď v náhlém osvětlení Erica nechala plavat Navarrovy a napsala rok „1965", čili rok, kdy se její matka objevila v komunitě hipíků. Doplnila: „žena", „běloška", „těhotná" a „pod třicet let věku". I když se předem bránila zklamání neustálým připomínáním si marnosti takového pokusu, stejně se nemohla dočkat, kdy se na monitoru objeví výsledky. Ale má vůbec nějakou naději? Že matka utekla z domova, aby se přidala k hipíkům, to je přece jenom její tušení! Co když od rodičů odešla po vzájemné dohodě? Možná že nakonec byli dokonce rádi, že se jí zbavili, takže její odchod v žádném případě neměli zájem hlásit.

Když se konečně ukázala řada jmen pohřešovaných dívek, pečlivě šije pročetla. Za jediný rok z domova utekla spousta děvčat a některá byla i těhotná. A kterákoliv z nich mohla být moje matka.

336

Projela seznam ještě jednou a četla ho co nejpozorněji, každé jméno si tiše vyslovila, jako by čekala, že v ní probudí vzpomínky, že jí bude povědomé.

A najednou: Monica Dockstaderová. Sedmáct let. Hnědé vlasy, výška 170 cm, váha 58 kg, ve čtvrtém měsíci těhotenství. Naposledy spatřena na zastávce autobusu v Palm Springs.

Dockstader. Dockstaderová. Hluboko vzadu v paměti se jí rozechvěla strunka. A to datum! Červen. To znamená, že dítě Moniky Dockstaderové se mělo narodit v listopadu. A v listopadu se narodila i Erica.

U hlavního pultu si vyžádala mikrofilmy s novinami z roku pětadesát. Hledání omezila na Los Angeles Times a Herold Examiner. Odesla si je k prohlížečce a roztřesenými prsty do ní zasunula první film.

Netrvalo to ani pět minut.

„Kristepane!"

Jared zvedl hlavu. „Něco jsi našla?"

„Myslím, že jsem našla..." Upřela na něho vytřeštěné oči a hlas jí zněl nepřírozně, jako by to ani nebyla ona. „Svou matku..."

Přistoupil blíž a přes Eričinu záda si zamračeně přečetl novinové titulky v prohlížečce: Dědička datlového krále z Palm Springs zmizela! Policie zahájila pátrání. Odměna za informaci! Pětatřicet let starý článek byl stručný a obsahoval prosbu dívčiniých rodičů, ať se proboha vrátí domů. „V současnosti používá jméno Měsíční paprsek," prozradila policii dívčina matka, paní Kathleen Dockstaderová.

„Měsíční paprsek..." zašeptala Erica. Ten plešoun před třiceti lety oznámil sociální pracovníci: „Říkala si Měsíční paprsek."

„Podle všeho ji nikdo neunesl," ozval se Jared. „Prostě utekla. A případ se těšil takový publicitě z jediného důvodu - ta rodina byla bohatá. Stojí tu, že Dockstaderovi patří k nejstarším a největším pěstitelům a vývozcům datlí v celých Spojených státech. Zajímalo by mě, jestli v tom podnikají dodneška."

337

Erica natáhla ruku a dotkla se monitoru. Vážně jsou ti dva zoufalí lidé ve středním věku její babička a dědeček?

Jared se naklonil níž, aby lépe viděl. „Trefa do černý-ho, Eriko. Koukni se na tu fotku pod článkem. To děvče, Monika Dockstaderová, je tvoje mladší vydání!"

„Říka ti to něco?" vyptával se Jared za volantem svého porsche, když ujížděli k sídlu Dockstaderových.

Erica hleděla na řady důstojných datlových palem, které se před nimi táhly snad po celé míle. Za nimi začínala rzivá poušť lemovaná horskými řetězy, jejichž zasněžené vrcholky se v zapadajícím slunci zbarvily dorůžova. „Neříká, ale já se narodila v komuně na severu a nejspíš jsem tam zůstala až do svých pěti let, než mě přivezli do sanfranciské nemocnice. Od té doby jsem střídala pěstouny, ale tady jsem určitě nikdy nebyla.“

Na internetu si vyhledali informace o Dockstaderově farmě - přes tisíc akrů úrodné půdy v Coachella Valley poblíž Palm Springs. Dokonalé vybavení: balicí linka, restaurace, obchod se suvenýry, zajištěný průvodce pro turisty a možnost ochutnávek zdarma.

Erica zavolala do sídla ještě z archivu, ale dozvěděla se, že paní Dockstaderová si momentálně nedomlouvá žádné schůzky a nebude volná dřív než po návratu ze své šestiměsíční dovolené. Erica kratičce zvažovala nápad, že sekretářce prozradí, kdo je - pro svou dávno ztracenou vnučku by si paní Dockstaderová volno jistě našla - ale nakonec usoudila, že nejlepším řešením bude rozjet se tam osobně. Podobné zprávy se člověk nemá dozvídat po telefonu ani přes sekretářku, a čekat nemohla, protože paní Dockstaderová odjížděla už zítra.

Projeli kolem cedule s oznámením: Založeno roku 1890, minuli parkoviště pro návštěvníky a pokračovali po úzké, kočičími hlavami dlážděné silničce, stíněné korunami statných dubů a vrb. Jared nezastavil vůz ani před cedulí: Soukromý pozemek! Veřejnosti vstup zakázán! Erica zavřela oči a cítila, jak jí srdce buší až v hrdle. Dobře

338

věděla, co na ni čeká na konci silničky - monumentální sídlo z červených cihel, postavené na konci devatenáctého století ve viktoriánském slohu, plné starožitností a rodinné historie, a uvnitř bude sedět Kathleen Dockstaderová, laskavá, babičkovská dvaasedmdesátiletá vdova s artritickými rukama a s vlasy jako sníh. Erica skoro už teď cítila závan levandule a slyšela její usazené doznání: Ano, jsem tvoje babička. A pak bude následovat láskyplné objetí. Cesta skončila kruhovou příjezdovou cestou a duby i vrby ustoupily širokým trávníkům posetým elegantními vodotrysky. Věděl jim dům, který jako by postavili v budoucnosti. Sídlo Dockstaderových bylo napůl z oslnivě bílého mramoru a napůl ze skla, nízká jednopatrová budova s chladnými, čistými obrysy bez jediného zdobného prvku. Trochu jako skleník v botanické zahradě, pomyslela si Erica. Před vchodem parkoval rolls-roy-ce a muž v komornické uniformě nakládal do kufru sadu stejných zavazadel a golfové hole.

Jared zastavil a ohlédl se po Ericě. „Připravená?“

Jsem nervózní. Vděčně ho popadla za ruku. „Díky, žeš jel se mnou.“

„Tohle bych si nenechal ujít za nic na světě!“ prohlásil a stiskl jí dlaň. „Ta paní tě hledá už pětadvacet let a za tvý nalezení dokonce vypsala odměnu.“ Pobaveně se usmál. „Doufám, že má po ruce čichací sůl.“

Erica se zahleděla Jaredovi do očí. Uvědomila si, že jejich šedivý odstín už dávno není pochmurný, ale jiskří radostí a upřímností. „Viš, celý život si lámu hlavu nad jednou věcí... Jestli se moje maminka někdy do té komuny vrátila a zkoušela mě najít? Třeba se ani nedozvěděla, že mě odvezli do nemocnice s tou ženou, která umřela na předávkování drogama. Co když po mně celý ty roky pátrá i ona?“

„A možná se vrátila domů a žije tady,“ doplnil Jared a zadíval se na budovu z kamene a skla, která mezi dokonale pěstěnými stromy a keři připomínala čistěounký model v ateliéru architekta.

339

U předního vchodu je zastavil komorník. „Prosím vás, jdeme v naléhavé věci/4 vyhrkla Erica. „Vyřídíte paní Dockstaderové, že tu jsme kvůli její dceři.“

Komorník je uvedl do vstupní haly s proskleným stropem, kterým dovnitř zářilo bezmračné pouštní nebe, s podlahou lesklou jako sklo a vyvedenou v jemných odstínech barev typických pro venkovní poušť. Čekali skoro třicet minut. Obloha nad stropem se začínala zakalovat a postupně s tím se v místnosti zvolna rozsvěcelo nepřímé osvětlení.

Žena, která se po té nekonečné době objevila, nevypadala ani laskavě, ani babičkovsky. Jsem Kathleen Dockstaderová!“ sdělila stroze Jaredovi. „Co jste mi chtěl říct o dceři?“

Erica nebyla chvíli schopná slova. Sportovně štíhlá a dohněda opálená, v růžových kraťasech a bílé golfové košili, s plavou čupřinou shrnutou za kšiltovku s názvem golfového klubu, Kathleen Dockstaderová vypadala mnohem mladší, než odpovídalo jejímu skutečnému věku.

Rychle se vzpamatovala. „Paní Dockstaderová, já se jmenuju Erica Tylerová a mám důvod věřit, že jsem vaše vnučka.“

Žena se na Eriku vůbec poprvé podívala. Rysy jí zkameněly. Pak se mrazivě otázala: „Proč?“

Erica šíleně toužila po pozvání do pokoje, kde by se mohla posadit a vypít si ledový čaj, který by jí pomohl hýbat jazykem ve vyschlých ústech. Zajímavě paní Dockstaderové vyličila svůj příběh a skončila tím, že v archivu objevila zprávy o pohřešovaných osobách.

„Slečno Tylerová,“ usekla Kathleen netrpělivě, „zrovna se chystám na výpravu po nejlepších golfových hřištích světa. Odlétám už dnes večer a nemám čas na hádanky. Předložte mi nějaký důkaz.“ Natáhla ruku s vrásčitou kůží a vystoupilými žilami, jediným svědectvím svého skutečného stáří. „Rodný list? Dopisy? Fotografie?“

„Nic nemám.“

340

Stará paní se ušklíbila. „Takže zase jen povídačka, na kterou mám skočit.“ Obrátila se k odchodu. „Zdržujete mě.“

„Paní Dockstaderová!“ vyhrkla Erica už s netajeným zoufalstvím, „vzpomínám si, jak jsem se spoustou lidí žila někde v lese. Jsem přesvědčená, že to byla komuna hip-pies. A pak mě odvezli autem do města. Muž za volantem měl dlouhý vlasy a plnovous a vezl mě a nějakou ženutlo nemocnice. Sám se tam ale nezdržel. Prohlásil, že to není jeho manželka a já že nejsem jeho dítě, a že dokonce ani neví, jak se ta žena ve skutečnosti jmenuje. A taky se matně rozpomínám na milou paní, sociální pracovníci. Vyptávala se na jméno, datum narození a tak podobně. Řekla jsem jí, že se jmenuju Erica, ale příjmení že jsem nikdy neměla. Zнала jsem ale svůj datum narození, takže mi vystavili rodný list. Vyptávali se v komuně a já náhodou zaslechla, jak detektiv hlásí výsledek pátrání. Moje matka, která si říkala Měsíční paprsek, prý

odjela s motorkářem a mě nechala u hipíků. Nakonec se o mě postaral stát. Víc nevím a víc vám tedy nepovím." Kathleen se suše usmála. „Myslíte, že mi nedošlo, po čem jdete? Typy jako vy mám v malíčku, chcete zkrátka oškubat bohatou starou vdovu."

„Promiňte, madam," vložil se do hovoru Jared, „ale já bych vás za starou neoznačil."

Probodla ho přísným pohledem. „Nehrajte si na džentlmena, mladíku. Jsem stará a bohatá a bez dědiců, takže logicky představuji ideální terč pro podvodníky a zlatokopy. Nejste první, děvenko, kdo se vydává za moji vnučku. Víc podvodnic se nevydávalo ani za Anastazii Roma-novnu! Příběh o zmizení mé dcery v pětadesátém roce není žádným tajemstvím, stejně jako její tehdejší těhotenství. Dávala jsem inzeráty do novin po celých Spojených státech. Vypsala jsem odměnu. Nestačili byste mrkat, kolik „vnuček" se vynořilo! Musím ale říct, že vaše vyprávěnka o dětství v komunitě hippies je pro mě novinka, ovšem trochu moc melodramatická. A teď už mě jistě omluvíte."

„Ale já nechci peníze. Nepřišla jsem uplatňovat žádný dědický práva. Zajímám se jen o svůj původ, o svoji rodinu. O to, kdo jsem!"

„Mladá dámo, už tolikrát jsem doufala a zase se dočkala jenom zklamání, že mi všechno začalo být jedno. I kdybyste se vytasila se sebelepší pohádkou, tady budete mít vždycky smůlu."

„Ale... Copak nejsem vaší dceři podobná? Před chvílkou, když jste sem vešla, na okamžik jste se zatvářila -"

„Nejste první, komu neušla vlastní podoba s mou dcerou a kdo se to pokusil zneužít. A moje dcera neměla nijak výrazné rysy, byla jen obyčejně hezká, právě jako vy."

„A kdo byl můj otec?"

Aristokratické obočí se vyklenulo do oblouku. Jak to mám vědět?"

„Přesněji řečeno, s kým otěhotněla vaše dcera?"

Kathleen podrážděně sykla. „Trvám na tom, abyste okamžitě odešli!"

„Paní Dockstaderová, trpěla moje matka záchvatovými bolestmi hlavy na způsob migrény, při kterých měla různé vidiny a slyšela různé hlasy? Nebo jimi snad trpíte i vy sama?"

Kathleen přistoupila ke dveřím a stiskla tlačítko na panelu interkomu. „Ochranko, mohla bys sem okamžitě přijít? Máme hosty, které je třeba vyprovodit až za hranice pozemku." Bez ohlednutí vypochoďovala ven.

„Paní Dockstaderová!" rozběhla se za ní Erica, „vězte mi, že jsem vám říkala čistou pravdu -" Zarazila se.

Na protější stěně obývacího pokoje, zařízeného bílými koberci i bílým nábytkem, viselo nad krbem z bílého mramoru obrovské plátno se dvěma planoucimi slunci -jedno oslnivě rudé, druhé oslepujivě žluté.

Jared stiskl Eričin loket a tiše ji upozornil: „Radši vypadneme, než nás dají zatknout." Vtom si všiml plátna a vytřeštil oči. „Kristepane!" vydechl, „to je přece freska z jeskyně!"

Erica se rozhlížela po Kathleen Dockstaderové, ale stará žena mezitím zmizela. Vzápětí do pokoje vpadl

342

mohutný muž v kožené bundě a s odznakem: Ochranná služba Dockstader. Erica s Jaredem mlčky vyšli z domu, chvatně nasedli do porsche a tryskem se hnali příjezdovou cestou směrem k hlavní silnici.

Teprve když se na dálnici zařadili do proudu vozidel, Jared odlepil oči od řízení a podíval se na Eriku. Prkenně civěla kupředu a oči jí přetékaly třpytivými slzami. Nejradši by zastavil, vzal ji do náruče a políbil stejně vášnivě, jako když ji vytáhl z jeskyně, nejradši by na místě obrátil vůz, vrátil se k paní Dockstaderové a rázně ji vysvětlil, že je bezcitná mrcha. Kvůli Ericě by klidně bojoval i s draky.

„Zvládáš to?" zeptal se místo toho.

Beze slova a s křečovitě stisknutými rty přikývla.

Když se zastavili na červenou, Jared se ohlédl doprava - kde se v sytém umělém osvětlení, v němž vybledaly i hvězdy, koupala golfová hřiště a luxusní letoviska -a potom kupředu, kde se proudy aut řítily mezi bloky restaurací, obchodů, čerpacích stanic a blikajících semaforů. Nakonec se podíval doleva, kde silnice stoupala do příkrého horského úbočí, zarostlého houštím, plného balvanů a planých květů. Když naskočila zelená, beze slova odbočil vlevo a Erica nic nenamítala.

Než dorazili k vrcholku hřebene, hustě zarostlého borovicemi, na nebi vyšly všechny hvězdy a od obzoru stoupal měsíc. Vládlo tam nádherné lesní ticho. Erica od odjezdu ze sídla Dockstaderových nepronесla ani slovo a mlčela i poté, co Jared zastavil vůz na okraji lesa a zhasl reflektory Hvězdy jako by naráz zjasněly a obloha se zdála blíž. Noční vzduch byl štiplavě svěží.

Jared se obrátil k Ericě a vyčkával.

Je to moje babička!" prohlásila Erica tiše po chvíli váhání. „A moc dobře to ví!" Natočila k němu smrtelně bledý obličej.

„Viděls přece, jak se zatvářila, sotva mě uviděla? Poznala mě. A proč mě přesto vyhnala, když předtím nelitovala té spousty peněz a námahy, aby mě našla?" Erica sklopila hlavu. „V tom registru pohřešovaných osob stojí, že Monika byla čtyři měsíce těhotná, takže

343

dítě se mělo narodit v listopadu pětadesátého roku. A já se narodila v listopadu pětadesátého roku! Tak proč mě babička zapudila?"

„To víš, do druhého člověk nikdy nevidí." Jared si položil paži na opěradlo spolujezdce, takže se konečky prstů dotýkal Eričiny vlasů. Lesní temnota je halila do důvěrného objetí a nabízela jim lákavé soukromí -nebo příležitost svěřit všechno, co skrývají na dně srdce. „Po Netsuyině smrti jsem utekl před světem," přiznal se Jared stísněně. „Objevíli mě mošti biologové, a když mě dopravili domů, můj otec mi neřekl nic jiného, než že jsem rodině udělal ostudu. Později se sice omluvil a snažil se to odvolat, ale to víš, slova se jen těžko vezmou zpátky. Od té doby to mezi námi neklape."

Pohládl ji po kudmce na šiji. Erica se zachvěla. Noc temněla a hvězdy jiskřily pořád víc, jako by v korunách stromů svítěly zlaté oči. Poblíž zahoukala sova - osamělý, teskný nářek. „Když jsem byl ještě na střední škole,"

pokračoval Jared, „toužil jsem se stát architektem, ale otec ze mě chtěl mít právníka, takže jsem šel na práva. Odjakživa jsem si ho vážil, ale ve chvíli, kdy mi vyčetl, že jsem zostudil rodinu, viděl jsem v něm úplného cizince, člověka, který mi nebyl sympatický. A taky jsem věřil, že mu v životě nedokážu odpustit. Jenže teď..." S povzdechem se zadíval mezi stromy. „Když jsem si vyslechl tvůj příběh a uviděl reakci paní Dockstaderových, najednou jsem si uvědomil, že rodiče a prarodiče a zkrátka všichni příbuzní jsou prostě jen lidi a nemůžou být dokonalí. Dopřej jí čas, Eriko. Však víš, že o tom bude přemýšlet."

Po dlouhém mlčení na něho upřela oči, které se podobaly zlatým bodům na noční obloze. „Ale ta malba! Jared, tohle byla ta vidina, která mě ve snech pronásledovala už od dětství!"

Jared se nechápavě zamračil. „O čem to mluvíš?" Erica otevřela dveře vozu, vystoupila a Jared ji napodobil. Z téhle výšky viděli hluboko do údolí, které se před nimi rozkládalo jako černé moře třpytící se hvězdnými

344

odlesky. Chvilí vdechovali studený horský vzduch, vůni borovic a mokrého jílů. Potom Erica pomalu vykročila po lesní stezce, ozářené měsícem.

Jared se k ní připojil. Začala vysvětlovat. „Ta malba v jeskyni - zdávalo se mi o ní od dětství. Když jsem ji zahlédla ve zpravodajství, začala jsem Sama otravovat, aby mi dovolil dělat na těch vykopávkách. Vyvolala jsem v něm dojem, že jsem zoufalstvím bez sebe kvůli ostudě nad fiaskem s Chadwickovým lodním vrakem a že si toužím vylepšit reputaci. To ale nebyl hlavní důvod, protože právě tenhle obraz jsem ve snu vídala po celý svůj život. Doufala jsem, že v jeskyni najdu nějaké vysvětlení. A místo toho jsem narazila jen na další záhadu."

Došli k potoku, který zurčel a šeptal, aby se svěroval s tajnostmi. Erica se zachvěla a Jared si sundal bundu a přehodil ji Ericě přes ramena. „Proč ses paní Docksta-derovy vyptávala na to bolení hlavy?"

„Protože mě ty záchvaty migrény trápí, kam až mi sahá paměť. Vlastně to není normální migréna, ale strašně silné křeče v hlavě. Všichni učitelé mě odjakživa podezírali, že hraju divadýlko, abych na sebe upoutala pozornost nebo se vyhnula písemce. Nakonec mě jedna školní sestra vzala vážně a zařídila mi vyšetření v nemocnici. Jenže zdravotní pojištění za mě hradil stát, takže doktor se nenamáhal s ničím složitějším, než byla prohlídka uší a nakouknutí do krku. Poprask vypuknul až na vysoký škole, protože jsem se jednou složila přímo na přednášce. Protáhli mě všemožnými testy a tak, neurologií, psychiatrií. Na příčinu těch bolestí nepřišli, ale nejvíce je máty ty vizuální a sluchové jevy, které záchvaty většinou doprovázejí."

Potok spadl v nízkém vodopádu hlouběji do podrostu a měsíc všechny balvany, vodu i rákosí zaléval stříbřitou září, jako by ze světa zmizely všechny barvy a zůstaly jen stíny příznaků. Jaký jevy?" naléhal Jared, který si všiml, že ve svitu měsíce Eričina snědá pleť připomíná stříbřitou slonovinu.

„Prostě jsem měla vidiny. A občas jsem slyšela i hlasy."

345

„Proč jsi mi o těch snech neřekla?" „Bála jsem se, že by ses mi smál." „Ale nesměju se." Pohlédli si do očí. „Nesměješ." „A co je to za vidiny?"

Erica si přešla dlaněmi překřížených rukou po pažích. „První záchvat, na který si vzpomínám, začal třeskutou bolestí hlavy. Nevím, jestli jsem usnula nebo omdlela, ale zčistajasna jsem ve školní třídě uviděla tisíce motýlů, nádherných, pestrých. Třepetali se jeden přes druhého. A když jsem se ve školní ošetřovně probrala, moje první otázka zněla: „Kde jsou ti motýli? Jaký motýli?" divila se školní sestra. A právě proto mě nikdo neadoptoval. O nemocný dítě neměli zájem."

Erica klouzala pátravým pohledem přes blízké vrcholky hor, které stínily hvězdy, jako by tam někoho hledala. „Prošla jsem si typickým obdobím, kdy jsem měla pořád sbaleno, abych byla připravená, až si naši pro mě přijedou. Kdykoliv mě přesouvali do jiný pěstounský rodiny, volala jsem sociální pracovníci, aby nezapomněla dát mamince mou novou adresu. Občas jsem na odbor sociální péče telefonovala dokonce jen tak, čistě se přeptat, jestli se po mně nesháněla matka. Ale nikdy se ani neukázala." Erica tiše sykla. „Prostě o mě nestála." Jared ji uchopil za loket. „To nemůžeš vědět." „Tak proč utekla s tím motorkářem?" „Tuhle verzi jsi zaslechla od člověka, který ji sám jenom někde slyšel. Možná že si vyjela jen na víkend. Možná se pro tebe chtěla vrátit, ale něco se stalo. Eriko, vždyť ty nemáš potuchy, co tvou matku doopravdy potkalo."

Erica jen hořce vrtěla hlavou. Pak si klekla na břeh potoka a smočila si dlaň v ledovém proudu. Jared se rozhlížel kolem sebe a snažil se rozpomenout, co četl o divokých pumách zdejších hor. Uvědomil si, že od auta se vzdálili jen kousek cesty, ale mezi kmeny stromů nedohlédl na vůz ani na světla Palm Springs. Sledoval, jak Erica pije průzračnou horskou vodu, a když se zvedla

346

a uhladila si sukni, řekl: „Ale to není všechno, vid'?" Ještě mi něco tajíš."

Erica potřásla hlavou, ale do očí se mu nepodívala.

„Eriko, když jsi byla uvězněná v jeskyni, málem jsem přišel o rozum! Neměl jsem potuchy, jestli jsi naživu nebo ne, a vůbec poprvý od chvíle, co umřela Netsuya, jsem si přiznal, že mi na někom záleží. Hádám, že to začalo, když jsi stála proti Charliemu Braddockovi s tím tomahawkem. Měla jsi koktejly a střevíčky na podpatku a přitom ses rozpráhovala sekerou na toho obra! A pak na tom tajném Samově jednání v Century City se mi taky moc líbilo, jak ses postavila jemu i všem ostatním, jak jsi bojovala za práva ženy, která zemřela už před dvěma tisíci lety. Jsi rozená bojovnice, Eriko. A díky tobě jsem si uvědomil, že před Netsuyinou smrtí jsem taky býval bojovník."

Erica se odvrátila a popošla pár kroků. Náhle ve svitu měsíce spatřila zvláštní petroglyfy vyryté do balvanu.

Symbolicky načrtnuté lidské postavy s luky a šípy, které lovily mohutná zvířata. Konečky prstů pohládala jejich obrysy a povzdechla si: Je to hrozně starý." Pak k němu obrátila usazené oči. „Všechno, čím se zabývám, je starý a mrtvý. A já bych chtěla život, Jared!"

Uchopil ji za ramena. „Tak se mi svěř. Pověz mi, cos mi zatajila.“

Erica se tiše rozplakala. Jared, neopustila mě matka právě kvůli tý nemoci?“

Jared se zatvářil ohromeně. „Panebože, vážně tomu věříš?“

„No, přece mívám ty záchvaty s bolením hlavy. Péče o mě nebyla jednoduchá. To proto mě nikdo neadoptoval! Jedna rodina si mě zkusila nechat - Gordonovi. Oba byli moc milí a fakt se snažili, ale paní Gordonová se nedokázala vyrovnat s tím, že ty záchvaty bolestí a mdloby mě můžou potkat vlastně kdekoliv, takže mě nakonec vrátili sociálce.“

„Eriko, těžko se můžeš obviňovat z toho, že tě matka opustila. Bylas přece maličká. Proboha, tak proto ses nikdy neprovdala, proto nemáš vážnou známost? Jen

347

kvůli těm bolestem hlavy a omdlávání? Vždyť za ty dlouhý týdny, co pracujeme na vykopávkách, jsem si ničeho nevšiml.“

„Dávám si velký pozor,“ přiznala a teď už se jí slzy řinu-ly po tvářích nepřetržitým proudem. „Příznaky odhadnu předem. Jakmile ucítím zvláštní napětí v šíji nebo zaslechnu hučení, je mi jasný, že se blíží další záchvat, takže jsem si pokaždý rychle zalezla do stanu a o samotě počkala, až to přejde. Přece nemůžu po nikom chtít, aby se staral o nemocného člověka! A taky mám strach pořídit si děti, protože ty záchvaty můžou být dědičný.“

Já bych se o tebe rád postaral.“ Prudce ji k sobě přivinul a pevně políbil. Erica ho objala kolem krku a zoufale se k němu přitiskla.

Jared se po chvilce odtáhl a usmál se: „Eriko, vždycky jsem všim jen tak proplouval. Za jeskyni na Emerald Hills jsi bojovala srdcem, ale já ne. Nemáš tušení, jak jsem tě obdivoval už před čtyřmi lety, když jsme se utkali nad případem Reddman. A obdivoval jsem tě i loni, při tom průšvihy s Chadwickem. Tys přece nezavinila, že jeho vrak byl podvrh. Měla jsi určit jenom pravost keramiky, což jsi zvládla skvěle, protože keramika byla pravá. A potom ses zachovala fantasticky odvážně, protože jsi v sobě našla sílu k veřejný omluvě. Jenže já od Netsuyiny smrti nehnul prstem. Schoval jsem se za masku a plácal jen tak naprázdno. Pomohla jsi mi vrátit se do života a znovu se naučit bojovat.“

Uchopil její obličej do dlaní. „Ani ve snu by mě nenapadlo, že ještě někdy budu milovat. A vidíš, teď mám svou moudrou a silnou bojovnici.“

Opět ji políbil, tentokrát pomaleji a něžněji, ale polibek náhle získal na naléhavosti. Oba ovládla vášně a touha. Jared položil Eriku do chladné voňavé trávy. Vysoko nad nimi se třpytily hvězdy, jako by se zrodily právě teď.

348

ANGELA

1866 N.L.

Pronásledovaly ji přízraky.

Nejen pouze přízraky lidí, ale i přízraky vzpomínek a minulých let, přízraky stromů a západů slunce, lásky a smutku, slov pronesených ve zlosti i v temnotě. Dokonce i Angela sama patřila k přízrakům, které ji strašily dnešního rána, v den jejích devadesátých narozenin, nedaly jí pokoje, šeptaly jí o pradávných časech.

Po celý den zvolna procházela haciendou, která přežila přes osm desetiletí záplavy, požáry i zemětřesení a stala se tak nejstarším domem v Los Angeles. Angela si poprvé po pětáosmdesáti letech vybavovala řadu věcí ze svého nejtěplejšího dětství, protože si nevzpomínala na nic, co předcházelo jejím šestým narozeninám v tomhle domě. Vlasy jí sice zbělely jako sníh, který v zimě ležel na vrcholcích hor San Gabriel, ale záda měla dosud vzpřímená, chodila bez hole a myšlenky měla jasné jako sklo. Když se však probudila ráno v den svých devadesátých narozenin, hlava ji překypovala matoucimi a dávno zapomenutými vzpomínkami.

Ležela v posteli, sledovala nově zrozenou zář vycházejícího slunce a připomínky událostí starých desítky let jí vířily hlavou jako kaleidoskop zvuků a barev. I když si to neuměla vysvětlit, najednou si vybavila indiánky při tkaní košíků a uvědomila si, že ty vetkané vzory vyprávějí příběh. A pak slyšela sama sebe, jak se v osmi letech vyptává doni Luisy:

„Maminko, proč naše osada dostala jméno

349

po andělích?“ A Luisa vysvětlila: „Protože je vybudovaná na posvátné půdě. Jaký jiný důvod by to mohlo mít?“

Napadaly ji historky o Taškáři Kojotovi a Praotci Želváko-vi, který vyvolává zemětřesení. A tu si Angela vzpomněla na teplé odpoledne před bezpočtem let, kdy guvernér Neve zakládal nové náměstí a všichni přítomní dostali maličký plechový křížek. A ona tam stála s rodiči... Nebo pouze s maminkou? Kolonistů z Mexika bylo tehdy, před pětáosmdesáti lety, jenom čtyřiačtyřicet. Taková hrstka lidí... Zamračila se. Ale ne, stála tam spousta dalších, kus stranou od centra dění, němí diváci s neproniknutelným výrazem. Indiáni. Před lety jich tu žily tisíce. Kolik jich zbývá? Jen pár set.

A pak tu ve vzpomínkách bylo prázdné místo, jako by jí z paměti něco vypadlo.

Když se s pomocí své služebné umyla a oblékla, vypila svou ranní čokoládu a v duchu odřikala první ze svých dnešních modliteb, zamířila rovnou do kuchyně. Usoudila, že to cosí, nač zapomněla, se týká některého bodu z dnešní hostiny.

Jelikož Angelina početná rodina představovala pestrou směsici Španělů, Mexičanů a Američanů, bylo třeba vzít v úvahu všechny možné chutě. Spolu s tortilami, tama-lami a fazolemi se mělo servírovat mořské ovoce po Španělsku a americký biftek. Obrovská kuchyně se třemi monumentálními troubami, rozlehlými stoly a hlubokými krby už vřela ruchem. Indiánky tu vařily, klevetily, vzduchem se šířily exotické vůně a poletovala rozverná slůvka. Angela tu a tam chvíli postála a nakoukla do hrnce s dušeným masem na zelenině či polévkou.

V kuchyni všechno klapalo. Že by tedy zapomněla něco dojednat s hudebníky nebo tanečníky? Nebo někoho omylem nepozvala? A je v domě dost židlí, talířů, zahradních luceren? Angela totiž trvala na tom, že na přípravu oslavy bude dohlížet osobně.

Zastavila se u okna a vyhlédla na zvlněné horské hřebeny, zahalené jemným oparem. Jaro i se záplavami už minuly, vrcholilo léto, jinak období kouře. Brzy přivanou

350

pouštní větry a jako každoročně vyčistí vzduch, protože kouř odvanou nad moře. Bude následovat období vypalování, kdy na horských úbočích zuřivé požáry spálí hustý podrost. V zákonitosti těchto pravidelných období a jejich předvídatelnosti se skrývala obrovská útěcha a pocit bezpečí. Jen občas se země zachvěla, aby zdejší obyvatelům připomněla jejich smrtelnost.

Angela pokračovala v obchůzce domem. Zastavila se v ložnici, která před šestatřiceti lety patřila Marině. Právě na tomhle lůžku se osmnáctiletá dívka s pláčem přiznala ke své lásce k Američanovi. Angela od té doby o dceři slůvkem neslyšela, ale neuplynul jediný den, aby za obzor neposlala vzpomínku a v duchu se nepomodlila k Blahoslavené Panně, aby Marinu ochránila.

V chodbě došla k sadě čtyř čalouněných starožitných křesel, jež si do Kalifornie kdysi dovezla doña Luisa. Brokát byl prodřený a vyrudlý a vyřezávané nohy a opěrky měly šrámy a odřeniny od útoků neposedných vnoučat a pravnoučat. Křesla se měla stát svatebním darem pro Marinu, ale po jejím útěku zůstala v domě.

Angela přešla prsty po dřevě. Dorazila jsem z Mexika stejně jako křesla, pomyslela si, ale proč si vůbec nevzpomínám na cestu?

Z myšlenek ji vyrušily hlasy. Dva dospělí vnuci si vykládali: „Od toho sucha to není s dobyt看 žádná sláva.“ A ta slova odstartovala další vzpomínku. Dobytek. Pětiletá Angela sleduje cizince se stádem mohutných, děsivých zvířat. Na tomhle světadíle nebyl dobytek doma, dopravili ho sem přes oceán. Proto tak snadno hynul.

„A kapitán Hancock zjistil, že na pozemku mu prosakuje ropa, takže na polích nemůže sít ani pást. Nejsme od něho tak daleko, aby se nám to taky nemohlo stát. Možná bychom měli přemluvit babičku, že raně je třeba prodat, dokud je půda ještě v pořádku.“

„Ostatně, prodávají všichni. Pocovi a Estradovi už rozprodali většinu pozemků Američanům a Angličanům. Bylo by rozumné udělat totéž.“

Oba muže doprovázely ženy v širokých a rozevlátých krinolínách. Angela odmítala nosit obruč, spokojila se s vrstvy spodniček. A šňěrovačku zavrhl už před patnácti lety. Říkala si, že ženská móda dnes pořád víc připomíná mučení. Ale na vnuky a jejich ženy se láskyplně usmála. Byla ráda, že rodina je opět pohromadě.

Navarro samozřejmě chyběl, zemřel před dvaceti lety, přesně šestnáct let poté, co ho Angela bodla nůžkami. O tom útoku kromě Carlotty nevěděl nikdo. Té noci, když Angela zjistila, že manžel pořád ještě žije, přivolala lékaře, který ránu zašil a obvázal, načež Angele pomohl uložit manžela do postele. Lékař dostal zapláceno za mlčení, a sám Navarro po probrání z mdloby přikázal manželce a nejstarší dceři, ať celý incident zachovají v tajnosti, protože pro něho byl příliš ponižující.

A chyběla i Marina.

Šest měsíců po svém útěku poslala Marina Carlottě dopis se zprávou, že je v bezpečí. Carlotta sestře odepsala, že otec zranění přežil, a tak by se nikdy neměla vracet domů, protože by ji za útěk s Američanem zaručeně zabil. Od té doby se Carlottě sestra neozvala. Když Navarro před dvaceti lety zemřel, rodina neměla potuchy, kam Marině vzkázat, že v návštěvě domova jí už nic nebrání. Dokonce netušili ani to, zda je vůbec naživu.

„Přišli jsme si tě odvést kvůli společné fotografii, babičko,“ oznámili Angele vnuci a každý ji uchopil za jeden křehký loket jako čestný doprovod. „Fotograf vzkazuje, že zrovna teď je nejlepší světlo, víš? Nesmíme to propást.“

Ale Angela si za nic na světě nedokázala vybavit, na co to vlastně zapomněla.

Angeliných devět dětí zplodilo víc než třicet vnoučat, a ti jí pořídili tolik pravnoučat, že už je ani nespočítala. Všechna nepřežila a samozřejmě že nežily ani některé z jejich dětí. Carlotta zemřela už před lety v Mexiku, ale Angelique a její americký manžel Seth, který si na severu narážoval zlato a sem se přesunul, aby založil citrusové

352

plantáže, tady byli i s houfem svých dětí. Navzdory přítomnosti své velké početné rodiny, kterou Angela v duchu tajně označovala za svůj „malý kmen“, se jí však nepřestalo stýskat po Marině.

Možná to byla ta chybějící vzpomínka. Marina.

Fotograf usadil Angelu do mohutného, ozdobně vyřezávaného křesla, jež připomínalo trůn, a kolem ní nastavěl všechny přítomné děti, vnoučata a pravnoučata. Stará paní byla oblečená do střizlivých černých šatů s límečkem a manžetami z bílé krajky a malým krajkovým závojičkem, přišpendleným ke kloboučku. Fotograf nepřestával všechny rovnat a přeskupovat, aby se mu celá rodina vešla na jediný snímek. Děti se však vrtěly, miminka plakala a dospělí proklínali vedro.

Uprostřed toho zmatku a křiku a přecházení a přese-dání se Angela náhle číhavě napjala. V očích se jí objevil prazvláštní výraz.

Nejdřív si nikdo nevšiml, že Angela se zvedla z křesla, ale když zamířila pryč a fotograf namítl: „Pardon, madam, ale zrovna bez vás to nepůjde,“ Angelique se za ní okamžitě rozběhla.

„Babičko? Není ti špatně?“

Angela se zastavila na konci zahrady u nízké kamenné zídky a nehybně sledovala cestu. Ostatní členové rodiny se k ní postupně připojili, chvílku ji přemlouvali a doráželi, ale posléze umkli, protože si všimli jejího zvláštního pohledu.

Angela se pousmála a šeptem pronesla jediné slovo: „Marina.“

A v následující vteřině užaslý dav spatřil ze vzdálené zátáčky vyjíždět vozy, na kterých se vezli lidé a hromady zavazadel. Na kozlíku prvního vozu seděl jednoruký muž s žlutobílými vlasy a bílým plnovousem. Po boku měl hezkou ženu středního věku, oblečenou ve staro-módních šatech a klobouku. Na druhém voze jel mladší muž s ženou a dvěma dětmi. Poslední, třetí vůz kočíroval dospívající chlapec.

„Dios mío!" vykřikl jeden z Angeliných synů, šedesátník, který jako by Navarrovi z oka vypadl, ovšem
353

povahou byl jeho pravý opak. „Mamá! Je to Marina! Vrátila se!"

Všichni se rozběhli hostům vstříc, jen Angélique zůstala s Angelou u zahradní zdi. Objala ji kolem ramen a cítila, jak se stařenka chvěje rozčilením. Na svraskavých tvářích se třeptaly slzy. „Tetička Marina!" šeptala Angélique nevěřicně. Marinu si osobně pamatoval jen málokdo z přítomných, ale přesto všichni cítili nezapomenutelné kouzlo okamžiku. Konečně vůz zastavil u zahradní zidky a Marina seskočila. Chvilí zůstala stát a mlčky hleděla na matku, aby se jí pak vrhla do náruče, jako by se rozloučily teprve včera, a nikoliv před šestatřiceti lety.

Příznaky se vrátily. Šeptaly, provokovaly a připomínaly jí věci z dávné minulosti. Otevřeným oknem viděla Angela na měsíc. Blížila se půlnoc.

Ležela v posteli s nebesy, kde porodila všechny své děti, a přemýšlela o právě prožitém dni plném zážitků. Hostina, hudba, tanec. Popřát jí přišli všichni přátelé, španělští rančeři, mexičtí řemeslníci, angloameričtí přistěhovalci, dokonce se ukázal i sám starosta Los Angeles a od guvernéra přišel ze Sacramenta telegram. A vrátila se Marina! Takový den by uspokojil každého. Bohužel, ta prázdná skvrna v hlavě přetrvávala a od samého rána se nevyplnila.

A tu v tichu a temnotě si začala pronikavě uvědomovat, že nejde ani tak o vzpomínku jako o cosi, co musí udělat. Ale o co jde?

Vstala z postele a po hmatu našla pantofle. Usmála se na hromadu narozeninových dáreků. Největší radost jí udělala růžová aztécká soška od Angélique a akvarely, které Daniel namaloval v Číně. Když ho politovala, že při loupežném přepadení přišel o paži, Daniel se usmál: „Zaplaťbůh mi zbyla ta, kterou maluju!"

Přehodila přes sebe šál, růžovou figurku bohyně strčila do kapsy, aby jí při jejím posláním přinesla štěstí, vzala
354

svíčku a prošla chodbou kolem řady zavřených dveří, kde spala rodina, a zastavila se u poslední místnosti.

Byla to její pracovna s knihovnami až ke stropu, obrovitým křemem a velkým psacím stolem, kde na vyřízení čekala hromada pošty. I když se Angele zhoršil zrak a psaní dopisů za ni musela vyřizovat sekretářka, každý den sedávala u stolu a pročetla účetní knihy, potvrzení a smlouvy.

Kdysi zde mívával svou svatyni moci Navarro, přijímal tu významné hosty a choval se jako král, tady káral děti, povyšoval podřízené, podepisoval smlouvy, pomáhal přátelům a ničil nepřátele. Za celé roky své vlády Angele jedinkrát nedovolil třeba jen překročit práh.

Vzpomněla si, jak jednou večer zašla za Navarrem, který se v posteli zotavoval po bodném zranění. Ztratil spoustu krve a následná infekce ho upoutala na lůžko na dlouhé týdny, takže vlády nad hospodářstvím se dočasně ujala Angela. A toho večera se u něho zastavila, chvíli se dívala na jeho bezmocné tělo, načež mu oznámila: „Tyhle pozemky jsou moje. Kašlu na to, co budeš dělat po uzdravení, ale už nikdy nebudeš spravovat ranč Paloma. A jestli se ještě jednou dotkneš mě nebo některého z našich dětí, bodnu tě tak, abys to už nepřežil." A skutečně, když se Navarro chtěl časem vrátit ke své práci, našel v pracovně za svým psacím stolem sedět Angelu. Chvilí se mlčky měřili pohledem, načež se Navarro obrátil na podpatku a tiše odešel. Už nikdy do knihovny nevstoupil.

Ted' odemkla zásuvku a vytáhla váček z nepromokavého plátna, načež tiše došla k ložnici Mariny a jejího Daniela.

Tichounce zaklepala na dveře, protože věděla, že muži mají tvrdý spánek, zatímco Marina se probudí. Přitom přemítala nad dceřiným neuvěřitelným osudem, o němž se dozvěděla až dnes. Po deseti letech a čtyřech porodech v Bostonu odjel Daniel i s rodinou jako misionář do Číny, odkud nebylo možné navázat styky s rodinou ani poté, co Marina usoudila, že otec je buď už po smrti, nebo stářím zesláblý. Nu a před rokem Danielova mise skončila a spolu s Marinou se rozhodli vrátit domů.

355

Dopis radši neposílala, protože netušila, zda je matka dosud naživu či zda ranč dnes ještě patří rodině Navarro-vých. Ale... Dorazili zrovna na matčiny narozeniny!

Angela to považovala za znamení. Ano, na její poslední pout' ji má doprovodit právě Marina!

„Obleč se," požádala dceru.

„Ted'?"

„Ano. Dám zapráhnout bryčku."

„Matko, vážně to nepočká do rána?"

Angela prohlásila: „Noc je teplá a něco mi naléhavě napovídá, že tu věc musím vyřídit okamžitě. Zajdu ještě pro Angélique."

Všechny tři ženy, buclatá Angélique v široké krino-líně, hubená Marina v prostých staromódních šatech a křehká Angela se jen taktak vešly na jediné sedadlo bryčky.

Kočí, který na ranči sloužil už léta a své paní plně důvěřoval, se půlnoční výpravě vůbec nedivil. Ostatně, Marina a Angélique se sice netvářily zrovna nadšeně, ale věděly, že v případě odmítnutí by tvrdohlavá Angela jela sama.

„Neměl by nás doprovodit Seth s Danielem?"

Angela zavrtěla hlavou. Tohle je ženská záležitost.

„Ale v noci to může být nebezpečné!" starala se Marina.

„Ne, nic se nám nestane."

Jak to můžeš vědět?"

Angela neodpověděla. Mlčky zamířili směrem k horám. Cestou projížděli přes město, nad nímž se vznášel puch z otevřených stok, odkud z domů stékaly splašky dřevěným potrubím. Ulice byly osvětlené jen lucernami, ale proslýchalo se, že je v plánu plynové osvětlení. Saloony byly ještě otevřené a ven znělo brnkání pian. Zdálo se, že stělna a na dřevěném chodníku se rvali dva opilci.

Na rozích chrápali opilí indiáni, další vrávorali v ulicích. Nesnášeli bělošský alkohol. Španělské názvy ulic
356

a míst ustupovaly anglickým názvům, protože stále více Američanů tady vlastnilo stále větší majetek.

Po nějaké době to Marina nevydržela. „Matko, proč to děláme?“

Angela nevěděla, ale musela se dostat do hor.

Nechali město za sebou a dorazili k misi, která svými vysokými úzkými okny připomínala spíše pevnost. Budovy však byly rozpadlé a zanedbané, protože nový guvernér zrušil systém misí. A Angela si náhle matně vybavila zahradu, ve které pracovaly indiánky a přitom si tiše broukaly. A jedna z nich byla nemocná, kašlala, a pak jela s Angelou na oslíku do hor -

Angela lapla po dechu. Náhle věděla. Vědomí toho, co pětasedmdesát let nosila uvězněno v srdci, se nečekaně prodralo napovrch a vzlétlo na svobodu jako pták.

Tady jsem se narodila. Ne v Mexiku, jak mi tvrdila matka. Či spíše, jak mi tvrdila Luisa. Protože Luisa nebyla moje pravá matka.

A konečně pochopila, proč už od rána měla myšlenky plné vzpomínek na své dětství. Možná že ve chvíli, kdy se blížíme ke konci, se vlastně blížíme na začátek.

Navíc jasně pochopila, co ji tak pronásledovalo celý den - pocit, že cosi nedodělala, že nesplnila svou poslední povinnost. Konečně věděla, proč vlastně podniká tu půlnoční jízdu přes celé Los Angeles.

Jela dát sbohem.

Pod úpatím hor už bylo cítit vůni moře. Věděly, že právě jedou přes pozemky ranče patřícího rodině Sepúlvedo-vých.

Tmou se k nim neslo cinkání zvonků pasoucích se ovčích stád.

U kaňonu si Angela všimla balvanů s petroglyfy, ale na jejich význam si nevzpomínala. Tušila, že tu byla jako malé dítě, že jí někdo slíbil naučit pověsti. Ale nakonec se je nenaučila, nechápala význam jeskyně ani malby. Netušila, kde se v ní bere pocit, že to kdysi bývalo nesmírně důležité místo. Jasně si pamatovala jen jedno - jak sem zajela o své svatební noci a uřízla si tu cop.

357

Marina s Angelique ji doprovodily nahoru do jeskyně. Marina ještě nezapomněla, že při svém útěku právě tady čekala na Daniela.

V jeskyni byl chlad a páchla tam staletá plíseň. Lucerna z vozu ozařovala podivnou malbu i vytesaný nápis: La Pri-mera Madre. Všechny tři nad nádherou namalovaných sluncí okouzleně vydechly.

Angela dceru a vnučku požádala, ať mlčí, a posadila se na podlahu. Lucerna házela, ženám do obličeje zvláště přizračný svit.

Angela až v kostech a krvi pocítila, že tohle je ten chybějící článek její paměti. Zavřela oči. Maminko, jsi tady? A vmžiku vytušila její vřelou a láskyplnou přítomnost. Po celý život v sobě nosila malé prázdno, takže si nikdy nemohla připadat celá, pořád hledala, i když nevěděla co. Teď to pochopila: svůj původ.

A konečně jí bylo jasné, proč přišla zrovna sem a proč přinesla váček z nepromokavého plátna. Smlouva v něm dávala právo na půdu lidem, kteří na ni to právo neměli, protože svoje předky nechali v předalekých krajích. Začala prsty hrabat do hlíny jamku a stroze umlčela protesty obou mladších žen. Zmlkly, protože ostatně netušily, co váček obsahuje. Fascinovaně sledovaly, jak ho Angela klade na dno jamky a zahrnuje ho. Hlína zakryla i malou aztéckou figurku, jež stařeně vypadla z šálu. Angelique otevřela ústa, ale cosi ji přimělo k mlčení. Aztécká bohyně ji doprovázela mnoha strastmi i radostmi a nyní spočinula v hlíně téhle prazvláštní jeskyně.

Sotva pohrbila darovací smlouvu na ranč Paloma, Angely se zmocnil přízračný vnitřní klid. Ta půda patřila Pramatce a jejím potomkům, ne vetřelcům, kteří ji ukradli. Musím to povědět i ostatním, pomyslela si. Mají v sobě indiánskou krev. Jejich děti jsou potomky společné Pra-matky

Začala hovořit, rychle a naléhavě, protože věděla, že její čas se nebezpečně krátí. Jsme indiáni z kmene Topaa a pocházíme z Pramatky, která je pohřbená právě tady. Jsme strážci posvátné jeskyně. Musíme pokračovat v tradici, předávat ji. Musíme udržovat vzpomínky naživu."

358

Obě ženy na ni ohromeně zíraly. „Co to babička říká, tetičko Marino?“

„Nemám zdání. Jsou to nějaké bláboly.“

„Vždyť jako by mluvila neznámým jazykem! To přece není španělština!“

„Tohle místo nesmí upadnout v zapomnění,“ pokračovala Angela jazykem topaa, kterým mluvila jako malé děčko, kdy se jmenovala Marimi a matka jí vyprávěla, že jednou se z ní stane medicimanka celého rodu. „O té jeskyni povězte i všem ostatním.“

Angela vzala Marinu za ruku. „Dala jsem ti jméno Marina, protože se mi vyjevilo ve snu. Ale správně to mělo být Marimi“

„Maminko, vůbec ti nerozumíme. Pojď pryč, odvezem tě zpátky domů.“

Ale Angela věděla: Doma jsem tady.

„Maminko, prosím tě. Bojíme se o tebe!“ Dcera a vnučka ji objaly kolem ramen.

Ale Angela zůstávala myšlenkami u Pramatky, která se těhotná a osamělá vlekla přes nedozírnou poušť, vyhna-nec z vlastního rodu. A přesto přežila. Podívala se na svou dceru a vnučku, které obě snesly větší díl strádání, než by zvládla většina žen, a utření jim pomohlo zesílit a zmoudřet. A Angela si zachovala hrdost a sebeúctu i navzdory zvěrstvům, které s ní prováděl Navarro./smč dcery Pramatky. A tohle je její odkaz.

Angela věděla, proč sem přivedla Marinu i Angelique. Obě svého času a svým způsobem plnily roli mediciman-ky, šamanky. Teď však měly americké manžely a děti se jmény jako Charles a Lucy. Angela zavřela oči a na pozadí krvavě

rudého západu slunce spatřila siluetu havrana. Mířil k zemi mrtvých, kam odešli její předkové a čekali, až se k nim připojí i ona, Marimi.

359

Nikdy nepodváděla. Duchové, jež vyvolávala, nebyly ani výsledkem sugesce ani různých figlů - aspoň tak to tvrdila sama sestra Sarah. Na své seance vždy vřele zvala všechny novináře a odborníky na psychické a paranormální jevy, nechala se filmovat a podobně, protože údajně ji nikdo nemohl nachytat při podvodu. Psychiatři a církev se shodli v názoru, že její úspěšné vyvolávání duchů je způsobeno masovou hysterií - lidi zkrátka, vidí, co vidět chtějí. Sestra Sarah však stála na svém, že její duchové jsou skuteční a ona sama že zosobňuje článek, zprostředkující spojení mezi živým a říší zemřelých.

Erica seděla před videem v Jaredově přívěsu jako přikovaná. Když objevila filmový dokument o médiu z dvacátých let, sama netušila, na jak bohatý zdroj informací narazila: vzácné archivní záběry kázání sestry Sarah, kdy šest tisíc lidí šlelo v hromadné extázi při pohledu na zhmotňování svých milovaných zesnulých, záběry na sestru Sarah v různých vlajících řízech, jak s rozprážený-mi pažemi a hlavou zvrácenou vzad doslova vibruje duchovní energií.

Sarah byla ohromující krasavice. Z těch pár filmů, ve kterých hrála před svou kariérou média, se daly poznat její žhavé oči, svůdná postava a líbezně vzrušující tvář. Jako médium se proslavila velmi brzy, protože svým filmovým kolegům věštila budoucnost, radila jim při důležitých rozhodnutích, a dokonce občas pomáhala i policii s pátráním po pohřešovaných osobách. K jejím klientům patřily osobnosti typu Rudolph Valentino, Douglas Fairbanks, Mary Pickfordová. Lidé ji zbožňovali, protože jim

360

umožňovala spojení s milovanými zemřelými a navíc zosobňovala příslib posmrtného života.

Erica se podívala na hodinky. Kde se zdržel Jared?

Už před kolika hodinami odjel na naléhavé jednání Konfederace kmenů jižní Kalifornie, aby tam prosadil svolení s testy DNA, jež by pomohly určit kmenovou příslušnost dávno zemřelé ženy. Erica se rozhodla využít chvilky o samotě k zamyšlení nad tím, proč se jí ve snech odjakživa objevovala právě freska z jeskyně.

Jestli paní Dockstaderová není její babička a Erica nikdy ten obraz nad krbem nespatriřla, musela ho vidět jinde. Je možné, že před zasypaním kaňonu tu malbu někdo vyfotografoval a Erica ji zahlédla třeba v časopise?

Potíž však byla v tom, že Erica se nedokázala soustředit. Pořád musela myslet na to, jak se s Jaredem milovali pod hvězdami. Tak takhle vypadá láska? Není divu, že se o ní píšou básně a skládají písničky! Připadala si jako opilá, pošetile, dětinsky, blaženě. Ale současně měla strach, aby to nebyl jenom další sen, aby Jareda neztratila. Co když je to všechno jen součást -

Náhle vytřeštila oči na obrazovku. Záběr z dvaadvacátého roku zachycoval sestru Sarah, jak vstupuje do jeskyně.

Erica se dychtivě předklonila.

Sarah ve své proslulé bílé říze zmizela v temnotě, zatímco reportéři a zvědavci čekali uctivě venku. Když se 0 pár minut později vynořila na světlo, měla ve tváři uchvácený výraz. „Prožila sestra Sarah v jeskyni duchovní osvětlení, jak tvrdila, nebo to byl výmysl? Hned jak pozemek koupila, nechala kaňon zasypat a tak pohřbít 1 jeskyni, abychom se nikdy nedozvěděli, co tam vlastně spatřila.“

Dokument končil informací z roku devatenáct set dvacet osm, kdy sestra Sarah před mikrofony a reportéry oznámila, že se loučí se svými stoupenci. Byl to šok, protože Církev duchů se těšila vrcholné popularity. Sarah důvody svého odchodu do ústraní nevysvětlila, zdůvodnila to „Boží vůlí“. A od té doby se o sestře Sarah nedostala na veřejnost jediná informace.

361

Dokument skončil. Erica vypnula televizi. Všechno má souvislost s jeskyní, říkala si zamyšleně. I mě osobně sem přitáhla hlavně ta malba, ale v průběhu staletí sem chodila řada lidí, kteří tu nechávali oběti - brýle, relikvíář, křížek, cop, kouzelný kámen, aztéckou soškou, smlouvu na ranč. Sestra Sarah. Jak to všechno spolu souvisí? Z jakého důvodu je obraz dvou slunců zrovna v domě Kathleen Dockstaderové? i4;^ to všechno souvisí se mnou?

S Jaredem už zjistili, že původní majitelé ranče, rodina s příjmením Navařo, byla v kraji velmi vlivná. Jistá Angela Navarrová sehrála významnou roli při budování Los Angeles, kromě jiného prosadila i založení velkého parku, který se dnes jmenuje Pershing Square. Jedna škola v San Fernando Valley nesla jméno právě Angely Navarrové. Z novin Erica vyčetla, že po její smrti si rodina užila spoustu soudních tahanic a zmatků, protože vlastnická smlouva na ranč prostě nebyla k nalezení.

Protože Angela ji pohřbila do jeskyně. Musela vědět, proč to dělá. Návštěvníci jeskyně byli určité potomci té pohřbené ženy a testy DNA nám to potvrdí. „Ahoj.“

Srdce jí poskočilo štěstím. I Jared vypadal spokojeně -kromě jiného už dokonce zavolal otci. Mluvili spolu přes hodinu, nijak zvlášť vřele, ale pro začátek to stačilo.

Je mi líto, ale nesu špatný zprávy. Testy DNA nám za nic na světě nepovolí.“ Ještě to nevzdáme.“

Jared pokrčil rameny. „Bohužel, je to mnohem horší,“ povzdechl si. „Kostru hodlají pohřbít na oficiálním indiánském hřbitově.“ „Ne! A kdy?“

„Co nejdřív. Moc mě to mrzí, Eriko. Přiznám se, že mě v životě nenapadlo, že v téhle věci budu bojovat za tvoje stanovisko, ale máš pravdu, že i mrtvý člověk má právo na svoji identitu a patřičnou úctu.“ Sklonil se, aby Eriku políbil. Vtom se ozvalo zaklepání na dveře. „Omlouvám se, ale přijímáte návštěvy i bez ohlášení?“ 362

Do přívěsu vstoupila Kathleen Dockstaderová v bílých kalhotách, růžové halence a v obrovských slunečních brýlích. „Povězte mi o těch migrénách,“ požádala Eriku.

„Víte, pani doktorko Tylerová,“ začala Kathleen, „po vašem odchodu jsem si vás nechala proklepnout svým právníkem. Zdálo se, že jste říkala pravdu, ale pro jistotu jsem si ještě najala soukromého detektiva, aby mi sehnal informace o té

komuně hippies, o které jste se zmínila. Našel muže, který tam žil a pamatoval si na mladičkou Dockstaderovou, dědičku, která utekla před miliony. Všichni ji prý obdivovali, ale dnes si myslím, že byla cvok. Detektiv zjistil, že z komuny odjela s nějakým mužem na harleyi."

Kathleen se odmlčela a sepjala ruce v klíně. Jared měl pravdu: Nedokázala zahnat Eriku z hlavy, a dokonce odložila svou cestu kolem světa.

„A pak jsme sehnali tohle," kývla Kathleen na svého právníka, který vytáhl ročenku s tablem Eričiny maturitní třídy. K ní přiložil černobílou fotografii dívky s natu-pírovanou hřívou. „To byla Monika v sedmnácti," ukázala Kathleen na snímek. „Na fotografiích jste přibližně stejně staré. Jako dvojčata, nemyslíte?"

Kathleen ročenku zase zaklapla. „Nejvíce mě ale zaujaly ty vaše bolesti hlavy. To považuji za hlavní důkaz, že jste moje vnučka. Trpěla jimi moje matka, ne obyčejnou migrénou, ale záchvaty, při kterých ztrácela vědomí a měla vidiny. Očividně jde o dědičnou záležitost. A její prateta prý měla stejnou chorobu. Bylo to tajemství, mimo rodinu o tom nevěděla živá duše. Proto ty předchozí podvodnice neuspěly."

„Paní Dockstaderová -"

„Říkejte mi prosím Kathleen."

„Proč moje maminka utekla?"

„Protože jsme chtěli, aby porodila v sanatoriu pro svobodné matky. Dítě mělo jít na vychování k příbuzným
363

mého manžela Hermana, aby naší dceři nezkazilo život. Jenže Monica si ho chtěla nechat doma."

„Věděli jste, kdo je můj otec?" vyzvíдалa Erica šeptem.

„Ne, Monica to nikdy neprozradila." Kathleen vytáhla z kabelky kapesník. „Nebylo to špatné děvče, jen trochu divoké. Kdyby neutekla z domova, nakonec by nás přemluvila, že zůstaneš s námi." Provinile se podívala na Eriku. „Měla bys rodinu."

„Nevím, co na to říct."

Já také ne," přiznala Kathleen.

Chvilí na sebe zkoumavě hleděly a pátraly po vzájemné rodinné podobě. Babička a vnučka. Bolestně jim chyběl spojovací článek - Monica.

„Směla bych se podívat do jeskyně?" poprosila Kathleen skoro plaše.

„Proč?" zajímala se Erica.

„Chtěla bych se přesvědčit, že ta malba na stěně se nezměnila."

„Vy jste ji už někdy viděla?"

„Ne, ale vyprávěla mi o ní osoba, která ji viděla a podle ní namalovala ta dvě slunce, co mám v obývacím pokoji."

Kathleen se při pohledu na Eričin udivený výraz usmála. „Přece sestra Sarah, moje matka. Tvoje prababička. Já byla její dítě lásky. Důvod, proč se stáhla do ústraní." „Ale proč?"

„Milovala ženatého muže, kterému by manželka nikdy nepovolila rozvod. Nechtěla vyvolat rozruch ani poskytnout zbraň do ruky svým odpůrcům, takže se stáhla do anonymity a vychovávala mě sama. Zemřela, když mi bylo dvaadvacet."

„To proto jste chtěla, aby se moje matka zřekla neman-želského dítěte?"

Kathleen se smutně usmála. „Na vlastní kůži jsem zažila, jak moje maminka byla osamělá a nešťastná. Kvůli lidem se vydávala za vdovu, takže jsme žily ve lži. Bolelo mě to stejně jako ji a toho jsem chtěla Moniku i její dítě ušetřit."

364

Erica šla z toho všeho hlava kolem. Listovala alby a před očima se jí mihaly tváře příbuzných, o jejichž existenci dosud neměla tušení. „Tady," ukázala Kathleen na jeden snímek, „je Daniel Goodman, námořní kapitán. Maloval akvarely a tenhle jsem našla ve staré truhle." Obrázek nesl datum: 1830 a nadpis: Medicinanka kmene Topaa v misií San Gabriel Archangel.

„Topaa," zamumlala Erica. „O tom kmene jsem nikdy neslyšela."

Kathleen pokrčila rameny. „Buď se ten název plete s jiným, podobným, třeba jako je Tongva, nebo šlo o malý kmen, který Španělé vyhladili hned na začátku a velmi rychle. Podívej. Rodina Navarrových. Našich předků." Kathleen rozevřela album na stránce se zvětšeninou snímku, na kterém bylo několik desítek lidí, očividně rodinných příslušníků, shluklých kolem bělovlasé stařeny v křesle.

„Tady stojí Daniel Goodman!" užasla Erica. „A ta žena vedle něho musí být jeho manželka. Počkat! Ta stará paní je určitě indiánka!"

„Bohužel, těžko určíme, z jakého je kmene. Ale - Manželka Daniela Goodmana jí je nesmírně podobná. Znamená to, že jde o dceru té indiánky."

Erica si zmateně přitiskla dlaně na oči. Jared! zvolala. Já jsem tedy nejen potomek Navarrových, jejichž inzeráty sháním po celé zemi, ale mám v sobě i indiánskou krev! Proboha!"

„Pak to ale všechno do sebe zapadá, nemyslíš?" Jared si k ní přisedl a objal ji kolem ramen. „Daniel Goodman namaloval ženu z kmene Topaa. Oženil se s dívkou, která byla poloviční nebo čtvrtinová indiánka a jejíž příjmení znělo Navarová. A pak někdo zahrabal smlouvu o převedení ranče Paloma na Navarovy v jeskyni v Topanze. Topanga!" zopakoval užasle. „Nikdo neví, co to slovo znamená ve skutečnosti. Lingvisti se shodují jen na významu přípony ,nga': to je místo přebývání. Takže tady žil kmen Topaanga. Konečně to všechno dává smysl!"

365

Do Eriky vjela vlna energie. „Skvěle. S tímhle zarazíme Konfederaci kmenů pohřeb kostry a prosadíme testy DNA! Je možné, že ta kostra je jedinou stopou po dávno zmizelém indiánském kmene. A nejvyšší čas najít potomky, co říkáš?" Jared se pobaveně usmál.

Jako bys nevěděla, Eriko, že hlavním potomkem jsi právě ty."

Všechno však dopadlo trochu jinak. Sama Cartera nepřesvědčili, stejně jako členy Konfederace kmenů. Dokonce došlo až k hádce a skoro i rvačce před jeskyní, kam si zástupci Konfederace došli i s knězem pro ostatky. Erica odmítla odemknout ochrannou mříž u jeskyně. Ke vši smůle, byla na svou vzpouru sama, protože Jared jí telefonicky ohlásil, že se zdrží, a požádal, ať do jeskyně proboha nikoho nepouští. Mluvil vzrušeně, ale víc neprozradil. Bohužel, od té doby uběhla už hezká řádka hodin. „No tohle, co to má znamenat?" zvolal náhle Luke a vyjukaně ukázal k vjezdu do tábora. Blížil se k nim Jared v doprovodu dvou drobných snědých stařečků, muže a ženy. Představili se jako sourozenci, kteří žijí východně od Los Angeles. Jared je vyhledal pomocí obrovské databáze o kalifornských indiánech.

Jmenovali se Delgado. Maria a José. Jared se chlubil: „Byl jsem si jistý, že ne všichni indiáni se přidali k misii. Do osady se přestěhovali až později, ale sňatky vždy uzavírali jen mezi sebou. Tihle dva tvrdí, že rodiče jim od dětství vtoukali do hlavy, že patří ke kmeni Topaa, ale nikdo jim nevěřil, protože takový kmen nikdo neznal."

Slovo si vzala stařenka: „Víte, už je to moc let, co jsem si zašla do muzea promluvit si o našem kmeni, ale zapsali nás jako členy kmene 'Tongva', protože mysleli, že se pleteme."

Sourozenci se narodili v roce devatenáct set patnáct, oba už ovdověli a stáří trávili spolu. Z dětství si pamatovali rodové pověsti od dědečka, který sice žil v misii, ale pověsti a obyčeje Topaů si pamatoval z doslechu. Vyprávě-

366

věl jim o Pramátce a duchovním vůdci havranovi, který jí ukazoval cestou pouští a přivedl ji z východu až sem. A právě ten dědeček jim pořád opakoval, že nejsou Gabri-elino, jak běloši označovali všechny indiány, ale Topaa." Zmínka o Pramátce Eriku skoro vylekala. „Nečetli jste

o tom v novinách?"

Stařenka se zasmála. „Ani já ani bratr neumíme číst, děvenko, a na televizi taky nekoukáme, je to samý zabíjení a katastrofy. Jo, nejvýš tak na pohádky," vycenila bezzubé dásně v úsměvu.

Erica se obrátila k Jaredovi. „Tak tohle je důkaz, že skutečně patří ke kmeni Topaa. Jak jinak by se dozvěděli o Pramátce? Museli jim to vyprávět starší jejich kmene. Znamená to, že s Pramátkou jsou v těsnějším příbuzenském vztahu než já. Tohle je neprůstředný dokonce

1 pro Konfederaci amerických kmenů."

„Tehle hodnej pán nám vyprávěl o jeskyni," ozvala se kurážně stařenka. „Můžeme dovnitř? Můžeme se poklonit Pramátce?"

Jose A Maria Delgadovi se rozhodli založit muzeum, které by uchovalo vzpomínky na kmen Topaa. Test DNA skutečně prokázal jejich spřízněnost s ženou pohřbenou v jeskyni. Přáli si, aby Pramátka zůstala pohřbená v jeskyni, ovšem aby návštěvníci nešlapali po hrobě -jeskyně totiž měla být přístupná široké veřejnosti. „Budeme rádi, když se lidi dozvědí o pouti naší Pramátky," vysvětloval José. „Třeba jim to dá i nějaký ponaučení."

„Nechápu jen jedno," svěřila se Kathleen Dockstade-rová své vnučce, která i s Jaredem seděla v jejím obývacím pokoji, „a sice jak jsi mohla ve snech vidat obraz dvou sluncí, které namalovala moje matka? Říkalas, že se ti o něm zdávalo od nejtělejšího dětství."

„Třeba jsem někde zahlídla fotografii nebo se knitnul v nějakém filmovém dokumentu o sestře Sarah, a já na to zapomněla."

„Viš, a to mi právě nejde do hlavy, protože obraz matce ukradli ještě před mým narozením a potom čekal celou

367

věčnost, snad sedmdesát let, někde v policejním skladišti, než se přihlásí majitel. Než jsem ho vystopovala, Moni-ca

stačila utéct z domova. Těžko jsi ho mohla vidět dřív než před pár týdny."

Kathleen se láskyplně rozloučila - učila se mít svou vnučku ráda a ona na tom byla podobně. Po jejím odchodu vzal Jared Eriku kolem ramen a pevně ji k sobě přitiskl. „Tak vidíš, měl jsem za úkol najít potomky nalezené ženy a celou tu dobu jsem tě měl přímo pod nosem." Zahleděl se na planoucí dvojslunce na stěně. „Co myslíš, proč jsi snila o obraze, který jsi nikdy neviděla?"

Erica neznala odpověď, ale mohla nabídnout aspoň dohady. „Slunce tvoří ve skutečnosti kruhy a kruhový tvar byl pro Topay posvátný, podobně jako pro většinu ostatních indiánských kmenů. Třeba jsem prostě snila o posvátném tvaru. Nebo to bylo proroctví."

„Proroctví?"

Erica si připomněla staré sourozence z kmene Topaa. „Ze jednou se ten kruh uzavře."

Jared ji uchopil za ruku. „Ne, kruh se ještě neuzavřel. Je na nás, abychom se postarali o jeho pokračování, má lásko." Venku se proti zapadajícímu slunci vznášela silueta havrana, jako by jim ukazovala cestu.

HiTY

HITY

Wc

Barbara Woodová

Autorka se narodila v roce 1947 v Anglii Vyrůstala v Kalifornii, kde později deset let pracovala v nemocnici v Santa Monice jako asistentka na neurochirurgu. Pak se teprve začala plně věnovat svému koníčku - psaní Procestovala téměř celý svět, na cestách dobře poznala řadu různých zemí a své bohaté poznatky vhodně uplatnila v literární tvorbě ALPRESS dosud nabídl svým čtenářům poutavé romány jako Sedm démonů, Panenky z ráje, Noční vlaky, Plamen duše, Dokonalá harmonie nebo Doktorka Samantha, s nimiž spisovatelka sklídila velký úspěch Barbara Woodová nyní žije a tvoří v Riversi-de v Kalifornii

'Barbara , OODOVA

Posvátné místo

V okrajové luxusní čtvrti v Los Angeles dojde k unikátnímu objevu jeskyně s nástěnnou malbou starou tisíce let a hrobem ženy - příslušnice dávno zaniklého indiánského kmene Archeoložka Erica, která v obrazci na stěně pozná výjev, jenž jí už od dětství vstupuje do snů, se nadšeně pouští do výzkumu posvátného místa Postupně odhaluje nejen nové, neznámé dílky z mozaiky historie lidstva, ale i své vlastní rodové kořeny Spolu s tím se u ní znenadání vynoří dříve netušená schopnost citu, kterému se doposud záměrně bránila Bylo to vinou útrap a frustrace z dětství, neboť ji jako odložené dítě vychovávali různí lhostejní pěstouni

Podobnou proměnou jako Erica prochází i advokát Jared, její profesní nepřítel Ten se po smrti své indiánské ženy uzavřel do sebe a trýznil se nesmyslným pocitem viny Prolínání osobního i historického vývoje tvoří rámec dojemného i strhujícího příběhu hledání sebe sama, svého původu a lásky, která jako jediná dává lidskému životu pravý smysl bi.

ISBN 80-7218-989-1

788072 189892